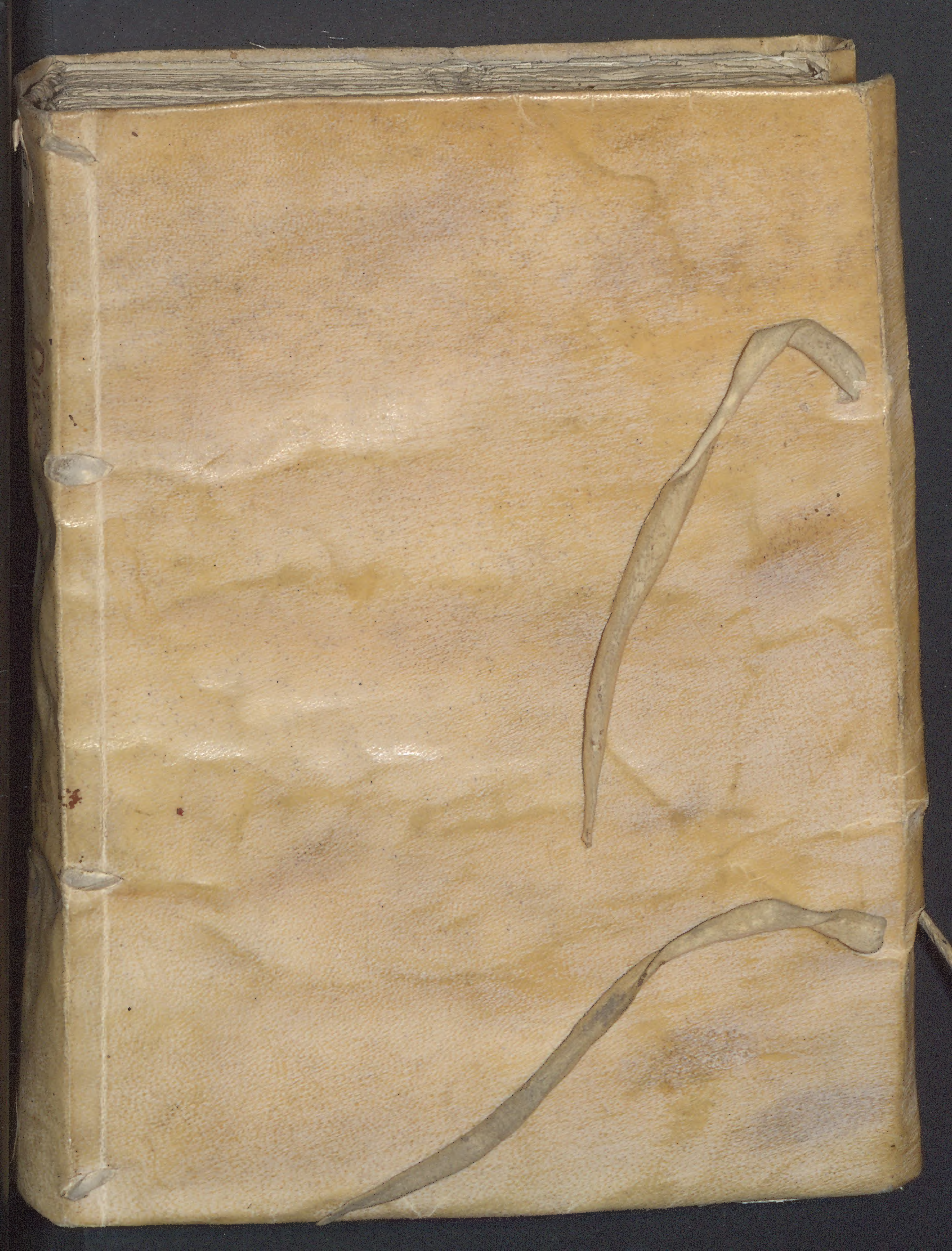
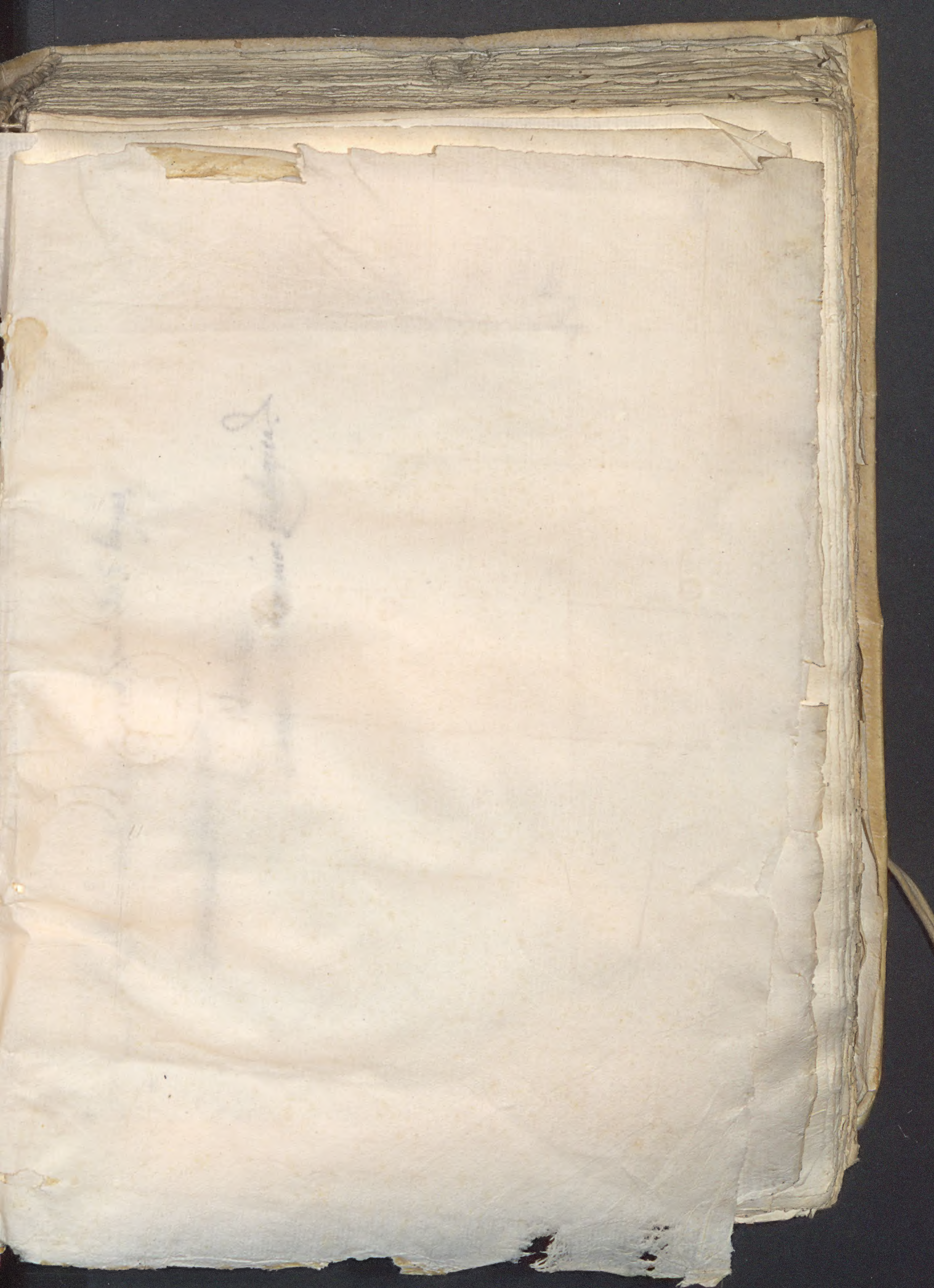

M. S. en 4.° pergamino, con 305 hojas.

Controversia theologica.

Rotulata

Diversorum controversiae theologicae.

1

257.

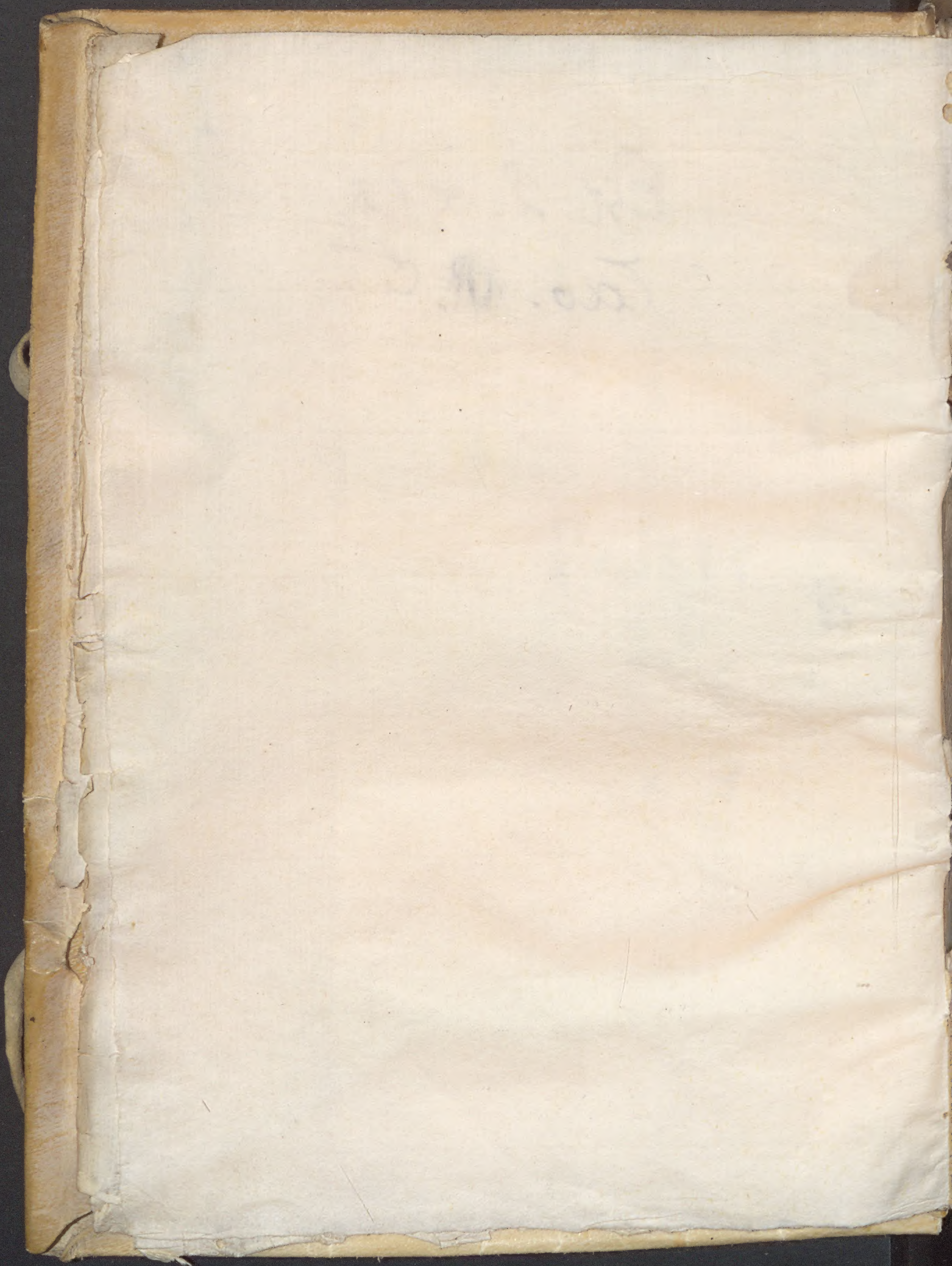
386

200

37

200
100
100
82

100
100
100.
52.
96
448

1) De Impeccabilitate Christi

CONTROVERSIa

Christologica

De impeccabilitate Christi.

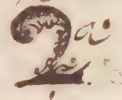
A[illegible] [illegible]
[illegible]
dijs in locis. Ordinarius ingressus [illegible] explicatione [illegible]
qua nunc supponenda et de novo in Examen [illegible] 1º [illegible]
num Dominum de facto nullum commisisse peccatum [illegible]
mortale. Quod constat ex sacra Scriptura [illegible] ex vobis arguet
me de peccato? et ex [illegible] epistola Petri cap. 2. ubi dicit: qui peccatum non
fecit, nec inventus est dolus in ore eius. Aliisque testimoniis, et ipsis quam-
pluribus in sacra Scriptura contentis evidenter convincitur hereticorum dicenti-
um insania, qui ausi sunt dicere seu de Christo [illegible] praedicare. 2º
supponendum est Christi voluntatem esse confirmatam in bono: sive hu-
iusmodi confirmatio proveniat ex extrinseca Dei manutenentia. Ut Con-
[illegible] propositi qui primitias spiritus acceperunt, et
mediante speciali quadam [illegible] manutenentia dicebantur confirmati in gratia;
sive ab intrinseco ex ipsa unione hypostatica, sine recursu ad extrinsecam
Dei manutenentiam; quia ut inquit D. Thomas in 3. dist. 12. art. 1.
Christus [illegible] potest considerari ut viator, vel ut comprehensor: si Con-
sideretur ut comprehensor certum est eius voluntatem nullo modo posse de-
clinare ab [illegible] finem; et consequenter, nec posse peccare: quia omne
peccatum committitur per deviationem a fine. Si vero consideretur ut viator,
cum sit [illegible] ducens nos secundum rectam viam, oportet ibi [illegible] vir-
tutem [illegible] in ordine ad bene operandum. [illegible] cum [illegible]
quia [illegible] actionum debet necessario gaudere quadam speciali recti-

tu-

titudine ratione cuius non possit retorqueri, aliàs inde surgeret.

2. 3º Supponendum est humanitatem Christi Domini nostri directam, & seclusa unione hypostatica esse absolute peccabilem: quia omnis voluntas creata sibi relicta naturaliter defectibilis est: cum igitur voluntas Christi secluså unione hypostatica sit eiusdem rationis cum voluntate alterius cuiusvis hominis, inde sequitur esse defectibilem secundum se, licet ratione unionis in bono confirmetur, & consequenter ipsam peccandi excludat. 4º Supponendum est presentem questionem procedere de Christo, ut homo, cum enim Deus essentialiter sit sanctus, essentialiter etiam incapax debere esse peccati.

3. is prenotatis pro questionis intelligentia in presenti occurrit examinandum, à quo principio procedat impeccabilitas Christi Domini: circa cuius resolutionem Theologi divisi sunt in varias sententias. 1ª asserit Christum Dominum de potentia ordinaria non posse peccare, ipsam potentiam tamen ad peccandum non competere ipsi ex vi unionis hypostaticæ; sed mediante extrinseca Dei manutenentia, ratione cuius voluntas humana Christi Domini, que secundum se defectibilis est preservatur & confirmatur ne declinet in malum. Inde Auctores huius sententiæ existimant intrinsecam potentiam ad peccandum que secundum se naturæ humanæ competit, non exhauriri per unionem hypostaticam ad personalitatem Verbi Divini; sed supposita etiam huiusmodi unione intrinsecam defectibilitatem voluntatis humanæ permanere, licet extrinseca, & specialis Dei protectio actualiter impediat, ut in actum prorrumpat huiusmodi potentia ad peccandum. Hanc docet Scotus, Martinus, & cum multis Scotistæ.

4. ª Sententia asserit Christum Dominum habere de facto potentiam ad peccandum huiusmodi tamen potentiam esse [illegible] impeditam non ab intrinseca exigentia unionis hypostaticæ sed mediante visione Beatifica, & gratia habituali; ratione quarum voluntas Christi, que

de=

secundum se defectibilis erat, determinatur specialiter ad bonum. Praeven=
tio [illegible] praecisse impeccabilitatem Christi in visionem beatam et
gratiam habitualem excludentem unionem hypostaticam a principio huius=
modi impeccabilitatis; qui circa affirmat Christum Dominum potuisse in na=
tura assumpta peccare, sicut de facto potuit mori, flagellari, pati etc.
quia potuit assumere naturam humanam in puris naturalibus nulla gra=
tia et gloria imbutam. sic Durandus in 3. dist. 12. q. 2.

5. 3a. Sententia affirmat Christum Dominum non
posse peccare [illegible] componi unionis, cum peccatum et unio hypostatica sint
secundum se incompatibilia ratione eiusdem suppositi; sic enim tamen admisso
peccare potuisse, quia potuit Christus, ut homo, elicere actum peccaminosum ra=
tione cuius unio dissolveretur; sicut quilibet iustus [illegible] gratia imbu=
tus potest peccare absolute, licet non possit peccatum componere cum gratia, quia
potest elicere actum contra existentiam gratiae, quo expellatur habitualis gra=
tia. Auctores huius sententiae [illegible] impeccabilitatem concedunt in Chri=
sto Domino, praeter illam, quae competit cuilibet iusto; quare [illegible]
[illegible]. Commune placitum discipulorum D. Thomae, qui in prae=
senti materia conformius principiis fidei loquuntur, sequentibus conclusioni=
bus resolvitur, et resolutorie proponitur veritatem Catholicam stabilien=
do, destruendo quae sententiae opponuntur; pro quo sit

1a. Conclusio.

Ex vi praecisse unionis hypostaticae redditur humanitas Christi Domini absolute impeccabilis.

Haec conclusio est contra doctores qui affirmant impeccabilitatem
Christi provenire ab extrinseca Dei protectione, et manutenentia et non
solum ex vi unionis hypostaticae praecisse. 1o. potest conclusio probari variis

Sanctorum Patrum et Conciliorum authoritatibus, qui [illegible] docent humanitatem Christi per se impeccabilem praecise per unionem cum Verbo; ut videatur in 6 Synodo, action. 8. ubi citatur D. Athanasius lib. 2. contra Apollinarem asserens, Voluntatem Christi per assumptionem factam fuisse impeccabilem. Et D. Gregorius Nazianzenus, Orat. 36. n. 46. dicens Voluntatem Christi fuisse Deificatam per unionem ad Verbum et non posse Divinae resistere voluntati. Et D. Augustinus lib. de correpti. et grat. cap. 11 ubi ait impossibilem esse naturam humanam susceptam per Verbum, voluntatis peccare arbitrium. Cum ipsa susceptio talis sit, ut natura hominis a Deo ita suscepta nullum in se malum voluntatis admitteret. Ecce quomodo Doctor Augustinus. Et caeteri Sancti Patres impossibilitatem peccandi in animam Christi ad solam unionem hypostaticam traducunt et non ad aliquam extrinsecam Dei manutenentiam.

7. 2° probatur conclusio ratione: supposita unione hypostatica naturae humanae ad Verbum Divinum, quaecumque actio liberae libertatis debet subordinari supposito Divino; sed nulla actio mediate vel immediate supposito Divino subordinata potest esse peccaminosa, quia enim peccat peccando declinat a subordinatione ad Deum: ergo ex vi praecise unionis hypostaticae traditur humanitas Christi Domini impeccabilis ab initio. Maior, in qua est difficultas probatur; quaelibet actio subordinatur necessario principio a quo egreditur, cum specificatio cuiuscumque actionis non solum desumatur a termino, verum etiam a principio [illegible] ipsius, ut affirmant communiter Philosophi; sed actiones naturae assumptae a Verbo Divino comparantur ad Verbum Divinum, tamquam ad principium a quo procedunt; cum huiusmodi actiones non sint naturae humanae absolute, sed naturae humanae 6)
a supposito Divino substantialiter tractae, ipsi quae specialiter appropiatae: ergo nulla actio susceptae humanitatis potest absolvi a speciali subordinatione ad suppositum Divinum, et consequenter nec moraliter deficere, cum defectus moralis specialem subordinationem [illegible] Deum essentialiter excludat.

8 Confirmatur hac ratio: nulla actio habens specialem influxum Divini Suppositi potest esse peccaminosa; sed supposita unione hypostatica quaelibet actio humanitatis debet habere specialem influxum Divini Suppositi, sive physicum, sive moralem: ergo ex vi unionis redditur humanitas Christi omnino impeccabilis. Maior constat; quia ut docet D. Thomas 1.2. q. 79. art. 1. Deus nequit esse causa peccati, et consequenter nec positive in illud influere. Quae veritas determinata est ab Ecclesia contra Haereticos, qui contra Deum blasphemantes ipsum auctorem, et causam peccati appellant. Et minor probatur tum ex 6. Synodo art. 8. et alibi ubi dicitur, actiones humanitatis Christi ratione unionis hypostaticae vocari, et esse Deivirilis, idest Dei, et hominis simul. Quod propter specialem Divinum influxum debent habere; seu habere, alias nullo speciali titulo haec attribueretur. Tum etiam; quia si actiones humanitatis Christi non specialem influxum haberent Suppositi Divini moralem non excederent in maximo gradu dignitate actiones Sanctorum, quod tamen a Contrariis unanimiter negatur: ergo supposita unione hypostatica quaelibet actio humanitatis potest, et debet habere specialem influxum Divini Suppositi, sive physicum, sive moralem. Et consequenter nulla actio humanitatis Christi potest esse moraliter deficiens; quia voluntas humana dicitur deficiens declinando ab ordine ad suum influxum, seu illi obicem ponendo.

9. Nec ceterum extricatur ratio praedicta; licet in natura humana absolute considerata possit esse aliqua actio voluntaria, non tamen subordinata causalitati Divini Suppositi, a natura autem suscepta a Persona Divina nulla actio potest procedere, quin actualiter habeat influxum positivum Divini Suppositi; sed actio ad quam habetur causalitas Divini Suppositi nequit esse peccaminosa, alias Deus esset causa peccati: ergo nulla actio procedens a Persona Verbi a natura assumpta potest esse moraliter deficiens. Minor constat ex dictis et maior probatur. Licet natura humana secundum se retineat aestimabilitatem, et dignitatem in Supposito Divino habeat quatenus tamen illi substantialiter unita, recipit quandam specialem ex-

ce-

cellentia, ratio cuius defacto tradat perfectissimam latriae adorationem; et quam-
licet actiones naturae humanae secundum se non subordinentur speciali influxui
suppositi Divini, quatenus tamen procedunt a natura, quae modo speciali-
ter dignificata a Persona Divina, divinam trahit causalitatem, et quam-
dam divinam dignitatem, sicut et humanitatem, quia procedunt, quia dig-
nitas principii, adeo procedit aliqua actio nequit non dicere illam actio-
nem. Quae ratio fundatur in doctrina S. Damasceni lib. 3. de Fide. cap.
17. ubi docet, istam naturam assumptam deificari a Verbo Divino, et
quasi perfundi a Sole iustitiae. Unde sicut praesente luce solis in aere
nequeunt permanere tenebrae, ita natura a Sole Divino iustitiae perfusa ne-
quit admittere peccati tenebras; quia dum omnis actio illius naturae specia-
li illuminationi, et directioni suppositi Divini subiicitur, et consequenter
defectu peccati praeservatur, et liberatur, sicut aer luce Solis a caligi-
ne, et tenebris purificatur.

2ª Conc.

Si Verbum Divinum assumpsisset humanitatem in puris naturalibus, visione scilicet Beatifica et habituali gratia, omnino privatam, sicut Christus Dominus etiam, ut homo, non potuisset peccare, etiam de potentia Dei absoluta.

10. Haec Conclusio est contra Durandum, qui impeccabilitatem Christi
revocavit ad visionem beatam, et gratiam habitualem, existimans cum
unione possibilem esse potentiam peccandi in humanitate Christi, sicut po-
tentiam moriendi, et patiendi. Et quamvis licet Conclusio ista maneat pro-
bata ex dictis Conclusione praecedenti, in qua convincitur impeccabilitatem
Christi revocandam esse praecise in solam unionem hypostaticam, nihilomi-
nus probatur aliquibus rationibus quae militant contra doctrinam praedicti
Auctoris. Probo igitur 1°: quia perfectius, et diviniusque unitur humanitas

Christi cum Deo mediante unione hypostatica, atque per visionem beatam,
et gratiam habitualem: [illegible] sed [illegible], et gratia habi-
tualis reddunt humanitatem Christi absolute impeccabilem: ergo unio hypos-
tatica ex se sola reddit humanitatem Christi [illegible] impeccabilem. Ma-
ior constat, quia nec per visionem beatam, nec per gratiam habitualem [illegible]
homo Deus [illegible], sicut per unionem hypostaticam, sed so-
lum participative et accidentaliter. Consequentia probatur, quia ideo
per visionem beatam confirmatur voluntas Christi in bono [illegible]
[illegible], quia supposita visione [illegible] divinae [illegible] specialis con-
cursus cum Deo omnis actus voluntatis debet [illegible] a Deo, [illegible]
[illegible] sed supposita unione hypostatica humanitati cum Persona Divina nul-
la actio potest ab ipsa procedere absque particulari concursu suppositi divi-
ni [illegible] et consequenter sine rectitudine morali potest subsistere,
quia [illegible] specialis Dei concursus praeventa, [illegible] gaudet morali rec-
titudine: ergo etc.

11. Confirmatur et explicatur magis haec ratio. Quam-
vis sit liberum absolute respectu Divini suppositi concurrere specia-
liter ad actiones voluntatis humanae, supposita assumptione humanitatis
ad suum esse proprium et personale ad actiones illius debet necessario
aliquem specialem influxum adhibere. Sed ut constat ex dictis actio specia-
li Dei concursu praeventa seu directa, debet esse moraliter [illegible]: ergo
ex vi praecise assumptionis seu unioni humanitati ad Personam Ver-
bi excluditur ab humanitate Christi potentia ad peccandum. Maior,
in qua est difficultas, probatur, quia ut sit liberum absolute trahere substan-
tialiter naturam humanam, vel non trahere, supposita tamen assumptio-
ne humanitatis ad esse personale necessario [illegible] substantialiter [illegible]
[illegible]: ergo similiter licet sit absolute liberum supposito Divino
specialiter influere in actiones voluntatis humanae, supposita tamen [illegible]
[illegible] unione influxus est necessarius. Consequentia patet, quia sicut con-
cursus [illegible], quo [illegible], et rectificantur actiones voluntatis
humanae est [illegible] ad extra: ita [illegible] subsistentia naturae humanae,

et

sed hæc sequitur necessario ad unionem hypostaticam. ergo ad eandem unionem necessario debet etiam specialis influxus suppositi Divini in operatione humanitatis a se substantialiter tractæ; quia sicut Verbo tribuitur specialiter effectus specialis trahendi, sanctificandi, dignificandi naturam humanam, quin attribuatur formaliter Patri, aut Spiritui Sancto; ita similiter ipsi debet attribui effectus specialis rectificandi operationis huiusmodi voluntatis, quin aliis personis specialiter tribuatur, cum omnes huiusmodi ad unionem hypostaticam consequantur.

12. Urgetur amplius eadem ratio; nam unio beatifica eatenus specialem Divinæ essentiæ causalitatem tribuit; quia procedit ab intellectu beati specialiter unito cum Deo in esse scilicet speciei intelligibilis; sed omnes actiones liberæ humanitatis Christi procedunt ab ipsa, quatenus substantialiter unitur supposito Divino: ergo non solum tribuunt specialem influxum, seu concursum Dei sicut aliæ actiones creatæ, verum etiam quemdam particularem influxum eiusdem Dei. Et consequenter ex vi unionis præcise sequitur humanitatem Christi non posse in malum declinare; quia licet humanitas possit secundum se deficere, quatenus tamen speciali Dei concursui subordinata, non poterit a rectitudine deviare. Consequentia patet; quia intimior est unio hypostatica cum Verbo Divino, quam unio illa intelligibilis, qua essentia Divina unitur intellectui Beati, sed ex hac sequitur quod Deus influat in huiusmodi unionem, non solum per modum causæ, verum etiam quemdam specialem concursum: ergo ex unione hypostatica qua humanitas evolvitur ad esse personale Verbi Divini, sequitur suppositum Verbi præter generalem concursum, quo concurrit indivisibiliter cum Patre, et Spiritu Sancto, rationem specialem concursum in actiones huiusmodi humanitatis exhibere, ratione cuius omnes operationes humanitatis Christi specialiter attribuuntur Filio, specialemque dependentiam importent respectu ipsius, quam non admittunt respectu aliarum personarum.

13. Ultimo confirmatur ratio probativa nostra

In

conclusionis ex ratione D. Thome eiusque doctrina [illegible] dist. 8.
q. 1. art. 1. [illegible] ad 2um ubi docet omnes [illegible] et confirmat
per coniunctionem ad 1um principium a quo habent esse, et per alter[illegible] ab ipso deficere, sicut corruptibilia [illegible] dicit Philosophus [illegible] de generatione, propter maximam distantiam a primo motore. [illegible] de [illegible] mutabilitati [illegible] impertantur, que non admittunt corruptio[illegible]. Sed humanitas Christi Domini ratione unionis hypostatice coniungitur personaliter cum primo principio totius [illegible], et [illegible] simul cum Deo: ergo ex vi unionis eiusmodi [illegible] immediate [illegible] non potuit [illegible] malum declinare, nec operari moraliter deficere.

3.a C.

CHRISTUS IN QUANTUM HOMO NON potuit aliquod peccatum committere ratione cuius dissolvatur unio hypostatica, ac proinde erat impeccabilis absolute et simpliciter, et non solum in sensu composito unionis.

14 Hec conclusio [illegible] contra aliquos [illegible] qui [illegible] tant peccatum non posse compati cum unione hypostatica, existimant [illegible] Christum absolute potuisse [illegible] peccatum committere, quo unio hypostatica dissolveretur, et consequenter ipsum fuisse peccabilem in sensu diviso. Patet conclusio ex dictis; quia si nulla actio potuit procedere ab humanitate Christi Domini [illegible] sine [illegible] ordinatione ad suppositum Divinum, [illegible] nullum peccatum potuit committere, quo unio hypostatica dissolveretur, et consequenter ex vi [illegible] unionis hypostatice [illegible] Christi absolute impeccabilis [illegible] in sensu composito [illegible] in sensu diviso.

15. Confirmatur: Catenus homo purus gratia habituali informatus potest absolute, et in sensu diviso peccare,

quia potest agere gratia habituali contra inclinationem ipsius operari. Ut docet D. Thomas 1. p. q. 62. art. 3. ad 1mo et in 2. dist. 4. q. 3. Sed Christus nullam motionem potuit elicere contra motionem suppositi Divini, nec potuit operari eo agente huiusmodi supposito; et licet suppositum Divinum influat in actionem humanam mediante libero concursu voluntatis, non subjicitur tamen voluntati dispositioni; sicut gratia habitualis, et alii habitus, qui uniuntur cum voluntate: ergo licet iustus sola gratia habituali informatus posset contra gratiam, et consequenter aliquem actum peccaminosum contra exigentiam ipsius gratiae elicere, quo gratia habitualis destruatur; non tamen Christus cum nullum actum possit elicere nisi speciali dependentia respectu Verbi Divini, et consequenter speciali rectitudine.

VLT. DC.

Unio hypostatica est formaliter expulsiva uniuscuiusque peccati; ita ut si humanitas ante unionem esset peccato infecta, media praecise unione hypostatica sine concursu gratiae habitualis redderetur firma et purificata.

16 Haec conclusio debet admitti ab omnibus Doctoribus, qui tenent naturam humanam Christi Domini absolute sanctificari ratione unionis hypostaticae, quia nequit subiectum peccato obnoxium denominari formaliter sanctum: ergo si suppositum Divinum absolute et substantialiter sanctificat humanitatem ratione unionis hypostaticae, ipsam similiter a labe peccati purificat, si ipsam aliqua peccati macula praesupponat infectam.

17 Probatur iterum, quia ratione unionis denominatur humanitas Christi obiectum connexum dilectionis divinae simpliciter; sed nullus potest specialem Dei dilectionem trahere, quin peccato omnino purificetur: ergo gratia unionis hypostaticae ex se expulsiva est peccati habitualis. Minor constat; nam qui peccat, amicitiam

Dei

Dei maximo odibilis, & consequenter qui peccato inficitur nequit amicabilem Dei dilectionem trahere. & maior probatur; quia licet homo gratia habituali informatum reddatur obiectum congruum Diuinæ dilectionis singulariter, quia Deus vult illi speciale bonum, participationem scilicet propriæ naturæ; sed per unionem hypostaticam eleuatur natura non solum ad participationem naturæ Diuinæ, verum etiam ad esse proprium & substantiale Dei, quo [illegible] potest esse sublimius. Ut docet D. Thomas 1.2. q. 1. art. 2. ad 2um ubi docet naturam humanam assumptam a Verbo, plus amari a Deo, quam omnes alios, & ratione unionis universitatem creaturarum perfectione, & excellentia excedere: ergo per præcisam unionem hypostaticam non solum redditur humanitas Christi impeccabilis; sed etiam formaliter excluderet peccatum, quo præsupponeretur inficere.

18. Confirmatur: in ratione [illegible], & excludentis peccatum, excedit filiatio naturalis Dei filiationem adoptiuam; sed eo ipso quod aliquis mediante gratia pertingat ad filiationem Dei adoptiuam, redditur formaliter obiectum proprium Diuinæ dilectionis, & ab eadem peccati purificatum formaliter: ergo cum per gratiam unionis reddatur formaliter homo filius Dei naturalis, nequit etiam non denominari sanctus, & iustus, & consequenter gratia unionis hypostaticæ est formaliter exclusiua peccati; dari enim subiectum esse iniustum, & inimicum, amabile, & abominabile respectu Diuinæ voluntatis, quo nihil absurdius dici potest.

Proponuntur & soluuntur argumenta

19. Arguitur 1o. Contra 2am conclusionem & auctorem [illegible]; quia per unionem hypostaticam non excluditur [illegible] a quo prædicatum intrinsecum ipsius; sed potentia peccandi est prædicatum

in

intrinsecum et essentiale, vel saltem connaturale respectu naturae humanae; ergo ex vi praecise naturae Divinae unitae, vel unionis hypostaticae non redditur humanitas Christi impeccabilis ab intrinseco; ac proinde praeter unionem hypostaticam requiritur aliqua specialis protectio Dei, ut Christus Dominus in quantum homo firmetur in bono. Maior constat, nam ut ait Damascenus de fide orthodoxa lib. 3. cap. 7. Omnia quae Deus in natura plantavit, Verbum assumpsit; sed praedicata intrinseca, sive naturalia, sive esse naturae a Deo sunt creata et plantata; et consequenter omnia a Divino Verbo assumpta sunt mediante unione hypostatica; ac proinde nullum ex his praedicatis excluditur ex vi praecise unionis. Minor autem probatur; quia catenus homo, et quaelibet alia creatura dicitur moraliter defectibilis, quia est ex nihilo, et non identificatur cum regula rectae operationis, ut docet D. Thomas; sed esse ex nihilo, et non identificari cum regula rectae operationis sunt praedicata essentialia respectu cuiuscumque creaturae, cum de potentia Dei absoluta nequit reperiri aliqua creatura, quae secum identificet illam regulam rectae operationis et quae sit ex nihilo: ergo potentia peccandi est praedicatum intrinsecum cuicumque Voluntati Creatae, et consequenter Voluntati humanae; quo circa ex vi unionis cum Divino non excluditur praedicta potentia a Voluntate humana Christi Domini.

20. Confirmatur 1°. quia ut ait Damascenus, quidquid Deus in natura plantavit, aut causavit, a Verbo assumitur, et non destruitur; sed potentia peccandi causatur a Deo in natura humana, et in aliis creaturis. Cum enim huiusmodi potentia antecedat omnem actum creaturae nequit ab ipsa causari: ergo cum unione humanitatis ad Verbum defectibilitas intrinseca perseverat, et consequenter potentia ad peccandum.

21 2°. Confirmatur: ex vi praecise unionis hypostaticae non identificatur Voluntas humana Christi cum 1a regula

vetite operationis: ergo ex vi huius pregisse non redditur impeccabilis moraliter. Consequentia patet, quia per durante causa et ratione alicuius denominationis, perseverat denominatio ipsa: ergo cum ex vi unionis hypostaticae non excludatur ab humanitate Christi negatio identitatis cum regula in qua fundatur defectibilitas intrinseca moralis eius, neque ipsa potentia ad peccandum excluditur et consequenter cum unione hypostatica perseverat in humanitate Christi potentia ad peccandum, licet actualiter non peccaret propter specialem Dei protectionem.

22. ... argumentum: confirmatur: quia licet unionem hypostaticam non desideratur aliquod praedicatum intrinsecum expectans ad integritatem et complementum naturae humanae cum gratia unionis non destruat naturam sed perficiat illam; derelinquitur tamen aliqua ipsius imperfectio, et consequenter potentia ad peccandum; quia huiusmodi potentia importat defectum naturae et consequenter non aliquid pertinens ad integritatem ipsius: unde dicendum est, quod creatura rationalis non est essentialiter positive peccabilis, sed essentialiter negative. Licet enim natura rationalis ex se, et natura sua non habeat aliquod praedicatum positivum, ratione cuius stabiliatur et firmetur in bono; et consequenter reddatur omnino impeccabilis; non tamen gaudet aliquo praedicato positivo, et essentiali, quo essentialiter positive reddatur defectibilis: atque propterea per adventum gratiae potest reddi intrinsece impeccabilis, licet sibi relicta minore ... : nam ex parte defectibilitatis sit ... licet materia prima sit essentialiter negative informis et indifferens, cum secundum proprium conceptum non importet aliquod praedicatum, quo informetur et determinetur; nihilominus potest per adventum alterius, ut pote formae substantialis reddi intrinsece et substantialiter informata et determinata. Et sicut huiusmodi informatio et determinatio proveniens a forma non destruit aliquod praedicatum essentiale positivum materiae, sed solum negationem determinationis ... in detractione quam

ma

materia secundum se importat. Ita similiter per Unionem hypostaticam cum Verbo Divino potest excludi ab humanitate, quae essentialiter negative est defectibilis, ipsa defectibilitas, quin aliquod praedicatum essentiale positivum ipsius destruatur; quia ita essentialis est materiae secundum se informitas, ac Voluntati Creatae defectibilitas; quia sicut in essentia, et natura Voluntatis non reperitur [illegible] praedicatum ratione cuius firmetur in bono: [illegible] essentia materiae non [illegible] praedicatum ratione cuius determinetur substantialiter; [illegible] propter [illegible] adventum formae substantialis [illegible] quod materia reddatur intrinsece informata [illegible] determinata, non destruatur aliquod praedicatum essentiale ipsius; ita pariter per Unionem substantialem cum Verbo Divino, redditur natura humana intrinsece indefectibilis, [illegible] secundum se defectibilis sit.

23. Dices 2º. Verbo Dei, quod sicut essentialis est perfectae Voluntati secundum se negatio identitatis cum 1a regula operationis; ita est essentialis ipsi potentia ad peccandum; [illegible] propter [illegible] per gratiam [illegible] non identificatur cum 1a regula operationis, ita nec redditur [illegible] per impeccabilis. Unde non destruitur aliquod praedicatum essentiale naturae humanae, per hoc quod per gratiam unionis hypostaticae reddatur intrinsece, et absolute impeccabilis; quia id est contra essentiam Voluntatis Creatae non identificatae cum 1a regula, quod sit absolute impeccabilis ratione [illegible] doni intrinseci, sed solum quod sit impeccabilis ex natura sua et secundum se considerata. Sicut non est contra essentiam materiae quod determinetur intrinsece ratione formae advenientis, sed solum, quod ex vi exigentiae essentialis sit determinata.

24. Responderi [illegible] [illegible] concedendo maiorem, et negando minorem: quia sicut deformitas peccati non redunditur in Deum tamquam causam, a qua [illegible] [illegible]; ita nec potentia defectiva, a qua provenit [illegible] [illegible] modi deformitas

[illegible]

aliàs Deus diceretur causa peccati, quia qui vult, et positive causat aliquam causam, ratione talis effectum etiam debet causare. Videlicet entitas in qua subiectatur potentia peccandi est à Deo; defectibilitas tamen moralis, qua deviatur formaliter voluntas potentia peccandi, non est à Deo nisi merè permissivè, sicut et ipsius peccatum actuale: quo circa si à Verbo Divino assumatur voluntas humana, quae in aliis hominibus defectibilis est; non tamen in ea defectibilitas assumitur, sed per unionem excluditur. quia ut ait Anselmus lib. de libert. arbitrii, potentia peccandi non est libertas arbitrij nec pars libertatis, sed peccandi diminutio ipsius.

25. Ad 2.um patet solutio ex dictis, quia aliud est quod per unionem hypostaticam reddatur humanitas Christi absolutè et simpliciter impeccabilis, et etiam intrinsecè, et aliud est quod reddatur impeccabilis ex natura sua. 1.um est verum, et intentum nostrae sententiae, in qua diximus ex vi praecisse unionis hypostaticae, sine recursu ad aliam extraordinariam providentiam Dei, reddi naturam humanam intrinsecè, et absolutè impeccabilem. 2.m est falsum; quia nulla voluntas ex conditione propriae naturae non identificata cum 1.a regula potest reddi impeccabilis. Unde benè potest per unionem hypostaticam excludi à natura potentia ad peccandum, dum non reddatur identificata cum 1.a regula. quia quod repugnat voluntati non identificatae cum 1.a regula non est indefectibilitas consistens per gratiam, nam est illa, quae provenit à gratia unionis, sed indefectibilitas ex conditione naturae, quae nequaquam per unionem datur, quia licet gratia unionis reddat naturam humanam absolutè impeccabilem, non tamen reddit ipsam impeccabilem ex natura sua: sicut aer, qui ex conditione propriae naturae est obscurus, et tenebrosus per supervenientem lucem redditur aer lucidus, quia non est contra naturam aeris esse lucidum naturaliter, sed esse lucidum ex se, et ex conditione propriae naturae.

26. Haec doctrina et exemplum est D. Thomae q. 24. de Verit. art. 8. et per illam ruinet solutio praecedens objectio; imo

Inferri potest in Contrariorum sententia; quia sicut per unionem hypostaticam non identificatur Voluntas Creata cum 1.a regula; ita nec per illam extrinsecam Dei protectionem, ratione cuius secundum maiorum sententias confirmatur in bono, ut non possit peccare: ergo et gratia extrinseca protectioni reddit Voluntatem, aut secundum se defectibilis est Confirmata in bono et absolute impeccabilis, quin illam identificet cum regula recte operationis; ita similiter unio hypostatica, quia unio est cum 1.o principio, et regula totius rectitudinis omnes gratias excedit, cum omnis res perficiatur et firmetur ex coniunctione cum 1.o principio, ut ait Divus; et sicut ipse Deus naturaliter est indefectibilis, quia naturaliter habet unitam, vel ut melius loquar identificatam 1.am regulam totius rectitudinis moralis, nempe suam Voluntatem; ita liberum arbitrium Creatum quod catenus est naturaliter defectibile, quia naturaliter non est identificatum, nec unitum cum 1.a regula; potest tamen reddi indefectibile per elevationem ad unionem cum 1.a regula, quae potest fieri, vel per unionem beatificam, ut contingit in Beatis, vel per unionem hypostaticam ut contingit in Voluntate Christi Domini.

27. 3.o arguitur in favorem eiusdem sententiae; quia natura unita hypostatice supposito Divino indiget gratia adiuvante ad recte operandum, cum nullus possit semper, et constanter bene operari sine speciali adiumine Divinae gratiae: ergo ex vi praecise unionis hypostaticae non redditur Voluntas absolute indefectibilis, et consequenter potest Christus peccare in natura assumpta, nisi praeveniatur a Deo speciali protectione. Consequentia patet; quia potest a Deo suspendi Concursus medio quo Voluntatem Christi adiuvat ad bene operandum; sed si deficeret Divinus modi Concursus auxilii, deficeret in operando Voluntas Christi: ergo sumpta unione potest Christus peccare, nisi praeveniatur a Divino speciali auxilio. Maior constat; quia cum sit unio dei concursus liber potest a Deo denegari.

28. Confirmatur 1.o quia unio hypostatica praecise

recepta non confert naturae assumptae fidei, nec activitatem intrinse-
cam ad bene operandum: ergo huiusmodi unio secundum se non red-
dit naturam assumptam formaliter et intrinsece indefectibilem. maior
ex constat: nam per unionem personalem ad suppositum non elevatur
natura humana assumpta ad operandum, sed solum ad subsistendum
personaliter; et consequentia probatur ex defectu virtutis operativae volun-
tas humana est defectibilis in operando: ergo si ex vi unionis praecise
non acquirit aliquam virtutem vel activitatem operativam, neque
ex vi ipsius redditur formaliter et intrinsece indefectibilis in operando.

29. Confirmatur 2°. rectitudo operationis dependet
perse ab intrinseca rectitudine principii operativi: ergo ex vi praecise
unionis hypostaticae non determinatur voluntas ad bene operandum, et
consequenter voluntas Christi manet indifferens ad bonum, et ad malum.
probatur consequentia: per unionem hypostaticam non rectificatur volun-
tas in ratione principii operativi: ergo ex vi praecise unionis hypostati-
cae non determinatur voluntas Christi ad bene operandum. Antece-
dens constat, quia potentia in ratione principii operativi nequit rectifica-
ri, aut perfici, nisi per unionem formae operativae formaliter ut tali; sed
per unionem hypostaticam non unitur Deus naturae humanae in ratione
operantis, sed in ratione personae subsistentis, quae formaliter, ut tali, non
est operativa, cum Deus non operetur ratione personalitatis, sed ratione
naturae: ergo unio personalis, qualis est unio hypostatica non perficit, nec
rectificat voluntatem creatam in ratione principii operativi, ac proinde
non reddit ipsam intrinsece indefectibilem.

30. Confirmatur 3°. Sicut perse est sanctitas
et rectitudo per essentiam, ita perse est vita per essentiam: sed relin-
quit humanitatem passibilem et mortalem, etiamsi sibi unitam: er-
go relinqueret eamdem defectibilem a rectitudine, nisi ipsam praemuniret
divina specialis protectio extrinseca ac per consequens, ab unio hypostatica.

vel

relinqueret voluntatem subiectam defectibilitati morali, & consequenter potentiam ad peccandum; sicut relinquit Unio cum suo ipso ipse eandem de facto naturam assumptam subiectam passibilitati, & mortalitati & cum potentia ad moriendum.

31. Confirmatur 4°. Suppositum Verbi, quo substantialiter terminatur natura, eodem indivisibili influxu in actiones Christi influit Pater & Spiritus sanctus; sed si Christus ut homo peccaret, non attribueretur peccatum Patri aut Spiritui sancto: ergo nec Filio. & consequenter Unio personalis cum Filio non communicat naturae assumptae aliquam specialem indefectibilitatem. Minor constat, & maior probatur: dupliciter, tum quia influxus Dei in actiones Christi est ad extra, qui communis est tribus Personis, tum etiam quia persona Filii influit in actiones naturae assumptae ratione naturae vel ratione proprietatis personalis; si dicatur primum, argumentum habet intentum, quia quod convenit alicui personae ratione naturae, vel alicuius absoluti convenit tribus Personis. si dicatur 2um est falsum, quia proprietas relativa non est ratio operandi in Deo, cum personalitas sit proprium incommunicabilitatis, non autem influxus, seu operationis: ergo persona Filii ratione Unionis hypostaticae non habet aliquem specialem influxum in actiones humanas Christi Domini.

32. Et urgetur. Aqua sustentans calorem, licet denominetur calefaciens, non tamen influit formaliter, sed materialiter in calefactionem quatenus sustentat virtutem calefactivam a qua formaliter procedit calefactio: sed licet Suppositum Divinum ratione Unionis hypostaticae sustentaret humanitatem, quae formaliter deficeret non tamen influeret formaliter in actiones peccaminosas ab humanitate formaliter procedentes sed solum pure materialiter, & permissive sicut ad actiones alterius hominis, non diceretur formaliter peccans, sed tantum materialiter & denominative.

33. Confirmatur 5°. Voluntas naturae assumptae

est

est eiusdem speciei cum voluntate alterius cuiusque hominis: ergo
subsecuta unione hypostatica manet cum indifferentia ad bene, vel male
operandum. Consequentia probatur; quia eatenus voluntas puri homi-
nis est indifferens ad bonum vel malum, quia obiectum specificativum
non est determinate verum bonum, sed abstrahens a bono vero, et ap-
parenti, et proinde potest ad utrumque indifferenter inclinari; sed ob-
iectum voluntatis naturae assumptae est bonum abstrahens a vero, et ap-
parenti, aliàs non esset eiusdem speciei cum voluntate alterius hominis,
cum ex diversitate formali obiecti [illegible] sumatur diversitas specifica po-
tentiarum: ergo ex vi unionis non aufertur a voluntate Christi indif-
ferentia ad bene, vel male operandum.

34. Confirmatur 6°. quia per unionem hypostati-
cam non aufertur a natura aliquid spectans ad laudem et perfectionem
ipsius; sed posse declinare in bonum vel malum et actualiter non declinare
est laudabile respectu naturae humanae, ut probatur ex illo Ecclesiastes:
Erit illi gloria aeterna, qui potuit transgredi, et non est transgressus,
facere mala, et non fecit: ergo ex vi unionis hypostaticae non aufer-
tur a natura potentia ad peccandum.

35. Ad hoc argumentum respondetur concedendo
maiorem, et negando minorem, ad cuius probationem distinguo an-
tecedens: concursus, quo Deus auxiliatur voluntati naturae assumptae
est liber absolute concedo antecedens; est liber ex suppositione unio-
nis nego antecedens, et consequentiam; quia licet possit Deus denegare natu-
rae assumptae absolute gratiam necessariam ad bene operandum, cum
absolute possit eandem naturam non assumere ad esse personale pro-
prium, vel post assumptionem dimittere illam, supposita tamen unio-
ne non potest non influere speciali quodam influxu in omnes actio-
nes eiusdem humanitatis, cum ut supra notavimus actiones naturae as-
sumptae a supposito divino sint actiones non solum hominis, sed etiam

Dei.

Dei, et hominis simul; et ideo a Sanctis Patribus vocantur Dei-
virile: qua propter sicut Deus de potentia absoluta non potest non sem-
per recte operari; ita similiter nequit denegare concursum actibus depen-
dentibus a proprio supposito, alias se ipsum denegaret permittendo
se ipsum peccare. Neque est inconveniens aliquem influxum Dei ad
extra esse necessarium ex aliqua suppositione: quis enim audebit ne-
gare terminationem illam substantialem, qua manet personaliter termi-
nata natura assumpta a Persona Verbi, et divinitatem illi advenien-
entem ex huiusmodi determinatione esse effectus ad extra: et tamen
omnes huiusmodi effectus sunt necessarii ex suppositione unionis hypostati-
cae. et similiter gratia habitualis in Christo est effectus ad extra,
et tamen necessario sequitur ad unionem, cum in probabilissima sen-
tentia naturaliter sequatur ad illam sine nova actione.

36. 2° potest responderi quod concursus, quo Deus
auxiliatur naturae sibi personaliter unitae est liber non solum absolute,
sed ex suppositione unionis hypostaticae, quia licet in huiusmodi suppo-
sitione nequeat Deus denegare ipsi voluntati aliquod auxilium, quo
determinetur ad recte operandum, potest tamen denegare quodlibet au-
xilium determinate acceptum et consequenter nullum potest auxilium
determinate assignari quod respectu voluntatis Divinae non sit li-
bere collatum, sicut v.g. concursus naturalis et ordinarius, quo Deus
concurrit cum nostro intellectu ad intelligendum est liber simpliciter
simpliciter respectu Dei, quia determinate consideratus potest a Deo
denegari et alius determinatus et illius loco a Deo conferri, licet ex
eo quod sit concursus adiuvans et determinans potentiam intellectivam
debeat determinari natura ad intelligendum, et non ad videndum, cum
nulla potentia possit determinari ad operandum extra limites sui ob-
iecti specificativi. Unde uno verbo potest dici talem concursum esse
necessarium quoad speciem, non vero quoad exercitium, quia licet
quodlibet auxilium exercite et determinate acceptum libere confe-

datur naturae assumptae, tamen oportet quodcumque illud fuerit quod
sit necessarium determinatum seu praeparatum ad bene operandum.

37. [illegible] iam confirmationem respondetur per unionem
hypostaticam praecise non recipere naturam humanam aliquam determina-
tionem, rectitudinem, seu virtutem operativam physicam: Unde per summo-
di unionem personalem sine gratia habituali et concursu aliorum habituum,
qui per se ordinantur ad eliciendum materialiter rectum supernaturalemque ac-
tionem, redderetur physice natura humana nec tolleretur impotentia physica,
seu defectus virtutis physicae, quem natura secundum se importat. Cum me-
diante unione ~~[illegible]~~ personali inhaeret Deus in ratione principii quo
operativi physice ut bene probat argumentum; per illam tamen perficitur in
ratione principii moraliter operativi, et consequenter aufertur defectus mo-
ralis ipsius, et potentia ad male operandum, quia supposita unione, ut supra
probavimus quaecumque operatio voluntaria procedens a natura assum-
pta importat specialem dependentiam, et subordinationem personae Verbi Di-
vini; unde nequit deviare a rectitudine morali; quia actio specialiter Dei
causalitati subiecta nequit esse deficiens moraliter nec ullam imperfectio-
nem importet: neque dicendum potest negare naturam humanam aliquo modo
perfici in ratione principii moraliter operantis ex virtute unionis hypostati-
cae: alias actiones non essent condignae, et maioris valoris moraliter
quam actiones cuiuscumque alterius iusti, quo nihil absurdius dici potest. Qua-
propter sicut in opinione Scoti, Durandi, et aliorum potest suppositum di-
vinum terminans naturam humanam substantialiter, illam moraliter digni-
ficare et actionibus suis pondus aliquam specialem excellentiam communicare: quia
illi unitur ut forma operativa etiam poterit omnibus actionibus [illegible]
quamdam specialem rectitudinem communicare, et consequenter ipsam natu-
ram in ratione principii moraliter operativi totaliter rectificare, ut pro-
inde auferre imperfectionem moralem ipsius quae consistit in potentia ad pec-
candum.

38. [illegible] patet solutio ad 2am confirmationem,
quae

que est maior explicatio illi confirmationi. Instat enim ex dictis Deum Unitum personaliter perficere Naturam Unitam in Ratione principii moraliter operantis, adeo actiones Christi non essent maioris perfectionis moralis, quam actiones puri hominis; Vel dicatur quod licet suppositum Divinum mediante Unione hypostatica non Unitur naturae in Ratione operantis, ut quo, cum ad hanc Unionem Requiratur informatio seu inhesio, quae a Deo est omnino removenda, Unitur tamen in Ratione operantis ut quod, quia principium quod operativum, nec est natura praecise, nec potentia proxime operativa, sed suppositum, quod terminat substantialiter Naturam, et consequenter falsum est naturam assumptam non perfici nec sanctificari in Ratione principii operativi a supposito Divino a quo esse personale mediante Unione hypostatica assumitur.

39. Ceterum respondetur cum D. Thom. in 2. dist. 23. q. 1a art. 1o ubi ait: defectibilitatem moralem Voluntatis, seu potentiam ad peccandum non provenire proxime, et formaliter a defectu alicuius Virtutis seu activitatis intrinsecae, sed a negatione, vel carentia Unionis cum 1o principio rectitudinis, quale est Deus, quia eo ipso quod natura rationalis sibi ipsi relinquatur, et influentiam Dei non recipiat, potest moraliter deficere, Unde cum per Unionem hypostaticam elevetur ad specialem Unionem cum 1o principio, et ad statum, in quo nequit privari aliquo speciali Dei concursu, hac est ratione huius Unionis auferri potentiam ipsius ad peccandum. quod ut docet Augustinus cap. 3. super Genes.: Homo Deo sibi praesente illuminatur, absente vero tenebratur. quapropter cum ex vi Unionis hypostaticae sequatur specialis Dei praesentia, et intima Unio cum ipso mediante eadem Unione aufertur flexibilitas humanitatis in malum, quin acquirat novam Virtutem intrinsecam, quia licet nulla res possit elevari sine nova additione novae Virtutis, potest tamen vel ratione coniunctionis ad aliquod principium perfectivum, vel mediante subordinatione ad ipsum, quamdam stabilitatem, seu firmitatem in propria natura acquirere, et consequenter a defectu mutabilitatis prin=

ficari: Constat enim motum verum corporarium cessare per hoc quod coniungantur cum centro. Et sic discurrendo de omnibus rebus quae ratione coniunctionis specialis id propriam specialem stabilitatem requirunt. Et per elongationem ab eo ipso flexibilitatem, et mutabilitatem quin etiam virtutem acquirant praeter ipsam coniunctionem.

40. Ad 3am confirmationem respondetur quod suppositum Divinum, quod substantialiter terminat naturam humanam assumtam habere quemdam specialem et proximum influxum praeter illum universalem et communem, quo indivisibiliter concurrit cum Patre et Spiritu sancto; alias redemptio generis humani non attribueretur Filio, quod est absurdum nedum contra Theologiam, verum etiam contra fidem; et ad huiusmodi impugnationem respondetur omnem influxum ad extra physicum, et pure effectivum esse causam tribus Personis, non vero omnem influxum terminativum, et moralem, quia ut saepe diximus terminatio substantialis naturae humanae, et sanctificatio, et dignificatio ipsius sunt effectus ad extra; qui quidem soli Filio attribuuntur quatenus subsistit in natura humana. Ex quo patet solutio ad 2am mi.; quia Verbo Divino ratione naturae potest aliquid competere simpliciter, quod non competat indivisibiliter tribus Personis; et etiam Pater aeternus per notionem est potens ad generandum quin potentia generativa sit communis Filio, vel Spiritui sancto. non igitur est inconveniens quod persona Filii influat in actiones humanas ratione naturae Divinae quin Divinus influxus sit communis respectu divinarum personarum; quia licet operationes naturae Divinae absolute enunciatae sint communes indivisibiliter respectu trium personarum; operationes tamen quae ipsis competunt, quatenus modificatae aliqua relatione speciali solum tribuuntur Personae per talem relationem distinctae, inter quas enumeratur ille specialis influxus, quem habet Persona Verbi in actiones humanas Christi quia essentia Divina non est potentia actu generativa nisi quatenus modificata relatione constitutiva Patris seu proprietate relativa Patris;

ita

ut Divinitas non esset ex se ratio proxima quo influendi in actiones humanas; nisi connotaret, per illam unionem humanitatis ad esse personale Verbi, quia extra hujusmodi unionem solum concurreret concursu indiviso et quasi remoto, in quo indivisibiliter communicant omnes Personae.

41 Hinc [illegible] doctrina D. Thomae in 3. dist. 9. art. 2. et 5. et 3 p. q. 42. ubi docet solum Filium dici proprie redemptorem mundi et reconciliatorem hominum cum Deo. Tota enim Trinitas dicitur causa universalis et quasi remota totius redemptionis et reconciliationis: quae doctrina esset absolute falsa, nisi supponeretur ratione unionis hypostaticae haberet aliquo speciali influxu in actiones. Nam assumptor [illegible] mediantibus hujusmodi actionibus dicitur Filium redemisse mundum et hominem reconciliasse Deo, quod absque speciali influentia personae Filii nequit intelligi.

42 Ulterius persuadetur admittendo influxum, quo persona Verbi influit in actiones humanas Christi competere Verbo ratione personalitatis relativae; quia licet proprietas personalis non sit Deo ratio operandi physice, seu actionum omnipotentiae, potest tamen ipsi esse principium quo moraliter dignificandi naturam humanam et consequenter influendi valorem infinitum [illegible] in operationes humanas Christi. Nec obstat, quod sit ratio incommunicabilitatis, quia incommunicabilitas relationis est in ordine ad terminum cui relative opponitur, non vero in ordine ad naturam, cui per unionem hypostaticam communicatur; et consequenter, licet non sit ratio producendi terminum, potest tamen esse ratio perficiendi saltem moraliter naturam cui communicatur, et consequenter potest esse suppositum Divinum ratio proxima influendi in actiones ejusdem humanitatis, quod debet concedi ab omnibus, qui admittunt Verbum Divinum incarnatum sanctificare naturam assumptam, non natura sed personalitate. Et etiam a Durando, et aliis [illegible], qui admittunt potentiam generativam Patris aeterni consistere formaliter in

pro-

proprietate relativa et non in absoluto; si etiam proprietas relativa, qua Pater opponitur filio est ipsi ratio formalis qua, seu principium quo generat suum filium, cur non poterit proprietas relativa filii esse ipsi filio ratio formalis perficiendi humanitatem sibi personaliter unitam, ac proinde ratio qua influendi simpliciter in actiones procedentes ab eadem humanitate.

43. Ad quartam confirmationem respondetur negando consequentiam ad cuius probationem [illegible] obiectum specificativum voluntatis humanae esse formaliter et per se specificativum esse bonum verum, seu bonum honestum; et per accidens solum ratione status versari circa bonum apparens quia propter voluntas Christi et quorumcumque aliorum [illegible] sunt eiusdem speciei absolute, quia non arguit diversitatem specificam inter potentias exigere diversa obiecta ratione diversi status, sicut patet in intellectu qui in statu [illegible] ad corpus respicit tamquam obiectum quidditatem rei [illegible] et in statu separationis nullomodo concernit materiam; et [illegible] non [illegible] specifica differentia inter intellectum animae separatae et coniunctae; sicut enim intellectus humanus non petit formaliter et specificative ex vi formalis et specificae formae concernere ex parte obiecti materiam; sed huiusmodi convenientia accidit illi ratione status coniunctionis [illegible] ita voluntas humana ex vi specificationis formalis non exigit formaliter indifferentiam ad bonum verum vel apparens sed huiusmodi indifferentia accidit quatenus sibi soli relinquitur et separatur a consortio divini Dei.

44. Ad quintam confirmationem respondetur, per unionem hypostaticam non auferri a natura humana aliquid spectans ad laudem et meritum ipsius, quia laus et meritum quod tribuitur naturae humanae ex eo quod peccare possit et non peccet actualiter, praesupponit imperfectionem nempe voluntatem defectibilem circa bonum et supposita huiusmodi imperfectione defectibilitatis laudabile et meritorium est actualiter non deficere. Maior autem perfectio et laus est absolute nec deficere actu nec posse deficere quia prop[illegible] voluntati Christi [illegible] debet

non

non solum negatio peccati, sed etiam negatio potentiae ad peccandum, quae ex vi unionis elevatur ad classem superiorem; quae circa illud quod desiderat puri hominis potest esse laudabile attribuendum Christo Domino cum majorum, et vituperabile, quia ut ait D. Dionysius cap. 4. de Divinis nominibus, aliquid potest pertinere ad laudem inferiorum quod translatum ad superiores potius in vituperium ut docet Philosophus [illegible] ethic. quales [illegible] Dei sunt [illegible]; in quarum respectu puri hominis sit valde laudabile, et meritorium non peccare habendo potentiam ad peccandum, laudabilius tamen est non peccare, nec habere potentiam ad peccandum, quapropter [illegible] talis laudabilitas tribuenda est Domino Deo, quali est Christus. Sicut esse [illegible] est laudabile in Cane, non tamen in homine, sed vituperabile. Et nimia humilitas in subdito quamvis laudabilis est valde, quae tamen in praelato videtur vituperabilis, quia ut docet Pat. Augustinus in regula opponitur regendi auctoritati. = Ad 3.am confirmationem supra positam [illegible] quam per ordinem respondendum non est, respondebitur inferius, cum idem argumentum ponebitur, et ponderabimus ut [illegible] Durandi praecipuum, et quasi fundamentale.

45. 3.o Arguitur: Ex vi unionis hypostaticae solum sequitur naturam humanam esse sustentatam a Supposito Divino; sed suppositum sustentans naturam solum exercere, et denominari [illegible] terminatur [illegible] actionibus procedentibus ab eadem natura: ergo si Christus Dominus peccaret in natura assumpta, non attribueretur peccatum supposito Divino formaliter, sed solum materialiter et denominative, quatenus scilicet sustentaret naturam illam, quae peccaret, et consequenter ex vi unionis hypostaticae praecise non excluderetur a natura assumpta potentia ad peccandum. Minor probatur, quia eo modo se habet suppositum substantiale sustentans naturam ad operationes ipsius, quo subjectum ad operationes formae accidentalis a se sustentatae; sed subjectum non influit per se, et formaliter in operationes accidentales, sed solum materialiter et denominative: [illegible] sustentans calorem solum denominative et materialiter dicitur calefaciens: ergo actiones naturae solum attribuuntur supposito Divino

denominatiue, & materialiter non vero formaliter H & causatiue.

46. Confirmatur 1°. sicut actio procedens a forma accidentali dependeat formaliter, & per se a subiecto cui connaturaliter inhaeret tali forma; non tamen dependet a subiecto extraneo cui inhaeret [illegible] transmutationis intrinsecae, ut patet in exemplo adducto, licet calefactio dependeat per se ab igne, cui intrinsece & connaturaliter inhaeret calor, non tamen ab aqua, cui communicatur tamquam subiecto extraneo: ergo licet admittatur suppositum connaturale cuiuis humanae naturae substantialis habere specialem causalitatem in actiones ipsius, non tamen hoc admittendum est in supposito Divino quod est extraneum respectu naturae humanae, licet substantialiter uniatur.

47. Confirmatur 2°. quaelibet actio specificatur formaliter a principio a quo formaliter causatiue dependet, ut patet discurrendo per omnes actiones. Calefactio enim propter specialem dependentiam ad calorem formaliter specificatur a principio calefactiuo; scilicet intellectio ab intellectu et volitio a voluntate; taliter, quod huiusmodi actiones sequuntur intellectum, quia subordinentur talibus principiis. Sed actiones naturae substantiales non specificantur formaliter a supposito, sed a natura substantiali: ergo actiones non attribuuntur supposito causatiue, & formaliter; sed tantum materialiter, & denominatiue. Minor constat: quia ex praecisa mutatione suppositi sequeretur mutatio specifica in operationibus naturae suppositatae, quod est omnino a natura alienum. Natura humana, licet subsisteret in supposito Divino vel Angelico, vel humano, semper gauderet eodem modo operandi, & [illegible] principiis specificatiuis: ergo suppositum non influit formaliter & causatiue in actiones naturae, a qua subsistit, sed solum materialiter, & per modum conditionis sine qua non. Alias variato supposito variaretur modus operandi & naturae, & ipsae operationes, quia variato specificatiuo, variatur necessario specificatum.

Hoc argumento intendunt Scotistae nostrum fundamentum
impugnare; sed certe ipsis potest retorqueri; quia nec ipsi nec aliquis Theolo=
gus audebit negare actionibus Christi Domini aliquam specialem dignitatem et ex=
cellentiam qua excedunt absolute actiones aliorum justorum; quae dignitas nequit in=
telligi, nisi suppositum Divinum specialiter influat in huiusmodi actiones cum
gratia habitualis excelsa habitudine ad personam Divinam sit eadem ratio=
nis in omnibus justis; nec huiusmodi [illegible] faciunt consonum principiis fidei
Catholicae; quomodo enim poterit unitus Filio Dei ut subsistenti in natura hu=
mana redemptio hominum si in actiones humanas quibus redemit, specialiter non
influat, aliquid ita materialiter esset ut dicatur Filius Dei redemit nos, sicut
hoc Petrus [illegible] et alii similia. Respondetur igitur in forma ad ar=
gumentum negando suppositum tantum materialiter sustentare naturam substan=
tialem sicut subiectum sustentat accidens; quia cum natura et suppositum [illegible] com=
municent in eadem existentia, ut docet D. Thomas dicens: [illegible] esse est sup=
positi, nec est ex natura et supposito unitate unum per se simpliciter et
consequenter unum per se principium operandi, quia esse est propter operationem
eius, sicut naturae non competit existere nisi mediante concursu suppositi, ita nec
operari; et sicut indiget suppositum natura ut principio quo, ita natura indi=
get supposito ut reddatur principium quod; unde ex utroque conflatur inte=
grum principium operationis; quia propter neutrum comparatur ad operationem
elicitam pure materialiter et denominative. Nec obstat paritas allata, quia
accidens non communicat cum existentia subiecti, et consequenter non est mirum
quod ibi reperiatur influxus specialis in formis accidentalis operationem, quia
non emanat naturaliter a principiis subiecti, sed solum pure materialiter
in ipso recipitur; quia sicut ex accidenti et subiecto unum per se non resul=
tat, ita nec unum principium operandi per se; sed ex natura substantiali et
supposito a quo terminatur; unde qui [illegible]
manitatis Christi excludunt specialem dependentiam [illegible]
tur convenire cum Nestorio et aliis haereticis sui temporis qui in Christo
Domino duo supposita realiter distincta constituerunt; [illegible] nim humanitas
Verbo operatur, quin cum ipsa concurrat suppositum [illegible]

Verbi

Verbi: videtur hoc illi competere ratione proprii suppositi independenter à Ver-
bo, quia modus operandi sequitur modum essendi; quia propter quidem deberet huma-
nitati independentiam, et subordinationem à supposito Divino in operando, videtur
concedere eidem humanitati proprium, et connaturale suppositum. Ratione cuius per
se, et à se operetur: et consequenter existimat quod fuit hereticorum placitum.

49. Ad 1. Confirmationem respondetur procedere in consequen-
tiam; quia cum suppositum Divinum contineat eminenter perfectionem sup-
positi creati nequit [illegible] alicui naturae, cum subeat vices suppositi connaturalis;
quo circa cum suppositum terminans connaturaliter naturam humanam influat
per se et formaliter in actiones ab ipsa procedentes: idem debet concedi supposito Di-
vino: quia licet Divinum sit supra proportionem naturae creatae [illegible]
non tamen contrariatur ipsius inclinationi: neque [illegible] Christi; quia propter sicut
aqua et alia huiusmodi substantia extranea, [illegible] recipiuntur acci-
dentia non [illegible] causative et formaliter [illegible]
[illegible] eas impediant; hoc tamen admitteretur non [illegible] in supposito Divino
cui natura creata subordinatur non solum in essendo, sed etiam in operando.

50. Ad ultimam confirmationem respondetur [illegible] determi-
nationem specificam, et formalem actionis ipsum et regulari per habitudinem
ad principium quo proximum elicitivum ipsius, ut patet in omnibus actioni-
bus supra recensitis; quia propter perseverante eadem specifica natura, nec da-
bitur variationem principii quo operandi necessarium est, ubi perseveret idem
modus specificus operandi: unde variato supposito non sequitur variatio speci-
fica operationis, licet sequatur variatio individualis earum; non tamen ex-
[illegible] rationes [illegible] importare dependentiam et subordinationem respectu
suppositi Divini, quia potest aliquod [illegible] causative et formaliter influ-
[illegible] actiones quin comparetur ad ipsam per modum specificativum, a quo spe-
cifica determinatio ipsius desumatur: sicut enim [illegible] causam concurre-
re [illegible] causative [illegible] ad quamcumque actionem creatam, et [illegible]
[illegible] determinatio specifica [illegible] creaturae non

Ad

[illegible] ...um 1. quia omnes actiones creatae essent eius-
dem speciei cum omnes illae aequaliter dependeant ab influxu causae 1ae; ita a
principio quo proximo eliciuntur ipsarum; quia licet important habitudinem de-
pendentiae respectu omnium principiorum causaliter concurrentium ad earum pro-
ductionem, illum tamen specificantur, et distinguntur specifice per principium [illegible]
principium illud productivum a quo immediate eliciuntur: unde licet ex muta-
tione suppositi non sequatur mutatio specifica in actibus naturae suppositatae, se-
queretur tamen mutatio numerica, et individualis in huiusmodi operationibus,
quod sufficit ad probandum suppositum causaliter et formaliter concurrere ad
actiones naturae suppositatae; quia si solum materialiter et denominative concur-
reret, ut intendunt contrarii, ex precisa ipsius mutatione non sequeretur ali-
qua mutatio nec specifica, nec numerica in huiusmodi actibus, cum in hoc
casu excludant omnem dependentiam respectu suppositi.

51. 2° Respondetur actiones specificari physice a sola
natura et consequenter perseverante natura licet mutetur suppositum non
sequeretur aliqua mutatio specifica operationum, si pure physice considerentur;
non tamen specificari moraliter a natura sine habitudine ad personam; qua-
propter ex mutatione personae seu suppositi sequitur necessario mutatio spe-
cifica moralis operationis, quod sufficit ad nostrum intentum. Non enim in-
tendimus persuadere suppositum influere causaliter et formaliter in actio-
nes naturae suppositatae, sive huiusmodi influxus sit physicus sive mora-
lis; imo meo videri omnes tenentur admittere actiones voluntarias speci-
ficari moraliter a circumstantia personae, et non a natura; alias obsequium
Regis et Plebeii essent eiusdem dignitatis moralis, et etiam actiones Chri-
sti et cuiuscumque alterius viri; quod etiam ab ipsis contrariis nequit admitti.

52. E[x] [illegible] in solutione huius argumenti [illegible] princi-
paliter innititur sententia Scoti, et Durandi, sufficienter persuadetur ac-
tiones naturae attribui causaliter et formaliter supposito, et non solum pu-
re materialiter et denominative. Restat tamen explicandum qualis sit

influxus specialis Suppositi in actiones naturæ Suppositatæ, quia dependen-
do à Supposito Divino determinante naturam humanam, trahitur quod non sit
effectivus; cum, ut supra diximus, influxus effectivus ad extra sit communis
tribus Personis, nec potest esse materialis, nec per se formalis; quia Verbum Di-
vinum, et eius Suppositum non recipit naturæ humanæ, nec operationibus ip-
sius, nec informando, nec recipiendo, sicut requiritur ad munus in causæ for-
malis.

53. Respondetur ad 10; ex cuius solutione dependet
totaliter plena intelligentia nostræ sententiæ, specialem influxum Suppositi
in actiones naturæ Suppositatæ, reduci ad genus causalitatis effectivæ; quia
licet suppositalitas secundum se considerata quatenus distinguitur à natura
non sit virtus effectiva, terminat tamen naturam, et potentiam operativam,
ut semper per se operentur, iuxta exigentiam ipsius Suppositi, quo propter
effectivum sibi natura concurrens ad quamcumque operationem ab ipsa elicitam.
sicut species impressa dicitur effective concurrere ad intelligendum; quia
licet non sit potentia, nec virtus effectiva intellectionis; cum in virtute in-
tellectuali præsupponat tam virtutem radicalem quam intellectualem ad in-
telligendum, virtutem tamen intellectivam determinat, ut eliciat intellectio-
nem obiecti, iuxta exigentiam ipsius speciei; et etiam dispositiones acciden-
tales, quibus materia [illegible] disponitur et coaptatur, ut recipiat formam sub-
stantialem, dicuntur concurrere cum materia materialiter quæ ipsi commu-
nicent potentiam receptivam, quia eamdem materiam coaptant, ut recipiat
formam determinatam secundum determinatam exigentiam ipsarum. Eo
enim principium determinans, et perficiens aliquam causam in ratione
talis dicitur concurrere cum ipsa in eodem genere causalitatis, quo ipsa
causa concurrit. Cum igitur suppositum terminans naturam secundum
se operativam, nedum compleat ipsam, ut sit sed ut operetur per se. Ve-
rificatur absolute, quod concurrat per modum principii effectivi in
actiones effective producentes ab eadem natura Suppositata.

54. Nec sequitur huiusmodi concursum reductum

di

ad genus Causæ effectivæ esse communem tribus Personis; quia licet omnis concursus universalis, & absolutus ad extra, sit communis tribus Personis; concursus tamen sequutus ad unionem, & determinationem specialem ad effectum determinatæ Personæ, qualis est concursus Verbi in actiones naturæ assumptæ, attribui debet specialiter ipsi Verbo, vel ratione proprietatis personalis, aut ratione voluntatis determinatæ talis proprietate; quia cum huiusmodi influxus sequatur ad unionem personalem, & per modum actionis notionalis quatenus adhoc quod non sit communis tribus Personis, sicut ut probabiliter existimat Scotus, si una Persona Divina uniretur intellectui alicuius Beati, quin intelligibiliter uniretur alia, illa posito Persona in ratione speciei unita effective concurreret cum intellectu ad Visionem Beatam, quin altera non unita effective specialiter non concurreret, licet omnes Personæ Divinæ indivisibiliter concurrant ad Visionem Beatam, & quamlibet actionem creatam per modum causæ 1.æ & universalis; & licet per possibile, vel impossibile Spiritus Sanctus uniretur voluntati creatæ per modum habitum charitatis, ut existimaverunt aliqui antiqui, ex huiusmodi suppositione sequeretur, Spiritum sanctum habere aliquem specialem influxum effectivum in actum amoris supernaturalis, quin esset tribus Personis communis.

55. **4°.** Arguitur specialiter in favorem sententiæ Durandi, quia sicut rectitudo per essentiam opponitur defectibilitati morali, ita vita, & spiritus per essentiam passibilitati & mortalitati, sed Deus de facto unitur per se hypostatice naturæ secundum se mortali & passibili, quin ex vi huiusmodi unionis reddat ipsam immortalem, & impassibilem, adeo Deus nequiret mori, aut pati in natura assumpta: ergo potuit Deus uniri hypostatice naturæ moraliter defectibili, quin excludat defectibilitatem moralem ipsius: ac proinde ex vi præcise unionis hypostaticæ non redditur natura humana intrinsece indefectibilis, & impeccabilis & consequenter præter huiusmodi unionem ad impeccabilitatem Christi exigitur concursus Visionis Beatificæ, & consequenter huiusmodi

Chri-

Unionem ad impeccabilitatem Christi sequitur concursus Visionis Beatificę, gratię habitualis, et aliorum donorum supernaturalium ut vult Durandus.

56. Confirmatur, et explicatur magis. Etenim de facto Suppositum Divinum unitum hypostatice naturę humanę, relinquit corpus humanum absolute passibilem, quia non communicavit ipsi dotem impassibilitatis, quę formaliter et immediate opponitur defectui passibilitatis: ergo si ex eadem unione non dimanaret ad animam Christi Domini visio beata, et alia dona supernaturalia, quibus intrinsece et formaliter rectificatur humanitas, maneret absolute, et formaliter defectibilis in ratione principii operativi, et consequenter per precisam unionem hypostaticam non excluditur ab humanitate Christi Domini potentia ad peccandum. Probatur consequentia quia suppositum Divinum est ipse indefectibile moraliter, est etiam ipse ipso immortale, et impassibile, sed nequit efficere, quod corpus naturę assumptę reddatur intrinsece impassibile, quin ipsi intrinsece communicet supernaturalem dotem impassibilitatis: ergo nequit auferre moralem defectibilitatem animę Christi Domini, quin communicaret ipsi visionem beatam, et alia dona supernaturalia, quibus intrinsece rectificantur in ratione principii moraliter operativi, et consequenter si assumeret humanitatem in puris naturalibus non redderet ipsam absolute impeccabilem.

57. 2° Confirmatur. Moralis rectitudo voluntatis dependet necessario a perfectione et rectitudine intellectus; sed precise ex vi unionis hypostaticę sine recursu ad scientiam Beatam, vel infusam non perficeretur intellectus Christi in ratione principii intelligendi, sed maneret subiectum errori absolute, et deceptioni, et ignorantię. Cum huiusmodi defectus repugnant autem ab intellectu quin intrinsece informetur aliqua perfectione intellectuali, cuius munus nequit suppleri a Verbo Divino hypostatice unito, quia Verbum Divinum seu Deus nequit uniri intellectui creato per modum luminis, aut habitus intellectualis: ergo

ex vi unionis hypostaticae secluso concursu habituum supernaturalem ordinis intellectivi, non redderetur voluntas Christi intrinsece indefectibilis in ratione principii operativi. Cum rectitudo, et indefectibilitas voluntatis radicaliter originetur a rectitudine, et perfectione intellectus; quia ut ait Philosophus, Omne peccans est ignorans, et proinde impeccabile, et indefectibile secundum electionem voluntatis debet esse necessario purificatum a defectu erroris, deceptionis, et ignorantiae, quia perseverante potentia ad errandum ex parte intellectus, oportet, ut maneat potentia ad peccandum ex parte voluntatis.

58. **3°** Confirmatur. Patenus in voluntate Beati non reperitur potentia ad peccandum; quia per Lumen Beatum redditur ipsius intellectus impotens ad iudicandum erronea circa agibilia: ergo si per praecisam unionem hypostaticam non auferentur ab intellectu Christi Domini defectus ignorantiae, et inconsiderationis, nec etiam auferri potest potentia ad peccandum, cum huiusmodi potentia originetur ab errore et ignorantia ipsius intellectus.

59. **4°** Si Angelo Beato hypostatice uniretur natura humana ex vi talis unionis non redderetur absolute impeccabilis: ergo ex praecisa unione personali cum Verbo Divino seclusa unione, et gratia habituali, non fuisset humanitas Christi Domini absolute impeccabilis. Probatur consequentia; quia sicut suppositum Divinum est indefectibile in se ipso secundum propriam naturam, ita Angelus Beatus ratione Beatitudinis, quia perseverante beatitudine nequit in natura propria peccare: sed hoc non obstante redderet humanitatem sibi unitam absolute peccabilem, et in illo sic unita peccaret, et huiusmodi peccatum ipsi attribueretur: ergo idem de facto dicendum est de natura unita hypostatice Verbo Divino.

60. **5°** Verbum Divinum unitum hypostatice naturae humanae non tenetur regulare, et dirigere actiones ipsius. Cum Deus

secundum se non sit subiectum alicui legi superioris. Consequenter nulli obligationi speciali: ergo ex vi unionis hypostaticae praecise non aufertur a voluntate Christi potentia ad peccandum. Probatur consequentia, quia eatenus voluntas Christi Domini est indefectibilis moraliter, qua dirigitur, et regulatur speciali directione Verbi Divini: et consequenter, si Verbum suspensa huiusmodi unione non teneretur ad directionem, nec incumberet aliqua specialis obligatio, posset absolute suspendere concursum specialem, ac proinde voluntas ibi venialiter peccare.

61. 6°. Voluntas humana Christi Domini potest, supposita unione, omittere actum supernaturalem dilectionis Dei instante praecepto [illegible] huiusmodi amoris: ergo supposita unione potest peccare. Nisi supposita unione prohiberetur, vel haberet connaturaliter aliquo auxilio speciali necessario supernaturali: antecedens patet, quia instante praecepto obligatione ad eliciendum actum amoris supernaturalis potest Deus denegare voluntati Christi Domini auxilium speciale per se requisitum ad amandum Deum supernaturaliter; quia necessitaretur Deus ad operandum ad extra. Et consequenter stante praecepto potest voluntas Christi Domini actualiter non operari; et consequenter omittere.

62. 7°. Christus Dominus potuit non obedire praecepto Patris, quo praecepit ipsi mori pro redemptione generis humani: ergo Christus Dominus quantum [illegible] potuit absolute peccare. Consequentia patet, quia non obedire superioris praecepto est omissio peccaminosa, ac proinde qui potest non obedire, potest peccare. Antecedens probatur, quia Christus Dominus libere sustinuit mortem pro nobis, quia non tenuit mortem [illegible]: ergo supposito praecepto potuit absolute non mori, et consequenter non obedire; cum in obedientia consistat forma terminationis liberae rei praeceptae, quia propter si Christus Dominus potuit omittere tolerantiam mortis sibi a Patre Aeterno praeceptam, potuit peccare.

63. Ultimo. Si Verbum Divinum assumeret ad suum

[illegible]

Esse personale naturam ignis &c. non teneretur actiones illius regulare & indifferenter in natura sic assumpta combureretur domum Divitis, vel pauperis quin sibi attribueretur aliqua culpa in huiusmodi combustione: ergo ex vi unionis hypostaticae non tenetur regulare moraliter actiones ipsius sed potest illam relinquere subiectam propriis motibus & consequenter cum potentia, ut affectatur in ma[illegible]?

64. Ad hoc argumentum respondetur disponendo naturae; sicut rectitudo essentialis opponitur defectibilitati morali: ita vita per essentiam immortalitati; si intelligatur huiusmodi oppositio in ordine ad se ipsam, vel vitam per essentiam in se ipsa consideratam; concedo maiorem; si consideretur in ordine ad ipsam ut suppositantem alteram naturam, nego maiorem, et similiter consequentiam; quia licet omnes defectus tam morales, quam naturales aequaliter opponantur Deo secundum propriam naturam, cum Deus in se ipso non solum sit incapax peccati, sed etiam mortis, passibilitatis &c. non tamen aequaliter pugnant huiusmodi defectus in ordine ad naturam assumptam. Unde licet vita per essentiam, quatenus suppositum Divinum, nequit mori in propria natura, potest tamen mori, & pati in natura assumpta. Peccare vero neque in se ipso, neque in aliena natura peccare potest: quia culpa repugnat Deo non solum tamquam [illegible] subiecto, in quo culpa cadere nequit, sicut mors, infirmitas &c. sed etiam tamquam principio, & causae a quo procedat, cum Deus nec proxime, nec remote possit influere in formale peccati; itaque neque media natura assumpta potest peccare & ratio huius est, quia ut docet D. Thom. in 3. dist. 15. q. 1. art. 1. & 2. peccatum avertit, & separat animam a Deo, cum sit perversitas voluntatis, secundum quam anima recta est Deo coniungi. Sed mors, & alii defectus physici licet repugnent Deo in se, non repugnant Deo in natura assumpta, quia non separant animam a Deo, imo capaces sunt deducendum se, ut ad Deum ordinentur. Unde Deus qui omnia ad se ordinat, respexit in mortem Sanctorum; & illam ad se ordinat; peccatum vero secundum se non est ordinabile ad Deum.

65 Ad 1. confirmationem respondetur negando consequentiam. Et concedendo consequentiam [illegible] charitatis [illegible] in hoc quod ut natura humana reddatur impeccabilis sufficit ut omnes illius actiones eliciantur cum subiectione et sub ordinatione ad Deum; et cum ex vi unionis hypostaticae omnes actiones humanitatis Christi Domini subordinentur Supposito Divino, quia ab ipso moraliter efficiuntur, fit inde [illegible] Christi [illegible] impassibilitas [illegible] requiritur ut anima subiiciat sibi corpus, et removeat positive omnibus contrariis [illegible] et principiis corruptionis; at ex inde sequitur aliqua qualitas [illegible] qua beatur Deus impassibilitatis. Respondetur [illegible] sane pariter non favere Durando quia in 4. dist. 44. existimat ipse non esse qualitates supernaturales super additas corpori, sed reddi impassibile per assistentiam Divinae virtutis. Neque quia impeccatur alio [illegible] extrinsece passionem inferentis. Unde sicut Durandus existimat corpus passibile reddi absolute impassibile per quamdam assistentiam extrinsecam Divinae virtutis, quin ei communicetur [illegible] aliqua intrinseca qualitas [illegible] supernaturalis [illegible], [illegible] unione hypostatica animae cum Deo ex qua sequitur intima assistentia [illegible] operationum eiusdem animae reddatur impeccabilis [illegible] communicatio unionis Verbi.

66. Ad 2am. confirmationem respondetur distinguendo minorem. Ex vi unionis hypostaticae manet intellectus Christi potens errare practice nego minorem, speculative concedo minorem. Licet enim intellectus humanus Christi Domini mediante unione hypostatica non perficiatur in ratione principii speculativi, perficitur tamen in ratione principii practici; quia sicut attribueretur defectus in voluntate Verbo Divino: sic etiam talis error practicus ei attribueretur; quia tale iudicium esset inductivum voluntatis ad peccandum. Nec sequitur quod Deus [illegible] in ratione [illegible] peccatum in ratione principii practici [illegible] Dei [illegible], [illegible] enim non erat dirigere ad voluntatem, [illegible]

De [illegible] est [illegible] quia directiua operationum [illegible] moralium. Vnde [illegible] electus [illegible] Deus gubernatio Dei directione, et quamuis in se sit [illegible] imperfectus, [illegible] non potuit practice errare, aut determinare voluntatem ad prauam electionem praeponendo obiectum in [illegible] se [illegible].

67. Ad [illegible] confirmationem respondetur negando [illegible] [illegible] ex [illegible] capite potest prouenire quod intellectus nequeat errare practice, vel quia Deus [illegible] in ratione obiecti et ita omnes [illegible] operationes debeant [illegible] ad ipsum obiectiue; vel quia Deus [illegible] in ratione principii, et ideo etiam debent habere specialem [illegible] ordinationem ad suppositum [illegible] Diuinum; [illegible] quod necessario debeant esse expertes omnis erroris, quia error in his actionibus inducit formaliter ad peccandum, et eodem modo [illegible] voluntas peccandi repugnat Christo; ita hic error ratione [illegible] repugnat cum supposito Diuino, quia [illegible] inducitiuum formaliter ad peccandum, [illegible] haberet [illegible] influxum in ipsum. Haberet specialem influxum in [illegible].

68. Ad [illegible] confirmationem [illegible] negatur [illegible] ad antecedens; quia cum suppositum Beati Angeli [illegible] [illegible] actiones voluntatis assumptae; et ratione talis [illegible] operationes [illegible] [illegible] [illegible] visione Beata [illegible] [illegible] cum sua [illegible] ad [illegible]. Et proinde nulla actio humanitatis posset esse peccaminosa. [illegible] 2° respondetur concedendo antecedens et negando consequentiam. Disparitas [illegible] quod Beatitudo Angeli, ut [illegible] creaturae, cum [illegible] formaliter [illegible] [illegible]. Et solum dirigit actiones [illegible] in propria natura. Et [illegible] se extendit ad directionem ipsius naturae, vel alterius similiter [illegible], [illegible] licet Angelus non posset peccare in se ipso, peccaret, seu posset peccare in natura sibi unita. At vero suppositum Diuinum cum in ratione [illegible] sit infinitum, [illegible] directio non solum se extendit ad operationes in natura propria, sed etiam in natura aliena, et ita nec in natura assumpta, [illegible] in aliena potest peccare. 3° respondetur quod [illegible] Angelus peccaret in natura assumpta, non [illegible] [illegible] [illegible] peccatum.

[illegible]

[illegible] haberet concursum physicum in sua natura, talis concursus esset necessarius, siquidem in natura humana vel a voluntate humana suppositum Angelicum traheretur ad actionem peccaminosam: ceterum si Verbum in natura assumpta peccaret, saltem influxum moralem in actionem peccaminosam [illegible], quia non potest necessitari ab aliqua voluntate creata, cum potest impedire talem actionem, adeo si non faceret esset moraliter influens in peccatum, ac proinde sibi imputaretur.

69. Ad [illegible] confirmationem respondetur concedendo antecedens: nam licet Deus non teneatur ex praecepto alicuius superioris, cum ipse sit supremus legislator, tenetur tamen ratione suae bonitatis, cui repugnat specialis influxus in peccatum. Sicut enim Deus etsi non habeat praeceptum non fallendi, ratione suae veritatis tenetur [illegible], ita similiter dicimus quod licet non habeat superiorem sibi praecipientem quod non influat in peccatum, ratione tamen suae bonitatis [illegible].

70. Ad [illegible] confirmationem respondetur negando antecedens, et ad probationem distinguendo antecedens; quia Deus necessitetur absolute nego antecedens; ex suppositione unionis concedo antecedens, et hinc nullum est inconveniens. Vel secundo responderi potest, quod necessitetur ex suppositione [illegible], quoad speciem auxilii concedo antecedens; quoad [illegible] auxilii nego antecedens. Dicetur fortasse supra data [illegible] argumentum in sententia Durandi qui ipse existimat per visionem beatam reddi hominem impeccabilem ab intrinseco. Contra hoc argumentor. adhuc supposita visione beata potest Deus negare auxilium ad actum amoris: ergo potest beatus peccare. quia respondebit Durandus [illegible] concedit quod Deus ex suppositione quod hominem beatificaverit tenetur ad concurrendum cum illo ad actum amoris. idem nos dicimus ex suppositione unionis hypostaticae.

71. Ad [illegible] confirmationem respondetur negando

gando antecedens, ad Cuius probationem concedo antecedens, nego consequentiam. Dicimus enim Christum Dominum habuisse mandatum a Patre aeterno moriendi, non in hac, vel illa circumstantia, hoc, vel illo genere mortis determinate, et ita vel non potuerit non mori absolute; potuit tamen mori hac vel illa circumstantia, hoc vel altero genere, et hoc sufficit, ut dicamus liberè mortuum fuisse. Sicut enim liberè peccat homo venialiter, licet secundum fragilitatem humanam sit necessitatus ne abstinendo venialiter peccet, quia fragilitas est ad peccandum non hoc, vel illo determinatè, sed absolute sumptum, et ita potest hoc, vel illud determinatè vitare. sic similiter dicimus, quod Christus Dominus mortuus est liberè, quia potuit mori in hac, vel illa circunstantia, vel non potuerit non mori absolutè.

72. 2.º Respondetur cum Cajetan. distinguendo illam propositionem, Christus Dominus potuit non mori negatiuè concedo antecedens, potuit non mori priuatiuè, nego antecedens; itaque in Christo Domino supposito praecepto erat potentia ut non moreretur, non tamen fuit potentia ut non obediret Patri; quia non mori potest dupliciter sumi, vel quatenus est negatio mortis, vel quatenus habet sibi anexam priuationem obedientiae. quatenus est negatio mortis absolutè sumpta sufficit ut actus moriendi sit liber, non tamen hoc modo opponitur praecepto. quatenus dicit priuationem obedientiae debitae Patri, opponitur praecepto Patris. Et ad non mortem hoc modo sumptam non fuit Christo Domino potentia, ac proinde non fuit potentia ad peccandum; et hoc sufficit, ut secundum aliquem respectum possit mori à Christo omitti (quia potuit omitti ut malum naturae) ut liberè moriatur. Sicut enim voluntas necessario fertur in bonum in communi et tamen non necessitatur ab aliquo bono in particulari; quia in bono particulari potest inueniri aliquis defectus, ratione cuius sub ratione mali haberi, et ratione cuius liberè ametur; sic similiter licet Christus Dominus non potuerit non subire mortem reduplicatiuè, ut praeceptum; tamen quia aliàs, secundum alias rationes

poterat mortem non tollerare, ideo possibile fuerit mortuus est; neque hoc argumentum urget nos magis, quam adversarios, quia supposito praecepto moriendi Deus habuit scientiam de morte Christi: ergo si habuit potentiam ad non moriendum habuit potentiam ad falsificandam scientiam Dei. Quidquid dixerint, et nos dicimus.

73. Sed dices: supposito praecepto Christus Dominus habuit potentiam ad non moriendum absolute: ergo potuit peccare: probatur consequentia. Si de facto non fuisset mortuus, peccasset: ergo si habuit potentiam ad non moriendum etiam absolute, habuit ipsam ad peccandum. Probatur consequentia: quia sicut se habet actus ad actum, ita potentia ad potentiam: sed ex eo quod actu non moriatur, peccaret: ergo ex posse non mori, oritur potentia ad peccandum. Respondetur negando consequentiam, et ad probationem distinguitur maior: sicut se habet actus ad actum ita potentia ad potentiam, si sint actus et potentia circa idem obiectum formaliter, concedo antecedens; si respiciant diversa obiecta formaliter, nego antecedens: unde si ex eo, quod non moriatur sequitur peccatum, ex eo quod posit non mori, sequitur potentia ad peccandum. Si y posit respiciat mortem ut praeceptum concedo consequentiam. Si y posit respiciat mortem absolute, nego consequentiam; itaque verum est, quod actus et potentia in genere proportionabiliter eadem praedicata; sed ad hoc requiritur, quod actus et potentia respiciant idem obiectum sub iisdem circumstantiis; quia si potentia non specificatur ab iisdem circumstantiis, a quibus actus specificatur tunc non invenient eadem praedicata in actu et potentia proportionabiliter; quia tunc talis potentia, non est [illegible] huius modi actus. Et hoc non convincitur in argumento proposito: quia si Christus Dominus de facto non moreretur, certum est de facto peccasse; quia non mori actualiter versatur circa obiectum circumstantiis, quibus invenitur in re, in re autem invenitur non mors prohibita: unde ille actus transgrederetur prohibitionem, unde esset peccaminosus. At vero potentia ad non moriendum, quae in Christo Domino invenitur non respicit mortem, ut

prae=

præceptam, seu mortem absolutè; quia mors hoc modo accepta non est ob-
iectum potentiæ peccandi; sed mors ut præcepta, vel prohibita: nec inhære-
tis actum non posse præscindere à circumstantia præcepti, à qua vitiatur
potentia; quia potentiæ sunt magis præcisivæ, quam actus, ut patet
prædestinato: quia absolutè damnari potest, quia respiciat ipsam damna-
tionem absolutè, et tamen ut prædestinatus absolutè non potest damna-
ri: alias posset prædestinationem frustrare. Denique hoc argumen-
tum ab omnibus esse solvendum, et à Durando, qui asserit Christum
esse impeccabilem per visionem beatam: sive à Scoto qui tenet Chri-
stum esse impeccabilem à manutenentia extrinseca; quia omnes asse-
rimus impeccabilitatem Christi Domini, licet in radice impeccabilita-
tis eiusdem inter Christianos dividamur.

74. Arguitur 5. licet gratia habitualis ornatus po-
test peccare, et deiicere gratiam: ergo Christus potuit peccare et desinere
unionem. Probatur sequentia: Ideo iustus potest eiicere peccatum des-
tructivum gratiæ habitualis, quia potest inclinare non iuxta inclinationem
voluntatis, sed contra ipsam: sed voluntas Christi Domini potest ope-
rari contra operationem suppositi divini: ergo sicut iustus potest per
peccatum destruere gratiam, ita Christus Dominus per unionem. Pro-
batur minor: voluntas Christi Domini est vera, sicut voluntas cu-
iusvis iusti hominis: ergo stante unione hypostatica po-
test operari contra inclinationem suppositi divini.

75. Reaccenditur Ferdinando hoc argumentum:
licet gratia habitualis secundum se sit immutabilis, mutabili-
ter informat animam, quia mutabili dispositioni liberi arbitrii
subiicitur: sed unio hypostatica aliquo modo debere subiici
dispositioni voluntatis humanæ Christi Domini: ergo sicut gra-
tia habitualis potest destrui absolutè à voluntate; ita unio hypos-
tatica à voluntate Christi.

Res=

76. espondetur ad hoc argumentum negando con-
sequentiam; et ad probationem nego minorem, ad cuius probationem
distinguo antecedens: voluntas humana Christi Domini est libera si-
cut voluntas alterius iusti, si sic sicut participet libertatem, quoad
substantiam et perfectionem libertatis, concedo antecedens; si sic sicut
participet munus et imperfectionem libertatis, nego antecedens; itaque
dicimus quod est maxima disparitas inter gratiam habitualem et
gratiam unionis, quod gratia habitualis recipitur in anima per mo-
dum habitus, et ita potest anima illam expellere, quando volue-
rit, quia habitibus utimur cum voluntas est nobis; anima vero, nec
voluntas Christi potest operari contra inclinationem suppositi divi-
ni; quia omnes operationes et potentiae sibi ordinantur supposito di-
vino; non vero e contra; quia hoc, et humanitas comparantur
ad suppositum, sicut potentiae respectu animae; et sicut potentiae ne-
queunt operari sine subordinatione ad animam; ita similiter vo-
luntas et anima Christi respectu suppositi divini: qua propter po-
tentiae et habitus nequeunt operari contra inclinationem animae,
et sine speciali illius concursu, quia subordinantur illi in esse
et operari: sic similiter omnis operatio naturae subordinatur sup-
posito, et ab ipso necessario dependet; qua propter natura humana
nequit elicere aliquam operationem contra inclinationem suppositi.
quapropter nequit ipsa, nec voluntas Christi abuti gratia unionis
licet illius possit abuti gratia habituali. Ad id, quod addi-
tur quod unumquodque recipitur ad modum recipientis, dici-
mus, quod est verum in formis et habitibus, qui dependent
ab aliqua dispositione subiecti; non vero in formis, qui nullam exi-
gunt dispositionem in subiecto, qualis est unio hypostatica; sicut
enim unio substantialis animae rationalis ad corpus non dependet, ne-
que in fieri, neque in conservari a dispositione liberi arbitrii; ita
nec unio hypostatica; et sicut ex parte humanitatis non [illegible]atur, nec
dari potuit aliqua dispositio libera, qua disponeretur ad tantam

unio=

Unionem, ita nec poterat ponere aliquam dispositionem contrariam hujusmodi Unioni, qua dissolveretur, et per hoc patet ad confirmationem. Etc.

Vegas
28

Dubium 2um

An Dato, et Non Concesso, Christus ut homo, non esse ab intrinseco impeccabilis, sit ponenda in illo virtus penitentiæ?

Ex dictis Dubio præcedenti constat, Cum impossibilitate peccandi ab intrinseco
conveniens humanitati Christi D. repugnare esse domino Christo virtutem penitentiæ
preter infirmam; Modo examinandum venit, an dato quod possito casu, qui peni
tenciæ repugnet, admittendo disputationis gratia, Christum ut homine non esse ab in
trinseco impeccabilem, sed ratione beatitudinis, vel decreti divini de non permittendo pe
catum in humanitate Christi D. an tunc restaret alia via ad excludendam penitentiam
a Christo D., quæ quidem difficultas, solum habet locum inter auctores, repugn
are esse Christo Domino penitentiam ob eius impeccabilitatem ab intrinseco qui enim impe
cabilitatem ab intrinseco tollebant in Christo D. penitentiam, a fortiori idem defendunt
in Christo admisso, quod sit peccabilis quid in hac parte sentiant, Auctores qui Mandarent
Nescimus cum non pertenuerint ad examinandam penitentiæ difficultatem, attendendo
tamen ad ea, quæ ponunt in Dubio præcedenti ponunt advertimus partem negativam, quia
... alia rationem inquirunt ad excludendam a Christo virtutem penitentiæ, nisi propter
impossibilitatem peccandi ... quam ponunt, quod actus proprius penitentiæ sit esse impossibilis, Christo
D. ut videre est apud Magistrum Medina in præsenti D. 4. Cabrera explican
do 1. ... Solarum ... 2. articulo Sancti Thomæ ar. 4. ... disp. 12 ar. 3. quia
posito amplectuntur omnes ... Dubio præcedenti ut vidimus, admittunt in Christo
virtutem penitentiæ ... tamen a Familiam solent thomistæ defendere in
publicis disputationibus et aliqui in suis codicibus Manu scriptis quibus opposite sit

Nostra Conclusio

Dato et non concesso quod Christus, ut homo, non esset ab intrinseco impeccabilis adhuc
in Christo, repugnaret penitentia loquendo de penitentia proprie
quæ de facto, ponitur virtus specialis, ut placet a thoma
distincta a qualibet allia virtute.

Probatur Conclusio penitentia quæ, de facto datur, ex sua ratione formali tendit ad
redendam satisfactionem inæqualem pro peccato, repugnaret penitentia in Christo, in illo
eventu, ante penitentia ... sensu in quo de illa procedit Conclusio, antecedens constat ex
D. Thoma infra q. 85 ar. 3. in corpore, et ad 2um, ubi penitentiæ quæ de facto datur
assignat, partes potentiales iustitiæ, ex defectu æqualitatis satisfactionis cum debito, et
videatur D. Thomas 2a 2æ q. 80 ar. unico ubi agit de partibus potentialibus iustitiæ, et
in principio corporis constituit religionem, pietatem ... iustitiæ, quia non reddit Deo, æqualitatem
pro debito, cum alias, virtutes sibi constituunt partes potentiales iustitiæ, non quia non redda
nt æquale pro debito, sed quia, licet æquale reddant non tamen deficiunt debitum quod sit
semper debitum, qualiter requiritur ad iustitiam stricte talem, penitentia
non cadit a iustitia stricte tali; quia non respicit debitum simpliciter tale

Siquidem respicit tantum ortum ex iniuria irrogata Deo, ex quo oritur
dictum debitum satisfaciendi; ergo ex eo sua ratione formali sit pars formalis
iustitiae, ut asserit D. Thomas, deficiat quae a ratione perfecte iustitiae, quae non reddit
aequale. Sequitur poenitentiam ex sua ratione formali tendere ad satisfactionem
inaequalem, quia tendit ad satisfactionem pro offensa Deo irrogata, cui est inaequalis sa-
tisfactio, per se intenta poenitenti. Ergo quamvis non potest in tali casu dari in
Christo virtus ad satisfaciendum ad aequalitatem pro peccato, quod repugnaret in Christo
virtus poenitentiae. Antecedens est certum, quia in tali casu Christus D. ad aequalitatem satis-
faceret pro peccato, pretio, imo superabundanter, sicut de facto satisfecit
pro nobis. Confirmatur: Nam licet dari in Christo virtus per se ordinata ad talem sa-
tisfactionem aequalem, quamvis non potest tamen quod ex virtute per se ordinata ad satisfa-
ciendum ad aequalitatem pro peccato repugnaret virtus per se ad satisfaciendum
tantum inaequaliter ordinata pro peccato. Quod patet, nam cum lumine per se
ordinato ad cognoscendum Deum perfecte repugnat lumen per se ordinatum
ad eundem cognoscendum imperfecte, ut videre est in lumine fidei et in
lumine gloriae; ergo similiter cum virtute per se ordinata ad satisfaciendum
de Deo pro offensa perfecte, id est ad aequalitatem, repugnat virtus ad satisfaciendum
de Deo pro offensa imperfecte, hoc est ad inaequalitatem, quia sic comparantur perfecte et im-
perfecte satisfacere Deo pro offensa, sicut perfecte et imperfecte Deum cogn-
oscere, id est lumen gloriae et fidei, comparantur tamquam perfectum et im-
perfectum ex parte subiecti, ex quo sequitur comparative [illegible] dicendum
de virtute tendenti perfectam satisfactionem pro peccato et repugnanti imperfectam
satisfactionem pro illo [illegible] tum [illegible] eadem quamvis in tali casu repugnaret esse
virtus [illegible] poenitentiae, quod repugnaret esse poenitentia in Christo. Se-
cundo [illegible] est bona 2a dicta dubio [illegible] quamvis non [illegible] repugnaret satisfactio inaequali-
s et actus 1us poenitentiae [illegible] ex hoc [illegible] formaliter respicit satisfactionem inaequalem;
ergo nam repugnaret satisfactio quae non esset dignificata dignitate personali Christi,
sed satisfactio dignificata dignitate personali Christi repugnat quod sit inaequalis sa-
tisfactio pro peccato; ergo repugnat satisfactio inaequalis et consequenter actus 1us poenitentiae.

Sed instabis:
Ista ratio [illegible] Christo quod in tali casu daretur virtus per se ordinata
ad aequalem satisfactionem, non videtur repugnare dari in Christo virtutem poenitentiae; quae ratio
non probat intentum. Patet [illegible] nam repugnat poenitentia. Patet ex comparatione fidei cum
lumine gloriae in Christo. Sed dices [illegible] comparationem non videtur esse repugnare poni
in Christo poenitentiam; quod patet [illegible] non repugnaret esse virtutem per se ordinatam
ad aequalem satisfactionem non poni in tali casu in Christo; ergo non repugnat in tali casu
sed poni poenitentiam in Christo. Antecedens constat tum quia non repugnat esse Christum
[illegible] tertii [illegible] gratia habituali et donis ad illam pertinentibus tum
tum quia non repugnat praedictam virtutem per se ordinatam ad aequalem satis-
factionem separari a gratia habituali Christi Domini. Sic [illegible] aliis [illegible]

possunt, de pot. Dei abs.ª separari a Grãa habituali, dgum.ª n.º pro tunc penitentª, concludit, potest repugnari de essentia, cum natª pervse ordinata ad æqualem satisfactionem, pro peccato; q.º sicut de pot. Dei absª desicerent in xpto ut erat possibile, tum esset locus ad ponendum penitentiam in xpto: ãn tene sic dgum.ª ex exemplo quo iubatur ratio, et sic fides repugnat esse in xpto cum lumine Gloriæ tanquam q.ª n. repugnat esse poni xptum a parte rei sine lumine Gloriæ, n. repugnat esse fides in xpto, et si de pot. Dei absª poneretur xptus sine lumine Gloriæ in tali casu, esset locus fidei in intellectu xpti. q.º similiter si de pot. Dei absª potuit in casu huius dubii desicere a xpto d.º natus pervse ordinata, ad æqual. satisfactionem, potuit similiter esse locus ad penitenciam in xpto statuendam.

Respondetur ad instantiam distinguendo ang. ad cuius probationem dessa maiori, distinguo minor. ad cuius probationem distinguo ang., distinguo, ang. n. poneretur formaliter, dico ang.; n. poneretur æquivalenter, vel eminenter, nego ang. et dgum.ª ad 1.ª probationem declarat ang. ad 2.ª probationem anti, sic absª dico ang. vel distinguatur per distinctionem datam, n. repugnat predictam natª separari loquendo de illa formaliter accepta, dico ang., loquendo de illa in munere vel æquivalenter, nego ang. et dgum.ª ad 1.ª probationem dgum.ª dico anti distinguo, d.º si desiceret, tam formaliter accepta, quam æquivalenter, vel in munere accepta, dico dgum.ª si solum desiceret formaliter accepta, n. equivalenter accepta, vel in munere, nego dgum.ª — Ad 2.ª probationem dgum.ª dico anti, potest dici dg.º vel distinguendo si talis natus pervse ordinata, ad satisfactionem æqualem desiceret n. solum formaliter accepta, sed etiam æquivalenter, vel in munere accepta, dico dgum.ª si solum desiceret formaliter accepta, nego dgum.ª

Dupliciter via potest satisfieri huic obiectioni, cuius solutio, dependet ex explicatione et intelligentia hypotesis sub qua procedit dubium, quæ potest intelligi 1.º modo quo a scotistis dicitur, pretium, n. esse impeccabilitas ab intrinseco, decidendo illi omnia dona quæ decerunt Grãam habitualem, et defacto fuerunt in xpto, et d.º q.º natus pervse ordinatam ad æqualem satisfactionem omni culpa, tam propria, quam aliena quæ est ex se; ut in nostra hypotesi distinguendo xptus, illum omnibus quæ defacto habuit, quæ includunt natª pervse ordinatam ad æqualem satisfactionem offensionis Deo irrogatæ, et loco impeccabilitatis admittendo dignitationem gratiæ n. esse ab intrinseco impeccabilitatis. Sic intellecta hypotesi sufficit, ad solvendum instantiam probantem natª penitentiæ repugnare in xpto, cum natª pervse ordinata ad æqualem satisfactionem, q.ª dubium presens procedit de xpto d.º supponendo in illo talem natª, ad æqualitatem satisfactoriam. Sicut q.º 2.º inquiritur an in xpto d.º potuerit esse fides, procedit dubium de xpto supposito in illo, visionem beatam, qua posita sic intellecta hypotesi; n. est contra nostram dictam et rationem, quod potuerit esse penitentª in xpto d.º ex suppositione q.º poneretur, peccare, et q.º de pot. Dei absª poneretur sine, natª pervse ordinata ad æq

equalis satisfactio, sicuti poterit poni in supposito fidei, si poneretur actus Dei
seu lumine gloriae.

Potest aliter intelligi hypothesis, scilicet quod ponatur ab intrinseco

separetur peccatum supposito, et ex altera parte quod supponeretur ab illo virtus esse ordinata ad equaliter satisfaciendum Deo pro peccato; tunc etiam dicendum est repugnari in supposito poni virtutem poenitentiae per se ordinatam ad inaequalem satisfactionem pro peccato: quia tunc semper maneret, equivalenter saltem in munere virtus per se ordinata ad satisfaciendum ad equalitatem pro peccato, quia quodcumque opus poneretur in supposito tali ad satisfaciendum redderet satisfactionem equalem, siquidem haberet satisfactionem dignificatam a persona Dei: ergo equalem, dicto procedenti pro peccato; nunc tale opus a quo satisfactio procederet esset saltem in munere virtus per se ordinata ad equalitatem satisfactionis, ex quo sequitur repugnare, cum tali opere, actus poenitentiae, qui est satisfactio inaequalis, et per consequens repugnare virtutem poenitentiae.

Solvuntur Argumenta contra
Dd. et Rationes illius

Arguitur 1o: eo in tali casu non esset locus ad ponendum in supposito tali virtutem poenitentiae, quia adhuc in tali casu omnis supposito satisfactio pro peccato esset ad equalitatem et satisfactio procedens a virtute poenitentiae non respicit equalitatem; sed hoc non impedit poni in supposito tali virtutem poenitentiae. Probatur Maior 1o: bene explicatur satisfactio supposito Dei tunc esset ad equalitatem et quod talis equalitas non per se respicitur a virtute satisfaciendi, sed solum respiciatur satisfactio ut in persona posita liter, et relativus equalis per unitatem a virtute satisfaciendi; sed satisfactio ut in persona debet respici a virtute poenitentiae. Probatur Maior: quia supposito Dei satisfactio habuit de facto suam abundantiam, et quod virtus per quam satisfaciebat non respiciebat per se illum excessum repertum in satisfactione, sed quod illum permittebat; ergo similiter in illo casu apparet quod offerret equalem satisfactionem pro peccato propria virtute, a qua procedit satisfactio non respiceret per se equalitatem, sed illam permitteret, ac in virtute motum, quia Doctores dum satisfaciunt pro iustitia commutativa et communiter tenent Thomistae, iustitia commutativa per se respicit equalitatem rei ad rem et in satisfactionibus, in iustitiis equalitatem satisfactionis cum debito orto ex offensa: quia excessum inventum in satisfactione non per se respicit, sed permittit; pro quo et si in satisfactione de facto exhibita a supposito Dei de facto sit excessus ad debitum non fuit, satisfactio a virtute per se respiciente excessum: ergo et si in casu nostro dicti supposito Dei satisfactio esset ad equalitatem, non procederet a virtute per se respiciente equalitatem.

Ratio 2o ea, nam quod poenitentia sit virtus, quae est iustitia potestativa et ex sua ratione respiciens inaequalem satisfactionem non tollit quod in supposito respiciat equalitatem,

satisfactionis, ergo non facit quod in proposito dato negetur virtutis poenitentiae pars, nam et si inspe
diat quod per suam rationem formalem respiciat aequalem satisfactionem, non tollit quod per suam
ri accidentalitatibus seu rationem subiecti debeat illi respicere aequalem satisfactionem
seu rationem subiecti in quo est, quod est pars, nam et si iustitia commutativa per suam rationem formalem
respiciat aequalitatem in satisfaciendo in proposito tamen ratione subiecti in quo est haud potest
habere defectum in satisfaciendo. Ergo similiter iustitia potentialis ut poenitentia
quamvis per suam rationem formalem respiciat inaequalem satisfactionem, tamen ratione
subiecti haud potest ponere aequalitatem in satisfaciendo. ✠

3° Pro eadem materia non est dicta ratio
poenitentiae eo quod iustitia potentialis est quod in aliquo subiecto pertingat ad ponendam
aequalitatem debito. Ergo eo quod poenitentia respicit inaequalem satisfactionem, non sequitur
esse negandam in proposito pars, nam solum est dicta ratio iustitiae potentialis quod desinit esse
distinctionem potentialem dico essentialem a iustitia perfecta; sed hoc solum dicere
videtur si in sua ratione formali poneret aequalitatem quod est motivum proprie inspectum
a iustitia perfecta, non vero si ratione subiecti illum debeat illi aequalitatem ponere. Ergo
pro motivis quae deberent formis ratione subiecti in quo sunt non variant esse formas
ut videre est in ratione transcendentali inventa in notitia intuitiva respectu obiecti
cogniti quod existit, respicit verum existentem, et tamen hoc illi non debetur per respectum formalem
sed ratione subiecti non tollit distinctionem essentialem talis relationis transcendentalis a
relatione praedicamentali in respiciendo verum existentem. Ergo per quod poenitentia
per suum respectum formalem non ponat aequalitatem, quamvis aliunde aequalitatem
efficiat, dico afferat ratione subiecti, in proposito dato salvanda distinctionem essentialem
illius a iustitia perfecta. ✠

Respondetur ad argumentum, dicta ratione negando minorem ad cuius probationem
nego maiorem; ad cuius probationem, dico ante nego consequentiam; ad cuius probationem
dico ante nego consequentiam per hoc quod satisfaciat pro debito stricte tali quod proprie inspi
citur a iustitia, ut distinguendum est ubi est locus ad satisfactionem aequalem proprie
inspicitur a iustitia subiectiva tali et quae secundum perfectam rationem iustitiae, non vero
a iustitia potentiali; et cum ad aequalitatem satisfaciendo, reddendo aequale pro debito
non opponantur cum hoc quod est aliquid ultra debitum liberaliter conferre,
sicut in creditore qui debet quinquaginta potest reddere centum; et dicta eadem actio
potest imperari et a iustitia et a liberalitate, et si creditor cui fit satisfactio
sit pauper et debitor respiciendo solutionem attendendo quod ad paupertatem
superaddat ad debitum; tunc illa actio exterior imperatur a iustitia et misericordia
a liberalitate; quae praedicta motiva non opponuntur, inde est quod bene componitur ut in proposito sit
satisfactione quatenus ad aequalitatem attendat, iustitia; et quatenus superexcedens
liberalitas proprie vero satisfaciendo ad aequalitatem et proprie satisfaciendo ad inae
qualitatem respectu eiusdem subiecti, dico satisfactionis eiusdem creditoris et debiti, sunt motiva
esse in compossibilia et dicta virtutes proprie inspectae ad illa sunt incompossibilia;

—

ut, licet in composito in sensu disputationis esset virtus poenitentiae respiciens aequalitatem satisfactionis semper compatibilis cum illo imponibili poenitentia poenitentiae respiciens inaequalem satisfactionem, quod inde sequitur quod virtus poenitentiae respiciens inaequalem satisfactionem ponitur in subiecto propter defectum virtutis poenitentiae respicientis aequalem satisfactionem, ad modum quo fides propter defectum luminis gloriae ponitur in subiecto.

Ad 2.dum facilem minorem nego ad cuius probationem distinctionem nego, haud ponere, concedo instrumentaliter, nego ac poenitentiae formaliter, nego ac, quia satisfaciendo ad aequalitatem condignitatis ut Christus satisfecit pro hominum peccatis, qui satisfacit plus agat quam debet, et licet non obstat perfectam iustitiam sed solum facit quod ultra rationem talis iustitiae ibi resplendeat ratio formalis liberalitatis, quae quidem motiva, sicut virtutes illas respicientes recte interius coherent, cum sint interius opera, poenitentia vero non potest ponere aequalem satisfactionem ratione subiecti, quia ideo ponitur poenitentia in subiecto, quia est illi imponibile exhibere satisfactionem aequalem, si modus arguendi positus in 2.da probatione minoris aliquid valeret, similiter posset argui, et si fides ex sua ratione formali respiciat non visum obiectum, tamen ratione subiecti in quo est potest attingere obiectum visum, et consequenter ponitur in obiecto, ubi tamen modus arguendi nihil probat, quia ideo ponitur fides in subiecto, quia visio non haud visus ad attingendum clare obiectum, sed ut qua videat obiectum, si visio haberet virtutem per quam videret, eo ipso esset impeditum ad habendum fidem. Similiter subiectum habens potentiam ad satisfaciendum ad aequalitatem est impeditum ad habendum virtutem poenitentiae, institutam ad satisfaciendum ad inaequalitatem.

Ad 3.um rationem eiusdem minoris nego, ad cuius probationem, ista maiori et minori, quoad 1.am partem negatur, quoad 2.am sic distinguitur, minor, quoad 2.am dico, si aequalitas ex parte subiecti non sit opposita cum aequalitate ex parte actionis formalis virtutis, concedo minorem; si sit poenitentiae opposita cum aequalitate ex parte rationis formalis virtutis, nego, peccata, nego consequentiam, et consequens ad probationem minoris distinguo rationem, quando quae conveniunt ratione subiecti non sunt poenitentiae oppositae cum eo quo formaliter, et consequenter dapsile ubi, concedo ac, quando sunt poenitentiae opposita, nego ac et consequentiam, ad probationem, antequam in materia adducta respondetur verum tenere, quia quod ratione, quamvis in dentalibus potentiis intrinsecus ad suum obiectum ratione subiecti petat terminum existentiae, non infert quod talis relatio ex sua ratione formali petat terminum existentem, quod non poenitentia ratione subiecti in quo est respiciat aequalem satisfactionem infert, quod ex sua ratione formali respiciat aequalitatem in satisfaciendo. Sicut si fides ratione subiecti in quo est possit tendere in obiectum visum sequeretur, quod ex sua ratione formali tenderet in obiectum visum, quia tam fides quam poenitentia, consequenter supponunt imperfectionem ex parte subiecti; fides ex imperfectione carentiae visionis obiecti, poenitentia imperfectionem similiter satisfaciendi ad aequalitatem, ut sic defuerit ex parte subiecti aliquid essentiale deficeret praedictis virtutibus, et consequenter quod dicitur praedictis virtutibus ex sua ratione formali, quod consequenter praesupponit subiectum, hic praedictis imperfectionibus et peculiariter imperfectionibus, sic ostenditur destructio rationis formalis illius; si

si ratione subiecti in quo est potest ad aequaliter satisfacere, quia in virtute satisfactiva respicere inaequaliter per sua ratione formali, et respicere inaequaliter ratione subiecti in quo est coincidunt, quia respicit inaequaliter ponendo a subiecto in quo est praeter impossibilitatem aequalis satisfactionis exhibendae a tali subiecto, et dicitur respicere inaequaliter paenitentiae per sua ratione formali non est respicere inaequaliter ab alio ponendam, sed ponendam a subiecto in quo est, et quia suppositum non potest offerre aequalem satisfactionem ideo in illo ponitur paenitentia ut ad inaequaliter satisfaciat. 2a sum potest qua praeter in virtute satisfactoria, per sua ratione formali respicere inaequaliter idem valet ac respicere subiectum, potens aequalem satisfactionem exhibere seu aequalem satisfactionem et constitutam in potentia subiecti in quo est similiter quod virtus satisfactoria in sua ratione formali respiciat aequaliter satisfactionis, sed idem valet ac respicere subiectum, in potens ad aequalem satisfactionem exhibendam =

Sed contra solutionem et doctrinam datam solvendo argumentum replicatur quod paenitentia ratione subiecti, reddat aequalem satisfactionem, nullatenus tollit quod de sua ratione formali respiciat inaequalem satisfactionem. Ergo solutio et doctrina data vera non est. Antecedens probatur quia religio, in Christo, reddat Deo aequalem satisfactionem pro beneficiis acceptis ratione subiecti in quo est, non tollit quod religio, per suo conceptu formali, respiciat inaequaliter cultum per reddendi pro debito, quod idem dicendum de virtute paenitentiae quae bona, antecedens probatur religio est iustitia potentialis et dicitur per suo conceptu formali respicit inaequale offerendum pro debito et similiter in Christo ratione personae subiecti, offerebat cultum aequalis dignitatis, ac erant beneficia accepta a Deo in humanitate siquidem humanitas sanctificata per gratiam unionis quod est supremum beneficium, factum humanitati Christi Domini non importat minorem dignitatem quam virtus alio operationes Christi Domini per, quas Deo cultum et honorem exhibemus, ergo quod religio in Christo ratione personae subiecti reddat aequale pro debito, non tollit quod per sua ratione formali, respiciat inaequale exhibendum Deo per debitum; et idem argumentum potest fieri de gratitudine, quae est iustitia potentialis, et tamen in Christo, ratione personae subiecti in quo est reddit gratias Deo pro beneficiis acceptis ad aequalitatem; ergo bene stabit quod iustitia potentialis qualis est paenitentia, in suo conceptu formali respiciat inaequalem satisfactionem et quod ratione subiecti possit reddere aequalem satisfactionem =

2o bene stabit quod eadem qualitas, per sua ratione formali sit difficile mobilis a subiecto et tamen ratione subiecti in quo est, sit facile mobilis a subiecto; ergo similiter, recte stabit quod eadem virtus per sua ratione formali inaequalitatem respiciat, et ratione subiecti in quo sit pertingat ad aequalitatem. Antecedens est certum in theologia, nam scientia et habitus acquisitus per sua ratione formali est difficile mobilis, et tamen ratione subiecti in quo facile potest deperdi; sicuti in amente, falso autem per sua ratione formali, est facile mobilis, et tamen ratione subiecti, pravae dispositi et pertinaciter adhaerenti sibi, redditur difficile mobilis; quia nihilominus opponuntur respectu eiusdem qualitatis esse facile et difficile mobile, quam respectu eiusdem satisfactionis ad aequalitatem et inaequalitatem, sed esse facile et difficile

manife si referandi alterum ad rationem formalem, et aliud ad subiectum in quo inaequalitas; ulterius dicend oppositio quod idem esse aequalitate et inaequalitate, satisfactionis altera relata ad subiectum mediate, alia vero ad rationem formalem mediate.

Respondet ad replicam respondeo ad cuius probationem distinguo antecedens ita ut dignitas fundata in beneficiis acceptis sit dignitas praecipuum, seu primarium ad quod attendit religio, nego antecedens ita ut sit dignitatum minus praecipuum, et ad quod secundario et secundum quid attendit religio, in ordine ad cultum Deo, reddendum concedo antecedens et nego consequentiam quod secundum suam rationem formalem redeat aequale in dignitate quod primario respicit, pro quo non potest reddere aequale, ratione subiecti in quo aliter non deficeret, a ratione iustitiae perfecte propter inaequalitatem cultus, oblati etiam eodem, sicut potest dici 1a quod etiam defectu converissi in poenitentia, quod reddit aequalem satisfactionem peccato veniali, sed quia non respicit 1o satisfactionem pro peccato veniali, sed 2o et in ordine ad satisfactionem pro mortali, hoc non tollit, quod secundum suam rationem formalem respiciat inaequalem satisfactionem.

Oportet quod 1o explicare dignitatem quae 1o spectatur a religione, quae quidem assignatur a D. Thoma 2a 2ae q. 81 art. 1o in fine corporis et ad 4 per haec verba: quia tamen specialis honor debetur Deo, tamquam 1o omnium principio, et specialis ratio cultus sibi debetur, et art. 4o in corpore ubi docet religionem in exhibendo cultum Deo, attendere ad excellentiam ipsius Dei, admodum quo in humanis diversis excellentiis personarum diversimodus honor debetur, et q. 101 art. 1o in corpore sic habet: homo efficitur diversimode aliis debitor secundum eorum diversam excellentiam, et diversa beneficia ab eis suscepta in utroque enim Deus summum obtinet locum, et quia excellentissimus est et est nobis essendi et gubernationis 1us principium, ut D. Thomas 1o loco ponit dignitatem quae fundatur in excellentia divinae cui, cultus debetur, et 2o loco dignitatem specialem beneficii, oblati a Persona cui cultus debetur, ex quo, habetur quod religio in exhibendo cultum Deo, attendit primario, ad dignitatem fundatam in excellentia propria Dei, et 2o ad dignitatem fundatam in beneficiis acceptis a Deo; et ad dictum ... non est necessarius ... ad intentum nostrum non est necessarius, quod dignitas fundata in beneficiis acceptis a Deo, inspiciatur a religione 2o et ex rigore, sed sufficit quod non sit dignitatem adaequatam ad quod attendit, sed quod inspiciatur, simul cum aliis sequitur, ... ex summa excellentia Dei in se, pro qua dignitate religio in Christo non potest reddere aequale ratione suppositi, quia dignitas operationis Christi non est tanta, quanta excellentia illius divina propria Dei in se quae est per esse infinita, ut manifeste dignitatem excedit cultum oblatum Deo a Christo, pro religione. Similem doctrinam dabimus tradit D. Thomas ubi 2a 2ae q. 104 art. 2o ad 4. ubi ait. Tamen ... respicit personam excellentem; et ideo secundum diversam rationem excellentiae diversas species habent. Ex quo omnibus deducitur ex ratione 2a quod primaria respicit rationem subiecti, in quo sit reddere aequale pro dignitate, ad quod principaliter attendit, sed religio in Christo Domino.

Sed id quod dicitur de gratitudine reddendi aequale pro dignitate sibi beneficii accepti. Respondetur quod gratitudo ex sua

rationem formalis haud reddere aequalem gratias, beneficii accepti, immo
super excedentes, iuxta doctrinam Sancti Thomae 2.a 2.ae q. 106 in corpore. Cum quo stabit
quod sit iustitia generalis, quia gratitudo non deficit a ratione perfecte iustitiae quia non reddat
aequale secundum debitum ad quod attendit, non est debitum stricte tale, ut docet Sanctus Thomas
2.a 2.ae q. 80 ar. unico, in corpore; et cum gratitudo ex sua ratione formali, teneatur
potius reddere superexcedens, quod ratione sui reddat aequale, scilicet superexcedens non opponitur
rationi perfectae iustitiae.

Ad 2.m replicam dico antecedens negando consequentiam, ad cuius probationem
dico maiorem quod mobilitas vel immobilitas dominii, qualis ex sua ratione formali
est habitus, desumitur ex toto quatenus attendit ad necessariam connexionem praedicati
cum subiecto, scilicet dicti cum obiecto, quae quidem est omnis invariabilitas, et immobilitas
habitus ex toto capite desumpta, reddit habitum perfectum mobile, a subiecto
ab intrinseco habitus. Et tamen immobilitas non supponit necessario, etiam subiecti
dispositionem ad conservandum habitum, quia ex ratione subiecti potest esse fieri mobilis;
et immobilitas ex parte subiecti est extrinseca et accidentalis habitui, ex quo se
quitur immobilitatem habitus sumptam ex parte obiecti, et immobilitatem sumptam ex parte
subiecti, comparari ut duas immobilitates, iungentes inter se inaequalitas non obiecta
in eadem satisfacienti ex parte obiecti est praeter inaequalitatem ex parte
subiecti talis virtuti, intellectum est solvendo argumentum.

Ad 3.m replicam solutio applica
tam ad 1.m replicam, obiicitur, quod poenitens in exhibendo cultum, per religionem
attendit primo et principaliter ad excellentiam ipsius Dei non tollit quod ratione sui
scilicet religionis in poenitentia reddat Deo aequale debito, quia solutio est nulla. Probatur antecedens
1.o virtus per quam poenitens Deo satisfecit quod qualis generis humani, attendit
ad Maiestatem Dei offensam, et tamen reddidit Deo aequale et super abundans;
ergo et si religio attendat ad excellentiam Dei, in poenitentia reddit Deo aequale debito.
Probatur consequentia, Dei Maiestas est aequalis dignitas ac Dei excellentia, ad quam
attendit religio; ergo si virtus attendens ad Dei Maiestatem in satisfaciendo
debito reddit aequale debito immo et super abundans in poenitentia Deo, pariter virtus
attendens ad excellentiam Dei in reddendo cultum Deo, posita in poenitentia, re
dit aequale debito. 2.o idem argumentum gratitudo in poenitentia reddit Deo debitas
gratias beneficii accepti, immo plusquam debet, quia sic petit virtus gra
titudinis, ut docet Sanctus Thomas 2.a 2.ae q. 106 ar. 6 in corpore: ergo et si religio, in red
dendo cultum Dei attendat ad excellentiam Dei, dicendum est in
poenitentia reddidisse cultum aequalem debito. Probatur consequentia et si poenitens in reddendo
Deo gratias per virtutem gratitudinis, attendat ad Deum, ut sine factore,
non tollit, quod gratitudo in poenitentia reddat aequales gratias; ergo similiter quod reli
gio in poenitentia attendat ad excellentiam Dei, in reddendo cultum non facit quod
non reddat aequale debito siquidem excellentia Dei, ad quam attendit re
ligio quae est excellentia Dei ut est 1.m principium attendi non excedit dignitatem

Dei, ut benefactoris quae est excellentia Dei, ut est 1.a propensio benefaciendi ad quam atendit gratitudo ∴

Aliter poterat replica formari contra solutionem objicientem ad 1.am replicam, dicendo quod sicut religio quae atendit ad Dei excellentiam in reddendo cultum non potest reddere aequale condignum posita in peccato, pariter quoniam virtus satisfactoria in peccato atendit ad majestatem Dei offensam, non poterit reddere aequale condignum, consequenter nec satisfacere ad aequalitatem. Et consequenter satisfactione per modum poenitentiae vel alia quae non sit perfecte justitia. Quoniam casu quo esset ab intrinseco impeccabilis, esset ponenda in peccato poenitentia ad satisfaciendum de peccato proprio, siquidem in satisfaciendo atenderet ad majestatem Dei offensam ∴

Respondetur ad objectionem negando antecedens ad cujus 1.am probationem distinguo majorem, ita ut in ipsa majestate Dei in se considerata fundetur debitum aequo satisfaciendi, nego majorem; ita ut non fundetur debitum aequo satisfaciendi in ipsa majestate Dei intrinseca, sed prout ut gravificante offensionem, concedo majorem, et distinguo minorem, nego consequentiam; ad cujus probationem, distinguo antecedens de utraque in se considerata, negando consequentiam; quoniam religio atendit ad Dei excellentiam, quatenus Deus per illam est summe tali, et supra hoc fundatur debitum ad quod principaliter atendit religio in reddendo cultum, debitum tamen ad quod atendit satisfactio pro peccato non fundatur supra majestatem Dei in se, sed supra illam ut gravificantem offensam; quam non reddit tam malam, quam bonus est Deus, per suam summam majestatem, nec reddit tam malam quam reddit bonam, pro satisfactione, dignitas personalis satisfacientis, quod probo namque, quoniam virtus satisfactoria non atendit ad dignitatem personae cui exhibetur satisfactio, sed ad rem illi debitam, nam aequaliter satisfacit, qui reddit centum Regi ac qui reddit centum plebeio; quia praeter personam in satisfactione, solum esse haud ut subditum cui exhibetur satisfactio non est ut fundans debitum aequo oritur obligatio satisfaciendi ∴

Ad 2.am probationem antecedentis contra antecedens negatum distinguo, ad cujus probationem distinguo antecedens ad Deum ut benefactorem; ita ut debitum ad quod atendit gratitudo formaliter, et immediate fundetur supra rationem benefactoris Deo intrinsecam, nego antecedens; ita ut tantum causaliter fundetur supra rationem benefactoris Deo intrinsecam et formaliter et immediate supra beneficia a Deo accepta, concedo antecedens, et nego consequentiam. Doctrina data ad 1.am probationem antecedentis applicetur ad 2.am ut enim ait D. Thomas 2.a 2.ae q. 106 ar. 1.o gratitudo atendit ad debitum fundatum in beneficiis, acceptis ut suo benefactori pro illis rependeret et quoniam in benefactori magis est atendendus ad affectum benefaciendi, quam ad effectum, ut tradit D. Thomas, loco citato ar. 5.o et 6.o Similiter ut pro gratitudinem quis plus reddat, quam accepit non est atendendum ad id quod reddit, sed ad affe

affectum quo vedit ut ait D. thom. ar. 6° citato ad 2.um u.e suffit nos plus videndi et sic possumus videre plus parvulibus per gratitudinis; numquam possimus videre equale quantitas ad effectum =

Arguitur 2° contra dicta: ex suppositione quod Christus ut homo non esset absolutus impeccabilis esset ponenda in Christo virtus per se ordinata ad satisfaciendum pro peccato proprio; sed haec non esset alia a poenitentia quae de facto est; ergo esset ponenda in Christo virtus poenitentiae. Probatur Minor: non esset iustitia per quam de facto satisfecit pro peccatis generis humani; ergo esset poenitentia quae nunc est bona: quia dubium procedit de poenitentia quae de facto est, an esset ponenda in Christo; ita si per aliam virtutem satisfecisset (si iustitia quae de facto est) debet intelligi de iustitia quae de facto est quae quidem fuit in Christo: ergo non probatur virtus per quam, tunc satisfaceret haberet dolere de peccato proprio sed iustitiae de facto Christo Domino debentur repugnat esse dolere de peccatis propriis Christi Domini; ergo probatur Minor tum quia virtus iustitiae per quam Christus Dominus satisfecit esset eadem esse in illa hypothesi ac modo est ut nunc supponimus: sed si nunc repugnat illi esse dolere de peccato proprio Christi Domini et tunc repugnaret. Consequentia est bona quia eadem res esse manente eadem non stat aliquid esse repugnare modo quod antea non repugnabat; sed non stat aliquid esse debere modo quod antea non debebat repugnantia illa essentialis non ex aliquo praedicato accidentali proveniret sed ex aliquo novo praedicato essentiali et sic ergo esset et esset diversa. tum probatur eadem Minor quia dolere de peccato proprio est actus proprius virtutis poenitentiae ut docet D. thom. infra q. 85 ar. 2. et diximus praecedenti dubio; sed actus proprius unius virtutis repugnat procedere ab alia virtute; ergo iustitiae Christo Domino de facto debentur repugnat esse dolere de peccato proprio =

Respondetur ad argumentum, distincta Maiori negando Minorem ad cuius probationem negando ergo ad cuius probationem distincta Maiori negando Minorem ad cuius 1.am probationem distinctio antecedentis distinguo dicendo si nunc repugnaret illi in omni statu concedo consequentiam si non repugnaret illi in nostro statu quae ad praesentem difficultatem non admittitur nego consequentiam. quando dicimus quod ex suppositione quod Christus ut homo non esset impeccabilis, satisfaceret pro proprio peccato per virtutem iustitiae quam de facto habet non est intelligendum quod satisfaceret per virtutem iustitiae quam de facto habet supposito nostro statu; convenienti Christo ab initio esse impeccabilis, quia tali virtute iustitiae esse repugnat dolere de peccato proprio quia Christo esse repugnat peccatum proprium: sed quae de facto, secundum ponenda in Christo Domino remota impeccabilitate ab initio ut de facto, remota etiam a Scoto et cuius discipulis a Christo. Stando in hoc statu (ut nunc admittitur) iustitiae de facto conveniente in Christo Domino non repugnare, dicimus, esse dolere de peccato proprio sed Scotus debet de facto ponere in Christo virtutem ad satisfaciendum pro peccato proprio, quaecumque illa sit quae in nostro statu repugnat =

Argumentum convincit intentum si hypotesis de dubio esset, sic intelligenda

quod Christus esset ab intrinseco impeccabilis ut asserit Thomistarum sententia, et ut sic impeccabilis

esset sublatum gratiae et virtutum inter quas esset iustitia, per quam satisfecit

et postea per aliquam suppositionem transiret ad statum peccabilitatis: si sic esset

intelligenda, verum esset quod iustitia per quam de facto satisfecit repugnaret

dolere de peccato proprio et consequenter esset ponenda alia iustitia in Christo Domino ad

satisfaciendum pro peccato proprio sive ut poenitentia; sed suppositio intelligenda

ac si esset vera sententia negans Christo impeccabilitatem ab intrinseco, et consequenter argumentum proce

dere debet de eadem iustitia, quae de facto in Christo sententia negantis Christo Domino impecca

bilitatem ab intrinseco: vel aliter poterat dici quod virtus per quam satisfaceret in

illa hypotesi esset eadem cum iustitia quae de facto est in Christo, quoad rationem

reddendi aequale pro debito sive ut quoad ad rationem debiti pro quo redderet aequale

nunc non deberet esse eadem, quoad rationem dolendi de peccato proprio, et hoc suf

ficit ad intentum negandi poenitentiam in Christo Domino in illa hypotesi.

Ad 2um per

missa Minori distinguo Maiorem: dolere de peccato proprio ex motivo compensandi ae

qualiter, concedo Maiorem; ex quo cumque motivo, nego Maiorem et distinguo Minorem: Christus

liter augustus, concedo Minorem; inaequaliter augustus, nego Minorem; et distinguo consequentiam: ex motivo

compensandi inaequaliter, concedo consequentiam; ex motivo proprio iustitiae perfectae, nego

consequentiam; sed charitati deberet dolere de peccato proprio ex motivo proprio charita

tis poenitentiae, et idem obtinetur per diversas scientias adiungendas sub diver

sa ratione formali.

Arguitur 3o: admissa peccabilitate in Christo Domino illius

satisfactio pro peccato proprio non esset ad aequalitatem, et consequenter ponenda esset in illo virtus poe

nitentiae, consequentia est bona, probatur antecedens: quia ideo, ut vult ex quo capite deberet ponere

quod Christus Dominus ab intrinseco esset peccabilis, deberet ponere, quod eius satisfactio non esset

ab intrinseco infinita: ergo et poneret quod non esset ad aequalitatem: probatur Maior: Nunc supponimus

peccatum, esse simpliciter infinitum in genere moris: probatur antecedens, eo ipso quod dica

tur Christum Dominum esse ab intrinseco peccabilem, debet ponere, eo quod suppositum simpliciter

se habet ut principium ad operandum, sive ut principium quod ad operationem, propter quod di

cunt Scotistae quod natura humana peccante non attribueretur supposito Domini. Cuius contra

rium docent Thomistae quod actiones sunt suppositorum; sed eo quod actiones non sint sup

positorum, sequitur quod Christi Domini satisfactio non sit ab intrinseco infinita: ergo probatur Minor: se

quitur quod non dignificetur infinite a persona, Verbi: ergo sequitur quod non sit ab intrinseco

infinita: Nam satisfactio in tantum dignificatur a persona satisfaciente

in quantum actiones habentes rationem satisfactionis illi tribuuntur et sunt illius: ergo si

admissa peccabilitate in Christo Domino, est dicendum actiones non esse suppositorum, sequitur la

Satisfactionis Xpti D.ni digni ficari infinite a Persona Verbi imo neque aliquomodo dignificari =

Respondeo ad argumentum negando antecedens ad cuius probationem nego antecedens ad cuius probationem dico Maiorem nego Minorem, ad cuius probationem nego antecedens, ad cuius probationem distingo antecedens: in quantum conveniunt illi et sunt illius effective, seu sustentative concedo antecedens: in quantum sunt illius effective proxime nego antecedens; imo concedo minorem sed contrarium non reddit Satisfactionis Xpti D.ni valorem simpliciter infinitum, considerata sub munere actionis a Xpto D.no procedentis, sed quatenus reflectitur supra Personam Divinam subsistentem humanitatis a qua procedunt actiones satisfactoriae et cui uniuntur intrinsece, tanquam substratum formae intrinsece dignificantis et valorantis intrinsece infinite in genere moris Satisfactionis Xpti D.ni ut ex ipsis operationibus Xpti D.ni et Persona Verbi consurgit integrum obsequium oblatum Deo in Satisfactionem; quatenus moralis operationibus humanitatis Deo in obsequium oblatis, sanctificando Deo omnia quae erant in Xpto D.no et quae omnia pertinebant ad obsequium constitutionem = et haec de hoc Dubio

Questio Theologica

In qua inquiritur, Utrum inequalitas visionis Beatifice qua unus Beatus clarius et perfectius videt Deum, quam alter sumatur precise ex quantitate luminis glorie vel an aliquomodo procedat a maiori perfectione naturali intellectus.

Ante nostram resolutionem circa propositam questionem supponendum est 1º Contra Ovinianum et Lutherum, et alios hereticos omnes visiones beatificas non esse simpliciter et omnimode equales respectu omnium beatorum, sed unum beatum ratione excellentioris meriti elevari ad perfectiorem gradum beatitudinis, aut visionis beatifice quod catholice determinatur in Concilio florentino sub Eugenio 4. sessione ultima his verbis, Beati intuentur clare ipsum Deum trinum et unum sicuti est in se, pro meritorum tamen diversitate alius alio perfectius videt.

2º supponendum est omnes visiones beatificas tam hominum quam Angelorum esse equales equalitate aut conformitate specifica essentiali. nam equalitas formalis specifica consistit in convenientia in eadem specie, sed certum est iuxta nostra principia omnes visiones beatificas esse eiusdem speciei propter eandem habitudinem ad idem obiectum formale ac proinde visio beatificans hominem v.g. et Angelum est eiusdem speciei, et ideo circa non est concedenda inequalitas specifica inter duas visiones beatas quamvis per ipsas beatificentur nature specifice distincte; quapropter

223

qua propter inequalitas quae in praesenti supponitur inter visiones Beatificas solummodo debet intelligi de inequalitate graduali intensiva qua verificatur una visione Beatam esse intentione, altera ratione augmenti gradualis seu individualis quamvis utraque sit eiusdem speciei sicut duo calores habentes identitatem aut aequalitatem specificam, dicuntur inaequales in aequalitate perfectionis individualis intensivae quatenus unum subiectum participat formam caloris sub maiori augmento intensivo ratione cuius dicitur magis calidum.

+ lumen

3° Supponendum est quod et si lumen gloriae elevans nativam activitatem intellectus, ad videndum Deum sit tota ratio elevandi ipsum ad supernaturalem efficientiam visionis beatificae, et idcirco tota virtus proxima supernaturaliter videndi Deum, ceterum nullatenus lumen gloriae secundum se, est tota aut integra causa vitaliter et effective efficiens actum visionis beatificae, si enim lumen ut distinctum ab intellectu creato esset simpliciter et absolute tota et integra causa phisica vitaliter efficiens visionis intellectus creatus sua nativa virtute nullatenus concurreret effective vitaliter ad actum visionis sed pure materialiter sustentaret ipsum et idcirco tantummodo diceretur videns Deum denominative sicut substantia aquae recipiens calorem dicitur tantum calefacere, denominative et pure materialiter quia ex se nullam causalitatem effectivam praestat quoad calefactionem sed praecise materialiter sustentat totam et integram causam actionis calefactivae nimirum qualitatem caloris: quod autem intellectus elevatus lumine gloriae effective concurrat ad visionem beatificam conjunctim saltem mediato, aut radicali constat aperte ex Concilio Tridentino sess 6 cap 5 can 4, ubi damnatur assertum Lutheri et aliorum haereticorum, qui erronee affirmant nostras voluntates et intellectus nullatenus concurrere causaliter effective ad actus supernaturales vitales, sed mere passive se habere tanquam quid inanime, aut mortuum nihil omnino agendo aut operando: his igitur suppositis in praesenti inquiritur. Utrum inaequalitas

visionis

visionum beatificarum, qua de facto unus Beatus excedit alterum magis, et perfectius videndo Divinam essentiam, desumatur praecise ab excessu luminis gloriae, vel a maiori actiuitate naturali intellectus. Unde questio alijs terminis clarius potest proponi: inquirendo; An duo intellectus creati inequales perfectione, aut actiuitatis naturalis cuiusmodi sunt v.g. intellectus Angelicus et humanus si eleuentur duobus Luminibus gloriae omnimode equalibus: utrumque propter omnimodam equalitatem luminis gloriae non obstante inequalitate eorum secundum virtutem aut actiuitatem naturalem, necessario producant visionis beatificas omnino equales equalitate graduali intensiua, ita ut in hoc casu nullatenus verificetur intellectum Angelicum ratione maioris perfectionis naturalis producere visionem magis intensam aut perfectam, circa cuius resolutionem Doctores Theologi diuisi sunt in duas sententias extreme oppositas.

Iª. sentª. affirmat equalitatem intensiuam, et inequalitatem cuiuscumque visionis beatificae praecise sumi ab equalitate aut inequalitate luminis gloriae ita, ut quotiescumque eleuantur duo intellectus Luminibus gloriae equalibus perfectione graduali, quamuis se inuicem excedant perfectione aut actiuitate naturali, necessario debeant producere visiones beatificas omnimode equales in perfectione intensiua, quin supposita omnimoda equalitate luminis propter inequalitatem virtutis naturalis possit unus intellectus perfectius, aut clarius videre obiectum beatificum, aut magis penetrare eius intelligibilitatem obiectiuam: Huic sent. adherent communiter nostri Recentiores Thomiste, quibus subscribunt plures Jesuite, et praecipue P. Suarez lib. 2 de attributis negatiuis. cap. 21. Vasques 1 p. Disput. 47. cap. 6. Arrubal Disput. 22. Torres. Fasolus. Arriaga. Becanus etc.

2ª. Sent. ait quod ex suppositione, quod Angelus v.g. et homo eleuentur ad videndum Deum luminibus gloriae omnino equalibus intellectus Angelicus produceret visionem intensiue perfectam, et idcirco gradualiter excedentem visionem illius

eleuatas ab intellectu humano, et ideirco Angelus in hoc casu perfectius videret Deum propter maiorem perfectionem virtutis, aut actiuitatis naturalis, ac proinde equalitas, aut inequalitas visionum non aliunde desumitur ex precisa equalitate luminis eleuantis intellectum creatum; verum etiam ex inequalitate, aut inequalitate virtutis, aut actiuitatis naturalis media qua intellectus vitaliter radicaliter influit in visionem beatificam physice suppositam secundum perfectionem intensiuam gradualem ipsius. Hanc sententiam tuentur communiter omnes Scotistae cum pluribus Jesuitis, et alijs Neotericis; illique apprime suffragatur noster eminentissimus Caietanus 3 p. q. 10. art. 4 ad 2. et Xantes Marales 1 p. controuersia 17. cap. 4. cui aperte fauent aliqua testimonia D. Thom., et ideirco huic sententiae ut magis consonae doctrinae nostri Angelici Praeceptoris suo sub tutore subscribo sequenti assertione.

Unica Conclusio: inequalitas visionis beatificae ratione cuius unus beatus dicitur perfectius, aut intensius videre Deum, quam alter, non sumitur precise ex inequalitate luminis gloriae, unde caeteris paribus si intellectus humanus, et Angelicus eleuarentur duobus luminibus omnimode equalibus, non elicerent visiones beatificas omnino equales, loquendo de equalitate perfectionis gradualis intensiuae, sed intellectus Angelicus ratione maioris acuminis, et actiuitatis naturalis vitaliter produceret visionem magis perfectam, aut magis intensam, ratione cuius diceretur perfectius, aut intensius penetrare obiectum beatificum.

Haec nostra assertio absque dubio notabitur quadam nota singularitatis a nostris recentioribus Thomistis propter eorum unanimem consensum in sententiam contrariam: sed mihi videtur si accuratius perlegissent testimonia Angelici Praeceptoris, quibus nostra assertio nititur, nullatenus iudicarent illam esse aliquomodo dissonam principijs thomisticis, illa enim principia, quae magis consonant litterae, et verbis D. Thom. censeri debent uere thomistica

thomistica, et ideirco praeferenda sunt placito Recentiorum:
Nostra igitur assertio non solum fundatur in doctr. D. Thom. quae ve=
rumetiam roboratur authoritatibus nostri eminentissimi cardinalis
Caietani, qui inter nostrates primatum obtinet. Et probatur 1o tes=
timonio D. Thom. 3 p. q. 10. art. 4 ad 2, ubi docet Angelicus Prae-
ceptor augmentum graduale visionis beatificae non solum attribui
maiori perfectioni Gratiae, aut luminis Gloriae, verumetiam proce-
dere a maiori activitate naturae his verbis: Visio essentiae Divi-
nae excedit naturalem potentiam cuiuslibet creaturae, et ideo gradualis
perfectio ipsius attenditur magis secundum ordinem aut perfectio-
nem Gratiae, in quo Christus est excellentissimus, quam secundum
ordinem naturae, secundum quam natura Angelica praefertur huma=
nae: quibus verbis aperte docet D. Thomas perfectionem intensi-
vam gradualem visionis beatificae, oriri a Gratia Supernaturali,
et etiam a natura licet magis requiratur perfectione Gratiae, quam
activitate, aut perfectione naturae, et ideo concedit Angelicus
Magister in testimonio praefato animam Christi Domini per-
fectius, et clarius videre Divinam essentiam quam Angelus, quia
intellectus Christi quamvis sit inferior intellectu Angelico in infer=
ioritate activitatis naturalis, tamen simpliciter excedit ipsum
participatione Gratiae, aut luminis gloriae, a quo magis sumitur
perfectio visionis Divinae essentiae. Ergo iuxta doctrinam D. Thom.
etsi sumatur perfectio gradualis visionis beatificae a lumine
gloriae, non tamen praecise concurrit perfectio luminis ad eius
augmentum, verumetiam activitas naturalis intellectus; si enim
activitas naturalis intellectus nullatenus concurreret ad
causandam maiorem perfectionem visionis beatae, non verificaretur
absolute comparatio D. Thom. asserentis augmentum, aut per-
fectionem visionis magis reduci ad ordinem Gratiae, quam ad ordi=
nem naturae.

Ad hanc authoritatem communiter respondent Recentiores

Recentiorum Thomistę, qui adversantur nostrę sent.ę asserentes D. Tho-
mam asserentes gradualem perfectionem visionis beatificę magis atten-
di secundum ordinem Gratię, quam secundum ordinem naturę, non sume-
re ly magis comparative, sed adversative, aut negative, et id
circo affirmant Angelicum Preceptorem in Loco prȩallegato non
concedere perfectionem gradualem visionis beatificę aliquomodo re-
gulari a perfectione naturę, sed totaliter procedere a perfec-
tione Gratię, ac si diceret maiorem perfectionem visionis beatę atten-
di simpliciter secundum Gratiam, non secundum ordinem naturę: quam
explicationem existimant conformari aliquibus Locis sacrę scrip-
turę, in quibus ly magis non sumitur comparative, sed adversa-
tive, aut negative, ut patet ex illo psalmo 83: elegi abiectus esse
in domo Dei mei magis, quam habitare in tabernaculis pecca-
torum. Ubi per ly magis non significatur tabernacula peccatorum
esse aliquomodo electa, sed solummodo denotatur domum Dei
esse electam a David, et nullo modo habitationem peccatorum.

Sed hęc interpretatio videtur omnino violenta, et
nullatenus consona intentioni, aut litterę D. Thomę, quia illud
adverbium magis si sumatur secundum proprium, et nativum significatum,
debet exponi comparative, et non adversative, aut negative, sed
D. Thom. asserens perfectionem gradualem visionis beatificę magis
attendi secundum ordinem Gratię, quam secundum ordinem naturę.
Non utitur adverbio magis secundum significatum improprium, sed
secundum proprium, et nativum, quia quotiescumque in sacra scrip-
tura, vel in alijs locis, et disciplinis exponitur aliqua dictio-
alienando ipsam a propria et nativa significatione, traditur
huiusmodi expositio propter aliquod absurdum, aut inconveniens,
vel dissonantiam, quod sequeretur ex sensu proprio, et nativo eius
modi termini; sed nullum absurdum sequitur si sumatur in prę=
fato testimonio ly magis secundum sensum comparativum, ut infra
constabit ex probatione nostrę assertionis. Ergo voluntarie, et abs-
que ullo fundamento contendunt Adversarij D. Thomam accipere

adverbium

adverbium magis secundum sensum adversativum, aut negativum, et non secundum significatum proprium, aut nativum; secundum quod debet su= mi comparative, et non adversative.

Rursus probatur D. Thomam in testimoniis praeallegato- nullatenus intendere perfectionem gradualem visionis beatificae nulla- tenus procedere a perfectione naturae, sed pressive affirmare Gratiae esse principalius principium, secundum quod debet attendi maior per= fectio ipsius; quod aperte constat, quia verba D. Thom. in praefato- testimonio sunt ita intelligenda, et sincere exponenda, ut eorum intelligentia consonet alijs locis, in quibus S. Doctor perspi= tor pertractat de dependentia beatitudinis, aut visionis beatae a natura beati, sed certum est D. Thomam in alijs locis, quae no= bis infra adducentur, aperte concedere maiorem perfectionem inten= sivam beatitudinis aliquomodo procedere a maiore perfectione non solum Gratiae, verum etiam naturae. Ergo quotiescumque asserit D. Thom. magis attendi perfectionem gradualem secundum ordinem Gratiae, quam secundum ordinem naturae, per illud magis non intelligit exclusivitatem, aut perfectionem naturae nullo pacto concurrere ad maiorem per- fectionem visionis beatae, sed solummodo esse principium minus princi= pale ipsius facta comparatione inter ordinem naturae, et ordi- nem Gratiae.

2° probatur nostra assertio alijs testimonijs D. Thom. in quibus aperte docet Angelicus Praeceptor maiorem perfectionem intensivam, aut gradualem visionis beatae, aut operationis vitalis beatitudinis sumi non solum a lumine supernaturali, verum etiam a maiori perfectione potentiae naturalis. Quod constat 1 ex 1a 2ae q. 4. art. 5, ubi D. Thomas docet maiorem perfectionem operationis beatificae dependere a maio= ri perfectione naturae his verbis: cum operatio dependeat ex natu= ra rei operantis quanto anima perfectior fuerit in sua natu= ra, tanto perfectius habebit suam operationem, in qua ultima feli= citas consistit; sed operatio vitalis animae, in qua nostra felicitas consistit, est visio beatifica Divinae essentiae. Ergo si iuxta verba D. Thomae

thom. si natura quanto fuerit magis perfecta, tanto habebit perfe-
ctiorem operationem beatificam; necesse est, ut concedatur iuxta eius doctri-
nam maiorem perfectionem intensivam visionis beatae, seu operationis su-
pernaturalis beatitudinis aliquomodo sumi a maiori perfectione
naturali intellectus, et non pariter a lumine gloriae. N

3.º probatur ex D. Thom. in 4 distinct. 49. q. 1. art. 4 in respon-
ad 1, qui docet beatitudinem supernaturalem animae glorificatae
acquirere augmentum perfectionis intensivum propter maiorem perfe-
ctionem naturalem non obstante omnimoda aequalitate luminis superna-
turalis his verbis: potest dici, quod beatitudo animae augebitur inten-
sive post resurrectionem, quia quanto aliquod est perfectius in suo
esse naturali, tanto potest perfectius operari; unde operatio ani-
mae coniunctae corporitati erit perfectior, quam operatio animae sepa-
ratae; unde cum beatitudo supernaturalis consistat in operatione,
perfectior erit beatitudo animae post resumptionem corporis, quam antea;
sicut enim anima separata a corpore corruptibili perfectius ope-
rari potest quam ei coniuncta, ita postquam coniuncta fuerit corpori glo-
rioso perfectior erit eius operatio, quam quando erat separata.
Idem docet D. Thom. ad Annibaldum in 4 sent. distinct. 49. quaest. uni-
ca. art. 4, ubi affirmat beatitudinem supernaturalem animarum post
resurrectionem habere maiorem perfectionem intensivam non propter ma-
ius lumen gloriae, sed propter maiorem perfectionem potentiae naturalis.
his verbis. Alio modo potest attendi maior perfectio intensiva
beatitudinis, et sic maior est beatitudo, ubi est perfectior operatio,
in qua beatitudo consistit. Perfectio autem operationis ex duobus
dependit, aut enim ex habitu, et sic non erit maior beatitudo
post resurrectionem, quam ante, quia maior charitas perficiet affe-
ctum, nec maius lumen gloriae illustrabit intellectum; aut ex po-
tentia naturali, et sic erit intensior beatitudo post resurrectionem, quam
antea. Quibus verbis expresse docet D. Thom. perfectionem gradua-
lem intensivam visionis beatae dependere ex maiori perfectione na-
tiva potentiae naturalis, et non pariter procedere a maiori perfectione
Luminis

5

luminis Gloriæ, imo aperte docet Angelicus Præceptor stante æ=
qualitate omnimoda luminis supernaturalis propter præcisam
inæqualitatem activitatis potentiæ naturalis dari de facto maiorem
perfectionem intensivam in visione beata, ut patet ex præfato tes-
timonio, ubi dicitur animam post resurrectionem habere perfectio-
res visionem, quamvis non eleuetur perfectiori lumine propter ma-
iorem perfectionem potentiæ naturalis, quæ ratione coniunctionis cum cor=
pore glorioso perfectiori modo operatur.

Ad hæc testimonia D. Thom. quæ meo videri non solum
fauent nostræ sent. verum etiam illam aperte docent, contendentes
aliqui respondere dicendo D. Thomam asserentem animam Glo=
riosam post resurrectionem perfectius operari operatione beatifica
non esse intelligendum de maiori perfectione graduali, aut inten=
siua visionis aut operationis, in qua consistit beatitudo supernatu=
ralis. Sed solummodo intelligi de maiori connaturalitate ope=
rationis beatificæ, quia sicut anima connaturalius existit, ut
coniuncta corpori, quæ in statu separationis ita connaturalius
operatur, ex quo non sequitur visionem beatificam post resurrectionem
adquirere maiorem perfectionem intensiuam, sed solummodo illam
habere maiorem connaturalitatem, seu ipsam connaturalius elici
a potentia naturali animæ.

Sed hæc solutio nihil valet; [illegible] nulla operatio-
[illegible] dicitur perfectior perfectione intensiua propter præcisam maiorem
connaturalitatem ipsius, ut patet in operatione intellectiua na=
turali animæ rationalis, quæ connaturalius elicitur ab intel=
lectu humano dependenter a sensibus corporeis, quæ [illegible] elli=
ceretur sine ministerio sensuum, ut per se patet, quin ex hoc
sequeretur intellectionem dependentem a sensibus corporeis
esse perfectionem intensiue intellectione animæ separatæ a
corpore, et ministerio sensuum, sed D. Thomas in præfatis
[illegible] absolute affirmat operationem beatificam animarum
post

post resurrectionem esse intensiue perfectiorem visione, qua ipsi petit ante assumptionem corporis, et hanc maiorem perfectionem tenetur reducere ad naturalem actiuitatem pro [illegible]. Ergo D. Thomas in praefatis testimonijs non debet intelligi de maiori connaturalitate visionis beatificae, sed de maiori intensione, aut de maiori perfectione graduali ipsius: minor patet referendo verba expressa ipsius Angelici Praeceptoris, qui in 4. sent. loco supra allegato his verbis docet operationem beatificam animae gloriosae post resurrectionem esse intensiue perfectiorem: Beatitudo animae post eius coniunctionem cum corpore glorioso augebitur intensiue. Et etiam in loco a nobis adducto ad Annibaldum asseruit beatitudinem post resurrectionem non solum esse perfectiorem extensiue, verum etiam intensiue. Ergo D. Thomas in locis praeallegatis non est intelligendus de maiori connaturalitate visionis beatificae post resurrectionem, sed de maiori perfectione graduali aut intensiua, alioquin esset falsa illa propositio doctrinalis Angelici Praeceptoris, qua asseritur beatitudinem supernaturalem animarum post resurrectionem esse intensiue perfectiorem.

R. excluditur eadem solutio, quia, ut constat ex littera D. Thomae locis praecitatis: operatio beatifica animae gloriosae post resurrectionem erit intrinsece perfectior perfectione causata a potentia naturali efficacius operanti post assumptionem corporis gloriosi. Sed ex maiori connaturalitate alicuius operationis non deducitur ullatenus illam esse maioris perfectionis intrinsecae, sed praecise colligitur operationem, et principium elicitiuum ipsam existere modo magis connaturali. Ergo verba D. Thomae asserentis operationem beatificam intensiue perfici, aut augeri in anima gloriosa post eius resurrectionem nullo pacto possunt interpretari de maiori connaturalitate huiusmodi operationis, et idcirco aduersariorum expositio est sinistra, et omnino dissona doctrinae, et verbis D. Thomae. Minor constat de facto in accidentibus Eucharisticis realiter separatis a subiecto substantiali, quae

et si

et si modo magis connaturali existant, et operentur ... quæ ut separata ab ipso, et ... requirit concedi ... naturalis operationis esse intrinsecæ perfectionis in subiecto, ... quis n. audebit asserere contra sensatam experientiam ... tia Eucharistica vini post consecrationem conseruata sine subiecto minus intense, aut imperfectius operari, non n. minus, aut ... fectius calefacit stomachum, accidentia vini actualiter inhærentia substantiæ ipsius ante consecrationem, quæ eadem accidentia mi= raculose conseruata sine subiecto post consecrationem. Ergo nul= latenus est confundenda maior connaturalitas operatio= nis, aut principij operatiui cum maiori perfectione intrinseca, intensiua ipsius, et consequenter D. Thomas asserens animam gloriosam post resurrectionem habere operationem beatificam, in qua consistit beatitudo post resurrectionem habere maiorem conna= turalitatem.

Aliter conantur recentiores thomistæ circumscribere præ= fatum D. Thomæ asserentes D. Thomam non esse intelligendum de operatione, in qua formaliter consistit essentia, aut substantia beatitudinis supernaturalis, cuiusmodi est visio beatifica, sed tantummodo intendere aliquos actus supernaturales, et spectan= tes ad accidentalem perfectionem beatitudinis, aut status ipsius, ni= mirum, gaudium, et quietem beatorum habere maiorem perfectionem in animabus gloriosis post earum reunionem cum corporibus gloriosis.

Sed hæc expositio vel (ut potius loquar) effugium aperte conuincitur verbis D. Thomæ, siquidem expresse asserit Ange= licus Præceptor in posteriori testimonio a nobis allegato es= sentiam beatitudinis supernaturalis intensiue perfectiorem in ani= ma gloriosa post resurrectionem his verbis: operatio illa, in qua beatitudo consistit, erit perfectior, sed operatio beatifica, in qua formaliter consistit beatitudo, est essentia beatitudinis, ut per se patet. Ergo iuxta verba, et mentem D. Thomæ non solum perfecti= ... intensiue in anima gloriosa post eius resurrectionem actus

spectantes

spectantes ad accidentalem perfectionem status beatifici, verum etiam operatio beatifica, in qua nostra beatitudo essentialiter consistit, cuiusmodi est visio beata iuxta nostra principia.

2° refellitur eadem solutio, quia iuxta doctrinam adversariorum, contra quos in praesenti disputamus, ideo stante aequalitate luminis gloriae in Beatis non potest unus propter maiorem perfectionem naturalem perfectius videre Deum aut habere visionem beatificam intensive perfectiorem, quia visio beatifica secundum se est operatio vitalis quoad substantiam supernaturalis, et idcirco eius maior intensio praecise dependet a maiori activitate naturali potentiae creatae, sed non obstante supernaturalitate visionis beatificae potest eius perfectio intensive crescere propter maiorem perfectionem naturalem intellectus creati; ergo adversarii falso nituntur fundamento ad negandum D. Thomam asserere animam gloriosam post resurrectionem habere perfectionem visionis beatificae non obstante aequalitate luminis gloriae.

Minor concedenda est ab ipsis adversariis, qui affirmant exponendo loca praefata D. Thomae animam gloriosam post resurrectionem actum gaudii beatifici perfectiorem, et alios actus consimiles, siquidem asserunt, quod etsi post reunionem animae cum corpore glorioso non perficiatur intensive visio beatifica, aut essentia beatitudinis, tamen ne expresse opponantur doctrinae D. Thomae concedunt absolute gaudium beatificum, et alios actus pertinentes ad perfectionem accidentalem aut complementum status beatifici intensive augeri, aut perfici post resurrectionem corporis: sed gaudium beatificum, et reliqui actus consequenti ad visionem beatificam sunt operationes vitales simpliciter, et quoad substantiam supernaturales. Ergo propter supernaturalitatem visionis beatificae non est negandum illam posse intensive augeri, aut perfici propter maiorem perfectionem potentiae naturalis stante omnimoda aequalitate luminis supernaturalis. Urgetur magis, nam quemadmodum visio beatifica procedit effective a lumine gloriae tanquam a virtute proxima

media qua

... ica intellectus supernaturaliter videt Deum, ita gaudium ... principaliter provenit a charitate, media qua voluntas creata elevatur ad diligendum Deum et ad gaudendum supernaturaliter de eius consequtione, sed quoquis charitas sit virtus, aut ratio adaequata proxima elliciendi gaudium beatificum, aut etiam intensivae perfectionis gradualis gaudii in anima gloriosa post resurrectionem sine maiori perfectione charitatis, quia ut docet D. Thomas loco supra allegato post reunionem animae cum corpore voluntas ipsius non perficietur maiori, aut perfectiori charitate, sed per ... adquiret maiorem efficaciam naturalem. Ergo quoquis visio beatifica ... operatio supernaturalis vitaliter procedens ab intellectu ut elevato lumine gloriae potest intensive augeri et perfici propter maiorem efficaciam naturalem intellectus stante omnimoda aequalitate ex parte luminis supernaturalis.

3.° probatur nostra conclusio ratione deducta ex ... D. Thomae, et ex principiis communiter supponendis ab omnibus theologis: quando causa addequata alicuius operationis constat ex duplici comprincipio, necessario dependet maior perfectio ... gradualis huiusmodi operationis a maiori perfectione cuiuscumque ipsorum, ut patet pluribus exemplis; sed causa addequata visionis beatificae non est praecise lumen gloriae, sed compositum constans ex naturali activitate intellectus, et lumine elevato ipsius, ergo necessarium est, ut maior perfectio gradualis visionis non solum sumatur a maiori perfectione luminis, verumetiam tribuatur maiori activitati potentiae naturalis, et consequenter si stante aequalitate luminis gloriae virtus naturalis intellectus fuerit maior, et perfectior, necessario emanabit visio intensive perfectior perfectione desumpta a maiori activitate naturali intellectus: probatur minor ex dictis; nam ad visionem beatificam de facto effective concurrit non solum lumen elevans intellectum, verumetiam naturalis virtus ipsius; si enim totalis causa visionis beatificae esset lumen, ut distinctum a ... naturali intellectu, non

verificaretur

verificaretur operationem vitalem visionis beatificae procedere effectiue vitaliter ab intellectu, sed solummodo a lumine infuso, quod constat esse aperte falsum, et contra determinationem Concilij Tridentini supra adlligatam, qua catholice determinatur actiones supernaturales effectiue procedere nedum a gratia supernaturali, verum etiam a potentijs naturalibus. Ergo causa integra et addequata visionis est compositum constans ex lumine supernaturali, et virtute naturali potentiae intellectiuae ita, ut immediatae actiuitas naturalis intellectus, ut principium radicale, aut mediatum, et lumen, ut virtus, qua proxima operandi supernaturaliter.

Confirmatur: si vitalitas visionis beatificae non procederet effectiue ab actiuitate naturali intellectus, sed praecise a lumine gloriae et supernaturali, posset absolute lumen gloriae si miraculose conseruaretur, ut realiter separatum ab intellectu, vitaliter elicere visionem beatam et ideirco posset videre Deum; sed impossibile est lumen gloriae extra intellectum creatum posse vitaliter producere visionem beatificam. Ergo de facto visio beata dependet vitaliter effectiue nedum a lumine supernaturali, verum etiam a potentia naturali, et ideirco eius maior perfectio non solum debet procedere a maiori actiuitate naturali intellectus, verum etiam a maiori perfectione luminis: cum certum sit perfectionem cuiusvis operationis dependentis a duplici principio esse mensurandam iuxta maiorem perfectionem vtriusque.

Ad hanc rationem, cui principaliter innititur nostra Conclusio respondetur ex doctr. aduersariorum, concedendo potentiam naturalem intellectus concurrere vitaliter effectiue concursu mediato, aut radicali ad elicientiam visionis beatificae, ex quo iuxta illorum iudicium non deducitur maiorem perfectionem visionis supernaturalis sumi a maiori actiuitate naturali intellectus, quia maior perfectio graduali operationis solummodo sumitur a maiori perfectione illius principij causatiui, quod formaliter, et proxime concurrit ad eius productionem, at vero actiuitas naturalis intellectus non influat in visionem beatificam aeque cum lumine gloriae, sed remote et quasi radicaliter, et materialiter, hinc sequitur totam perfectionem intensiuam ipsius tantummodo oriri a maiori perfectione luminis, quod, ut ipsum distinguitur ab intellectu est tota virtus actiua proxime causatiua

visionis

visionis beatificæ.

Sed hæc solutio insufficiens est 1.° quia perfectio gradualis individualis operationis non solum sumitur a maiori perfectione principij proxime effectiui ipsius, verum etiam a maiori actiuitate principij mediati, aut radicalis. Ergo concursu mediato, aut radicali influxo potentiæ naturalis in visionem beatam, necesse est, ut concedatur eius maiorem perfectionem gradualem dependere non solum a maiore perfectione luminis, verum etiam a maiori perfectione aut actiuitate naturali intellectus. Patet antecedens: nam proportionabiliter discurrendo sicut potentia naturalis intellectus efficit visionem beatam medio lumine gloriæ concurrente intellectu concursu mediato, et radicali, et lumine concursu proximo, et immediato, ita causa principalis concurrit ad effectum, quem causat medio instrumento ita, ut absolute verificetur causam principalem eleuantem aliquod instrumentum phisicum ad productionem sui effectus, illum producere immediate, aut proxime, sed tantum mediate et radicaliter. Sed quamvis operatio procedens a causa principali mediante causa instrumentali non procedat ab ipsa immediate, aut proxime, sed mediate, non hinc deducitur maiorem perfectionem operationis, aut effectus praecise sumi a maiori perfectione instrumenti, sed multoties contingit, quod causa principalis perfectior cum instrumento æqualis perfectionis perfectius operetur, ut patet ex pe[...]mento æqualis perfectionis [...] qualitate, aut dispositione peniti[...] eminentior, aut peritior [...] et perfectius dep[...]git, quam alter inferioris perfectionis. Ergo falsum est gradualem perfectionem operationis solummodo esse sumendam a quantitate perfectionis comprincipij proximi, et nullatenus reduci ad maiorem perfectionem principij mediati, et radicalis, cuiusmodi est intellectus respectu visionis beatificæ.

2.° reiicitur, nam ut communiter affirmant nostri Thomistæ contra plures recentiores potentia naturalis, ut illustrata lumine gloriæ non concurrit, ut causa instrumentalis ad effi-

cientiam

cientiæ visionis beatificæ, sed ut causa principalis, sed perfectio gradualis cuiusvis operationis nedum sumitur a maiori perfectione virtutis proximæ, qua causa principalis determinatur ad operandum, verum etiam a maiori perfectione ipsius principij operantis per talem virtutem, ut patet in anima rationali, quæ etsi constituatur proxime intellectiva per intellectum, tamen perfectius, et intensius intelligit obiectum intelligibile, quando praestat totum intellectui totum suum radicalem influxum ad intelligendum, ut contingit in animabus totaliter alienatis ab usu, et exercitio sensuum, nam ideo anima extatica per raptum ab operationibus sensitivis, vehementius intelligit in hoc statu, quam ante extasim, quia eius radicalis influxus erga operationem intellectivam est fortior, et vehementior, cum propter eius separationem a sensibus sit omnino diversus, et idcirco fortior. Ergo quamvis lumen gloriæ sit virtus proxima, qua intellectus principaliter causat visionem beatificam, ex eo, non bene sequitur gradualem perfectionem visionis beatæ præcise sumi a quantitate luminis, et non mensurari a maiori activitate intellectus, et idcirco in quocumque ordine maior perfectio gradualis cuiusvis operationis non solum dependet causative a maiori activitate virtutis, qua proxime operantis, verum etiam a perfectione principij quod radicaliter influentis in huiusmodi operationem.

Rursus retinetur eadem solutio; sicut tota ratio proxima eliciendi visionem supernaturalem est lumen gloriæ elevans intellectum creatum supra sphæram suæ naturalis activitatis, ita tota virtus proxima, qua causa instrumentalis constituitur proxime causativa effectus artificialis est virtus aut motio virtuosa, qua elevatur instrumentum ab artifice ad operandum artificiose, sed causa principalis artificialiter melius, et perfectius operatur artificialiter cum meliori aut perfectiori instrumento, quam utendo instrumento minoris perfectionis, etsi utrumque se habeat æqualiter in perfectione et activitate, ut patet in sculptore, qui assumens

meliorem

meliore aut perfectiorem calamum ad scribendum melius, et perfectius scribit, quamvis equali virtute moveat utrumque calamum. Ergo quamvis sito virtus proxima constituens intellectum creatum proxime elicitivum visionis beatae sit lumen gloriae, non hinc deducitur intellectum excellentius aut maioris activitatis non elicere visionem maioris perfectionis gradualis, quamvis equali lumine illustretur, aut elevetur, sicquidem quemadmodum virtus agentis primarii communicata instrumento, et constituens ipsum proxime effectivum sui effectus, non tollit, nec supprimit activitatem ipsius, aut naturae instrumenti, sed potius perficit et elevat, ita lumen elevativum intellectus ad supernaturaliter operandum nullatenus destruit, aut supprimit eius naturalem efficaciam, sed potius perficit ad influendum in actionis vitales supernaturales iuxta mensuram suae activitatis naturalis.

4° probatur nostra conclusio: lumen elevans intellectum creatum ad visionem beatificam non supprimit nec destruit eius naturalem activitatem ad intelligendum sed potius perficit proportionando illi obiectum beatificum, cum gratia non destruat naturam, nec eius est contra impediat, sed intellectus angelicus secundum se est perfectior et efficatior ad cognoscendum quodcumque obiectum intelligibile intellectu humano, et magis penetrativus cuiusvis obiecti contenti sub communi ratione sui obiecti specificativi; ergo quamvis equali lumine gloriae illustrentur intellectus angelicus, et humanus, non hinc deducitur illos videre obiectum beatificum visionibus equalis perfectionis intensive, sed angelus ratione maioris activitatis naturalis debet videre perfectius, et intensius.

5° confirmatur ideo iuxta authores contrarios non sumitur aliquomodo maior perfectio gradualis visionis beatificae a maiori perfectione naturali intellectus, sed precise commensuratur perfectioni luminis, quia visio beatifica quoad speciem et perfectionem gradualem est dens simpliciter et adequate supernaturalis et ideo nullatenus dependet eius maior perfectio a maiori perfectione activitatis naturalis, sed adequate commensuratur perfectioni luminis supernaturalis, sed ex supernaturalitate visionis beatificae nullatenus infertur eius gradualem perfectionem non sumi aliquomodo a maiori perfectione potentiae naturalis

naturalis. ergo ruit fundamentum cui innituntur adversarij ad
asserendum maiorem perfectionem intensivam visionis beatificae praecise
reduci in perfectionem luminis supernaturalis. probatur 1°. minor nam
quemadmodum gradualis perfectio visionis beatae est quid super-
naturale ita vitalitas ipsius est supernaturalis entitative nimirum
identificata actui quoad substantiam supernaturali, sed nemo du-
bitat vitalitatem visionis beatificae dependere a vita naturali
substantiae intellectivae alioquin solum medialiter sustentaret potentia vi-
talis naturalis motum actualem vitae supernaturalis, et neutiquam illam
effective elliceret: ergo quamvis visio beatifica quo ad gradualem
perfectionem sit operatio omnino supernaturalis non hinc deducitur,
eius maiorem perfectionem intensivam non dependere a maiori acti-
vitate potentiae naturalis.

2° probatur eadem minor quia etsi perfectio speci-
fica visionis beatae propter suam supernaturalitatem nullatenus
sumatur a maiori perfectione naturae beatificabilis, sed praecise suma-
tur ab unitate specifica luminis gloriae et obiecti beatifici, et id
circo visiones angeli et hominis sint aequales aequalitate perfectio-
nis specificae caeterum non repugnat ullatenus perfectionem gradualem in-
tensivam qua visio angeli v.g. dicitur intensive perfectior visione
beatifica hominis sumi a maiori activitate naturali intellectus
angelici: ergo propter supernaturalitatem visionis beatae non est ulla-
tenus negandum eius perfectionem gradualem dependere a maiori
perfectione naturali intellectus. probatur minor. perfectio gradualis intensiva
visionis supernaturalis non attinet ad rem essentialem specificam ipsius, sed
praecise ad differentiam individualem qua una visio per rem individualiter dis-
tinguitur ab altera, sed differentia per rem individualis cuiusvis actionis
+ quantumvis supernaturalis sumitur a subiecto et a gressionis
cuiusmodi est potentia naturalis intellectus respectu visionis beatae et reliqua-
rum operationum supernaturalium ergo gradualis perfectio visionis be-
atae non sumitur praecise a lumine gloriae sed aliquomodo dependet
ab activitate naturali intellectus. minor constat nam certa communem doc-
trinam nostrorum Thomistarum distinctio individualis cuiusvis accidentis
non solum naturalis verum etiam supernaturalis sumitur ab adiectione subiecti
in quo recipitur et unitas ab unitate eiusdem subiecti, sed subiectum
receptivum, et vitaliter radicaliter ellicitivum visionis supernaturalis
est potentia activa naturalis intellectus. ergo perfectio gradualis individualis
visionis beatae non sumitur praecise a lumine gloriae verum etiam debet
reduci ad maiorem perfectionem naturalem potentiae elevatae in quo visio
recipitur

recepitr immanentr egreditr mediante elevationi luminijs gloriæ.

4.º Pbr nra siº qª etsi lume gloriæ, sit tota raão elevandi intellm ad elliciendu actuale visione veatã tu determinat perfectione intellm ad perfectione visione. gº intellm angelicu et humanu elevente equali lumine. angelicu roe maioris activitatis naalis elliciet visione veatificã intensive perfectione. pbr añs. nan quemadmodu lume gloriæ ê tota et integra ratio deterandi activitate nativa intellm ad elliciendã visionis veatã, ita species intelligibilis secundu se ê tota raão obiectiva representandi obiectu intelligibile, seu prestandi intellui manifestatione representativa talis l, talis obiecti, sed hoc ñ obstante speciei intelligibilis secundu se equalis virtutis ad representandu sivn intelligibilr vnitãr intellui maioris activitatis ad intelligendu necessu ê ut in hoc casu determinet perfectione et acutiore intellm ad clariore et intensiore cognõe. nã si Deus infunderet intellui angelico, et humano eade indivisibile specie sive naalitr sive supnaalitr cæteris paribus per huius mi specie detraheretr intellms angelicus ad perfectione, et clariore cognõe que maior perfectio ñ proveniret ex inequalitate speciei, sed ex exessu luminis intellectualis detrahibilis a specie ut perse patet. gº quamvis tota et integra ratio aut virtus proxima elevandi aut detrãndi põa naale intellm ad visione veatã sit lume supernaturale ñ hinc inferetr stante equalitate entitativa luminis intellm maioris activitatis naalis ñ elevari ad visione intensive perfectiore. Confirmatr nã quemadmodu lume supernaale elevans intellum ad videndu Deu ê tota raão illuminandi ipsiu circa obiectu veatificu ita lume solare receptu in corpore diaphano ê tota raão formalis illuminandi ipsu, sed eade quantitas lucis afficiens corpus magis diaphanu, ñ obstante eius equalitte entitativa magis illuminatr corpus magis diaphanu, qua aliud minus perspicuu: gº ñ obstante equalitte luminis supernaalis illuminantis intellm creatu circa obtu veatificu necessu ê ut quanto magis intellectiva aut acuta fuerit põa naalis intellms tanto magis elevabit ipsiu ad perfectione, et clariore visione talis obiecti. coã patet eatenus eade lux afficiens corpus magis diaphanu, magis illuminat quia diaphaneitas ê dispositio constitiens corpus absolute receptibile lucis et id clario magis diaphanu

e magis dispositus ut possit magis illuminari sed quemadmodum corpus ratione naturalis et intrinsecae diafaneitatis, aut perspicuitatis constituitur illuminabilis luce solari, ita intellectus creatus ratione naturalis potentiae qua absolute potest esse intelligibile in omnium ordinum constituitur illuminabilis lumine supernaturali quo elevatur ad visionem beatam ergo sicut corpus magis perspicuum magis illuminatur ab eadem luce ratione maioris perspicuitatis ita intellectus magis visivus aut intellectivus secundum se perfectius illuminabitur a lumine supernaturali et id circo elevabitur ab ipso ad clariorem et perfectiorem visionem obiecti beatifici.

2.o Confirmatur nam quemadmodum lumen gloriae est tota et integra ratio elevandi intellectum creatum ad supernaturaliter videndum Deum, ita lumen supernaturale fidei est tota ratio, aut virtus proxima credendi supernaturaliter sed quamvis intellectus angelicus et humanus illuminentur aequali lumine fidei, supernaturalis assensus vitaliter ellicitus ab intellectu angelico nanco habet perfectionem saltem accidentalem supernaturalem ortam a maiori perfectione naturali intellectus angelici et nullatenus ab inaequalitate luminis fidei, quod supponitur esse aequale: ergo et sicut assensus supernaturalis fidei procedens ab intellectu angelico habet perfectionem supernaturalem non fusive ortam ex maiori perfectione luminis supernaturalis fidei, sed causatam aliquomodo a maiori perfectione naturali intellectus angelici ita similiter stante omnimoda aequalitate luminis gloriae in intellectu angelico et humano poterit intellectus angelicus ratione maioris activitatis naturalis ellicere visionem gradualiter intensive perfectiorem. minor constat nam angelus fide supernaturali ellevatur ad credendum mysteriis supernaturaliter credibilibus per actum aut assensum omnino simplicem cum intellectus angelicus nec naturaliter, nec supernaturaliter iuxta nostram doctrinam intelligat componendo aut dividendo, et vice versa contingit in homine, qui propter imperfectionem luminis naturalis intellectus etiam credit veritatibus supernaturalibus componendo, et dividendo iuxta exigentiam suae naturae sed certum est assensum simplicem esse perfectiorem saltem perfectione accidentali phisica actu composito: ergo intellectus angelicus elevatus lumine supernaturali fidei ellicit actum maioris perfectionis supernaturalis quae praecise non sumitur a maiori perfectione habitus supernaturalis sed reducitur ad maiorem perfectionem naturalem intellectus angelici.

nec

Nec valet judicas cu adversarÿs maioru perfectione actus fidei ellicitu ab intllu angelico illustratu lumine supernaturali fidei nullatenus attribui maiori perfectioni naali intllus angelici, sed provenire adequate alumine fidei supernaalis et a speciebus intelligibilibus qbus angelus intelligit ideo enim intllus angelicus n intelligit veritates supernaales dividendo aut componendo sed unico actu, quia n utitur pluribus speciebus, sicut intllus humanus.

Non inquam satisfacit hec solutio quia ideo angelus n indiget pluribus speciebus intelligibilibus ad cognoscendu per fide propositiones credibiles, quia ex naa sua eius intllus het maiore plenitudine luminis intellectualis etenim angeli superioris perfectionis naturalis propter superiore gradu luminis intellectualis debent paucioes species intelligibiles ad intelligendu ut constat ex communi doctrina D. Thoe. gº si maior perfectio actus fidei supernaalis qua reperitur in angelo attribuitur simplicitati aut paucitati specierus intelligibilis necesse est ut etia sumatur radicaliter amaiori perfectione naturali luminis intllualis. non intellectus humanus n propter defectu luminis supernaturalis fidei indiget pluribus speciebus ad intelligendu veritates fide supernaali credendas sed ppter defectu naale luminis intllualis nec angelus unica specie determinatur ad credendu supernaaliter propter maiore perfectu luminis supernaalis fidei sed propter naturale perfectione et plenitudine luminis intellectualis gº si maior perfectio actus fidei supernaturalis in angelo oritur a simplicitate speciei intelligibilis et n precise amaiori perfectione intrinseca luminis supernaturalis fidei oportet ut credatur illa ee commensuranda maiori perfectione naturali intellectus angelici quia eatenus potest elevari per fide ad credendu supernaturaliter unico et simplici actu quia ratione perfectionis naturalis qua excedit intllu humanu n indiget detrahi ad cognoscendu aliqua pp.m obiectiva pluribus speciebus

et id circo non intelligit componendo et dividendo sicut intellus humanus sed unico et simplici actu.

Ultimo probatur nostra secunda quaestio: si ponantur duo homines illustrati habitibus supernaturalibus fidei equalis perfectionis intrinsece ille qui excederet maiori acumine naturali intellectus elliceret actus supernaturales fidei maioris perfectionis gradualis. ergo maior ~~imperfectio~~ perfectio intensiva actus supernaturalis non solum sumitur a perfectione habitus supernaturalis verumetiam ceteris paribus reducitur ad maiorem perfectionem aut activitatem naturalem potentiae elevatae ad huiusmodi actionem. probatur antecedens ille actus fidei dicitur perfectior intensive et gradualiter qui firmius et immobilius credit veritatibus supernaturaliter revelatis, sed firmius et immobilius assentitur mysteriis credibilibus qui est perspicatioris et acutioris intellus ergo ceteris paribus ellicit actus supernaturales fidei maioris perfectionis gradualis intensivi, minor constat ille dicitur firmius assentire alicui veritati qui ita illi adheret ut non facilitur possit dimoveri ab eius assensu quantumvis obiciantur motiva aliqualiter inducentia ad illius dicensum, sed homo perfectionis intellectus aut perspicationis luminis naturalis intellectualis firmius adheret veritatibus supernaturaliter creditis quam ille qui habet intellus naturaliter tardus obscurus et minus elevatus supra sensibilia cum difficultius possit dimovere ab assensu veritatis credibilis ut experientia videtur constare: ergo firmius et immobilius adheret veritatibus revelatis cui habet intellectus maioris perspicatiae et claritatis naturalis, namque rore naturalis promptitudinis, et activitatis ad intelligendum quodcunque obiectum intelligibile minus potest decipi obiectionibus aut fallaciis hereticorum, et id circo habet assensum subiective formiorem aut minus subiicibilem dubitationi circa credibilia supernaturalia. explicantur magis hactenus dicta quia magis dependet perfectio saltim intensiva actus supernaturalis ab activitate naturali potentiae naturalis a qua vitaliter ellicitur quam perfecta denominatio formae receptibilis a conditione naturali subiecti receptivi ipsius ~~formae~~ cum ad formam receptibilem solummodo concurrat subiectum pure receptivum ut causa

ma

materialis et pōa nāalis vitalis concurrat cum habitu super nāli, ac actus vitalē supernaalē n̄ solū passive recipiendo ipsū verumetiā efficiendo concursu activo saltim mediato aut radicali, sed eadē frā perfectius denominat subtū receptivū magis dispositū quam aliud minus aptum ut patet pluribus instantiis, et precipue instantiā supra adducta de luce quę perfectius illuminat corpus magis diaphanum. constat enim iuxta commune adagium omne receptū recipi ad modū recipientis. g° potiori iure maior perfectio intensiva actus supernaturalis aliquomodo sumitr amaiori capacitate activa nāali pōę nāalis. et id circo cęteris paribus n̄ reduci debet pręcise in maiorę perfectionę luminis supernaturalis; sed in lumę aut habitū supernāalę ut exercite elevantę pōę maioris perfectionis naalis. nam quemadmodū frā pure receptibilis recipitur in subiecto receptivo ad modū recipientis et modificatur ab eius dispositione receptiva, ita frā active elevans nāalę activitatę subiecti aut principii activi quo ad influxū activū modificatr ab influxu radicali aut mediatę potentię naturalis activę perfectius operando cum perfectione pōa naturali.

Proponuntr et solvuntr adversariorū precipua argumenta

Arg° 1° persuadent, maiorę perfectionę intensivā visionis beatificę nullatenus attribui maiori activitati naturali intellectus creati sed precise reduci ad maiorę perfectionę intrinsecā luminis supernaturalis. nam D. Thos. 1. p. q. 12 art. 6. docet absolute intellectū plus participantę de lumine, perfectius Deus videre his verbis: facultas autę videndi Deus n̄ competit intellui creato secundū suā nāā; sed per lumę glorię, unde intllus plus participans delumine glorię, perfectius Deus videbit quibus verbis aperte ostendit angelicus intellectus creatus activitatę naturali n̄ habere facultatę ad videndū Deus, sed lumine glorię et id circo visionę beatā quo

quo ad perfectionē intensivā quantificari iuxta quantitatē aut perfectionē luminis gloriæ et n̄ iuxta maiorē perfectionē n̄aalē intellectus.

Confirmatur 1° ex eodē angelico preceptore loco nuper allegato solutione ad tertiū ubi docet aliquos homines ēē equales angelis in perfectione beatitudinis. quia excessus perfectionis naturalis, quo angeli excedunt homines n̄ facit illos perfectius aut clarius videre Deū quando homines participant propter equalitatē luminis visionē equalis aut maioris perfectionis his verbis: dicendū quod diversitas videndi Deū n̄ erit ex pᵗᵉ obiecti, quod idē omnibus representabit nimirū angelis beatis et hominibus, sed erit per diversā facultatē intellectus n̄ quidē naturalē, sed gloriosā; quibus verbis videtur D. Thomas negare diversitatē perfectionis visionis beatæ ēē aliquo modo reducendā ad diversitatē perfectionis n̄aalis potentiæ sed precise ēē sumendā a potentia gloriosa, quæ consistit in lumine gloriæ = idē repetit D. Thomas in solutione ad 7 ubi profert hec verba: in tantū intellectus creatus perfectius aut minus perfecte videt aut cognoscit in quanto maiori vel minori lumine gloriæ perfunditur in quo loco reducit maiorē aut minorē perfectionē gradualē visionis ad maiorē aut minorē mensurā luminis supernaturalis nullatenus attendendo ad maiorē aut minorē activitatē naalē intellectus creati.

Confirmatur 2: nam excessus perfectionis naalis specificæ qua intellectus angelicus excedit specifice intellectū humanū, n̄ facit visionē beatificā angeli excedere in perfectione specifica visionē beatā ellicitā ab intellectu humano n̄ alia ratione nisi quia lumē supernaale elevans utrunque intellectū ē simpliciter eiusdē perfectionis specificæ ut sit modo suponitur iuxta n̄ram priā omnia lumina gloriæ collata beatis sunt equalia equalitate essentiali specifica: ergo n̄ intellectus angelicus et humanus elevarentur duobus luminibus gloriæ equalis perfectionis gradualis aut intensivæ n̄ario ellicerent visiones equales in perfectione graduali, ant. constat et cōa probatur

ideo

ideo stante equalitate specifica luminis gloriæ n͞ procedunt a potentijs intellectivis specifice distinctis visiones beatificæ specifice inequales quia intellus creatus n͞ produciat visionem beatificam secundum speciem ratione naturalis perfectionis specifice sed ratione luminis gloriosi conservantis in omnibus beatis quantumvis specifice distinctis secundum naturalem unitatem aut equalitatem specificam sed n͞ solum perfectio specifica visionis beatæ producitur ab intellu creato ratione luminis gloriæ verum etiam perfectio intensiva gradualis, cum huiusmodi perfectio sit intrinsece supernaturalis sicut perfectio specifica, et idcirco in effectibilis apud naturali ratione naturalis activitatis: ergo sicut in duobus beatis stante omnimoda equalitate specifica luminis, n͞ pot reperiri visiones beatificæ specifice inequales propter præviam inequalitatem specificam potentiarum naturalium ita similiter posita equalitate perfectionis intensivæ aut gradualis ex parte luminis quamvis in potentijs naturalibus detur inequalitas activitatis naturalis n͞ hinc infertur ratione inequalitatis naturalis visiones esse specifice inequales secundum perfectionem intensivam aut gradualem.

Ad has obiectiones innixas testimonijs D. Thomæ respondetur suo ordine, unde ad priorem authoritatem respondetur, quod angelicus preceptor quando asserit facultatem videndi Deum convenire intellu creato n͞ secundum suam naturam, sed per lumen gloriæ et idcirco intellectum plus participantem de lumine gloriæ plus Deum videre nullatenus per hec verba intendit penes præviam perfectionem, aut quantitatis luminis elevantis intellum esse metiendam quantitatem aut perfectionem intensivam visionis beatæ hec enim intelligentia aperte adversatur alijs testimonijs D. Thomæ a nobis supra allegatis in probatione nostræ assertionis, quibus expresse affirmatur stante equalitate entitativa luminis gloriæ crescere perfectionem intensivam visionis beatæ propter maiorem eficaciam naturalem intellus creati, qua propter D. Thomas prefato testimonio solummodo intendit rationem dut virtutem proxima elevativa intellus creati ad videndum Deum n͞ esse activitatem naturalem ipsius, sed lumen gloriæ quo proxime et formaliter

proportionatur

proportionatæ obiecto beatifico ex quo tantummodo deducitur, quod cæteris paribus intellectus creatus, plus participans de lumine supernaturali plus poterit videre Deum quod solum verificatur quando lumen gloriæ alicuius intellectus equalis activitatis naturalis inter quos intellectus elevatus maiori lumine, aut plus participans de perfectione luminis supernaturalis ratione elicietur visionem intensive perfectiorem propter excessum luminis nam quotiescunque concurrunt duo comprincipia ad aliquam operationem ex maiori perfectione unius vel alterius crescit perfectio operationis unde stante omnimoda equalitate activitatis naturalis ex parte intellectus creati elebabilis necessum est ut intellectus plus participans de lumine gloriæ eliciat perfectiorem visionem commensuratam maiori perfectione luminis.

Ad 2um obiectum

Respondetur quod D. Thomas quotiescunque afirmat: diversitatem videndi Deum non esse sumendam a diversitate facultatis naturalis intellectus creati, sed a diversa facultate gloriosa debet intelligi, ut nuper ostendimus nimirum asserendo: facultatem naturalem intellectus, ut præcisam aut separatam a lumine gloriæ nullatenus causare nec proxime nec radicaliter diversitatem gradualem inter visiones beatificas, quod libenter conceditur a nobis qui nullatenus contendimus intellectum creatum sua sola activitate naturali posse vitaliter elicere visionem beatam, sed solummodo afirmamus activitatem naturalem intellectus ut subiectam elevationi supernaturali luminis gloriæ prestare aliquo modo visioni beatificæ maiorem perfectionem intensiva quatenus intellectus creatus ratione activitatis naturalis. est secundum se visiva aut intellectiva obiecti intelligibilis in communi et ideirco intellectus maioris activitatis, dicit perspicaciæ naturalis cæteris paribus elevatur intellective ad maiorem, aut ad perfectiorem intellectionem supernaturalem sicut proportionabiliter loquendo ut diximus supra instrumentum artificiale maioris activitatis ratione aut propriæ elevatur eadem motione virtuosa artificis ad perfectius operandum artificialiter unde sicut

vexi

verificatur perfectione actionis artificiosae non provenire precise a nativa activitate instrumenti sed ab ipso ut elevato motione virtuosa artificij ita similiter secundum verba D. Thomae supra allegata verificatur a contrarijs dispar perfectionis intensivae non provenire causative a diversitate activitatis naturalis potentiae intellectivae secundum se seu precisive sumptae sed a facultate naturali ut gloriosa id est ab ipsa ut actualiter elevata lumine gloriae = ad ultimum testimonium D. Thomae R.r ex doctrina hactenus tradita sincere exponenda verba D. Thomae qui quotiescumque docet intellectum participantem maius lumen perfectius Deum videre loquitur tantummodo caeteris paribus, nimirum quando elevantur ad videndum Deum, duo intellectus aequalis activitatis naturalis ad intelligendum. Vel dicatur D. Thomam in omnibus praefatis testimonijs tantummodo intendere perfectionem intensivam, qua dicitur unus beatus perfectius videre principalius sumi a maiore perfectione luminis supernaturalis, quam a maiori activitate naturali intellectus, quae expositio consonat primo testimonio a nobis adducto supra in probatione nostrae assertionis ubi aperte docet D. Thomas maiorem perfectionem visionis beatae principalius reduci ad maiorem perfectionem luminis gloriosi quam ad maiorem activitatem naturalem potentiae elevatae.

2.° potest responderi aliter exponendo verba D. Thomae asserentis intellectum maiori lumine elebatum ellicere maiorem, aut perfectiorem visionem beatam nimirum dicendo: angelicum praeceptorem esse intelligendum absolute non de maioritate entitativa luminis elevantis intellectum creatum, sed de maioritate exercita in ratione principij exercite influentis in visionem beatam, nam licet duo lumina gloriae elevantia duos intellectus inaequales in activitate naturali, sint absolute eiusdem gradus aut perfectionis entitativae caeterum in hoc casu lumen elevans intellectum magis intellectivum aut maioris virtutis naturalis ad intelligendum obiectum intelligibile secundum se magis illuminaret intellective

intellective propter maiorem capacitatem naturalem intellectus elevabilis quam aliud lumen communicatum intellectui minoris virtutis aut activitatis naturalis et idcirco potest verificari huius modi lumen plus illuminare intellectum propter maiorem aut perfectiorem dispositionem subiecti illuminabilis, et non propter maiorem quantitatem entitativam luminis elevantis sicut ut supra edocuimus eadem lux corporea non obstante eius equalitate entitativa intrinseca magis illuminat unum corpus magis diaphanum, quam aliud minus perspicuum que doctrina potest magis illustrari aliis pluribus instantiis, quibus experimur formas ab extrinseco communicatas magis aut minus participari quo ad exercitam denominationem propter maiorem aut minorem dispositionem aut capacitatem naturalem subiecti receptivi pro quo recolenda sunt que supra diximus in probatione nostrae conclusionis.

Rursus pot explicari pp^o D. Thome asserentis intellectum creatum maiori lumine illustratum perfectius Deum videre dicendo Sanctum Doctorem locutum fuisse non de maioritate entitativa intensiva luminis glorie sed de maioritate extensiva ipsius nam si intellectui angelico et humano vg communicarentur duo lumina glorie equalia secundum perfectionem gradualem entitativam aut intensivam: ceterum lumen elevans intellectum angelicum in hoc casu esset maius extensive quia esset ratio elevandi et supernaturalisandi intellectum habentem ex se plures gradus actualitatis intellective, seu elebabiles ad intelligendum supernaturaliter et idcirco verificatur absolute non obstante equalitate intensiva aut entitativa luminis illustrantis intellectum angelicum illud esse de facto ~~maior~~ maius perfectione extensiva quatenus perficit intellectum maioris activitatis aut extensionis ad absolute intelligendum quodvis obiectum intelligibile, ibi proportionabile.

Ad V^{m} obiectionem R^r ng^do ... ad cuius probationem R^r omnes beatificas omnium beatorum non obstante eorum distinctione specifica secundum naturalia esse equales equalitate essentiali specifica non præcise, quia intellectus illas producit quoad speciem ratione luminis supernaturalis sed quia distinctio specifica aut

15.

49

aut in equalitas actuum tam naturalium quam supernaturalium in quo-
cunque ordine sumitur ab obiecto formali aut immediato ex
igitur omnes visiones beatificę tam hominum quam angelorum res-
piciant uniformiter idem obiectum formale tam terminativum
quam motivum. nimirum Deum ut est se clare visibile et pro-
cedat ab eadem specie intelligibili ut potę ab essentia divina in-
telligibiliter movente et determinante ad omnes et singulas visio-
nes beatas hinc sequitur nullatenus dari distinctionem aut inę-
qualitatem specificam inter visiones vitaliter ellicitas ab intellec-
tibus inęqualibus secundum speciem naturalem ex quo patet disparitas
nam perfectio gradualis intensiva qua una visio beatifica excedit al-
teram non spectat formaliter ad constitutionem essentialem specificam actus bea-
tifici sed reducitur adeo individuale aut numericum ipsius. et consequen-
ter aliquomodo dependere a dispositione activa naturali intellectus cre-
ati physice vitaliter influentis in ipsum mediante lumine supernaturali
cum ut supra ostendimus individuatio entis accidentalis supernaturalis
non obstante eius supernaturalitate sumatur ab unitate subiecti receptivi
et non ab obiecto ut contingit in actionibus supernaturalibus ad quorum
identitatem aut distinctionem specificam materialiter et per accidens concu-
rrit identitas vel distinctio subiecti.

2° pot respondere quamcunque
operationem quo ad rationem essentialem specificam non dependere formaliter
a principio mediato aut radicali sed precise a principio quo formali
proximo cum igitur supponatur in presenti omnes visiones beatificas
vitaliter productas ab angelis et hominibus procedere proxime
ab habitu luminis gloriosi eiusdem speciei hinc deducitur omnes
visiones esse equales equalitate convenientię specificę non autem equa-
litate perfectionis intensivę aut gradualis, cum hec non sumatur
precise a principio quo formali proximo verumetiam a principio
quod radicali aut mediato. ut patet instantiis supra adductis
in probatione nostrę assertionis. quia propter anima rationalis non
obstante eius unitate specifica substantiali producit radicaliter actus
vitales specifice distinctos quatenus determinatur potentiis proximis
operativis specie distinctis et etiam influit radicaliter in plures actus
equales, equalitate specifica quando operatur media potentia operati-
va eiusdem speciei ut contingit in operationibus quę producuntur

vitaliter

vitalis ab anima rationali medio influxu proximo potentię intellectivę.

2° arg. 3ę nrę assertis persuadens inęqualitatem intensivam visionis Beatę esse pręcise sumendam ab inęqualitate luminis glorię. nam visio beatifica est pręmium supernaturale correspondens quantitati meritorum, ita ut iuxta mensuram et quantitatem meritorum omnes Beati magis aut minus videant Deum nam ut determinatur in concilio florentino. Sessione Ulma pro meritorum diversitate unus Beatus perfectius alio Deum videt; sed potest homo v.g. non obstante eius minori activitate naturali ęquari angelo in meritis, imo secundum communem sententiam Theologorum aliqui homines de facto pervenerunt ad ęqualem beatitudinem cum angelis propter ęqualitatem meritorum: ergo inęqualitas pręmii essentialis, cuius modi est visio beatifica nullatenus sumitur ab inęqualitate activitatis naturalis intellectus, sed pręcise dependet ab inęqualitate luminis glorię, alioquin homo et angelus nequirent consequi ęqualem beatitudinem supernaturalem quamvis habeant ęqualem quantitatem meritorum cum in nullo casu intellectus humanus sit ęqualis angelico secundum quantitatem activitatis naturalis.

Respondetur Concedendo visionem beatificam esse pręmium essentiale meritorum et id circo secundum dispositionem divinę iustitię verificatur ęqualia merita pręmiari ęquali pręmio supernaturalis beatitudinis ac proinde angelus et homo meritorie operantes operibus meritoriis eiusdem valoris aut ęstimationis moralis meritorie de facto beatificantur ęquali beatitudine et id circo elevantur ad ęqualem visionem beatificam quę in ratione pręmii correspondet morali causalitati meritorum et secundum hoc operationis vitalis phisicę dependet a phisica causalitate et influxu intellectus creati illustrati lumine supernaturali, ex quo nullatenus deducitur angelus propter maiorem activitatem naturalem intellectus stante omnimoda ęqualitate

equalitate meritorum perfectius Deus videre quia in hipotesi equa-
litatis meritorum inter hominem et angelum intellectus humanus non
elevaretur ad visionem beatificam lumine supernaturali equali sed
illustraretur divinitus lumine superioris perfectionis ut superiori-
tate et excessu luminis elevantis suppleatur defectus naturalis intellectus hu-
mani respectu intellectus angelici, nam eo ipso quod illustretur intellectus
humanus perfectiori lumine glorie constituitur potens ad ellicien-
dum visionem beatificam equalem visioni angelice et quia defectus acti-
vitatis naturalis intellectus humani in hoc casu suppletur per excessum
luminis supernaturalis, et id circo ratione maioris aut ulterioris lumi-
nis glorie ita elevatur intellectus humanus ut de facto possit e-
quari intellectui angelico in ratione principii ellicitivi visionis bea-
tifice ex quo sequitur semper esse verificandum equalibus meritis
correspondere necessario equalia premia, et inequalibus inequalia.

Sed contra hanc solutionem potest replicari ex doctrina adver-
sariorum quia stante omnimoda equalitate meritorum ex parte
hominis et angeli, Deus supposita dispositione sue iustitie illis
necessario conferret lumina glorie omnimoda equalia ergo equalitas
visionis beatifice qua premiantur equalia merita hominis et
angeli non procedit ex eo quod intellectus humanus illustretur
maiori lumine ad supplendum inequalitatem activitatis naturalis,
sed precise oritur ex omnimoda equalitate luminis glorie sine
ulla dependentia ab inequalitate virtutis naturalis, et id
circo universaliter verificatur maiorem aut minorem activitatem
naturalem intellectus nullatenus causative concurrere ad maiorem
aut minorem perfectionem intensivam visionis beate; probatur antecedens, nam
lumen glorie elevans intellectum ad visionem beatam cadit sub me-
ritis tanquam premium illis correspondens cum non solum visio obiecti
beatifici, verumetiam lumen a Deo collatum ad posse videre ip-
sum conferatur ut premium intuitu nostrorum meritorum, sed
stante equalitate meriti non potest secundum ordinem divine ius-
titie conferri merentibus inequale premium: ergo si lumen glorie
a Deo confertur ut premium correspondens quantitati meri-
torum necessarium est ut angelus et homo equaliter merentibus eleventur

ad

ad videndum Deum luminibus gloriæ æqualibus et id circo intellectus
humanus non illustratur maiori lumine ut reducatur adæquali-
tatem cum intellectu angelico in ratione principij efficientis visionis
beatificæ.

2° replicatur. nam eatenus beati æqualis quantitatis
meritorum æqualiter vident Deum quin unus videat perfectius
alio, quia visio actualis Dei est præmium essentiale cadens
sub meritis, et id circo proportionabiliter correspondens quanti-
tati, et æqualitati meritorum, sed non solum visio actualis Dei,
verum etiam lumen supernaturaliter elevans intellectum creatum ad eius
efficientiam est præmium supernaturale cadens sub nostris me-
ritis, nam quemadmodum propter nostra merita Deus nobis con-
fert coronam gloriæ consistentem in visione beatifica ita in intuitu merito-
rum confert supernaturale lumen quo elevamur ad consecutionem
obiecti beatifici.

3° refellitur eadem solutio, nam si angelo æqua-
liter merenti cum homine Deus conferret lumen gloriæ minus
perfectum iniuste operaretur contra rectitudinem suæ divinæ ius-
titiæ non concedendo æquale præmium æqualibus meritis non
salva æqualitate meritorum in homine, et angelo. Deus confe-
rret angelo minus luminis supernaturalis, et minorem quanti-
tatem præmij supernaturalis cuiusmodi est lumen gloriæ. ergo
falsum est Deum conferre angelo minus luminis gloriæ, ut sic
compenset eius excessum secundum activitatem naturalem.

Ad hoc,
argumentum R. 1° solutione supra a nobis adducta, ad cuius priorem im-
pugnationem R. negando antecedens. ad cuius probationem R. distinguendo
maiorem. lumen gloriæ elevativum intellectus creati ad visionem bea-
tam correspondet meritis ut præmium finale nego maiorem, ut
præmium respectivum seu ordinatum ad præmium absolutum et finale
concedo maiorem et eodem modo distinguenda est minor et ne-
gando consequentiam quia est lumen gloriæ quo elevatur intellectus creatus
ad videndum Deum correspondeat nostris meritis ut præmium partiale
respectivum quatenus ordinatur adeo ut medium [illegible] conferens
aus

ad consequtioné finalis præmij consistentis in actuali visione obiecti Beatifici n hinc deducitur: equalitati meritorum correspondere omnimodam equalitatem entitativam luminis gloriæ; sed solummodo deducitur: duobus equaliter meritibus conferri lumina supernaturalia accomodata eorum activitati naturali in ordine ad elliciendam visiones beatificas equalis perfectionis intensivæ si enim lumen gloriæ esse n è præmium finale correspondens meritis, sed præmium quasi partiale, aut respectivum nimirum ordinatum ad operationem Beatificam ut Deus iuste operetur sufficit ut Beatis equaliter merentibus conferat lumina quæ respective ad conditionem naturalem intellectus elevabilium possunt elevare exercite ad equalem visionem beatificam unde et si in nostro casu intellectui angelico conferetur minus luminis supernaturalis loquendo de minoritate entitativa absoluta tamen eius intellectus supposita eius maiori perspicatia naturali confertur sufficiens lumen ut elliciat visionem supernaturalem obiecti [illegible] beatificæ equalis perfectionis intensivæ cum visione ellicita ab intellectu humano maiori lumine illustrato.

Pro cuius maiori intelligentia advertendum est lumen gloriæ n dici præmium nostrorum meritorum ratione suæ entitatis absolute sumptæ, sed precise propter eius habitudinalem conducentiam ad exercitam ellicientiam visionis Beatificæ in qua consistit finaliter formaliter ratio præmij essentialis correspondens quantitati meritorum unde absolute potest concedi lumen gloriæ collatum intellectui angelico in casu quod angelus sit equalis meritis cum homine esse equale lumini uberiori elevanti intellectum humanum n equalitate physica absoluta sed equalitate conducentiæ ad Beatitudinem formalem, seu ad præmium finale, et ideirco in ratione præmij respectivi esset equalis estimationis, aut valoris moralis: quatenus in ratione principij exercite elevantis intellectum creatum esset principium quo ellicitivum visionis Beatificæ omnino equalis cum lumine illustrante intellectum humanum, cum estimatio moralis medij conducentis ad aliquem finem n funditur in maiori aut minori quantitate entitativa aut absoluta ipsius, sed in maiori aut minori conducentia illius ad actualem consecutionem finis ad quem ordinatur quapropter si angelo et homini equaliter merentibus retribuntur le

de facto lumina gloriæ quæ consideraxata eorum naali activitate æqualiter conducunt ad producendas visiones beatificas omnimodo æquales necesse est ut concedatur absolute illos premiari æquali premio tam finali quam respectiva loquendo de æqualitate morali fundata in æqualitate conducentiæ.

Ad 2am obiectionem respondetur facillime ex doctrina hactenus tradita lumen gloriæ elevans intellectum creatum ad visionem beatificam esse premium partiale respectivum per se ordinatum ad actualem visionem obiecti beatifici et idcirco quotiescunque Deus in statu meritorum confert ex iustitia æqualiter merentibus lumina gloriæ exercite elevativa ad æqualem visionem operatur recte non deficiendo a rectitudine suæ divinæ iustitiæ quia atendendo ad naturalem activitatem aut dispositionem intellectus elevabilis ad visionem beatam æqualiter merentibus confert lumina gloriæ æqualiter conducentia ad æqualiter videndum Deum, cum in casu proposito lumen elevans intellectum angelicum ut coniunctum maiori activitati naali ipsius nullatenus elevet ipsum ad visionem beatificam excedentem visionem ellicitam ab intellectu humano maiori lumine illustrato propter naturalem indigentiam in rõe principii elevabilis per quam solutionem patet clare solutio tertiæ obiectionis.

3° arg. 2am nram assertionem, nam tota ratio aut virtus proxima præcontentiva visionis beatificæ est lumen gloriæ, sed maior vel minor perfectio gradualis cuiusvis operationis sumitur præcise a maiori aut minori perfectione virtutis proxime præcontinentivæ ipsius. ergo æqualitas vel inæqualitas intensiva visionis beatæ nullatenus reducitur in æqualitatem vel inæqualitatem activitatis naalis intellectus creati, sed præcise commensuratur quantitati luminis supernaalis. maior constat cum visio beatifica sit operatio entitative supernaalis, quo ad perfectionem specificam et gradualem ac tota ratio aut virtus efective præcontinens ipsam est lumen supernaalis iam intellectus. ut communiter supponunt nostri Thomistæ contra neothericos, et minor prob. 1o nam quemadmodum gratia supernaturalis est tota et adequata ratio merendi supernaale premium beatitudinis, ita lumen gloriæ est tota ratio aut virtus proxima videndi Deum, sed quia gratia supernaturalis, ut distinguitur a naa liberi arbitrii e tota ratio merendi supernaaliter

supernaturaliter, maior, aut minor quantitas præmij supernaalis præcise sumitur a maiori vel minori quantitate gratiæ et non reducitur ad maiorem vel minorem perfectionem naturæ ergo si lumen supernaaliter elevans intellus creatus est tota, aut integra ratio proxima videndi Deum necessum est ut maior vel minor perfectio visionis beatæ præcise sumatur a maiori, aut minori quantitate luminis, quin ullatenus reducatur ad maiorem aut minorem activitatem intellectus creati.

1° Confirmatur nam intellus creatus ex se non potens proxime ad elliciendam visionem beatam sed constituitur proxime potens ratione luminis supernaturalis aquo elevatur, et supernaturalizatur: ergo intellus creatus absolute constituitur ellicitivus perfectionis visionis beatificæ per participationem maioris aut perfectionis luminis. et idcirco maior vel minor perfectio intensiva visionis beatæ præcise sumitur a maiori vel minori perfectione luminis, quin ullatenus reducatur in maiorem vel minorem activitatem naalem intellus creati antecedat et conseq. prob. nam sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita se habet magis, ad magis, ergo si simpliciter constituitur intellus potens ad visionem beatam non ratione suæ activitatis naalis; sed ratione luminis supernaturalis necessum est ut constituatur potens magis videre, per maius aut perfectius lumen. nam quemadmodum esse visivum Dei competit intellui creato non ratione suæ virtutis naalis, sed præcise ratione luminis, ita videtur quod magis videre convenit præcise ratione maioris aut perfectioris luminis.

2° Confirmatur. nam maior perfectio intensiva aut gradualis qua una visio beatifica excedit alteram, est intrinsece quid supernaturale cum visio beatifica sit operatio quoad substantiam supernaalis, et idcirco eius intrinseca perfectio debet esse supernaalis. ut modo supponitur, sed perfectio supernaturalis nequit ullatenus dependere ab activitate naali potentiæ naalis, ergo perfectio gradualis intensiva visionis beatæ nullatenus sumitur a maiori activitate naali intellectus creati, sed adequate reducitur in maiorem perfectionem luminis supernaalis, prob. minor, quia effectus supernaalis nequit attribui causative principio naali, cum supernaturale excedant totam causalitatem aut exigentiam naturæ

naturæ. g.° si visio beata quoad perfectionem intrinsecam intensivam est quid entitative supernaturale implicat quod ullatenus dependeat causative a perfectione naturali potentiæ intellectivæ.

3.° Confirmatur, quia si intellectus angelicus v.g. illustratus æquali lumine cum intellectu humano ellicerit visionem beatam maioris perfectionis intensivæ ratione maioris activitatis naturalis sequeretur intellectum angelicum perfectius elevari ad videndum Deum ratione maioris perfectionis naturalis, sed hoc est falsum g.° nullatenus reducitur maiorem perfectionem intensivam visionis beatæ ad maiorem perspicaciam naturalem intellectus. maior videtur certa, et minor probatur nam si intellectus angelicus ratione maioris activitatis naturalis stante æqualitate luminis elevaretur ad magis aut perfectius videndum Deum. ex hoc sequeretur intellectum angelicum ratione excessus naturalis activitatis esse absolute magis elevabilem adeo ad supernaturaliter operandum, sed hoc non est concedendum. cum intellectus secundum se constituatur elevabilis ad visionem beatam ratione potentiæ obedientialis, quæ est communis et æqualis in omnibus intellectibus creatis quantumvis distinctis secundum potentiam naturalem, g.° propter inæqualitatem activitatis naturalis non inæqualiter elevantur intellectus humanus et angelicus stante æqualitate luminis gloriæ.

Confirmatur, in casu in quo illustraretur intellectus angelicus minori lumine cum quo ellicerit visionem æqualem cum visione producta ab intellectu humano maiori lumine illustrato in hac hypotesi lumen supernaturale minus perfectum elevans intellectum angelicum cum posset esse virtus proxima effective continens perfectionem intensivam secundum quam visio angeli esset æqualis visioni humanæ producta a maiori lumine: g.° homo habens æqualia merita cum angelo non elevatur maiori lumine gloriæ, sed æquali. et idcirco æqualitas perfectionis intensivæ quæ reperitur in visionibus beatificis beatorum æqualiter merentium nullatenus reducitur ad activitatem naturalem, sed potius sumitur ab æqualitate a luminis gloriæ. probatur antecedens. nam in illo casu intellectus angelicus ellicere visionem beatam minore virtute supernaturali, cum supportatur illum esse illustratum minori lumine supernaturali quæ tota virtus proxime continentiva actus supernaturalis, sed nullus agens actualiter operans minori virtute proxima. potest ellicere operationem in perfectione excedentem quantitatem

suæ

sue virtutis operativae aut equari in operando agenti maioris virtutis proximae alioquin perfectio operationis excederet perfectione sui principii quo effectivi. g° in nostro casu lumen supernaturale elevans intellectum angelicum si excederetur alumine illustrante intellectum humanum nullo pacto poterit elevare angelum ad elliciendam visionem equalem cum virtus minoris perfectionis minus influat in operationem minus perfectam aut minus intensam.

g° Confirmatur, quia calor respectu subiecti in quo recipitur est virtus effectiva calefactionis nequit subiectum recipiens minorem calorem equaliter calefacere cum subiecto affecto maiori calore ut constat experientia. g° si lumen gloriae elevans intellectum creatum ad visionem beatificam est tota virtus proxima videndi Deum nullatenus poterit intellectus illustratus minori lumine producere visionem eque perfectam cum visione ellicita ab intellectu maiori lumine illustrato consequens patet nam proportionabiliter discurrendo sicut calor est tota virtus calefaciendi respectu subiecti receptivi ipsius ita lumen supernaturale est intellectui creato elevabili ad visionem tota et integra virtus proxima videndi Deum sed quia calor est tota ratio aut virtus calefaciendi minor calor in quocunque subiecto minus calefacit g° si lumen gloriae est tota ratio videndi Deum, in quocunque intellectu creato devet producere minorem visionem, et id certo si intellectus angelicus illustraretur minori lumine, quam intellectus humanus nullatenus ellevaret intellectum angelicum ad equalem visionem.

Vltimo Confirmatur, eatenus iuxta nostram sententiam intellectus angelicus elevatus equali lumine gloriae cum intellectu humano ellicerent ratione maioris perspicaciae naturalis visionem beatificam intensive perfectiorem quia potentia naturalis intellectus radicaliter influit in visionem beatam et si alumine supernaturali constituatur proxime visivus obiecti beatifici sed falsum est: intellectum creatum activitati naturali radicaliter causare visionem beatificam. g° falso fundamento innititur nostra sententia ad persuadendum maiorem perfectionem intensivam visionis beatae esse sumendam non solum amaiori perfectione luminis supernaturalis verumetiam amaiori activitate intellectiva naturali intellectus creati. maior supponitur ex dictis in probatione assertionis ubi afirmamus, causam adequatam phisicam visionis supernaturalis

comprari

componi ex poa naali intllu, et ex lumine ipsa supernaalitr ele-
vante concurrente virtute naali ut prio vitali radicali et lumine
gloriæ ut virtute proxima, et minor pbr 1° nam prius pure naturale
nequit radicalitr influere in actus entitative supernaale cum prio
radicale in quocunque ordine sit perfectius operatione radicata et
id circo connexa cum ipsa quod videtr repugnare poe naali intllus
creati respectu operationis vitalis supernaalis cuius modi est visio beatifica,
quia quodvis ens supernaturale ratione supernaturalitatis, é supra ordi-
nem naturæ, et id circo inconnexum cum quacunque potentia naturali quam
tumvis sublimi secundum activitatem pure naturalem: gº falsum é intllum
creatum activitate naturali radicalitr vitalitr influere in visionem beatam
et id circo nec mediate nec immediate virtus naalis poe intellectivæ creat
maiorem perfectionem intensivam visionis beatificæ sed hæc adequate et precise
reducitr in maiorem perfectionem aut quantitatem luminis supernaturalis.
2º pbr minor nam ideo communitr iudicant nostrates gratiam sanctificam-
tem éé radicem generalem omnium operationum supernaalium quia in linea et
ordine supernaturali sola gratia habet ronem quasi naæ, sed nec substa
intllualis creata, nec poa naalis ipsius havent ronem naæ in ordine super-
naali cum ex se sint extra ordinis puræ naalis gº non verificatr intllum
creatum secundum virtutem naturalem éé prius radicale, vitalitr radicaliter, pro-
ducens visionem beatam.

3º pbr eadem minor in quocunque ordine principio ra-
dicali cuiusvis operationis debetr devitum connaturalitatis principium quo
proximum operandi dimanant physice et naturalitr a principio radicali
ut patet in potentia intellectiva hominis quæ physice dimanat a substia
animæ intellectivæ quæ ei comparatr ut principium radicali sed certum
é lumen nullatenus éé devitum devito connaturalitatis poe naali intllus
creati alioquin n éét donum simplicitr supernaale gº intllus creatus ra-
tione activitatis naturalis nequit éé principium radicalitr vitalitr
causans visionem beatam et idcirco nequit influxus luminis gloriæ in
visionem beatificam modificari ab influxu radicali activitatis naalis
intllus creati.

Ad hoc argm R. concedendo mam et disting. mim, sed
maior pfectio intensiva cuiusvis operationis sumitr a maiore per-
fectione virtutis proxime ut modificata a principio mediato
aut radicali concedo minorem ea maiori virtute proxima præcise
a modificatione principii mediati aut radicalis neg. mim et cons.
quia

quia pfectio physica operationis physicae, aut subiective considerata non solum sumitur a virtute proxime praecontentiva ipsius verumetiam a perfectione principii radicalis aut mediate ut patet ~~in~~ instantiis supra allegatis in probatione nostrae sed ratione influxus proximus virtutis proxime modificatur influxu radicali principii radicalis, et id circo quando crescit perfectio principii radicalis crescit perfectio operationis saltem in crementis intensivo ex parte subiecti operantis. si enim maior dispositio receptiva subiecti pure receptivi facit ut fma recepta magis ipsius informet ut supra diximus, potiori iure, maior activitas principii radicalis efficit ut eius virtus proxima intentius operetur. nec obstat contra hanc doctrinam instantia nobis obiecta de gratia gratum faciente quia meritum instantia nobis obiecta de gratia gratum faciente. quia meritum formaliter sumptum in roe actus meritorii praemii essentialis, e quid moraliter praecise fundatur in mera gratia Dei, ut docet D. Thomas 1.2. q. 114 ac proinde sola gratia ut distincta anima, facit actus moraliter meritorios, et idcirco, quantitas praemii essentialis in roe ~~praemii~~ eius moralis actus meritorii, correspondet causative quantitati gratiae gratum facientis, a qua actus meritorius adequate valorisatur, valore morali proportionato praemio essentiali. ex quo patet disparitas nam visio beatifica physice sumpta. ut in praesenti sumitur depetit tamquam causa adequata physica non solum a virtute proxima qua intellectus creatus proxime proportionatur obiecto beatifico verumetiam ab activitate physica naturali intellectus creati cum conflatus ex pota naturali intellectus et lumine gloriae, sit causa adequata physice vitaliter influens in operationem vitalem visionis beatae, et id circo vitalitas visionis causative radicaliter depetit a vita naturali unde hoc argumento tantummodo pbatur substantiam materialem actus meritorii quoad physicam perfectionem, dependere ab activitate naturali potentiae naturalis non vero ullatenus persuadet activitatem naturalem liberi arbitrii esse aliquo modo causam praestantem actui supernaturali, aut naturali valorem meritorium respectu praemii essentialis nam ab alio principio sumitur physica perfectio actus supernaturalis, ac valor condignificans ipsum ad praemium essentiale, quia prius fundatur in gratia gratum faciente. perfectio vero physica cuiusvis operationis dependet a comprincipiis physice et vitaliter influentibus in

in cuius productum quod sitat pluribus instantijs, nam iuxta communiorem nostrorum Thomistarum sententiam actus supernaturalis fidei vel spei in suo genere excessu perfectionis substantialis physice excedit actum temperantiae infusae vel alterius virtutis moralis, et nihilominus actus temperantiae informatus maiori gratia aut imperatus maiori charitate iuxta communiorem nostrorum Thomistarum habet maiorem valorem, aut vim meritoriam respectu premij supernaturalis essentialis.

Ad 1am Confirmationem

Respondendo. ans. cum enim potentia naturalis intellectus esse non sit proportionata cum obiecto beatifico sine lumine ipsam supernaturaliter elevante, ex tunc non dicitur potens ad elliciendam visionem beatificam loquendo de potentia proxima, ex quo non deducitur potentiam naturalem maioris activitatis naturalis concurrente equaliter luminis gloriae non ellicere perfectiorem visionem beatificam physice sumptam quia et si lumen prestet ipsi potentiae proximam proportionando eius activitatem quoad obiectum beatificum non tamen supprimit nec destruit vim activam naturalem quia intellectus superioris activitatis exigit perfectiori modo operari circa quodcunque obiectum intelligibile sibi proportionabile, unde illud commune adagium sicut se habet simpliciter ita se habet magis, solummodo verificatur stantibus omnibus paribus, in hoc sensu quod sicut lumen supernaturaliter intellectum creatum et elevans ipsum ad ordinem divinum dat illi potentiam aut virtutem proximam ad videndum Deum ita magis lumen secundum se prescindendo a maiori, aut minori activitate naturali intellectus elevati ex se petit prestare potentiam ad magis videndum Deum si communicetur intellectui esse magis sublimi aut duobus intellectibus eque dispositis ratione virtutis naturalis intellectivae et advertatur prefatam regulam universaliter verificari de causis perse adequatis vg. quia calor sit distinguitur a subiecto pure receptivo ipsius et causa adequata calefaciendi sicut ad posse calefacere requiritur virtus calefactiva seu calor ita ad magis calefacere exigitur maior calor quod nullatenus verificatur de lumine gloriae respectu visionis supernaturalis vitalis, cum ut supra ostendimus causa adequata physica visionis beatificae non sit lumen gloriae, sed conflatum ex potentia naturali intellectus et lumine. et idcirco solummodo verificatur absolute intellectus equalis activitatis naturalis illustratus equali lumine elevari adequaliter videndum Deum.

2o potest respondere quod universaliter verificatur lumen supernaturale magis illuminans virtutem naturalem

naale intellus prestante illi poa ad magis videre Deum, cum igitur poa intellectiva creata ex se magis visiva seu intellectiva magis illuminetur, ut elevetur a lumine gloriae eiusdem perfectionis intrinsecae quam intellus minoris activitatis naalis, hinc sequitur in quocunque casu lumen magis illuminans intellum ipsum elevare ad magis videndum Deum, et lumina equaliter illuminantia determinare ad equaliter videndum Deum, unde aliud est maius lumen aliud lumen exercite magis illuminans nam lumen equalis perfectionis intrinsece pot minus illuminare intellum minus intellectivum ex se sicut ut supra ostendimus ~~lux~~ lux solaris non obstante eius non obstante eius equalitate intrinseca ad posse illuminare minus illuminat corpus minus perspicuum et eadem virtus motiva diversimode movet corpora ex se capacia diversorum motuum, nam si idem movens eadem virtute motiva moveret corpus figurae sircularis et alterius figurae distinctae unum moveret motu sirculari et alterum motu recto, et unum perfectius moveret cum sircularis motus sit perfectior motu recto.

Ad 2^a^ Confirmationem R. concedendo maiorem et negando minorem ad cuius provationem respondetur 1° distingendo maiorem, sed effectus supernaturalis non pot causative dependere a principio naali ut precisso ab elevatione supernaali concedo maiorem non pot dependere a prio naali ut subiecto elevationi virtutis supernaalis nego maiorem, et eodem modo distinguenda est minor neganda consequentia quia et si intellus creatus ratione activitatis naturalis nequeat aliquomodo causare operationem supernaalem nec quoad perfectionem specificam, nec quoad perfectionem gradualem intensivam propter eius supernaalitatem quae excedit facultatem naalem intellus nude sumpta, seu ut precissa ab elevatione luminis supernaalis caeterum activitas naalis intellus creati ut subiecta elevationi luminis supernaalis pot aliquomodo causare perfectionem individualem intensivam visionis beatificae non obstante eius supernaturalitatem quia operatio vitalis non dicitur supernaturalis propter omnimodam independentiam ab activitate naali poae vitalis createe, sed quia superat et excedit poam naalem nude sumptam, seu poam supernaturalisatam virtute supernaali, nec pot negari virtuti naali intellus creati influxus activus saltim radicalis aut mediatus in visionem vitalem supnaalem, nam ut supra ostendimus ex concilio tredentino sess. 6. poae naales et si ad operandum supernaaliter indigeant elevatione gratiae et habitus supernaalis

13

supernaalium, ceterum non concurrunt ad operationem supernaturalem modo emortuum et in animi sed efective et vitaliter, et idcirco catholice nequit negari operationem entitative supernaturalem effective dependere nedum ab habitibus supernaalibus verum etiam ab activitate naali, licet hec nequeat influere in huiusmodi operationem sine elevatione supernaali donorum supernaalium.

Ad 3a Confirmatione R. concedendo maiorem et negando minorem ad cuius probationem respondetur, quod et si potentia obedientialis qua creature constituuntur nativè subiectè omnipotentiè divinè sit equalis in omnibus creaturis cum omnibus equaliter conveniat obedire Deo, seu non resistere eius dispositioni nec ad operandum, nec ad recipiendum; ceterum si sumatur potentia obedientialis subiective quatenus importat capacitatem subiectivam, aut positivam ratione cuius potentia creata redditur positivè elevabilis ad hunc vel illum factum superiorem dicitur inequalis, nam quemadmodum intellectus creatus vg. constituitur absolute elevabilis ad intelligendum supernaaliter ratione virtutis intellectivè qua potentia intellectiva secundum se potest naaliter intelligere obiectum intelligibile in communi ita constituitur elevabilis ad magis intelligendum obiectum supernaturale ratione maioris, aut superioris virtutis intellectivè et idcirco intellectus angelicus ratione maioris activitatis naalis, ad intelligendum quodcunque obiectum intelligibile sibi obiicibile, redditur magis elevabilis ad magis videndum obiectum beatificum, et consequenter stante equalitate luminis elevantis, elevaretur ad maiorem, aut perfectiorem visionem beatificam sicut instrumentum artificiale magis activum secundum se actione previa elevatur ab artifice ad magis et perfectius artificialiter operandum.

Ad 4a Confirmatione R. negando ans ad cuius probationem R. intellectum angeli minori lumine illustratum posse ellicere visionem vitalem supernaalem equalem visioni ellicite ab intellectu humano maiori lumine elevato non propter maioritatem entitativam luminis elevantis, sed quia lumen illustrans intellectum angelicum magis in exercitio illuminat ipsum ad intelligendum obiectum beatificum quatenus ut quo elevat intellectum rese magis participantem de activitate luminis intellectualis naalis, qua intellectus constituitur absolute illuminabilis superiori luce supernaali, et idcirco potest dici quod in illo casu lumen illustrans intellectum angelicum, licet

licet ut quod sit minus lumine supernaali collato intellui humano qui indiget maiori lumine propter defectum activitatis naturalis; tamen ut quo est equalis cum supposita maiori perspicacia naali intellectus angelici illum exercite elevet adequale visionem, prestando illi sufficientem virtutem supernaalem ad elliciendam equalem visionem beatam.

Ad 5.m Confirmationem R.r facillime ex dictis in probatione nrae assertionis, quia calor quatenus separatur ab igne in quo radicatur et recipitur in aliis subiectis extraneis, non solum est totalis ratio calefaciendi verum etiam tota et integra causa effectiva calefactionis et id circo in nullo subiecto opere receptivo pot minor calor calefacere equaliter cum maiori calore, quia subiectum extraneum recipiens calorem pure materialiter concurrit ad calefaciendum et non causative et formaliter, ex quo patet disparitas quia et si lumen gloriae sit tota ratio proxima elevandi poam naalem intellus ad visionem supernaturalem non tamen ut dictum ab activitate naali intellus creati non est totalis et integra causa vitaliter elliciens ipsam alioquin intellus si esset subiectum pure maaliter recipiens visionem beatificam et non mediate influens in illam influxu effectivo vitali, et idcirco pot lumen minoris entitatis ut modificatum mai activitate intellectiva poe naalis elevare ipsum ad maiorem et perfectiorem visionem loquendo de mai perfectione graduali intensiva, de quo procedit presens questio, quia perfectio intensiva operationis non solum sumitur a perfectione entitativa virtutis primae verum etiam reducitur multoties ad perfectionem influxus mediatum aut radicalem prius radicalis.

Ad ultimam obiectionem R.r neg.do mim etenim ut aperte patet ex dictis nequit negari poe naali vitalem influxum saltim mediatum aut radicatum in actus supnaales vitales alioquin pure passive sustentaret virtutem operativam ordinis supernaalis, quod oppr detractioni concilii Tridentini, unde ad primam probationem minoris R.r distinguo maior. radix connectitur cum radicato si sit radix connaturalis operationi radicatae secundum se concedo maiorem, si sit radix indigens superiori prio ad influendum in operationem radicatam nego maiorem et concedo minorem in nostra de operatione supernaali 2.da reduplicatione supnaalitatis nego coam nam et si poa intellectiva concurrat mediate radicaliter ad operationem supernaalem vitalem ex supposito quod eius activitas naalis elevatur lumine supnaali ceterum ut concurrat hoc pacto non exigitur ut esse sit positive mensura cum operatione supnaali 2.da reduplicatione formalem supnaalitatis sed sufficit ut roe activitatis naalis habet coaptationem essalem activam, ut possit mediante virtute supernaale proxima active influere in operationem supnaalem

unde

3 ..

superna[illegible] relegan[illegible] [illegible]

unde intllus creatus 2us activitate naali het virtute prime elicitiva omnium intellectionum naalium circa obiecta intelligibilia sibi proportiona ta et illi convenit virtus radicalis aut mediata respu visionis beati fice et aliarum operationum que tendunt ad obiecta supernaalia, quia huiusmi obiecta et si [illegible] sub obiecto specificativo intllus creati n tamen [illegible] sub obiecto proportionato ipsius et idcirco potest dici intllus creatus 2us activitate naale 2us qua radicaliter et mediate influit in visionem beatificam esse connexam positive cum ipsa visione 2us pag cum roe actionis vitalis intellective in qua intellectio supernaalis [illegible] cum alijs intellectionibus specificatis a communi roe obiecti intelligibilis, cum qua nectitur specificative intllus creatus 2us se quamvis nec visio beatifica, nec alia operatio supernaalis 2us [illegible] reduplicatione opera tionis supernaalis nullatenus connectatur cum activitate naali intllus et idcirco [illegible] naalis intllus n dicitur radix connaturalis visionis bea tifice eo pacto quo aia intellectiva dicitur radix ipsius intellectionis naturalis sed tantummodo dicitur radix ipsius quatenus esse het activitatem inchoatam petentem perfici et elevari ad vitaliter operandum cc[illegible] supernaalem beatificam et n pure passive recipientem huiusmi operationem medio lumine glorie.

Ad 2us [illegible] minus [illegible] gratiam iustificantem esse radicem connaturalem visionis beate et ceterarum ope rationum supernaalium tum quia 2us se eiusdem ordinis cum huiusmi operationibus tum quia in linea elevationis supnaalis dat [illegible] esse supnaale [illegible] naalis intllus et si n sit ordinis superna alis, et idcirco n sit naa in linea supernaali, roe tamen activitatis intellectivae naalis qua active coaptatur ad posse intelligere quod cumque obiectum contentum sub communi roe entis het virtutem vitalem mediatam aut radicalem, qua possit proportionari medio lumine supernaali ad active influendum in operationem vitalem supnaalem ad [illegible] radicaliter et mediate licet virtus prima illi ad veniat ab extrinseco roe luminis supernaalis.

Ad ultimam [illegible] patet solutio ex dictis nam et si principio radicali debeatur connaturaliter virtus prima [illegible] operationes contentas sub obiecto proportionato et naturali ipsius n tamen radici seu principio radicali imunito sumpto [illegible] debet connaturalitatis virtus prima. preterea [illegible] virtus prima detrahat principium radicale ipsius proportionando ad operationes superioris ordinis

cuj igitur po. naal intllus radicalitr aut mediate influat in visionem veatam medio lumine supernaali ipsum elevante ad operatum superiorem n terminatam ad connaturalem aut proportionatum obiectum ipsius. hinc infertur: lumen supernaturale n ee debitum debito connaturalitatis poe active radicalitr influenti in visionem et si ex suppositione quod exerceatur virtus radicalis intllus cum visionem veatam exigatur elevatio luminis supernaturalis.

(D. Thos 3 p. q. 63 art. 4 ad 1um ait: gra dum completa e in subiecto sdm conditionem subiti, et quia e mutabilis solum arbitrium quamdiu e in hac vita, ideo e q gra invicem aie mutab.r = D. Thos in 1 dist 17 q. 1 art. 3 dum e ig q mensura solum q.m datur charitas e capacitas ipsius aie que e ex naa sui et dispone, que e per conatum operum et q.a dum eundem conatum melius disponitur naa melior, ideo qui het meliora naalia dummo sit perfectior conatus magis recipiet de perfectionibus infusis, et qui peiora naalia quandoque magis recipiet si adsit maior conatus ex quo ang meliora naalia per equalem conatum sit per maiorem gratiam auxiliante, magis se disponunt ad perfectiones infusas, sic q recipient de perfectionibus infusis q similr meliora naalia intllus ex vi equalis luminis gratis Deum videbunt. =

Concertatio Theologica.

Utrum opera naturalia moralia mereantur aliquomodo, l. disponant ad primam gratiam auxiliantem, seu 1m. praedestinationis effectum?

Ante breuem resolutionem dubij propositi supponendum est 1o opera naturalia quantumuis perfecta nullatenus mereri 1m. gratiae diuinae auxilium merito condignitatis, seu de condigno: quod expresse definitur in Concilio Arausicano 2 can. 2, 6. et 7. et Milevitano contra Pelagium, vbi praecipitur ipsi, vt catholice fateatur gratiam Dei non conferri secundum merita nostrum, sed pure misericorditer secundum liberalem dispositionem diuinae voluntatis: quod satis repetitur intelligi de merito stricte, et rigorose sumpto, cuiusmodi est meritum de condigno. Quo supposto solummodo inter DD. Catholicos potest dubitari, vtrum Deus intuitu bonorum operum moralium naturalium conferat hominibus ad gloriam praedestinatis 1m gratiae supernaturalis, qua supernaturaliter eleuantur et disponuntur ad consecutionem gratiae iustificantis, et gloriae: circa cuius resolutionem tres sunt principales inueniuntur inter DD. Catholicos. Ia. affirmat in operibus naturalibus praecedentibus a viribus naturalibus liberi arbitrij dari vim dispositiuam ad 1m gratiae auxiliantis, et idcirco de facto opera bona bonitate naturali morali esse dispositiones positiue concurrentes ad 1m. gratiae auxiliantis, licet eiusmodi opera non sint causae meritoriae ipsius, nec merito condignitatis, nec merito de congruo. IIa. asserit, quod licet opera bona moralia ordinis pure naturalis non sint causae suae rectitudinis dispositiones physicae aut morales ad 1m gratiae auxiliantis, ex lege tamen Dei, et pacto inito cum Xto Domino de non neganda gratia facienti quod est in se ex viribus naturae habent opera bona naturalia infallibilem connexionem cum gratia: ita discurrit Pater Molina, cui subscribunt Aliqui RR. DD. Societatis. IIIa. et communior inter Theologos affirmat bona opera moralia ex viribus naturae profecta nec meritorie de congruo posse promereri 1m. gratiae auxiliantis, nec vllatenus hiuiusmo-

di opera pure naturalia ee dispositiones positivas pmas, aut remotas respu gratiae nec connexas cum ipsa rac alicuius legis divinae aut pacti initi cum Xto D. ... adhaerent unanimiter Discipuli ... N Praeceptoris, pro cuius resolutione sit.

Prima Conclusio.

Opera bona moralia ex viribus procedentia non concurrunt ut dispositiones positivae physice, aut moraliter disponentes hominem ad primam gratiam auxiliantem, seu ad primum effectum supernaturalem praedestinationis. Haec conclusio probatur 1°. prima gratia supernaturalis, qua homo provehitur ad viam salutis aeternae et supernaturalis est illa, a quo inchoatur primordialiter iustificatio supernaturalis iuxta definitionem Concilii Tridentini ses 6 cap 2 ubi catholice definitur primum exordium iustificationis esse gratiam supernaturalem vocantem aut auxiliantem his verbis: iustificationis exordium a Dei praevenientie gratia esse sumendum: sed si homo per opera viribus naturae elicita posset positive se disponere ad primam gratiam auxiliantem primum exordium iustificationis non esset gratia divina praeveniens naturae voluntatem, sed actus naturales dispositive concurrentes ad iustificationem: quod adversatur definitioni Concilii affirmans assertum opera naturalia ordinis naturalis esse dispositiones positive concurrentes ad primam gratiam auxiliantem: minor probatur: nam quaelibet dispositio positiva proxime, vel remote concurrens ad productionem, vel receptionem alicuius formae vere et proprie dicitur illam inchoare, et producens huiusmodi dispositionem aliquomodo inchoans effectum ad cuius receptionem ordinatur ubique, sicut agens naturale producens primam dispositionem ad generationem ignis inchoat in fieri eiusmodi generationem, non alia rae nisi quia primam dispositionem ad illum introducendum efficit: ergo si liberum arbitrium viribus naturae eliceret opus pure naturale positive disponens ad primam gratiam auxiliantem, non a gratia praeveniente sumeretur simpliciter exordium iustificationis, seu spiritualis generationis, sed ab ipsa virtute naturali, quae sine auxilio gratiae disponeret hominem ad gratiam auxiliantem, et iustificantem. 2°. probatur ex eodem Concilio ses 6 cap 5: ubi definitur exordium iustificationis esse vocationem Dei supernaturalem, qua praedestinati vocantur nullis eorum existentibus meritis: sic asserente: declarat praeterea ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Xtum Iesum praeveniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur: sed si opera bona naturalia viribus naturae elicita essent dispositiones physicae, aut morales posi-

positiue disponentes ad lum grag. vocante, aut auxiliante Deus n' vocaret prædestinatos vocatione omnino gratuita n' præsupponente aliquale meritum saltem de congruo: g. la. gratia vocans, aut auxilians prædestinatos, l. n' præsupponit ex parte hois aliqua opera bona pure nalia positiue disponentia ad eius collaoz: pbo mioz: ad merendum aliquid de congruo n' requiri omnimoda proportio inter actioz meritorium, et præmium, sed sufficit aliqualis congruentia, aut exigentia ex parte merentis, et minimum, quod ipsi debeatur præmium aliqualiter rae congruentiæ: sed eo ipso qd actus pure nales viribus naæ eliciti sint dispoes disponentes disponentes hoi ad lum grag auxiliantis, necessum e ut concedatur huiusmoi actibus exigentia, aut congruitas posiua ad recipiendum grag, cum sit congruum et consonum rae, vt non negetur alicui subto fra, ad quaz se positiue disponit, ideo Dns aduersariorus, Dus quos in præsenti disputamus, homo pactum contriois præsuppositum infusioni grag iustificantis meretur de congruo ipsa gratia, qa seipsum libere, et diposiue se disponit ad recipiendum beneficium dug grag: g. si opera moralia nalia viribus naæ elicita sunt dispositiones posiue exigentes lmo grag auxiliante, aut vocantis, necio eet Deum huiusmoi opera eë cag meritoria saltem de congruo respu grag, quod opponitur dictis Conciliis supera allegatis.

Sº pbr rae theologica deprompta ex doctrina Ang. M. Magistri 12 q. 119 art 6; opus pure naale liberi arbitrii nequit eë dispositio posiua positiue conducens ad illaoz Ii grag auxiliantis, seu l. prædestinaæ effus: gº falsum e opera bona ordinis nalis concurrere p modum dispositionis positiuæ ad lm grag auxiliantis: coa constat, et ans pbr: finis primus cuiuius dispositionis posiuæ e effus, ad quez disponit subtum, vt ipse pt. ex dispositio in quolibet genere spefectr, et finalizetr a forma, ad quaz detrat subtum: sed opus pure naale quantumvis bonum, et pfectum in linea naali n' pt finalizari pme a fra supli: g. n' poterit eë dispositio positiua posiue Deducens ad eius collaoz: mi pbr: id, quod finalizatr pme ab aliqua fra, l. effu supli nario respicit Deum Authorem suplis, vt finem vlmum, et iducere caatr effcue a Deo Authore supli, ex prius effecus, et finis pportionentr quoad ordinem, vt docet Ang. Mag. loco pme relato: sed opera pure naalia n' caantr effcue a Deo authore supli, vt constat, alioquin eent opera ordinis suplis: gº n' respiunt Deum Authorem suplis, vt finem vlmum, et per neque aliquis effus Dei Authoris suplis vt finis proximus.

Confirmatr hec rao: dispositio posiua posiue coaptans subtum ad aliquam fram Dnectr cum illa, et præstat subto dispositio positiuum exigentiam, qua posiue inclinetr, et detratr ad

eius receptiuus: sed implicat vt opera bona moralia elicita viribus naturae connectantur positive cum 1a gratia supernaturali, aut quod praestent naturae exigentiam, qua positive exigat, aut inclinetur ad gratiam: ergo falsum est huiusmodi opera esse dispositiones physicas, aut morales respectu primae gratiae supernaturalis: maior videtur certa. et minor probatur: quia ad supernaturalitatem cuiusuis formae exigitur vt sit quid absolutum a connexione, et positiua exigentia cuiusque effectus pure naturalis, cum ens supernaturale quoniam sit ens supra exigentiam, et inclinationes totius naturae: ergo implicat vt opera naturalia moralia praestent naturae positiuam exigentiam ad formam supernaturalem, cuiusmodi est 1a gratia supernaturalis. Urgetur magis: si opera moralia naturalia positiue disponerent ad 1am vocantem, aut gratiam supernaturalem, sequeretur illam non esse praeuenientem, sed a natura praeuentam, et ipsius pedisequam, cum dispositio praeueniat formam, ad quam positiue disponit saltem 1ae naturae: sed falsum est 1am gratiam auxiliantem esse praeuentam a dispositione libera naturae, vt docet D. Prosper his verbis contra Pelagianos: necessum est vt gratia auferatur, si a libero arbitrio preueniatur.

D. Prosp. 1o contra semipelag.

2a Conclusio.

Non potest catholice affirmari opera bona moralia viribus naturae elicita mereri de congruo 1am gratiam supernaturalem auxiliantem, aut vocantem praedestinatos. Haec conclusio probatur ex Conciliis Arausicano, et Palestino, in quibus praecipitur Pelagio, vt fateatur catholice gratiam non conferri secundum nostra merita; quae propositio vtpote vniuersalis negatiua absolute negat omnem speciem meriti, at consequenter negat opera nostra pure naturalia mereri de congruo 1am gratiam auxiliantem. Secundo constat haec conclusio ex definitione Concilii Tridentini sess. 6 cap. 5 vbi catholice decernitur 1as vocationes, aut auxilium supernaturale, quo adulti vocantur a Deo ad viam salutis aeternae non acquiri ex merito praedestinati, sed pure gratiose et liberaliter his verbis: exordium sanctificationis praedestinati nullis eorum existentibus meritis esse sumendum a diuina vocatione, qua praedestinati nullis eorum existentibus meritis vocantur: ergo 1a gratia vocans, siue auxilians adiectos, a qua praeuenitur iustificationis exordium non cadit sub merito naturali, nec sub merito de congruo. Tertio patet conclusio ex Concilio Arausicano cap. 7, vbi excluditur aperte quodcumque meritum pure naturale respectu 1i effectus praedestinationis, quia opus de congruo vere verum 1am gratiam auxiliantem est bonum conducens aliquomodo ad vitam aeternam: sed per liberum arbitrium operans praecise ex viribus naturae nequit fieri aliquod opus conducens positiue ad salutem vitae aeternae: ergo opera bona viribus naturae elicita non

n̄ merentur de congruo grãq̃ simpl. quę ē 1.ⁱˢ effus prędestinaĩs: maior constat. cũ certũ sit meritũ neq̃ de condigno, verũ etiã de congruo conducere ad consecutiõẽ premij ipsi debiti debito gratitudinis, sine condignitatis: et hoc expresse definiuit Arausicanũ his verbis: si quis p naę vigorẽ boni aliqd. quod ad salutẽ ptinet vitę ęternę posse fieri confirmat, hęretico decitur spiritu: ḡo iuxta versa expressa Concilij liberũ arbitriũ p vigorẽ naę n̄ pōt elicere aliquod opus bonũ conducens, aut p se sine ptinens ad salutẽ vitę ęternę; et sequitur nullũ opus ẽius pure naale pōt eē aliquomodo meritoriũ primi effus prędestinaĩs. quod enĩ ē meritoriũ alicuius effus prędestinaĩs ē aliquid ptinens, et conducens p se sine ad salutẽ ęternã, cũ salus ęterna sit finis prędestinaĩs.

Pbatur nra conclusio rac deducta ex locis sacrę Scripturę: 1.ª graa auxilians prędestinatũ, aut illũ vocans ad viã salutis ęternę, ē simpliciter graa respu naę ... se vt omnes DD. catholici concedunt: sed si opera bona naturalia eent meritoria ipsius etiã merito de congruo, n̄ eet simpliciter beneficiũ gratiosũ respu prędestinati: ḡo implicat 1.ª graã auxiliantẽ cadere sub merito operũ naalium naę ... se: mi pbt.ᵘʳ ex Apost. ad Rom.ⁿ 11. dicente: si a. graa iam non ē ex operibus. alioquin graa n̄ eet. Et pbr rae na id, quod datur aliquomodo in recompensaoẽ alicuius operis n̄ datur pure gratis, sicut exigitur ad conceptũ gratiosi: sed quod confertr ā Deo intuitu meriti etiã de congruo. datr in recompensaoẽ operis honesti: ḡo n̄ ē graa simpliciter.

Cr. magis beneficiũ dictum ... gratitudinis non pure gratis confert, sed ex aliquali debito, ut per se patet, sed certũ est quod bonũ, quod dat intuitu meriti de congruo, licet non det ex ... iustitię stricte sumpta, saltim confert ex gratitudine conferentis, ē operantẽ in bene ...: ḡ non est gratia simpt, ad quã requirit, quod pure gratis conferat.

2.ª Conclusio.

Nulla datur lex infalibilis statuta á Deo de conferenda 1.ª gratiã auxiliante aut vocante hoi facienti quod in se est ex pręcisa facultate naturę. vide si D.ˢ statuerit huiusmoi legem infalibiliter conferende gratię intuitu operũ moralium pure naalium: euiusmoi opera eent aliquomodo meritoria graę auxiliantis, saltim merito de congruo.

Quod damnati á Conciliis adeo aperte vt nec Semipelagiani, nec aliqui Authores Catholici audeant absolute asserere opera naturalia liberi arbitrij esse aliquomodo meritoria gratiae supplis. Hec est probat ex testimonio Concilij Arausicani cap. 6. Vbi Catholica describit gratiam dei auxiliantem ad vitam salutis non esse connexam infallibiliter operibus praecedentibus ex conatibus purè naturalibus hominum quantumvis perfecti his verbis: Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus, conantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, pulsantibus misericordiam, id est gratiam Dei conferri divinitus resistit Apostolo dicenti: quid habes, quod non accepisti, et gratia Dei sum, quod sum: Sed ex verbis praefatis aperte excludit Sed divina de conferenda infallibiliter gratia homini facienti, quod in se est ex viribus naturae: et a fortiori affirmare gratiam supernaturalem ex lege divina dari infallibiliter hominibus facientibus, quod in se est ex viribus naturae, ex ipso se opponit Concilij definitioni: probat minor; Concilium in praefato decreto damnat hanc propositionem: gratia, aut misericordia Dei dat divinitus illis, qui conantur facere, quod possunt viribus naturae: et a fortiori damnat et excludit hanc propositionem: gratia Dei ex certa lege et pacto dat conantibus bene operari ex viribus naturae: quia Concilij praefata verba non solum damnant doctrinam Pelagij asserentem primam gratiam dari ex meritis naturae sed etiam propositionem asserentem illam dari infallibiliter secundum misericordiam Dei etiam non attentis legis statutis benignitate Divina.

2° probat ex [illegible] Molina et reliquis eius sequaces, qui contenderunt in deo dari legem certam aut pactum dandi primam gratiam hominibus facientibus quod in se est viribus naturae, et non sunt ausi asserere gratiam supernaturalem conferri ex meritoria actione hominis, alioquin incidissent in heresim saltem Semipel.: Sed ex positione legis certae de conferenda

Conferenda gratia infallibilit hominibus facientibus,
quod est in se viribus naturae, infert naturam gratiam super
naturalem dari jure meritorio saltem merito de congruo: ergo
necessarium est, ut fateantur, vel gratiam supernaturalem dari
hominibus ex merito operum naturalium, vel non dari
in Deo legem aut pactum de conferenda gratia homi=
ni facienti, quod in se viribus naturae: probat minor; eo
ipso quod Deus statueret legem certam de conferenda
gratia infallibilit homini bene operanti secundum
posse naturale, cuius modi lex de collatione infallibi=
li gratiae statueret a deo intuitu bonorum operum naturalium:
i deo erit. secundum adversarios DD. Deus statuat le=
gem de conferenda gratia homini facienti quod est
in se viribus naturae, quae est rationi consentaneum, quod
talis lex statuat in favore hominis bene operantis
secundum posse naturale: sed id, quod dat alicui operanti
in-tuitu boni operis, etiam si conferat supposita lege
et pacto ex parte conferentis, non dat omnino
gratis, sed ex aliquali debito orto ex merito saltem
de congruo: ergo ex positione legis dubiae de conferenda
gratia supernaturali homini facienti, quod est in se
ex viribus naturae, infert naturam opera bona pure naturalia
de facto mereri primam gratiam merito de congruo: et
ideo sequitur authores asserentes huiusmodi legem
dari, aperte docere dogma damnatum in conciliis supra
allegatis: minor patet: quod vero aliqualis meriti,
cuiusmodi est meritum de congruo non requirit omni=
moda proportio cum premio conferendo, sed sufficit
quaedam congruitas se tenens ex parte operis, vel
cuius sit consonum benignitati premiantis ordinare
illud in spem suam: ergo si Deus intuitu operum naturalium videt
esse congruum, et rationi consentaneum conferre
ipsis gratiam supernaturalem, et statuere legem

de illa infallibiliter conferenda. Ex hoc sequitur opera naturalia esse de facto meritoria divinae gratiae saltem merito de congruo, immo ipsam legem divinam de conferenda gratia hominibus sic operantibus esse aliqualiter debitam operibus naturae.

Nec satis facit si respondeant contrarii dicentes Deum non conferre de facto gratiam supernaturalem hominibus facientibus, quod est ex viribus naturae, propter honestatem naturalem, ipsorum operum naturalium, nec intuitu ipsorum, sed ipse movetur ad conferendam gratiam sua misericordia seu lege misericorditer statuta ab ipso propter merita Christi Domini. Non inquam satis facit haec solutio: nam ideo Deus statuit legem de conferenda gratia infallibiliter illis, qui faciunt, quod est in se viribus naturae et inivit pactum cum Christo Domino de illa conferenda, quia ratio expostulat, ut hominibus sic operantibus ex viribus naturae conferat gratiam auxiliarem ad vitam salutis. Si enim quaerat, quare de facto operantibus bene secundum conatum naturalem dat gratiam auxiliarem ex meritis Christi, et statuit legem certam de illa infallibiliter conferenda, et non dat legem certam de collatione gratiae homini non facienti quod in se est ex viribus naturae, non poterit reddi alia ratio nisi quia bene operantes faciunt, quod in se est, et male operantes non faciunt, quod in se est viribus naturae: ergo propter naturalem honestatem bonorum operum, et intuitu ipsorum Deus constituit legem illam, quam fingunt adversarii de conferenda gratia infallibiliter homini facienti, quod in se est viribus naturae, et idcirco eiusmodi opera de congruo merentur gratiam auxiliantem, quod videtur haereticum et damnatum a conciliis supra allegatis.

Quaeritur: ut absolute dicatur beneficium aliquod conferri ex aliquali merito de congruo, non requiritur, ut opus meritorium secundum se habeat proportionem, aut condignitatem ad illud merendum, sed sufficit, ut conferens beneficium attendat

ad condignitatem huiusmodi operis, et illud benigne
acceptet statuendo legem et pactum de conferendo bene-
ficio suo conditione talis operis: quod etsi opera naturalia
hominis facientis quod est in se [illegible] propter negationem
proportionis cum gratia supernaturali, aut omnimodae con-
dignitatis, non sint meritoria merito de condigno; si-
tamen Deus sua lege aut pacto vult illa acceptare ad obtinen-
dam gratiam supernaturalem, necesse est, ut concedat huiusmodi
operibus aliqualem meritum seu gratiam illis infallibiliter corres-
pondentis ratione legis seu pacti, et congruitatis, et consequenter
ex suppositione, quod Deus statuat legem de conferenda gratia
sub conditione bonorum operum naturalium, sequitur talia opera
esse aliqualiter meritoria gratiae supernaturalis saltem merito
de congruo, ac proinde sibi ipsis in terminis contradicunt
authores asserentes Deum promulgare legem certam de
conferenda gratia illis, qui bene operantur solum viribus posse
naturale, et insuper negantes opera pure naturalia non
esse aliqualiter meritoria gratiae supernaturalis saltem me-
rito de congruo.

Sed constat: nam solummodo in opere meritorio
de congruo, cuius [illegible] meritum fundatur justitia stricte
sumpta, requiritur omnimoda condignitas aut proportio cum
praemio conferendo independenter a pacto aut benignitate
praemiantis. Tum etiam, quia secundum duas sententias probabiles, Scoti,
et aliorum, gratia justificans hominem non habet intrinsecam con-
dignitatem ad merendum gloriam ratione suae intrinsecae entitatis,
sed ratione ordinationis, aut legis divinae, qua Deus illam
acceptat ad merendum gloriam. Tum denique: quia si filius uni-
genitus Regis Hispaniae ob sua merita obtineret a patre ut
statueret legem ordinariam, ut quoties homines sui Regni fa-
cerent aliqua opera civilia consequerentur infallibiliter gra-
tiam aut titulum honoris seu nobilitatis, nullus dubitat
quin homines sic operantes saltem de congruo mererentur in-
signia nobilitatis merito fundato in congruitate operum, et in
lege promulgata a Philippo: quod ut aliquod beneficium de facto
conferatur ex merito de congruo, nil requiritur praeter congrui-

congruitate ex parte operis, et legem aut pactum ex parte conferentis. Cum igitur Adversarij concedant esse congruum, et consentaneum, ut Deus conferat infallibiliter gratiam supernaturalem hominibus bene operantibus solis diu totis suis esse naturale, et legem statuat de illa infallibiliter sub conditione ponenda operum naturalium, oportet ut concedant opera pure naturalia esse de facto meritoria gratiae saltem aliquali merito, talisque modi est meritum de congruo; et consequenter promulgantes huius modi legem debent pro consequenti promulgare contra concilia et SS. PP. gratiam esse aliquo modo debitam operibus naturalibus.

Corollaria apprime necessaria ad intellectum huius dubij proponuntur, et probantur.

1.um Corollarium: opera bona pure naturalia elicita vigore naturali liberi arbitrij hominis lapsi eius naturalis honestas, non habent rationem dispositionis etiam negativae repugnantiae auxiliantis, si loquamur de dispositione negativa infallibili, aut infallibiliter connexa cum gratia supernaturali. Probatur: quia dispositio negativa infallibilis, cui infallibiliter correspondet gratia ad illam secuta, est dispositio tollens, seu removens omne impedimentum obstans receptioni formae ex parte subjecti: sed homo viribus naturalibus absque assistentia gratiae Dei non potest tollere omne impedimentum obstans receptioni gratiae supernaturalis: ergo nec viribus naturalibus sine gratia potest poni ab homine lapso dispositio negativa infallibilis, seu infallibiliter connexa cum gratia supernaturali. Probatur minor: impedimentum obstans receptioni gratiae ex parte hominis est peccatum vel actuale vel originale: sed constat per se homini viribus naturalibus sine assistentia aut auxilio divinae gratiae nullatenus posse tollere peccatum nec actuale, nec originale nec vitare collective omnia venialia: ergo nec se disponere dispositione negativa infallibili ad gratiam auxiliantem: unde ut D. Angelicus docet ad Hebr. lectione ... hoc ipsum, quod homo non ponit obstaculum gratiae est ex gratia Dei.

Ex hoc patet ad 2.do quod Angelicus M.r in 3 contra

Lenty asserit abte ee in potestate liberi arbitrij impedire De gratiae receptione, vel non impedire. Loquit[ur] non de libero arbitrio naturae integrae, cuiusmodi fuit liberum arbit[rium] primi Parentis ante peccatum, in quo fuit integritas pro=veniens a justitia originali supernaturali. Unde nunquam verificat[ur] h[ominem] viribus purenaalibus posse a se tollere omnia impedimenta, quae homo constituit quasi indignus Dei gratiae. Et idcirco potest dici, quod homo in statu naturae lapsae, quando etiam in peccato originali aut actuali se exercet in operibus bonis naalibus abstinendo se a peccatis noviter committendis: in hoc casu licet viribus naturae non tollat per se meritum bonum operis naalium impedimentum ante obstans receptioni gratiae Dei, et idcirco non ponat dispositionem negativam infallibilem ad consecutionem gratiae supernaalis, ponit tamen ex parte sua quandam congruitatem negativam, qua homo sic se gerens non constituit abte absolutum ab omni impedi=mento obstanti receptioni gratiae Dei, sed solummodo dicit quod respective ad hominem nedum existentem in peccato verum etiam committentem nova peccata, et omittentem opera bona naalia, ille qui bene operat[ur] viribus naturae est minus indispositus ad receptionem gratiae Dei, sed indignus divini auxilij. Unde opera pure naalia quantumvis per=fecta in homine lapso non praestant ipsi dispositionem negativam infallibilem ad gratiam supernaalem, sed tamen modo praestant ipsi ee minus indispositum, seu minus indignum, quam qui nullum bonum opus exercet. 2° Colligit[ur] ex dictis vera intelligentia illius axiomatis communis: facienti, quod est in se Deus non denegat gratiam, in quo fundavit contrarij ad asserendum gratiam primam auxiliantem infallibiliter conferri homini facienti quod est in se viribus naturae. Propositum igitur axioma debet intelligi non de homine faciente quod in se est viribus naturae puris, sed de homine facienti quod in se est viribus, et assistentia gratiae auxiliantis in hoc sensu quod facienti quod in se est viribus, et motione gratiae Dei Deus non denegat gratiam ulteriorem, scilicet gratiam habitualem, quae explicatio ex pro se tradit D. Thom. in Rom. c. 10 Lect. 3.

his verbis: hoc ipsum, qd homines faciant qd inse est, ex Deo est movente corda eorum in bonum: idem docet Aegid. Praep. q 2 quaest. Log art. 6. ad 23.: cum dicitur homo facit qd inse est, dicitur hoc de potestate hominis secundum qd est motus a Deo. Ex explicationem hanc illud axioma intelligendum est de facienti qd inse est viribus gratiae seu virtute motionis auxilij divini, et non de homine praecise operante viribus naturae sine asistentia gratiae Dei.

Confirmatur haec explicatio: quia illud axioma absolute affirmat qd homini facienti qd inse est Deus confert gratiam, seu illam non denegat; sed falsum est Deus infallibiliter conferre gratiam omnibus, qui faciunt qd inse est viribus naturae sine inspiratione gratiae Dei: ergo illud axioma debet intelligi de homine operante cum adiutorio Dei gratiae auxiliantis. Probatur minor: nam ille, qui operat secundum, deum totum suum conatum naturalem absolute facit qd inse est viribus naturae, vg ille, qui vult, desiderat, vigilat, laborat, quaerit, pulsat &. cum in his actibus consistat totum posse naturae hominis ex viribus naturae: sed Deus non confert gratiam infallibiliter his actionibus, eum non orantur a gratia auxiliante, ut constat ex verbis Concilij Arausicani supra allegatis, qui asserit: sine gratia Dei non conferri misericordiam Dei hominibus volentibus, desiderantibus, petentibus, vigilantibus, pulsantibus. imo affirmat huius modi actus in nobis causari per asistentiam Dei: ergo falsum est Deum non denegare gratiam homini facienti aut operanti viribus naturae, et circo solummodo confert infallibiliter gratiam illis, qui faciunt qd est inse viribus gratiae auxiliantis. Explicatur magis haec intelligentia: nam tunc facit absolute homo qd inse est ut requiritur ad infallibilem allationem gratiae, quando operat cum omnimoda rectitudine observando omnia praecepta saltim legis naturalis; sed homo in statu naturae lapsae non potest viribus naturae sine auxilio gratiae operari cum omnimoda rectitudine observando omnia praecepta legis naturalis: cum iuxta communem doctrinam Theologorum homo lapsus non possit viribus naturae diligere amore efficaci Deum auctorem naturae super omnia, nec elicere actus difficillimos virtutum moralium naturalium, nec vincere efficaciter vehementes tentationes inducentes ad peccandum ergo homo viribus naturae non potest facere qd inse est, ut requiritur, ut Deus illi non deneget gratiam, et idcirco gratiam Deus solummodo confert illis, qui faciunt, qd est inse ex adiu-

divini divini auxilij = ex quo infert, qd qdo dicit liberum arbitrium ... a re qd est prima disponendo animam ad receptionem gratiæ, non exCludit necessitatem Divini auxilij, a quo mouetur ad sic operandum, sicut cum dicitur ignem exsicare, calere non exCludit necessitas motus Cælestis, quo movetur ignis ad calefaciendum ... docet Dthus quodlib 1 ad 7, et in 2 ad sensibilium distinctione 29 art. 4 ad 3.

Proponunt, et Soluunt difficiliora argumenta Contra nostram Conclusionem

1. Arguit testimonijs Dthæ persuadendo opera bona pure naturalia Concurrere dispositiue ad gratiam auxiliantem seu ad primum effectum prædestinationis: nam illud dicitur concurrere dispositiue ad receptionem alicuius formæ, qd disponit, et præparat positiue subiectum ad illam recipiendam, sed liberum arbitrium hominis prædestinati præstat per Vires naturales homini dispositionem præparantem animam ad receptionem primæ gratiæ seu primi effectus prædestinationis: ergo per opera naturalia dispositiue concurrit ad recipiendum beneficium primæ gratiæ. Maior constat, et minor probatur ex Dtha, qui in 1 Dist. 41 quæst. 1 art. 3 ad 2 docet, qd licet ... primi effectus prædestinationis, ipsi gratia liberaliter conce... adeo nondet... meritis proprijs ..., tamen ex parte recipientis præsupponit huiusmodi gratiæ quædam dispositio: sed huiusmodi dispositio non Causatur a gratia super naturali, sed Viribus naturalibus liberi arbitrij, cum sit dispositio ante primam gratiam, cuiusmodi est primus effectus prædestinationis, ad quem non præsupponitur aliud donum prius ordinis super naturalis: ergo ex mente Dthæ liberum arbitrium ponet actum naturalem dispositiue Concurrentem ad primam gratiam auxiliantem, licet non ponat actum actum meritorie Causantem ipsam.

Confirmat 1º illic testimonio Dthæ, qui 2º Sentent. Dist. 5. quæst. 2 art. 1 docet qd ad eliciendum actum conuersionis sufficit liberum arbitrium, qd per hunc actum se præparat, et disponit ad habendam gratiam: ergo ex Dtha liberum arbitrium Viribus naturæ ponit actum dispositiue conuertentem ad primam gratiam auxiliantem.

2º Confirmat ex Dist. 23. quæst. 1 art 4.

Art. 4 in corpore. Vbi D. Thom. docet liberum arbitrium viribus naturae posse per actus naturales se disponere, et praeparare ad gratiam his verbis: Sicut enim natura humana se habet in ipso materiali ad gratiam, ita actus virtutum moralium se habent ut dispositiones materiales ad ipsam. Vnde non exigitur ad hoc ut homo se disponat, et praeparet ad gratiam aliquod aliud lumen gratiae praecedens. Quibus verbis videtur expresse docere actus pure naturales liberi arbitrii esse dispositiones in genere causae ad gratiam, quamvis illam non causent meritorie. ===
Idem docet D. Thom. quodlib. 1 art. 8. ad 2um. Vbi docet: naturalem dilectionem, qua Deus diligitur super omnia, quod aliquis illam vult summo, et perfecto gradu esse summam perfectionem ad gratiam habendam. Sed dilectio naturalis qua diligit Deum naturaliter super omnia est actus elicitus viribus naturae, alioquin non esset actus naturalis: ergo liberum arbitrium potest viribus naturae elicere actus bonos naturales positive disponentes aut praeparantes ad gratiam recipiendam =

2o arguitur ratione: nam dispositio positive disponens aliquod subiectum ad receptionem alicuius formae, solum non concurrit ad causandam formam in genere causae materialis; sed non repugnat actui naturali concurrere positive in genere causae materialis ad receptionem formae supernaturalis, cuiusmodi est prima gratia auxiliaris: ergo nobis non suppetit ratio, aut fundamentum merito ad negandum operibus naturalibus vim dispositivam ad receptionem gratiae supernaturalis. Maior constat, et minor probatur quia licet repugnet entitati pure naturali esse principium proprie effectivum effectus supernaturalis quia in ratione causae effectivae requiritur proportio causae cum effectu, non tamen repugnat entitati naturali esse causam materialem formae supernaturalis, ut patet de facto in entitate animae rationalis, et in reliquis subiectis naturalibus, quae immediate recipiunt formas supernaturales, et idcirco illas materialiter causant, nam causa materialis causat recipiendo, et sustentando: ergo licet actui naturali liberi arbitrii repugnet effective causare gratiam supernaturalem, non tamen ipsi repugnabit concurrere in genere causae materialis ad illius receptionem, et idcirco nec esse dispositionem materialiter tantum concurrentem, et praeparantem ad gratiam recipiendam.

1o Confirmatur: nam ideo a nostra doctrina actus bonus pure naturalis liberi arbitrii nequit esse

te dispositio positive concurrens ad gratiam supernaturalem quia quælibet dispositio disponens subiectum debet esse eiusdem ordinis cum forma, ad quam disponit, et ipsi parat subiectum; sed hoc loquendo universaliter est falsum: ergo ratio probativa nostræ conclusionis ruinoso nititur fundamento. probatur minor: nam accidentia materialia, quæ de facto disponunt materiam ad receptionem animæ rationalis non sunt eiusdem ordinis cum entitate huiusmodi formæ, sed diversi et distincti ordinis, cum huiusmodi accidentia sint entitative corporea, et anima intellectiva sit forma pure spiritualis, quia sicut proportionabiliter dicis carendi gratia, et cætera dona supernaturalia sunt entia ordinis superioris ad ens pure naturale, ita forma pure spiritualis est superioris ordinis cum quovis ente pure materialis aut corporeo, cum spirituale sit supra corporeum, sicut supernaturale supra naturam: ergo universaliter non requiritur quod dispositio positive et materialiter disponens ad aliquam formam sit eiusdem ordinis cum ipsa, alioquin dispositio pure materialis nullatenus posset disponere ad receptionem formæ pure spiritualis.

2º confirmatur: quia et si concedatur actum bonum pure naturalem non esse dispositionem positivam proximam ad gratiam supernaturalis, non tamen negandum est illam non esse dispositionem remotam ad recipiendam gratiam: ergo falsum est nostrum assertum affirmans actus naturales liberi arbitrii non esse dispositiones positivas nec proximæ, nec remotæ disponentes ad receptionem gratiæ: probatur: nam quemadmodum forma supernaturalis ratione supernaturalitatis excedit vim dispositivam subiecti naturalis, ita actus quoad substantiam supernaturalis excedit facultatem effectivam causæ effectivæ naturalis, sed licet in potentia naturali effectiva non detur virtus activa proxima ad proxime efficiendum, aut eliciendum actum supernaturalem, tamen ipsi conceditur activitas remota aut mediata ad huiusmodi actus, ut patet in intellectu, qui se habet ut causa remota visionis beatificæ, et in voluntate, quæ mediate, et remote causat dilectionem supernaturalem, ut ipse patet: ergo quamvis actus naturales liberi arbitrii non sint dispositiones proximæ ad gratiam supernaturalem, poterunt tamen esse illius causæ dispositiones remotæ, quod totum videtur intendi a contrariis.

Ad hæc argumenta respondetur, et 1º respondendum est testimonijs Patrum, quæ videtur impug

impugnari una sententia. In cujus evidentia est testimonium de Ferrariensis lib. Sent. Dist. 41 qu. 1. art. 3. respondet quod D. Thom. asserens ex parte liberi arbitrii quandam dispositionem aut effectum praedestinationis non debet intelligi de gratia vocante aut auxiliante, qua Deus gratiose auxiliatur praedestinatis in ordine ad salutem aeternam, de qua in praesenti loquimur; sed Ang. Doctor in praesenti loco, et in reliquis testimoniis, in quibus concedit hanc dispositionem ante ad gratiam Dei intelligendum est de gratia habituali, qua praedestinatus justificatur, et non de gratia auxiliante: nam ut constat ex contextu, D. Thom. ibi idem nullam mentionem facit de gratia praeveniente seu de gratia auxiliante sed de gratia simpliciter justificante, vocatur cujus nobis debetur gloria jure meritorio: unde dum hujus gratiae concedit antecedentiam dispositionis, quae voluntas una ut auxiliata gratia actuali, aut auxiliante, ellicit opera disponentia ad receptionem gratiae habitualis, quam propterea recte docet D. Thom. ad effectum praedestinationis, cujus modi est gratia justificans, dari ex parte subjecti recipientis quandam dispositionem, licet non det ex parte ipsius aliquomodo aliquam gratiae causam meritoriam. Nec urget contra hanc solutionem, si dicat D. Thom. locutum fuisse de primo effectu praedestinationis, et circa illum non intelligi de gratia habituali seu justificante, cum haec non sit simpliciter primus effectus praedestinationis, sed gratia auxilians seu praeveniens. Non, inquam, urget haec objectio quia D. Thom. ibi vocat gratiam habitualem primum effectum praedestinationis non in executione, cum certum sit fidem, et reliqua auxilia ad ipsam disponentia esse priora in executione, unde gratia habitualis vocatur a D. Tho. primus effectus prioritate dignitatis, seu in intentione, quia inter effectus ellicitos praedestinationis, gratia habitualis habet principaliorem locum cum per illam immediate constituatur praedestinatus meritorius gloriae. Unde si comparet reliquis auxiliis supernaturalibus illi praesuppositis dicit illam esse priorem ordine dignitatis et intentionis, et cum gloriae, ad quam meritorie concurrit, est tamen prior etiam in executione. Unde in hoc sensu D. Thom. appellat gratiam habitualem primum effectum praedestinationis, et concedit illi prioritatem perfectionis cum dispositionem supernaturalem antecedentem, et prioritatem in executione cum glo-

Ad 2um solum D. Thom. respondetur quod ut constat ex textu, Ang. Praeceptor ibi solum intendit, quod actus conversionis in bonum quo liberum arbitrium se disponit et praeparat ad gratiam habitualem, non exigit praecedere ab alio dono priori gratiae habitualis, sed ad eius elicientiam sufficere liberum arbitrium, ut auxiliatum gratia actuali aut auxiliante: nam quamvis unquam D. Thom. affirmat liberum arbitrium sufficere ad eliciendum actum disponentem ad gratiam habitualem nullatenus excludit indigentiam gratiae actualis aut auxiliantis; sed tantum affirmat non esse necessariam aliquam gratiam habitualem priorem gratia iustificante, quae informant actus liberi arbitrii ut sint simpliciter meritorii vitae gloriae: quae solutio consonat doctrinae D. Thom. quodlib. 1. art. 8 ad primum his verbis: dicendum quod per hoc, quod dicitur quod hominis est praeparare se ad gratiam, per liberum arbitrium non excludit necessitatem divini auxilii.

Ad 3um Confirmationem respondetur: D. Thom. non esse intelligendum ita ut intendat liberum arbitrium per exercitium actuum moralium virtutum naturaliter elicitum posse se disponere positive ad gratiam habitualem, cum solummodo affirmet, ut patet ex contextu, non exigi ad hoc ut homo se disponat, et praeparet ad gratiam aliud lumen gratiae praecedens, vel tantummodo excludit donum gratiae habitualis. Unde quando Ang. Praeceptor dicit actus virtutum moralium habere se ad modum dispositionis materialis ad gratiam supernaturalem non debet intelligi stricte, et proprie de dispositione positiva positive praeparante subiectum ad infallibiliter recipiendam gratiam; sed intelligendum est de dispositione congruentiae negativae, quae non constituit subiectum receptivum aptum, aut positive determinatum ad recipiendam illam, sicut exigit ad veram et propriam rationem dispositionis positivae; sed tantum praestat ipsi esse minus impeditum, aut minus indignum gratiae Dei: nam homo continuo se exercens in actibus virtutis moralis naturalis exercitio huiusmodi actuum sedant passiones sensitivas, quibus natura humana inclinat ad peccandum contra rationem naturae, et idcirco homo ponendo huiusmodi actus non inducit novum impedimentum aut obstaculum obstans infusioni gratiae Dei, et idcirco huiusmodi actus dicuntur habere modum dispositionis negativae. Unde D. Thom. advertenter non vocat actus

actus naales dispositiones naales simpliciter, sed tantum ni
affirmat illas habere modum dispositionis negativae quatenus
liberant subiectum receptivum gratiae nobis impedientis licet
non tollant simpliciter impedimentum gratiae sicut requiritur
ad veram et propriam dispositionem positivae connexam cum gra-
tia, et etiam ad rationem dispositionis negativae perfectae. =

Ad ulti-
mam obiectionem innixam authoritati D. Thomae, in qua videtur Ang. Prae-
ceptorem docere actum dilectionis naalis, qua voluntas viribus
naae diligit Deum super omnia esse summam praeparationem
ad habendam gratiam: respondet: quod eiusmodi dilectio,
quando pertingit ad summum gradum dilectionis Dei super omnia
in doctrina D. Thomae non elicitur viribus naae sine speciali
adiutorio Dei gratiae praevenientis aut auxiliantis, et idcirco
dilectio naalis non ratione sui disponit, et praeparat ad gra-
tiam iustificantem, sed ratione auxilii supernaalis, quae nequit
elici absque speciali auxilio Dei gratiae, ac proinde falsum
est liberum arbitrium hominis lapsi posse viribus naae sine
gratia auxiliante elicere aliquem actum positive disponen-
tem ad receptionem gratiae habitualis: et advertat praefa-
ta argumenta, et reliqua dicta, quae adducunt a contrariis
ex doctrina D. Thomae solummodo persuadere infusioni gratiae
habitualis seu iustificantis praesupponi ex parte liberi ar-
bitrii actus liberos disponentes homines ad receptionem Dei gra-
tiae missivae peccati antis, et idcirco: ex huiusmodi argu-
mentis non deducit intentum adversariorum, qui Catholice
non potuerunt hactenus praetendere liberum arbitrium viribus
naae posse positive disponere ad suam iustificationem, ac
proinde tantummodo ausi sunt asserere primam gratiam auxi-
liantem, qua Deus misericorditer vocat aliquem praedestinatum,
praesupponere dispositive actus bonos naales liberi arbi-
trii, quod nullatenus asserit D. Thomas, qui toties quoties asse-
rit in libero arbitrio actus aliquomodo disponentes ad gra-
tiam, aperte loquitur de gratia habituali, et ex suppositione
quod Ang. Praecep. loquatur de gratia habituali remissiva
peccati nemo rationabiliter potest asserere illum docere
liberum arbitrium viribus naae posse elicere actus pure naa-
les positive disponentes ad recipiendam gratiam iustificantem,
cum ipse quodlibet. art. aperte docet: esse errorem Pelagia=

hyrethicum dicere liberum arbitrium per vires naturales sine gratia auxiliante posse disponere ad gratiam: his verbis: Unde ad errorem Pelagianorum pertinet dicere: quod homo possit se praeparare aut disponere ad gratiam absque auxilio Divinae gratiae. nec ulla tenus est praesumendum Ang. Doctorem facere sententiam Pelagii inter cuius errores ipse enumerat assertum affirmans liberum arbitrium viribus naturae sine gratia auxiliante non posse ellicere aliquem actum naturalem positive et vere disponentem ad gratiam iustificantem.=

Proquo advertendum est quod Ang. Doctor quod alicubi asserit liberum arbitrium se disponere libere ad gratiam per actum liberum naturalem, non intelligit per actum naturalem dispositionem aliquam liberam procedentem a libero arbitrio viribus naturae sine adiutorio auxilio supernaturali, sed eiusmodi actus disponentes ad gratiam vocat naturales quatenus sunt actus liberi et voluntarii cadentes sub dominio liberi arbitrii: quod et si voluntas non possit ellicere eiusmodi actus sine gratia praeveniente aut auxiliante, non tamen coacte aut violenter ellicuntur, sed voluntarie et libere cum auxilium Dei gratiae non moveat voluntatem ad operandum coacte aut involuntarie, sed adiuvet ipsam ad libere et voluntarie se disponendum: Unde actus liberi arbitrii praeponentes et disponentes ad gratiam mediante auxilio supernaturali dicuntur naturales non naturalitate opposita supernaturalitati actus procedentis a gratia supernaturali auxiliante, sed naturalitate opposita violentiae, aut coactioni, aut involuntario=

Vel potest dici motus liberi hominis disponentes positive ad recipiendam gratiam divinae naturales quatenus non producuntur ab anima ut supernaturalisata participatione naturae Dei, sicut a qua licet praesupponant ex parte principii ellicitivi gratiam actualem seu auxiliantem, non tamen praesupponunt naturam Dei participative communicatam, sicut opera meritoria procedentia ab anima ut sanctificata gratia iustificante cum gratia habitualis sit natura Dei participative.=

Ad 2um argumentum, quo ratione impugnat nostra conclusio, respondet concedendo

maiore, et negando min. intellectum de ca naali dispositiva, ad cuius probationem distinguit ma: entitati naali non repugnat ee cam naalem fre supnaalis si intelligat de ca naali pure subiectiva, et obedientiali, concedo ma. si de ca naali positive disponente aut preparante subiectum ad receptionem fre supnaalis, nego maiorem, et consequentiam, quia et si entitati pure naali non repugnet pota passiva obedientialis ad fre supnaalis, et ideirco subiectum naale possit ab obedientialiter subiici fre supernaturali tamquam ca naalis subiectiva obedientialis receptiva ipsius, non tamen alicui entitati aut actui pure naali potest competere ee ratione qua positive disponente subiectum quod naale ad receptionem fre supnaalis, quia quaelibet dispositio positive disponens et preparans subiectum receptivum ad recipiendam fram prestat subiecto disponibili quandam determinationem et coaptationem ratione cuius positive exigat illa recipere, et ideirco debet ee aliquid positive connexum cum fra recipienda, si enim non prestat subiecto receptivo eius modi exigam, et determinationem positivam ad fram relinqueret subiectum in sua potentialitate pure obedientiali, quae consistit precise in non repugnantia ad receptionem fre, et consequenter non disponeret illud, et prepararet positive, sicut exigit ad receptionem dispositionis naalis positive, cum igitur actus pure naalis non sit aliquid positive connexum cum gratia supnaali nec prestans subiecto naali aliqua determinationem, exigentiam, aut inclinationem, vel propinquitatem ad positive recipiendam auxilium gratiae supnaalis, quae sua supernaturalitate excedit totam, et est supraelevata exigentiam cuiusvis actus naalis: hinc sequitur: nullum actum pure naalem posse ee dispositionem naalem positive disponentem animam ad recipiendam fram supnaalem, quamvis concedat creaturam seu eundem se ee receptivam gratiae et caeterorum donorum supnaalium.

Ad 2. confirmationem respondet concedendo ma. et negando min. ad cuius probationem respondet: anima rationalis relinquitur

Secundum se non obstante eius spiritualitate et forma incompleta, verse ordinata ad compositionem naturalem compositi humani, et idcirco principium naturale generans hominem potest producere dispositionem positive disponentem et praeparantem materiam receptivam animae rationalis ad illam recipiendam, cum agens naturaliter productivum alicuius compositi naturaliter efficiat dispositionem requisitam ad introductionem formae constituentis ipsum. Verum negandum est, formam spiritualem incompletam, et partialem constitutivam compositi humani esse simpliciter superioris ordinis quam dispositionis corporeae, sicut est supernaturalis quam dispositionis naturalis: quia licet anima rationalis sit superioris perfectionis quam corporea, non tamen est omnino et simpliciter superioris ordinis quam ipsum, cum contineat intra ordinem formarum naturalium ipse exigentium unionem cum corpore, et idcirco illi convenit esse corporeum formaliter eminenter, atque quatenus ab illa praestat corpori esse corporeum. Unde dispositio corporea causata ab agente naturali potest disponere positive ad eius unionem aut receptionem: ex quo patet disparitas: quia forma supernaturalis non solum est superioris perfectionis quam actus naturales, verum etiam simpliciter superioris et excedentis ordinis, quia eius supernaturale est supra exigentiam et proportionem positivam cuiuscumque entis naturalis quantumvis perfecti, et consequenter nullus actus pure naturalis potest positive exigere unionem formae supernaturalis quamquis de facto corpus possit naturaliter acquirere dispositionem corpoream ad unionem formae spiritualis incompletae, cuius connaturale subiectum est corpus, seu materia dispositionibus corporeis affecta =

2.º potest responderi res corporeas et spirituales spectare ad compositionem integralem naturalem universi: unde forma spiritualis infima inter substantias spirituales, cuiusmodi est anima rationalis quoad unionem potest causari dispositive ad dispositionem corpoream, qua disponit corpus ad eius naturalem receptionem, quia in ordine universi supre=

supp. mu. infimi, cujus rō est corpus completum completione humana, qd int. res corporeas est supremum, potest attingere unitive per modum subti proportionati infimum supremi, et similiter substantias spirituales, que sunt partes supreme totius universi. Fra spiritualis incompleta nimirum anima rationalis sit infima, hinc sequit. dari exigentiam dispositionem corpoream ad ejus receptionem, et consequenter hujusmodi Fram non simpliciter extraordinem rerum corporearum: Ex quo patet solutio ad objectionem propositam, nam Fra supnaalis, cujus rō est donum Dei gratie nullatenus spectat ad naalem integritatem universi, et idcirco adeo excedit, et superat ordinem naam, ut nullo pacto possit exigi formaliter, nec dispositive ab aliquo actu purnaali =

Ad 2am confirmationem respondet negando ant., ad cujus probationem respondet concedendo tam efectum naalem mediatam, aut remotam activitatem ad efficiendum efectum supnaalem, ex quo nullatenus potest deduci actum pure naalem esse dispositionem positivam remotam positive disponentem ad formam supnaalem: quia ut ipsa efectiva naalis dicat efective remote causare actum supnaalem non requirit ut influat in hujusmodi actum propria, et naali virtute naali, sed qd obediensialiter elevet a fra activa supernaali propter talem ipsi totam virtutem proximam ad supnaaliter operandum: Ex quo patet disparitas ad instantiam allatam: nam quelibet dispositio positiva disponens subtum quamvis sit dispositio remota et non ultima aut proxima ra fre, aqua disponit ratione sui ipsius, conceditur in genere tam dispositivum ad receptionem talis fre cum dispositio remota licet in executione precedat ultimam dispositionem, non comparetur ipsi ut dispositio separabilis ad dispositione elevante in eodem ordine nam per positionem dispositionis remote inchoatur realiter, et in fieri positio dispositionis ultime, et consequenter dispositio remota est ejusdem ordinis cum ultima dispositione =

2o Argui contra 2am conclusionem

per suadendo opera pure naturalia posse mereri de congruo
Deum gloriae, quia ad merendum de congruo non requiritur proportio
aut aequalitas inter meritum et praemium, sed sufficit quaedam
congruitas ex parte operantis, ita ut sit consonum benignitati
praemiantis conferre beneficium intuitu ipsius; sed etsi opera
pure naturalia liberi arbitrii non sint aequalis valoris cum
gratia supernaturali nec proportionata ipsi, in ipsis tamen reperi-
tur aequalis congruitas ratione cuius videtur consonum benig-
nitati Dei gratiam conferre intuitu ipsorum, cum sit rationi con-
gruum ut Deus non deneget suam gratiam bene operantibus se-
cundum suum posse naturale, quia liberum arbitrium licet viribus naturae
non possit efficere opera naturalia de condigno meritoria
gratiae supernaturalis, poterit tamen efficere opera ordinis naturalis
et meritoria ipsius saltem de congruo. Maior constat ex diffe-
rentia meriti de condigno, quod est meritum simpliciter, a merito
de congruo, quod solum dicitur meritum aliqualiter seu secundum quid.
et minor cum tota videtur certa.=

Confirmatur a paritate communi;
magis videtur excedere unio hypostatica gratiam habitualem
creatam quam haec opera naturalia liberi arbitrii; cum gratia
unionis hypostaticae includat personam Dei hypostatice unitam
naturae humanae, quod simpliciter est beneficium infinitum et in-
creatum, et quaelibet gratia creata ordinis supernaturalis sit quid
finitum et creatum, ac proinde minus distans aut excedens opera
naturae quam gratia creata ab infinita et increata, cuiusmodi est
gratia unionis hypostaticae a gratia habituali creata; potest
huiusmodi gratia cadere sub merito de congruo hominis opera-
ntis per gratiam creatam, ut patet ex sententia plurium theolo-
gorum asserentium Sanctos Patres meruisse de congruo incar-
nationem per opera supernaturalia procedentia a gratia habitua-
li; ergo a pari non obstante excessu et distantia gratiae super-
naturalis creatae et eius operibus naturalibus poterit cadere sub
merito naturali de congruo liberi arbitrii viribus naturae operantis.
2o Con-
firmatur: nam ex nostra principia idea prima gratia auxiliaris non
potest cadere sub merito de congruo nostri operis naturalis liberi

liberi arbitrii: q. repugnat gratiæ secundum conceptum gratiæ conferri ex merito, vel esse aliquomodo debitam naturæ; sed potest aliquid esse simpliciter gratia et nihilominus conferri de facto ex merito de congruo: ergo quamvis gratia prima auxiliaris sit simpliciter gratia poterit tamen cadere sub merito de congruo tum operum naturalium ut constat. tum q. gratia habitualis, qua iustificat peccator est simpliciter gratia et gratiose collata a Deo, et tamen in probabili sententia actus contritionis, quo peccator ultimo se disponit ad eius receptionem, est meritorius de congruo ne ipsius. tum etiam q. naturæ actus meritorius de congruo non facit sibi simpliciter debitum beneficium collatum intuitu ipsius, sed solum illud, quod confert ex merito de congruo dicitur debitum aliqualiter, et secundum quid, ut patet; sed esse debitum secundum quid non opponitur rationi gratiæ simpliciter, ut patet in instantia adducta de gratia habituali: ergo quamvis prima gratia auxiliaris sit simpliciter gratia potest conferri ex merito de congruo operum pure naturalium.

Ultimo confirmat ex Doctrina, qui in 1. Distinct. 2. q. 1. articulo 4. in solutione ad q. 3 docet ad gratiæ recipiendæ per se supponi ex parte hominis meritum de congruo, his verbis = Deus dat gratiam indignis q. illi, qui sunt peccatores non sunt sufficienter digni Dei gratiæ, sed tamen aliquam habent dispositionem ad recipiendam gratiam, ex quo dicuntur quodammodo ex congruo illam mereri = Ecce Doctrina aperte asserentem in hominibus operantibus secundum vires naturæ dari operationem merentem gratiam aliqualiter seu de congruo =

Ad hoc argumentum respondet: q. et si ad merendum de congruo non requiratur in opere meritorio proportio æqualitatis mathematicæ, vel proportio fundata in omnimoda æqualitate dignitatis, tamen requirit aliqualis proportio positiva, seu proportio quasi geometrica, quæ consistit in positiva habitudine exigentiæ physicæ vel saltem moralis, atqui in opere pure naturali non datur aliqua habitudo exigentiæ positiva qua aliquomodo exigat gratiam, nec gratia est aliquid eius debitum ordinis eius naturæ aut eius operibus, sed simpliciter supra totum ordinem naturæ, hinc sequitur illam nullo pacto cadere sub merito pure naturali, q. meritum secundum se ut abstrahit a merito de co=

de condigno importat quandam positiuam congruentiam proditur respi-
cientis premium, et in illo proportionem, illo saltem loquendo de
proportione ordinis, et consequenter gratia, quae se habeat ad ista
sit opera supernaturalia non perfectione aut dignitate speci-
fica, verum astia genere et ordine nullatenus potest meritorie
exigi ab huiusmodi operibus nec merito de condigno nec de con-
gruo.

Ad 1.am confirmationem respondetur: quod etsi distantia entitati-
ua magis distet gratia increata unionis hypostaticae a gratia
supernaturali creata quam donum creatum gratiae ab opere supernatura-
li: ceterum loquendo de distantia ordinis magis distat natura a gratia
supernaturali creata quam gratia habitualis a gratia unionis hyposta-
ticae, quia tam gratia habitualis, quam gratia unionis sunt ordinis super-
naturalis et conueniunt in ratione communi beneficii gratiosi ordi-
nis, et lineae supernaturalis: opus vero pure naturale non est aliquo modo
eiusdem lineae, aut ordinis cum gratia creata supernaturali, nec conuenit
cum ipsa in ratione doni supernaturalis gratiosi, et idcirco minus conue-
nit proportione ordinis cum gratia creata supernaturali quam haec cum
gratia unionis hypostaticae, ac proinde quamuis concedatur pro-
portio meritoria de congruo inter gratiam habitualem, et gratiam unio-
nis, non hinc sequitur eiusmodi proportio inter opus naturale, et gra-
tiam supernaturalem, quia naturale nullo modo ordinatur positiue ad super-
naturale, sed omnino negatiue se habet ad ipsum: supernaturale vero
imperfectum, cuiusmodi est gratia creata in gratiam unionis sicut
diuinitas participata in diuinitatis personaliter unitae, in
qua consistit gratia unionis hypostaticae positiue et physice ali-
quo modo ordinatur ad eiusmodi gratiam, et idcirco potest merito aliquali
de congruo ipsum mereri. Nec ex maiori distantia entitatiua inter
aliqua extrema sequitur maior distantia, aut improportio ordinis,
aut habitudinis, ut communi instantia concedenda est in ipsis con-
trariis, quia magis distat intellectus creatus lumine supernaturali crea-
to infusus a Deo, quam oculus corporeus ab Angelo, cum maior distantia
entitatiua infiniti a finito quam unius finiti ab altero finito dicitur: sed
certum est dari maiorem distantiam ordinis et habitudinis inter oculum cor-
poreum et Angelum quam inter intellectum illuminatum lumine supernaturali
et Deum, cum Deus sit obiectum proportionate cognoscibile ab intellectu
perfuso lumine supernaturali, et Angelus nullo pacto sit visibilis
ab oculo pure corporeo, ac proinde ex maiori distantia entitatiua
non deducitur maior distantia aut improportio ordinis et habitudinis.

Ad 2.am Confirmationem respondet Concedendo maiorem, et negan-
do minorem intellectam de merito naturae, ad cuius probationem concesso
probabilitate sententiae, quae asserit actum supernaturalem fidei
aut Contritionis antecedentem infusionem gratiae habitualis esse
meritorium de Congruo quoad ipsius, Concessa igitur hac sententia,
respondetur: quod gratia habitualis ideo dicitur simpliciter bene-
ficium gratiosum Dei, quia actum supernaturalem, cui debetur meritorie
de Congruo ellicitur voluntate media elevatione Dei gratiae, et
idcirco in sua prima radice omnino gratis Confert primam gratiam
auxiliantem, qua liberum arbitrium elevatur ad elliciendum actum super
naturalem disponentem illam, et de Congruo merentem eius infusionem;
Unde ut abte, et simpliciter aliquod beneficium sit gratia, requi-
ritur quod nullo modo debeatur naturae secundum se, aut quod radix ipsius
sit omnino indebita naturae, quia igitur prima gratia supernaturalis
non prae supponit ex parte naturae aliam gratiam pure gratiose collatam
a Deo, a qua oriatur, hinc sequitur quod si esset aliqualiter debita
operibus naturae non diceretur gratia simpliciter, quia beneficium quod nec
in seipso nec in sua prima radice non Confertur pure gratiose,
sine intuitu alicuius operis meritorij nequit dici simpliciter
gratia: ex quo patet differentia inter primam gratiam auxi-
liantem, et gratiam habitualem prae supponentem actum supernatura-
lem meritorium de Congruo quae in hoc Consistit quod prima gra-
tia auxilians non solum est simpliciter et abte gratia, verum
etiam est beneficium gratiosum omnibus modis, quia nullum actum
prae supponit ex parte naturae, cui aliqualiter debeatur, et idcirco
pure gratiose Confertur a Deo. gratia vero habitualis etsi sim-
pliciter dicatur gratia naturae quatenus Deus pure gratuito Con-
fert eius principium, et radicem, tamen respective ad opera super-
naturalia, quae ad illam disponunt et Concurrunt meritorie de Con-
gruo non dicitur gratia omnibus modis, quia aliqualiter debetur
de Congruo actibus supernaturalibus iuxta doctrinam illorum, qui asse-
runt motus supernaturales fidei, spei, et Contritionis mereri de
Congruo gratiam habitualem =

Ad ultimam Confirmationem respondetur:
Dictam asserentem Peccatores habere dispositionem aliqualiter de
Congruo merentem gratiam, Loqui de gratia habituali, et non
de prima gratia auxiliante: Unde tantum docet Ang. Prae-
ceptor in loco prae allegato, et in reliquis testimonijs similibus
motus liberos voluntatis procedentes a libero arbitrio Peccatoris
media gratia auxiliante dici aliquo modo mereri de Congruo aut
disponere ad gratiam iustificantem, quod nullatenus opponitur nostrae senten-
tiae

Sententiæ, quæ tantum affirmat liberum arbitrium solum destitutum auxilio gratiæ nulla tenus posse elicere actum nec dispositorie nec meritorie conducente ad gratiam.

Argumenta pro Molina, et eius sequaces nituntur probare primam gratiam auxiliantem, ac infallibiliter connexam operibus naturalibus quando homo facit quod in se est viribus naturæ fundant in duobus testimonijs Sacræ Scripturæ, quorum primum est illud Joannis 1° dedit eis potestatem filios Dei fieri &. et secundum testimonium, quo persuadent dari in Deo legem certam de conferenda gratia supernaturali hominibus facientibus, quod est in se viribus naturæ est illud commune adagium Divi Pauli: Deus vult omnes homines salvos fieri = quæ pro posse oportet breviter respondere sincere explicando huiusmodi testimonia ex intelligentia Aug. Prosper., et Fulgentii Aug., et aliorum Sanctorum:

Igitur ad 1um testimonium, quo asserit Deus dare potestatem hominibus fieri filios Dei per gratiam: respondetur huius modi potestatem, qua homines possunt fieri filij Dei non consistere in hoc, quod homines ex se possint suis operibus naturalibus positive se disponere, ut Deus illis ex certa lege conferat gratiam, et fidem supernaturalem, quia ex doctrina Divi Aug. potestas, qua homines possunt fieri filij Dei per gratiam non habet causam sed ab adiutorio Divini auxilij, quod expresse docet a Divo Aug. lib. contra Pelagij: his verbis: non enim in hoc minus potestate est ut habeant homines potestatem filios Dei fieri ab ipso quippe a Deo acciperunt eam potestatem homines, qui dat cordi humano cogitationes pias per quas homines habeant fidem, quæ per dilectionem operaret. quando dicit in Sacra Scriptura Deum dare potestatem hominibus fieri filios Dei debet intelligi non de aliqua potestate naturali infallibiliter connexa cum gratia ex lege Dei, sed potestate supernaturali gratis collata a Deo, ratione cuius homo constituit apte potens ad disponendum se ad gratiam iustificantem: unde prima gratia præstans homini potestatem ad esse filium est iluminatio supernaturalis fidei: unde ut docet Aug. notant dicit Ecclesia per istam illam potestatem qua homines possunt fieri filij adoptivi Dei dari

dari illis, qui Crediderit in eum: ac proinde multa intelligunt Adversarij illum textum asserendo potestatem, qua homines potuerint fieri filij Dei Consistere in eo, quod homines ex viribus naturae Seclusis posse naturale operibus habeant Deus illis denegare gratiam, quapropter esse filios Dei non est in potestate nostra primario Sed Secundario, idest, non est in potestate nostra praeveniente gratiam sed Subsequente eius assistentiam, nec est in potestate nostra ex viribus naturae operante, sed ut adiuta adiutorio gratiae =

Nec obstat contra hanc explicationem si dicat potestatem Salutis aut aeternitatem ad esse filios dari non solum fidelibus illuminatis gratia fidei supernaturalis, verum etiam infidelibus, quibus de facto non concedit lumen fidei: ergo necessum est ut infideles non habeant illam potestatem ratione fidei vel alterius doni supernaturalis, et consequenter loquendo universaliter de omnibus hominibus solum potest dici illos habere a Deo potestatem filios fieri, quia statuit a Deo Lex certa conferendi infallibiliter omnibus facientibus ex viribus naturae, quod in se est: ans. probatur certum, quia Deus dedit potestatem ad salutem omnibus, quibus possibilis est Salus aeterna, et auxilia sufficientia, quibus possunt salvari: ergo non solum fidelibus verum etiam gentilibus, et infidelibus concedit Deus potestatem fieri filios Dei =

Non, inquam, valet haec obiectio quia loquendo universaliter de omnibus hominibus Deus de facto illis concessit potestatem ad esse filios Dei, et ad salutem aeternam non ex eo, quod habeat legem de conferendo auxilio gratiae illis, qui faciunt ex viribus naturae quod est in se; sed Deus dicitur universaliter omnibus hominibus conferre potestatem fieri filios, quia fidelibus, quibus gratiose contulit lumen supernaturale fidei confert potestatem intrinsecam, qua possunt se active, et libere disponere ad gratiam iustificantem, et ad consecutionem salutis aeternae, et infidelibus, quibus in poenam peccati originalis non confert fides Divina datur eius potestas extrinseca, quia Deus omnibus hominibus offert auxilia sufficientia supernaturalia quatenus Christus Dominus

pro omnibus est mortuus, cuius meriti Deus offert sacramenta, et auxilia sufficientia omnibus qua quibus intrinsece non assistent huius modi auxilia aliquibus hominibus in poena peccati originalis vel actualis =

2º potest responderi ex doctrina Caietani illa verba, nimirum Deus dedit potestatem hominibus filios Dei fieri: debere intelligi de potestate passiva, et non de potestate activa intrinseca, ratione cuius possint homines naturaliter facere dispositionem infallibiliter connexam cum gratia, quae potestas passiva consistit in hoc quod homo ex se ex vi suae creationis est capax fieri filius dei per potentiam obedientialem quae non repugnat ipsi esse elevatum per gratiam, et adeo filium adoptivum Dei, quod advertens intelligit per illud verbum fieri, quod proprie non significat potentiam aut potestatem intrinsecam activam, qua homines active concurrant ad iustificationem independenter a gratia; sed potentiam passivam qua possunt passive recipere gratiam elevantem, et per consequens =

3º Applicatio vera alterius testimonii constat expresse ex nostris Authoribus: nam Deus ea voluntate, qua vult omnes homines salvos facere, non statuit aliquam legem certam de conferenda gratia hominibus, qui faciunt viribus naturae quod est in se, sed solum voluntate antecedenti ordinat universaliter omnes homines ad salutem, ex qua voluntate ut Deus omnibus hominibus offerat auxilia sufficientia ad salutem.

Contra Gen.ᵉⁿ Lt. asserit abte

An Deus sit Causa peccati?

[illegible] peccato [illegible] subjecti [illegible] certum [illegible] peccatorum [illegible] Deus [illegible] subjicit [illegible] peccato [illegible] Divi [illegible] [illegible] in Dei [illegible] capp. 9. Et [illegible] Vero [illegible] quod [illegible] et facit [illegible] quod vero tantum ordinat, peccatorum [illegible] facit [illegible] ordinat, [illegible] et facit et ordinat, [illegible] pulchra [illegible]

Hic [illegible] in peccato [illegible] materiale sit et formale peccati formale est [illegible] et malitia [illegible] in ratione malitiae [illegible] peccati [illegible] materiale est actus [illegible] a voluntate vel imperatus, [illegible] malitiae [illegible] moralis sive ab obiecto, sive a circumstantiis.

[illegible] materiale peccati, sive fundamentum malitiae [illegible] formaliter et [illegible] materialiter et specificative [illegible] est materiale et fundamentum malitiae peccati [illegible] fundamentum [illegible] relationis [illegible] materialis quatenus [illegible] fundamentum est [illegible] relationis [illegible] absolute et materialiter [illegible] fundamentum [illegible] relativi [illegible] specificative [illegible] in linea [illegible] et bonitatem [illegible] formaliter [illegible] relative [illegible] et [illegible]

3.o notare licet [illegible] dari in Deo motionem, unam generalem [illegible] angelis et [illegible] absolute [illegible] per [illegible] se determinet ad [illegible] est bonum verum vel apparens; alteram [illegible] specialem [illegible] specialis [illegible] ad aliquid determinate [illegible] bonum [illegible] in agendo [illegible] ad bonum [illegible] ordinatum.

Verum [illegible] per [illegible] duo genera motionis [illegible] generalis est et [illegible] causis 2.is, 2.o specialis nec venire potest nisi creaturis [illegible] ordinem [illegible] entitatis, [illegible] bonitatis

bonitate transcendentali, alia que tamen ad bonum entis pertinent, et aliquid deformitatem et malitiam moralem que per accidens et ex defectu ... liberè adiungit: quamvis ... precisivè ... ad actum ut ... circums ... ius, et ... ex ... et modum quem recipit ab operante, unde ... moveret ... et ... difformis talis ... extendit se.

Quibus sic stantibus varia plurima que fuerunt a duobus horribilibus Authoribus Calvino, et Lutero infanda dictamina ... liane ... difficultates ... existimaverunt liberum usum arbitrii extinctum esse per originale peccatum, et divinum decretum voluntati Creatæ necessitatem imponere, ut que in mundo libere et contingenter ... dixerunt ... impietate hominem esse ... bona nec mala facere ... à Deo necessitari ad peccandum ... operari in nobis opera mala sicut ... bona voluntate ... vel spontaneè ... o error! o barbaro ... o Sacrilega Verba!

... et eorum impiis sequacibus libertatis nostræ gravissimæ difficultates ... Catholicam et Theologicam ... ut clarissimè ... explicat ... elucidabitur. In 1º error Calvini et Luteri refellitur. in 2º ... quid in peccato Deus causet. in 3º ... morali Dei habeat voluntas Creata ... In 4º ... Catholicorum Autorum ... exponam ... difficultates, et explicabitur concursus Dei qui influit ... peccatum.

Dico 1º et dico ... Deum nullo modo causare peccatum qua tale ... malitia et deformitatis ... voluntate Creata deficiente, et operante difformiter ... hanc ... statuo ... ex decisis et sacro ... et ... authoritatibus. ... in ipsis ... valeat authoritas sacræ scripturæ, et ... catholicorum gravitas, ... veritas illa ... Theologicis ... innititur.

Probatur 1º ... ratione ...

Basilius: sicut ... Deus ... veritas, et infinita sapientia, ita ... summa bonitas et perfecta sanctitas; ... ratione suæ infinitæ veritatis ... mentiri nec fallere, et ratione suæ sapientiæ nequit falli: ergo ratione suæ bonitatis et sanctitatis infinitæ neque potest peccare, nec ad peccatum concurrere. 2º probatur ... Angelicus ... dist. 37 ... art. 2. defectus qui est in effectu non debet attribui causæ ... et remotæ, ... proximæ et particulari ... est ... ommium causa ... in rebus Creatis ... et actualitatis ... ergo defectus ... qui ... in causis inferioribus ... et liberis non debet Deo atribui tanquam causæ, ... in causam ... et in voluntate creata deformem ... opera ... ratione ... effectus claudicationis non ... vel ... motiva ... et defectus, item defectus ... aut fructificationis in arbore ... vel sole

[illegible] a vali [illegible] nisi [illegible] defectus [illegible]
[illegible] unius et remotis [illegible] proximus et particularis [illegible] defectus [illegible]
[illegible] unius et remotis [illegible] proxi[illegible] et particularis causae [illegible] attribui.

[illegible] probat [illegible] peccare [illegible] deficere [illegible] motu
[illegible] ad illud fine declinare, [illegible] repugnat [illegible] prudenti
[illegible] certo [illegible] quod per sua motiones [illegible] sit causa peccati [illegible]
fine [illegible] motione [illegible] et declinemus
[illegible] fine et [illegible] ubi malum dicitur esse [illegible]
exemplis [illegible] artifex [illegible] peccat [illegible] artis nisi [illegible] sequitur [illegible]
et [illegible] artis, et instrumentum [illegible] deficit nisi [illegible] sequitur actionis [illegible] et
tibia [illegible] claudicat nisi [illegible] suae [illegible] se subtrahit [illegible] rectitudin[illegible]
motus [illegible] ad quem [illegible] gressivo [illegible] illa [illegible] similiter peccare
est desistere a motione [illegible] et [illegible] fine declinare.

[illegible] confirmo: [illegible] causalitatis solum
potest attingere [illegible] continetur intra [illegible] formale sub [illegible]; atqui peccatum
quantum ad formale et malitiam [illegible] importat [illegible] intra [illegible]
[illegible] attingi [illegible] per suam causalitatem [illegible] probatur [illegible]
[illegible] tanquam ultimum finem [illegible]
agens et ultimum finem [illegible] convertuntur [illegible] atqui peccatum [illegible] formale [illegible] est ordina[illegible]
[illegible] fine ultimo [illegible] tanquam ultimum finem [illegible] necessario [illegible] ab illo tanquam
[illegible] ultimo [illegible] peccator [illegible] ad formale [illegible] causa [illegible].

[illegible] ad [illegible] formale peccati [illegible]
[illegible] positivum [illegible] formale peccati
[illegible] formale peccati [illegible] in [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] mare, et [illegible] in obliquo [illegible] privatio[illegible]
[illegible] similiter
[illegible] habet [illegible] formale peccati [illegible] in positi[illegible]
[illegible] mali [illegible] quatenus [illegible]
[illegible] in [illegible] intrinsece et in [illegible]
[illegible] et in obliquo. [illegible]
[illegible] in [illegible] et ergo ad
[illegible] et in obliquo [illegible]
[illegible] peccati [illegible] sufficit [illegible]
[illegible] quae [illegible] in obliquo [illegible]
[illegible] et [illegible] privationem [illegible]
[illegible] positivum illud per [illegible] peccati [illegible] quo
positivum est [illegible] quatenus [illegible] et [illegible]
[illegible] et causa peccati quantum ad formale [illegible].

quod [illegible] secundo [illegible]

2. Dico 2º Deus non causat materiale peccati fundamentaliter sumptum, et qua-
tenus reduplicative fundat ipsam malitiam et deformitatem: probatur haec 2ª: materiale
peccati quatenus tale, et prout fundat malitiam et deformitatem est initiative et
causaliter malum: ergo quatenus tale non causatur a Deo. probatur antecedens: materiale peccati
quatenus tale ut sic reduplicative non est ordinabile in Deum: ergo subinde debet
esse ut initiative et causaliter malum: probatur antecedens: materiale peccati ut tale per-
tinet reductive et initiative ad lineam mali moralis: ergo reduplicative non est
ordinabile in Deum. probatur antecedens: quia paritate fundamentum relationis specifica-
tive pertinet ad suum genus, reduplicative tamen ut fundans relationem
reducitur ad lineam relativorum: ergo similiter materiale peccati licet specificative per-
tinet ad lineam entis, reduplicative tamen ad lineam mali moralis reducibile
est.

Confirmatur haec ratio: si Deus attingeret fundamentum malitiae qua tale, seu materiale
peccati ut tale materiale est, attingeret etiam [illegible] et [illegible] tamquam malitiam
[illegible] est impossibile, ergo et [illegible]. probatur antecedens: per quandam paritatem, qui ponit
fundamentum relationis ut tale fundamentum est, consequenter ponit ipsam relationem
at quia [illegible] non [illegible] ad fundamentum positionem resultat ipsa relatio;
ergo [illegible] ad positionem materialis fundantis malitiam ponitur malitia. sequitur
Deum non posse tale materiale attingere quatenus tale est, quin et ipsam malitiam
[illegible] attingeret.

Dico 3º dicimus Deum non movere moraliter voluntatem ad materiale
peccati per consilium, praeceptum, suasionem, et inspirationem. haec 1º est contra
[illegible] haereticos, praecipue autem Calvinum docentem Deum positive tentare
homines ad peccandum, et quod ad eos tentandum utitur opera daemonum, eis praecipere ut
homines tentent et ad peccatum inducant, cui tamen addit Deum hoc faciendo, non
peccare, nec denominari peccantem quia legi non est subjectus.
probatur vero 1º ex 1º Iacobi epistolae
Deus enim tentator malorum non est, ipse autem neminem tentat. ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nec supplantavit et si Deus induceret ad aliquod malum consilio
suasione praecepto tentaret et supplantaret [illegible].
probatur 2º [illegible] haec ratione: [illegible] moralis
quo aliquis inducit alium ad actionem aliquam exercendam, movet ipsum ad huius-
modi actionem [illegible] quod ab ipso procedit: sed Deus non potest movere voluntatem crea-
tam ad materiale peccati [illegible] omni modo quo procedit a voluntate creata: ergo
nec ad illud movet eam moraliter. maior est certa quia motio moralis habet physicam
efficientiam actionis, sed solum praestat inducere agens ad utendum sua virtute, et mo-
do proprio operandi, et [illegible] est quod in hoc differt a motione physica, quae cum
habeat influxum physicum attingit in actionem [illegible] est intrinseca [illegible] activi
[illegible] tantum. minor autem probatur. si Deus moveret voluntatem ad materiale pecca-
ti eo modo absolute quo ab ipsa procedit, moveret ad illud formaliter quatenus fu-
ndamentum malitiae est [illegible] quatenus [illegible] habet annexam [illegible] consequenter moveret

ita ipsa voluntas ad malitia ergo Deus nequit movere voluntatem creatam ad materiale peccati eo modo absolute quo ab ipso procedit.

Prob. haec sententia: motio generalis pertinet ad Deum ut ad motorem et primum specialis, nec prescindit a natura moralis, si addita se extendit ad motionem moralis [illegible], atque residerat id materiale peccati sit a Deo ut a motore et primo particulari quoniam plurimis procedere ab illo quatenus 1° causa et generali motore et primo subministrante vires, cap. 2° medio [illegible] ad agendum et attingentem in omnibus rebus creatis entitatem, actualitatem, realitatem transcendentalem aliaque quae rerum ad finem et ordinem physicum pertinentes: ergo quamvis Deus possit movere physice voluntatem ad materiale peccati materialiter sumptum, non tamen potest moraliter ad illud movere per scilicet preceptum suasionem etc.

Sed 3° resistit ex sacra pagina; nam 2° Reg. cap. 16 ubi habetur quod Deus precepit Semei ut malediceret David [illegible] maledicere peccaminosum erat, ergo potest Deus preceptio inducere ad peccandum; tum 2° ex Joann. 13 cap. ubi Christus dixit Judae quod facis fac citius, id quod faciebat erat gravissimum scelus ut pote traditio redemptoris, ergo potest Deus suadere ad peccandum.

Ad 1um dico quod quando dicit Deus precepisse Semei maledicere David, preceptum ibi sumit pro permissione, sic quando Deus dicit peccare inducere [illegible] aut aliter permittere excecationem, indurationem. Ad 2um dicunt a pluribus quidam dicunt quod quando Christus dixit Judae facis citius, reprehendit Judae [illegible] regis dentitionem et traditionem, et illud imperativum continet exprobationem mali quod animo conceperat Judas. Alii dicunt non precipere actum ipsum sed acceleratio- nem [illegible] inquiunt, quod malus in re aliquam precepit aut scilicet ad exequendum peccatum in [illegible] tempore quo [illegible] paratus committere et positive sumi [illegible] bonitatem. Alii dicunt quod precepit separationem ab Apostolis non venditionem ipsam, enim subiit et [illegible] statim exivit. Denique ex aliis illud significat permissionem; ut D. Tho. super hunc locum et D. Aug. trac. 61 in Joannem habet.

Stat 3a conclusio stabilita antequam ad 4am conclusionem procedamus in qua solo [illegible] difficultatis maius fundamentum [illegible] conficiunt. Conclusio [illegible] resolutione [illegible] sunt catholici tres sententiae; 1a ergo potest Deus non concurrere positive sed permissive tantum ad materiale. Ita [illegible] quidam antiqui Theologi relati a Divo Tho. et a D. Alberto Magno, quos postea secuti sunt Aureolus et Durandus, qui immediatum Dei concursum ad operationes [illegible] 2as sustulerunt, eandem tenent quidam recentiores, quos citat et sequitur Salas, qui negant actum peccati [illegible] [illegible] [illegible] et quantum ad [illegible] habet entitatis [illegible] positive cadere sub divina providentia [illegible] [illegible] alii [illegible] [illegible].

2a sententia defendit Deum ad materiale peccati positive [illegible] tamen [illegible] non esse praevie et determinantes sed simultaneus et indifferentes, scilicet a voluntate creata [illegible] actus determinari, [illegible]

ad [illegible] divinum determinationem; exprimantur huius opinionis authores qui si Deus
physico decursu in materiale peccati influeret attingeret etiam malitiam et deformita-
tem illi annexam, et consequenter esset author et causa peccati, ita docent Pat. Suarez
Molina Lessius et alii = 3° illi qui in schola D. Tho. consistunt et quam profitetur
aperte Angelicus D., cuiusque praeceptor B. Albertus Magnus existimat dignitatis
causae 1ae, et moventis, et 1ae principij [illegible] salvare per concursum prius simul
tamen et indifferentem a voluntate creata determinabilem [illegible] gradum
[illegible] et [illegible] naturae et qualitatis operationis liberi arbitrij antecedenter
[illegible]

Cum autem haec 3a defendendo statio et
duabus partibus illius exprimo: dico 1° Deus non solum permissive sed etiam positive
concurrere ad actum peccati quatenus est ens, et actus physicus et vitalis, ita cum
Theologis cum D. Tho. 1. 2. q. 79 art. 2. et in 2. dist. 37 q. 2. ubi [illegible]
[illegible] asserentes peccatum sub ratione entis et actus esse a Deo quam ipsissimam
[illegible] quaedam Theologi dicit, esse [illegible]
Albertus. [illegible] dist. [illegible] art. 7. [illegible]
Antiquorum sive recessit ab Autor. et a nullis modernis negatur [illegible].

Probatur ergo 1° ratione fundamentali D. Tho. [illegible] entita-
tis, et actualitatis creatae in Deum et in bonis, et [illegible] entitas quae
includitur in actu malo et peccaminoso est creata et participata et actus peccati
est aliqua actualitas [illegible] et similiter aliquis actus physicus et vitalis, ergo [illegible]
[illegible] ratione entis et actus a Deo tanquam a 1° ente et 1° actu debet immediate
procedere = Confirmatur [illegible] si Deus non concurreret effective, sed permissive to-
tum ad entitatem et actualitatem quae est in peccato, sequeretur dari in rerum natura
aliquod ens creatum et participatum quod subterfugeret divinam causalitatem et [illegible], et [illegible]
[illegible] proinde [illegible] inveniens [illegible] qui inducens in voluntatem sum-
ma [illegible] cap. [illegible] quod est erroneum et [illegible] symbolo fidei et D. An-
selmo [illegible] dicenti. audacia est dicere aliquid esse ens etiam [illegible] absente 1° [illegible]
Dicunt [illegible] entitatem creatam esse a Deo, sed permissive, sed posit-
tive [illegible] bonitate morali est a Deo positive concurrente, et
influente [illegible] malitia et deformitatis annexa est a Deo solum permi-
ssive = Contra 1° implicat entitatem aliquam creatam poni in rerum natura, et acquirere
[illegible] esse extra causas per solam permissionem Dei, et sine influxu positivo
illius ergo. probatur ans. permissio enim nil aliud est quam negatio pura impedim-
enti, sed pura negatio nequit dare esse physicum et reale, ergo implicat entitatem
aliquam creatam poni in rerum natura et extra causas per nudam permissionem Dei, et
sine influxu positivo illius = 2° refutatur hoc [illegible] syllogismo [illegible]
q. 3. q. 2 art. 2. [illegible] Deus non est causa operationis per quam aliquod esse in-
esse producit [illegible] est causa illius [illegible] per aliquas actiones peccati subiectum aliquod in esse
producunt, et per ulteriores hoc generant ergo si harum actionum Deus causa non est
[illegible] actiones sunt, nec hominis qui per has actiones generantur est causa.

[illegible]

Pro ultimo huius art. cc[li] resolutione dicimus 2°. Deus n. solum
[illegible] tanto [illegible], [illegible] in materiale peccati influere, seu movere
et applicare voluntatem et alias potentias ad producendum [illegible] actualitatem, vel
talitatem, bonitatem transcendentalem, aliasque rationes ad ordinem physicum, et li-
[illegible] [illegible], que in materiali peccati reperiuntur imbibite. 2° probatur ista
2ª pars [illegible] scriptura et [illegible] PP[um]. Deus ab eterno predefinivit [illegible]
actionem et passionem Christi Domini, et consequenter eius crucifixionem, [illegible]
[illegible] malam et [illegible] pessimo [illegible] homicidium, et ut ita dicamus Deicidium
quo fuit occisus [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] scripturam et [illegible]
[illegible] Deus sanctitati [illegible] definire [illegible] in esse malum, et quo mali
sunt [illegible] et [illegible], similiter que applicare voluntatem creatam, eiusque movere
ad attingendum entitatem, et bonitatem transcendentalem, que in [illegible] actibus reperiuntur
imbibite.

Dices ex Suarez in opusc. lib. 2 de [illegible] Dei cap. 9. crucifixionem Christi
prout erat actio elicita a Iudeis sub quo erat mala et peccaminosa [illegible]
[illegible] [illegible], sed solum quatenus erat passio in Christo recepta quo sub hac [illegible]
[illegible] erat bona et meritoria [illegible] [illegible] pro peccatis nostris.

[illegible] [illegible] responsio [illegible] Scripturam [illegible]
Actor. 2. [illegible] [illegible] definito [illegible], et prescientia Dei traditum per ma-
nus iniquorum affigentes interemistis. [illegible] hoc [illegible]. non solum passio in Christo
recepta [illegible] actio affigentium [illegible] a Iudeis elicita tribuitur [illegible] [illegible],
que definitio et [illegible] [illegible] [illegible].

2° refutatur [illegible] [illegible] [illegible] adversariorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actio et passio [illegible] [illegible], et [illegible], et [illegible]
[illegible] que [illegible] [illegible] [illegible], et talitates, [illegible] inter se distinguntur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad ordinem physicum [illegible] [illegible] malitiam et deformitatem que per
[illegible] [illegible] et linea [illegible], et que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] actiones et passio-
nes [illegible] Christi crucifixi sub ratione passionis predefiniri a Deo, quin predefini-
et sub [illegible] actionis [illegible] eius crucifixi sub ratione entitatis et actualitatis [illegible]
[illegible] a Deo predefiniri [illegible] [illegible] eo [illegible] [illegible] [illegible] et talitas [illegible]
malitia et deformitate [illegible] [illegible] [illegible] predefinitio actionis male, ut [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] derogat [illegible] sanctitati.

[illegible] probatur [illegible] [illegible] ex D. Tho. explicans [illegible]
[illegible] in materiale peccati [illegible] [illegible] influentis in motu progressivo [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] D. Tho.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vere [illegible] et applicat [illegible] [illegible] ad motum progressivum, [illegible] [illegible]
applicat [illegible] motum progressivum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] influx.

[illegible]

aeq in motu progressivo mediante ipso gressivo ut patet.

Quae 3o arr. est per concursum simultaneum non salvat sufficientem subordinationem causarum 2ae ad 1am in agendo et causando ergo. Quae ante. subordinatio causae 2ae ad 1am in agendo et causando debet fundari in prioritate et posterioritate praevenientiae et influentiae et causalitatis; sed ipsa subordinatio ipsa sufficiens subordinatio causae 2ae ad 1am in agendo et causando non invenire in concursu simultaneo ergo in illo non salvatur sufficiens subordinatio causae 2ae ad 1am in agendo et causando. Probatur minor: quotiescumque in aliquo invenit subordinatio in aliqua ratione toties invenit prioritas et posterioritas in illa ratione; sed in concursu simultaneo quo Deus operat cum causa 2a nullo invenit prioritas et posterioritas in influentia et causalitate nam numquam concurrentiae et effectus: ergo ipsa prioritas et posterioritas subordinatio nequit provenire a concursu simultaneo. Probatur minor: concursus simultaneus prioritate causalitatis et naturae motum liberi arbitrij non antecedit alioquin non simultaneus sed praevius esset: ergo in agentia et causalitate actus physici peccati qui vitalis est liber non salvat prioritas et posterioritas per concursum simultaneum.

Dices ex adversarijs sentientibus in suo esse respectu sufficienter salvari in Deo dignitatem primi principij per hoc quod voluntas creata in Deo receperit virtutem agendi licet indifferentem concursu simultaneo ad agendum; contra: 2o reijcit sententiam talem quae tale est per concursum simultaneum Deus non potest distinguere voluntatem creatam et talem causam 2am in ratione primi actualis et effectivi suarum operationum, ergo per talem concursum in Deo non salvat sufficientem rationem primi principij. Probatur ante. est primum actuale operationis ut aliquid prius natura ipsa operatione etc. ... enim distinguit in ratione talis primi debet ipsas operationes dicti prioritate naturae antecedere; sed concursus simultaneus prioritate naturae operationem voluntatis creatae non antecedit alias non simultaneus sed praevius et praedeterminans esset ergo iste concursus non distinguit voluntatem in ratione primi actualis suarum operationum.

Iterum refutatur ista responsio: movere ut movetur est nihil motus sit mutatio ut talis sed per concursum simultaneum Deus non immutat causas 2as: ergo per talem concursum Deus non movet illas. Probatur minor: immutare causas 2as ut agere illas; sed per concursum simultaneum Deus non agit in illas sed in illis nec illas aliquo modo creat sed effectum ab illis productum; ergo per talem concursum Deus illas non immutat nec movet = 4o probatur arr. est, quia distruit et everset omne fundamentum non dicit Deus non esse moventem ad materiale peccati maxime quam deberet praemovere ad formale peccati indissolubilem connexionem quam formale habet cum materiali, relatione in quibus peccatis ut idem dicit; sed hoc falsum ut nullo ergo. Probatur minor: vis operativa nisi actus non extendit ad illud omne quod connectit aut ad constitutivum suo sorte nisi contineat intra sphaeram activitatis aut latitudinis obiecti adaequati ipsius; sed deformitas peccati non continet intra sphaeram activitatis Dei aut sphaeram causalitatis eius ergo ex eo quod Deus per motionem praeviam et efficacem praedeterminatorem causat materiale peccati cum quo connectitur formale, ut sequitur quod causat etiam ipsum formale. Maior explicatur, non licet

bonum

[illegible] sit idemtificata cum vero, tamen nullus quod attingit verum bonum [illegible] attingit [illegible] [illegible] ab illo [illegible] nisi quod sit idemtificatum cum bono [illegible] intra [illegible] lati[illegible] [illegible] adaequati [illegible] vis operativa [illegible] ad illud [illegible] quod idemtificat [illegible] intra [illegible] sphaera suae virtutis operativae.

[illegible] Valle [illegible] ar[illegible] [illegible] adversarios volentes ad verum [illegible] Deum ad actum malum [illegible] voluntate in actu concurrere [illegible] doctrina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concurrere et una sine alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] malitia [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attingere [illegible] peccati [illegible] et remote [illegible] [illegible] malitiam [illegible] [illegible] [illegible] proxime et immediate [illegible] [illegible] [illegible] et remote [illegible] multo magis [illegible] malitiam peccati [illegible] [illegible] a Deo [illegible] operante [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] [illegible] iungit [illegible] malitia peccati [illegible] [illegible] voluntatis creatae [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] malitia peccati [illegible] voluntatis [illegible] ergo cum [illegible] [illegible] praevio [illegible] malitia [illegible] et remote [illegible] [illegible] et [illegible] ergo applicare voluntatem [illegible] [illegible] entitate [illegible] malitiam [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] entitate [illegible] applicatione [illegible] malitiam [illegible] [illegible] poterit [illegible] concurrere [illegible] entitate [illegible] [illegible] [illegible] concurrat [illegible] malitia.

[illegible] qui [illegible] alteri [illegible] agenti [illegible] movet et invitat ad operandum [illegible] [illegible] [illegible] movere et [illegible] voluntatem ad malum peccati et [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] concurrat ad [illegible] mediante [illegible] [illegible] [illegible] qui talia agunt digni sunt morte [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] consentiunt facientibus [illegible] [illegible] peccati qui [illegible] alteri male agenti [illegible] qui movet et invitat ad agendum [illegible] [illegible] [illegible] applicationis et motionis [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Respondeo [illegible] [illegible] verba [illegible] [illegible] concursus praevii et [illegible] [illegible] [illegible] indifferens [illegible] voluntatis [illegible] specie [illegible] [illegible] indifferens [illegible] a voluntate [illegible] specie [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] dare talem concursum [illegible] indifferente [illegible] [illegible] a voluntate [illegible] a Deo [illegible] causa [illegible] liberae [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] facit [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible] imperfecta [illegible] creaturis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in actu [illegible] [illegible] [illegible]

cum

Cum causis liberis sit indifferens, et Deus indifferenter utitur illis operat suis concursu concursu tamen actualis et exercitus quo desinato efficitur influit cum voluntate creata. Dicitur illi ut non potest esse indifferens cum intrinsece imbibat in illo actu, et cum illo idem est. Ipse concursus, siquidem quo Deus concurrit ad operationes effectus cum voluntate est actualis et exercitus influxus Dei volitionis; ergo est indifferens et determinabilis a voluntate creata.

Quo facto disputatione inquiro, an ipse Deus actualis et exercitus attingit solum entitatem et substantiam actus peccaminosi, an transit medio determinatione voluntatis creatae ad eius malitiam et deformitatem: si primum dicit, etiam concursus previus praescindit a malitia et deformitate et solum attingit entitatem et substantiam actus; si secundum sequitur quod concursus Dei aequaliter se habet in bono et malo, se exercitat quod repugnat Dei sanctitati et ut steriliter in nostris suis annuntiamus; advertere quod concursus previus ut potest distinctus ab actione creata deest illi prioritate naturae antecedente distare a malitia et deformitate quae constanter, et sic ipse attingit sine deformitate entitatem, sic poterit iure previus concursus attingere ut potest cum auctor et actione creatore.

Denique disputat dicere responsio et ad hoc retorqueo argumentum in adversarios concursus quo Deus cum causis liberis operatur licet sit indifferens et a voluntate creata ad speciem actus determinet, tamen ipso voluntatis determinat ad ipso concursu ad individuum actus; quia in actu malo sub ratione individuali considerato reperitur aliqua specialis malitia quae includit in ratione specifico illius ergo Deus qui sic determinat voluntatem ad eliciendum actum in individuo, ergo determinat ad illam malitiam individualem ipsi annexam. Et licet in actu peccaminoso individuali videre sit malitia moralis individualis et quae non est de ratione specifico talis actus, videtur negare hic consequentia: ergo similiter Deus qui determinat voluntatem ad actum in individuo eliciendum non attingit malitiam individualem ipsius, poterit previe movere et eadem voluntatem ad entitatem actus, quin eam determinet ad specificam malitiam ipsi annexam. Immo licet quod in actu peccaminoso individualiter considerato sit malitia moralis individualis quae non includit in ratione specifico illius, per non illam malitiam quae petit ex interventione circumstantiae individualis, et ex circumstantiis in eadem specie aggravantibus malitiam moralis est, et haec non est specifico: ergo individualis.

Hinc quaeritur quam validus noster dignitas fundamentis contra ista insurgunt, dicitur: et 1° Deus absoluto et efficaci decreto influit substantiae eius circumstantiis actus quo libere et cum advertentia, rursus in parte consilii et cum aliis voluntate vult quod ille libere et cum advertentia talis actus eliciat, ut hoc ipsius Dei eliciat, impossibile est quod homo libere talis actus elicit nisi peccando: ergo Deus absoluto et efficaci decreto vult quod homo peccet.

Et ad hoc argumentum in 1° ipse disputans, nihil quo concludere adversarios supponit ut fit transitus de sensu malo ad finale sensu et specificativo ad reduplicativum; nam in minori ly actus sumitur pro malo materialiter et specificative sumpto,

in minori

in [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] ipsa [illegible] et deformitatem, unde [illegible] fuit [illegible] ipsius argumenti ac si diceret: Deus efficaciter vult quod Petrus Paulo generet; sed Petrus non potest Paulo generari nisi committat peccatum [illegible] ergo Deus efficaciter vult Petrum peccare [illegible] solvere [illegible] quaerit [illegible] ipsius argumentationis. — [illegible] distinguendo maiorem. Deus absolute et efficaci decreto vult quod eliciat actum odii modo effectivo concedo maiorem; modo defectivo nego maiorem [illegible] distinguo minorem [illegible] voluntas creata [illegible] actum odii Dei et quoad reali quoad [illegible], et si adiuvet et detrahat sub utroque modo et effectivo et defectivo, quia [illegible] utrumque [illegible] vel movendo et cooperando, et adiuvando etiam movet et cooperatur ad peccatum; si autem adiuvet, et habeat ille actum sub ratione [illegible] entis, et quoad id quod vitale et effectivum est in eo, [illegible] hoc fit operando vel [illegible] in defectu [illegible] potius et influxum obstans defectui quod [illegible] voluntatem ne deficiat [illegible] a defectu.

Dices ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actum non solum eo modo quo exit a Deo sed etiam eo modo quo exit a voluntate creata quoniam facit illam agere, et quae movet et determinat ut eliciat suo modo talem actum; sed actum malum [illegible] Deus eo modo quo exit a voluntate creata peccatum est; ergo Deus per decretum [illegible] movet, et determinat voluntatem creatam ad peccandum, et [illegible] efficaci [illegible] decernit peccantem [illegible] peccantem.

[illegible] hoc distinguendo maiorem [illegible] actum eo modo quo exit a voluntate creata, eo modo effectivo concedo maiorem, eo modo defectivo nego maiorem, et distinguo minorem [illegible] malum eo modo quo exit a voluntate peccatum est eo modo effectivo nego minorem, eo modo defectivo concedo minorem. [illegible] [illegible] [illegible] responsio ad ultimam [illegible] subiunctam, cum enim Deus praedefiniat entitatem actionis peccaminosae tantum [illegible] non [illegible] [illegible] et effectum, ideo [illegible] praedefiniendo [illegible] non decernit peccantem [illegible] peccantem [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

Objicies, si Deus absoluto et efficaci decreto praedefiniat materiale peccati, licitum erit hoc velle entitatem actus mali [illegible] odii Dei, sed hoc [illegible] ergo. Probatur maior: licitum est velle quod Deus vult nos velle; sed si Deus absoluto et efficaci decreto praedefiniat materiale peccati vult nos velle entitatem actus mali; ergo licitum erit idem velle. — [illegible] si Deus [illegible] praedefiniret [illegible] materiale sequeretur quod [illegible] peccando peccares et non peccando etiam peccaret, sed hoc [illegible], ergo et illud. Quod [illegible] peccando peccaret [illegible] certum [illegible] non peccando peccaret [illegible] probatur non eliciendo actionem peccati non [illegible] voluntati Dei volenti efficaciter ipsum elicere actionem peccati, non conformare se voluntati Dei [illegible] peccatum; ergo non eliciendo actionem peccati peccaret.

[illegible] Sequeretur etiam quod Deus eundem actum odii vellet et nollet, amaret, et [illegible] [illegible], ergo. Probatur sequela, illum vellet et amaret, quia illum praedefiniret et [illegible] [illegible], illum [illegible] nollet [illegible] prohiberet, et puniret; ergo Deus eundem actum odii vellet et nollet, amaret, et non amaret.

R.

Dx ad 2 prius negᵒ sequelam. Cuius prob. distinguit maior. Nihil enim
e velle quod Deus vult nos velle voluntate signi, decibili praecepti, legis per
missiva ... maior; voluntate generali ... et generali ... minor
... hac voluntate generali Deus ... vult quae ... velle
... mortem parentum damnationem reprobum et si
milia ... peccando pecc
aret ... minor ... distinguo minorem ... conformare
se voluntati ... in volito materiali ... conformare se
volito formali ... minor ... docet in tractatu de actibus humanis, et ... mo
ralitate ... esse malum ... conformare voluntati ... in volito materiali
hoc ... velle ... Deus vult nisi quod nobis innotescit ... per praeceptum ...
per praeceptum nobis ... hoc modo ... possumus licite velle ...
... aliquo prohibitum ... tenemur sub peccato ... malum alicui ...
... materiale peccati ... Deus ab aeterno ... definitive ... eliciturus
... praeceptum ... peccaret ... potestis ... faceret ... actus ...
... adde ... si Deus ... odit
... entitate et activitate ... actus ...
malum morale ... absque repugnantia ... actus ... entitat... dicta ...
... et ... deformitate ... prohibet et punit, et positive vult, et ... actu ...
... sacerdotis ... prohibeat ... sub speciebus ... et dicta ... a ve
... et prohibeat quatenus ... malum et sacrilegum.

... in ... quod Deus ad extra operatur pertinet
ad iustitiam et misericordiam, ut ex psal. ... habet Universae viae Domini miseri
cordia et veritas; ... praedeterminare voluntatem ... ad materiale ... pertinet ad iusti
tiam ... in ... peccato ... committit ... in ... in ... instanti
... permissio ... peccati ... potest esse ...
... pertinet ad iustitiam ... ad materiale peccati ... quod ... spectat ad misericor
diam ... operando ... peccati ... incidit in miseriam ... ab illo
... eliciendus ... actus ... deformitas ... Deus ... voluntatem ...
ad materiale peccati ... pertinet ad misericordiam.

... maior, quod Deus ad extra operatur, per
tinet ad iustitiam et misericordiam, ... particulari ... maior
... et ... generalis ... creatio ... conserva
tio et ... ad ... generalis ... pertineat
... operationes ... pertineant ad iustitiam vel misericordiam ...
... ad generalis ... providentiae ... indeterminate ...
materiale peccati ... dicto attributo ... ut ait D. Thom. ...

misericordia

miseri cordia [illegible] [illegible] explicite vel implicite, pro remotione miseriæ [illegible] [illegible]
creaturæ [illegible] [illegible] debet [illegible] esse [illegible]: 2º [illegible] remotione [illegible] [illegible]
defectus, [illegible] [illegible] modo reflect [illegible] [illegible] indeterminatione ad malum peccati
[illegible] genere [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], quæ est quædam imperfectio creaturæ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit tamen motiva [illegible] [illegible]
[illegible], quæ debet [illegible] [illegible] creaturis defectibus aliquod [illegible] [illegible] addo quod
[illegible] indeterminatione ad malum peccati etc. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in 1º
instanti [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] implicite [illegible] [illegible] boni [illegible] [illegible] se convertit
specialiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permissio peccati, [illegible] [illegible] includit
volitionem denegandi auxilium efficax, [illegible] [illegible] [illegible] ad malum peccati, et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sit in pœna peccati originalis et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] addo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] indeterminatione ad malum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
permissionis peccatorum sunt effectus reprobationis, ita in electis effectus [illegible]
[illegible] idem.

2º arguit: Deus prædeterminavit hominem ad malum peccati [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] hoc non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible] tentare aliquem qui movet illum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ad malum peccati [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tentare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible]
[illegible] [illegible] hominem ad malum peccati [illegible], suadendo [illegible] [illegible] [illegible]
quo [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] tentare [illegible] [illegible] [illegible] peccati
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] multo magis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo si Deus [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tentabit. [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] infallibiliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si Deus [illegible]
[illegible] ad malum peccati [illegible] [illegible] suadendo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinaret [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] physicè et moraliter [illegible] [illegible] physicè [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] malis

non moralis, quia se extendit ad ordinem moralem et adeo, quae sunt talis ordinis; 1° respicit entitatem actualitatem et [illegible] transcendentalem, quae sunt [illegible] correspondentis [illegible] et abstrahit a conformitate, et difformitate cum lege; 2° respicit ea, quae sunt intra lineam moris et attendit [illegible] ut sic [illegible] et conformem ad difformitatem debitam [illegible] 1° convenit Deo ut hic [illegible] qui [illegible] ad agendum. 2° convenit illi, ut [illegible] particulari [illegible] modo Deus [illegible] decerneret tentare [illegible]

ad id quod dicit motionem [illegible] esse [illegible] ut [illegible] efficaciorem intensive [illegible] quae sistit intra ordinem physicum nec se extendit ad ordinem moralem et motum moralem.

Secundo respondetur [illegible] motio physica voluntatis ad actum aliquem supponit [illegible] bonum ab intra [illegible] referri in aliquod objectum [illegible] repraesentatio [illegible] et intra ut moralis [illegible] et excitat [illegible] ergo si voluntas a Deo physice [illegible] ad malum peccati, debet etiam ab illo moraliter moveri, et sic [illegible] causa peccati.

ad hoc argumentum [illegible] duplicem esse motionem moralem [illegible], quae fit per [illegible] et repraesentationem [illegible] aliquid per modum inspirationis [illegible] per suasionem [illegible] quo voluntas [illegible] ad aliquid volendum et [illegible] 1° [illegible] pertinet ad ordinem moris et sistit intra ordinem physicum, et abstrahit a conformitate et difformitate a lege [illegible] ergo si voluntas a Deo physice movetur ad malum peccati, etiam ab illo moraliter movet repraesentando bonitatem physicam objecti [illegible] utilitatem, aut delectabilitatem [illegible] ordinis physici et abstrahunt a conformitate et difformitate a lege [illegible] ordinis moralis [illegible]

[illegible] Daemon movet nos moraliter ad peccandum [illegible] Deus praedeterminat suasiones, quibus movet ad actum malum [illegible] ergo [illegible] physice, sed etiam moraliter [illegible] movet nos moraliter ad peccandum [illegible] praedeterminat suasiones quibus Daemon [illegible] quatenus tales suasiones sunt actus [illegible] physici, et [illegible] adversarii [illegible] moraliter et ad peccatum [illegible] Deus talis suasiones [illegible] quia [illegible] physici et vitales sunt [illegible] in Daemonibus, et tamen [illegible] moraliter [illegible] quibus Daemon movet nos moraliter ad peccandum [illegible] praedeterminet [illegible] physice et vitales sunt.

[illegible] 3° [illegible] non est admittenda [illegible] [illegible] voluntate [illegible] aliquam [illegible] ad iudicare [illegible] ergo [illegible] moraliter [illegible] quam [illegible]

[illegible]

actus explicitè prædictos ... tamen talis actus sunt ... [illegible] ... ratio ... [illegible]

Tertio, hoc totum probatur ... in adversarios retorquetur ... [illegible] ... repugnare videtur, quod Deus videat per scientiam infinitam occasiones et circumstantias ... [illegible] ... peccaturus, et bene operaturus, nolit eum in illis ponere ... [illegible] ... in aliis in quibus per eandem scientiam praescivit ... infallibiliter ... praevidit ... peccaturum ... lab... in peccatum ... [illegible] ... ad malum ... [illegible] ... facere ... [illegible] ... voluntatem frustrari ... [illegible] ... Probatur hac [illegible] ... infallibilitate ... providens occasiones in quibus ... peccaturus, et potens ponere in aliis in quibus non peccet, authorem peccati ... in adversarios ... [illegible] ... Deus praedeterminet voluntatem ad ... peccati ... motione efficacissima ... [illegible] ... peccati ... [illegible] ... exemplo ... [illegible] ... calcitrantes ... si aliquis de supercilio montis aliquem duceret ... [illegible] ... lapsurus ... [illegible] ... in quo ... [illegible] ... latrunculis spoliari ... et ad illum ... solum permisisse, si ... positive author ... et spoliationis, videant ergo quomodo ab hoc ... solutam ... [illegible]

... [illegible] ... ad replicam ... sequens ... [illegible] ... motionis ... applicationis se subtrahens ... deformitas, et defectus ... [illegible] ... voluntatem creatam ad actum peccati ... [illegible] ... gradualis ... ex circumstantiis ... specifica ... [illegible] ... specialis ... [illegible] ... entitatis illius actus ... [illegible] ... Deus ... [illegible] ... voluntatis ad ... [illegible] ... ad entitatem et speciem ... [illegible] ... et malo ... [illegible] ... voluntatem creatam ... [illegible] ... praedeterminet ... [illegible] ... peccator ... regula morum ... [illegible] ... et defectus moralis ... [illegible] ... entitati ... inducit ... [illegible] ... atque querimonias ... adversarios ... [illegible]

... [illegible] ... gravi aliquo tentatione vexatus, et ... ad malum ... [illegible] ... ad eo inducentibus, et ab eo deterrentibus ... peccati ... [illegible] ... habebit legitimam excusationem ... merito dicere potuit ... tale peccatum ... [illegible] ... in tali actu inclinatus ... ad illum ... [illegible] ... nulla pars ... tale legitima ... [illegible] ... in ... et nasci ... [illegible] ... et malitiam moralem se ... [illegible] ... potuerat ... [illegible] ... et in ... [illegible] ... [illegible]

... denique ... licet Deus in genere causae efficientis ... [illegible]

esset

et per modum [illegible], nullus provisorium in Deo [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible]. [illegible] tamen illum inchoat in allio genere [illegible], moralis [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] movet Deus ad [illegible] influxum illum [illegible] in malo [illegible]
[illegible] eius nat[illegible] humanae [illegible] [illegible] originalis [illegible] sauciatae et corruptae et magis [illegible] ma-
[illegible] quam in bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus sensitivi rebellionis concupiscen-
tiae et [illegible] quae [illegible] ad peccatum [illegible] et moraliter movet Deus aliquo modo
in [illegible] peccati [illegible] saltem originalis et denegat auxilium [illegible] ad [illegible]
[illegible] peccati ex quo ad malum peccati [illegible] quo doctrina [illegible] illud An-
selmi lib. de casu diaboli. cap. [illegible] dicunt enim adversarii D. Anselm. docuisse
Deum non posse dare [illegible] [illegible] gratiam [illegible] permittere [illegible] cap.
[illegible] servire [illegible] fecisti in iniquitatibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad peccatum [illegible] statum [illegible] [illegible] peccati [illegible] saltem originalis
Deus aliquo modo [illegible] et [illegible] movet, et [illegible], et velut [illegible] ad [illegible]
[illegible] et influxum ad [illegible] [illegible] unde non [illegible] a Deo, [illegible] a voluntate creatae
aliquomodo [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad malum peccati
[illegible]
Nunc habemus in malum nec [illegible] Adami peccatum, culpam aliquam imponebat [illegible]
[illegible] Deus denegaret auxilium efficacem [illegible] [illegible] illius status; et tamen ad malum
inobedientiae Adami, et ad malum eiusdem peccati Angelorum Deus illos [illegible], ergo
solutio [illegible] nulla est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad malum [illegible] [illegible] excusationem, et [illegible] [illegible] esset et [illegible] Deus
[illegible] [illegible] argumentum [illegible] adversarii solvere tenent
[illegible] illi nullam possunt assignare causam cur Deus Angelis et [illegible] Patribus [illegible]
gratiam [illegible] ad perseverandum in bono, [illegible] in [illegible] [illegible] et
occasionibus in quibus per [illegible] [illegible] illos in peccatum incidentes
esse lapsuros infallibiliter; [illegible] ad Apostolum recurrere ad inscrutabilia iudi-
cia Dei [illegible] nullam [illegible] assignare [illegible] cur Deus Angelis et [illegible] Parentibus [illegible]
[illegible] auxilium efficax ad implendum praeceptum, [illegible] malum inobedientiae [illegible]
[illegible] [illegible] voluit. [illegible] aliter respondet Aug. lib. 11 de Genesi ad litter. [illegible]
ubi loquens de casu Adami, et Angelorum [illegible] [illegible] posset etiam voluntatem [illegible]
in bono [illegible] quoniam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluit.
tur noluerit: [illegible] [illegible]

Controversia Unica Utrum detur Physica premotio?

In 1a meis collectionibus aliquae etc. in 2a mea mentem unica et aperiam, illamque suadebo 1o ab authoritatibus sacrae script. 2o ab authoritatibus Sanctorum PP., et praecipue D. Aug. et D. Thom. 3o arbitribus. quae ad inde veniendibus; quod ex 2na 11 seq. in 3a etc.

Supp. 1o dari in nobis liberum arbitrium, quae veritas de fide est et probatur ex illo Eccli 15: reliquit eum in manu consilii sui. Josue 24: optio vobis datur eligite hodie, quod placuerit: Deuteron. 30: elige vitam, ut possis vivere. 2 Reg. 24. dictum est David: Trium tibi datur elige unum quod volueris ex his, ut faciam tibi: Unde D. Aug. lib. de grat. et libero arbitrio ait: revelavit nobis Deus per Scripturas sanctas esse in hoc liberum voluntatis arbitrium: quod qui esse negaverit catholicus non est. patet etiam haec veritas ex aliis sacrae Scripturae testimoniis et ex dictis et PP. quod datur in nobis liberum arbitrium.

Patet etiam haec veritas ratione desumpta ab inconvenienti quod alias sit D. Thom. in aliis quod frustra esset exhortationes, consilia, prohibitiones, praecepta, praemia, et poenae, ut arguit D. Aug. lib. 5 de Civitate cap. 9, et Philos. 3 Ethicorum cap. 2 et 5 dicens apparet non esse virtutem et vitium nisi sit in nostra potestate.

2o Supp. liberum arbitrium sic definiri: est facultas voluntatis et rationis habens in se virtutem ad utrumlibet, vel habens se ad utrumlibet: ita Magister 11 ... in 2 dist. 24. et dist. 25. Potest etiam sic definiri causa libera est, quae positis omnibus requisitis ad agendum potest agere, et non agere aut ita agere unum, ut etiam contrarium agere possit. At haec 2a definitio bona sit nec a nobis reiiciatur

quia bene vita vincidit Aq[?]ᵃ, i[?] in inferendae, q[?] sub-
ista fra neq[?] apud Aris, neq[?] apud Sanctu[?] th[?], neq[?] apud
Magistru[?] ... invenit.

3° supp[?] 23 solere distingui libertate:
alia accidentale, et essentiale alia. 1ᵃ consistit in indiferentia,
qua habet voluntas ad utrumlibet, qua adhuc non est determinata
neq[?] ad amorem, neq[?] ad negationem amoris Dei. 2ᵃ consistit
in ipsa met determinata voluntate ad amorem Dei, aut pro ad
non amorem.

4 supp[?] qd in his tri[?] praedeterminare, praemovere illa par-
ticula prae videtur notat prioritatem temporis, sed naturae, et causalitatis,
ac proinde idem Deus praemovere voluntatem, ac eam movere, nam ut
dixit Aris 4 metheph. tex. 23 moveri naturaliter prius est moto: sive ut
loquitur Ang Doctor 3 3ᵃ ... op. 149: motus moventis praecedit motum
mobilis ratione et causa, idem prioritate rationis et causalitatis.

His igitur ita
suppositis, duae in hac celeberrima dificultate sunt moventur sententiae:
1ᵃ asserit Deum non praemovere, nec praedeterminare physice volunta-
tem ad operandum: pro hac solent referri Gabriel in 1 dt.
9. 1 art 2°, et distinctio 37 q1 art 1, et Marsilius dist. q1
art. 2°, eamdem tenet Molina, Vriburi, et ut uno ore omnes
comprehendam, fere omnes DD.es societatis. =

2ᵃ sententia ex diametro
opposita docet, et instanter defendit Deum physice praemovere nostram
voluntatem; ita Mᵉʳ Albelda. Araujo, Mᵉʳ Bañez, Capreo-
lus, Caietanus, et ceterique in summam omnes Dth[?] disc.; eam
docet Ang Doctor q. 3 de pot. art 7 = in 2. d37 q2 art 2, et 1 p
q 105 art 5 ad 3um, et alii quam plurimi in toto, quos nimis
longum esset referre. = et de i p[?] &=

Unica conclusio: Deus physice praemo-
vet, et praedeterminat nostram voluntatem. Probatur haec conclusio 1°
authoritatibus sacrae scripturae: dicitur enim 1° Reg. 10 immu-
tavit ei Deus cor aliud. et Exod. 14 hanc fer[?] cor illius in odium
hostium: et 1 Job 26 habet celebre testimonium. Et di-

rivi aquarum, ita Cor Regis in manu Domini, quocumque voluerit vertet illud. et Joannis 6. Nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum =

Patet ergo nostra doctrina omnibus illis testimonijs, quae in sacra scriptura asserunt voluntati Dei resisti non posse, id est quod non possit poni de sensu composito cum efficaci voluntate Dei, et possit poni in sensu diviso, et [illegible]: ita Esther 13: non est qui possit resistare voluntati si decreveris salvare Israel: et iterum ibi idem: Dominus omnium tu es nec est qui resistat voluntati tuae. Ad Rom. 9 voluntati ejus quis resistet: Isaiae 46 Consilium meum stabit, et omnis voluntas mea fiet: ergo nostra doctrina conformis est locis sacrae scripturae =

Probatur 2° ex [illegible] doctrina authoritatibus sanctorum Patrum - et precipue Divi Aug. Divi Thom. et imprimis Divus Aug. lib. 1 contra duas epistolas Pelag. cap. 20 loquens de mutatione Regis Assueri sic ait: Deus cor Regis occultissima et efficacissima potestate convertit et transtulit ab indignatione ad lenitatem, quae verba ita physicam motionem potius quam moralem designant. et in super quia Pelagianus hanc moralem motionem per illustrationem et propositionem objecti salvis in hoc statu suae heresis negavit, ut constat ex Divo Aug. lib. de gratia Christi cap. 7 et 10 =

Et lib. de gratia et libero arbitrio cap. 21 his et talibus testimonijs divinorum eloquiorum, quae omnia commemorare nimis longum est, satis quantum existimo manifestatur operari Deum in cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates quocumque voluerit sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro meritis eorum (intellige quoad entitatem et materiale peccati) judicio utique suo aliquando aperto, aliquando occulto: = ergo ex mente Divi Aug. impugnatur [illegible] dictis solis, et in aliis [illegible] credulitati [illegible], quae fatalis [illegible] abstineo: Deus per motionem efficacem physice movet, trahit, et inclinat hominum voluntatem ad operandum; [illegible] autem et D. Thomas [illegible]

Quod docuerit hic probo. nam quod habet art 7 ad 2um sic ait:
et ideo si Deus movet mentem hominis ad bonum quod per huiusmodi motionem
resistere = et 1 ad Ambrosium dicit q 7 quaestio Una. articulo 4 sic ait:
producantur, quae dedit fecit. Voluntas Dei non solum res in esse producunt, sed etiam rebus producendis modum quo
Clarissimum testimonium est illud quod habet in D. Th. 1a 2ae q 109 art 4
ubi utrumque per motionem et moralem et physicam posuit his verbis: Vo-
luntas enim movet ab obiecto, quod est bonum et ab eo, qui creat virtutem volen-
di. ubi plus physicum verbis docuit quam de supra art 7, ubi ex professo
q 4 disputans sic ait se ipsum de necessitate quod Deus sit causa actionis
cuiuslibet rei naturalis ut movens et applicans virtutem ad agendum:
et in fra sic ait: sic ergo Deus est causa actionis cuiuslibet in quantum dat
virtutem agendi, et in quantum conservat eam, et in quantum applicat ac-
tioni, et in quantum eius virtute eius virtus agit: quod late explicat
ad 7um exponens quod sit illud quo agentia 2a applicantur et moventur
a Deo = huic testimonio Vallarius ut Pater Suarez alii solu-
tione non invenerit nisi asserere D. Th. retractasse se, quod quam fal-
sissimum sit constat ut ex textu ex 1a p relato, constat etiam ex eodem D.
Tho p 1 q 105 art 5, et 1 p q 105 art 5, et ex aliis quam plurimis
locis =
Docet etiam nostram D. Bernardus lib de libero arbitrio circa
finem ubi ait: Deus voluntatem applicat operi, et opus explicat volun-
tati: docent etiam nostram D. Anselmus in lib de Concordia q 1
verbis infra referendis.
2o probo nostram D. verbis 1am rationes sic pete per oppositi efficacia
physica per determinationis non destruit libertatem: ergo admitti debet
est physica per motio. probatur: Efficacia per determinationis physica
ortum habet ex summa efficacia divinae voluntatis. sed efficacia
divinae voluntatis non destruit sed causat nostram libertatem: ergo effi-
cacia physica per determinationis non destruit sed causat nostram libertatem.
probatur minor: efficacia divinae voluntatis ex potestate ut non solum in-
ferat subiectum consensus nostri sed etiam nostram libertati illius: sed
efficacia divinae voluntatis non destruit sed causat nostram

libertatem. probatur: nam efficacia divinae voluntatis ex=
poscit non solum ut fiant ea, quae Deus fieri vult, sed ut eo modo
Vult fiant quo ea vult fieri: ergo efficacia divinae voluntatis
exposcit ut inferat non solum substantiam nostri consensus, sed etiam modum
libertatis illius =

Hanc efficacissimam tradit Angelicus doctor

1ª p. q. 19 art. 8, ubi inquit: an voluntas Dei necessitatem rebus
volitis imponat: et reiecta sententia ab aliquibus tradita, qui
libertatem et contingentiam rerum volebant petere solum ex parte cau=
sarum liberis et contingentibus, sic ait: et ideo melius dicendum
quod hoc contingit propter efficaciam divinae voluntatis = et
post pauca sic ait: Cum igitur voluntas divina sit efficacissima
non solum sequitur quod fiant ea quae Deus vult fieri, sed quod eo modo
fiant, quo Deus ea fieri vult, vult autem quaedam fieri Deus
necessario, quaedam contingenter, ut sit ordo in rebus ad complendum univer=
sum. eandem doctrinam tradit Angelicus doctor opusc. 3 cap. 140
et aliis pluribus in locis =

Hanc etiam tradit D. Anselmus

lib. de concordia praescientiae praedeterminationis, et gratiae cap. 1 his verbis:
quoniam quod Deus vult non potest non esse, cum vult hominis voluntatem nulla
cogi sive prohiberi necessitate ad volendum sive non volendum et vult
effectum sequi voluntatem, tunc necesse est voluntatem esse liberam,
et esse quod vult =

2ª ratio contra nos sic potest opponi: ut Deus tan=
quam causa prima influat in consensum liberum voluntatis creatae de=
bet voluntas creata subordinari Deo in illius efficientia, sed
non subordinatur Deo nisi ab ipso ut determinante dependeat:
ergo ut Deus tanquam causa prima influat in consensum liberum nostrae volun=
tatis, debet voluntas nostra determinari a Deo ad talem consensum,
cum talis determinatio prout a Deo praecedat prioritate naturae
nostram determinationem. sequitur quod Deus praedeterminet nostram vo=
luntatem. probatur minor: quia voluntas creata non potest efficere

actu liberu sine concursu divino non sufficit ut subordinet Deo in illius efficientia: quia talis subordinatio salvari debet voluntas creata a Deo ut determinante dependere. Prob. ant.: Deus non potest efficere actum liberum voluntati creatae sine concursu illius; et tamen Deus non subordinatur voluntati creatae in efficientia actus liberi; ergo non requiritur causa subordinatio: ergo quod voluntas creata non possit actum liberum efficere sine concursu divino non sufficit ut subordinet Deo in illius efficientia. =

Confirmatur 1.: voluntas creata in se determinandi est liberum: quia est liberum in se determinando: quod in determinando supponit alium liberum non per se: ergo voluntas creata non solum se determinat sed etiam determinat a Deo libero. et haec ratio non solum reinsinuat a D. Thoma q. 1 de Ver. q. 2 art. 2 ad 3 respondendo de libero arbitrio ait: Unde remanet sibi dominium sui actus licet non ita ut primi agentis.

Confirmatur 2.: quia voluntas creata non sit liberum sed sola potentia non semper in actu sed quandoque est in actu, quandoque in potentia; sed quando in potentia est indifferens ad actum et negationem actus, et ad actum amoris et ad actum odii: ergo ut sit in actu liberum debet determinari a Deo. probatur consequentia: nam Commentator in 2 physicorum ab eo, quod est ad utrumlibet, non sequitur aliqua actio nisi ab aliquo alio inclinetur ad unum: ergo ut voluntas exeat in actum debet determinari a Deo; et haec ratio sumitur ex D. Thoma pluribus in locis asserente quod a principio indifferenti ut tali non potest exire actus determinatus nisi ab aliquo alio determinetur. =

Tertia ratio eaque efficacissima in favorem nostrae sententiae sic potest exponi: ex determinatione antecedenti infallibiliter inferente consensum non laeditur libertas: ergo ruit ipsissimum fundamentum contrariae sententiae ad negandam physicam praemotionem. Prob. ant.: per voluntatem, qua Deus applicat suae omnipotentiae voluntati creatae ea quae in actu constituit, est necessaria causalitas ut voluntas ex parte Dei nova et distincta voluntas actio operetur; sed

Aug.

haec infallibiliter infert consensum et illius libertatem non laedit: ergo ex determinatione antecedenti infallibiliter inferente consensum non laeditur eius libertas. minor est certa nam illa voluntas non dat posse solum: ergo non est compositus

cum carentia operationis, et illa quae dat posse consequenter in=
fallibiliter in actum consensus liberi voluntatis creatae.=
Maior autem

probatur: quia per libertatem Dei in applicanda omnipotentia voluntati
creatae ut possit recte operari, requiritur ut de facto operetur nova
libertas Dei: ergo aequaliter requiritur nova et distincta voluntas.=
Consequentia probatur: nam

sine nova voluntate neque esse nova libertas. Antecedens autem probatur: consensus
libertatis creatae est Deo liber quomodo ipse est immediate et formaliter sed
cum vi applicationis omnipotentiae constituentis in actu voluntatis crea-
tae non est Deo liber immediate et formaliter, sed solum mediate et virtualiter:
ergo per voluntatem Dei in constituendo voluntatem creatam in actu re=
quiritur ut de facto operetur nova et distincta voluntas libera. Consequentia est
bona: minor certa in doctrina adversariorum docentium consensum omnipotentiae
determinari a voluntate creata solum quod esse Deo liberum libertate
antecedenti, qua libere voluit suam omnipotentiam voluntati creatae applicare.=
Maior autem

probatur: consensus liber voluntatis creatae est sub dominio Dei immediate
et formaliter, sed dominium est [illegible] sine iniuria alterius: virtualis
ergo est immediate et formaliter sub dominio Dei, et illi liber quomodo ipse est.
Maior, quam contrarii negant, sic probatur: Deus est supremus dominus volun=
tatis creatae et consensus liberi illius; sed si consensus non esset liber Deo
immediate et formaliter, non esset supremus dominus illius: ergo est im=
mediate et formaliter sub dominio Dei. Maior est certissima.
Minor autem

sic probatur: sine non esset immediate et formaliter sub dominio Dei solum
esset sub illo virtualiter et mediate: sed subiectio mediata et vir-
tualis non sufficit ad supremum dominium Dei: ergo si consensus liber volun=
tatis creatae non esset sub dominio Dei immediate et formaliter Deus non
esset supremus dominus illius.= Probatur minor: et in hoc puncto tota difficultas

argumenti consistit: non minus est de ratione dominii subiectio rei cadentis
sub dominio, quam de ratione causae efficientis dependentia effectus
ab illa, sed non salvatur ratio primae et supremae causae efficientis

p dependentiæ mediatæ et virtualis, ut omnes theologi docent contra Durandum quia quod dicunt Deum immediate influere in omnes effectus creatos, quia sine influxu immediato non salvatur ratio primæ et supremæ causæ: ergo non salvatur ratio supremi dominij per subiectionem mediatam et virtualem ei cadentis sub dominio, et consequenter in Deo non salvatur ratio supremi dominij nisi consensus liberi voluntatis creatæ, nisi consensus liber sit sub dominio Dei immediate et formaliter.

Si dicas contrarijs ratione disparitatis esse quod deesse primæ et supremæ causæ omnibus suis effectibus non chimericum, nec implicantis, et similiter deesse supremi dominij omnis subiectio non chimerica neque implicans. Ceterum hic est differentia quod dependentia immediata omnis effectus a Deo non implicat, et ideo sine illa non salvatur ratio supremæ causæ; implicaret autem subiectio immediata consensus liberi voluntatis creatæ liberæ et dominio divino, quia tolleret libertatem talis consensus, ac proinde sine tali subiectione salvatur ratio supremi dominij. — Contra primo,

sequitur ex hac solutione esse inefficacem rationem, qua omnes theologi convincunt contra Durandum; consequens est falsum: ergo et tradita solutio. Probatur maior: ideo nostra ratio censetur a contrarijs inefficax, quia potest ad illam responderi, ut de facto contrarij dicunt subiectionem immediatam et formalem consensus liberi voluntatis creatæ liberæ et dominio divino esse implicantem; atque semel concesso quod talis subiectio implicans sit, non potest evidenter omnino quod dependentia immediata et formalis omnium effectuum a Deo implicans esse non sit, nec contra Durandum potest evidenter demonstrari: ergo semel concesso talem subiectionem esse implicantem inefficacem erit ratio, qua omnes theologi convincunt contra Durandum. Minor probatur: nam semel concesso talem subiectionem implicare non idem est formaliter, atque quæ videntur colligere non implicare dependentiam immediatam omnium effectuum a Deo.

Contra secundo eadem solutionem arguitur; nam sequeretur ex illa Deum non esse ita perfecte Dominum tot actuum liberi voluntatis creatæ ac est Dominus ceterarum entitatum et actionum

actum, qui sub dominio voluntatis non cadunt; consequens est falsum aliquid esse imperfecte debitum ... liberi voluntatis creatae quod est absurdum: ergo tradita solutio nulla est.

probatur sequela: aliam entitatem, quae sub dominio voluntatis creatae non cadunt est debitum immediate et formaliter; actus autem liberi solum est debitum virtualiter et mediate iuxta datam solutionem; sed denominatio immediata et formalis perfectiore intra sphaeram dominij denominatione solum virtuali et mediata: ergo ex tradita solutione sequitur ... non esse ita perfecte debitum voluntatis creatae et actus liberi illius ac esse debitum aliarum entitatum et aliorum actuum, qui sub dominio voluntatis creatae non cadunt.

3o Contra eandem solutionem arguitur sequitur minus ex illa quod si quis pertinaciter assereret dari duos Deos non posset ratione naturali convinci. Consequens est absurdum: ergo tradita solutio nulla est. Probatur sequela: ratio qua ... theologi utuntur ad demonstrandum repugnare duos Deos est quia de ratione Dei est continere formaliter aut immediate et eminenter omnem realem perfectionem: unus autem Deus non potest contineri ab alio aliquo ex praedictis modis: atqui ad mentem solutione data ... hanc solutionem si quis pertinaciter assereret dari duos Deos non posset evidenter ratione naturali convinci.

Probatur minor: nam doctrina solutionis est de ratione supremi dominij non esse subiectionem immediatam omnis entitatis creatae, eo quod est aliqua entitas creata, nempe entitas actus liberi voluntatis creatae cuius subiectio immediata et formalis implicat, et hoc unum dominium non potest subiectionem implicantem: si aliquis pertinaciter ... asereret dari duos Deos, posset etiam dicere de ratione Dei non esse continentiam omnis perfectionis realis aliquo ex praedictis modis, quia de ratione Dei non est continentia implicans, et continentia formalis aut eminentialis Dei in alio implicat: ergo data solutione ad mentem solutionis ... ratio, qua omnes theologi demonstrant repugnare duos Deos. =

quam mea D. D. non solum Authoritatibus Contrib.
fulli dictae sed et ab inconvenientibus probandi suff-
icienti aliqua veloci Calamo proponam

Primum inconveniens hoc petit proponi: Quod si negantes physicam
praedeterminationem sequitur dari casum metaphysice possibilem, in
quo Deus volens hominem in bonum convertere, et ad poenitentiam
eum [illegible] non posset de potentia absoluta; Aliquem enim dari, D. disponere,
et dari supremum Dei dominium: quod ut hoc inconveniens vitet
ad mittendae physica praedeterminatio. Hac legitima 97
[illegible] obviat: Ubi illa
omnipotentissima voluntas, quae in caelo et in terra omnia
quaecumque voluit fecit, si eligere filios Israel voluit et [illegible]
[illegible]. Constat etiam ex eodem Aug. in Ench. Cap. 98 illis verbis:
quis tam impie decipit ut dicat Deum malas hominum voluntates,
quas voluerit, quando voluerit, et ubi voluerit non posse in bonum
convertere. Constat etiam ex eodem Aug. in Ench. Cap. 103 ubi dicit et [illegible]
Aug. aliomodo; dum tamen creare non cogamur aliquid omnipotentem
Deum voluisse fieri, factumque non esse. Constat etiam ex eodem Aug. lib.
de Correctione et gratia cap. 14 ubi dicit Magis habet in
potestate sua voluntatem hominum quam ipsi suas. Ergo sequitur dari casum
metaphysice possibilem, in quo aliqui homines non [illegible] vocationi, et in [illegible]
vocatione [illegible] videatur resistens in statu conditionato, si [illegible] nec
singula nec omnes simul supponant relicta arbitrio creati aut
gaudent efficacia intrinseca neque infallibilitate [illegible]
futuro; Sed contrarii negantes physicam praedeterminationem Deus non
potest efficaciter determinare [illegible] illius hominis in bonum et eius poe-
nitentiam, nisi prius illum in statu conditionato [illegible] libere
consentientem vocationi, qua vocat ut in bonum convertat et ad
poenitentiam [illegible]: ergo negata physica praedeterminatione est
metaphysice possibilis casus, in quo Deus volens talem hominem in bonum

bonum convertere et ad poenitentiam revolare non possit. =

Confirmatur: Et ponamus casum methaphisice possibilem, quod aliquis homo durus cervici noluit obtemperare vocationi, quin adeo ad poenitentiam volet quod faciet Deus, ubi plus ad poenitentiam revolet. Quia alia vocatio volabit, huic etiam poterit resistere, nedum in sensu diviso, sed etiam in sensu composito, cum ex contrariorum efficacia intrinsecam gaudeat, ponamus quod resistat, quod faciet Deus ut talis homo ad poenitentiam revolet: ergo dabilis erit casus methaphisice, in quo Deus non possit aliquem hominem durae cervicis ad poenitentiam revolare. =

Ad hoc argumentum, quod acerrime torquet doctores contrarios, quae vis doctissimos, praecipua et frequentior solutio est quod Deus tali homini in tali casu methaphisice possibili non posset extorquere liberum et meritorium consensum, unde asserunt quod in tali casu non posset Deus illi gloriam in coronam conferre, sed solum per modum haereditatis scilicet sine ullo actu hominis, scilicet per actus nariss. ita Suarez, Albertinus, Arriaga, et Ateniae. =

Sed contra hanc solutionem est ipsemet traditio Sancti Augustini: reiicitur duae. Prima argumentum: nam Sanctus Augustinus verbis iam relatis asserit Deum in malos homines voluntate, quando voluerit, quod voluerit, et ubi voluerit posse in bonum convertere. Sed conversio ista de qua loquitur Sanctus Augustinus per actus liberos et meritorios debet fieri. ergo iuxta Sanctum Augustinum est asserere non posse Deum a tali homine extorquere liberum et meritorium consensum. =

2° contra eandem solutionem argumentum: sequitur ex illa Deum non esse supremum Dominum liberi consensus nec gloriae per modum coronae; consequens falsum est: ergo tradita solutio nulla. Probatur sequela: si Deus esset impotens ad extorquendum ab illo homine consensum absolute et quoad substantiam non esset absolute supremus Dominus consensus quoad substantiam, et similiter si impotens conferre illi gloriam absolute non esset absolute supremus Dominus gloriae: ergo si esset impotens extorquere consensum liberum, et conferre gloriam ut coronam non erit supremus Dominus consensus liberi nec gloriae ut coronae.

Patet ex (?) q̄ sic se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis. =

Quo contra eandem solutionem arguitur: sequitur enim ex illa quod aliquid esset non repugnans, implicans contradictionem independenter a voluntate Dei: consequens est absurdum: ergo tradita solutio sustinenda non est. Probatur sequela ex priori ad ista; conditionata erat non repugnans illius hominis contradictio libera: illa autem tamen supposita reddit implicans; sed supposito sic non dependit a libera voluntate Dei aliquis esse dei libera: ergo ex tradita solutione sequitur quod aliquid esset non repugnans implicans contradictionem independens a voluntate Dei. =

Linze

Utrum possit dari omissio voluntaria et culpabilis in individuo absque omni actu physico voluntatis qui sit caussa seu occasio illius.

Pro maiori intelligentia propositae quaestionis aliqua sunt supponenda quae unanimi theologorum consensu admittunt. 1º supponit non dari omissionem culpabilem absque aliquo actu intellectus advertente obligationem operandi. non omissio nequit esse culpabilis quin sit voluntaria nec voluntaria absque cognitione intellectus; cum voluntarium communiter definiatur per hoc quod procedat a principio intrinseco cum cognitione finis.

2º supponendum est: ad omissionem culpabilem non requiri actum positivum voluntatis directe tractum ad ipsam negationem, aut privationem actus praecepti. non ut aliquis culpabiliter omittat praeceptum affirmativum audiendi missam non requirit quod eliciat actum positivum quo expresse velit non audire missam; aut actum quo signate nolet auditionem missae, sed sufficit quod velit positive aliquid incompossibile suo cum auditione missae ut ludum gladiatorum, ~~etc.~~ aut aliud exercitium impeditivum auditionis sacri; tunc enim tenetur omissio missae voluntaria indirecte in sua causa, et idcirco culpabilis et peccaminosa: sicut in peccato omissionis ipsa deformitas actus peccaminosi est absolute voluntaria respectu peccantis quin tamen sit expresse aut directe actum voluntatis: qui enim furatur non directe vult malitiam aut deformitatem furti moralem, sed bonum utile aut delectabile huiusmodi malitiae divinctum.

3º supponendum est peccatum omissionis proprie dictum et peccato omissionis non distare essentialiter in aliquo actu positivo voluntatis, sed actus eius essentialis specificus adaequate distare in carentia actus praecepti ut expresse docet D. Thomas 2a 2ae quaestione 79 art. 3. et in disputatione quaestione 2a de malo art. 1º in corpore: quo posito in praesenti solum occurrit examinandum utrum voluntas libere aut voluntarie possit omittere quando culpabilis omissionis requirat aliquem actum antecedentem aut concomitantem qui sit causa aut occasio ipsius. Licet enim omissio non distat essentialiter in actu positivo potest tamen dubitari an a voluntate possit voluntarie et libere exerceri absque actu quo voluntas inclinetur ad actum positionis circa igitur praesentis dubii resolutionem authores dividuntur in duas principales sententias.

1º

1ª sententia afirmat non solum omissionem peccaminosam dum sua essentia consistere in carentia actus positivi, verum etiam illam posse voluntarie et culpabiliter poni a voluntate absque praesuppositione aut concomitantia alicuius actus positivi qui sit causa aut occasio illius; et idcirco posse nostram voluntatem in re culpabiliter omittere pura suspensione libertatis sui actus. Huic sententiae subscribunt Durandus in 2º dist. 35 q. 2ª Ricar. Ocamus Valentia Suarez, et ex thomistis Mr. Aldonso Cornejo. et novissime Illustrissimus Episc. Fr. Petrus Godoy cui adhaerent plures recentiores thomistae in suis manuscriptis.

2ª sententia negat esse possibilem omissionem voluntariam aut culpabilem absque aliquo actu positivo voluntatis qui sit causa aut occasio ipsius; et idcirco puram carentiam actus non posse in re esse immediatum aut directum exercitium voluntatis libere et voluntarie procedentis: hanc sententiam tot docent sapientiores et antiquiores thomistae et praecipue Capreolus Cayetanus quos sequuntur Alvarez, Martinez, Mr. Marcus de la Serra et Magister Mr. a S. Tho. et ex extraneis Dr. Vazquez in praesenti disp. 92 quorum resolutionem existimo conformem esse doctrinae D. Thomae et principiis nostrae philosophiae. Pro cuius resolutione sit.

Unica conclusio quo nostrum iudicium exponit: Licet omissio quae distinguitur a peccato omissionis non includat essentialiter actum elicitum aut positivum voluntatis negat tamen in individuo culpabiliter et voluntarie omittere quin habeat aliquem actum directe aut indirecte [illegible] ad omissionem, et idcirco pura carentia actus nequit egredi voluntarie a voluntate tanquam exercitium directum et immediatum suae libertatis.

Haec conclusio ostenditur 1º aliquibus testimoniis D. Thomae qui [illegible] clare docet [illegible] requiri ad omissive peccandum aliquem actum qui sit causa aut occasio omittendi. q. 122 [illegible] 21 art. [illegible] aperte afirmat nostram sententiam his verbis: Si enim intelligatur in peccato omissionis illud quod per se et essentialiter pertinet ad rationem peccati sic quandoque est absque omni actu: si vero in peccato omissionis intelligantur etiam causae aut occasiones omittendi sic necesse est in peccato omissionis esse aliquem actum. In quo loco D. Tho. impugnat sententiam aliquorum qui asserebant aut nullo pacto requiri actum positivum ad omittendum culpabiliter, asserens actum voluntatis esse necessarium tanquam causam omittendi, tametsi huiusmodi actus non constituat essentialiter ipsam omissionem: idem repetit Angelicus Mr. q. 2º de malo art. 1º his verbis: potest esse aliquod peccatum [illegible] quod non requirat aliquem actum, qui sit de essentia ipsius, et in hoc veritatem habet

1ª Senten

2.° sensu: si autem consideret id quod requirit ad peccatum ut causam peccati sic opportet quod ad quodlibet peccatum etiam omissionis aliquem actum requirat: Ubi testimoniis et aliis sententiis constat neque consensum esse aperte conformem doctrinae D. Thomae et sensum contrarium omnino adversum.

Nec valet solutio adversariorum, qui explicant praefato testimonio D. Thomae asserendo, quod quotiescumque Angelicus Praeceptor asserit actum physicum positivum esse necessarium ad omittendum culpabiliter solummodo debet intelligi de necessitate morali, non autem de necessitate metaphysica, et ideo ex huiusmodi testimoniis tantummodo deducit requiri ... actum positivum qui sit causa aut occasio omittendi; ... autem esse absolute impossibile in quocumque casu omissionem culpabilem absque actu.

Non, inquam, valet haec solutio: non Angelicus Praeceptor in praefatis locis recedit non solum ab opinione illorum qui contendebant actum positivum esse de essentia omissionis, verum etiam a sensu negantium actum requiri per modum causae omittendi; ... sensu negans necessitatem actus concurrentis per modum causae ad omissionem culpabilem nullatenus negat necessitatem moralem ipsius, aut actum positivum regulariter loquendo esse causam aut occasionem omittendi culpabiliter ... constat experientia actum in ... cum ... praecepto esse pensionem, aut causam omittendi. ... apud ... quod qui ... omittit actum praeceptum praecepto affirmativo regulariter loquendo non ... suspensum ab omni actu positivo, ... declinat voluntarie in aliquem actum quo vult fugere laborem actus praecepti, aut aliud exercitium cum eo incompossibile: ergo cum Angelicus Doctor asserit actum positivum voluntatis esse necessarium ad culpabiliter omittendum debet intelligi de necessitate non solum morali verum etiam de necessitate physica aut metaphysica; si enim solummodo loqueretur de necessitate morali nihil retractaret contrarium opinionem a quo recedit cum non cadat sub opinione asserentium affirmativum de ... ordinario actum esse necessarium ad omissionem culpabilem per modum causae ac ... praefata interpretatio est extorta et violenta, et aperte dissona ... D. Thomae.

2.° probatur nostra conclusio ratione desumpta ex principiis D. Thomae: ut aliquis culpabiliter omittat actum praeceptum necessarium est ut omissio actus praecepti sit illi voluntaria; cum nihil dicatur culpabile aut peccaminosum quod sit vere et proprie voluntarium non voluntarium, ut omnes unanimiter supponunt, sed omissio actus praecepti nequit esse voluntaria non existente seclusio quolibet actu illam antecedente aut concomitante: ergo nullatenus potest dari in individuo omissio culpabilis aut peccaminosa absque concursu actus positivi a quo ... minor probatur: nihil potest esse voluntarium non voluntatis quod non procedat ex ... interiori inclinatione, cum voluntarium hoc sensu praecipue distinguatur ab involuntario

involuntario et violento sit illud quod procedit a principio intrinseco cum cognitione finis; sed pura omissio sumpta se, seu quatenus separata ab omni actu ante aut concomitante nullatenus potest esse aliquid procedens ex intrinseca inclinatione voluntatis: ergo nequit esse exercite voluntaria secluso omni actu ante aut concomitante: probatur minor quia nihil potest esse ab intrinseca inclinatione voluntatis, quin appetatur signate aut exercite ab ipsa voluntate cum quaevis inclinatio feratur aut trahat ad bonum appetibile; sed pura carentia quatenus praescindit ab omni actu ante aut concomitante nullatenus potest appeti a voluntate cum nulla inclinatio aut appetitus innatus aut elicitus possit trahi ad malum sub ratione mali, et carentia actus de se non sit bonum nec morale nec physicum ut patet: ergo pura omissio quatenus separata ab omni actu positivo nullatenus procedit ab intrinseca inclinatione voluntatis et idcirco nequit esse voluntaria voluntarietate requisita ad culpam.

Confirmatur: ut omissio actus sit voluntaria voluntate voluntatis necessum est ut in illam libere influat voluntas; sed voluntas nequit libere influere in aliquod exercitium quin detrahat aliquem actum positivum: ergo pura omissio separata ab omni actu ante aut concomitante nullatenus potest esse exercitium voluntarie procedens a voluntate. Probatur minor quia voluntas nequit influere in aliquod exercitium absque motione finis; cum non possit habere exercitium liberum extra suum obiectum specificum, et idcirco absque motione alicuius finis: nam obiectum specificum voluntatis est bonum ut finis: ergo nequit voluntas in omissionem aut aliud exercitium influere quin versetur circa finem et consequenter nequit voluntarie aut libere omittere quin praesupponat determinatam ad omittendum medio appetitu aut amore positivo alicuius finis.

Huic fundamento, cui principaliter nititur veritas, nostra sese variis solutionibus conantur adversarii occurrere, et praetermissis illis nugis, quae ex se carent gradu probabilitatis specie, illustrissimus Godoy suo consueto acumine respondet ad argumentum principale asserens puram omissionem esse voluntariam independenter ab omni actu ante aut concomitante, nec enim requiri omne exercitium voluntarie procedens a voluntate esse volitum signate aut exercite nam solummodo requiri ad exercitium voluntarium positivum esse exercite volitum, non vero ad exercitium pure omissivum; cum huiusmodi exercitium non procedat a voluntate ut positive volitiva est, sed sub ratione non volitiva, seu carentia volitionis, et conveniunt ad hanc doctrinam respondet ad confirmationem asserens quod quando voluntas exercet suam libertatem agendo, necessario debet influere in suum exercitium liberum ut mota a fine aut ex amore positivo alicuius finis; quando vero exercet libertatem non agendo, seu omittendo, non est ulla

eius

ullatenus necessarium, ut omittat ex motione positiva alicuius finis quemadmodum omissio pura est a voluntate tanquam a non agente, ita est a fine tanquam a non movente; et licet ut voluntas libere omittat non exigit ut influat in omissionem ex motione aut appetitu alicuius finis.

Sed hae solutiones nullatenus satisfaciunt argumento opposito; unde reijcit 1° solutionem praecedentem quia voluntas nequit libere exerceri in actu 2° per aliquod exercitium liberum aut voluntarium; quin huiusmodi aliquo modo egrediatur ab ipsa per egressionem effectivam; sed nequit aliquid egredi a voluntate per egressionem effectivam quod ab ipsa exercite appetatur; ergo repugnat purum omissionem aut carentiam actus esse exercitium voluntarium procedens a voluntate. Probatur minor. non datur egredi a voluntate egressione effectiva et voluntaria sed conformiter inclinationi ipsius voluntatis ratione sui vel alterius sibi annexi; sed neque aliquod esse conforme inclinationi voluntatis quod sit appetibile aut bonum; cum nullo inclinatio valeat trahi ad purum malum sub ratione mali: ergo repugnat puram carentiam, aut omissionem separatam ab omni actu positivo esse immediatum exercitium voluntarie egrediens a voluntate, ac proinde praedicta solutio supponit falsum nimirum voluntatem sub respectu negativo posse volitionem esse per se immediate influens ut aliquod exercitium voluntarie egrediens ab ipsa. cum negatio nec trahat, nec primum per influxum effectivum, et carentiam ipsius, et licet numquam voluntas sit sibi volitionis purae carentia; numquam tamen potest esse per se voluntarie causa ejus causet a voluntate omissio aut omissionem cuius ejus actus, et idcirco ut voluntarie illa egrediatur mediante actu positivo ratione cuius negatio reddatur per accidens aut concomitanter appetibile.

2° reijcit eadem solutio. non magis convenit voluntati potentia non agere et non agere; quam causae naturali virtus ad generandum et corrumpendum; sed causa naturalis generans suo activitate agat, et corrumpere potest non igitur non producere actualiter ad corrumpendum, nisi prius agendo et effective producendo aut generando formam sibi oppositam; et in proposito: ergo voluntas voluntarie nequit procedere ad non agendum nisi prius aut concomitanter agendo, et idcirco positive volendo volitive exercite appetitivis ab ipsa. maior et minor sunt certae; et tota probatur. non catenus agens naturale neque corrumpere primario et per se sed dependenter a generatione quod corruptio sui se est malum naturale et idcirco non conformis inclinationi causae naturalis: sed pura

omissio

carentia actus positivi, cuius modi est omissio separata ab omni actu est simpliciter malus tam in lineo morali quam physico cum non sit nisi pura negatio: ergo repugnat naturali inclinationi causae naturalis esse immediate principium intrinsecum effectus pure corruptivi: ita repugnabit inclinationi naturali voluntatis esse principium immediate influxus in puram omissionem aut carentiam actus; nam quemadmodum primario et directe inclinatio causae naturalis tendit ad bonum naturale, et solummodo potest tendere ad privationem ratione boni positivi, ita inclinatio primaria voluntatis tantummodo potest directe et primario exerceri circa aliquod bonum positivum, et ideirco solummodo potest cadere omissionem aut carentiam actus debiti declinando voluntarie in aliquod bonum positivum eiusmodi carentiae annexum

Confirmatur: Voluntas voluntarie omittendo actum praeceptum transit de non esse omissionis ad esse ipsius actuale exercitium sed per puram carentiam aut suspensionem separatam ab omni actu nequit voluntas voluntarie transire de non esse omissionis ad esse actuale exercitium ipsius: ergo voluntas nequit libere aut voluntarie exercere actum nisi aliquo exercitio positivo minime per carentiam cuiusvis actus positivi. maior constat, nam quemadmodum voluntas potens amare actualiter amando transit de non esse amoris actualis ad esse ipsius ita ut amor praesupponat in voluntate non amorem tamquam terminum a quo, ita voluntas actualiter omittendo actum praeceptum voluntarie transit de non esse actualis omissionis ad esse actuale exercitium ipsius et ideirco actualis egressio ipsius omissionis a voluntate excludit ab ipsa non esse omissionis ut patet per se. et minor probatur, nam voluntas in actu secundo non transit tamquam ad terminum ad quem ad id quod in actu primo ipsi competit, cum carentia actus negatio sit atque in quolibet transitu praesupponat eius acquisitionem. sed pura carentia actus debiti praesupponitur in voluntate ante liberam et voluntariam omissionem eiusmodi actus: etenim voluntas potens operari et non operans in actu primo habet carentiam actus debiti ergo per puram carentiam actus separata ab omni actu ante et concomitante nequit voluntas voluntarie procedere de non esse omissionis ad esse actuale ipsius; alioquin libere omittendo transiret de non carentia actus ad carentiam ipsius, quod constat esse falsum cum voluntas ante actuale exercitium omissionis voluntariae sit sub carentia actus debiti, et ideirco per puram carentiam huiusmodi actus non verificatur voluntatem voluntarie procedere de non esse omissionis ad esse actuale ipsius.

Nec valet si respondeatur ex doctrina [illegible]

Eo ipso quod quando voluntas procedit de non esse omissionis voluntariae ad omittendum actualiter, licet in illo priori in quo intelligitur in actu primo potentia omnino habeat absolutam carentiam, aut negationem actus praecepti, dum autem huiusmodi carentia non intelligatur ut voluntarie egrediens a voluntate, non habet rationem omissionis actualis voluntariae, et idcirco voluntas actualiter omittendo transit de non esse omissionis ad esse actuale ipsius: etenim transit de carentia actus non egressa a voluntate ad carentiam ipsius ut voluntario egressam ab ipsa in ordine ad influxum exercitum voluntatis; carentia actus solummodo convenit tamquam subiecto passivo aut receptivo, non autem tamquam principio a quo voluntariae egressionis.

Non inquam valet haec solutio: nam ut carentia actus debiti respiciat voluntatem non solum ut subiectum quasi passivum aut receptivum, verum etiam ut principium effective aut voluntarie influens, in ipsis necessario requiritur ut iungatur cum aliquo actu positivo, ratione cuius possit trahere influxum effectivum voluntatis; sed pura carentia actus nequit immediate cadere sub influxu effectivo voluntatis: ergo si ad exercendum omissionem omissione actuali voluntaria requiritur ut omissio effective egrediatur a voluntate, necessum est ut illa concomitetur actus positivus, ratione cuius sit effective egressibilis: probatur minor: nam secluso quocumque actu positivo pura carentia actus nequit trahere influxum effectivum voluntatis, cum nulla negatio aut privatio separata ab entitate positiva sit directe et immediate effectibilis ab aliqua causa effectiva naturali aut voluntaria; quia ut docet D. Dionisius cap. 4 de divinis nominibus. Non ens et malum sunt praeter intentionem et voluntatem, neque itaque ipsa carentia immediate egredi a voluntate egressione voluntaria et effectiva: ergo carentia actus debiti nequit causari effective a voluntate nisi mediante actu positivo, ratione cuius constituatur indirecte aut mediate causabilis et voluntarie egrediens a voluntate, et non solum mere passive in illo recepta.

2° Reiicitur eadem solutio: nam ut carentia actus debiti egrediatur voluntarie a voluntate, necessum est ut voluntas voluntarie causando huiusmodi carentiam aliter se habeat quam antea; sed secluso quocumque actu positivo tam ante, quam concomitante voluntas nequit aliter se habere causando actualiter huiusmodi carentiam quam ante eius actualem egressionem: ergo falsum est puram carentiam actus posse voluntarie egredi a voluntate sine dependentia ab aliquo actu positivo. Maior constat, quia voluntas actualiter omittendo peccat actualiter, et idcirco transit de uno statu contradictorio ad aliud, nimirum de non peccante ad esse peccantem, ac proinde aliter se habeat voluntas voluntarie causando carentiam aut omissionem quam antea: et minor probatur: nam nullum subiectum potest aliter se habere absque sui ipsius reali mutatione; sed si voluntas voluntarie causando carentiam actus debiti nullum eliceret actum positivum antecedentem aut concomitantem, nequaquam mutaretur reali mutatione, siquidem de novo nihil reale

intrinsecum

intrin. acciperet negativum aut positivum: hoc autem supponitur ab Adversariis, cum voluntas actualiter omittat puro suspensione aut carentia cuiusvis actus positivi: quod autem non acquirat de novo privationem aut negationem, quam antea non habebat, probatur: nam voluntas in actu 1°. ante actualem omissionem actus debiti habet carentiam huiusmodi actus ut per se patet: ergo ut voluntas actualiter et voluntarie omittendo carentia actus debiti aliter se habeat ac ante actualem egressum ipsius, oportet ut illum faciat mediante actu positivo quo intrinsece et realiter mutet.

Nec audienda est solutio aliquorum dicentium; quod voluntas actualiter omittendo omissione puro negativa separato ab omni actu, licet non mutet et physice per novam acquisitionem alicuius dispositionis physicae, mutat tamen moraliter: nam ipso omissio voluntario actus debiti licet sit carentia actus physici, tenet actum interpretativum; et ideo circa voluntas actualiter omittendo, seu voluntarie carendo huiusmodi carentia aliter se habet aliter moraliter, licet de novo non recipiat aliquam entitatem physicam.

Non inquam, audienda est haec solutio, quae expresse opponitur principiis doctrinae theologicae: nam secundum eam doctrinam unanimiter receptam a theologis: quodvis peccatum mortale nudae omissionis, verum etiam omissionis non solum moraliter verum etiam physice et ex natura rei opponitur gratiae et charitati supernaturali; sed si voluntas voluntarie omittendo non acquireret de novo aliquam dispositionem physicam quo physice mutaret, peccatum omissionis non excluderet physice aut ex natura rei gratiam et charitatem, sed tantum moraliter aut demeritorie ut affirmat Scotus ergo negari asseri ex doctrina D. Thomae voluntatem voluntarie et culpabiliter omittere actum praeceptum sine reali et physico mutatione et consequenter sine actu physico quo physice et realiter excludat gratiam et charitatem. legatur D. Thom. 22ae q. 24 art. 12 ubi aperte docet charitatem amitti per quodlibet peccatum mortale et in responsione ad 5m affirmat in quolibet peccato reperiri aversionem voluntariam ab ultimo fine

2°. reiicitur eadem Solutio: nam falsum est puram carentiam actus esse vere et proprie actum interpretativum, seu voluntarium, operantis actualiter: ergo seclusso quocumque actu positivo voluntatis nequit voluntas mutari mutatione morali requisita ad voluntariam omissionem: probatur antecedens: nam ut carentia actus debiti dicatur actus interpretativus seu voluntati, necessum est ut saltem virtualiter aut indirecte sit volita ab ipsa; etenim ex prudentum existimatione sapientorum huiusmodi voluntas solum interpretative agit id quod virtualiter aut indirecte vult; imprudenter enim procederet, qui affirmaret voluntatem voluntarie inclinari ad aliquid nullo pacto appetibili ab ipsa; sed pura carentia actus debiti separato ab omni actu antecedente et concomitante nequit esse virtualiter aut indirecte volita a voluntate: illud enim solummodo virtualiter appetitur quod non appetitur in se, sed in suo

causa; sed secluso quocunque actu caussativo carentiae actus debiti, cuiusmodi carentia non est volita nec in se nec in sua causa, tum in hoc casu non daretur actus qui sit causa aut occasio voluntariae omissionis: ergo falsus est pura suspensione ab omni actu esse actus interpretative voluntatis; et ut voluntas voluntarie dicatur omittere actum quem tenetur illi opposito ut bonum et debitum fieri, necessum est ut voluntarie declinet ad aliquem actum in quo virtualiter velit carentiam actus debiti; nullus potest peccare omissive aut omissione quin saltem indirecte aut virtualiter velit transgressionem legis 2°. qua confirmatur cum quodlibet peccatum sit contemptus saltem virtualis legis et ideirco volitio virtualis illius quod opponit determinationi ipsius.

Prob. 3°. nostra cons. alia ratione priori, quae innititur vitalitati potentiae liberae: quia voluntas non potest actualiter peccare aliquo specie peccati quin exerceat suam actualem libertatem; ex quo peccatum actuale includat exercitium libertatis creatae; sed libertas voluntatis nequit exerceri pura carentia, aut omissione actus: ergo voluntas non potest omittere culpabiliter absque aliquo actu positivo antecedente aut concomitante ipsi omissioni: probatur minor exercitium voluntatis ut potentiae liberae petit esse vitale in actu 2°; sed pura carentia actus vitalis esse non potest, quia per id quo potentia vitalis vivit in actu 2° est potentia se movet, cum vita actualis sit motus intrinsece receptus in potentia vitali et ab illo intrinsece procedens: sed certum est puram carentiam non esse motum quo voluntas se movet, sed potius est privatio aut negatio cuiusvis motus et actionis: ergo implicat exercitium potentiae liberae esse puram carentiam actus independentem ab omni actu positivo vitali.

Confirmatur: quia voluntas ut libera est potentia vitalis, cum contra sit illa ut libera non esse potentia emortua; sed exercitium correspondens potentiae vitali debet esse vitale, et ideirco esse motus actualis procedens ab intrinseco eiusmodi potentiae: ergo exercitium liberum voluntatis debet esse actus positivus, et ideirco libertas voluntatis nequit exerceri pura suspensione aut carentia cuiusvis actus positivi.

Ad hoc argumentum respondent contrarii dicendo: quod etsi exercitium positivum voluntatis sit vitale, at non exercitium negativum aut omissivum, cuiusmodi est omissio actus: quia etsi voluntas sit vitalis quatenus est principium agendi seu potens agere, tamen est vitalis sub conceptu potentiae quae habet ad non agendum, seu quatenus est principium non agendi.

Sed haec solutio nullatenus enervat nostrum propositum: quia etsi in voluntate decipias inadaequate principium agendi, ut distinctum a ratione principii non agendi, non tamen potest potentia ad non agendum exerceri quin prius aut concomitanter exerceat

potest

potestas quo inclinat voluntas ad agendum; sed voluntas quatenus est principium agendi, nequit exercere aliquod exercitium quod non sit positive vitale, cum sub tali consideratione sit potentia adaequate vitalis: ergo voluntas nequit immediate et directe exercere pura negatione aut carentia actus, ut contendit nostra assertio, sed mediante exercitio vitali positivo eiusmodi carentia causat. Probatur antecedens quemadmodum in voluntate ratione libertatis datur potentia ad agendum et non agendum, etiam in ipsa admittitur libertas ad omittendum et odio habendum, sed non potest exerceri libertas voluntatis ad odiendum quin praesupponat voluntas exercitium amoris: nam ut docet [illegible] art. 2. odium cuiusvis obiecti praesupponit necessario amorem alterius, eatenus enim odio habet aliquid, quatenus contrariatur obiecto amato: ergo exercitium omissionis quo voluntas consistit voluntarie omittens praesupponit, aut concomitatur exercitium positivum quo vitaliter agit.

Secundo probatur magis et intimius convenit inclinationi ipsius voluntatis fuga a malo quam cessare a bono possibili sub ratione boni, sed voluntas nequit fugere a malo per odium, quin huiusmodi fuga oriatur ab amore alterius boni: ergo non potest voluntarie omissive cessare ab actu bono et debito, quin vitaliter voluntarie tendat ad aliud exercitium impeditivum eiusmodi actus: nam eatenus aversio a malo neque voluntarie procedere a voluntate quia ipsa tendat per amorem in aliud obiectum; quatenus seclusio amore alterius obiecti neque proponi intelligibile tale obiectum, nec ut contrarium inclinationi voluntatis, cui solum contrariatur obiectum correptivum aut impeditivum eius quod illi unit per amorem. Sed certum est actum praeceptum [illegible] nullatenus esse malum aut dissonum inclinationi voluntatis ac proinde ut voluntas voluntarie illum omittat aut aversive attingat, necessarium est quod declinet per amorem aut volitionem positivam in aliud obiectum illi contrarium.

3° probatur nostra conclusio [illegible] contrariis a pluribus auctoribus contrariis sententiis [illegible] voluntas meritorie aut laudabiliter omittere actum malum aut quodlibet absque volitione positiva directe aut indirecte tracta [illegible] huiusmodi omissionem, ergo [illegible] nequit culpabiliter aut demeritorie omittere actum praeceptum aut debitum, quin voluntarie declinet in actum positivum directe aut indirecte tractum ad huiusmodi omissionem. Antecedens deciditur a pluribus contrariis, et consequentia probatur: nam eatenus iuxta doctrinam adversariorum aliquis voluntarie et culpabiliter omittit actum bonum aut debitum per privationem carentiam eiusmodi actus, quatenus instante obligatione bene operandi potest et tenetur operari, et non operatur; sed voluntas quae caret actu indebito, aut prohibito instat obligatione non operandi eiusmodi actum, cum praeceptum negativum obliget

semper

semper et [illegible] semper et insuper in quocunque instanti potest et tenetur non ope-
rari, quod hinc ex [illegible] colligat[ur] voluntas voluntarie posse omittere eiusmodi
actus per puram carentiam ipsius; ergo etsi voluntas instante obligatione oper-
andi actus [illegible] [illegible] affirmativo possit, et teneatur operari, non hinc infert[ur]
illam non posse actualiter voluntarie omittere omissione culpabili absque vo-
litione positiva antecedenti aut concomitanti

aliter [illegible] [illegible] V [illegible] [illegible] describendo fundamentum cui in-
[illegible] per puram negationem aut carentiam actus absque aliquo actu positivo
antecedenti aut concomitanti, [illegible] voluntas [illegible] libero libertate contradictionis
quo distruit potens et indifferens ad agendum et non agendum; sed licet voluntas in
actu primo sit potens ad agere et non agere, non tamen hinc deducit illa posse volunt-
arie influere in negationem aut carentiam actionis absque praesuppositione
et concomitantia alicuius actionis positivae: ergo ex libertate contradictionis, quae
convenit non convenit illa posse voluntarie et culpabiliter omittere per puram
carentiam actus. [illegible] aliter quod non magis convenit voluntati libertas ad agendum
et non agendum quam indifferentia ad intentionem finis, et electionem mediorum; sed licet
in actu primo voluntas [illegible] sit potens intentiva et electiva nequit tamen vol-
untarie aut libere [illegible] ad eligendum quin electionem influat mediante
intentione alicuius finis: ergo licet voluntas in actu primo sit potens indifferens ad
agere et non agere, non tamen hinc colligit quod voluntarie possit influere in non
actus aut in carentiam actionis absque praesuppositione actus positivi ratione cuius
non actus [illegible] ab [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] voluntas nequit voluntarie eli-
gere absque praesuppositione intentionis quod obiectum electionis non sit volibile directum
et primarium [illegible] voluntatis sed indirectum et [illegible] et idcirco attingibile ratione
alterius; sed non agere nequit esse exercitium primarium et directum voluntatis
seu libertatis sed indirectum et [illegible]; cum [illegible] volitionem nequeat respicere ut
[illegible] primarium et directum exercitium negationem sui proprii actus cuiusmodi est vo-
litio positiva [illegible] et [illegible] [illegible] respiciat [illegible] aut [illegible]: ergo ex potentia volunt-
atis ad agendum et non agendum [illegible] colligit quod [illegible] possit exerceri actionem et
negationem actionis; sed solummodo deducit illam posse absolute non velle [illegible]
[illegible] obiectum particulare [illegible] dependenter a volitione positiva alterius, et ex lib-
ertate voluntatis ad intendendum et eligendum solummodo colligit quod possit
absolute exerceri non solum per actum intentionis verum etiam per actum electionis, non tamen
deducit quod [illegible] [illegible] respiciat utrumque actum, [illegible] [illegible] possit eligere, et im-
mediate elicit intentionem.

aut voluntario [illegible] [illegible] voluntas nequit exercere aliquod exercitium libero
virtualiter aut [illegible], quod non sit electio aut intentio aut [illegible] aut quod non reducatur
aut indirecte ad aliquem ex actionibus recensitis; cum [illegible] doctrinam
[illegible] [illegible] adversus [illegible] [illegible] dicet in voluntate exercitium neutrale, aut

actus

actus formalis aut interpretativus qui res est volibile neutrum, nimirum odij initus et fine; sed dato casu, quod voluntas possit exerceri exercitio voluntario et libero consistente in pura carentia actus, eius modi exercitium nesset formaliter, nec virtualiter intentio, aut electio sed quoddam exercitium neutrale: ergo degenerat a doctrina D. Thomae sententia asserens voluntatem posse exerceri immediate exercitio negativo consistente in pura carentia actus positivi. Minor constat, quia voluntas solum eligit virtualiter id ad quod eius volitio ratione alterius trahit; sed carentia actus debiti secluso quocunque actu antecedenti, et concomitanti nullatenus posset trahere volitionem ratione alterius, cum in hoc casu non daretur actus positivus in quo virtualiter aut indirecte appeteret eius modi carentia: ergo si voluntas posset exerceri exercitio libero aut voluntario consistente in pura carentia actus positivi daret exercitium neutrale, et idcirco posset voluntas libere aut voluntarie operari quin procedat elective aut intentive sed quodammodo neutrali.

Vrget magis: non voluntas nequit libere aut voluntarie exerceri circa aliquod obiectum sibi propositum a intellectu quin illud attingat aversive aut prosecutive; sed voluntas nequit prosequi aut averti prosecutione aut aversione voluntaria, quin eliciat aliquem actum positivum distinctum a pura negatione et carentia cuiusvis actus: ergo voluntas non potest directe exerceri exercitio negativo independenter a quocunque actu positivo. Maior constat, cum voluntas nequeat libere trahi ad aliquod obiectum quin proponatur illi ut bonum aut malum: sed certum est voluntatem attingere malum aversive, et prosequutive tendere in bonum sub ratione boni, et minor probatur, quia quoad 1am partem est certum, cum voluntas non prosequatur aliquod obiectum nisi affectu aut amore positivo: et quoad 2am partem probatur, non quod voluntas nequit voluntarie averti ab aliquo obiecto, quin positive tendat in aliud, cum enim aversio voluntaria consistat in fuga voluntaria, necessum est ut respiciat id a quo avertitur ut terminum a quo; sed non potest dari recessus a termino a quo absque accessu et tendentia positiva ad terminum ad quem: ergo voluntas nequit voluntarie averti ab actu debito, aut precepto, quin actu antecedente aut concomitante tendat actu positivo ad aliud obiectum ex cuius prosequutione possit voluntarie oriri aversio voluntatis ab actu precepto.

Proponunt, et Soluunt adversariorum argumenta.

1° arguunt testimonijs D. Thomae, et praetermissis illis, quae facilioris interpretari possunt ab authoribus nostrae sententiae, solummodo opponenda sunt testimonia, quae eorum videntur fabere sententiae contrariae: unde contrarij 1° obijciunt nostrae sententiae verba D. Thomae 2° sent. dist. 35. q. 1a art. 3, ubi docet Angelicus Doctor possibilitatem omissionis voluntariae et culpabilis his verbis: quidam dicunt quod in peccato omissionis semper oportet aliquem actum esse per quem aliquis retardatur ab expletione mandati et precepti sive interiorem voluntatis ut cum aliquis vult non obedire precepto, sive exteriorem, ut cum aliquis ~~[illegible]~~ facit aliquem actum per quem ab executione precepti impeditur, sed ista opinio non videtur necessitatem habere; cum enim voluntas sit libera utrumque ad alterum faciendum, et non faciendum dicitur, potest uno modo permittere aliquid quod eius ratio non velit

nec bi-

omissio cum acu

Linze

nec de eius ?rio .i. cogitat, neque etiã de aliquo alio qd sit causa impedimentum
eius qd facere tenet: quibus verbis D. Thom. solum excludit necessitatem actus, qui sit
per se omissionis; et ideo quemlibet actum ante aut concomitantem qui sit causa aut occ
asio omittendi.

2º obijcit aliud testim. D. Tho. ad Annib. dist. 36 q. unic. art. 2 ubi
docet S. Dr. peccatum omissionis esse independentem ab omni actu ante, aut concomit
ante, his verbis: Contingit q. q. qd voluntas nec ad actum debitum, nec ad eius oppositum movet
neque ad aliud ex quo talis culpa haberi possit, et tamen aliquis efficitur reus omissio-
nis sibi faciat qd tenet: ubi expresse docet D. Tho. aliquem culpabiliter omittere
actum praeceptum, quamvis non moveat aliquo actu positivo ad ipsius omissione
aut ad aliud obiectum in se, aut contrarium actui praecepto. =?

3º obijcit aliud testim. D. Thom. 1.2. q. 71 art. 3. ubi afirmat
aliquod dici voluntarium, non voluntatis independenter ab omni actu, his verbis
ad 2um dicendum, quod aliquid dicitur voluntarium non solum quod cadit supra ipsum actum vo
luntatis, sed etiam quod in voluntate nostra est ut fiat vel non fiat: quibus verbis aperte
adversatur Ang. Dr. nostrae sententiae afirmanti non agere posse voluntarie procedens a vol
untate nostra, quin exigat aliquis actus positivus ratione cuius voluntas tres ad omi
ssionem, seu carentiam actus debiti. Haec sunt testimonia D. Thom. quae aliqualiter
videntur urgere contra nostram sententiam ad quae oportet suo ordine respondere.

Ad 1um testimonium dicimus qd D. Th. in praefato testim. ne-
gat simpliciter et absolute necessitatem alicuius actus positivi ad liberam et vol-
untariam rationem omissionis culpabilis, sed solum modo asserit actum omissionis non
exigere actum positivum ante, aut concomitantem qui per se et ab intrinseco sit impedi-
mentum illius actus cuius omissio aut carentia omissive peccat, quod et si
ex parte peccantis requirat contra nostram sententiam actum positivum, ut voluntas illa vol
untarie omittat actum praeceptum: iste tamen huiusmodi actus sine suae intrin-
se causalitate exigentia non ordinatur ad omissionem, nec tribuit illi eius culpam, sed po
tius vice versa actus ante aut concomitans omissionem, sub omissione peracci
dens ab ipso causata participat malitiam aut deformitatem: quo propter quod D. Tho.
asserit nullum actum positivum esse necessarium ad omittendum culpabiliter, solummodo
excludit necessitatem actus, qui per se, et ex parte operis sit causa aut impedimen-
tum actus praecepti, non tamen negat necessitatem actus qui ex parte operantis, et quasi
per accidens occasionet omissionem. quae interpretatio videtur consona instru-
menti, verbis etiam verbis D. Th. non enim asserit absolute nullum actum requiri ex
parte operantis ad omissionem, sed solum modo afirmat voluntatem posse omittere aliquid
quod eius potestatis non velit, nec cogitet de aliquo qd sit per se impedimentum eius quod fac
ere tenet. Non et si aliquis venisset in quo instet obligatio audiendi sacrum, neque-
at voluntarie prohibere auditionem sacri quin actu positivo declinet ad ali-
quid, aut aliud exercitium; non tamen requiritur, qd actus ad quem positive tendit voluntas
sit per se et ex parte operis impedimentum expletionis praecepti, cum gladius sui de

ex parte

et extrinsece operis sit bonus et honestus, et idcirco ex se non ordinatus ad culpabilem omissionem; quamquam solummodo extrinsece operantis et quasi per accidens dicitur impeditivus omissionis praecepti, quatenus ab operante assumitur tanquam medio volendi malum nimirum omissionis praecepti.

Praefata interpretatio fundatur in doctrina D. Thomae 1. 2. q. 71 art. 5 in corpore circa finem, ubi affirmat peccatum omissionis essentialiter consistere in carentia actus debiti, licet contra aliquem actum coniunctum vel praecedentem, qui per accidens se habet ad omissionem; quod probat per iudicium de rebus dandum esse secundum illud quod est per se non autem secundum illud quod est per accidens; et idem quotiescumque D. Thomas affirmat actum positivum esse necessarium ad omittendum culpabiliter, debet intelligi vel de actu qui spectet ad essentiam omissionis, vel de actu determinato qui per se ordinetur ad culpabilem omissionem.

2.º potest responderi quod D. Thomas in praefatis testimoniis explicat quomodo intelligendum est quod affirmat voluntatem posse omittere absque actu contrario expletioni praecepti, solum de actu contrario contrarietate morali, nimirum de actu qui secundum suam speciem habeat deformitatem moralem aliquo modo oppositam rectitudini actus praecepti, non vero de actu qui saltem per accidens sit causa et occasio voluntariae omissionis ex parte operantis: nam actus praeceptus praecepto affirmativo potest dupliciter omitti. 1.º quando voluntas declinat positive in actum peccaminosum per se contrarium actui praecepto, ut si cum instante obligatione actus amoris cessat ab amore et illum omittit, declinat positive in actum odii, et cum instat obligatio credendi, non solum non credit, verum etiam positive dissentit: 2.º potest voluntas omittere actum praeceptum non declinando positive in actum per se contrarium huiusmodi actui, sed solummodo in actum ex se indifferentem seu bonum, qui per accidens et ex parte operantis assumitur a voluntate ut causa et occasio voluntariae omissionis: quae interpretatio donat verum D. Thomae supra adductis et eius doctrinae [illegible] solummodo asserit voluntatem posse omittere omissionem praecepti affirmativi absque actu positivo quo velit actum contrarium ipsi, aut per se coniunctum cum expletione praecepti; ac proinde tantummodo negat necessitatem actus contrarii actui praecepto contrarietate per se aut morali, non vero necessitatem cuiuscumque alterius actus per accidens concurrentis ad omissionem.

Ad 2.um objectionis dicitur praefatam doctrinam et solutionem non D. Thomae in illo dist. 36 ad [illegible] solummodo asserit non esse necessarium ad omissionem ut voluntas moveatur ad actum oppositum actui expletivo praecepti, nec requirit ut omittens actualiter cogitet de aliquo obiecto ex quo omissio habeat rationem culpae; quod quidem nobis [illegible]: non dicitur contra doctrinam nostram sententiae voluntatem nequeat in actu 2.º voluntarie omittere absque aliquo actu antecedenti aut concomitanti quo vitaliter exerceat, non tamen exigit quod huiusmodi actus sit ex se peccaminosus, et veniat necessarius ut omittens eliciat actum oppositum actui praecepto; sed sufficit quod declinet ad aliquem actum vage sumptum ex quo per accidens sequatur omissio praecepti, quam doctrinam dictitat verum D. Thomae nostra sententia obiectis, quibus non negatur velle

ob

vis actus caussans voluntarie omissionem culpabilem voluntariam, sed solummodo negat necessitatem actus contrarii actui precepto; sive actus quo voluntas utatur formaliter omissionis: nam quando aliquis ratione alicuius actus ex se indifferentis omittit actum preceptum precepto affirmativo non peccat ratione huiusmodi actus qui ex se nullatenus est peccaminosus, sed quatenus omittit actum debitum. ac proinde concurrit Aug. Scotus asserendo non esse necessarium ad omissionem voluntariam actum positivum a quo ipsa omissio participet rationem culpae, cum actus positivus impediens expletionem precepti nullatenus sit actus ex se honestus aut saltem indifferens, et tunc extra non vitiat omissionem ipsi adiunctam; sed potius vice versa ipsa omissio tribuat huiusmodi actui malitiam et deformitatem.

Ad [illegible] obiectionem ex [illegible] quod D. Tho. asserendo aliquid dici voluntarium non solum quod cadit supra ipsum actum voluntatis, sed quod in nostra potestate est ut fiat, sive non fiat, tantum intendit ad voluntarietatem exercitam omissionis non requiri actum directe et formaliter ad carentiam actus debiti, aut actum cadentem formaliter supra ipsam omissionem quod nullatenus opponitur nostrae sententiae; nam licet ex [illegible] prio nostrae doctrinae voluntas maneat libere et in actu 2o [illegible] ad culpabilem omissionem quae declinet in actum positivum incompossibilem cum actu precepto, non tamen requirit quod eliciat actum positivum cadentem directe supra omissionem, seu actum quo directe et signate velit privationem actus debiti.

2o potest respondendi D. Tho. in prefato testimonio solummodo loqui de voluntario signate sumpto, seu in actu 1o non autem de voluntario exercito et in actu 2o nam etsi in actu 1o negatio actus debiti dicatur voluntario per precisam habitudinem ad voluntatem, potentem non agere instante precepto, non tamen egreditur voluntarie in actum huiusmodi negatio a voluntate pure suspensa et nullatenus declinante ad aliud exercitium positivum ut patet ex probatione nostrae [illegible].

[illegible] alii respondent prefatis testimoniis D. Thom. in libris suis adhesisse sententiae neganti necessitatem alicuius actus positivi antis aut concomitantis voluntariam omissionem, quae in illis temporibus fuit plausibilior inter plures theologos, postea vero in summa theologica et in eius disputatis ubi [illegible] preventior factus progressu mentis magis tradit explicavit [illegible] nostram sententiam cui opinative subscripsit in [illegible] sententiarum, ut constat ex probationibus a nobis adductis ex testimoniis D. Thom. sed ne careat in dictam doctrinam D. Thom. melius respondere potest illis explicando interpretationibus nuper adductis quae si rediviui Thomistae occurrissent nullatenus affirmarent ipsum mutasse sententiam, cum inter precipua elogia D. Thom. sit eius constantia et uniformitas in omnibus suis scriptis.

2o arguit a ratione argumento cui probabilius innititur sententia

zario

gorio: ergo ut omissio actus precepti sit culpabilis in individuo, sufficit quod sit libera et voluntaria instante precepto; sed potest instante obligatione precepti affirmativi dari in voluntate operantis omissio pura nullatenus suffulta aliquo actu positivo, quae sit libera et simpliciter voluntaria: ergo possibilis est in individuo pura omissio peccaminosa independens omnino ab influxu actus cuiuscunque etc. antecedens; maior supponitur, et eatenus Christus dicitur pura carentia aut omissio actus non esset actualiter peccaminosa, quod non esset exercitium actuale libertatis aut voluntarium voluntatis: et minor probatur: nam voluntas quae libera libertate contradictionis est indifferens per modum actus primi ad actum et eius negationem, eius libertas contradictionis prout distincta a libertate contrarietatis consistit in dominio ad velle et non velle, seu agere et non agere, scilicet ad actum et eius carentiam: ergo dictum huiusmodi indifferentia potest exerceri per actum, et reduci ad eius exercitium, ita per omissionem aut carentiam actus potest detrahi aut exerceri et ad actum secundum transire. probatur consequentia, quia sicut potentia transit de actu primo ad secundum per quodlibet extremum ex his, quae intra illius ambitum continentur: ergo sicut potentia, quae habet voluntas ad agere, reducitur potest ad actum secundum per actum positivum, ita potentia quae voluntas est indifferens ad non agere reducitur ad actum secundum, seu exercitium liberum per puram carentiam actionis preceptae, alioquin voluntas in actu secundo non esset indifferens ad agere et non agere, sed esset necessitata ad agendum, et idcirco non esset libera libertate contradictionis.

Confirmatur, quemadmodum actus malus et prohibitus est transgressivus precepti negativi, ita carentia actus debiti instante obligatione operandi est formaliter transgressiva precepti affirmativi: ergo sicut voluntas potest libere exerceri libertate contrarietatis positive operando per actum positivum transgressionem precepti negativi, ita ratione libertatis contradictionis potest voluntarie aut libere exerceri pura omissione sui transgressiva precepti affirmativi.

Ad hoc argumentum, quod primaria ratione innititur opinio dicens omissionem reis solutionibus adductis ab Illustrissimo Godoy, quas solito suo acumine acerrime impugnat, facillime ex solutione fundata in verbis quibus persuaderem nostra sententia, conclusum est, vide supra, distinguendo et maior argumenti primum probans et negando minorem ad actum primum distinguo antecedens: voluntas ut libera libertate contradictionis est indifferens in actu primo ad actum et eius carentiam, ad velle et non velle, ita ut aeque primo in executione sit detrahibilis a carentia actus, sed actu nego antecedens; ita ut subordinate respiciat utrumque nimirum actum primarie et directe et negationem actus secundario et indirecte, concedo minorem, et neglecto eo; nam esse voluntas in actu secundo antequam procedat ad actuale exercitium suae libertatis sit libera non solum libertate contradictionis actus sui actus contrarios, verum etiam libertate contradictionis, quo dicitur indifferens ad quemlibet actum detractum, et eius carentiam aut negationem; caterum pura carentia actus nequit esse exercitium directum, aut immediatum voluntatis liberum aut voluntarie procedens, sed indirectum et quasi vim; et idcirco voluntas libere et voluntarie

voluntarie procedendo, neque eque 1° exercet exercitio positivo et negativo 3° operaret, ut carentia actus ab ipsa egrediatur mediante actu ant. aut concomitanti in cuius puro carentia actus licet sit malus neq. a volunt. egredi immediate et directe eius immut. et directus exercitium volunt. unde se includat aliq. rone cuius sit conforme inclinationi voluntatis, quia neq. voluntas trahi ad malum, nisi illud coniungat alicui bono. q.d.

Quod autem non negrat ad libert. contradictionis porrectam ad carentiam actus, tanquam ad exercitium immutabiliter et directum independenter a quocumq. actu positivo dicitur apparente ex doctrina adversariorum, quae quod licet ipsi resolvit, quam asserunt regularis logice esse necessarium actum ant. aut concomit. ex parte operantis ad positionem omissionis voluntariis, et tamen voluntas omittens actum debitum occasione actus positivi ipsi oppositi sic omittendo exercet libertatem contradictionis, nimirum non agendo actum praeceptum; ac proinde ex libert. contradictionis non colligitur voluntatem posse immediate exercere exercitio pure negativo huiusmodi a puro carentia actus, eo ipsius deducit ipsa in actu 1° ad solum posse velle actum praeceptum, verum etiam non velle, quamvis non volitio negative sumpta non egrediatur immediate a volunt. sed actum positivum.

Et ulterius potest instari oppositionem argumentum, quemadmodum voluntas instante praecepto amoris est indifferens in actu 1° ad amorem et eius negat. seu omissionem, tanquam ad extremum libert. contradictionis; ita est indifferens rone libertatis contrarietatis ad amorem et positivum odium ipsius Dei, et tamen licet voluntas possit immediate exercere amorem quo respicit ut exercitium primarium et directum, non tamen potest actualiter odio Dei habere, cum huiusmodi odium praesupponat in volunt. amorem boni oppositi ut sup. communis ex D. Tho. quem asserit odium cuiusvis obiecti oriri ex amore obiecti ipsi contrarii; ac proinde quamvis voluntas in actu 1° sit indifferens ad velle, et non velle, non hinc deberi sit illud posse eque 1° debere utroq. exercitio, cum voluntas respiciat volitionem positivam ut exercitium primarium et directum, et eius omissionem ut exercitium 2dum et indirectum.

Ad 3m contra nostram sententiam dicendo [illegible], itemque log. necessarium voluntatis omittendo actum praeceptum praecepto affirmativo transgrediatur eiusmodi praeceptum, et [illegible] endo actum [illegible] transgredit praeceptum negativum voluntarie, tamen [illegible] libere neq. concessare omissionem actus debiti, nisi praesupposito actu positivo, rone cuius constituat causa actualis omissionis culpabilis et voluntaria: ut docet D. Tho. q. 2a de malo art. 1°. ut in aliquo subiecto susceptivo habitus, et privationis de novo incipiat privatio necesse est assignare causam actualem ipsius, sicut ut hoc de novo producatur aut de novo destruatur, necesse oportet assignare aliquam causam alterantem actu alio vigente; ut igitur voluntas voluntarie cadat omissionis aut carentiam actus debiti quam in actu 2° non dicitur causavit, oportet ex parte operantis assignare aliquem actum positivum, ex cuius positione voluntarie resultet eiusmodi omissio aut privatio, cum immo a actu positivo privatio actus debiti mediate egrediatur effective a volunt. esse passive negatio passive illi conveniens, et quatenus ex [illegible]

[illegible]

Ex quo pt. disparitas inter actus transgressivus precepti negativi cum positus in volunt. positivo boni commutabilis continet in limitibus exercitij primarij voluntatis; et ideirco ex precisso posit. eiusmodi actus absque decursu alterius sit voluntaria transgressio precepti negativi; negatio vero actus debiti, seu precepti precepto affirativo solummodo reducitur ad exercitium contrarium voluntatis ut suppositum ex pollicendum, hec ipse voluntas nequit voluntarie procedere eiusmodi exercitium, quin prius supponat debito exercitio primario consistente in actu positivo. In quacumque modo attingentia obiectiva in quibus prius supponit necessario atingentiam obiecti primarij; ut egressio exercitij Vtilis eiusmodi, et carentia actus debiti voluntatis necessario supponit voluntarias egressionem primarij exercitij consistentis in actu positivo.

Ad solutionem probationis argumenti potest 1° obijci ex doctrina Adversariorum: nam ex nostra doctrina actus positivus non requiritur ad voluntariam omissionem actus debiti tanquam pars constituens ipsam in ratione omissionis voluntariae et culpabilis; ideo potius quod eiusmodi actus non sit pars constituens omissionis in ratione voluntariae et culpabilis potest omissio egredi a volunt. immediate et directo, et ideirco esse exercitium primarium ipsius sine actu positivo: ergo omissio negative sumpta est exercitium primarium etiam pure contrarium voluntatis libere libertate contradictionis: probatur 2°. nam eo ipso quod omissio ut libero et voluntario non importet essentialiter et constitutive actum positivum voluntatis debet ipsi ipso volunt. ut libero libertate contradictionis deesse duplex decretum inadequatum; alterum positivum actionis circa actum positivum, alterum circa actionem omissionis; in quibus actus sit necessarium ut libere exerceat voluntas sub decreto positivo actiones, non tamen ulatinus exigit ut aliquid ab illo procedat sub decreto actus positivo, cum voluntas ut actiones positivas exigat exerceri negat. actionem quae eius positione: ergo voluntas sub decreto positivo relativo potest directe immediate et primario exerceri puram carentiam, aut omissionem actus debiti independenter a decursu cuiusvis actus positivi.

2° obijcit: nam torpor: nam omissio actus debiti sit essentialiter voluntario ratione sui, et si in ratione actus positivi positis, si per impossibile coniungat volunt. sine aliquo actu ante aut concomitantiae erit tamen in diverso voluntario: ergo ad voluntarietatem omissionis in individuo non requirit decursum alicuius actus positivi et consequenter potest absolute voluntas exercere puram omissionem tanquam exercitio immediato et primario: probatur antecedens: talis omissio simpliciter volunt. intrinsece retinet id quod intrinsece et essentialiter illi depectus, sed omissio actus debiti sunt se et essentialiter est voluntaria: ergo si per impossibile iungat volunt. independenter a coniunctione cum aliquo positivo erit tamen exercitio libero, aut voluntario.

Ad 13 obiecti. cui probabit innititur ipsius... ad persuadendum voluntas posse tamen rationes, aut hutiudinis positivas relatives voluntarie

aut libere

aut libere exercere puro omissione, aut carentia actus. Dx 1°. dicendo in
volunt. illos duos inadequatos conceptus pos. activus et n. activus; quo concesso dx neg=
ando autem; ad cuius probationem dx 2°. dicendo maior et minor; n. et si dedar in volunt.
conceptus pos. n. activus, quasi distinctus a ratione pos. activus aut volitivus, ratio tamen
conceptus n. activus conveniat illi per habitudinem ad exercitium negativum, et indirecte, et solum
ut eius libertas exerceat exercitio negativo correspondente pos. n. activo, necessario suppo=
nit exercitium primarium et directum egrediens a volunt. ut activo, aut volitivo
n. quemadmodum in volunt. in statu 1° considerato admittit conceptus n. activus
inadequate distinctus a conceptu pos. activus aut volitivus. item distinguibilis est in eadem
volunt. conceptus nam a conceptu liberi arbitrii, et conceptus pos. prosecutivus boni
a conceptu pos. aversivus a malo, aut fugientis ab ipso; et in eadem ratio distingu.
id pos. pure intuitivus a ratione pos. aversivus, sub distinctione et ratio; et nihilominus
actus volunt. ut liberi arbitrii est necessario supponit actum procedentem ab ipso ut
nat.; et actus fugae, seu aversionis voluntarie a malo, actus prosecutionis aut
amoris ergo aliquod bonum; et in initio actus ratio aversionis, actus pure intelli
gentis; ac proinde quamvis in volunt. admittatur conceptus pos. n. activus per habitudinem
ad exercitium negativum, aut omissivum; n. hinc deducitur illam posse exerceri immediate
pura omissione aut carentia actus absque praesuppositione alicuius actus positivi
n. si in volunt. praeintelligitur ratio pos. activus aut volitivus ad rationem aut conceptus
n. activus, ita praesupponit exercitium positivum distinctum in actu exercitio negativo
consistenti in negatione aut carentia actus; sicut ergo in volunt. praesupponit
ratio pos. intuitivus aut conceptum pos. electivus, necesse est ut voluntas prius exerce=
at actu intentionis quam actu electionis.

2°. potest responderi in volunt. nullatenus posse
distingui conceptus obiectivos pos. n. activus a conceptu pos. activus; sed adequate illam esse
pos. ~~solummodo~~ activam, et solummodo illi competere rationem pos. n. active per quandam
denominationem extrinsecam desumptam a negat. aut carentia actionis voluntariae resulta=
ntis ex oppositione actionis procedentis a volunt. sub conceptu pos. activus aut volitivus
et ideirco quamvis voluntas n. dicatur agens aut volens per carentiam actionis
debitae ab ipso procedentis, id potius n. agens; ceterum huiusmodi carentia n. causat
negatione pos. activus; id 2rio resultat a pos. activo voluntatis. sicut agens
naturale n. corrumpit per negationem pos. generativus, id potius per positionem oppositi
ita voluntas n. causat intrinsece omissionem aut carentiam actus debiti per negationem pos.
activus, cum pura negatio n. sit propria causativa alicuius effectus positivi, aut priv=
ativi; ac proinde sicut agens naturale agendo, et generando corrumpit, ita agens vo
luntarium huiusmodi est voluntas agendo aut producendo volitionem positivam unius
obiecti, voluntarie causat omissionem aut carentiam actus debiti.

Ad 23. obiect. dx negº anq. ad auty pro dx distingº mirq. omissio actus debiti tutse et essalit e voluntario sine dependentia ab actu positivo tanquam a fro distinente ipsius voluntarij, et peccaminosi deido mirq; tanquam a praesupposito in obliquo dnotato, nego mirq, et log. quamvis eius omissio actus debiti n debitur fratr aut recte voluntario aut peccaminoso per actum positivum anter aut concurrentem ad eius voluntarium positi; liberum praesupponitur requiritur ex parte ope distinctive et essalit n importet actum positivum, necessº tamen praesupponit ipsum ut exercite sit voluntaria et peccaminosa et locum negret voluntarie egredi a volunt. sive dnot. ad actum positivum tanquam ad aliqd praesuppositum aut dnotatum. neque ex hoc seqr omissionem in rõe voluntarij aut peccaminosi distinctive essalit actu positivo, sd tantummodo deducit eiusmodi actum praesupponi necessº ad voluntarietatem omissionis, tanquam cao aut occasio; sic loic docent. Dd. theologi motum voluntatis n posse esse liberum aut peccaminosum nisi praesupp. deliberationis ex pte intell, qn ex hoc sequatur cognitionem deliberantem esse fram in recto, et fralr distinctivum actus volunt. in rõne liberi aut peccaminosi, sd solummodo essali qd praesuppositum necessº, aut essalit dnotatum a volunt. libere et peccaminose operante.

2º possent respondere: omissionem aut carentiam actus debiti tutse, nimirum exclusso quolibet habitudine ad actum positivum voluntatis n esse essalit positive voluntarium aut culpabilem, sd indifferentem ut sit voluntario in exercitio l. involuntario, seu sit indifferens ut pcedat a cao libero aut violento; si igit causet a volunt. mediante actu libero et voluntario erit simpliciter omissio voluntaria, id est volitr exercite in suo; et deficiente eiusmodi actu aut dnot. ipsius erit omissio involuntaria, aut violenta, seu carentia passive recepta in volunt. et n active aut egressive ab ipsa pcedens, ut supra ppo rationibus suppº: ex quo doctrina recte deludit omissionem n posse esse exercite voluntariam aut culpabilem rõne voluntatis absque praesupp. aut dcomitantia alicuius actus positivi, quo voluntas eius indiis positive tollat deriante se per actum positivum; sic ex ipso qd motus iracundiae aut alterius passionis qº sua se, e indifferens ut sit naturalis aut operantis aut liber, necesse est ut libere et culpabilit pcedat a volunt. praesupponat deliberat. tanquam actum praesuppositum, rõne cuius eius indiio terrar et efficit, ut actus qui tutse fuit indifferens et abstrahens a necessit. et libert. determinat exercite liber et peccaminosus. legatur D. Tho. q. 2. de malo. art. 1. in corp. ubi aperte docet utramque huius solutionem asserens omissionem actus posse dupliciter comparari ad agentem nimirum tanquam ad prdm liberum et voluntarie ponentem cam omissionis, et tunc dicitr omissio voluntaria et peccaminosa; et tanquam ad prdm cui advenit omissio ab extro, aliq. deceiso cam intrs voluntarie pcedentem a volunt., et tunc omissio

n est

non ē voluntario, et culpabilis, sed potius coacto et involuntario ac proinde ex doctrina D. Thomae clare deducitur omissionem actus debiti stricte non essentialiter voluntariam aut involuntariam esse, sed indifferentem, et idcirco illam ad voluntarietatem exercitam exigere ex parte operantis operationem alicuius actus positivi ratione cuius voluntas constituatur causa actualis ipsius in ratione omissionis voluntariae.

Ut clarius percipiatur veritas praefatae solutionis adversus obiecti illius ex doctrina Illustrissimi Cordubae: quia ut omissio sit voluntaria non requirit necessario habitudinem ad actum positivum tanquam ad aliquid praesuppositum et connotatum, in quo ruit noster dolus. Probatur antecedens ex doctrina tradita, ex ipsa exposita a D. Thoma: omissio actus debiti esse voluntaria ratione sui, quod actus positivus voluntatis solum per accidens se habeat ad ipsam; sed si ordo aut connotatio actus positivi esset essentialis omissioni ut voluntariae, eiusmodi actus non per accidens sed per se conveniret ad omittendum: ergo nec in recto, nec in obliquo requirit actum positivum ad voluntarietatem omissionis, et idcirco omissio [illegible] in ratione voluntariae nec per actum, nec per ordinem ad actum praesuppositum. Probatur minor: quia qualiter ratio intentio finis quae se habet per accidens ad electionem mediorum nec assensus praemissarum per accidens apparet assensui scientifico dicitur, nisi quod ordo ad intentionem est essentialis electioni, sed electio in recto et formaliter [illegible] intentione, et idem dicendum est de assensu conclusionis respectu assensus praemissarum: ergo si ex doctrina D. Thomae actus positivus voluntatis solum per accidens se habet ad omissionem voluntariam, necessum est ut pendeat illa in ratione voluntariae non tamen dependere ab actu positivo, tanquam a causa praesupposito.

2° probatur antecedens: quod actus positivi ex ipsa omissione infert D. Thomas in praesenti art. nullibi dicit posse dari omissionem voluntariam sine actu; sed si ordo ad actum positivum [illegible] esset essentialis omissioni voluntariae nullibi diceret omissionem voluntariam necessario dari absque actu praecedente: ergo neque in recto neque in obliquo omissio voluntaria postulat aliquem actum positivum. Probatur minor: quia quod electio dicat intentionem tanquam actum ipsi praesuppositum nullibi dicit posse dari electionem sine intentione, quin ipse recto sine [illegible] posse dari electionem sine intentione: ergo si ordo ad actum positivum tanquam ad aliquid praesuppositum esset essentialis omissioni in ratione voluntariae nullo pacto diceret D. Thomas omissionem voluntariam posse dari absque actu positivo.

3° probatur antecedens: quia si ordo ad actum positivum esset essentialis omissioni in ratione voluntariae, eiusmodi omissio penderet a voluntate ut volente et agente; sed constat quod omissio sit voluntaria ratione sui, ut ipsa ipsius constituenti essentialiter exigit pendere a voluntate ut volente et agente; sed potius ab ipsa non volente et agente: ergo ad voluntarietatem omissionis nullatenus exigit nec actum, nec ordinem ad actum positivum praesuppositum. Probatur minor: quemadmodum per actum positivum constituitur voluntas libere volens et agens, ita per omissionem constituitur libere et voluntarie non agens seu non volens; ergo sicut voluntas omissione [illegible] volens [illegible] quod actus [illegible] sui est voluntarius, se ipso immediate procedit a voluntate non volente aut agente.

ergo si omissio actus ratione sui est voluntaria oportet ut ratione suo immediate egrediatur a voluntate sub ratione non agentis seu volentis, et idcirco nullus dicit ordinem ad voluntatem ut volentis actu positivo, aliogr procederet a voluntate ut agente quod est falsum.

Confirmatur: nam eo ipso quod omissio se ipsa sit voluntaria necessarium est ut se ipsa sit exercitium formale voluntatis; sed eo ipso quod dicit exercitium formale voluntatis non requirit egredi a voluntate mediante aliquo actu positivo praesupposito, nam id quod procedit a voluntate ... ... se ipso sed mediante alio non est exercitium formale ipsius, sed effectus causatus aut resultans ex egressione actionis, aut exercitij formalis: quod enim calor non egreditur se ipso a frigo calefactivo, sed mediante actione calefactionis calor nullatenus comparat eiusmodi frigo tanquam causalitas, aut exercitium formale, sed solummodo tanquam effectus. ergo si omissio se ipsa denotat voluntatis libere omittentis tanquam formale exercitium sue libertatis necessarium ut se ipsa egrediatur a voluntate non agente et consequenter nullum ordinem importat ad actum positivum, alias non exerceret formaliter voluntas omissionem actus, sed solummodo per actum positivum causantem eiusmodi omissionem.

Ad 13 objectionem. Respondeo negando antecedens ad cuius probationem nego quod D. Thomas asserat actum positivum per accidens se habere ad omissionem voluntariam, sed solummodo in praesenti art. affirmat [illegible] M. quandoque actum antecedentem per accidens se habere ad omissionem sequentem, nempe quando omittens ponit huiusmodi actum non volendo, nec providendo omissionem, quae tunc sequitur omissio praeter intentionem operantis: ex quo nullatenus colligitur omissionem voluntariam nullatenus dicere ordinem ad aliquem actum positivum qui sit causa aut occasio ipsius, sed solummodo deduci illum non exigere positive et essaliter actum, qui per se ratione sui prosequatur exigentiam seu intentionem ordinet ad ipsam; quapropter quemadmodum quilibet effectus importat essentialiter ordinem ad causam abstrahendo a causa per se et a causa per accidens, ita quaevis omissio voluntatis exercenda dicit essentialiter ordinem ad aliquem actum positivum medio quo voluntarie egreditur a voluntate, abstrahendo ab hoc quod talis actus sit causa per se vel per accidens. si enim operans in actu antecedenti provideat omissionem erit causa per se eo modo quo [illegible] aliquis potest per se causari, si autem non fuerit praevisa, sed concomitanter secuta, actus a quo occasionatur omissio erit causa per accidens, nec obstante huic doctrinae ipsa tantum addita in argumento oppositum. non electio non est causabilis per accidens, nec assensus dicitur, et idcirco neque ullatenus asseritur intentionem per accidens concurrere ad electionem aut assensum principiorum per accidens se habere ad assensum scientificum dicitur.

2° potest respondere actum positivum antecedentem aut concomitantem omissionem voluntariam dupliciter posse considerari: primo ex parte operis: 2° ex parte operantis; si consideres ex parte operis multoties per accidens se habet ad omissionem culpabilem aut voluntariam; in similibus speciebus non sit actus per se ordinatus ad omittendum actum debitum, sed potius actus rectus et honestus: ut patet in aliquo studendo omittente auditionem sacri: si vero consideres ex parte operantis non per accidens, sed per se occurrit ad omissionem voluntariam, cum operans assumat talem actum tanquam rationem causandi omissionem; et idcirco quod D. Thomas asserit actum antecedentem per accidens se habere ad omissionem

voluntariam

voluntariis debet intelligi de actu, late modo sumpto, et non de actu explicite operantis, non omissio quatenus voluntarie exercite operatur ad operantis essentialiter ingerrat ordinem ad actum positivum vage sumptum quamvis non exigat determinate hunc vel illum actum sed materia ut existat exigit essentialiter suum substratum abstrahendo ab hoc vel illo pro determinate sumpto ex quo patet disparitas ad intentionem nobis objectam. non electio non solum explicite operantis, verum etiam explicite operis est quidam actus determinate dependens ab intentione, et speciem desumens ab ipsa, et idcirco nullo sensu potest asseri intentionem per accidens se habere ad electionem.

Ad 2m patet eodem modo quo ad praecedentem objectionem, non enim asseruit D. Tho. absolute omnem actum positivum ante per accidens se habere ad omissionem, sed solum asseruit quod aliquando actus voluntarius per accidens se habet in sensu a nobis explicato nuper. et loquitur de actu [illegible] intendit Argumentum. Tunc enim melius et verius dici omissionem voluntariam et peccaminosam posse dari absque ullo actu determinate ex parte ab ipsa [illegible] exigentia [illegible] sequela. Sed cum voluntaria eius exercitio ipsius omissionis dependeat ab actu [illegible]tivo tanquam a causa, non tamen actus praesuppositus tribuit omissioni malitiam moralem specificam, et tamen potest asseri omissionem quoad speciem posse dari absque actu positivo, a quo speciem malitiae participet, et in hoc sensu loquitur D. Tho. in praesenti art. ut patet ex ipso textu.

Ad 3m resp. distinguo maiorem: si ordo ad actum positivum praesuppositum esset essentialis omissioni voluntariae, tamquam omissio procederet a voluntate agente et volente, ita ut voluntas agat et velit per ipsam omissionem, nego maiorem; ita ut agat et velit per actum causative concurrentem ad omissionem, concedo maiorem, et eodem modo distinguo minorem. et negatur consequentia. quamvis enim voluntas non possit libere se determinare ad omissionem actus praecepti, nisi agendo et volendo positive aliquid ipsius, non tamen ipsa omissione debeat agens et volens, sed potius libere non agens aut volens actum praeceptum; sed cum exercitium omissionis aut negationis voluntatis de ipsius carentia aut omissione actus debiti procedit libere et voluntarie a voluntate positive volente aliquid omittendi; sicut electio libere procedit a voluntate intendente finem, et tamen sicut electio egrediatur a voluntate intendente finem non sive sequitur voluntatem intendere formaliter per electionem, sed solummodo voluntatem intentione finis moveri et determinari ad electionem tanquam ad exercitium causae praesupponentis [illegible]; ac proinde sicut omissio voluntaria aut culpabilis exigat procedere a voluntate positive volente aliquid quod sit causa aut occasio ipsius, non inde sequitur ipsam positive volentem aut agentem per ipsam omissionem, nec infertur voluntatem omittendo actum praeceptum directe velle omissionem.

Ad confirmationem [illegible] omissionem non solum esse non solum esse effectum voluntatis sed ratione sui ipsius esse exercitium formale ipsius causae tamen et indirecte, et tamen ratione sui ipsius egreditur a voluntate non inde sequitur, sed praesupponit egressionem actus positivi; nec est de actu exercito formaliter aliquo per exigentiam alterius exercitii praesuppositi explicite [illegible]; non voluntas formaliter exercet non solum actum intentionis, verum etiam actum electionis

eximitur

et invitus exercet non solus simplici intelligentia verum etiam actu rationis seu discursus
et tum ad egressionem electionis quando praesupponit egressio intentionis, et ad discur-
sus praexigit in intentione simplex intelligentia ac proinde quamvis omissio actus
debiti ex se sui ipsius sit exercitium formale libertatis non hinc deducit illud posse egredi
a voluntate nude sumpto absque praesupposito actu positivo.

3° arguitur: in instanti praecepto dilectionis Dei
et posita advertentia invitus eo obligationis eiusmodi praecepti potest volunta-
tas actus suspendere quemvis actum qui adimpleat praeceptum, et quemcumque actum impedi-
tivum adimpletionis talis praecepti; sed et hoc casu omissio dilectionis Dei erit
culpabilis et voluntaria ergo voluntas potest diligere Deum, et tamen id non facit, ergo
potest esse omissio pura et voluntaria nullum praecedente absque alio actu positivo qui
sit causa aut occasio omittendi. Probatur maior: in instanti praecepto dilectionis, et supposita pro-
posita obiecti amandi, voluntas manet libera et indifferens ut amet, et velit non amare
et etiam ut non amet tale obiectum per omissionem actus amoris; ergo non necessitatur ad aliquem
actum positivum determinate aut vage, et consequenter poterit voluntarie suspendere omnem actum
positivum aut volitionis. Probatur hoc: non eatenus voluntas non necessitatur ad amorem, aut ad noli-
tionem amoris, quia [illegible] ad utrumque est indifferens, sed etiam stante advertentia obligationis
praecepti est indifferens ad omissionem actus praecepti: ergo in hoc casu non necessitatur ad
aliquem actum positivum, aut impletivum praecepti, aut impeditivum eius impletionis.

1° confirmatur, in praecepto debite applicato non necessitatur ad exer-
citium inadaequatum et quasi particulare suae causalitatis: ergo supposita [illegible] obiecti amandi, vo-
luntas non respicit ut exercitium adaequatum suae causalitatis volitionem positivam ipsius, aut no-
litionem, nec volitionem impeditivam adimpletionis praecepti: ergo nullatenus necessitatur
voluntas in instanti praecepto ad aliquem actum positivum determinate aut vage sumptum
et consequenter poterit voluntarie omittere actum praeceptum independenter a quolibet alio po-
sitivo. Probatur minor: exercitium adaequatum voluntatis abstrahit ab exercitio positivo aut
negativo, et suspensivo, alioquin voluntas non haberet indifferentiam aut libertatem ad omissionem
et carentiam alicuius actus: ergo voluntas non respicit ut exercitium adaequatum aliquem
actum positivum circa obiectum sibi propositum, sed quoddam exercitium abstrahens a positivo
et negativo, seu ab actu et negatione cuiusvis actus.

Ad hoc argumentum distinguo maiorem ad cuius probationem negatur
conseq., et ad huius probationem distinguit consequens: supposita advertentia obligationis non nec-
essitatur voluntas determinate ad actum amoris, neque ad nolitionem actus amoris; concedo consequens; non nec-
essitatur ad aliquem actum positivum vage sumptum qui sit causa aut occasio volunta-
riae omissionis, nego consequens. In supposita advertentia practica existentiae amoris et oblig-
ationis praecepti, aut actus debiti, quamvis voluntas sit libera aut non necessitata ad
ponendum eiusmodi actum, nec ad positive nolendum ipsum nec ad aliquem actum
particularem impeditivum ipsius, ceterum ratione libertatis dicit voluntariae inclinationis
est necessitas ad aliquem actum, aut volitionem positivam vage sumptam, quae sit aliquo
modo causa aut occasio omittendi, in quem admodum non quis admodum [illegible]
goriis sentit voluntas supposita deliberatione invitus, tamen non est necessitato ad aliquem

exercitium

exercitium liberum vage sumptum nimirum ad exercitium abstrahens a negativo et positivo. Item 2º vero seu 3º et si in illo supposito voluntas non sit necessitata neque ad actum praeceptum neque ad nolitionem positivam eiusmodi actus, neque ad aliquem actum detractum aut partialem illorum impeditivum ipsius; tamen ex supposito quod voluntas libere se gerat [illegible] obiectum advertentiae, et deliberate ipsius omissionem ab intrinseco necessitatur ad aliquem actum positivum concomitantem aut antecedentem omissionem, alioquin nullo pacto voluntas actualiter influeret in illam, quod mihi videri debet ut dictum ab omnibus loquentibus de actu ante [illegible] praesupposito ad omissionem voluntariam et culpabilem. etenim per advertentiam initium quo dirigit voluntas ad eliciendum actum omissum debiti, scilicet ad eius omissionem intelligitur iudicium indifferens proponens voluntati extrema per advertentiam actus praecepti, et ex alia parte eius dis[con]venientiam vel operantem, secluso eius indifferentiam iudicii proponentis voluntatem non est libero in actu proximo ut patet in motu primo. quod eatenus dicitur mora necessarium aut inculpabilis quod non supponit expresse iudicium indifferens iudicii nec deliberatio, dicitur autem iudicium practicum indifferens initium [illegible] medio supponere intentionem finis ut docet D. Tho. 1.2. q. 14 art. 1 ac proinde dicendum est voluntatem non posse advertenter et deliberate omittere actum debitum quin eiusmodi omissionem antecedat aut concomitet aliquis actus positivus voluntatis.

ad confirmationem dicendum concedendo maiorem etenim [illegible] ad actum [illegible] distinguo quod eius exercitium adaequatum voluntatis abstrahit ab exercitio negativo et positivo, loquendo de exercitio adaequato primario et directo nego; de exercitio abstrahente ab exercitio primario et [illegible] concedo [illegible] et negat consequentiam, quod licet exercitium liberum voluntatis vlissime sumptum nimirum quatenus extenditur ad totum exercitium primarium et [illegible] aut directum aut indirectum abstrahat ab exercitio positivo et negativo; tamen exercitium primarium et directum in quo incipit exercitium libertatis voluntatis est detractum actum positivum, ut supra ostendimus, et cum exercitium [illegible] et indirectum necessario supponat exercitium primarium; hinc sequitur non posse libere aut voluntarie procedere exercitium negativum, aut suspensivum consistens in negatione actus aliquo praesupposito exercitio [illegible] quod consistit in actu positivo, non quemadmodum exercitium liberum ad quod potest extendi facultas voluntatis vlissime sumptum abstrahit ab exercitio positivo et negativo; ita etiam abstrahit ab intentione et electione, cum non magis conveniat voluntati [illegible] posse agere, et non agere quam posse intendere, et eligere. sed quod electio comparat voluntatem non exercitium [illegible] et intentio ut [illegible] neque voluntas libere eligere, quin electio supponat intentionem, ac proinde eodem modo discurrendum de exercitio suspensivo, aut negativo, cum exercitium positivo.

4º arguitur: si voluntas insistens aux[illegible] ad [illegible] del instante praecepto et advertentia ipsius posset deum denegare [illegible] explicite, aut concursum simultaneum ad eius actum positivum cum adimpletione praecepti in composito, sed in hoc casu voluntas non diligendo deum peccaret peccato omissionis absque ullo actu positivo in composito cum adimpletione praecepti: ergo non repugnat repugnantia [illegible], aut [illegible] pura omissio voluntaria, aut culpabilis independens

ab omni

ab eo actu positivo. Mar. videt certa, et quamadmodum Deus denegavit ipsi Babi lonico applicato ad comburendum pueros concursum proximum et simultaneum, sic voluntati sufficienter auxiliatae ad dilectionem Dei potest negare premotionem physicam, quae concursum simultaneum ad eliciendum actum dilectionis, et ad omnem actum positivum impeditivum ipsius. et mir. quod in tali casu voluntas non adimpleret preceptum dilectionis Dei, cum supponatur illam eliceret actum dilectionis quem posset elicere ratione auxilii sufficientis quod dat potentiam, et insuper tenet diligere, cum nunc urget obligatio precepti; sed qui potest tenere, et non facit peccat omissive per illud Iacobi 4°. scienti facere bonum et non facienti peccatum est illi. ergo voluntas in illo casu non diligendo Deum peccaret omissive contra preceptum affirmativum dilectionis Dei.

2° confirmatur et ut omissio actus precepti sit voluntaria et peccaminosa sufficit quod instante precepto egressive procedat a voluntate, cum quod insit voluntati non solum subire verum egressive indirecte. sed in casu proposito in quo Deus voluntati sufficienter auxiliatae ad dilectionem Dei denegaret premotionem ad omnem actum positivum impeditivum amoris, carentia dilectionis actualis, aut eius omissio non solum subiecta esset in voluntate sed egressive indirecte procederet ab ipsa: ergo esset omissio voluntaria et peccaminosa. Mir. et carentia, aut negatio dicitur ab illo procedere effective privationem dicitur indirecte cadere ipsa privatio; sed in tali casu est nobis proposito ... [illegible] quod non efficit ipsam sed quem proxime posset efficere: quod non efficiendo sed exclusive talis voluntas non diligit Deum, quod proxime posset illum diligere ex ratione auxilii sufficientis, competat voluntati potentia proxima ad quemcumque actum: ergo in casu proposito carentia amoris non solum inesset voluntati subiective verum etiam ab ipsa procederet egressive indirecte eodem modo quo ceterae negationes possunt cadere.

3° confirmatur ut dicatur aliquid liberum aut voluntarium voluntati sufficit ut ab intrinseco possit illud impedire, aut vitare; sed in casu proposito voluntas posset proxime impedire, aut vitare carentiam aut omissionem actus debiti, quam de facto non impediret: ergo talis carentia instante precepto egressive procederet a voluntate egressione indirecta; et non solum conveniret sibi subiective. probatur Mir. quod carentia dilectionis in tali casu non conveniret voluntati proxime potenti ab intrinseco ad diligendum; sed dilectio actualis excluderet et impediret carentiam dilectionis: ergo in tali casu voluntas ab intrinseco proxime posset impedire omissionem aut carentiam actus debiti, et tunc talis carentia esset voluntaria ab intrinseco et non pertinere ab extrinseco conveniens voluntati.

4° confirmatur, et voluntas auxiliata sufficienter ad actum dilectionis precepti, quamvis Deus denegaret illi premotionem ad actus positivos in casu proposito precepto esset potens proxime ad dilectionem ex auxilio sufficienti quod Deus voluntati prebet proximum: ergo esset potens proxime ad dilectionis omissionem ut liberum, et voluntarium et tunc ut omissio sit libera, aut voluntaria non requirit antea aut concomitantia alicuius actus positivi, qui sit causa aut occasio illius, nam quod potentia proxima ad unum extremum petit simul cum potentia proxima ad alterum extremum: ergo si voluntas in tali casu habet potentiam proximam ad dilectionem Dei ut liberum atque habebit potentiam ad omissionem

eiusdem

dilect.s ut liberum; id supposito negat.: cursu Dei ad aliquem actum positivum impedi-
tivum amoris non est voluntas potens exequi, aut proxime ad talem actum: ergo est potens
proxime ad omissionem ut liberam sine prob. ad aliquem positivum causativum omissionis, et
locum poterit omissio libere procedere a volunt. sine aliquo positivo.

Ad hoc argum. dico 1o. concedendo maiorem de pot. ab-
soluta et neg. minorem ad cuius prob. dico maiorem distingo minorem. id quod potest, tenet et
non facit peccat omissive, si non facere procedat ab intrinseca inclinatione ipsius voluntatis concedo
minorem; si adveniat voluntati ab extrinseco, et modo quasi miraculoso et extra ordinario
nego minorem. et loquendo etsi in casu proposito, in quo supponit Deum denegare voluntati concur-
sum proprium et simultaneum ad dilect. Dei, et ad alium actum positivum impeditivum amoris et
causativum omissionis ipsius voluntas non amaret ex defectu [illegible] concursuum; tamen carentia
amoris debiti non egrederetur voluntarie ab inclinatione voluntatis cum non supponeretur ex parte
voluntatis aliquem actum positivum qui foret causa actualis voluntarie influxum in
eiusmodi carentiam ac proinde non esset omissio aut carentia aliquo modo volita
et locum nec voluntaria sed esset quaedam negatio ab extrinseco, et modo extra ordinario adve-
niens volunt. cum Deus procedendo modo ordinario et ordinario non deneget suum efficacem et concur-
sum simultaneum ad actum debitum nisi ratione alicuius impedimenti aut obstaculi se tenen-
tis ex parte voluntatis creatae ut docet D. Aug. lib. 2o de peccat. meritis cap. 17 prop-
ter Deus suis adiuvat voluntates quo nisi non adiuvent in ipsis tibi est causa non in Deo, et
D. Tho. 3o contra gentes cap. 59 quasi solum modo illa omissio potest dici volunta-
rie egredi a voluntate, quae supponit actum positivum impeditivum actus omissi, cum defici-
ente causa voluntaria omissionem Deus non denegaret promotionem aut concursum simulta-
neum ad intentum finis non voluntarie omitteret dilect. de necessitate et ab extrinseco, nimi-
rum ex defectu causae praerequisitae ad dilect.; Ita voluntas cui Deus de pot. absoluta et extra
ordinario denegaret praemotionem aut concursum simultaneum ad causam voluntariam actu-
alis omissionis liberi non omitteret voluntarie et ab intrinseco, praeternaturaliter et ab extrinseco. legatur
D. Tho. q. 2a de malo art. 1o ad 1um argum. ubi in simili proponit maiorem argumenti affirmati-
ve concedendo, quod licet potens facere bonum et non faciens peccet peccato omissionis, nihilominus per
ly non faciens intelligit puram carentiam cuiusvis actus: asserit enim Angelicus Praeceptor
quod ex illa authoritate solum habetur quod ipsum non facere bonum sit peccatum, sed tamen remanet
quod huiusmodi quod dicitur facere bonum causet ab aliquo actu, et in suppositione ad octavum
asserit, quod licet originale peccatum in recto et formaliter consistat in privatione ipsius supponit
necessario causam aliquem actum positivum nimirum peccatum actuale primi parentis ita
omissio et si essentialiter consistat in privatione actus debiti praerequirit per modum causae actum
positivum quo voluntas influat voluntarie in ipsam.

Ad 1um confirm. dico concedendo maiorem et neg. minorem. Sicut

in illo

in illo casu carentia dilect. non egrederet directe, aut indirecte ab intrin. incli nat. voluntatis sed ab extrin. lex realis causa foret negatio concursus divini ad actum praeceptum ut enim aliquid indirecte egrediatur a volunt. necessum est ut sit exercite volitio saltem in causa et tamen oportet ut aliquid egrediatur egressione directa a qua indirecte, et consequenter resultet voluntarium indirectum. Et ad praemissum resp. distinguendo maiorem ab illo ipso dicit egredi indirecte carentia actus quod efficit actum desinendo illum efficere modo connaturali et conformi inclinationi intrinsecae ipsius secundo nego. Si non efficiat ab extrin. et modo extraordinario nego mai. et loquendo quod etsi in casu proposito in quo deus denegaret praemotionem, aut concursum simultaneum ad actum praeceptum voluntas non eliciat eiusmodi actum, tamen non eliciencia actus, seu carentia ipsius nullatenus egrederetur indirecte a volunt. sed posset attribui negationi concursus divini, et ideo conveniret voluntati ab extrin.: non ut prius aliquid dicat indirecte carentiam actus necessum est ut actum posset proxime efficere, et insuper quod illum non efficiat modo connaturali et exigentiis intrinsecis et naturalis ipsius. conformis

Si enim non effectio actus conveniat ipso expresso defectu concursus extrinseci ad aliquid in se ipso causa actus efficiendi, carentia talis actus, aut actus non erit voluntaria directe, aut indirecte, et tamen nec egrediens a volunt. sed passive in illo recepto; sicut enim actus positivus non dicit voluntarius aut egrediens per praecisam eius habitudinem ad praemotionem, aut concursum quo deus movet, et adiuvat voluntatem: ad eiusmodi actum sed ratione dependentiae ab ipsa volunt. ita carentia actus debiti non dicit voluntaria aut egrediens ~~per praecisam eius habitudinem~~ ~~ad negationem~~ ~~concursus~~ a volunt. vere, negatio praemotionis physicae, aut concursus simultanei nisi voluntas ut subest negatione praemotionis ad actum debitum directe aut indirecte influeret in eiusmodi carentiam.

Ad 2um confirm. resp. ex doctrina nuper adducta quod licet voluntas sufficienter auxiliata, cui deus denegaret oblatam praemotionem physicam, aut concursum divinum, habeat potentiam proximam ad dilectum dei, tamen in illo extraordinario casu non impediret seu non evitaret carentiam, aut omissionem non conveniret illi ab intrin. ideo enim non evitaret, aut non impediret negationem amoris quod denegaret ipsi concursus divinus ad actum impeditivum eiusmodi carentiae eiusmodi est actus dilectionis; et cum deus non denegaret praemotionem ratione alicuius actus impeditivi amoris sed retendo suo potestate absoluta et extra ordinario eius defraudo se exigentias iuris et naturalis ipsius volunt. hinc deducit voluntatem in illo casu solummodo ab extrin. non vitare, seu impedire carentiam actus debiti non vero ab intrin., et nec voluntarie.

Ad 3um confirm. resp. concedendo ant. et distinguendo consequens: ergo voluntas esset proxime potens ad omissionem dilectionis ut liberam et voluntariam tamquam ad exercitium indirectum et contrarium concedo loquendo, tamquam ad exercitium directum, et contrarium nego loquendo; non etsi voluntas sufficienter auxiliata ad dilectum dei non solum sit potens ad diligendum deum, verum etiam ad omissionem dilectionis ut liberam, non tamen respicio omissionem ut exercitium voluntarium et directum, id est exercitium contrarium suae libertatis, et eiusmodi exercitium

et hoc exercitium contrarij necessario supponat liberum hinc deducit voluntatem potentem non amare non posse expedite, et proxime omittere omissione pure voluntaria, et libera quin praesupponat determinate aliquo exercitio positivo quamquam sit voluntas cui Deus denegaret praemotionem aut concursum simultaneum ad intentionem alicuius finis non haberet proxime, aut expedite ad electionem liberam; ita voluntas cui Deus denegaret suum concursum ad quemcunque actum positivum causativum omissionis liberae, aut voluntariae, nullo modo haberet ipso proxime aut expedite omissionem ut liberam, non quemadmodum proportionabiliter, quemadmodo causa proxima actualis electionis non est voluntas nude sumpta, sed voluntas sub intentione actuali alicuius finis; ita causa proxima actualis omissionis voluntariae exercitum non est voluntas separata ab omni actu positivo, sed voluntas positive se determinans ad actum positivum, in quo saltem indirecte velit ipsam omissionem.

2° potest responderi ad argumentum principale solutione veriori et magis consono doctrinae D. Thomae negando ex suppositione instantis praecepti, et advertentia rationis consilij obligationem. Deum in hac suppositione posse denegare voluntati praemotionem, aut concursum simultaneum ad omnem actum positivum causativum omissionis voluntariae; non per advertentiam rationis quo dirigitur voluntas ad liberam impletionem praecepti, aut ad eius omissionem non intelligitur cognitio speculativa, sed iudicium practicum indifferens indifferenter proponens voluntati convenientiam actus praecepti, et disconvenientiam non operantis, sive dictamen practicum prudens vel imprudens proponens voluntati convenientiam, aut disconvenientiam alicuius medij praesupponit necessario amorem aut intentionem finis, cum supponatur intentionem finis quia practicum consilium, aut iudicium de medijs, aut eius comparationem cum fine magis amato ab operante; ac proinde supposita advertentia rationis deliberata circa actum praeceptum non supponitur casus in quo Deus deneget suum concursum generalem ad omnem actum positivum qui sit causa aut occasio omissionis voluntariae; cum huiusmodi advertentia supponat voluntatem esse affectam erga aliquem finem, et ratione huiusmodi affectus iudicium practicum hic et nunc proponit voluntati aliqualem utilitatem in carentia, aut omissione actus praecepti. Et sicut ille qui advertenter, et deliberate omittit actum praeceptum prius subiective habet actum positivum voluntatis circa finem cuius intentionem oritur voluntatem potius inclinari ad omissionem quam ad positionem actus praecepti. legatur D. Thomas 1. 2. q. 6 art. 3. et in sequentibus.

Ex dictis in hoc universo dubio colligitur 1° quod ut omissio actus praecepti intelligatur libere, et voluntarie egredi a voluntate, vel ab alia causa extrinseca debet esse actus interpretativus non voluntatis ut docuimus, [illegible] carentia actus debiti neque prudenter interpretari actus voluntarius non voluntatis nisi saltem praesupponat actum positivum voluntatis: ergo neque voluntarie egredi a voluntate sive actu activo, aut concomitanti a quo causetur. Probatur minor quia carentia sive omissio carentia aut omissio actus debiti instante praecepto prout sic inter praecepta

interpretari actus voluntarius, qui aequivalet actui positivo quo voluntas vult positive carentiam aut omissionem actus debiti; sed secluso quocumque actu antecedente carentia actus debiti nequit aequivalere actui positivo, quo voluntas positive vult omissionem: ergo neque esse actus interpretativus, aut aequivalens actui positivo voluntatis. minor constat: nam actus quo voluntas positive vult omissionem est formaliter actus electivus, et non intentivus: eatenus enim aliquis proponit velle omittere quatenus apprehendit omissionem esse utilem sibi ad aliquem finem apparentem, videlicet ad evitandum laborem, seu ad recreandum laborem: atqui ergo omissio, aut carentia actus tunc secundum se quia non sit bonum physicum, aut morale nequit esse obiectum intentionis voluntatis. sed propter de ratione aliqualem utilitatis ad finem amatum ab omittente. et sicut omissio solum potest esse volita electivè, et non intentivè; sed pura carentia actus non supponit volitum positivum alicuius finis nequit interpretari aequivalere electioni, cum haec supponat essentialiter intentionem finis; et in extremo interpretationis prudentialis debeat intercedere convenientia, quae sit fundamentum ad interpretandum prudentialiter, et non stulte, et imprudenter: ergo pura carentia actus debiti non potest ab voluntate, aut intellectu quantitativa aliqua eius finis seu omittentis, neque prudentialiter est cum fundamento interpretari volito actualis huiusmodi carentiae, aut omissionis. Ideo ut interpretative dicatur volitio omittendi necesse est ut supponat actum intentivum, in quo aliqualiter conveniat cum voluntate omittendi.

Tertio colligitur quod etsi omissio voluntaria in ratione voluntarii non supponat actum positivum voluntatis, id tamen dicitur formaliter peccaminosa ratione eiusmodi actus, sed ratione sui ipsius, ut cadit sub potestate et dominio voluntatis. ratio formalis peccati consistit in oppositione regulae rationis seu moralitatis, cuiusmodi est lex; sed omissio aut carentia actus praecepti, existente praecepto affirmativo ratione sui ipsius, et non ratione actus antecedentis aut concomitantis opponitur legi aut praecepto affirmativo, nam sicut positio actus indebiti opponitur praecepto negativo, ita omissio, aut privatio actus praecepti praecepto affirmativo, iuxta doctrinam D. Thom. q. 2 de malo art. 1. eo modo quo affirmatio opponitur negationi, negatio opponitur affirmationi; ac proinde quemadmodum voluntas dicitur formaliter transgressiva, seu transgrediens praeceptum negativum positione actus indebiti, ita redditur transgrediens praeceptum affirmativum omissione aut privatione actus praecepti: et huiusmodi omissio nequeat voluntarie egredi a voluntate omittentis aliquo praesupposito, aut concomitante actu positivo. 3o colligitur quod etsi ad hoc ut omissio alicuius actus sit culpabilis, aut peccaminosa, requiratur obligatio aut praeceptum operandi huiusmodi actum, absolute tamen ad rationem omissionis voluntariae non requiritur obligatio aut praeceptum de operatione omissa. nihil enim requiritur ad rationem voluntarii abstrahentis a voluntario culpabili, et inculpabili quam quod procedat a voluntate quae est princeps exercitii voluntarii cum cognitione, aut advertentia sit ab obl. sed omissio actus non habentis praecepti praecepto affirmativo potest egredi indirecte a voluntate cum advertentia ad talem actum. nam potest aliquis die feriali advertens ad hanc opportunitatem audiendi sacrum, et potens illud audire omittere auditum sacri eligendo studium aut aliud in se pole et caritativum omissionis: ergo ad voluntarietatem omissionis non requiritur praeceptum aut obligatio ad actum omissum, sed sufficit ut voluntas illum indirecte velit in tali oblata occasione.

Ex Theologia, et gravissimo

Utrum peccatum omissionis malum malitia morali per privationem debitæ rectitudinis, vel per positivam tendentiam ad objectum.

Ante resolutionem propositæ difficultatis suppono 1º peccatum omissionis esse creatum, etiamsi ejus includere nequeat defectum moralem, rationem cujus denominatur moraliter deficiens, et non ratione hujus mali defectus cum quo decretum non includat, sed debeat subjectum denominare, quia etiamsi circa quod inquiritur, quid sit formale constitutivum peccati in ratione mali moralis non aliud examinatur quam forma præstans actui per minorem denominationem formalem malitiæ moralis.

Notandum est malum esse duplex: unum quod dicitur malum simpliciter, quod opponitur bono transcendentali, omnis bonitatis et perfectionis carentiam importat; aliud quod vocatur malum ejus seu respective: et illud triplex est, nempe malum naturale, artificiale et morale. 1º dicitur illud quod privat subjectum aliqua perfectione naturali et connaturaliter debita; sic mors ejus est malum naturale rei animalis, et calor respectu aquæ, quia illa privat animal sanitate, iste aquam frigiditate, quæ connaturaliter eis debitæ sunt. 2º est illud quod privat artefactum perfectione aliqua sibi debita juxta regulas artis, ut cum imago sua debita proportione caret. 3º et 4º spectatur illud, quod removet actionem creaturæ rationalis a rectitudine sibi debita, ut quod privat eam fine sibi debito, vel debitis circumstantiis, seu commensuratione ad legem, et rectam rationem.

Notandum 3º, seu ponitur suppositum, ut certum, peccatum omissionis in ratione mali simpliciter per privationem constitui. Ratio est quia, ut diximus, malum simpliciter opponitur bono transcendentali. Sed nihil positivum potest constituere peccatum omissionis in ratione mali opponiti bono transcendentali, ergo per privationem in ratione mali simpliciter, et consequenter in ratione talis per privationem nes-

tionis D. Thomist. Min. prob.: Omne positivum est transcendentaliter

et coent. bonum transcendentale. Cum bonitas transcendentalis entitatis sequatur: ergo in positivis, opponit. bono transcendentali, et coent. nequit constituere peccatum omissionis in ratione mali oppositi bono transcendentali.

Prob. Mi.: mali simpliciter, ut tale, nullas explat, sed implat rationem boni. Sed de positivis in peccato omissionis repertis, implat aliquam rationem boni; non vero privatio: ergo potest constituere in ratione mali simpliciter per positivum, sed dumtaxat per privationem. Min. prob.: ens in quantum ens, seu ut dicens ordinem ad existentiam, est bonum, et appetibile, ut docet. in metha.: sed de positivis in peccato repertis implicat rationem entis dicentis ordinem ad existentiam, non vero privatio, quippe est mera entis carentia: ergo de positivis in peccato omissionis repertis, implat aliquam rationem boni, non vero privatio.

Notandum 3°.

In peccato omissionis plura reperiri, nempe substantiam actus, seu entitatem realem, et physicam ipsius operationis peccati, aversionem ab obiecto dissono legi divinae, et rectae rationi, seu positivum ordinem ad obiectum, ut moraliter malum obiective, et plures privationes, quae extant in aversione, seu ordine positivo ad obiectum dissonum, et moraliter malum, in tali actu manant, nimirum privationem, quae privationis directionis actionis ad Deum, ut ultimum finem, quae aversio appellatur, et privationem rectitudinis, seu conformitatis cum lege, et ratione.

His divisi sunt in tres sententias quarum 1a. asserit formale peccati in ratione mali moralis consistere in entitate positiva, et privatione rectitudinis debitae actus. 2a. asserit peccatum omissionis formaliter et in recto constitui mali malitia moralis per entitatem positivam ipsius actus, idest per eius tendentiam positivam ad obiectum dissonum legi et rationi. Hanc tenent plures valde P. candidos Patronos nostrae recentiores quidem nihili fundamentis. quorum 1um sumitur ex D. Thom. testimonio, in quo videtur docere

Malitia formalis actus peccaminosi consistere in tendentia positiva ad obiectum disconveniens rationi; nam malitia moralis peccati omissionis consistit in illo, a quo sumitur species peccati; sed unum peccatum non distinguitur ab altero per privationem, sed per conversionem positivam ad obiectum malum; ergo malitia formalis peccati in hac ipsa conversione consistit et non in privatione debitae rectitudinis. Manifestatur ex D. Thoma art. 7 ad 1um q. 72. 1ae 2ae ubi docet speciem peccati non sumi a privatione rectitudinis, sed a tendentia positiva ad tale obiectum: his verbis: Species peccati non sortitur speciem ex privatione aut aversione, sed ex conversione ad obiectum. idem docet q. 1a de malo art. 4 ad 12 ubi ait quod bonum et malum non est differentia propria nisi in moralibus, in quibus malum positive aliquid dicit. 2o quia actus voluntatis denominatur malus a voluntate.

Confirmatur 1o: nam D. Thomas 1a 2ae q. 72 art 6o asserit formalem differentiam specificam peccati attendi 2o ex diversitate obiecti propria, ac ex differentia propria; sed ratio malitiae consistit specifice per ordinem ad D. Thomam peccatum formaliter. Sumitur obiectum, et non per privationem rectitudinis.

Confirmatur 2o: nam peccatum est malum morale sed malum morale pro formali importat aliquid positivum distinctum a privatione: ergo. Probatur minor nam iuxta doctrinam D. Thomae q. 1a de Malo art. 1o ad 4um malum morale prout distinguitur a malo physico, aut naturali contrarie opponitur bono, et non pure privative, sed si peccatum pro formali consisteret in effectu privativo non opponeretur contrarie bono cum oppositio contraria solum modo intercedat inter entia positiva: ergo si iuxta verba, et mentem D. Thomae malum morale opponitur bono oppositione contraria necesse est ut constituatur peccatum per positivum, et non per privationem.

(Similit. D. Thomas q. 2 q. 6. art. 2. in solutionem ad 3 asserit deformitatem non solum importare privationem debitae rectitudinis sed etiam dicere contrarium ex eo inde exortum. Colligitur malitia formalis peccati etiam in positivis dicere opposita bono mali.

Aut. D. Thom. 1a Secundae q. 72 art. 1. ubi loquitur de specificatione mali peccatorum aperte docet peccata differre specie per obiecta, sed si malitia formalis peccati consisteret in privatione debitae rectitudinis unum peccatum non distingueretur specifice ab altero per habitudinem ad obiectum, seu per habitudinem ad formam sibi oppositam, cum dicto specifica privationum habeatur per ordinem ad formas, quas privant; surditas enim distinguitur a caecitate non solo, quia privat nimirum quod una privat auditu altera visu, ergo si iuxta doctrinam D. Thom. peccata distinguuntur specie per habitudinem ad diversa obiecta necessarium est ut malitia formalis consistat in tendentia positiva ad obiectum.

Corroboratur etiam haec ratio a priori ante privationem debitae rectitudinis intelligitur in peccato omissionis tendentia libera ad obiectum dissonum legi et rationi; sed huiusmodi tendentia pro priori ad privationem est mala moraliter, ergo pro priori ad privationem peccati omissionis est malum formaliter et consequenter formalis malitia non consistit in privatione: maior probatur, ideo enim in actu peccaminoso resultat privatio debitae rectitudinis, quia talis actus tendit in obiectum dissonum legi et rationi et moraliter: nam quivis actus specificationem sumit speciem et denominationem ab obiecto in quod tendit: ergo tendentia positiva ad obiectum malum dissonum et obiectum deforme rationi et legi debet de actus in actus moraliter et consequenter si pro re intelligitur privationi rectitudinis tendentia positiva ad obiectum malum necesse est ut intingatur mala malitia moralis ante resultantiam privationis.

Deinde Corroboratur: nam peccatum omissionis habet malitiam formalem distinctam a peccato omissionis

omissionis; sed si non haberet formaliter malitiam per carentiam aut privationem rectitudinis nullatenus. Quod si duplicatur formalis malitia, formaliter distingueretur a peccato omissionis: ergo ut verificetur distinctio peccati commissionis a peccato omissionis, necesse est dicere malitiam formalem peccati commissionis consistere in tendentia positiva actus ad obiectum dissonum. Minor probatur: formalis unius peccati negative distinguitur ab altero per id quod utrique est commune, cum ratio communis pendeat convenientia, et non distinctione; sed peccatum commissionis formaliter sumptum consistit in privatione seu carentia actus debiti: ergo si peccatum commissionis esset formaliter malum ratione privationis non haberet malitiam distinctam formaliter a malitia peccati omissionis.

Probatur 1° nam habitus vitiosus intemperantiae vel alterius vitii quoad malitiam seu formalem deformitatem proxime non consistit in carentia, aut privatione perfectionis debitae: ergo similiter actus non constituetur malus formaliter privatione debitae rectitudinis, sed positiva tendentia ad obiectum dissonum rationi. Consequentia videtur certa, cum habitus vitiosus intemperantiae specificetur ab actu vitioso intemperantiae, et consequenter si formalis malitia habitus non consistit in privatione, sed in inclinatione positiva voluntatis ad intemperanter operandum, necesse est, ut intemperantia actualis, quae illi correspondet, consistat in positiva tendentia, et non in privatione rectitudinis. Antecedens autem probatur, quia habitus intemperantiae contrarie opponitur virtuti temperantiae, et non privative vel per se probatur, praeterea quia habitus vitiosus, est qualitas nata ex actibus acquisita, sed qualitas est species entis positivi: ergo habitus vitiosus adaequate constituitur per aliquid positivum, positive inclinans ad peccandum.

2° Probatur: malitia, aut deformitas peccati commissionis consistit formaliter in illo, quo unum peccatum in ratione mali moralis distinguitur ab alio; sed unum peccatum ratione duplicatae formalis malitiae moralis non distinguitur specifice ab altero ratione privationis rectitudinis: ergo formalis malitia non consistit in huiusmodi privatione

min. grat. nq dant. duo peccata sentia malitias specificas, fallit. dictis
aliq. privationib. specifice dictis, ut est in prodigalitate, et avaritia, quae
specifice distinguunt. quiquis diversi ant in carentia, aut privat. ejusdem
rectitudinis; Cum unum privet rectitudine liberalitatis, quae est ejusdem
spei, et privations nonalit. distinguant., quam per ordinem ad sua, qua privant, et id circo stante unitate sua privat. nequit dari diversitas ad
privas; ergo unum peccatum non distinguit. realiter ab alio, hoc privans, aliud
peccatum affecta privat. ejusdem virtutis est mala, eadem specifica malitia, quod dictat esse falsum.

Arguunt contra ...

Nunc, nequeunt ... nq eatenus indicant malitiam formalem peccati ... ...
sionis dicere morialiae, et non intendentiae positiva, ... sequeret. malitiam
formalem peccati esse causatam a Deo cum nullam entitatem positivam, subst. fugiat causalitatem
divinam; ... peccati distat in affectu privativo, id est in diversis
... nit nn... grat. ... nq fundamentum privatis debite ...
... re duplicative ut tale est aliquid positivum, cum non sit privatio, ...
... possit fundari in altera privat., alioquin daret. processus in infinitum;
... fundam. ... reduplicativ. fundant. non causat. a Deo,
alioquin ab ipso causat. altera privatio cum ipsa lesit fundum specialiter ut tale
causat. ab aliqua causa, quin hoc est ... fundatum; nq causa ...
... causa causati per illum causam, ...
quia in malitia formali peccati distat in aliquo positivo ... hinc ...
... peccatum quo ... debiat formalem causari a Deo.

Peccatum distat in positivo per a Deo causari sub ... formalis licet malitia formalis
... et ... deformitatis ... quatenus sequeret. peccatum causari a
Deo ... hoc malitiam ... grat. ... non ... ... causabilitas,
in causabilitatis, quae defectibilitas indefectibilitatis, sed in actu libero Dei
per deficere terminas ad creaturam, quae est ... cum entitate actus
qui in posuit deficere, nec deficiat entitas actus; ergo similiter in peccato
per causari a Deo entitatem positivam, quae quod ... est cum malitia

formali, quin causetur malitia formalis, habet explicite, et formaliter malitiam.

Ultimo pro solidius se muniunt auctores huius dictae, nam actus peccaminosus furti, v. g. odii Dei proximi, infert malum malitiae moralis, quae importat privationem debitae rectitudinis, quod tendentiae positivae ad obiectum difforme legi negativae contradicat habere malitiam formaliter, formali malitia positiva distincta a malitia privativa, ut intelligitur privatione rectitudinis. Probatur ans., nam peccatum furti, et aliud huius modi actus oppositus praecepto negativo prohibitus formaliter malum morale perinde, ac eo formaliter prohibitus transgressivus legis, seu praecepti negativi; sed non prohibitus formaliter transgressivus legis negativae per privationem rectitudinis et pertinentiis, sed per tendentiam positivam ad obiectum difformem, seu indebitum, quod praeinsinuat actum malitia formali positiva contra ad privationem rectitudinis. Minor certa siquidem eodem modo, quo actus virtutis praeceptus lege affirmativa, seu praeceptiva boni moralis prohibitus bonus formaliter perinde, ac in eo actus et implet eius modi praeceptum, ita actus peccaminosus prohibitus lege negativa prohibitus malus moraliter perinde, quo redditur transgressivus praecepti negativi, seu prohibitivi mali, et maior probatur: nam lex negativa frangitur formaliter per id, quod opponitur directe eius praeceptis per leges negativas, sed id quod directe, et formaliter opponitur eius praecepto per leges negativas non in carentia, sed est actus positivus furti, et non negatio, aut privatio, cum ea praecepta sit negatio talis actus, cui negatio non opponi formaliter aliqua privatio, aut negatio, cum sit impossibile negationem tolli per aliam: ergo praeceptis negativis praecipientibus negationem actus peccaminosi non frangitur formaliter per privationem rectitudinis, sed per positivos actus positivos, quo voluntas positive tendit ad obiectum difforme eiusmodi legi.

Confirmatur 1°. Caeterum lex affirmativa frangitur formaliter carentia, negatione seu privatione actus debiti, et non ratione alicuius tendentiae positivae, quia eiusmodi lex praecipit actus debitos seu quia mandat

praecep-

praecepta a lege affirmativa est positivo actus, peccatum cui opponitur, puram carentiam actus nimirum actus; sed sicut lex affirmativa praecipit actus positivos virtutum seu debitos, ita lex negativa praecipit negationem actus indebiti ut constat: ergo sicut omissio opposita legi affirmativae est transgressio legi per puram carentiam actus debiti ita peccatum commissionis oppositum legi negativae est transgressio legis per actus positivus indebiti et non per carentiam aut privationem rectitudinis.

2° Probatur. negatio aut privatio actus odii Dei ut praecepta negativa est bona bonitate morali ergo actus positivus bonitatis est malus moraliter ratione entitatis positivae, et consequenter peccatum commissionis constituitur formaliter malum ratione tendentiae positivae actus indebiti independenter a privatione rectitudinis. antecedens constat nam ... ...

ne rali non requirit, ut privet ipsum aliqua rectitudine, aut boni-
tate morali sibi debita, sed sufficit ut huiusmodi actus sit disso-
nans naturae rali. Sed peccatum omissionis non tendit per positivum ad obiectum
indebitum, seu prohibitum lege negativa, ergo formaliter dissonans naturae rali.
Cuius sit Doctrina nostri inclyti ipsius: nam ut communiter docent theologi [illegible]
Ang. Praeceptore de peccatis est quod non est de rectificatione summa
so in peccato omissionis, antea ad privationem debitae rectitudinis fundat.
malitia formalis positive, progrediens ex defectu non minus formaliter malitia mo-
ralis. 4a. Ratio videtur certa: nam [illegible] Dochina [illegible] eatenus
malitia formalis actionis peccaminosi consistit formaliter in privatione prout
dicta ab entitate positiva, quatenus malum communiter sumptum ut abstra-
hens a malo morali, et physico pro formali importat privationem, seu co-
rruptionem integritatis. ac proinde si de facto datur malum physicum
pro formali consistens in entitate positiva, et non in privatione, etiam
dabitur de facto malum morale formaliter positivum pro formali impor-
tans tantum positivum: et ansam praebet nam sextus digitus, est formaliter
malum in homine cum homo habens sex digitos sit monstruosus contra
dispositionem corporalem, sed sextus digitus non est formaliter privatio
alicuius entitatis physicae et positivae, sed potius positio entitatis
positivae indebitae; ergo ut aliquid subiectum dicatur physice malum non requi-
ritur ut privetur aliqua perfectione positiva, sed sufficit
ut subiiciatur alicui entitati positivae sibi dissonanti contra exigentiam
suam.

His stantibus fundamentis: Prima sententia quoque non obstantibus
oppositum asserat ultima, et a me amplectenda est. Dico [illegible] privationem   Dico.
prioris rectitudinis, seu ordinis ad debitum finem esse formale [illegible]
in ratione mali moralis, sive quod agitur de non minus actus [illegible]
quoque [illegible], et [illegible]. Probatur primo ex doctrina [illegible] 1a 2ae q. 18 art. 1. ubi
docet: actiones humanae constitui malae formaliter in ratione entitatis positivae,
sed per eius rationem privationis debitae perfectionis: quod quidem affirmat [illegible]
in Corp. art. his verbis: Dicendum quod de bono, et malo in actionibus
humanis

humi oportet loqui sicut de bono et malo in rebus: in rebus autem unumquodque tantum habet de bono, quantum habet de esse: bonum enim et ens convertuntur. = Unde in quantum aliquid habet de esse, tantum habet de bonitate; in quantum vero aliquid deficit a plenitudine essendi sibi convenientis deficit a bonitate, et dicitur malum; sic igitur in actione in quantum habet aliquid de esse intantum habet de bonitate, in quantum vero ei deficit aliquid de plenitudine essendi quod debetur actioni humanae, in tantum deficit a bonitate, et sic dicitur mala. = Ecce quomodo Angelicus Praeceptor aperte nos docet D. Th.: nam 1° affirmat bonum, et malum in actionibus humanis distingui formaliter eodem prorsus pacto, quo distinguitur malum in rebus; sed certum est in sententia D. Thomae res non distingui malas malitia opposita bonitati transcendentali entitate positiva, sed privatione boni ipsis debiti; ergo nulla actio humana distinguitur mala entitate positiva ipsius actus, sed privatione bonitatis, aut rectitudinis ipsi debitae cum sit mala, sicut utar verbis D. Thomae, in quantum caret plenitudine essendi, quae actionem humanam = 2°: in praedictis verbis affirmat actiones humanas esse bonas in quantum habent aliquid de esse, et esse malas in quantum deficiunt a plenitudine essendi: sed deficere a plenitudine essendi est carere rectitudine sibi debita; ergo in mente D. Thomae malitia actionis peccaminosae consistit formaliter in defectu privativo, et in carentia debitae rectitudinis: sicut oculus distinguitur malus caecitate, aut carentia visus ipsi debitae 2° nam, quod est exemplum allatum a D. Thoma in corpore praealegati articuli.

Insuper probatur ex eodem Angelico Doctore in disp. q. 11 a. 6 in corpore ubi ex professo explicans definitionem peccati traditam a D. P. Aug. docet privationem rectitudinis esse formale distinctivum peccati in communi: his verbis: Peccatum nihil aliud est quam actus humanus malus, quod autem aliquis actus sit humanus habet a voluntate, quatenus est voluntarius, habet a ratione humanus quod sit formaliter malus: quia caret debita commensuratione. Sed carentia debitae commensurationis est carentia, seu privatio debitae rectitudinis, cum rectitudo actus humani consistat in commensuratione cum regula rationis; ergo etc. = et ago tres cum D. Thoma, pertractat de formali distinctivo mali moralis in rationalis, illud reducit in privationem et non in positivam tendentiam actus ad obiectum.

cum asserit peccatum esse actum humanum rōe liberae egressionis à Voluntate humana, et esse malum rōe Carentiae debitae commensurationis. = Legatur D. Thomas 1a 2ae q. 71 art. 2 ubi in resp. ad 3um argum. asserit: actus humanus non sumere speciem à privatione in qua consistit formaliter rō mali moralis, sed ab objecto cui coniungitur talis privatio ~~rōe difectus quem~~ et id circo ipse de fecibus, qui dicitur non esse a Deo, pertinet secundum dictos actus. quibus verbis expresse docet nostrum thema scilicet rōem ~~formal~~ mali moralis formaliter esse privationem et non tendentiam positivam ad objectum, a quo desumitur species actus humani. = Videatur enim D. Thomas in disp. q. 2 de malo art. 5. ad 4um ubi expresse docet, malum formaliter sumptum consistere in privatione ordinis actionis, sicut malum poenae in privatione Visionis Beatificae: culpabilis enim dicitur homo eatenus quod non agit actionem privatam ordine debito actionis = Rursus potest videri D. Thomas q. citata de malo art. 4. ad 7. ubi affirmat privationem omnem esse effectum peccati per modum poenae; malum vero culpae formaliter sumptum esse privationem modi, speciei, et ordinis in ipso actu Voluntatis. = et in resp. ad 6um ubi asserit malum communiter sumptum esse privationem mali ordinis speciei et modi in communi malum poenae esse privationem huius perfectionis in ipso agente et malum culpae in ipsa actione Voluntatis, et id circo malum poenae esse in Voluntarium, seu contra Voluntatem, et passivum, et malum culpae Voluntarium. = Alia quamplurima testimonia possem accumulare quibus expresse ostenditur malitiam peccati consistere in privatione, et non in tendentia positiva ad objectum: sed praeallegata sufficiunt, illis enim sufficientissime ostenditur mens D. Thomae in hac parte. —

2° Probatur ratione. Deo rōe nam malum in communi prout abstrahit à malo morali et physico formaliter consistit in privatione bonitatis et non in tendentia positiva, seu positiva entitate: ergo malitia moralis actus in privatione rectitudinis consistit, et non in tendentia positiva actus ad objectum dissonum legi, et rationi. antecedens probatur ex D. Thoma q. 2 de malo art. 1° et ex D. Augustino qui scribens contra Manichaeos aperte docet malum, ut malum esse nihil, et id circo malum non esse factum per Verbum Divinum per quod omnia facta sunt, et praeterea quod

cum

ergo si rog dicet malum id requi rere pirse [illegible] commune catholicis mali, sicut bonum, et contra non dari duo [illegible] ut ostendunt scientiae, et cum prat. ergo privatio, aut negatio nequit dividi in sua inferiora per diff. entis positivi: ergo si malum in communi non consistit in entitate positiva, sed in privatione nequit species mali particularis, sicut in actus humanus, [illegible] rere in positivo, sed in carentia, et speciali privatione rectitudinis debitae.

Prat. ergo bonitas [illegible] formaliter sumpta consistit in integritate; catenus enim res dicitur bonum simpliciter, quatenus constat integritate partium perfectione, quae ei debentur exigentiae: ergo malitia moralis actus consistit in carentia integritatis: sed carentia integritatis moralis nil aliud est quam carentia, aut privatio rectitudinis ipsi debitae: ergo huiusmodi privatio constitutiva formalis malitia actus formaliter sumptus. Prat. cum ergo quemadmodum concurrit integritas physica ad constitutionem boni physici, ita integritas moralis ad constitutionem boni moralis: ergo si sola carentia integritatis physicae constituit malum physicum, etiam carentia integritatis moralis constituit actum malum malitia morali.

Resp. cum D.º Thoma, malum tam physicum, quam morale esse duplex: aliud dicitur malum simpliciter non mixtum nullo includens bonitatem, et huiusmodi malum est privatio boni; de quo videntur loqui S. Th. et Aug. et alii PP. asserentes malum non esse aliquid positivum, sed privationem, aut corruptionem boni; aliud dicitur malum secundum quid, seu respective, non quia sit per se malum, sed quia malum est particulari, sicut ignis, qui est malum ratione aquae; unde etsi carentia, aut privatio rectitudinis reperta in actibus, ex amissione dicatur malum morale simpliciter, non hinc sequitur illam esse rationem formalem malitiae formalis actus humani, sed ipsa tendentia ad objectum disconveniens, cum tali tendentia sit malum respectivum, id est malum positive disconveniens rationali.

Sed-

Sed hæc sententia impugnatur. 1º quia nulla entitas positiva dicitur mala, mala respective ratione entitatis positivæ, sed ratione privationis perfectionis alterius resultantis; eatenus enim calor receptus in aqua dicitur malus physicus respectu ipsius aquæ, quatenus ipsam privat frigiditate, aut alia perfectione sibi debita, si enim aqua calefacta cum positiva entitate caloris retineret frigiditatem, et alias perfectiones sibi debitas, non esset calor physice malus respectu aquæ, cum in hoc casu retineret plenitudinem essendi, aut integritatem ipsi debitam. Atqui ergo privatio resultans ex entitate positiva est quid formaliter denominans malum, in ratione mali, et idcirco entitas positiva ratione positivi respectus ad subiectum mali, et idcirco entitas positiva ratione positivi ... ad subiectum tantummodo dicitur malum causaliter, quatenus causat in subiecto malitiam in privatione formaliter consistentem. =

2º impugnatur, quia quemadmodum malum culpæ est malum respective respectu naturæ intellectualis, ita malum pœnæ, ut expresse docet D. Thomas quæstione 1. de malo art. 4 in corpore ubi dicit esse malum naturæ intellectualis in malum culpæ, et pœnæ; sed malum pœnæ etsi sit malum tantummodo respectu naturæ intellectualis, ut ibidem docet Angelicus Præceptor; pro malum tantummodo respectu naturæ intellectualis, ut ibidem docet Angelicus Præceptor; pro formaliter consistit in privatione boni delectabilis, ergo malum culpæ in actione consistit in privatione honestatis et rectitudinis; et confirmatur: sicut actiones pœnales, quæ causant in natura intellectuali privationem boni delectabilis non dicuntur malæ nisi causaliter tantum, nimirum quatenus causant privationem boni delectabilis; ita actio humana tendens ad bonum commutabile non dicitur mala nisi causaliter, nimirum quia bonum causat privationem bonitatis, et rectitudinis debitæ. ==

3º impugnatur: quia malum culpæ non est malum respective, sed malum simpliciter, ergo si malum simpliciter formaliter consistit in privatione boni, ut fatentur adversarii, etiam malum culpæ

culpæ [illegible] iniquitate debitæ rectitudinis. Ans probat; id quod solum modo est malum 23e, aut respective, et bonum absolute, et 23e; sed malum culpæ pro formali non est aliquo modo bonum, aliquem formalis defectus peccati posset aliquo referri in Deum quod pugnat, et negat. a D. Thoma 1. 2æ. q. 79 art. 1. ad 3 ubi docet; malum pœnæ esse tantum modo respective ratione illius, qui punit, et ideireo posse causari a Deo, et ad ipsum ordinari, sed culpa opponi bono [illegible], et consequenter non esse ordinabilem in Deum; ergo [illegible] = Legatur Illustrissimus [illegible] qui pertractando de malitia formali actus peccaminosi efficaciter probat peccatum esse malum simpliciter, et ideirco falsum esse [illegible] asserentes peccatum pro formali esse malum 23 quid. =

3.° Probatur nostra 2.ª pars: nam voluntas creata non constituitur deffectibilis in actu 1.° per entitatem positivam ipsius, sed per negationem: ergo actus peccaminosi procedentes a voluntate deffectibili, non constituuntur mali formaliter entitate, aut tendentia positiva, sed per privationem rectitudinis. ans probatur ex D. Thoma pluribus in locis, et præcipue ex 1.ª 2æ. q.ª 75 art. 1.° in corpore ubi ait: voluntatis esse deffectibilis quia caret directione rationis, seu quia procedit ad opus sine directione regulæ rationis, aut legis divinæ, unde negatio procedit ad opus identificatur, vel directionis cum prima regula est constituens voluntatis creatæ moraliter deffectibilis, seu potentes ad peccandum: et consequentia probatur quia nulla causa, aut entitas constituitur causativa alicuius entis positivi, per negationem, cum positivus effectus exigat causam positivam: ergo si voluntas negatione constituitur potens peccare, seu deffectibilis necesse est ut reddatur ipsa malitia actus peccaminosi privativa, aut carentia, et non aliquid positivum.

Probatur: peccatum 23 pro formali procedit a voluntate creata, ut deffectibilis, et non ut efficiens, ut supponitur, sed voluntas non constituitur deffectiva per entitatem positivam, sed potius sua entitate positiva est ratio [illegible] effectivus et.

Negatione constituit defectiva: ergo voluntas non est causa deformitatis moralis actus peccaminosi ratione entitatis positivae, sed ratione negationis identificationis cum sua regula, et ideo ratio eius moralis difformitas nequit consistere in entitate positiva.

Urget: Voluntas est causa peccati proprie(?) formalis, ratione potentiae peccandi; sed voluntas non constituitur potens ad peccandum per aliquam formam positivam, sed per negationem: ergo voluntas non constituitur defectibilis sua entitate positiva, et consequenter actus non redditur formaliter malus per entitatem positivam, sed per expositionem(?) rectitudinis. Maior certa est, et minor probatur: nam voluntas non constituitur potens ad peccandum per aliquid quod nullatenus causatur a Deo, cum nec peccatum formale, nec potentia ad peccandum sint a Deo, ut docet D. Thomas in 3° dist. 12. q. 2a. art. 2°. ad 6. ubi ait, quod potentia peccandi non est a Deo, licet substratum eius sit a Deo. Sed positiva entitas voluntatis causatur a Deo, quae est subiectum negationis in qua formaliter consistit potentia peccandi. Sicut formalis malitia peccati, quae consistit [illegible], potentia peccandi consistit in privatione rectitudinis actualis. Urget:

amplius, et probatur quod dictum est [illegible]: nam voluntas constituitur indefectibilis moraliter, seu impotens ad peccandum, ratione identitatis cum sua regula rectae operationis, ut multoties docet D. Thomas; ergo e contra formaliter constituitur defectibilis per negationem huius moralis identitatis. Consequentia videtur certa: nam quemadmodum se habet identitas cum sua regula ad indefectibilitatem moralem, ita defectus identitatis ad defectibilitatem: ergo sicut formaliter constituitur indefectibile est identitas ipsius cum sua regula, formaliter constituitur defectibile est carentia eius identitatis; nam quemadmodum opponuntur defectibile, et indefectibile in moralibus, ita se habent ac opponuntur lucidum, et tenebrosum. Unde peccata in sacris literis, et in doctrina SS. Patrum sunt tenebrae, seu opera tenebrarum: ac proinde sicut lucidum constituitur subiecto luce, et eius carentia vice versa tenebrosum, ita praesentia suae regulae, seu identificatio cum ipsa constituit voluntatem inde-

indeffectibile, et cuius absentia, aut carentia constituet voluntatem deffectibilem, seu potentem operari deffectuose.

Ultimo prob. nostra assertio: quia malitia physica actus peccaminosi consistit in aliquo, quod nullatenus à Deo causatur; cum catholici supponant adversus Lutheranos, et alios hereticos, Deum non esse causam peccati pro formali malitia; sed si peccatum quoad formale malitiae esset ens positivum, debetur dici, agnoscere Deum esse causam illius, cum Deus sit prima causa cuiusvis entis positivi. Ergo ut negetur Deus esse absolute causa malitiae formalis peccati, necesse est, ut concedatur eiusdem malitiae consistere in defectu privativo, aut in privatione debitae rectitudinis.

Nec satisfacies si respondeas cum adversariis dicendo quod esto malitia moralis peccati consistens in tendentia positiva, sit ens simpliciter, et ideo non dicatur Deus esse causa peccati sub ratione entitatis, sed tamen est causa deformitatis moralis, quae consistit ex praecise explicitis dictis quatenus ab entitate inclusa in actu peccaminoso ..

Non inquam satisfacit haec solutio, cum communiter fideles adversantur, ne deformitas illa positiva, quae explicite praecise est quid deformitatis positivae, sed nulla differentia entis positivi realis potest subterfugere causalitatem divinam: cum ratio subquam omnia subijciuntur causalitati divinae, sit communissima ratio entis, et convenit quoad constituitur sub ente tanquam differentia substantiativa huius, ergo causatur à Deo tanquam à primo ente: ergo si deformitas moralis peccati est differentia constitutiva, necesse est, id esse aliquid causatum à Deo.

Extenditur causalitas primi agentis in causando effectus, in quibus extenditur praedicatio entis positivi et realis; ut docet D. Thom. 1a p. Sed deformitas positiva actus ad se totius distincta ratione vere praedicatur ratione entis positivi, aliquin ens non esset praedicatum universalissimum transcendentis, quod communiter negatur à nostris Thomistis. Ergo si malitia formalis actus peccaminosi consisteret in aliquo positivo causaretur à Deo sub ratione entis.

Nec obstat si respondeas virtutem deformitatis peccati causari à Deo sub reduplicatione entitatis

entitatis non Vo sub reduplicatione deformitatis explicite; = nonne
inquies stat hoc effugium: nam ut absolute verificetur Deus est causa peccati
non requirit ut illius causa sit sub reduplicatione eius ipsius expressit dispo-
sitivus, sed sufficit ut sit causabile Divina causalitate sub ratione entis;
Sed si deformitas peccati ex habitu includitur ratione entis absolute verificat.
peccatum esse causatum a Deo: probatur. actus nam actus vitalis creatus Vo causat.
a Deo tanquam a 1a causa, quin illud est sub dispositione vitalitatis eius ratione sub qua
actus vitalis causatur a Deo non sit vitalitas ipsius. Ratio entis transcendens
vitalitatis, ita quamvis deformitas peccati non causetur a Deo
sub dispositione explicita deformitatis ita ut ratio sub qua causari sit deformitatis
actus nihilominus verificatur illius causari ratione entis, quae simul implicite
imbibit, ita ut causalitas Divina [illegible] tanquam ad rationem
quae causata, et identitatis essentialiter in illa includitur, tanquam ad rationem
sub qua.

Respondetur majori, nam [illegible] et liberat [illegible] voluntatis creatae ad
bonum et mutabile, in qua existimant [illegible] malitiam formalem peccati, pro
[illegible] causatione a Voluntate creata quam effectivam. Sed quod procedit a Vo-
luntate creata reduplicative, non ut effectiva causat a Deo, ut
1a causa effectivas: quod requirit [illegible] formalis malitiam peccati, in [illegible],
quin [illegible], ipsius esse absolute causata a Deo. [illegible] nam [illegible]
[illegible] exercitium liberum, et [illegible] voluntatis creatae sub ratione [illegible]
[illegible] ad obiectum, et [illegible] voluntas influit in illud influxu effectivo,
[illegible] sit prius [illegible] effectibus suis actus, et [illegible] nam [illegible]
[illegible] effectibus [illegible] insufficiendo subordinatur Deo; alioquin Deus non esset pri-
mus prius effectibus: quod [illegible] procedit a Voluntate creata, ut effectiva,
procedit a Deo tanquam a 1a causa effectiva. Unde ceterum dicitur
Voluntatis creatae [illegible] causa malitiam formalem peccati, quam voluntas non causat
[illegible] formalis peccati efficiendo: ~~[illegible] malitia formalis peccati non causat~~
a Deo sed deficiendo, sed voluntas [illegible] deficit in [illegible] actum
tate effectivas, sed negare activitatis, et [illegible] ipsius [illegible]
[illegible] indeficiendo; quod ut [illegible] malitia formalis peccati non causari
a Deo

actio, nisi est, ut redat. illius eius defectus eius significationis, sine imperfectiones reducibiles in eius defectibus, et in effectibus — negat. D. Th. 1. 2. q. 19.

art. 2 ubi docet, quod malitia significare actionis humanae eius quo deficit sicut claudicatio motus animalis ex quo de defectu physico; unde sicut motus claudicatio non reducitur in virtutem motivam animalis, sicut modo refertur claudicatio in illius reducitur ita defectus, aut malitia formalis peccati reducitur in liberum arbitrium in quibus deficit ab ordine Dei agentis, sicut liberum arbitrium in quibus effectibus non deficit ab ordine Dei agentis sed potius illi subordinatur, quod efficientia eius realiter subordinetur primo efficienti causae primi seu Deo, et proinde ex Doct. D. Thomae evidens est de deficit malitia formalis peccati non causari a voluntate, ut effectiva est, sed illa reducitur in defectum voluntatis. Cum igitur defectus voluntatis non dicat in positiva entitate, aut activitate ipsius, sed in negatione ut supra docuimus.

Hinc sequitur malitia formalis illi convenire per modum privationis (sic loquuntur) defectus eius in carentia, aut privatione virtutis, si sumatur praecisive pro formali malitia.

Probatur haec tenus dicta ex Doct. D. Thomae nuper allegata q. 19 art. 2. ubi Angelicus praeceptor aperte docet defectum, seu formalem malitiam peccati, quod subsistit divina causalitate esse defectum moralem actus humani, sicut claudicatio est defectus physicus motionis vitalis, qua movetur animal; sed certum est defectum claudicationis formaliter sumptum consistere in defectibus, et non motionibus positivis, et huius modi defectus reduci in partes defectibus organi animalis, sic huius modi defectus ut ait D. Thomas oriatur a causalitate bilis, quae desinit in carentia debitae dispositionis, seu rectitudinis quae requirit ut inde tendat ad recte ambulandum; quapropter in via defectus sicut claudicatio pro formali importat non motionem vitalem sed carentiam debitae proportionis ex parte motus, ita pro parte nobilioris dicendum est, malitia actus humani non importat pro formali tendentiam positivam ad obiectum, sed carentiam debitae rectitudinis requirendae in huius modi dependentia seu tendentia.

Obiectionibus satisfit

Adiciunmo ... et ad reliqua qtq videt. D. Thq docere malitia actus pecca-
minosi consistere in positiva et libera tendentia ad obiectum dissonum rat.
rat. q. actus peccaminosus importare non solum malitiam, quae formaliter consistit
malum, sed etiam subiectum, et causam fundum eius in malitia. Unde etsi propr.
formalt dicat privationem debitae rectitudinis in qua consistit eius formalis mal.
tiae subiective tm. et fundamentalit. includit tendentiam liberam voluntatis ad
bonum commutabile, et id circo quod asserit D. Thom. scilicet actus peccami-
nosi non consistere privationem sed tendentia positiva ad obiectum non loquitur
de actu peccati re explicando eius malitiam formalem, sed tantum modo
reduplicando rationem suae dispositionis seu fundamenti ad malitiam formalem,
cuius in est libera tendentia ad obiectum dissonum rat. qua D. Thom.
quoties usque loquitur de malo formalit. sumpto prout distinguitur a causa mali
formali, ipsum sub formali reduplicatione mali non habere esse distinctum speciei
specificum, sed omnes consistere in carentia speciei, modi, et ordinis. et cum
D. Thom. affirmando peccatum habere speciem ex ordine ad obiectum videtur postinsita
rere non negativ. quod dixi. Nam malitia formalis in via D. Thom. est
carentia sive non importat esse speciem entis sed carentiam speciei,
et ordinis. Legat. 1. 2. q. 19. art. 2. ad 3. ubi tradit Caietanus
huius solut. hi versus: actus et hoc non recipiunt speciem ex
ipsa privatione in qua consistit ratio mali, sed ex aliquo obiecto cui
iungitur talis privatio et sic differt, quia licet non nisi a Deo per
tinet esse actus conv., et etiam differentia specifica, et in eadem re
pono ne accidit. Item praecipitur actus peccati que ad diversas positivas
specificas cuiusque rei est odium Dei, et causatur a Deo, quo nisi ab ipso causat.
malitia formalis sequitur ad ipsos actus, ergo inde in D. Thom. docet aliud
est quod specificat actum peccaminosum, aliud quo quis denominatur malus
malitia formali, scilicet dicitur inordinate positivo ad obiectum, illud in carentia recti-
tudinis sequitur ad huiusmodi positivas. Legat. etiam D. Thom.
in 1a parte q. 47 art. 1. in corp. ubi docet malum prout formalit. prout abs-
trahitur a malo physico, et morali, non habere ullatenus rationem formalem actuali
positivae

positive constituat; sed simaliter morale pro formali consistere intendis hoc positivo ad bonum commutabile, malum morale formaliter sumptum habet tamquam formale, non intentionem tendentiae liberae voluntatis ad tale obiectum, cum quidquid est positivum formaliter constituat, sed aliquid positivis, seu positivis positivis, a qua formaliter accipitur distinguitur, et proinde esset contra adversantem doctrinam Aristotelis. Et asserens quod a bono 2º reduplicative formalis heresiarchae constituitur dicta positiva ex qua doctrina potest tolli ad 13 quaest.

Ad 2ᵘᵐ Resp. negando ant. ad Luminis probationem desumptum ex Arist. Arist. enim malum morale pro formali opponitur privative bono, quod actualiter privat, et fundamentaliter, aut causaliter sumptum importat actum positivum directe oppositum actui virtuoso. Unde quando Arist. afferit malum in moralibus esse quid positivum bono loquitur de malo causali, aut fundamentali: ideo enim malum morale dicitur esse magis contrarium bono quam malum naturale, quia in moralibus non reperitur malum morale nisi ut coniuncta actui voluntario ipsius voluntatis, cum constat in privatione ordinis, aut rectitudinis debitae actui ipsi, et id circa cum actum privationis subiectum, aut illum causans sit ens positivum, et aliquid constituat in linea morali propter eius libertatem, et regulabilitatem a lege, et dictamine rationis hinc sequitur eiusmodi actum esse contrarium bono morali.

Nec obstat si opponas actum positivum privationi esse contrarietatis positivum esse malum formaliter. Cum 2ᵘᵐ se vitiosus dispositionem, aut contrarium negat morali; sicut calor quamvis sit positivus positiva dicitur formaliter esse malum aquae, quia contrariatur positive frigiditati, quae est perfectio propria ipsius aquae.

Non inquam obstat hoc obiectio; nam actum positivum esse positivum contrarietati, aut dissonantiam rationi naturali; solum dicitur malum causative, nimirum quatenus esse tendentiam positivam ad obiectum prohibitum inducit privationem debitae rectitudinis, seu ordinis ad debitum finem. Unde privatio inducta, seu carentia debitae rectitudinis, aut integritatis moralis est quid formaliter, quae actus denotat formaliter malum

et

et eodem proportionali pacto de Calore respectu aquae, scilicet quod Calor secundum se positive consideratus solum modo dicitur malum Causaliter respectu aquae, non minus ex positiva [illegible] entitate Caloris, cum frigiditate induxerit privationem frigiditatis in aqua. Unde Calor sub ratione privationis frigiditatis, quam in aqua induxerit dicitur formaliter malum respectu aquae, quia aqua predicta deficit a plenitudine essendi sibi debita, cum per calorem caveat frigiditate ita D. Thomas 1a p. q. 49 art. 3o ubi in responsione ad 4um docet nullum ens denominari formaliter malum in aliquo genere per participationem entis positivi, sed per privationem participationis. Unde non oportet ut in malis fiat reductio ad aliquid quod sit per essentiam malum.

Contra hanc Doct.

Et solo ad ultimum testimonium D. Thomae quo asserit deformitatem non solum importare privationem debitae, sed etiam [illegible] dispositionem quoties cum Angelicus D. asserit dispositionem positivam [illegible] esse malum, solum loquitur in sensu Causali non minus privationem debitae perfectionis, in qua formaliter dicit ratio mali Connotare per modum causae eiusmodi dispositionem et ideo deformitatem peccati [illegible] importare de Connotato actum positivum, cui sit deformitas deesse actus [illegible], aut privationem rectitudinis in ipso actu sed non privationem nude sumptae.

Ad 2um arg. Resp. [illegible] solutio fundata in Doct. D. Thomae, et desumpta ex Corpore textus majori allegatae. Dico [illegible] modo unius peccati nº [illegible] ipsi fuere ab altero sub ratione habitudinis ad objectum, sed sub ratione privativae oppositionis. Si sumatur actus 2us reduplicative actus ordinatus aut mali moralis simpliciter. Dico modo: si sumatur peccatum sub ratione actus voluntarii, [illegible] malum formale neque modo, et loquitur in quantum ratione peccati duo [illegible] scilicet actus voluntarii positive tendens ad speciale objectum et inordinatio, seu deformitas, quia huiusmodi actus denominatur formaliter malum, unde si sumatur actus peccaminosus [illegible] dicitur opus [illegible] a bonitate sua, et dicitur malum Causaliter seu fundamentaliter, sed si sumatur in 2a [illegible] consideratione importat malum formale [illegible] in

in pravitate conditionis seu diminutionis quam requirat, et sub hac ratione distinctio uniuscuiusque peccati sumitur a rectitudine virtutis, qua privat etiam ab ordine ad objectum. Legatur D. Thomas in compluribus locis, ubi hanc doctrinam expresse docet, ut 1. 2. q. 18 art. 2° ad 3. et distinguens inter ordinem actus substantialem et ordinem moralem, respectu impedimenti voluntarii, asserit actum voluntarium peccaminosum sumere speciem ab objecto, quod trahit intentionem peccantis etiam a divo ordine, quod tamen per accidens resultat; accipio inde D. Thomas nullatenus intendit malum formale formaliter sumptum. Distincte intendenti ad positivum ad objectum, cum malum formale reduplicative mali, non intendatur per se ab operante, nemo nullus intendens ad malum operatur ut ait B. Dionysius cap. 4 de divinis nominibus. Videatur D. Thomas 2a 2ae q. 118 ubi nec solum expresse tradit sic: Versus conversio aut privatio boni formaliter se habet in peccato, diversio autem ad bonum commutabile materialiter. Quapropter quotiescumque asserit peccata distingui ratione conversionis intendentis ad diversa objecta, non loquitur de peccato 2o formaliter reduplicative mali formali, sed de ipsis confusis B. actibus voluntariis 2o quod discrimina sumunt speciem a diversis objectis, et dicuntur mali causaliter.

Secundo probatur ratio dicti: quod ultima malitia formalis peccati consistat in privatione rectitudinis debitae, quod ratione distinctionis uniuscuiusque peccati distinguitur ab altero ratione objecti, saltem mediate, cum enim peccata immediate distinguantur per habitudinem ad virtutes, quas privant, et distinctio virtutis sumatur ab objecto, hinc sequitur distinctionem formalem peccatorum sumi mediate ab objecto, nimirum per excellentem objectorum virtutum, quas corrumpunt.

Contra: quod dicerimus dicendum de specie peccati advertendum est, aliquid posse esse dupliciter specie specifice distinctum ab altero. 1° dicitur aliquid specie proprie et metaphysice aliquid intrinsece et talis ex genere, et differentia positiva cuius modi est quod alicuius individui entis positivi sive physici, sive moralis. 2° dicitur aliquid habere speciem non ratione differentiae specifice positive, sed praecise ratione distinctionis, unde peccatum 2o formale reduplicative malitiae moralis non est specie proprie et metaphysice, sed privative specifice nimirum privatione rectitudinis, qua specifice distinctionem a actus virtutum, quas privat, per eliminationem specifice logicae quam cognoscit distinctionem uniuscuiusque privationis ab altera, et convenientia in-

in rōe lcis carentię, seu mali moralis, et Cont. recte discurrit Aug. pag.
Locis supra allegatis asserendo malum morale formalit. simpliciter ē spq.
sed privat. specificam nimirum privat. debiti, modi, et ordinis in actu Voluntario

Ad 3m Resp. tendentiam
positivam volutis procedentis ad privat. rectitudinis solum modo esse malum
causalit. seu fundalit., non vero formalit. q.a actus humanus non denominat. formalit.
malus rōe positivæ tendentiæ ad bonum immutabile, sed q.a non tendit eo
modo, et ordine, quo deberet, seu q.a positive tendendo ad obiectum
deficit à conformitate legis, sicut n. ille. nec solum carentia recti-
tudinis resultans ad positivam tendentiam actus circa obiectum pro hibitum
constituit actum formalit. malum, ita eiusdem obiectum non constituit malum formali ma-
litia obiectiva rōe positivæ entitatis sed rōe privationis sibi adiunctæ ni-
mirum quatenus caret ordine ad debitum finem, seu conformitate cum recta ratione
et lege, cum ulterius verificet. nullum esse positivum esse malum formalit. rōe entita-
tis positivæ, sed rōe carentiæ debitæ rectitudinis, aut plenitudinis
essendi. =

Sed contra hanc solutionem replicat. 1o tendentia positiva voluntatis procedentis
positive, praescindit. ad solum non debitum, ē formalit. ingenerare morem cum procedat à vo-
luntate subiecta regulis morum, nimirum legi, et rationi, quo debent esse formalit. sub aliqua * iuxta
specie moralitatis; ~~[illegible]~~, sed certum ē quod non ē sub sola ōni
morali formalit., cum bonitas moralis actus constituat in conformitate cum recta rōe,
nec ē actus indifferens cum sit in moribus moralis actus in individuo indifferens abs-
trahens à bonitate, et malitia morali: ergo oportet dicere quod ē malam
formalit. et non tantum fundalit., et causalit. =

Ad hoc argumentum resp. solutionem supra
assignatam, et eiusque progressum dicendo aio, et Cog., et ad morem sufficientem
esse circa nego Cog. ut sicut actus voluntatis seu liberæ tendentiæ
sit formalit. actus moralis sufficit ut sit actus indebitus privatus conformi-
tatis cum regula recta operationis, in quo formalit. consistit deformitas mali moralis
cum libertas, et ordinatio ad legem constituat actum sub genere moris unde huiusmodi
actus rōe mali fundalis, aut causalis sit, seq. actus moralis rōe cuius constituitur
[illegible] ab actu bono bonitate morali huius mi enim actus non ē malus

malus

malitia Caalis, seu formalis, nec formalis, ergo inde videmus actus voluntarios pro-
tendentes positivus esse actus morales formaliter constitutus in esse positivo formaliter distinctos
ab actu moraliter bono quod ad huius modi distinctionem sufficiat diversus modus connotandi
seu non tantum collateraliter admittimus eius formalis malitia, aut deformitatis consistere in
esse positiva actus moralis, sed illud malus formaliter quatenus caret specie, modo, et
ordine debito, ut supra adocuimus cum doct. Nostris

Negatur [illegible] argumenti [illegible]
cui innititur. Ad 2. [illegible] nego maiorem nimirum ante privationem rectitudinis debitae (quae
inest tendentiae positivae actus liberi voluntatis ad obiectum dissonum legi) et eius
malitia Caalis posse inesse sub exercitio actuali causae, quinimmo ipsa connotatur eius
Caalitati Correspondens proportionaliter essentialis connexione utriusque; non enim potest inesse actiones
exercite pro directione abique tunc actualiter pro ducto, nec actus deficiens absque
defectu, quod igitur tendentia illa positiva voluntatis creatae ad obiectum dissonum legi, et non
non sit tendentia ut sic quod dirigendus proveniens a voluntate, ut carente directione
debita, seu tendentia deficiens, aut indebita: hinc sequitur illa nullatenus pro
[illegible] non acceptam privationem, quae constituitur deficiens moraliter, sed carens debita
integritate morali, quam proportionaliter ad privationem voluntas non potest inesse actus huiusmodi
[illegible] actus liberi, aut voluntarii, nisi a [illegible] actus decisionis, a regula morum
aut actus deficientis actualiter deficere morali.

Nec obstat hic opposita sentent. Caae
ex privatione huiusmodi. Sed potius potest inesse ante posteriorem, quod si actus pro positivus
tendentiis ad obiectum dissonum esset Caa privationis debitae rectitudinis, iam esset actualiter
ante huiusmodi privationem.

Nonimquam obstat nam licet Caa in potentia, et signate considerata sit prior
suo effectu prioritate naturae et intelligentiae, ceterum Caa sub exercitio Caalitatis non est prior
in essentia xa suo effectu, ut patet instantia ad dicta.

~~Constitutiva formalis distinctio peccatorum~~ Ad 4.um xet. [illegible] 4.° arguit pro actu omissionis
[illegible] concedendo maiorem et negando minorem
ad cuius probationem resp. concedo maiorem, et ad probationem minoris resp. quod etsi commune sit peccatis
tam commissionis quam omissionis, quod eorum formalis malitia consistat in privatione quod ea
huius modi peccata diversissime privant et important formaliter diversas privationes,
nam peccatum omissionis constituitur formaliter totali privatione actus debiti: voluntas enim
culpabiliter omittit non operando actum bonum quod iste pro ipsum bene operari
Unde

Unde subinde omissionis volunt. carentia operae debita, peccatum autem omissionis non constituit malum per se privatum totalis actus, sed per privationem rectitudinis debitae (praecedens quod subiectum malum formale peccati omissionis non est potentia volunt. unde sumta, sed actus deficiens a conformitate sibi debita ex exigentia actus humani; neque voluntas non peccat omissive, aut transgressive, non operando simpliciter, sed operando indebite, aut deordinate; id est efficiendo operationem non conformem regulae rationis. Legatur D. Th. in disput. quaest. 2. de malo, a. 1.º ad 4.um, ubi docet quod peccatum omissionis est actus privatus debito ordine et 2.º eius in privatione illud esse malum, et deordinatum, et omissionis peccatum non importare formaliter actum privatum rectitudine, sed per carentiam actus debito

Ad 1.um Contrarij resp. 1.º

Hos vitiosus habitus separatus ab actu peccaminoso ad quem inclinat non est formaliter malum per entitatem positivam, sed tantum modo dici malum causative, aut virtualiter nimirum quatenus inclinat, et dirigit voluntatem ad actum moraliter malum, seu ad actum privatum debito ordine, eodem prorsus pacto, quo dicitur habitus fidei esse obscurus, aut habitus opinionis, et habitus opinionis esse formidolosum causative, aut fractive quatenus huiusmodi habitus inclinat ad actum formaliter obscurum, et carentem evidentia formali; Unde negatur maior, in qua fundatur vis propositi argumenti nimirum quod hic habitus vitiosus, aut separatus ab actu peccaminoso sit formaliter malus, aut deformitate morali, et id circo non est mirum, ut eius formale constituit; sit privatio, cum privatio boni debiti non sit malum causaliter sed formaliter.

Nec obstat si opponas dicendo hos habitus vitiosos per positivam inclinationem ad actus peccaminosos, denominari formaliter malum sicut homo virtuosus, formaliter bonus per virtutem qua inclinat ad bonum; Et habitus vitiosus per entitatem positivam non solum est causaliter malum, verum etiam formaliter; alioquin non denominaret hominem formaliter malum. non inquam obstat neque homo vitiosus non denominatur formaliter malus a bonitate positiva habitus vitiosi, sed a carentia directionis cum huius modi entitate nimirum a carentia operationis, seu inclinatione ad virtuose operandum, si enim per se rem ponte non denominatur in hac debita habitus, aut inclinatio ad actum virtutis nullatenus

est malus ho. cy in hac hypo. heret integritatis, aut plenitudinis ceds debitis exigentibus nos humis.

2a. D. pot. reri hic Vitiosus dico importare nimirum entitatis positivas ipsius his, et deordinas, aut malitia ipsius ita ut entitas importet. de mali, et malitia de forma mali. Vnde sicut iuxta nostros pccatis actuale d. tituit malus formalit. non entitate positiva ipsius quae formaliter causat a Deo, sed defectu privatio debitis rectitudinis ita hic Vitiosus non d. tituit. malus per qualitatis positivas, sed per privas debitis inclinatis fundata in pro dicta qualitate positiva eo enim hic Vitiosus est habitus p exactus carentes debita rectitudine nisi c., ut sit qualitas privata debita habilitate ad agendum. Vnde ult. Vixi habitat. malus morale pro formali importare privas: nam sicut malus physicus formalit. sumptus importat privas integritatis physicae ita malus formalit. morale pro formali importat privas integritatis debitis moralis — ad pronas autem eodem modo reddendus est ac ad operationes iam factas cum pccatis commissis.

Ad. 2. Opus rect. Ides ma et nos mox ad Cuius ex has Vit. quod est reciproce unius virtutis Cuius modi e Liberalitas D. se, aut moralit. sit una etiam indivisibilis, Virtualiter im, aut equis valent. e multiplex, etsi viro potest specificari privatas specifice distas. pot enim dari rectus privatus rectitudine liberalitatis roe excessus, ut sit in prodigalitate, etiamque roe defectus, ut sit in avaritia, pro dicens d. dando, quando non decet, nec oportet dare deficit a rectitudine liberalitatis, qua dictat. n. ce dissipandas bona absque regula, et mensura. et Avarus deficit a rectitudine medii prudentialis regulae liberalitatis, qua dictat. divitias n. ce retinendas, sed expendendas, quot oportet 2. vivens tantias pro dignitatis loci, et temporis etsi vitio ea de rectitudo liberalitatis diversimode dictata a prudentia. pot specificari malitias specifice distas, nam quamvis ad nos privatio distinguit specifice per ordines, aud habitudines ad ... quas privat, ita motus per ordines, aut habitudines ad his, ad quos tendit, sed certus e. eo dum his entitate indivisibilis, specificare motus realit. distos roe Virtualis divisibilitatis, seu quamvis huiusmodi his e attingibilis diversimode; pridem

diyds

diendum est de rectitudine cuius de virtute, quae licet sit indivisibilis entitative, ratione tamen virtualis divisibilitatis, et quatenus diversimode dictata a iudicio prudentiali, specificat privationes specifice distinctas.

Esto 3ª Concl. Objectum materiale et formale mor., ad cuius privationem seu per quam diversitatem fundum malitiae formalis seu privationis debitae rectitudinis reduplicative, ut tale est aliquid positivum, ipse scilicet sui integratur fundum ultimum, et materiale integratur fundum causale proximum, et eodem modo dicendum de [illegible] mor., et theolog., nam actus positivus peccati duplicitur reperitur in malitia formali ipsius. Primo tanquam subiectum male immediate recipiens eiusdem denominationis, et sub hanc considerationem est adaequate ens positivum, cum quo quivis privatio tam in genere physico, quam morali subiicitur immediate positivo; 2º prout consideratur actus positivus volitionis non solum quatenus est subiectum privationis tantum, sed etiam quatenus illam causat. Causalitate deffectiva, in qua consideratione dicitur fundum causale unde hoc modo consideratus non est adaequate ens positivum, et ideirco non est causatus a Deo sub formali reduplicatione fundamenti causalis, nam actus positivus volitionis non fundat causaliter privationem, aut malitiam ratione entitatis positivae, sed ratione negationis nimirum quatenus est actus procedens a voluntate defectibili, non directa neque regulata ratione recta, ac proinde cum Deus non sit causa huius modi negationis, cuius modo est voluntas non ubi regulantis ad operandum, hinc sequitur illum non esse causam fundantem malitiam privationis, aut malitiae. Cum ergo proxima fundamentum huius modi malitiae non sit [illegible] dentia tenera positiva volitionis, sed absentia regulae, aut operandi, sic ut enim entitas volitionis non constituit formaliter deffectibilitatem in actu 1º ratione differentiae positivae, sed ratione negationis, ita actus positivus volitionis non est fundamentum causale proximum malitiae formalis, aut privationis rectitudinis actualis, ratione differentiae positivae, sed ut subest ex[illegible] proximi negationi regulae, seu quatenus per actus [illegible] non regulatus sive dictamine prudentiali a qua negatione accipit actus positivus esse malitiae causalis, seu malitiam fundantis eandem privationem rectitudinis reduplicative utrasque. Negat. Cath. 1ª 2ª q. 75 art. 1º in corp. et ibidem in responsione ad 3. ubi tradit hanc doct.

et

citatus hic textus: in actu peccaminoso proveniens defectus aut privatio rectitudinis ex actu directionis in Voluntate. Ergo etiam colligitur fundamentum causale malitiae, aut privationis rectitudinis neque entitatem, aut tendentiam positivam Voluntatis, sed defectum directionis in Voluntate. ═

Confirmatur et nunc admittendo Deum esse causam cuiuscumque entis positivi distincti, et idcirco ipsius fundamenti malitiae formalis, consistentis in privatione debitae rectitudinis, a qua ex hoc sequitur ipsum causare eiusmodi malitiam. Deus est formale ipsius, neque ut aliqua causa, causans fundamentum. Certum namque, quod supradictam ipsam fundare saltem indirecte, et secundo necesse est, ut res fundata contineatur sub omnium ratione obiecti, aut sit causabilis ab ipsa causa; cum igitur privatio rectitudinis debitae fundata supra entitatem positivam actus Voluntatis, non contineatur sub propria ratione entis in communi, quod Deus est obiectum adaequatum divinae causalitatis, hinc sequitur divinam causalitatem ad ipsam non trahi, quamvis tract. absolute ad eius fundamentum positivum. cum ipsa sit, sicut causa cum ratione entis, cuius nulla differentia positiva potest subterfugere divinam causalitatem; sicut hoc generando est dispositio proxima, et ultima ad receptionem animae rationalis, quin tamen ipsa entitatem animae: quia anima includit rationem spiritualitatis excedit, et non continetur sub sphaera causalitatis materialis, aut corporeae, cuiusmodi est potentia generativa hominis. ═

Ad 3.um respondetur: quod hic in terminis

Sed creatura potest deficere, quia Deus se dependet ab aliquo penes defectibilitatem, scilicet creaturis, quod non invenitur in entitate actus, et ideo potest terminare deficere, deficiat entitatem actus, quia formalissimus defectus non dicit formaliter entitatem divinam sed solum modo respicientiam ad extra, scilicet in creaturas. Ceterum similia formalis defectus tereretur positivo, caret ab ipso Deo Deus formale reduplicativa malitiae, quia Deus hanc reduplicativam est ens positivum, et nulla differentia entis positivi potest subterfugere causalitatis divinae. Cum causet etiam sub ratione entis positivi, tamquam sub ratione sub qua, quamvis licet non causet malitiam pro explicito, et formali malitiae, tamquam sub ratione subiecta, cum Deus hanc considerationem non cognoscit in latitudine, tamen causaret ipsam tamquam quae, quae ipsius includeret formaliter entitatem positivam, et rationem subiecta causalitatis divinae, ut supra in probatione. Neque obstat quod diximus impugnando 2.am rationem, solum instantia actus vitalis. ═

§ 6. ret. 1° neg° ani, ac huius orationis ut. 2° marg. disg° morem
idem hus indeuis, — in prohibitus lege negatiuas n° 1. obuit. fralit. trans
gressiuus legis negatiuis, per priuas rectitudinis abstracte sumptae 2do modo
per priuas rectitudinis denotiue sumptae nego modo, et Cog: q. e. si lex nega
tiua prohibens actus inordinatus, aut indeuitus, Cuius mi e. actus fuit, aut
odij Dei non prohibeat fralit. priuas rectitudinis illius, aut charitatis
abstracte sumptae ni. eius prohibeat ipsa denotiue, nimirum prout diuersitas
Cu actu positiuo, quo Volutas indeuite, et inordinate tendit ad bonum mutabile.
bile. Unde etsi res prohibita, ut quod sit actus positiuus fuit. 1. q. potim.
qua. fit prohibitus eius mi actus non est entitas positiua ipsius actus, sed in
ordinao ipsius, aut deformas quae fralitr. dicit incarentia deuitae rectitu
dinis, aut ordinis ad finem deuitum; acproinde licet actus positiuus
prohibeat, ut procedens á Volutate, prout non prohibet. roe entitatis
positiuae, sed roe priuas ipsi inseparabilitr. adiunctus, quia denomi
nat. malus fralitr. et id circo dignus, ut prohibeat. Lege nali; et final.
Ex qua pt. mg praeceptum lege negatiua nonest praeceptus negas, aut caren
tiae actus positiui pure positiue sumpta, sed tendentiae positiuae, ut affici
tur actus positiuus praeceptus denotiue sumptae, sed tendentiae positiuae, ut affici
tae priuae deuitae rectitudinis occurrente in mo praecepto, si mali negae
entitatis positiuae actus, et de fali carentia, aut priuae inordinas, aut
rectitudinis, quae nil e. cum deordinao, aut difformis actus indeuitus.
Consistens in priuae rectitudinis denotiue sumptae, non repugnat priuas
deuitae denotiue acceptae tolli, per negas aut carentiae totalis, ut patet
in negao, aut totali carentia actus fidei non sit totalitentitatis positiuae
actus fidei, tu in obscuritate ex credito iuxta eius huiusmi actu in ali. roe, nisi
p. carentiae, aut negao actus fidei n. e., priuao entitatis positiuae, ut cum quae
sed priuao entitatis actus, ut diuncta eius obscuritate seu eius carentiae excrea
tae, charitatis denotiue sumptae, pro quo pt. eius mo praecepta lege negatiua
nonsit negao actus positiui, sed sed actus ut deordinati, seu actus, ut
carentiae deuita commensurae eius regula recte operandi hinc sequitur
mg praecepto, praeceptio non fieri n° tollis e. negas actus positiui, quo tollitur

Volutas tendit positive ad bonum alienum vetitum difformitatis privativae, quae constituit formaliter huiusmodi actum in ratione difformis. =

Ad 13 dificultatem respondetur quod lex affirmativa praecipiens actum debitum, seu virtuosum, ideo transgreditur formaliter per puram carentiam voluntariam actus positivi, quia lex praecepta huiusmodi lege exigit debitum in aliquo positivo nimirum in actu virtuoso cuius bonitas est formalis, et fundale est oppositum cum bonitatibus moralibus cuius talis actus consistat in integritate, et conformitate positiva cum dictamine recte rationis, et id circo peccatum omissionis oppositum legi affirmativae constituitur transgressivum huiusmodi legis pura carentia actus positivi, et non ratione alicuius entitatis positivae concurrentis, ut quo, aut ut quod, supposita illa asserente dari puram omissionem voluntariam absque actu positivo, ex quo patet disparitas non enim praecipit lex negativa carentia actus indebiti formaliter, et reduplicative sumpti, cum igitur actus peccati omissionis constituatur formaliter difformis seu indebitus ratione defectus privativi, qua declinat rectitudine; hinc colligitur illum esse formaliter transgressivum legis negativae non ratione entitatis positivae praecise sumptae, sed ratione deordinationis, aut defectus privativi. Unde licet volutas actu positivo dicatur transgredi praeceptum negativum tamen formaliter, quia dum huiusmodi actus est transgressivus huiusmodi praecepti est privatio rectitudinis sibi debitae, ideo enim transgreditur quod elicit actum deordinatum, seu carentem debita mensura rectitudinis, sicut artifex ideo dicitur transgredi praeceptum artis, aut peccare contra regulas artis, quia tendit ad modum artificiabilem sine conformitate ad huiusmodi regulas; inde sicut artefactum declinans a conformitate regulis artis non dicitur formaliter malum malitia contraria artificiali ratione entis, aut defectus positivi, sed ratione non conformitatis, aut commensurationis cum regulis artis, eodem modo actus humanus non denominatur malus formaliter ratione tendentiae positivae ad talem obiectum, sed ratione deordinationis privativae, qua constituitur carens conformitate sibi debita cum recta ratione.

Ad 23 dificultatem respondetur negando antecedens. Assignatur enim aliud carentia actus positivi abstrahentis ab ordine actu positivo cum bonitate morali formali dicta a bonitate positiva nequeat formaliter esse aliquid pure negativum, et ad probationem antecedentis respondetur concedendo maiorem, et distinguendo minorem

Expletio praecepti praeceptivi [illegible] dicitur [illegible] licendo actus [illegible]
negative, et est malitia [illegible] Salomon, expletio positive, aut meritoriae operationis, [illegible] meritorie
et [illegible] quod [illegible] voluntas ex pura carentia, aut omissione, actus debiti, cuius
[illegible] fuit [illegible] alterius peccati prohibiti lege negativa dicatur non trans-
gressio cuiusvis praecepti, et in [illegible] negative, aut malitia illud explet, non [illegible]
aliquis actus positivus, nisi omnia et verificet. voluntatis explexi legis [illegible]
positive [illegible] exercitio meritorio, aut laudabili moraliter requiritur [illegible]
Salus pura negatio aut carentia actus prohibiti [illegible] actus [illegible]
qua voluntas voluntarie resistit [illegible] cuiusvis actus seu actus quo se
detinet a malo prohibito, quae propter [illegible] bonum morale [illegible]
Sum haec quod [illegible] malum morale, et [illegible]
negative [illegible] quod [illegible] fundatur in Doct. [illegible] l. 2. quaest. 21.
art. 5 in responsione ad 1um et in dicta [illegible] q. 2 de malo art. 2 [illegible]
unde doct. expresse tradit his verbis: [illegible] plura requi-
runtur ad bonum morale, quam ad malum, ut docet D. Dionysius 4 cap.
de divinis nominibus, bonum est ex causa integra, malum ex quolibet
[illegible] defectibus [illegible] ad hoc quod ut sit meritum requiritur [illegible] voluntatis.
([illegible] ad hoc ut sit demeritum sufficit [illegible] bonum [illegible]
deceret, [illegible] semper [illegible]
[illegible]
Carentia actus prohibiti lege negativa, et expletio legis negativae, [illegible]
hic [illegible] negas, et moraliter bonum, bonitate [illegible]
[illegible] expletio legis negativae aut praeceptivae non requirit ut sit bonum morale
[illegible] exemplum operantis, quod cum aliquis audit sacrum, propter vanam glo-
riam, aut alterius finis indebitus, in hoc casu auditione sacri explet
praeceptum celebrationis, quin actus auditionis sacri sit bonum bonitate
morali [illegible] voluntas non [illegible]
simul bonum et malum moraliter [illegible] Pura carentia
actus indebiti sit [illegible] praecepti negativi non [illegible]
[illegible] bonum bonitate morali, [illegible] ad bonitatem [illegible] sufficiat
[illegible] requiritur [illegible] positiva, [illegible]
requiritur exercere sine actu positivo, quo voluntas proprio actu se subji-
ciat

subijciat legi negativæ declinandi positive à transgressione eius

mi legis. 2.

Rursus pro 2do argum. Principali. 2do. actus gravamiosus pro

hibitus lege negativa tum inferet odium Dei aut proximi: cc. transgressi

vus eius mi legis rōe tendentiæ positivæ ad obiectum dissonum dictamini rectæ

rōis, ex quo mutationis deducit malitiæ formalis eius mi actus formaliter et quid

positivum: quia lex negativa, quæ nobis præcipit declinare à malo directe

et formaliter tendit ad prohibitionis actus indeviti Causativi malitiæ moralis

et intentio eius mi legis sit, ut voluntas abstineat ab actibus, qui indiv

git. nihilominus et formaliter malitia formalis, tendentiæ privativus, quia actus qua

minorum ex rōe tendentiæ sit malus fundamentaliter et formaliter, hinc nec

illa rōe eius mi tendentiæ est dignus prohibitione legis etc. quia

dignus prohibitur nihilominus malitia formalis ... v.g. actus est

et Causativus ipsius 2ae formalis reduplicative mali Caalis, seu fun

damentalis.

Ad ultimum 2. formalis rex. neg. arg. id cuius privatio

rōe dig. manus sex digitus est formaliter malus rōe hoïs rōe enti

tatis positivus privando aut privatæ negomanus, rōe privati

sibi inseparabilis ... manus, et digniter mox, sed 6us

digitus non importat privationem constitutive et in recto 2do manus,

Denotative, et formaliter negomanus, et Cōe: quia et si Corpus humanum

hens sex digitos aliqua dispositio excessiva aut monstruosa di

catur formaliter malus malitia physica, aut naturali ceterum additio excessiva

huius mi entitatis non constituit Corpus formaliter malum, sed Corpus

hic, aut privatio organicæ dispositionis per se significatæ ad

debitam proportionem manus, quæ proportio tollitur per excessum,

et defectum: unde sextus digitus eatenus dicitur malus, et dissonans Cor

pori humano, quatenus Cat privationem debitæ proportionis, seu debitæ dispositionis

organicæ per se requisitæ ad debitam constitutionem Corporis humani; seu

quatenus Cat privationem, aut Carentiam commensurationis cum intentione naturæ

ut quia ad ... malitiæ formalis actus humani consistit in privatione, aut Carentia

commensurationis, aut consonantiæ cum dictamine rōis ita malitia physica

aut

aut naturalis mors hominis, quia dicit peccatum non consistit in carentia proxime opposita
conformitati cum intentione nostra, et ideo ideo malum formaliter sumptum quomodo a malo
a malo physico, et morali importat privationem modi, speciei et ordinis, ut docet D. Thomas
1. 2æ q. 85 art. 4. in corp: circa finem ubi afferit peccatum quod est malum formale
esse formaliter privationem speciei ordinis, et modi, quos debent actui humano ratione
sui verbis: actus humanus est proprie exigentia habens suam speciem
et ordinem ad debitum finem, et hujus privatio est formaliter peccatum. =

Colligitur ex hac doctrina
Colligitur discurrendo nostri proprie, quod sicut malum physicum formaliter sumptum non
consistit per formali in entitate positiva quamvis cujusmodi entitas dicatur malum
denotative, seu causative, quatenus est privationis alicujus imperfectionis
debitæ. Eadem prorsus pacto asserendum est negationem entitatis positivæ
nullatenus esse bonum intrinsece et formaliter, sicut aliqua negatio non est denominationem
ex perfectione intrinseca, et formaliter bonificante aliquid subjectum
dicatur bonum consequutive, quatenus sequitur ad bonitatem positivam
subjecti. Sicut carentia 6.i digiti dicitur bona homini quamvis ejus in causa
tias supponit positivum integritatis et dispositionis debitæ corporis existentis integre
gritate pro rationali quinque digitorum, ad quam non sequitur carentia 6.
digiti, et ideo circa ejusmodi negatio non est formaliter bonitas physica, sed est
negativus boni physici, et ideo circa solum potest dici bona denotative, seu conse-
tive, sicut entitas positiva causativa mali formalis, dicitur mala
causative, et non formaliter, aut constitutive: Quod sit ita formaliter carentia
6.i digiti non esse bona formaliter in corpore humano constat aperte: quia
si daretur corpus humanum monstruosum propter defectum quod habens tantum
modo 4. digitos in hujusmodi corpore daretur carentia 6.i digiti
qui illa foret aliquo modo ejus bona, aut conveniens.

Ultimo arguitur
Moralitas in communi consistit quod D. Thomas vera aliquid positivum quod
consistat in relatione transcendentali seu habitudine ad objectum regulatum regulis
morum: ergo quælibet species ejus debet in aliquo positivo consistere. Consequentia
recta: quia habentes aliquam rationem positivam debent esse aliquid positivum, cum
privationes possint non habere rationem positivam, sicut nihil positivum potest aliquid
probari.

~~nemo~~ privari ... ... Cuicunque enti positivo commune debent ... positivum; sed bonum et malum ... species moralitatis, cum moralitas in illa comparetur tanquam genus: ergo bonum et malum debent ... aliquid positivum, et consequenter malum ... formali peccati debet in aliquo positivo consistere.

... dico ... Concedo ... quaelibet species ... debet ... aliquid positivum ... species, ... significative sit species nego; ita ... quaelibet species bonitatis debet ... aliquid positivum ... comparatur ad moralitatem tanquam species propria, malitia ... cum ... consistat in privatione speciei modi et ordinis, non ... species moralitatis, sed potius ... privatio speciei. unde licet moralitas in ... consistat in positivo, non inde ... ex hoc malitia formalis in positivo consistere ... moralitati non comparatur tanquam species propria, sed potius tanquam privatio speciei ... licet dicatur bonum, et malum species moralitatis tamen ... malum formaliter ut malum ... species, et ordinis privatio, sed accipitur malum ... denominato a malitia formali ... dici ... malum est species moralitatis ... hanc acceptionem dicat aliquid positivum, nempe actualitatem aut tendentiam positivam ad obiectum dissonum legi; ... malum formalissime sumptum potius dicit privationem moralitatis ... aliquid morale, ... malitia ... sit moralitas ... privatio moralitatis, ut ... diximus.

... plenior huius ... ingenita et explicatio doctrinae a nobis hactenus traditae advertendum ... quoties ... asserit Angelicus ... peccatum, ... malum ... opponi bono, ... malum specificare ab obiecto, id est peccata ... sumere speciem ab obiecto, debet intelligi de peccato, et malo concretive sumpto, non a de ipso abstractive accepto. cum enim peccatum concretive sumptum ... dicat tendentiam positivam ... scilicet malitiae, sequitur ipsum posse hoc modo contrarie ... positivum ... opponi bono, et etiam specificari ab obiecto ... nullatenus ... de peccato abstractive sumpto, cum ... hanc considerationem tantum dicat ... concreti scilicet ... malitiae, quae ... ex Angelico ... consistat in privatione speciei, modi, et ordinis. non ... contrarie opponi bono ... hanc considerationem ab obiecto sumere distinctionem videatur ... nec.

D.D. fundat. frater Didacus de Deza in 2.° Sentent. dist. 34. q.e 2.a ubi nrae huic solutioni assurgat et subtilissime inexplicat P.is praedictae dist. tradidit = Legatur etiam Illustriss. Araujo, qui etiam nrae suffragat. Mg. et ergo respicient. Art. 1. q. 3, et praecipue Illustriss. Godoy et Gonet in 1.a 2.ae ad q. 3 de peccatis . =

8) # Vtru Deus rebus volitis necessitatem imponat sua D^na^ prediffinitione? 128

L

Deu necessitas rebus volitis n. imponere de fide sanitus est, labitant ergo auctores in dicendo nra libertas cu dinis decretis; n. cu ex vna p^te^ Deus per decretus simul tamen decretu fueat cu voluntas nra nris actus liberos, q. dia per ipsu facta sunt, rebentes recognoscere in dia voluntate aliquod decretu liberum eficax decurrendi ad nros actus liberos, et q. sit prediffinitivu illorum: ex alia v. p^te^ hoc videtur impossibile, q. cu eficacia decreti independens a nra voluntate et ab illa inevitabilis inevitabilis reddat actus sic tocius actus n. esse liberu; id o. si eficacia decreti sit evitabilis a nra voluntate et illi quo ad suu esse subjiciat debet esse tocius nra libertas et decretu supponere.

Propter hanc rem dubitandi quamplurimi recentiorum Theol. dicunt Deu n. decurrere ad actus nros liberos per decretu eficax, et predeterminantis per decretu indiferens, qua vult applicare suu omnipotentiam voluntati ut decurrat cu ipsa quoties ipsa voluerit operari, et in ordine ad actus quos ipsa voluerit elicere; si cu illis vtimur cu volumus, illo vtimur dno ipso liberabit nobis assistenti, et ipsam decernimus ad operandu et n. operandu, et ad operandu hoc vel illud. Dnq ipsorum applicatam nra voluntati per decreti indiferens appellant decretu indiferentis in actu p.ᵐᵒ, n. decretu in actu 2º cu sit ipse actus voluntatis nequit esse indiferens. ita D. Molina, Suarez, Vasquez Bellarminus, et vniversi defensores scie mediae.

Sed hic modus displicet mihi, eiusq im-

bicilitas ostendo 1º: actus liber exigit essentialit. ut existat a Deo pride carari, sed posito decreto indiferenti aliquo pridentia Dei existeret: ergo n. sufficit ad eius exg decretu indiferens. Mar. est certa et q. mir. posito soli decreto indiferenti n. existeret amor prae odio vel ex dispositione Dna: ergo existeret absque pridentia Dei: pro ans: ex vi decreti e tu decreti indiferentis n. dispponit Deus esse amore potius qua odiu, cu decretu indiferens in vtrumque indiferenter ponat: ergo posito decreto indiferenti n. existeret amor prae odio ex dispositione Dei: l. aut. pro ex rᵗʸ. pridentie tradita a Boetio lib. 4. de consolat. pro 6º. admissa a D. Tho. 1ª pte. q. 22 art. 1. pridentia est ipsa divina ratio in supremo omniu Principe constituta, quo cuncta dispponit: ergo q. ex dispositione Dei n. existit, absque Dei pridentia existit, atque adeo si amor prae odio n. sit ex dispositione Dei absque eius pridentia existit.

Prat: posito solo decreto indiferenti existere amore detrate prae odio esset a casu respectu Dei, et prae illius intentione; sed hoc et inesse e absurdu, et existere amore absque pridentia Dei: ergo soli decreto indiferenti posito ex pridentia Dei n. esset: mir. constat, et mar. pp.: illud e a casu resp.tu Dei, et prae illius

intentione

intent. q. prt. eius volunt. et q. existit, qm Deus existere vellit; quo rone prat D. Tho. q. 3o gentes cap. 78 rone q. Deus velle oio bono in singulari, et detrate, sit q. ex oppo. sequeret a casu existere: sd posito decreto indifferenti amor detrate prae odio existeret prt Dei volunt.: illo enim n. vult Deus amorem existere detrate prae odio, sed tm unum indiferent. respicit: ergo posito solum decreto indiferenti existere amorem detrate prae odio esset a casu resp. Dei, et prt illius intentionem.

Pbat 2o. id qd existit dno n. iubente absque prvidentia existit, quo pt teste D. Tho. 3o p. o gentes cap. 90. ex Persona blasfemantium Threnorum 3o. quis est iste qui dixit ut fieret domino n. iubente? sd amor prae odio existeret dno n. iubente, cum Deus n. vellet unum prae alio existere: ergo existeret absque Dei prvidentia.

Pbat 3o. qd existit absque detrat. divino existit absque Dei prvidentia, si existit, sd amor prae odio existeret absque detrat. Dei: ergo absque Dei prvidentia: mir. ultro ocedit ab Adversariis, qui ideo decretum indiferens adstruunt ut adequatam detrat. amoris prae odio soli tribuant libertati creatae. maior etiam est D. Tho. 1o p. te q. 22; et 3o p. o gentes ubi supra, ibi enim docet qd negare Deum predetrare electionem nram est auferre a Deo illiam prvidentiam, quo pt Damascenus, qui id videt negare, intelligat de predeterminat. necessitante, n. autem de predeterminat. n. cogente, qm n. negavit Damascenus d.na prvidentiam; sic autem bene infert.

Aliqui prvidentiam Dei salvare otendunt asserentes amorem prae odio ex prvidentia Dei existere, qm Deus tribuit ex proprio detrat. divino intrinsecam libertatem volunt. creatae, et alias prparat oportunas ad concurrendum cum illa, n. volens equaliter utrumque actum, scilicet amorem quam odium, seu actum bonum quam malum: illum enim vult semper efficacit. hunc autem semper inefficacit.: ex quo dispositionem bene voluntatis actus: et hac rone salvant amorem prae odio prt intentionem Dei n. esse, aut esse a casu resp. illius qd n. existit absque eius amore.

Sd facile impugnat solutio 1o. qo saltem in sententia Patris Suarez utrumque oditio mate velle efficacit, seu absolute inefficacit, equaliter tm ut alii int prtant n. solvit argumentum. 2o qo saltem sequit actum malum absque Dei prvidentia existere, quem Deus nullo modo vult semper efficacit. 3o qo ex illo posit. solum sequit. volunt. ex d.na posit. et prvidentia Dei here indiferentiam in actu 1o. et libert., n. tm esse amorem prae odio in actu 2o: ergo solutio ex nullo antis ostat ex dictis: ex illo enim solum sequit. ex detrat. Dei, dno que iubente existere volunt. liberam in actu 1o. n. autem qd ex volunt. et detrat. Dei, ipso que iubente sit amor prae odio, qo hic adequate existit ex detrat. volunt.is creatae.

Propterea alii remt existere amorem prae odio ex prvidentia Dei; qo Deus prvidens per scientiam mediam qo si volunt. oferat, hanc

v...

numero libertas, et offerat indifferenter concursum ad amorem, et odium voluntas eliciet amorem pro odio, talis offert libertatem, offert quae indifferenter concursum, per hoc enim salvatur, quod ex parte Dei exstitit amor pro odio, quatenus sit dispositus offerre voluntati libertatem, quia praevidit hac scientia media per amorem fore detrahendum.

Probatur 2°. quod amor, et idem est de quolibet volunt... talis actu petit essentialiter ex providentia et dispositione Dei pendere, sicut et quaelibet alia creatura ut probat D. Tho. locis adductis. Sed Deus conferre prius libertatem, et offerre concursum indifferenter praevidendo actum detractum, quem voluntas est elicitura, necessarium non est ad illius existentiam in sententia authorum scientiae mediae, qui directe scientiam mediam, et ipsi scientiam negant necessariam esse ad existentiam actus liberi, ne eius laedatur libertas: ergo praevisio haec praecedens decretum indifferens necessaria non est ad providentiam Dei, et consequenter illo non juncto debet salvari adaequate providentia divina.

Nec valet si dicas cum aliquibus contrarijs scientiae mediae, aut eius directe necessariam esse, aut essentialiter exigi ab actu libero: requiri tamen ex parte Dei ut Deus provideat ad illum concurrat = in contrarium est 1°. quia si semel essentialiter praesupponitur ad existentiam actus liberi, licet hoc ab actu non exigatur non salvatur ille libertas creata in illorum principijs, ex quibus quod liber... necessario ad existentiam actus, illum quae infallibiliter inferens si in potestate voluntatis non sit eius laedit libertatem, quod debet esse verum sive ab actu exigatur sive non cum eadem sit ratio in utroque = 2° non implicare esse necessarium ex parte Dei praevisionem illius scientiae mediae ad existentiam actus, et actum non exigere: ergo ruit solutio: probatur antecedens 1°. quod actus essentialiter petit a Deo provide causari non exigi, = 2° probatur quia non quod exigit ex parte causae ad productum effectum essentialiter exigit ab effectu quia per quod causa requirit virtutem et existentiam ad effectum productum totum hoc etiam essentialiter petit effectus ex parte causae: ergo si ex parte Dei scientia media prerequirit ut Deus provide ad actum concurrat ab actu etiam essentialiter exposcit.

3° probatur solutio exposcit: in obiecto scientiae mediae ex parte conditionis ingreditur divina providentia, et tamen scientia media non ingreditur: ergo haec in conceptu divinae providentiae non clauditur, et consequenter illo non juncto salvari debet providentia Dei, minor est certa, aliquis obiectum scientiae mediae non stringens si necessarium esset, quae ex parte conditionis ponerent alio si idem essentialiter divinum cum actu recipere auxilium, seu praeparatio operum per decretum indifferens, et sic medio actum subditum illius quod complexum aliquis eo poni non potest, maior autem etiam facile constat ... ex parte conditionis debent ingredi omnes causae a quibus actus essentialiter dependet; conceptum ... est divina providentia: ergo haec ingreditur ex parte conditionis.

2° impugno tale indifferens decretum: implicat actum liberum exigere Deo caeco et ignoranti modo concurrente: ergo omnino repugnat tale decretum: probatur antecedens: illud agens caeco et ignoranti modo producit et operatur, quod producit 2a probatio

effectum

effectus determinatus, et ignorat an ipsum potius quam alium producat; sed Deus producens per decretum indifferens simul cum voluntate actum amoris vel ignorat an potius amorem quam odium causet ergo caeco et ignoranti modo producit actum liberum nostrae voluntati: probatur minor. Deus solum scit quod obtulit suum concursum indifferentem ad amorem vel ad odium, et ad operandum vel non operandum ipse ex vi huius decreti scire non potest ad quem potius detrahitur suo concursu a voluntate cum in medio indifferenti nequeat cognosci effectus determinatus: ergo donec determinetur a voluntate creato et simul cum ipso concurrat potius ad amorem quam ad odium scire non potest quid suo concursu producet; ergo aliquid determinatum producit nesciens quid sit donec sit productum.

Praesens inconveniens ita clare deducitur ex positione huius indifferentis concursus ut Dr. Alarcon disp. 5 de scientia cap. 8 n. 42 dicere sit coactus quod caeco quodammodo et quasi coacte ex vi applicationis creatae voluntatis trahitur concursus a voluntate ut velit nolit cum illa producat amorem vel odium: idem inconveniens admittit Dr. Arriaga disp. 20 metaph. n. 51. = sed hoc modo dicendi obstat 1o verbum psalm. 103 omnia in sapientia fecisti et D. Apost. ad Ephes. 1. qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suae; sed quod caeco et ignoranti modo fit ut nostrae operationes liberas non facit eas in sapientia, sed in insipientia et ignorantia, nec sine deliberatione, sed inconsiderate ergo falsum est quod dicto docet =

Repugnat etiam lumini naturali rationis: nam rationi naturali dictat quod Deo attribuamus perfectissimum modum operandi; sed operari caeco et ignoranti modo insipienter et inconsiderate est modus operandi ita imperfectus ut etiam hominibus rationalibus indecens sit: ergo a Deo relegandus est. = repugnat denique theologicae rationi: nam implicat Deum non concurrere suo concursu ad omnem effectum: ergo implicat etiam non concurrere sua scientia et sapientia et sua cognitione ad omnem effectum: antecedens est verum, et consequentia probatur ex eo nequit dari effectum vel absolutum vel conditionatum subterfugiens consilium alterius divinae [illegible], quod hic est infinite in causando; sed scientia et sapientia etiam est infinita in dirigendo: ergo vero est consequentia = dices hoc: nam Deus sine adversarium in statu absoluto concurrit caeco modo: ergo neque in statu conditionato: antecedens dicitur a dominis consequentia probatur: nam ideo in statu absoluto non concurrit caeco modo quod in tali statu est infinite sciens; sed etiam in statu conditionato negare non potest esse infinite sciens: status enim non variat parato Deo essentiali eminentia: ergo consequentia est vero.

Aliter argumento facto Dr. Pater Suarez lib. 1 de decretis Dei cap. 5 n. 4 non ignoranti modo Deum concurrere cum voluntate productivam [illegible] providentem quid ipsa factura sit, et volentem ad ipsum efficiendum [illegible] et voluntatem applicare; unde etiam in aeternitate non prius applicat Deus suum concursum ad causam [illegible] quam praevideat quid ex illo concursu et applicatione in tempore eventurum sit, [illegible]

hoc praesupponit innotescere Deo per scientiam conditionatam et mediam.

D. ad impugnandam hanc solutionem notare facere inte-
rest quid sit scientia media, quae ut ex dictis constat est cognitio qua Deus certo, et infallibiliter cognoscit, quid voluntas libera hominis vel Angeli sit operatura, si in tali vel tali occasione ponatur et tali vel tali auxilio pulsetur; et quia infallibilitas talis operationis non ex auxilio, seu ex voluntate efficaci provenit, sic enim, dicunt ipsi, tolleretur libertas, sed ex libito voluntatis creatae, et innata eius libertate: docent ergo hanc scientiam conditionatam seu mediam non esse practicam sed pure speculativam; ex quo patet non facit sed supponit factum suum obiectum, quod quidem est ipsa operatio libera creaturae futura sub conditione quod talis vel talis gratia tali vel tali occasione ponetur, qua doctrina adversariorum supposita sic 2º solutionem Patris Suarez insurgo.

Quamvis innotescat Deo per scientiam
mediam quod voluntas operatura est, dum concursu indifferenti influat, non vitat Deus caeco et ignoranti modo gerere cum ea circa actus liberos: ergo nulla solutio: probatur antecedens: talis operatio voluntatis includit non solum concursum liberi arbitrii sed Dei simultaneum concursum; sed in exhibitione huius concursus caeco et ignoranti modo se habet Deus ergo. maior est evidens, quia nequit dari honesta operatio quae non dependeat a Deo per concursum simultaneum: minor probatur: ut Deus non ignoranter exhiberet hunc simultaneum concursum oporteret esse directum per aliquam scientiam, quae nullius directiva est: ergo caeco modo illum exhibet: probatur minor: si aliqua scientia esset directiva maxime scientia media, ad hoc ab eius authoribus inventa; sed nequit dirigi scientia media in exhibitione talis concursus: ergo indirecte illum exhibet; probatur minor: quia scientia media est posterior tali concursu, sicut operatione voluntatis sub conditione futura, cum sit scientia speculativa, et supponit suum obiectum per aliquod signum rationis: ergo opera talis scientiae non dirigit: probatur consequentia: quia scientia vel ars dirigens aliquam actionem vel operationem debet praecedere ostendendo modum quo talis operatio debeat poni, in istis tamen: nam practica, quae in modum dirigit operationem voluntatis ad ipsas praesupponit.

D. firmat et explicat hoc; nam data
quamvis non concessa scientia media asserunt defensores illius Deum concurrere cum voluntate concursu indifferenti valide, quia nec voluntas nec concursus oblatus, nec non et oblatio praevia ad scientiam mediam non determinant respiciunt bonam operationem Petri prae potius quam eius negationem quia cum sit indifferens non determinat magis ad operationem quam eius negationem: ergo cum tali concursu indifferenti caeco modo influit Deus: in offerendo namque illum ignorat an gerit Deus cum eventu determinato talis voluntatis.

2º impugnatur praedicta solutio: nam talis scientia est specu-
lativa: ergo supponit suum obiectum sub conditione futurum: ergo et concursum simultaneum futurum sub conditione, sine hoc namque nequit intelligi operatio hominis vel Angeli; ergo caeco et ignoranti modo illum exhibet: probatur hoc ultimum: quia oblatio talis concursus cum antecedat per aliquod signum rationis scientiam mediam non potest per illam praevideri: ergo neque per illam

regulari: ergo caeco modo exhibet Deus talem concursum. = 3° non per scientiam mediam cognoscit Deus, quod si offerat suum indifferentem concursum voluntati, eliciet actum amoris, et voluntas concurret sua humana ad talem actum; sed Deus providens per scientiam mediam videt etiam quod suo omnipotenti concurret caeco et ignoranti modo potius ad amorem quam ad odium: ergo adhuc non vitat inconveniens ignoranter concurrendi per scientiam mediam: quod mir. quod Deus per talem scientiam provideat quod concursus non determinatus concurret non determinato a Deo ad amorem potius quam ad odium, sed ut determinatus a voluntate humana, et quod concurret sic indirecte a sua sapientia potius ad unum quam ad alium actum: ergo etiam supposita scientia media, et indifferentia concursus divini non vitatur quod Deus caeco, et ignoranti modo non procedat.

4° quia hoc est obiectum scientiae mediae si tribuero Petro meum concursum indifferentem in tali vel tali occasione, Petrus eliciet actum amoris sed concurrente mea operatione determinata a voluntate creata ad talem actum; sed in tali obiecto prius prioritate rationis intelligitur concursus indifferens ob actum voluntatis Petri, quam sciat eius determinatio: ergo Deus nulla scientia regulatus offert talem concursum: ergo caeco modo procedit: mar. est adinventio contrariis; nam ipsi supponunt scientiam mediam esse pure speculativam: quomodo bene infert et hoc exemplo declarat; si ego essem paratus ad scribendum et aliquis assumeret manum meam cum calamo et ipse pro suo libito litteras conformaret, quamvis post formatas litteras sciam litteras formatas esse B, hoc non tollit quominus hic offerendo meum concursum ignorans evaderem: ergo similiter quamvis Deus post meum determinatum sciat determinatum effectum, hoc non tollit quominus in exhibitione sui concursus indifferentis ignoranter se gerat Deus.

5° reiicio solutionem praedictam: nam ut concurrat ad actum amoris necessarium est quod Deus sciat quod concurret ad actum amoris potius quam ad odium vel hoc non est necessarium; si hoc dicatur sequitur inconveniens adductum scilicet quod possit concurrere caeco et ignoranti modo, nesciat actum amoris determinatum, et nesciat an actum amoris vel odii faciat. Si primum: ergo unus ex conditionibus necessariis ut actus amoris fiat erit quod praesciat se facturum actum amoris potius quam odii, et consequenter ut actus amoris sit futurus sub conditione requiritur ut conditio praescientia actus determinate efficiendi; non quaeritur necessarium adesse ad futuritionem absolutam etiam est necessarium ad futuritionem conditionatam actus, atque ideo obiectum scientiae mediae erit huiusmodi, quod si tribuero Petro meum concursum indifferentem praesciens quod eliciet actum amoris potius quam odii Petrus eliciet actum amoris; sed hoc esse falsum fatentur adversarii: nam praedictum propositio conditionalis non est contingens sed necessaria, atque inde non scientia media sed simplicis intelligentiae cognoscitur: ergo universi scientiae mediae defensores fateri tenentur quod ut Deus concurrat ad actum amoris potius quam odii non est necessaria in ipso praescientia determinate actus efficiendi, sed solum est necessaria scientia qua Deus cognoscit actum potius voluntatis cognoscat, quae est scientia simplicis intelligentiae.

3a provatio

3° probabiliter impugno talem concursum indifferentem: nam ex adversariis talem concursum permittit ex conditione quod voluntas humana vellit, aut se determinet, sed ipsi permittit

pmissio c̄dīo negatoria; ergo et cursus indifferens: mar. ē doctrina aduersariorum: m. ex eo qz indifferens talis concursus, q° ē paratus ad determinationem, quam voluntas elicienda esse; min. p̄t: n implicat pmittī conditionalit̃ id sine quo talis conditio impleri n̄ potest; sd voluntas humana in quocunque ordine rerum constituta n̄ potest velle, nec se determinare sine actuali Dei concursu ergo. min. pt: mar. autem pt: qz pmissio si videris hoc oculis dabo tibi lucem ad videndum; aut ista si operatus fueris dabo tibi exam ē oīo illusoria, q° lux est aliquid necessarium requisitum ad hoc vt quis videat, et similit̃ exa est conditio necessaria ad operandum: ergo pmissio conditionalis in qua conditio n̄ potest impleri sine eo q° pmittit implicatoria est; n̄ appo. alicuius conditionis, sub qua fit aliqua pmissio impletio talis pmissionis antecedere debet.

Confirmo hoc, et hoc exemplo declarat: si quis puero debili et infirmo impotenti ad levandum aliquod ingens pondus diceret; ego te adiuvabo ad tollendum hoc pondus si tu illud tollas; profecto irrideret illum; q° ut supponimus puer ille esset oīo impotens et improportionatus ad illud tollendum sine adiutorio ab alio; ita similit̃ cum homo sine concursu Dei sit oīo impotens ad volendum, nec possit se determinare sine eius auxilio, q° ut insinuit Apost. Deus ē qui operatur in nobis velle, et ut loquitur Aug. in soliloquijs cap. 24 hoc q° bonum ē n̄ possumus nisi tu velis nugatorium est illud decretum quo Deus decernit concurrere cum hoīe ad volendum, et operandum si hō vellit, et se determinet.

4° probatur impugnatio talis concursus: Deus hēt supremum dominium supra liberum nostrum arbitrium: sed ex posit. talis concursus c̄trarium sequitur: ergo talis concursus rejiciendus; mar. pt̄ n̄ ut dicit̃ prov. 21 cor Regis in manu Dei quocunque voluerit inclinabit illud et Aug. de Correp. et grat. cap. 14 [illegible] hēt in potestate sua voluntatem hominum quam ipsi suam: ergo [illegible]: qz [illegible]: de ratione dominij est determinare agenda q° [illegible] voluntas nostra est domina suorum actuum se ipsam determinat potius ad vnum quam ad alium actum, et q° hēt dominium suorum aliarum potentiarum sibi subditarum ipsas determinat ad proprios actus; at si Deus decreto indifferenti concurreret ad nros actus n̄ se determinat, sed potius a voluntate creata determinat ad hunc potius actum quam ad alium: ergo n̄ concurret Deus ut supremus dominus ad actus nostros liberos.

Recurrere ad scientiam mediam, ut salvent c̄trarij supremum dominium Dei supra nostros actus imperium est concursus in ipse signum rationis fere ex c̄trarij obiectum scientiae mediae ipsius aliquo signo rationis praecedere; sed in oīo huius scientiae prevideat Deus concurrens n̄ a se determinatus sed a voluntate creata; ergo per illam scientiam provid. Deus concurrens n̄ ut supremus dominus sed ut servus subordinatus voluntati creatae: ergo obiectum huius scientiae ē de conditionatis impossibilibus ut intendunt theologi . h ē conditionatis de [illegible] possibili: ergo posse est Deus in tempore concurrere cum nris actibus liberos tanquam supremus dominus sed subordinatus 4° provatio

dinatus

subordinatus voluntati creatae, nihil ad hoc deserviente scientia media.

Confirmatur, per nostrum praecedens, ratio explicatur: si decretum indifferens independens a scientia media est sufficiens, ut Deus concurrat ut supremus dominus; si de se sufficiens est, impertinens est recurrere ad scientiam mediam; si non est sufficiens, ulterius requirit scientiam mediam: ergo in objecto scientiae mediae, quod ipsis praecedit, et est ab ipsa illud efficiens, intelligit Deus dominium non ut supremum dominum, sed ut subordinatum voluntati creatae, et hoc modo in tempore concurreret positis conditionibus scientiae mediae, non futurum conditionatum purificata conditione transiit in absolutum.

5° provatio

5° principaliter impugno: nam sequitur ex tali positione dari aliquod bonum in voluntate non causatum nec acceptum a Deo; sed hoc repugnat verbis Apostoli ad Ephes. 4° Quid habes quod non accepisti, et orationi Ecclesiae dicentis: Deus a quo bona cuncta procedunt: ergo implicat talis concursus: probatur sequela: determinatio nostrae voluntatis ad bonum est aliquod bonum; sed haec determinatio formaliter non est a Deo: ergo aliquod bonum est in nostra voluntate quod a Deo non est: probatur minor: Deus concurrit ad actum bonum ut determinatum a se, sed a nostra voluntate, cum de se indifferenter concurrat; sed determinatio non convenit, nec causatur a determinato, sed a determinante; ergo determinatio nostrae voluntatis ad bonum formaliter non est a Deo.

Solent respondere contrarii quod licet determinatio nostrae voluntatis non causatur a Deo tanquam a determinante, provenit tamen ab illo tanquam concurrente, per decretum indifferens ad determinationem nostrae voluntatis, quae decretum ipsum determinat. = Sed 3° ad hoc insurgo: Si voluntas creata concurreret non se determinando, sed praecise determinata a Deo, non esset formaliter causa suae determinationis, ut 3° Thomistae concedentes probus praemotionem arguunt contrarii existimantes quod si voluntas determinata a Deo non potest ipsa se determinare: ergo si Deus concurrit ad actum nostrae voluntatis ipsam non determinans, sed potius determinatum ab ipsa nostra determinatione non causat formaliter. = Confirmatur: quando voluntas nostra se determinat, et alias potentias sibi subditas, est causa sufficiens suae determinationis, et aliarum potentiarum formaliter: ergo si Deus non determinat voluntatem nostram, sed potius ipsa voluntas Deum determinat, non erit Deus causa efficiens voluntatis creatae formaliter.

Alii aliter respondent ad 13 dicentes non esse inconveniens determinationem nostrae voluntatis ad bonum formaliter tale non esse a Deo, quoniam salvatur quod Deus est largitor omnium bonorum, sufficit quod causet actum bonum, qui est determinatio libera voluntatis, quamvis non causet illam tamen omnino formaliter, et quatenus est libera determinatio voluntatis creatae. = Sed 3° insurgo: nam Sacra Scriptura, Concilia, et DD. affirmant quod bonum opus, et bonum usum voluntatis sint a Deo; negant vero quod peccatum formaliter tantum a Deo sit: ergo sentiunt quod bonus usus voluntatis et bona opera formaliter sunt a Deo; nam alias non magis bonus usus voluntatis quam malus esset a Deo; tunc sic sed bonus usus voluntatis nil aliud explicat quam determinationem voluntatis formaliter ad bonum formaliter

ergo.

ergo determinatio nostrae voluntatis non est saltem a Deo esse ac concedere tenentur.

6° Impugno: quia sequitur ex tali positione dari plura principia faciendo voluntatem creatam ens liberum Deo non subordinatum, quod hic fuit heresis Manicheorum ergo. Probatur sequela. Et agens liberum est quod se determinat ad operandum; ergo ens agens liberum est quod ipsum se determinat ad operandum et non ab alio determinatur, sed omnia alia a se determinat; sed voluntas nostra est ens se determinans ad operandum cum non determinetur a Deo sed potius Deus determinet, et eius opposita ut cum ipsa determinat ad hunc potius actum quam ad illum: ergo voluntas nostra erit ens agens liberum: — 2° probatur sequela: quia illud est primum ens liberum, in quod ultimate resolvitur actus liber; quia resolutio effectus in causam non sistit nisi in causa ens sive primo — sed nostri actus liberi resolvuntur in nostram voluntatem ultimate non enim Deus in sensu indifferenter determinat; ergo nostra voluntas erit ens primum liberum; quia si inquiramus quare voluntas nostra hunc potius actum quam alium elicuerit, respondebit, quod voluit, et ibi sistit quod si ulterius progrediar assignando quod causa, et primo principio huius determinationis voluntatis dicam non a se sed a Deo determinari ad hunc potius actum quam ad alium, quod dicis non admittunt. ergo ultimo resolutio nostri actus liberi est in nostram voluntatem tanquam in ens causam et ens primum, et consequenter ipsa erit ens agens liberum.

et si forte respondeant ideo voluntatem Iunii se determinare ad actum amoris potius quam odii quod Deus voluit offerre vocationem et auxilia in occasione qua providerat per scientiam mediam quod voluntas cum illis auxiliis eliciat actum amoris = si hoc respondeant, ulterius inquiram, quare Deus previdit per scientiam mediam voluntatem cum illis auxiliis elicituram esse actum amoris cum cum in sensu composito cum talibus auxiliis elicere posset actum odii, ad quod respondere non possunt nisi quod voluntas in statu conditionato cum talibus auxiliis voluit se determinare ad amorem potius quam ad odium: ergo nostra resolutio ultimo sistit in nostra voluntate = Confirmatur: ideo voluntas nostra est prima causa deficiendi quod sola, et non a Deo ad finale peccatum determinatur sed in operationibus honestis voluntas a se ipsa et non a Deo in isto genere sit libere determinatur: ergo utique in operationibus honestis erit prima causa et ens agens liberum.

7° Impugno: quod sequitur frustra dari

7° probatio

indifferens, sed decretum, imo et praedefinitum, quod illud prioritate saltem naturae antecedere cum omnis causa sit prior saltem natura suo effectu: sed hoc repugnat, ergo et coordinatio liberi arbitrij a tali decreto causat. — 3° quod nullo causa a suo effectu tanquam a conditione dependet: sed decretum illud indifferens quod in Deo fingunt Adversarij, et volunt esse conditionatum dependet a libero arbitrio tanquam a conditione quam expectat, et per quam purificatur, et transit in absolutum, ut illi docent: ergo illud non causat.

Confirmatur et magis illustratur haec ratio: voluntas conditionata nihil causat nisi purificato conditione. Sed haec conditio volo concurrere ad hunc actum si voluntas Petri consenserit, est conditionata et dependet a consensu et determinatione Petri tanquam a conditione: ergo nihil potest causare nisi purificata conditione haec est supposito consensu et determinatione Petri volentis, ergo dicta voluntas istum consensum, et determinationem non causat, sed supponit causatum a voluntate Petri.

Amplius illustratur praecedens ratio: si determinatio libera nostrae voluntatis posset intelligi ex fundamento in re ante aliqualem concursum, illa causa non dependeret ab illo; sed ex propria Adversariorum intelligi potest cum fundamento in re in aliquo signo rationis aliquo antecessio determinationis nostrae liberae ad actualem Dei concursum: ergo in sensu adversariorum libera nostra determinatio ex propria conceptu non habet essentialem dependentiam a concursu, et cooperatione illa causa: maior, videtur dependens enim ut tale requirit intelligi ante ad id a quo dependeret. minor autem quod secundum adversariorum sententiam determinatio voluntatis creatae determinat nostrum concursum quoad ad speciem actus; sed determinans ut tale debet praecedere id quod determinat saltem prioritate naturae quod ad illud comparatur ut forma: ergo dicta determinatio voluntatis creatae decretum et concursum Dei ad speciem actus determinat illud aliqualiter praecedit, ac per consequens illius causalitatis sub aliqua ratione subterfugit, et consequenter libertatis non causat.

solutiones Adv. et eius impugnationes potes videri apud Lonch. tom. 1° tract. de volunt.

§. 229.

Propter haec inconvenientia vitanda mihi placuit censuit ab hac sententia declinare, et huic modo dicendi non adhaerere: indicans ex D. Aug. de dono perse ver. cap. 6 quod tutiores vivimus si totum Deo damus, non autem nos illi ex parte et nobis ex parte committamus, et idem in Enchir. cap. 32. Porro si nullus christianus dicere audebit non miserentis est Dei sed volentis hominis, ne apertissime Apostolo contradicat, restat ut quaeritur recte dictum intelligatur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatem bonam et praeparat adiuvandam, et adiuvat praeparatam

Quia porro opere pretium duxi tutiorem sententiam admittentem efficax decretum praedeterminativum nostrorum actuum liberorum; et ut non caliginosis peteremus viis, aliquo in quibus authores

authores d[icti]s hallucinant vosq. ostendam, et modu[m] pergendi semitq[ue] ph[ysi]c[am] eff-
icacis præd[e]ffinitionis n[on] celabo.

Notandu[m] ergo 1[°] q[uo]d cu[m] dicimus Deu[m] præd[e]ffinire n[ost]ros actus liberos particula præ duplici[ter] d[e]notare priorit[ate]m; durationis et temporis vnu[m], na[tura]e et caualit[at]is aliu[m]. de 1[°] nullo est d[u]bitandum et controversia; constat enim ab æterno et ante sæcula dispositu[m] de rebus faciendis fuisse in mente divina, en elegit nos ante mundi constitutione[m], ut ait Ap[ostolu]s, et Greg[orius] in moralibus. ante sæcula decrevit qualiter per sæcula disposuit: tota ergo lis devolvit ad 2[u]m genus prioritatis an illa veni in Deo decreto, quo priorit[ate] na[tura]e et caualit[at]is [illegible] aut futurit[ion]e[m] decensus et determinatis n[ost]ræ volunt[at]is [illegible] supponans ut a Deo prævisi [illegible] per sci[entia]m media[m].

Notandu[m] etia[m] q[uo]d duplex e[st] determinatio cualis et fr[ati]s: 1[°] e[st] a solo Deo applicante volunt[ate]m ad operandu[m]; fr[ati]s v[er]o est a Deo et a vol[un]t[at]e s[imu]l operantibus, et fr[ati]s dicimus esse effectu[m] caualis: unde voluntas a Deo, ut a 1[°] libero, et a se ut a 2[°] determinat[ur]: ex quo venit volunt[ate]m duplici indifferentia gaudere, passiva, et activa; passiva in ordine ad divina[m] motione[m], qua[m] recipit, et activa vero ipsa operatio[n]e qua[m] elicit; hanc aute[m] volumus n[on] esse vagam et [illegible], s[ed] semper atq[ue] subordinat[am] ad Deu[m] ut ad 1[u]m movens et 1[u]m determinans.

Notandu[m] etia[m] posse agere (in [illegible] [illegible], seu posse dissentire, significare, q[uo]d voluntas sub [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible], est [illegible] [illegible] absolutu[m] ad n[on] agendu[m], seu dissentiendu[m] retinet, et servat [illegible]: [illegible] etia[m] radicem primam libertatis esse in [illegible], in volunt[at]e aute[m] tanqua[m] in [illegible] [illegible] et [illegible] residere, in [illegible] etia[m] n[on] esse [illegible] necessit[ate]m ante[cedentem] aut suppo[sitione]m ante [illegible] [illegible] necessit[ate]m tollit libert[ate]m, n[on] v[ero] [illegible] [illegible]: notandu[m] etia[m] Deu[m] [illegible] præparat[ione]m n[on] [illegible] a volunt[at]e [illegible] resistendi, aut dissentiendi, s[ed] solu[m] actualem dissensu[m], et resistentia[m]: notandu[m] etia[m] q[uo]d in prædeterm[inatio]ne phica particula præ n[on] designat priorit[ate]m temporis aut durat[ionis], s[ed] solu[m] na[tura]e aut caualit[at]is priorit[ate]m significat; et q[uo]d illud [illegible] phica n[on] sumit [illegible] in præsenti philosophice [illegible] significat [illegible] [illegible], seu per modu[m] na[tura]e movens, s[ed] usurpat[ur] theologice [illegible] [illegible] denotat motione[m] divina[m] esse ab intrin[se]co efficace[m] et ex n[atu]ra sua, qua[m] [illegible] causas liberas [illegible] per modu[m] liberi, [illegible] per modu[m] na[tura]e determinat: notandu[m] ultimo duplex esse decretu[m] permissivu[m] et [illegible]: 1[u]m est id quo Deus sinit esse malu[m]: 2[u]m quo vult bonu[m]: e[st] præsens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uo]d hic n[on] agimus de actibus malis, s[ed] de bonis, et per scia[m] approbationis [illegible]: quibus præmissis ad defendendu[m] sic se h[abe]t.

Dico: Divina prædeffinitio n[on] [illegible], s[ed] potius n[ost]ros actus libertatem vnde h[ic] caualis e[st] vera: ideo actus n[ost]ræ volunt[at]is sunt liberi q[ui]a prædeffiniuntur.

Hæc [illegible] ut iacet [illegible] efficaci [illegible] D. Tho. 1[a] p[ar]te q[uæsti]o 19, art. 8, et q[uæsti]o 83 art. 3 ad 1[u]m, et

et 122 q. 10 art. 4. ad 3m. et 3o c. gent. cap. 148 et in 2 sent. dist. 25 q. 1 art. 2 ad 13: cum efficacissimo, et efficacissimo, non solum causat quod vult, sed eo modo quo vult, alias non efficax non esset ad omnem effectum et ad modum effectus; sed Deus autem ex sua infinita vult quod nos libere operemur, et hoc exequitur per suam gratiam faciendo nos libere facere: ergo decretum ab intrinseco efficax infert infallibiliter actum et modum eius libertatem. probatur minor. non Deus sua infinita providentia attingit a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter: unde sua providentia non tollit naturas suorum effectuum, nec causarum [illegible] sed eas [illegible] conservat, ergo vult quod actus liberi fiant libere et quod actus necessarii fiant necessario et facit per suam gratiam quod libere velimus bonum, et libere faciamus unde quod Ezech. 36 dicitur faciam vos in praeceptis meis ambuletis; idem est ac dicere faciam ut in praeceptis meis libere ambuletis; et quod Joan. 7 dicit Deus facit vos venire ad me idem est ac dicere Deus facit vos libere venire ad me quod Deus vult quod libere faciamus, et per suam gratiam facit nos libere facere.

2o probatur eadem minor. eo modo vult Deus nos facere, et facit nos facere per suam gratiam quo a Deo petimus bona opera, et ut faciat nos facere; sed a Deo petimus non solum quod peccatores convertat, sed quod ipsi libere convertant, et quod faciat eos libere facere bona, et libere perseverare; unde quod Tobias orabat Deum dicens fac nos Domine plenius benedicere te non orabat ut faceret nos necessario benedicere Deum, sed libere, et quod oramus dicentes fac nos Domine amare quod praecipis et quod faciat nos necessario facere a Deo petimus, sed libere, unde Aug. lib. de correp. et grat. explicans illud Luc. 22: ego rogavi pro te Petre ut non deficiat fides tua sic ait quid rogavit ne fides deficeret quid aliud rogavit nisi ut haberet in fide liberam magis fortissimam invictissimam, et perseverantissimam voluntatem: ergo Deus per suam gratiam ab intrinseco efficacem facit nos libere facere: unde idem Aug. loco citato intulit, quod una voluntas non libertate consequitur gratiam, sed gratia libertatem; ex quo loco D. Aug. sumpsit D. Tho. suam rationem et ante ipsum D. Anselmus de concordia praescientiae et praedestinationis cap. 1 ubi ait quod Deus vult non potest non esse, et ita vult hominis voluntatem nulla cogi vel prohiberi necessitate ad volendum vel non volendum, et vult effectum sequi voluntatem, tunc enim necesse est voluntatem liberam esse, et esse quod vult quibus verbis clare posuit rationem D. Thomae.

3 prob.: quod si decretum ab intrinseco efficax laederet libertatem eo esset quod sibi subjicit humanam voluntatem et non ipsi subordinat ut ipsa faciat efficax vel inefficax pro suo libito; sed ex hoc non sequitur laesio libertatis sed potius perfectio illius unde quod ait D. Aug. epist. 89 desinant ergo sic [illegible] et [illegible] liberi; [illegible] ut superbo voluntas [illegible] ad [illegible], haec enim libera voluntas tanto erit liberior quanto sanior et tanto sanior quanto divinae gratiae et misericordiae fuerit subjectior: et [illegible] passus [illegible] sit expressionis agenti quanto magis subjicit unde [illegible] causat in nobis [illegible] libertas voluntas tanto erit liberior quanto divinae gratiae et misericordiae subjectior; et e contrario minus libera erit quanto fuerit minus subjecta divinae voluntati unde subdit Aug. quod libertas sine

7

Sine gratia non est libertas, sed connaturalia: ergo ex eo quod Deus decernit sit ab aeterno efficax et non subordinet volunti humanae, nec expectet eius consensum, sed potius illum faciat non sequitur laesio libertatis, sed potius illius perfectio.

2º quia tunc voluntas libere operatur quando talis elicit actus quod simul et simultate potest potest eos elicere et elicere opp[ositu]m, ut per hoc distinguitur a modo operandi brutorum, et intelligitur voluntas habere dominium supra suos actus; sed voluntas praeventa decreto efficaci per talia elicit actus quod sit conservat pot. ad eius opp[ositu]m: sensu composito: ergo non amittit libertatem per decretum praedefinitivum. minor patet in S. Prospero lib. 2 de vocatione gentium cap. 27 et 28 ait, quod Deus voluit eos velle, voluerunt quia ad obediendum dedit ipsum velle sic donat, ut etiam perseveraturis illam mutabilitatem quae potest nolle non auferat: et ita docet D. Tho. q. 6 de verit. art. 3 ad 7 et q. 23 art. 4 ad 3 et patet eius ratione: quia bene unum actum et posse habere opp[ositu]m bene compatiuntur inter se, sicut sedere et posse ambulare; sed decretum efficax Dei solum dat nobis actum bonum: ergo compatitur cum potentia voluntatis ad omittendum actum praedefinitum et opp[ositu]m ponendum.

3º patet minor. Sic actus amoris Dei est incompossibilis cum eius omissione et odio Dei eiusdem obiecti, tamen cum amore retinet nostra voluntas pot. ad opp[ositu]m: nec actus non destruit suam pot.: ergo etiam cum decreto efficaci praedefinitivo amoris retinet voluntas pot. ad opp[ositu]m quamvis sit incompossibile cum tali decreto: patet loco: quia decretum efficax ad amorem non est incompossibile cum omissione amoris directe et ratione sui, sed indirecte et ratione actus amoris, quem infert; unde si per impossibile praedefinitio amoris ipsum non inferret esset compossibile cum odio, et omissione amoris ac proinde magis est compossibile est amor cum odio et omissione amoris quam praedefinitio amoris cum eius omissione: et patet quod unumquodque tale et illud magis: ergo si actus amoris relinquit in voluntate pot. ad odium a fortiori ipsa relinquet praedefinitio amoris: et si quod magis videtur inesse non inest neque quod minus.

3º patet. ex eis impossibilitas odii proveniens ex actu amoris non tollit libertatem, et propria autem pot. ad opp[ositu]m quia provenit ex aliquo extrinseco in potestate nostrae voluntatis sicut ex ipso amore libere. unde haec impossibilitas sensus compositi vocatur impossibilitas [illegible], quae non tollit libertatem; sed impossibilitas ad omissionem amoris ex praedefinitione amoris non provenit praecise et principaliter ex decreto efficaci, sed ex ipso actu libero amoris, qui est sub potestate nostrae voluntatis: et sic amor esset compossibilis cum odio, et praedefinitio amoris esset compossibilis cum ipso, unde quando decretum praedefinitivum amoris secundum suum motum antecedit actum amoris, et tunc inquantum est incompossibile cum odio est subsequens amorem, qua ratione amor est incompossibilis cum odio, ac proinde est sicut [illegible] ergo etiam si decretum praedefinitivum fit ex [illegible] et

intrinsece

et indifferentia hiis pote ex omissione actus n tamen tollit potentiam ad omissionem et actum oppositum.

4° pr. exeo actus amoris n tollit potentiam ad oppositum, q. l'r debet voluntas, et ab ipsa auferat indifferentiam suspensionis, et possibilitatis quae n est de essentia libertatis, relinquit tamen in voluntate indifferentiam potestatis, in qua essentia libertatis consistit; Sed praedefinitio Dei quamvis tollat suspensionis indifferentiam et possibilitatem relinquit tamen in nostra voluntate indifferentiam potestatis: ergo relinquit indifferentiam ad oppositum in quo essentia libertatis consistit. mir. pr. q. exeo actus amoris n tollit indifferentiam potestatis q. n destruit potentiam voluntatis q. ipsa perficit, nec destruit indifferentiam indicii; Sed praedefinitio amoris n destruit nostram voluntatem sed causat in ipsa perfectionem amoris nec destruit indifferentiam indicii: ergo praedefinitio Dei n tollit a nostra voluntate indifferentiam potestatis.

5° pr. q. subiectio et subordinatio nostrae voluntatis ad divinam voluntatem nequit tollere nostram libertatem, cum hoc sit de essentia libertatis creatae; Sed Deus per decretum praedefinitionis et gratiam ab initio efficacem sibi subiicit nostrum liberum arbitrium, et ipso utit tanquam sibi subdito applicando ipsum ad operationem: ergo hae praedefinitio et gratia efficax n tollit libertatem nostrae voluntatis in id, q. naturaliter exigit a voluntate ut operet libere nequit destruere modum libere operandi.

2° principalis ratio pr. D. Th. in 2° phys. lect. 8. et 3° contra gent. cap. 2. ibi q. indifferens se habet ad multa n magis unum operat quam aliud, unde a indifferente ad utrumque n sequitur aliquis effectus nisi per aliquid determinetur ad unum, ex quibus verbis formamus talem argumentum q. nostra voluntas nullomodo fieri; a principio indifferenti et indeterminato n sequitur actio determinata, indifferens debet ab alio q. sit in actu, sed voluntas creata est prius indifferens et atque indeterminata; ergo ut actum determinatum eliciat debet prius ab alio existenti in actu praedeterminari; et conveniunt ideo suum actum liberum q. evidenter q. praemota ad efficiendum illum: mir. ex hoc evidens constat. mar. suadet 1°. q. indifferens et determinatum sunt opponunt: ergo nequit ab indifferenti ut tali actus determinatus procedere. ans q. indifferens est in potentia, determinatus autem est ens in actu, n indifferens dicit ... determinari, destruit vel expellit determinationem. sed actus et potentia opponuntur. ergo — Coa vero pr. n proprie nequit suum contrarium efficere positive, frigus enim calorem nequit efficere: ergo similiter indifferens determinatum nequit causare ut pote oppositum.

2° pr. eadem mir. principalis: q. id q. est ad utrumlibet est sed ens in potentia, sed ens quatenus in potentia n est principium agendi, sed solum prout in actu ut docet D. Th. loc. cit. et 1. 2. q. 79 art. 2 ... causat ab aliquo q. est in actu, q. nihil agit nisi secundum q. est in actu: ergo ab indifferenti

ergo ab indifferenti nequit actus determinatus prodire.

Hinc argu[mentatur] P. Suarez lib. de auxilijs cap. 42 et 43 quod voluntas nostra quamvis sit indifferens et in potentia ad suos actus, tamen propter suam eminentiam virtutis, et propter suam libertatem, ac per suum dominium quod habet in suos actus est virtualiter in actu ac proinde non indiget determinari et reduci in actum ab aliquo agente extrinseco sed potest se ipsam determinare et in actum reducere. = Sed contra quamvis voluntas ratione suae libertatis habeat dominium in suos actus illud tamen non est supremum et absolutum, sed subordinatum et dependens ab altissimo Dei dominio, ergo licet possit in suo ordine et sicut causa libera, et se movens se ipsam determinare et in actum reducere, id tamen non potest praestare nisi ut subordinata ad causam liberam et moventem; ergo cum dependentia a motione vel determinatione suae operabitur determinationem voluntas. = 4° quod vasallus, aut feudatarius non habet supremum dominium in feudum aliquod non potest de illo disponere nisi cum dependentia a Rege vel domino cui subditur; unde praeclare D. Tho. 1° parte q. 109 art. 2 ad 1. hoc est dominium supremum actus volendi aut non volendi per deliberationem rationis, quae potest flecti ad unam partem vel aliam; sed quod deliberet, vel non deliberet etsi huiusmodi etiam sit dominus, oportet quod hoc sit per deliberationem praecedentem, et cum hoc non procedat in infinitum oportet quod finaliter deveniat ad hoc quod liberum hominis arbitrium moveatur ab aliquo exteriori principio quod est supra mentem humanam scilicet a Deo

2° R. Petrus a S. Joseph. Deus movere et determinare voluntatem motione quadam et determinatione generali, in quantum sit illa applicatur ad suam intentionem finis, et ad volitionem boni in communi ex qua postea per consilium et deliberationem se ipsam movet, et determinat ad electionem mediorum, seu volitionem bonorum particularium.

Sed contra 1. voluntas volitione illo boni in communi ad summum constituitur in actu 1° ex parte sui ad tendendum per electionem in bona particularia: ergo praeter hanc motionem generalem requiritur adhuc specialis qua ad eligenda media debet, propter causam, quam docet D. Tho. in 2° dist. 2 q. 1 art. 2 ad 3. Causa 2a constituta in actu 1° indiget adhuc motione et applicatione Dei ut exeat in actum 2um. = 2° stat doctrina tradita, quod a principio indifferenti ut indifferens est nequit exire actus determinatus nisi prius determinetur ab alio, id supposito vel determinatione finis et volitione boni in communi voluntas adhuc manet indifferens ad electionem huius vel alterius medij, seu ad electionem huius vel illius boni in particulari: ergo adhuc eget a Deo determinari.

3° alij recentiores respondent voluntatem ab obiecto determinari quantum ad speciem actus, a Deo autem quantum ad individuum ita Suarez disp. 19 in Metaph.

in Methaph. Ritans Fonseca Soletz Conimb. et alios. = Ad 3um quod licet nullum mediante obto opposito exte et obtive possit detrare voluntatem ad speciem actus hec tamen detratio non suf-ficienter possit in actus detractus exire: ergo erit solutio: pro. ans quod voluntas est in esse determinata in pro, sed hec indeterratio et potentia nequit auferri per extrinsecum quod obti, sed per aliquid intrinsecum debet actuari prius prioritate saltem natura quam operetur, nempe per quamdam motionem in se receptam: ergo ans est verum. = Ad 2um non si Deus detraret voluntatem ad hanc non operationem potius quam ad aliam ut ait Suarez sequeretur Deum tollere libertatem et esse causam peccati; sed hoc omnes licet ergo. pro sequela, quoad sequela probatur non libertas voluntatis est duplex alio specificationis et alio quoad exercitium sive potestas eligendi actum huius vel illius speciei. 2o vero actus quoad individuum et per hic et nunc exercet; sed cum adversarij contendunt libertatem specificationis a Deo tolli, si voluntatem ad speciem actus detrat, quod inquiunt ideo de ratione eius libera est ut ipsa se detrare ut repugnet eius a quo cumque agente extrinseco eius inmediate detrari. ideo ex eodem principio, quod ipsi adversariorum Achilles nobis licet inferri destrui libertatem exercitij si Deus voluntatem ad hanc non operationem eliciendam detrat,

Quod autem per hunc modum dicendi Deus sit auctor peccati facile suadet: non tamen actus peccati quantum ad individuum reperit aliquam malitiam specialem malitiam abea, quam non convenit tota ratione speciei, nempe ea, quam sumit ex circumstantiis actus, ut etiam cum aliis notabiliter agravantibus intra eandem speciem: ergo si Deus detrat voluntatem ad eliciendum hunc actum odij verbi gratia potius quam alium eius detrabit ad aliquam specialem malitiam: ergo erit causa peccati.

nihil deest. ... et quod potest addi ex ijs que sequuntur

Incipit a q. 2o pr. 3o

De absoluta reuelae alicuius damnationis Eternę.

Dubiu de Theologica Spe.

Utrum ille, cui facta fuerit revelatio suae damnationis sperare teneatur?

Pro maiori huius difficultatis celeberrimae intelligentia aliqua observanda sunt,
quae extra controversiam existunt; et 1o animadverto tanquam certum dari
praeceptum aliquod spei, quo homo teneatur sperare beatitudinem supernaturalem
et ea omnia, quae ad illam consequenda necessaria sunt: ita enim ex variis Scripturae
locis colligitur, praesertim ex illo Ps. 4 sacrificate sacrificium iustitiae, et sperate
in Domino; ubi eodem tenore continetur praeceptum iuste agendi, et sperandi. Simili-
ter Apostolus ad Titum 2 expectationem beatitudinis coniungit aliis, quae iuben-
tur sub poena aeternae damnationis inquiens: apparuit gratia Dei omnibus homi-
nibus, erudiens nos ut abnegantes impietatem, et saecularia desideria, sobrie, et iu-
ste, et pie vivamus in hoc saeculo expectantes beatam spem: in quibus pro se-
cularibus desideriis substituit inter alia expectationem beatae spei, et eam con-
iunxit cum aliis ad salutem necessariis, cum sobrie, iuste et pie vivere. Contra enim D.
Thomas non confidere de Dei potentia, et misericordia, et negligere, imo efficaciter prosequi
tantum bonum, quantum est vita aeterna, cum certa promissione oblatum, aut non velle subire la-
bores illius assequendi gratia necessarios; igitur datur praeceptum naturale spei quo homo tenetur
sperare supernaturalem beatitudinem; quamvis illud in Decalogo non sit, quia ut ait Angelicus Doctor
22. q. 22. art. 1, spes theologica est praeambulum ad ipsum Decalogum, sicut (?) et ...
fides, sicut enim non possumus legem alicuius suscipere, nisi prius credamus eam
habere authoritatem legis ferendi, sic etiam eamdem legem non praesumimus suscipere, et ob-
servare velle, nisi prius certo teneamus praemia quaedam proposita esse observantibus
talem legem, quae ab ipsis eius cultoribus firmiter sperari possunt, ideoque non
debuit praeceptum spei, sicut nec mandatum fidei, in Decalogo recenseri. 2o ani-
madverto cum D. Altisiodorensi, Alensi, et aliis Antiquos, quos citat Doct. Pat.
Franciscus Suarez disp. 2 de spe sect. 2 num. 6 probabile esse absolute casum propositum titulo
praesentis quaestionis: nam licet Deus de facto iuxta regulas suae communis Providentiae nulli
revelaverit futuritionem suae damnationis, utendo tamen potentia absoluta nulla repugnat re-
velat alicui Reprobo suae damnationem, quia Deus sua potentia, et authoritate absoluta potest
alicui particulariter revelare quidquid ipse certitudinaliter cognoscit: sed Deus ab
aeterno certitudinaliter cognoscit reprobationem cuiuscumque Reprobi in particulari: ergo potest
de potentia absoluta cuicumque Reprobo suae damnationem clare et certitudinaliter revelare;
licet de facto non revelaverit iuxta communes leges suae Providentiae. Supposita igitur
huiusmodi casus probabilitate restat examinandum, utrum facta huiuscemodi revelatione
posset, et teneatur ille, cui facta fuisset revelatio sperare beatitudinem supernaturalem, cuius ne-
gatio sibi evidenter constat supposita tali revelatione suae perpetuae damnationis? Circa
cuius resolutionem est duplex sententia. Prima affirmat supposito praedicto casu praedi-
ctum, cui facta fuisset revelatio de sua damnatione sperare beatitudinem, cum sub auxi-
lio Dei sufficienti, et sic sufficientia ad beatitudinem consequendam, quia non est, 2o confirmat ex
vi praedictae revelationis non tolli absolutam possibilitatem beatitudinis, et sic nec spem et ...
supernaturalis, nec obiectum sperandi, ergo manente absoluta ratione spei alicuius actus,
manet absoluta potentia ad eliciendum ipsum; quam sententiam tribuunt Victoria, et Ariminensi
et ex PP. eam expresse docet Pater Granados Controversia 2a de spe tract. 2

P. Arr. tom 1 lib 2 disp 22 [illegible] ea citat P. Vasquez 12 disp 72 cap 2 num 15.

et communis s. asserit neminem posse sperare beatitudinem supposita divina revelatione de sui ipsius absoluta damnatione, quia stante huiusmodi revelatione nequit beatitudo personi ut absolute futura, et practice possibilis, et idcirco nec sperabilis theologice, quia spes theologica [illegible] se e motus, quo ipsa spectat beatitudinem efficaciter futuram, et unicuique sibi possibilem, ac proinde exigit ratio regularis cognitionem, qua credatur beatitudo ut absolute futura, et saltem in illo, in quo reperitur iudicium practicum, et infallibile de sua futurione beatitudinis, quale reperitur in illo, cui facta fuerit revelatio certa de sui ipsius damnatione, non e possibilis actus spei, nec dari potest ponere ad sperandum, aut obligatio ad sperandum, quia ad impossibile nemo tenetur. Stante sic [illegible] defendunt Bursatus, et [illegible] cum aliis Scholis Ang. M. quos referunt, et sequuntur 88 Salmanticenses [illegible] S. Thoma 22 q 17 disp 13, Illus Godoi ibi disp 2 art 5, et Mag. [illegible] tract 3 de spe q 1 § 10. et hic del. a mea selectionis parte dicta sit.

89 vero in speciali devenien[illegible] ulterius ad probabiliorem et Ang. Doctoris principiis conformiorem elige proponendam, pro cuius resolutione unicam conclusionem statuo: ille, cui facta fuerit revelatio certa de sua damnatione nequit spe theologica sperare beatitudinem simpliciter, nec auxilia efficaciter conducentia ad ipsius consequutionem licet possit ipsam desiderare simplici desiderio, seu affectu concupiscentiae.

90 Hic licet in his expresse non reperiatur in doctrina Ang. Doct., ex principiis tamen ipsius evidenter colligitur, et praecipue ex q 23 de verit art 8 ad 2: ubi ait quod supposito casu [illegible] dicto ille, cui facta fuerit revelatio, teneretur velle sui ipsius damnationem non absolute consideratam, sed quatenus dispositam ab ordine divinae iustitiae, quia sine huiusmodi voluntate discordaret a conformitate cum divina voluntate: sed cum voluntate, qua aliquis absolute vellet sui ipsius damnationem [illegible] ad divinum iudicium, non e compatibilis actus spei tendens efficaciter ad beatitudinis consequutionem, siquidem cum voluntate absoluta et efficaci consequendi beatitudinem [illegible] e [illegible] absoluta, et efficax volitio [illegible] damnationis, seu exclusionis ipsius: ergo supposita certa revelatione Dei circa condemnationem non e possibilis actus spei theologicae in illis [illegible] Ang. Mag.

Secundo probo meam conclusionem ratione: spes essentialiter importat motum efficacem voluntatis, quo sperans absolute, et efficaciter sperat a Deo consequutionem beatitudinis, et exclusionem propriae damnationis: sed ille, cui est facta revelatio de sua damnatione non est possibilis efficax et absoluta expectatio consequendi beatitudinem ergo [illegible]: ergo ille non tenetur sperare beatitudinem simpliciter: maior constat ex definitione spei [illegible] quae essentialiter consistit in efficaci expectatione futurae beatitudinis medio auxilio divino [illegible]: et minor probatur: nemo potest motu efficaci voluntatis tendere in assecutionem alicuius boni, quin huiusmodi bonum apprehendat ipsi ut absolute futurum, et practice possibile: sed ille, cui facta fuerit revelatio de sui ipsius damnatione nequirat iudicare beatitudinem e sibi absolute futuram, aut proinde [illegible] ut practice possibilem: ergo nequirat conari efficaciter [illegible] motu efficace spei [illegible]: maior [illegible]: sicut enim motus simplicis desiderii, seu affectus amoris concupiscentiae tendit ad bonum simpliciter [illegible], ita motus efficax voluntatis, quo ipsa conatur assecutionem alicuius boni [illegible] ad bonum hic et nunc practice possibile, seu assequibile, seu ad bonum [illegible] quaque possibile, [illegible] dispositionem, et ordinationem [illegible] concurrentium [illegible],

ad huiusmodi boni assecutionem, quia efficacia voluntatis tendentis efficaciter ad assequendum bonum necessario respicit bonitatem et convenientiam absolutam, atque quasi speculativam obiecti appetibilis, sicut simplex affectus, verum etiam practicam assequibilitatem et futuritionem ipsius: et maior constat: nam nullus potest practice iudicare sibi futurum esse beatitudinis assecutionem, quin simul iudicet evasionem damnationis, poenarum esse sibi simpliciter possibilem: sed ab illo, cui facta fuerit revelatio suae damnationis, requiret realiter fieri iudicium practicum, quo sibi proponatur evasio damnationis poenarum, ut absolute futurum et practice possibile, alioquin ab ipso duplex fieret iudicium contradictorium de eiusdem obiecti futuritione, siquidem supposita revelatione de sui ipsius damnatione iudicaret practice se nullo modo evasurum poenam, poenam damnationis sibi certitudinaliter a Deo revelatam, et iudicando futuritionem beatitudinis ut sibi practice possibilis iudicaret se evasurum damnationem, quia in iudicio proponente absolute futuritionem beatitudinis importat evasionem iudicium proponens evasionem damnationis ut futuram: quo in illo, cui facta fuerit revelatio absoluta suae damnationis, deesset utrumque proponens beatitudinem ut futuram et practice possibilem, et ideo deesset et totaliter evacuaret iudicium requisitum singularis spei supernaturalis, quae evasio spectat a beatitudine proposita, ut practice possibilis, seu futura respectu illius, qui sperat. Confirmatur 1°: ad hoc ut aliquod obiectum bonum sit practice sperabile, et sufficit ut iudicetur vinetaphe, et speculative possibile, et ordinario exigitur, ut practice et moraliter proponatur possibile: sed ille, cui facta esset revelatio de sui ipsius absoluta damnatione, non posset proponere sibi bonum beatitudinis, ut practice et moraliter possibile, siquidem sibi evidenter constaret se esse damnandum per decretum inevitabile divinae voluntatis, quo decerneret de sua damnatione: ergo supposita tali revelatione nequit quis tendere ad beatitudinem motu efficaci spei supernaturalis: probatur inde: et eterum damnati in inferno existentes non possunt efficaciter bonum beatitudinis supernaturalis sperare, quia huiusmodi bonum nequit proponi ipsis, ut practice, et moraliter possibile, supposito statu damnationis, licet inspecta divina omnipotentia sit absolute et speculative possibile, quia Deus de potentia absoluta potest et damnatos ad beatitudinem perducere: ut beatitudo supernaturalis proponatur ut sperabilis spe theologica, non sufficit ut speculative proponatur possibilis, et futura, et in ordine ad potentiam Dei absolutam, sed requiritur quod iudicetur practice et moraliter proponibilis beatitudo respicienti ut practice, et moraliter possibilis, nequit ab ipso spe theologica sperari: antecedens est evidens ex Scriptura Proverb. 11. mortuo hoc impio, non erit ultra spes: Iob 15: non credit quod reverti possit de tenebris ad lucem: denique ex Sancto Thoma 22 q. 18 art. 3 his verbis: unde patet quod non possunt sperare tendere beatitudinem ut bonum possibile, nec beati ut bonum futurum, et ideo nec in beatis nec in damnatis est spes.

Dices hoc esse discrimen inter damnatos, et viatores, quibus Deus revelaret suam absolutam damnationem: nam damnatis ita sunt speculative tantum possibilis beatitudo, quod nec in se ipsa sit illis futura, nec in auxiliis, aut bonis operibus, quia illi sint in perpetuum necessario omni auxilio privati, verum et impossibilitati operandi aliquando ullum opus bonum meritorium: viatoribus, a quibus Deus talis fecerit manifestam suam perpetuam damnationem, esto in se beatitudo non esset futura, manet tamen prout in auxiliis sufficientibus, ac bonis operibus, quae exerceret, futura: unde proveniens illis ut talis apprehendere, quantum est ex vi auxiliorum, et bonorum operum quibus beatitudo debetur. Sed ad hoc evasio omnino est insufficiens, et insuper et verum evacuans vim confirmationis: nam motus spei theologicae tendit in ipsam beatitudinem ut tantum proponitur in auxiliis. sed sperat illam prout est in se: ergo quantumvis, verum illum, cui facta fuisset revelatio suae damnationis, maneret beatitudo futura prout in auxiliis sufficientibus et bonis operibus propinquioribus, non tamen ipse posset sperare aeternam beatitudinem theologica spe: probatur antecedens: motus spei theologicae tendit in beatitudinem sup...

tamq. et coeli; status sui providendi: sed supplis aeterna beatitudo nexa a mysteriis providentia sicut electio. et tamen potest contendere in auxiliis sufficientibus; tandem dantur posse eam assequi, et [illegible] assequituros illius: quod multos specificos tempore ad aeternitatem suos prout tamen in auxiliis sufficientibus profecta, et prout ex sua libertate inclinare aliquomodo est futura. Conf. 2º. sicut motivum dile timendi Deum est considerans istum duplex, qua Deus vult peccatores aeternaliter punire ita motivum spei sperandi beatitudinem supplis a Deo, est considerans dilectionem misericordiae qua specificos [illegible] misericorditer perducere ad beatitudinem aeternam: sed supposita praedicta de aeterna damnatione revelatione, cui iuncta est talis revelatio prudentium iudiciorum fieri, quo judicet non esse praedestinatum misericorditer a Deo, eum ignorat se esse misericorditer reprobatum: ergo ille, cui facta est talis revelatio, non potest a Deo efficaciter sperare aeternam beatitudinem, cum non apprehendat ipsam sub illa ratione, qua Deus movet ad sperandum, sed potius sub ratione, qua apparitur ut timendus. Conf. 3º. sicut spes est de bono specificata a bono possibili, ita timor a malo possibili, et imminenti: sed nullus potest prudenter timere malum practice, et moraliter impossibile, quantumvis speculative, et absolute, possibili in se possibile: quis enim non potest prudenter timere casum Coeli, aut ruinam totius huius universi, licet inspecta Dei absoluta potentia omnia huiusmodi mala sint metaphysice possibilia: ergo nullus potest prudenter sperare beatitudinem sibi promissam, et practice et moraliter impossibilem, licet illa maneat esse possibilis metaphysice, et speculative, idest, inspecta potentia Dei absoluta: consequentia patet: et maior etiam constat, quia sicut spes est motus efficax, quo voluntas sperantis conatur, et aggreditur ad prosequendum bonum possibile, ita timor est fuga, qua voluntas timentis reprimit, et fugit malum imminens sibi possibile, ut autem sibi sufficit possibilitas absoluta, et speculativa mali, ad hoc, ut huius mali timeatur, ita similiter non sufficit possibilitas absoluta, et speculativa boni, ut efficaciter speretur, sed ulterius requiritur, quod sit moraliter et practice possibile, idest, iuxta dispositionem, et ordinationem causarum prime concurrentium ad efficiendum ipsius existentiam. Haec enim est optimalis ratio, qua suae sententiae Patroni [illegible] confirmat probant, cuius robur, et efficaciam ex variis solutionibus, quibus nituntur occurrere Adversarii, satis ostendam. Et 1º. quidam respondent, ad talia, homini, cui facta fuisset sua damnationis aeternae revelatio, posse [illegible] revelationi non assentiri, etiam quod posse iudicare, praedicta revelatione non obstante, se posse consequi supplis beatitudinem, ac proinde habere potentiam ad illam sperandam: sicuti homo infidelis, stante revelatione mysterii Sanctissimae Trinitatis, potest pro sua libertate elicere iudicium oppositum, nimirum Deum non esse Trinum in personis. Sed haec solutio nullatenus vim nostrae infringit, et ostendo 1º., licet supposita dicta revelatione [illegible] ille, cui facta fuisset, habere possit dictum iudicium de consequenda salute, et suppli beatitudine, non tamen posset iudicium prudens efformare de consecutione supplis beatitudinis: siquidem praedicta revelatione, (concesso etiam quod homo illi non assentiatur) non superest ad sperandum: consequentia constat: quia ut esset ad sperandum potentia, necessarium est prudens iudicium, quod potentia ad illum requiratur, cum actus spei supplis regulariter requirat sibi praevium iudicium prudens, eo quod prudentia sit regula omnium virtutum, et omnium actuum ipsarum: et ans probo: homo non assentiendo propriis Dei revelationi de sua aeterna damnatione contra [illegible] 1º. prudenter iudicium nequit efformare de consequenda salute, et beatitudine supplis [illegible] negare assensum ad divinum revelationem. 2º. reiicio retorquendo in Adversarios solutionis exemplum: licet infidelis praeiudicanter revelationi mysterii [illegible] ad non assentiri, revelatione haec tamen supposita non potest habere iudicium prudens de revelato, nimirum Deum non esse trinum in personis: ergo pariter ac similiter in proposito licet possit homo ille praeiudicium revelationi non assentiri, non tamen poterit iudicium

iudiciū prudens dicti revelati oppositum: nam constat: quod iudicium oppositum dicti revelati mysterii SS.mae Triados, facta praedicta revelatione, peccatum est, et quidem omnino contra rationem, et imprudens, et adeo pariter semata inter utrumque casum homo ille cui facta fuisset revelatio suae aeternae damnationis, nullum posset facere iudicium revelato oppositum, quia est peccatum, et imprudens, sub inde quod insufficiens ad actum spei supernaturalis regulandum. Dico quintus aliter privata occurrenti affirmantes necessarium esse omnino iudicium prudens de salute consequenda, et futuritione supernaturalis beatitudinis, vel in se ipsa, vel in sua causa, non autem in se ipsa: licet enim homo ille non posset formare iudicium prudens de futuritione, seu consecutione supernaturalis beatitudinis in se ipsa, potest tamen efformare de illius futuritione in sua causa, quatenus, scilicet, ex parte actuum bonorum, quos homo facit, et auxiliorum, quae sibi dantur a Deo ad implenda praecepta, probabilis est beatitudinis eventus, aut futuritio quantum est ex vi mediorum, et hoc dictamen futuritionis sufficit ad regulandum actum efficacem spei theologicae, et supernaturalis.

Sed obiicio primo contra praefatam solutionis doctrinam: actus boni, et supernaturalia auxilia non habent vim perducendi de facto ad assecutionem supernaturalis beatitudinis, ex se solum, sed in virtute divinae voluntatis continuantis illa usque in finem: ergo sublata hac continuatione ad divina voluntate ex vi talium mediorum formari nequit iudicium prudens de futura beatitudinis assecutione etiam prout in tali causa, quod in ordine ad hanc assecutionem utrumque ponendo actus boni, et auxilia omnino, indicanti enervata et evacuata: ergo nec in se, nec in bonis operibus, aut auxiliis ut in mediis, et causis iudicari prudenter illa beatitudinis supernaturalis assecutio ut futura. Exemplo, et urgeo hoc amplius: bona opera quantumvis ex gratia fiant, non praemianda sunt aeterna beatitudine, nisi quis in gratia discedat: ergo qui certissimum est, quod quantumvis bona opera eliciat, non discedet in gratia, certissimum etiam erit, quod quantumvis bona opera faciat, ad praemium, et bravium vitae aeternae, et supernaturalis beatitudinis non perveniet: tunc sic: sed ille, cui revelaretur sua absoluta aeterna damnatio, certissimum est, quod non est in gratia discessurus: ergo certissimum etiam est, quod quantumvis bona opera obeat, ad vitam aeternam, et supernaturalis beatitudinis non sit perventurus: sed cum hac certitudine homo ille non potest de consecutione beatitudinis, iudicium prudens formare, ut ipsa est manifestum: ergo nec supernaturalis sperare beatitudinem. Dico quod qui supernaturalis beatitudinem sperat theologica spe, sperat quoque efficaciter repellere difficultates, et obstacula, quae impedire possunt eius assecutionem, si enim certus omnino est, quod praedictas difficultates non vincet, sicut praefatas et obstacula superare non sperat, sic nec sperare potest consequi beatitudinem: sed homo ille, cui facta est suae damnationis absoluta revelatio, non posset sperare se per bona opera ex auxiliis sibi a Deo concessis procedentia posse vincere difficultates etiam ex inevitabili decreto divini circa eius damnationem: ergo spe theologica ille non potest sperare se per praedicta bona opera beatitudinis assecuturum. Aurium; sicuti nunc nos haeremus circa reproborum beatitudinem in confuso, sic homo ille adhaereret circa suae beatitudinis certitudinem, nam sicuti stat declarata negatio beatitudinis apud illum, ita est apud nos in confuso certa negatio eiusdem respectu reproborum: sed nos non possumus sperare, vel efficaciter [struck] reprobis supernaturalis beatitudinem, quantumvis sciamus illis esse a Deo auxilia sufficientia concessa, et aliquos illorum toties plura bona opera eliciere: ergo homo ille non posset facere iudicium prudens de consecutione beatitudinis supernaturalis quantum est ex vi bonorum operum, quae facit, et auxiliorum, quae sibi dantur a Deo ad implenda praecepta: illatio evidentissima

Maior constat etiam ipso ex Mag. Parente Augustino lib. 21 de Civitate Dei cap. 24 his verbis: si de aliquibus ita ecclesia certa est, ut qui illi, etiam noverit, qui licet adhuc in hac vita sint constituti, tamen praedestinati sunt in aeternum ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso: sed qui non oraret pro salute, et beatitudine reproborum, non desiderat eam efficaciter: ergo non possumus sperare, aut efficaciter desiderare reprobis beatitudinem, quantumvis sciamus illis esse à Deo collata auxilia sufficientia, et aliquos multoties quamplurima bona opera elicere.

Tertio principaliter occurrunt Doctores, et Authores nostri probationum conclusionis asserendo, quod supposita reprobatione, et decreto divino de alicuius damnatione perseverat adhuc absolute possibilis beatitudo supernaturalis, inspecta potentia Dei pro absoluta, et sic perseverat theologica spes supernaturalis, ergo ad tendendum actum spei supernaturalis sufficit possibilitas absoluta beatitudinis, quantumvis supponatur hic, et nunc practice impossibilis: quod sibi persuadent, ex eo quod sicut spes theologica tendit taliter ad bonum possibile, ita timor tendit ad possibile malum, ad tendendum, a, actum timoris mali non est malum, quod supponatur practice, et moraliter possibile, sed sufficit ut supponatur absolute possibile inspecta Dei absoluta potentia; ut patet in Beatis, in quibus reperitur timor filialis, quo timent malum culpae sibi practice, et moraliter impossibile, cum supposito statu beatifico, Beati non possint peccare: et etiam in Christo Domino in quo fuit actum timoris: ergo ad tendendum actum spei supernaturalis sufficit absoluta possibilitas aeternae beatitudinis, quantumvis supponatur hic et nunc practice impossibilis ex suppositione alicuius decreti, seu revelationis, et idcirco homo ille, cui facta fuisset revelatio suae damnationis sperare teneretur, cum maneret possibilitas beatitudinis, ut est sufficiens ad talis speciem actum supernaturalis spei theologicae.

Haec tamen solutio minus, quam duae priores, satisfacit, quod ostendo 1.o nam theologica spes est virtus supernaturalis, quae creata voluntatis diligit sibi efficaciter bonum aeternae beatitudinis supernaturalis, ut arduum futurum consequendum virtute divini auxilii: sed iuxta solutionis doctrinam sufficit quod sit bonum absolute possibile, obiectum talium supernaturalis spei: ergo illa destruit essentiam, et quidditatem spei theologicae: minor cum consequentia constat: maior est communis Doctorum definitio circa supernaturalis spei theologicae; et constat 1.o ex Angelico Mag. 1 2 q. 40 art. 1.o in corpore his perclarissimis verbis: circa obiectum spei quatuor conditiones attenduntur: 1.o quidem quod sit bonum, non enim proprie loquendo est spes nisi de bono, et per hoc differt spes à timore, qui est de malo. 2.o ut sit futurum, non enim spes est de praesenti iam habito, et per hoc differt spes à gaudio, quod est de bono praesenti. 3.o requiritur quod sit aliquid arduum cum difficultate adipiscibile, non enim aliquis dicitur sperare minimum, quod statim est in sua potestate ut habeat: et per hoc differt spes à desiderio, vel cupiditate, quae est de bono futuro absolute: unde pertinet ad concupiscibilem, haec autem ad irascibilem. 4.o quod illud arduum sit possibile adipisci, non enim aliquis sperat id quod omnino adipisci non potest, et secundum hoc differt spes à desperatione: ergo iuxta Angelici Doctoris expressa principia in obiecto spei hae quatuor conditiones indispensabiliter attenduntur, scilicet bonitas, futuritio, arduitas, et possibilitas: sed praefati Authores à supernaturali beatitudine tunc ut inspecta absoluto ab ipso hoc substrahunt futuritionem: ergo tollunt rationem beatitudinis supernaturalis ut obiecti formalis speciem actus spei. Et spei possibilitas absoluta illius per negationem futuritionis redditur incapax tendendi actum spei supernaturalis. 2.o efficacius ex eodem Angelico Mag. 22 q. 18 art. 2 in corpore: obiectum, a, principale eius est beatitudo aeterna, secundum quod est possibilis haberi ex auxilio divino: ergo ergo bonum arduum possibile non cadit sub ratione spei, nisi secundum quod est futurum, ideo cum beatitudo tam non fuerit futura, sed

sed præsens, nõ pst ibi eẽ virtus spei: 1° bonũ arduũ pbile intentũ
ẽ obiectũ fixale spei, et terminus actus illius, eõ quod futurũ ẽ, etideirco si
supposita revelatione absoluta ęternæ damnationis alicuius illi nõ maneat futurum
beatitudo supnlis, quantumvis maneat arduũ, bonũ, et pbilis, nõ tenetur illã
efficaciter sperare, nec ad illã mari motu efficaci progressivo virtutis spei.
theologa spes supnlis nõ sperat rei pbitas, aliis ex eo quod res aliqua eet [illegible] ...
te pbilis, attenta Dei pot absoluta, posset illã quilibet sperare: sed hoc plus
quã falsũ ẽ: 1° spes theologa supnlis nõ tendit ad beatitudinẽ supnlẽ, vt pbilẽ metaphe
inspecta Dei pot absoluta, sed vt a nobis ppenitũ et practice pbilis; seu [illegible]
bilis: maior cũ coa pt: et minor pbo: Incarnatio totius Trinitatis quidditative, et
metaphe pbilis ẽ de pot Dei absoluta, pariter quo damnati in inferno bea-
titudo: et tamen falsũ ẽ me posse sperare mihi Incarnationẽ totius Trinitatis, et in
inferno beatitudinẽ: 1° pterquã falsũ ẽ qd spes theologa supnlis speret rei pbitas,
eo quod res aliqua pbilis sit [illegible], attenta Dei pot absoluta.

Nec exem-
plũ timoris, quo se defendunt Adversarii, urget, et retorquetur contra eos in mo-
dũ hunc: timor ille, qui in Xto D.o et Beatis inuenitur, nõ ẽ timor importans fu-
gam, solicitudinẽ, et anxietatẽ, qua voluntas timentis refugit solicite a malo
futuro, l. pbili, sed timor pure reverentialis solũ importans subiectionẽ, et mo-
dũ reverentialẽ respectu divinæ eminentiæ, et maiestatis: g° haud dissimiliter in eo,
cui facta fuisset revelatio suæ damnationis nõ manebit motus efficax spei supnlis
in suã beatitudinẽ: ani constat ex Augustino lib 14 de Ciuit cap 9: timor ille
sanctus permanens in sæculũ sæculi, si erit in futuro sæculo, nõ erit timor exiens
a malo, quod accidere pst, sed tenens in bono, quod amitti nõ pst: Ex Magno
Gregorio lib 17 Moraliũ, vbi exponens illud Iob: columnæ Coeli contremiscunt,
et pauent ad nutũ eius, inquit, ipsæ virtutes Coelorũ, quæ hunc sine cessatione
conspiciunt, ipsa contemplatione contremiscunt; sed idem tremor, ne eis pœnalis
sit, nõ timoris ẽ, sed admirationis, q° sit admirantis Deũ vt supra se existentẽ,
et eis incomprehensibilẽ. Denique ex Ang Mag in disputata quæstione unica de
spe art 4 ad 2: ẽ autẽ quidã defectus naturalis, eõ quod quælibet creatura
in infinitũ distat a Deo, qui defectus nunquã tolletur, et hunc defectũ respicit
timor reverentialis, qui erit in patria, qui reverentiã exhibet suo Creato-
ri ex consideratione maiestatis in ppriã desiliens paruitatẽ. etiõ a paritate
ostendo: ideo in Beatis et Xto D. nõ datur timor, l. motus fugæ a malo, sed
destruitur solicitudo, et anxietas timoris, quæ essentialiter exigit tendẽ ad malũ
futurũ, et practice pbile, q° supponitur securitas status beatifici, cui essen-
tialiter ẽ annexa improbitas cadendi in malũ: sed in illo hoc, l. re quillium sup-
ponitur revelatio diuina absoluta denegans illi gloriã, cui essentialiter rae suæ immu-
tabilitatis ẽ annexa impossibilitas consequendi beatitudinẽ æternã, et supnlẽ: 1° in illo
facta pdicta revelatione de sua damnatione destruitur secura, et efficax expectatio
illius, ad bonũ practice pbile tendit, sicut timor quoad actũ fugæ tendit ad
malũ metaphe et practice pbile, et ideirco nec in illo poterit remanere
theologa spes. Dices, quod quantumvis verũ sit, qd ille timor, in Xto D.
et Beatis perseverans sit filialis, et reverentiæ ergã Deũ, adhuc in suo vo-
luntate, paritas ex illo desumpta contra Dis vãos pseuerat; quod ptbo ng,
iuxta Ang Mag [illegible] q. 19 artl 1 obtũ pprium huius timoris ẽ malũ possibi

bile, ait enim, ad cuius evidentiam sciendum est quod proprium obiectum timoris est
malum possibile: sed malum possibile huius amoris reverentialis beatorum non est ma-
lum practice possibile, sed solum metaphysice: ut ait paucis interpositis idem Ang. Doct.
hoc, a, malum, s. obiectum dicti timoris, creaturae rationali eidem suae naturae conditionis possibile
est propter naturalem liberi arbitrii flexibilitatem, sed in Beatis fit non possibile propter glo-
riae perfectionem: ergo timoris obiectum potest esse malum pure speculative possibile, et consequenter
eorundem spei theoreticae, et sufficiens. Quod hic filialis timor est timor per modum fugae a
malo, ut docet Ang. Doct. ibi: fuga quod huius mali, quod est a Deo non
subiici ut possibilis nequaquam, impossibilis, a, beatitudine erit in patria: ergo quamvis
ille timor importans sollicitudinem, et anxietatem sit per modum fugae a malo, poterit
tamen hoc malum esse pure speculative possibile, et sic sufficiens ad actum timoris theore-
ticum, ac proinde si datur inter huiusmodi timoris, et spei theoreticae paritas, idem erit dicen-
dum de actu spei, quod sit bonum possibile metaphysice, aut speculative tantum ad eiusdem a-
ctum singularis theoreticae spei omnino sufficiens. Sed haec non urgent. Nam in quo
timor ille ponatur in Christo Domino etiam Beatis ex duplici obiecto, quod timor in illo
respicit malum separationis a Deo per culpam, et eminentiam divinae maiestatis potentiae
infligere malum, tantum inspicit hoc idem obiectum etiam illum, ut docet ipse Ang. Doct.
3 p. q. 7 art. 6 in corp.: et sic potest quod aliquis non timeat mihi propter suam emi-
nentiam. Sic igitur dicendum est, quod in Christo fuit timor Dei, non quidem idem quod re-
spicit malum separationis a Deo per culpam, nec etiam idem quod respicit malum punitio-
nis pro culpa, sed idem quod respicit ipsum supremam eminentiam; propter sic anima
Christi quodam affectu reverentiae movebatur in Deum. Unde Heb. 5 dicitur, quod in om-
nibus exauditus est pro sua reverentia: sed eminentia illa suprema divinae maiestatis possibile nec
tantis malum non est, sed bonum: ergo timoris reverentialis obiectum non est malum possibile, nec
culpae, nec poenae. Quod timor hic est timoris donum ab Spiritu Sancto concessum Christo
Domino et Beatis: sed donum proprie et per se tanquam obiectum respicit bonum, licet ex consequenti
inspiciat malum: ergo obiectum proprium et primariae timoris Beatorum nequit esse malum, licet
hoc sit donum illius proprium, et hoc tantum voluit Ang. Doctor inter timorem ve-
latum: minorem probo ex eodem ubi supra ad 3m: dicendum quod hi tres virtutum, et do-
norum proprie et per se respiciunt bonum, malum, a, ex consequenti: pertinet enim ad
rationem virtutis, ut opus bonum reddat, ut in 2 Ethic. dicitur, et ideo de ratione doni
timoris, non est illud malum, quod respicit timor, sed eminentia illius boni, s. divini,
cuius potestate aliquod malum infligi potest: sed spei idem quod virtus est, respicit
non solum actum boni, sed etiam ipsum bonum inquantum non est habitum: ergo donum proprie, et per se
obiectum tantum respicit bonum, licet ex consequenti malum inspiciat. Quod nec ex his verbis desump-
ta, idem Ang. Mag. inter donum timoris, et virtutem spei hoc subsistit discrimen, dicendum, quod illud inspiciat eminentiam illius divini boni, cuius po-
testate aliquod potest malum infligi, haec vero nec malum actum, sed etiam ipsum bonum ut ha-
bendum, seu inquantum non est habitum: ergo esto possit salvari timor in Beatis, non sa-
men in illo hoc, cum facile fuisset revelato theoretica spei, quia verum est Beatorum
remanet primariae obiectum, s. eminentia, respectu a, timor debuit bonum non habendum, quod
est primariale obiectum spei. Nec obstat idem, quia timor per modum fugae inspicit ut
primariale obiectum malum, ut constat ex dictis: sed ut probavi, obiectum timoris Beatorum
et Christi Domini primariale non est malum, sed eminentia suprema divinae maiestatis, ita quod illum
Ang. D. vocavit fugam, non rigorose eum sic appellavit, sed quadamtenus dicit illum

illy affecty reuerendi Dey, q. ex quo absolute potest infligere Deus malu ostendit terribilis; vnde proinde sic ñ allicit, nec attrahit ad amor sui, et sic dicitr mouere ad fugã, idest, ad sui reuerentia qug exhibet. Ciuy timoris, quod fuga dicitr prout à prosecutione amoris distr. Ultimo principaliter meg probo conclusõ: homo ille consciis reuelatis diuq de sua aeterna damnaõe, certissimus eet, qd promissio generalis beatitudinis cunctis facta, in ipso implenda ñ eet: q. spe theoga ñ posset sperare Beatitudiç: pba cog: in tantu quis spe theoga beatitudiç sperare pot, in quantu prudenter pot iudicare se vnu ee ex illis, in qbs diua promissio adimplenda e: sd homo ille prudenter iudicare ñ posset se ee de numero eoy, in qb. diua promissio adimplenda e: q. ille beatitudiç ñ posset sperare theoga spe: pbo minoz: qui certissimus eet de sua damnaõe, certissimus eet, qd diua promissio de collaõe beatitudinis implenda ñ eet, cu contradictione inuoluat aliquy damnari, et diuq promissione de adeptione Beatitudinis in eo adimpleri: q. homo ille prudenter iudicare ñ posset se ee de numero eoy, in qbs diua promissio adimplenda e. Arglo, et amplius explico: diua promissio in tanu indispensabiliter requir ad suplẽ et theoga spẽ, in quantu dum videmus Dey, qui fidelissimus e in adimpletione sui promissi, promisisse bene sperantibus suplẽ beatitudiç, et ex alia parte ignoramus nos excludi à numero eoy, quibus promissio beatitudinis e facta, prudenter iudicamus tale promissiõ in nobis ee adimplendã, et sic erigimur ad sperandu: sd homo ille sui damnaõis conscius p Dei reuelaõe ñ posset uti illa promissione generali, cu certissimus eet, qd pdicta promissio in ipso adimplenda ñ sit: q ille spe theoga nequit beatitudiç supẽ sperare.

2°. sperans theoga spe debet haere certitudiç practicã innixã in eo, qd Deus, in quo confidit, dabit beatitudiç sperantibus in ipsu: sd ille, cui fieret sui damnationis absoluta reuelaõ haere certitudiç, et practicã firmitaç haere ñ pot: q. nec haere theoga spẽ: pbo miz: homo ille eet certus certitudine, cui falsu subesse ñ posset, qd Deus ñ sit daturus ei beatitudiç: q. practicã certitudiç, et firmitas haere ñ pot: ptrea: sig talis certitudo Deo innititr verbo suo: at ille homo ñ posset confidere in Deo, qd sibi daturus sit beatitudiç: q ille ñ posset haere firmitaç, et practicã certitudiç adipiscendi beatitudiç. et hc de 2ª meq relectionis parte in parli.

Ad 3ã in speali descendens 1y Aduersantiu arg. ppong. et diluq. qd ita procedit: pseuerante motiuo frali alicuius actus, ipse actus pseuerat absolute potens, et pote ad eliciendu actu ipsius: sd facta alicui reuelaõe de sui igneis Damnaõe ñ aufertr motiuy frale sperandi beatitudiç supẽ: q. in illo, cui facta fuerit talis reuelaõ, pot manere pote ad sperandu, et idcirco absolute teneri sperare: maior supponitr, et minor pbr: q. motiuy quo sperandi Beatitudiç supnaç e potestas, et misericordia Dei, qua pot, et vult hoes auxiliari ad beatitudinis Dsecutioç: sd facta reuelaõe de alicuius viatoris Damnaõe pseuerat omnino immutata potestas, et misericordia Dei ad auxiliandu hoes ad Beatitudinis Dsecutioç: q. pseuerat respu ipsius, cui facta fuerit reuelaõ, motiuy frale sperandi futurq beatitudiç, et ideo potestas, et obligaõ ad Beatitudiç sperandã. Confr 1°. sicut regularis spes suplis apphensionẽ beatitudinis, et idcirco indiuo practico circa pobilitaç ipsius, ita Charidtes

ritas supli͂s regulatr apprehensione bonitatis diuę Dey se Diuersę, et iudicio prac
tico intuitu, quo proponitr eiusmodi bonidas proper seipsą amabilis: sed diuersitas
apprehensionis, l. iudicij intuitu circa summą amabilitą diuę bonitatis ni suff. ad
Variendą raos spesą Charitatis, vt contat in viatoribus, et Beatis, in qbs
eadę spe Chatas ē ex pae voluntatis stante varietate essali spesa iudicij intui
tu Charitas viatoris regulatr iudicio obscuro, et inefficaci fidei, et Charitas Bea
ti iudicio claro beatę visionis, quę spesę distr á cognitione fidei: q.o licet in
reprobo facta ipsi reuelae de sua damnatione resultet diuersum iudicium practicum
de possibilitate Beatitudinis, ni tamen inde sequitr aliqua mutatio obtiua in rae spe
ficatiua spei, et ideo supposita reuelae poterit ablute sperare beatitudinę eadę spe
supli, qua potuit ante reuelaęs: patet: q.a eatenus cognitio beata, quę essentialiter
distr á cognitione fidei ni infert aliquę mutatioę specificą in modo operandi Cha
ritatis circa diuę bonitatę, q.a Deus se ni ē rao formalis obtiua specificans actus, l. habitus
Charis. sed solum ē applicao rais formalis specificantis: sed iudicium practicum proponens
alicui mutaoę, l. minoę possibilitaę beatitudinis ni ē rao formalis obtiua specifica actus
spei suplis, sed solum applicao rais formalis obtiuę: q.o diuersitas, huiusmodi iudicij,
qualis reperitr in reprobo, facta reuelatioe de sui ipsius damnatione, ni infert aliquam
mutaoę, aliquę in motiuo formali obtiuo specificante spę suplę, et consequenter ni tollit possę spe
randi.

Contrarium confir. q.a securitas, et certitudo spei suplis, qualis reperi
tur in viatoribus ad consequendą beatitudinę fundatr in certitudine fidei, et ab ipsa
deriuatr: sed ex eo quod alicui fuerit facta reuelao de sui ipsius damnatione
ni destruitr, nec mutatr ipsius fides circa beatitudinę obtiuę: q.o nec spes, nec
pote ad sperandum: maior constat ex D. Thoma 22 q. 18 art. 4 in corp. et minor etiam
pt: nā fides viatorum ni mutatr per istas reuelaones: et maior pbr: q.a voluntas
sperantis subordinatr intui, et ipsius directione mouetr ad finę assequibilę; q.o fides
in illo, cui talis fuerit reuelao de sua damnatione ni mutatr iudicium actuale fidei,
nec certitudo ipsius de gratia, et misericordia Dei, aut de possibilitate beatitudinis,
nec mutabitr conatus spei suplis, cuius securitas, et certitudo innititr formaliter cer
titudini supli fidei.

Resp.o q.o maior ad pbm disto minoę sed facta reuelae de
damnatione alicuius misericordia Dei ē immutata speculatiue, et metaphysice do
minoę sub rae, qua proponibilis ē, et applicabilis in rae specificantis, et mouentis
voluntatę ad sperandum q.o minoę, et conseq. q.a sicut per reuelaoę, qua alicui in parti
culari reuelaretr sua damnatio, nullatenus mutaretr intra, et essentiae miseri
cordiae diuę, qua vult hoies perducere ad Beatitudinę, q.a quoad essalę, et metaphysicę
consideraoę eodę modo se haent omnia attributa diuę ante, et post huiusmoi reuelaoę;
supposita tamen certitudine diuę reuelaois mutatr simpliciter sub rae, qua practice
mouet, et determinat voluntatę ad sperandum efficaciter, q.a diuerso iudicio practico
proponibilis ē facta huiusmoi suppone; nā eo ipso, qd aliquis certitudinaliter cog
noscat iudicium, et decretum Dei de sui ipsius damnatione, nequit prudenter, et effica
citer promittere sibi misericordiam, aut possę diuę vtilaoę practice assequibilitatis
beatitudinis, alioquin erronee existimaret Deum posse mutare decretum iustitiae quo
ab aeterno voluit ipsum damnare in decretum misericordiae, et ideo supposita
tali reuelaoe ni perseueraret motiuum formale sperandi sub illa habitudine, et appli
cae, qua pot determinare voluntatę ad sperandum, licet entitatiue et metaphysice consideratum
absque vlla prorsus mutaoe: sicut de facto contingit in damnatis, in quibus ne
quit reperiri vera spes ad consequendą beatitudinę, q.a licet executio damnationis,
et decretum Dei de reprobatione ipsius ni inferat aliquę mutaoę, l. variaoę intrinsecam in
gratia, et misericordia Dei, qua Deus potuisset eos absolute perducere ad beatitudinę

Beatitudinis, supposita tamen cognitione sui speciei damnatis eiusque damni, quod
vult de facto ipsos aeternaliter punire, nequeunt damnati apprehendere, aut
sibi proponere misericordiam Dei, aut potentiam ipsius sub ratione, qua prius, et sic habent
tamen beatitudinem theoricè sperabilem. Ad 1um confirmationis resp. obiectum formale specificum
Charitatis est bonitas Dei secundum se, quatenus attrahit eiusmodi bonitas à modis
repraesentandi, l. absentiae, possibilitatis, l. impossibilitatis, quapropter ex diversitate iudicii
intellectualis non resultat in bonitate Dei diversa ratio bonitatis, siue per iudicium
fidei, siue per visionis beatae repraesentetur Deus in ratione summi boni, et ideo secundum eam-
dem rationem specificam qua diligibilis est dilectione amicabili, quae provenit à Charitate
et sic diversus modus, quo Beatus et viator apprehendunt summam bonitatem Dei,
non infundit aliquam diversitatem, aut obiectiuam mutationem in ratione specifica Charitatis: obiectum
vero specificum spei non est bonum diuinum secundum se, aut absolute consideratum, sed quatenus à
nobis apprehenditur ut practicè possibile, seu consequibile, et ideo ex diversimodo, quo via-
tor, cui fieret revelatio de sua damnatione non posset proponere ipsius beatitudinem, ut practi-
cè assequibilem, inde sequitur quod huiusmodi iudicium refundit ex parte obiecti sperabilis
diversitatem obiectiuam in ratione specificante, et consequenter supposita revelatione, et iudicio practico
de non consequibilitate beatitudinis non perseuerat ratio ad sperandum. Ad 2um confirmationis con-
cessa maiori disting. minorem: sed ex eo quod alicui facta est revelatio de sui ipsius damnatione
non mutaretur ipsius fides circa beatitudinem quoad iudicium speculatiuum de possibilitate ab-
soluta et speculatiua beatitudinis concedo minorem quoad iudicium practicum tendens ad practicam possibili-
tatem beatitudinis nego minorem, et consequentiam, quia licet in illo, cui facta est revelatio de sua damna-
tione non destruatur habitus, nec mutetur iudicium speculatiuum ipsius, quo recte sentit, et iudi-
cat de misericordia, et potentia Dei, et absoluta possibilitate beatitudinis, mutatur tamen fides
quoad rationem practicam circa possibilitatem practicam beatitudinis. l. ut proprius loquar, post revelationem
viator tandem nouo iudicio explicito, et practico, quo de nouo aliter repraesentat bea-
titudinem in ratione consequibilis, et ideo destruitur ratio ipsius ad sperandum, quia spes sub-
ordinatur fidei secundum rationem, qua practicè mouet voluntatem proponendo sibi possibilitatem pro-
pria consequendi beatitudinem, et sic post revelationem non elicitur à fide iudicium practicum de conse-
quibilitate beatitudinis, sed potius de impossibilitate ipsius: unde quod fides ipsius non possit excitare ad
sperandum: nec est inconueniens, quod perseueret fides quoad habitum et iudicium speculatiuum circa
beatitudinem, et non perseueret secundum suum exercitium explicitum, et practicum, medio quo mouet et excitat
voluntatem ad sperandum: sicut in peccatore vivo perseuerat habitus fidei quoad substantiam,
et iudicium speculatiuum ipsius, quo speculatiuè iudicat Deum esse summum bonum, et ideo
summè amabile, et nihilominus non perseuerat iudicium practicum fidei, medio quo practicè
mouet voluntatem ad amandum Deum super omnia, quod est requisita propria Charitatis.

Dices 2o
q. 1. supposita revelatione, et decreto Dei de aeterna damnatione perseuerat beatitudo
absolute possibilis inspecta potentia Dei absoluta: sed ad rationem actus spei simpliciter sufficit
possibilitas absoluta beatitudinis, quantumuis comparatiue hic et nunc practicè impossibilis;
ergo probatur minor: sicut spes tendit ad bonum possibile, ita timor ad malum possibile: sed
ad rationem actus timoris non requiritur malum, quod comparatiue practicè possibile, sed sufficit,
ut comparatiue absolute possibile inspecta Dei potentia absoluta, ut patet in Beatis, in quibus reperi-
tur timor filialis, quo timent malum culpae sibi practicè impossibile, eo supposito, quod à statu
beatifico non possunt peccare; et in Christo Domino, in quo fuit donum timoris: ergo ad rationem ac-
tus timoris sufficit malum possibile absolute, et consequenter etc.

Confirmatur 1o supposita revelatione facta
alicui de sua damnatione tenetur sperare beatitudinem: ergo probabile ipsius sperare, quia
per, ad impossibile enim nemo tenetur, at quod tenetur ratio evidens obligationis ad sperandum

nec poq poterit euacuare: ans. a. pbo: si aliquis post reuelaos sibi factq de
sua damnae desperaret mortaliter peccaret: sed peccatum mortale Deus se impe-
dit actu positiuu Dy alicui virtuti obstans respectu illius, qui mortaliter peccat, neque e-
tenim aliquis peccat bibendo intemperate, quo opponit se virtuti temperantiae, cum
tunc e sibi possibilis et obligatoria: q° si respectu illius, cui fit reuelatio suae damna-
tionis e possibilis et culpabilis desperatio, erit etiam possibilis et laudabilis spes, et id circo
remanebit obligatio, saltem ad sperandum. Q° consequenter, qui pot sperare media conducen-
tia ad aliquem finem pot sperare consecutionem finis: sed stante reuelae condemnatio pot
ille, cui facta e reuelatio sperare obseruatiam omnium mandatorum Dei, quae sunt media
per se conducentia hominem ad beatitudinem: q° iste poterit sperare beatitudinem: maior constat,
quia spes eliciti circa media ordinata absque eficacia consequendi finem, sicut eliciti
eficax mediorum praesupponit eficaciam in ordine finem: et minor pbr: supposita eiusmodi
reuelatione tenetur ille, cui facta e talis reuelatio obseruare omnia mandata, et praecepta
legis, quorum obseruantiae connexa e aeternae consecutio gloriae iuxta illud Xri D
si vis ad vitam ingredi serua mandata: q° supposita reuelae sperabilis e obser-
uantia praeceptorum, et consequenter sperabilis e gloria, quae e finis essentialiter annexus obser-
uationi obseruandarum. Resp° q° maior ad pbm dicto maiorem; sed ad eliciendum actum
timoris sufficit malum absolute possibile in specie Dei pro absolute, si sit timor impro-
prie ... et anxietas, qua voluntas timendi refugit absolute a malo q;
minorem, si sit pure reuerentialis solum importans subiectionem, et modum reuerentialem
respectu diuinae eminentiae, qualis repitur in Xro D etiam in beatis dicto minorem et
cuius disparitas, atque ... illum obsidente consistit ex impossibili ... solum ...
gloriae ad priorem rationem. Ad 1.9 confirmationem q° ans. ad pbm dico ans. si tantum
velit aliquis desperaret positiue, peccaret mortaliter dico maiorem, si desperaret
negatiue, idest, non sperando q° maiorem, quamvis licet ex suppone quod Deum reuelet alicui suam
damnationem, non teneatur positiue sperare beatitudinem per actum positiuum spei, et idcirco in
illo casu non fuerit culpabilis pura negatio sperandi, quia quod e necessarium nequit esse
culpabile, tenetur tamen ad non desperandum positiue, idest, ad non blasphemandum,
et contemnendum misericordiam, et omnipotentiam Dei, quamvis supposita tali reuelatione licet non pos-
sit, nec teneatur sperare beatitudinem, tenetur tamen se subiicere suae ... qua vult
ipsum propter sua delicta aeternaliter punire, et voluntati diuinae se conformare, et idcir-
circo tenetur ad non desperandum actu positiue, desperatis blasphemando ... diuinam
misericordiam, et male sentiendo de rectitudine diuinae iustitiae. Ad 2.9 confirmationem resp°
quod licet ille, cui tamen fuerit reuelatio suae damnationis, teneatur obseruare omnia
mandata legis diuinae, cum Deum non deneget sibi auxilia sufficientia, quibus absolute
pot bene operari in materia cuiusque virtutis, supposita tamen dicta reuelae
nequit sperare actualem obseruantiam omnium praeceptorum collectiue acceptorum
nec auxilium eficax Dei ad perseuerantiam finalem, et idcirco nec consecutionem gloriae, quae
essentialiter annexa e non potentiae ad obseruantiam praeceptorum, sed actuali obseruantiae,
quae nequit sperari ab illo, qui scit condemnandum se esse condemnandum propter aliquam
mortalem transgressionem alicuius praecepti diuini. Nec homo ille ex vi talis reuelae
... obligatione seruandi praecepta, quae seruare pot tali reuelae sup-
posita; sed illa supposita homo pot seruare praecepta, quae habet de sperandis, cum
... sufficientibus, et eficacibus ad vitanda omnia alia peccata, propter quae non e damnan-
dus; ... posita tali reuelae homo ille tenebitur omnia illa praecepta seruare, quo

qbo. nō opponunt peccata propter quæ ē damnandus, et deinde tenebitur spe-
rare auxilia sufficientia, et specialia requisita ad vitandum omnia peccata
illis præceptis, ad quæ tenetur, opposita. Dices: tota ratio, propter quam Deus
posuit præcepta de actibus virtutum, et prohibuit peccata opposita, ē, ut per illorum
observantiam et vitandum peccatorum hos perduceret ad beatitudinem: sed ille homo non
tenetur sperare beatitudinem, ad quam præceptorum observantia est pravendum intelligo: ergo
nec tenebitur sperare observantiam mandatorum, nec vitandum peccatorum, quæ illis op-
ponuntur. Resp.° dico maiorem, solum propter illam rationem, nego; et propter obedientiam
Deo debitum ut supremo legislatori, dico maiorem: et ideo minorem, seclusa distinctione
ergo cog: Cum ergo facta revelatione propriæ damnationis propter aliquod peccatum, de-
beat, adhuc ergo teneat servare divina præcepta, quod Deo legislatori debetur
obedire in his, in quibus posse etiam ex præceptis sit, quod observantia mandatorum
et vitandum peccatorum, quæ est opponendum, spes, sit tamen, quod adhuc revelatione
teneat sperare observantiam talium præceptorum et auxilia ad eam requisita.

Arg. stat timor de malo non futuro, nec practice possibili: ergo et stabit spes similis theo-
logica de bono solum speculative possibili: consequentia patet ex dictis; et antecedens probatur: stante certa
revelatione de alicuius æterna salute reprobatio non ē malum futurum, nec practice po-
ssibile: sed illa supposita potest homo, cui facta fuisset, reprobationem timere: ergo stat
timor de malo non futuro, nec practice possibili: maior ē certa, quod illa revelatione facta
reprobationis eventus numquam ē futurus: et minor probatur: Apostolus habuit certam re- + 1. ad Corinth. 9 castigo corpus meum, et in servitutem redigo, ne cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.
velationem de sua æterna salute: et tamen semper timuit reprobationem: ergo homo, cui
facta fuisset tali revelatio, potest reprobationem timere. Resp.° ergo antecedentem, ad probationem dessi-
nationis omnis ad probationem dico maiorem. Apostolus habuit certam revelationem de sua æ-
terna salute pro omni tempore, ergo maiorem; pro aliquo tempore dico maiorem, et dico
minorem, et tamen timuit reprobationem ante revelationem dico minorem, post revelationem
nego minorem, etiam, quod quando illa scripsit Apostolus, non dum revelationem de sua salute ha-
bebat. Vel si tunc habuit, non fuit in pœna propria sed insinuabat nobis lo-
quutus, ostendens quid unicuique, licet mirabilis, prædicans divino et ægrotis aliis
clareat, propter timendum, et operandum sit. 4.° arg. homo, cui fieret revelatio de sua dam-
natione, posset salvari: ergo posset sperare beatitudinem: patet ergo, salus non ē possibilis nisi media
fide, spe, et charitate, et deinde si posset salvari, posset credere, sperare, et diligere: probo
ans: talis homo extra viam salutis non esset: ergo posset salvari: probo ans: talis
homo adhuc est viator, et ideo ad convenientem beatitudinis ordinatur: ergo extra
viam salutis non est. Resp.° homo ille posset salvari pro sumpta in sola capa-
citate naturæ radicalis, et ordinatione extra ad salutem concedo ans. pro sumpta in
prius intrinsecis, quæ dent posse proxime consequi salutem ergo ans. et dico verum. possi-
bilitate remota, orta ex capacitate naturæ radicalis, et ordinatione extra Dei ad media re-
quisita ad salutem dico cons. attento prius, quod dat posse proxime ad actum spei nego cons. Dices:
ergo sicut absolute dicitur de illo hoc, quod posset salvari, diceretur quoque, quod posset sperare:
ergo teneretur sperare salutem; patet hæc consequentia: qui posset sperare, posset servare præcepta de spe.
Et ergo ille homo simpliciter maneret viator, cum non dum esset in termino salutis, nec in termino damnationis:
ergo absolute diceretur posse sperare: patet consequentia: viator per fidem, et spem beatitudinis incedit talis
conditio, cum per solam fidem, et spem ambulemus. Resp.° ad 1.um concessa 1.a consequentia in sensu divisionis,
ergo cog. neg sicut tamen non valeret hæc consequentia: ille posset salvari: ergo teneretur [illegible]

suis, ita nec hic: ille posset sperare: ergo teneretur ad spem: et sic utrumque. q
Et aliquis teneatur ad aliquem actum, non sufficit quod attenta conditione subiecti tantum dicatur esse
possibilis ei prius talis actus; sed ultra requiritur, quod talis prius ei non repugnaret, et ab alio
separari inseparabiliter ab eo: hoc illi repugnaret prius spem sperandi, et ea supposita insepa-
rabiliter ab eo, s. revelatio propriae damnationis inseparabilis ab eo, cui fieret. Ad 2.
dicta ani, est simpliciter viator negative, idest, quatenus non pervenit adhuc ad statum ipsorum
positive, quatenus positive ordinatur ad assecutionem beatitudinis, et consequenter: tunc enim sup-
ponitur iudicium impossibilis practice de obtinendo illo, atque adeo tollit illum vim, conatus ad
illum ducentis in impedimentum practicae assecutionis; et ideo non potest sperare. Septimo arg.
cum sua absoluta de non futuritione aliquorum eventuum potuisse efficaciter illos intendere, ergo
cum sua absoluta de non futuritione beatitudinis habitam talem revelationem poterit bea-
titudinem efficaciter sperare: probo ans: Christus Dominus ut homo quidem sciebat non futuros
et tamen poterat efficaciter intendere et ostendit; 1° cum sua absoluta de non futuris consecu-
tionibus probo: Christus Dominus ut homo fuit liber libertate contradictionis, et contrarietatis in-
tra limites boni moralis: ergo quando efficaciter intendebat aliqua, de quibus sciebat
esse futura, poterat efficaciter intendere eorum negationes, quas sciebat non esse futuras, et ideo
poterat efficaciter intendere ea, quae sciebat non futura, ut ostendit. Resp. 1 ans, ad pro-
bationem cuius majoris, et minoris, ad probationem dico sequi libertate absoluta, efficacem quoad extremum con-
trarium et ideo, libertate partim contradictionis, et quoad unum extremum efficacem, ideo ideo, consequenter
loquendo sic enim est in Christo Domino libertas contradictionis, et contrarietatis. 1a efficax, hoc mo-
do, sciebat enim Christus Dominus aliquid esse futurum, poterat efficaciter intendere illud, et potest
non efficaciter intendere illud, si vero erat liber sic, quod negationes eorum, quae sciebat non
futuras, posset efficaciter intendere alias posset dari aliqua in Christo Domino voluntas absoluta et
efficax, quae potuisset frustrari, et etiam sequitur potuisse efficaciter orare pro salute eorum,
quos sciebat esse damnandos. 2a vero libertas contrarietatis non erat omnino absoluta,
sed partim contradictionis, in quantum circa eorum efficaciter volebat, quod sciebat esse futurum, poterat non
velle oppositum eorum se, et ex his, si vero reduplicatur prout subierat non futuritioni. Sexto
arg. si Deus revelet alicui revelatione absoluta quod sibi non restituet centum, quae tenetur
restituere, adhuc hic tenetur restituere: ergo esto alicui absolute revelet suam damnationem, ti-
nebitur adhuc suam aeternam salutem sperare: probo cons; sicuti beatitudo per dictam revelationem red-
ditur non futura, ita etiam illis revelationibus redditur non futura restitutio centum: hic non obstante futuritio rebo-
tat, ut tenet, debitor tenetur restituere: ergo esto alicui absolute Deus suam damnationem
revelat, adhuc tenebitur sperare suam aeternam salutem. Resp. concesso ani, ergo neg. ad probationem
concessa maiori etiam, et neg. si enim paritas inter utrumque datur: quia revelatio de non res-
titutione futura non perimit hic etiamnunc obiectum iustitiae, quae ad centum restitutionem inclinat,
et ideo illa revelatione supposita ille iustitiae conservare potest, etsi tenetur restituere, suum quod
potest praeceptum sibi impositum adimplere, illud tenetur adimplere: revelatio autem dam-
nationis variat simpliciter obiectum, ad quod inclinat theologica spes, reddendo illud
impossibile, unde ab eo aufert spem, et possibilitatem ad habendum illum, et ideo obligationem s-
perandi.
Sed dices solutionem obiectionis: per revelationem damnationis esto beatitudo reddatur
impossibilis practice, non tamen metaphysice: sed haec metaphysica possibilitas sufficit ad conser-
vandam theologicam spem: quia ruit solutio doctrinae. Metaphysica possibilitas restitutionis centum
sufficit ad conservandam virtutem iustitiae: ergo et metaphysica possibilitas beatitudinis ad conser-
vandam spem: ans constat, et cons probo: sicut obiectum spei est assecutio beatitudinis, ut im-
praxi existimari potest possibilis, sic obiectum iustitiae est restitutio ut in praxi possibilis: sed
quamvis per revelationem de non restitutione centum restitutio talis reddatur non futura, nec in
praxi possibilis, quia tamen manet metaphysice, et speculative possibilis, sufficit ad conser-
vandam iustitiae virtutem: ergo et metaphysica possibilitas beatitudinis ad conservandam virtutem
spei: probationem quoad 2am partem: si quis de facto non habet pecuniam, nec de facto

facto haec unde illius haeres posset, esto possibile metaphysice, repugnantiarum
haere, ille non tenetur restituere, et alia, nec nisi quia iusta sancti inclinat in res-
tantum prout practice possibilis, etiam in neg. quod solum speculative possibilis est: sic obiectum iustitiae
est restitutio practice possibilis. Resp.: Concessa maiori, concedo minorem, ad probationem concesso ante. nego consequentiam; ad
probationem dico maiorem quoad 2am partem est restitutio in praxi possibilis quando est ex parte ma-
teriae, 2do maiorem, absolute est restitutio futura, concedo maiorem, et concessa minori, nego consequentiam: quia spes
theorica, et nullus inspicit beatitudinem futuram ut finale obiectum. idest illam de qua possit pru-
denter estimare, quod poterit eam in praxi habere, facta a revelatione hoc non possit efforma-
ri iudicium, unde nec spes manere: obiectum vero iustitiae non est restitutio possibilis futura, sed re-
stitutio huic possibilis quando est ex parte materiae, ex qua quis possit solvere, etiamsi facta re-
velatione de futuritione restitutionis ille non amittat materiam ex qua possit solvere, non amit-
tit iustitiam, nec obligationem restituendi. Sed obiicies: quamvis non habenti materiam
ad solvendum restituere sit impossibile hic et nunc in praxi, non tamen est im-
possibile impossibilitate metaphysice, quia esto materiam de facto non habeat, non tamen de facto
illam habere repugnat: sed data ratione qua non tenetur ad restituendum est quia illam
non tantum respicit restitutionem possibilem metaphysice, sed hic et nunc practice possibile. Resp.
quod aliud requiritur ad conservandum iustitiam in homine subiecto, et aliud ad hoc quod ha-
beatur ... ad restituendum. ad primum sufficit quod quis possibilitate metaphysica possit restituere,
etiamsi hoc sit remota tantum, ad 2um requiritur possibilitas non solum ex iustitia
sed etiam ex materia, ex qua hic et nunc possit reddere iustum, unde materia solvendi
deficiente, non deficit iustitia, si solutio sit possibilis metaphysice etiam remote, deficit
obligatio praecepti, quia deficit posse proximum ad solvendum. Constat hoc exemplo.
Potest aliquis habere virtutem temperantiae, etiamsi actu ~~[illegible]~~ partis
sensitivae habeat ab intra sic domitos, quod exorbitare a recta via non pos-
sint ut contingit in Christo Domino et eius [illegible] matre. Potest quis con-
servare in se virtutem liberalitatis et magnificentiae, etiamsi careat materia ex
qua sumptus magnificos faciat. Sic pariter philosophus dominandi,
qui sine materia debita ad restituendum conservare potest, non tamen illa ca-
renti esto iustitiae virtutem habeat incumbit obligatio restituendi, et hoc
non, quia deest obiectum iustitiae, sed quia deficit materia praecepti. Cum ergo facta
revelatione [illegible] reus adhuc habeat virtutem iustitiae et nunc, ex
qua solutio debiti fieri possit, sequitur quod adhuc illa facta de
solvendo debito adhuc teneatur ad solutionem. Secus autem [illegible] non
accidit, quia cum obiectum spei sit bonum possibile futurum, idest de quo spes
quis prudenter possit existimare quod medio divino auxilio illud
poterit consequi in praxi, esto revelatione absoluta de sua damnatione
iam hoc bonum possibilis in praxi sibi destinatum, ipsa virtute spei destruitur,
et pariter possibilitas ad habendam illam. Septimo arguitur: per certi-
tudinem cognitionis non aufertur ratio tendendi in obiectum finali theoricae spei,
quousque habeatur, et existat prius intra inevitabilem assecutionem
rei, quod sit realis possessio ipsius: sic similiter per certitudinem

cognitionis extrinsecae de alicuius damnatione non auferretur habitus finalis spei theologicae, quousque haeretur principio intrinseco perveniendi ad ipsius beatitudinem, quae est damnatio in se ipsa, non vero in revelatione: tunc sic: sed certitudo habita per revelationem absolutam de alicuius damnatione est certitudo cognitionis extrinsecae ortae a Deo per revelationem a Deo extrinsecus factam: ergo supposita praefata revelatione adhuc manebit habitus finalis spei theologicae etc. simplicis: Resp. concesso ant. nego cons. cuius discriminis ratio est, quia ad evacuandam arduitatem obtinendi sufficit, quod quis omnino de certus sit de assecutione: quia cum tali certitudine adhuc assecutio beatitudinis est ardua, et potest ut talis repraesentari, quoniam quae beatitudo non possidetur in se ipsa, sed non haeretur causa inevitabilis assecutionis, et sic per certitudinem ortam ex revelatione absoluta assecutionis beatitudinis non aufertur theologica spes: quod, quia potest repraesentari ut ardua, praeter eo, quod adhuc non est in potestate sperantis, et adhuc non nisi per labores et tormenta ad illius assecutionem pervenire quis potest, ut patet in animabus purgatorii. Ad desperandum vero, sed non sperandum, sufficit improbabilitas aestimata consecutionis, quando dum quis pervenit ad hoc, quod vere aestimat beatitudinis assecutionem esse improbabilem, sperare non valet, quia eius beatitudinis ab ipso posse in praxi obtineri non potest iudicare, quia iudicium indispensabiliter pro regula spei requiritur: cum ergo facta tali revelatione hoc iudicium et regula spei deficiat, et ipsa spes necessario solvitur. Sed contra obiicitur: dum quis fide simplici credit, se assecuturum beatitudinem, adhuc potest sperare, quia ergo credet. non tamen videt se beatitudinem assecuturum, si hoc videret, spem amitteret: ergo dum quis credit fide simplici se esse damnandum, non tamen videt, adhuc poterit sperare: probatur cons.: ideo verum est, quia dum non videt, non convincitur adhuc ad asseverandum se esse damnandum; sed etiam dum tantum credit et non videt se esse damnandum, adhuc non convincitur te esse damnandum: ergo. Resp. concesso ant. nego cons. cuius discrimen est, quia si quis videret se assecuturum beatitudinem, iam non haeret fides de assecutione illius, et ideo nec spes, quia haec in fieri et conservari dependet a fide; si non videt, quamvis certo credat, non amittit fidem de beatitudinis assecutione, et idcirco nec spem: in casu nostro si quis credat firmiter se esse damnandum, habitus nequit beatitudinem aestimare sibi futuram, quia certitudo de sua damnatione habita per fidem, cum sit omnino infallibilis, non potest componi cum prudenti aestimatione de consecutione practica beatitudinis, et sic ergo credat, etsi videat se esse damnandum, spem theologicam non potest haerere. Octavus arg. principali, et peculiari argumento: ad spem theologicam et regulis variis non est iudicium de beatitudine ut futura: ergo facta tali revelatione futurae non sit adhuc manebit spes theologica: probo ant.: reprobus viator vere sperat spe theologica suam beatitudinem: et tamen non est in illo iudicium de beatitudine ut futura: ergo. maior non est: probo minorem: iudicium illud ut potest regulatum a fide supposito falso subesse non potest: sed si esset de beatitudine ut futura verum non esset: ergo minor patet: quia beatitudo reproborum viatoris futura non est, cum illi nunquam sit assecuturus: maior cum ipsa est omnino certa. Resp. adhuc ant. primo ens ad

ad pbm concessa maiori, 1° minor, ad huius pbm concessa maiori disting. minor: sed si eet de beatitudine ut futura vera si eet, si eet de illa ut futura in re. concedo minor, ut futura sub ratione cos sperabilis, nego minor. et cons: est ergo duplex iudicium de rei futuritione, aliud, quo quis iudicat rem esse futuram in re, et hoc iudicium nullo modo requiritur ad spem: aliud est iudicium de futuritione rei sub ratione cos sperabilis, idest, iudicium, quo quis iudicat se posse prudenter sperare rei futuritionem, s. rei assecutionem, et hoc iudicium est quod exigitur ad spem: et in hoc 2° sensu obiectum spei futurum dicitur: unde cum facta revelatione absoluta de alicuius damnatione ille hoc iudicium prudens de assecutione beatitudinis formare non posset, sperare non tenebitur: attamen bene regulariter viator. quia quantumvis beatitudo futura non sit in re, est tamen illi futura sub ratione cos sperabilis, illi enim non efformare posset iudicium prudens de beatitudine assequenda, illi enim dum constat illi esse denegandam suam beatitudinem. Explico hoc in modo fidei: ad fidem supernaturalis actum prærequiritur iudicium evidens de veritate credibili, sub ratione peculiari, sed tantum sub ratione cos credibilis, hoc est, requiritur iudicium, quo quis evidenter iudicet illud obiectum posse credi: ita ad actum spei necessarium est iudicium evidens de sperabilitate rei sperandæ (idest, quo voluntas potest prudenter illud sperare,) aut de quo voluntas potest sperare prudenter assequendum: unde sicut credens non credit nisi verum, ita sperans non sperat nisi futurum sub ratione cos sperabilis in cons.

De permissione peccati.

Ao

Concertatio Theologica.

Utrum permissio peccati sit effectus Praedestinationis in Praedestinatis?

In hac celebri controversia 1° suppono ut quid certum apud omnes Theologos peccatum sumptum ut formaliter effectum praedestinationis non esse; quod facile suadetur: omne quod negat esse effectum voluntatis Divinae negat esse effectum praedestinationis: sed peccatum formaliter negat esse effectum voluntatis Divinae: ergo neque effectum praedestinationis; loco hujus minoris probatio [illegible] antecedentis, etiam ad hoc effectum praedestinationis duo requiruntur indispensabiliter, nempe quod fiat ex voluntate Divina glorificante, et quod ducat ad consequendum [illegible]; ergo quod negat esse effectum Divinae voluntatis negat esse effectum praedestinationis.

Illud ad mirum hujus rei ad hoc ut peccatum sit effectus praedestinationis non requiri, quod simpliciter et absolute dicatur a voluntate fiat, sed sufficit si fiat renuntiative ut ducens ad aeternam salutem: in ergo in praedestinatis peccatum ducat ad aeternam salutem, sive ex voluntate praedestinantis, et sic erit effectus praedestinationis: sed in ut aliquid sit effectus praedestinationis requiritur, quod ex imperio praedestinantis in se ipso fiat; sed peccatum negatur ex voluntate praedestinantis in se ipso fieri; ergo negat esse effectum praedestinationis. — 2° peccatum fieri a voluntate Dei ut ducat ad finem praedestinationis duos sensus habere potest: alter est, quod quod ducit, fiat in re a voluntate praedestinantis; alter, quod voluntate praedestinantis fiat, quod peccatum quod ex se ducit ad mortem ducat ad vitam aeternam: in 1° sensu Deus negat facere peccatum ut ducens, quia Deus ex nullo fine peccatum [illegible] velit: neque enim facere potest malum culpae ut eveniant bono praedestinationis. in 2° sensu potest facere peccatum ut ducens hoc est, potest velle quod peccatum ducat ad vitam aeternam, sed hoc non sufficit ad affirmandum quod peccatum sit effectus praedestinationis: ergo: probo hanc minorem: etenim voluntas Dei quod peccatum ducat ad vitam aeternam supponit iam peccatum permissum a Deo: et factum a voluntate creata, tanquam a causa deficiente: ergo ex eo quod Deus velit, quod peccatum ducat ad vitam aeternam non habetur quod peccatum fiat in se ipso a Deo: ergo neque sequitur quod sit effectus praedestinationis.

2° suppono quod permissio peccati nil aliud est quam non collatio illius auxilii gratiae, quo dato vitaret peccatum; instar tentatio furti et Deus non dat auxilium gratiae efficacis ad vincendam tentationem, quo denegato non posito infallibiliter sequitur peccatum: tale enim est conditio creaturae, quod gravi tentata et sibi soli relicta infallibiliter tentationi succumbat et peccet ex sua malitia: sicut ad subtractionem columnae sustentantis lapidem sequitur casus lapidis ex ipso pondere et gravitate lapidis causatus.

Neque ex hoc infertur quod posita permissione et denegata gratia voluntas necessario et sine indifferentia peccet: sicut posita substractione columnae lapis per modum necessitatis deorsum tendit: quod substracta gratia efficaci adhuc restat in voluntate gratia sufficiens, cum qua [illegible] posset vitare peccatum, etsi non efficaciter sufficienter tamen: et sic taliter tentationi

peccando

peccando succumbit, quod possit non succumbere, et possit non peccare: in quo dissimilatur casui lapidis, qui ad descensum per modum naturae est determinatus sic quod in oppositum non potest: unde constat quod licet subtracto gratiae efficaci infallibiliter peccet non tamen sequitur quod necessario peccet.

3° suppono permissionem peccati posse sumi dupliciter. 1° active pro voluntate Dei permittentis peccatum, et in hac consideratione effectum praedestinationis non esse, ut pote quid increatum ex parte hominis. 2° accipitur passive pro carentia auxilii necessarii: quae quidem permissio passive sumpta indifferens est ad hoc ut ordinet ad damnationem hominis ex iustitia divina: aut ad aliquod maius bonum ex misericordia Dei unde permissio peccati sic sumpta non potest esse effectus praedestinationis determinate potius quam ~~praedestinationis~~ reprobationis imo ex natura sua magis ordinatur ad finem reprobationis: teste D. Tho. 1. 2. q. 79 art. 4. unde difficultas consistit in eo, utrum permissio peccati, quae secundum se est indifferens ad damnationem et bonum ipsius hominis possit de facto assumi ut medium ad finem praedestinationis ratione alicuius boni ad quod eiusmodi consequi intendatur ab ipso praedestinante.

In qua difficultate duplex versatur sententia: 1° docet carentiam gratiae, seu permissionem peccati non posse esse effectum praedestinationis neque intenti ex fine beatitudinis: hanc tenet Vazquez 1. p. disp. 93. cap. 2: Alarcon tract. 4. disp. 4. cap. 5 licet iste autor asserat posse per miraculum praeesse praedestinationis effectum. 2° docet permissionem peccati esse effectum praedestinationis in praedestinatis: haec sententia est communis inter thomistas: eam tenent Cajet. 1. p. q. 23 art. 5 q. ad 4. Bañez Nazarius Zumel Mr. Curiel Cerro [illegible]. Salmanticenses Mr. Ioannes a S. Tho. P. Suarez lib. 3 de praedestinatione cap. 8. Licet autem omnes isti autores in sententia conveniant, dissident tamen in eo quod aliqui ut P. Suarez etsi concedat permissionem peccati posse esse effectum praedestinationis sumendo pro motivo humilitatis, quae per se non requirit peccatum: non tamen concedit permissionem peccati posse esse volitam ex intentione poenitentiae, ita quod sit de primaria et absoluta intentione Dei: alij autem oppositum sentiunt nempe poenitentiam posse esse de primaria intentione Dei, eiusque effectum posse esse permissionem peccati, sicut patientiam martyrum posse habere pro effectu permissionem peccati tyranni.

Ad ultimam meae praelectionis partem deveniendo, ut penitus difficultatis quam maxime exoderet, et veritas nostrae sententiae clarius appareat in duplicem conclusionem examen illius deducam. in quarum 1a de permissione absoluta erit sermo: in 2a autem de permissione ex motivo poenitentiae.

Sit ergo nostra 1a conclusio: permissio peccati in electis est effectus praedestinationis: probatur 1° nostra conclusio ex Magno Parente Aug. lib. de natura et gratia cap. 29. ubi explicans illud versum psalm. 29 <u>avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus</u>: sic ad finem cap. ait: <u>ideo qui in voluntate sua praesidebat [illegible] virtute, avertit paululum faciem suam, ut qui hoc dixerat fieret conturbatus</u>: quoniam ipsius est ille tumor sanandus doloribus, ex quibus sic arguitur. Deus faciem suam avertere est negare auxilium in quo stat peccati permissio: at iuxta Aug. ideo Deus faciem avertit ut homo conturbatus humilis fiat: ergo ideo peccatum permittit ut homo humilis et cautus resurgat: et quod ex fine spirituali praeparat electis est effectum suae praedestinationis: ergo permissio peccati est effectum praedestinationis.

Quam doctrinam tradiderat Aug. super epist. ad Rom. cap. 8. ibi: ex hoc autem

quod

quod ipsum casus cautior resurgit, et humilior: unde in glossa subdit, postquam dixerat quod hoc ipsum facit eis proficere in bonum quod sibi humiliores redeunt atque cautiores: Discunt enim cum tremore se exultare debere, non tamquam arrogando sibi de sua virtute fervorem permanentem, exempli cum illo verba Pauli 1.a ad Corinth. 15. Quos tradidi Satanae ut discant non blasphemare: ibi esse vit aliquantum Deus unde superbum, ut sciat non suum Deum esse ut discat superbum non esse: ex quibus fit idem argumentum quod ante: Deus sinit cadere electos in peccato ut cautiores et humiliores resurgant: deserit enim aliquos subtrahendo gratiam ut sciant quod esse in gratia non suum sed Dei est, et sic non cadant in superbiam: sed humilitas et maior cautela bona spiritualia sunt: ergo Deus ex voluntate huius boni spiritualis peccata permittit electis. et sic sicut illud bonum spirituale est effectus praedestinationis: ita et permissio, quae ad illud obtinendum deducit effectus praedestinationis erit.

Probo 2° idem authoritate Angelici Doctoris 1.2 q. 79 art. 4 ibi excecatio est quoddam praeambulum ad peccandum: peccatum autem ad duo ordinat, ad unum quidem per se scilicet ad damnationem: ad aliud vero ex divina misericordia et providentia scilicet ad sanationem, in quantum Deus permittit cadere in peccatum ut peccatum suum cognoscentes humilientur, et convertantur. unde et excecatio ex sui ratione ordinatur ad damnationem eius qui excecatur; et quod ponitur etiam reprobationis effectus: sed ex divina misericordia excecatio ad tempus ordinatur medicinaliter ad salutem eorum qui excecantur. sed haec misericordia non omnibus impenditur excecatis, sed praedestinatis tantum, quibus omnia cooperantur in bonum. Ex quibus sic argumentor: excecatio quae est negatio seu non largitio illustrationis gratiae, qua posita sequitur in praedestinatis peccatum, ordinatur ex divina misericordia ad bonum humilitatis: ergo cadit sub eo ordine sub quo cadit bonum humilitatis, sed hoc bonum cadit sub ordine providentiae, quae est praedestinatio: ergo praedicta subtractio gratiae, quae permissio est, est eius effectus.

Probo 3° hoc ipsum specialiter testimonio Damasceni lib. 2 de fide. cap. 29. permittit quis quandoque in turpi actione incidere ad emendationem deterioris affectus; est quis exaltatus in virtutibus et operibus suis, hunc sinit Deus in adulterium prolabi, ut per lapsum in cognitionem propriae infirmitatis veniens, confiteatur Domino: ergo propter bonum humilitatis, confessionis Deus permittit peccatum in praedestinato: sed praedictum bonum est effectus praedestinationis: ergo et ipsa permissio etiam erit effectus praedestinationis.

His respondent Authores oppositae, quod sancti haec dicunt non quod voluntas permittendi sit effectus voluntatis qua bonum humilitatis amat praedestinato: sed quod permisso peccato ex alio fine et praeviso a Deo, semper Deus ex sua misericordia educit in praedestinato bonum praedictum humilitatis: = Contra est quod nullus potest negare quod permissio peccati in praedestinatis sit volita ex aliquo fine; at sancti non alium finem talis assignant nisi hoc humilitatis et conversionis bonum: ergo bonum praedictum non amat praedestinato ex praevisione peccati, et occasionaliter, sed vel et per se, sed ex volunt. praedicti boni vult permittere peccatum.

2° impugno sic data solutio. non implicat quod permissio peccati sit volita ex volunt. praedicti boni: ergo cum sancti absolute dicant Deum propter illud permittere peccatum non debet intelligi quod praedictum bonum sit volitum occasione sumpta ex peccato praeviso. sed quod permissio sit effectus voluntatis praedicti boni. = 3° Damascenus specialiter loco adducto asserit Deum aliquando velle permittere peccatum propter alium finem, aliquando propter bonum aliorum; aliquando propter bonum ipsiusmet peccatoris; sed qui vult permittere peccatum

pro

et gloriam suam: tunc finis permissionis est gloria non volita occasionaliter ex previsione peccati: ergo quando dicit quod vult permittere peccatum propter bonum ipsius peccatoris, non debet intelligi quod ipsum bonum sit volitum occasionaliter ex ipso peccato previso, sed quod sit primordialiter volitum, et ex eius voluntate permittat peccatum in predestinato.

Deinde Aug. dicit loco adducto Deum velle permittere peccatum ut sibi displiceat non esse superbum: ergo antequam peccatum ~~[illegible]~~ permittat intendit bonum humilitatis in eo in quo peccatum permittit. Tum etiam quia D. Thomas eodem modo loquitur, et docet excecatum [?] per permissionem peccati esse effectum reprobationis sicut est effectus predestinationis: sed reprobatio est causa finalis permissionis peccati: ergo etiam predestinatio seu bonum predestinati est causa finalis permissionis peccati in electis.

Deinde secundo magis declaratur ratione: permissio peccati est volita a Deo ex fine glorificandi predestinatos: ergo est effectus predestinationis. Consequentia tenet, et antecedens probatur: nam permissio peccati in electis est volita ex fine humilitatis ut constat ex testimoniis PP. adductis, et insuper est D. Aug. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum ait, usque adeo prorsus omnia, ut etiam si qui eorum deviant et exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum, quia humiliores redeunt atque doctiores, discunt enim in ipsa via iusta cum tremore exultare, non sibi arrogando tamquam de suo virtute confidentiam permanendi: sed humilitas est volita a Deo ex fine ~~glorificandi~~: ergo etiam ex fine ~~predestinandi~~ peccati. Tum etiam quia si aliquid obstaret ne permissio peccati esset effectus predestinationis, seu sit volita ex fine glorificandi, esset quod Deus volens permissionem ex illo fine teneretur velle peccatum; sed hoc consequens est nullum: ergo primum. Minor: tum quia non obstante quod permissio peccati habet infallibilem connexionem cum peccato, Deus vult permissionem quin velit peccatum: ergo etiam poterit velle permissionem ex fine beatitudinis quin vellit peccatum: tum etiam quia in omni sensu permissio peccati est volita a Deo ex intentione alicuius finis: nam cum substractio gratie seu permissio peccati cadat sub providentia Dei, ex aliquo fine bono debet esse volita: et tamen ex hoc non infertur quod peccatum sit volitum a Deo: ergo etiam si Deus illam vellit ex fine humilitatis seu glorificationis non probat quod peccatum sit volitum. Denique id quod conducit ad aliquem finem, si amicabile sit, potest ex intentione illius finis amari et preparari; sed permissio peccati amicabilis est, et aliunde conducit ad finem predestinationis: ergo potest esse volita ex illo fine.

Dices huic rationi, permissionem peccati posse quidem amari a Deo ex intentione alterius finis, non vero ex fine humilitatis et glorificationis electorum, et redduntur [?] discrimen [?], quia ad alios fines conducit immediate et ratione sui: ad finem autem humilitatis et predestinationis non conducit nisi mediante peccato, ac proinde non potest ex tali fine amari nisi ametur peccatum.

Sed contra 1°: permissio peccati non conducit ad finem predestinationis tantum ratione peccati: ergo solutio nulla. Probatur antecedens: permissio peccati ratione sui et immediate conducit humilitati ipsius predestinati: videns namque predestinatus Deum posse pro suo libertate et dominio absoluto denegare auxilium efficax, habet sufficiens motivum ut humiliet sub omnipotenti manu Dei: ergo permissio peccati, quatenus in ipsa denegatione auxilium efficax [?] ante peccatum consistit, ratione sui et independenter a peccato habet conducere ad finem predestinationis.

2° dato quod permissio peccati non ratione sui sed ratione peccati conducat ad finem predestinationis, potest preparari a Deo ex fine predestinandi: ergo

nullo

[illegible] est solutio: probatur permissio peccati reproborum est effectus praedestinationis electorum: ut ipse
ex illa ad Romanos 9 sustinuit in multa patientia vasa irae in interitum ut ostenderet divitias gloriae
suae in vasa misericordiae: et tamen ad ipsum finem permissio peccati non ducit nisi mediante speciali
reproborum cognito et praedestinatis: ergo quia ambo permissio peccati non ducat ad finem praedestina-
tionis nisi mediante peccato, potuit praeparari a Deo ex fine praedestinationis [illegible] peccatum
non praepararet: probo minorem: etenim permissio peccati reproborum non punit in reprobis ratione sui nec ratione
Dei sustinuit vasa irae apta in interitum, sed ratione peccati permissi ergo non ostendit divitias gratiae
et gloriae Dei ergo electos in comparatione ad poenam reproborum nisi mediante peccato cognito a praedesti-
natis.

Explicatur hoc: permissio peccati in reprobis non est effectus praedestinationis electorum, quo videntur
electi quod Deus puniat peccata in reprobis et ita ipsis quae desertos movent ad gratiarum actionem pro benefi-
ciis illis concessis et aliis denegatis: at hoc requiritur cognoscere electi nisi videant eventum peccati
reproborum: ergo permissio peccati reproborum non ducit ad finem praedestinationis in electis nisi ratione
peccati permissi.

Huic replicae respondet D. Vasquez quod licet [illegible] quod praedestinati in hac vita non
possunt cognoscere gratias congruas reprobis denegatas nisi ex eventu peccati: et sic non possunt in hac vita
moveri ad reddendas gratiarum actiones: in alia tamen vita per revelationem in verbo non ex eventu peccati
gratias congruas reprobis denegatas, et ipsis concessas cognoscunt, et diminuti et [illegible] ipsis diliderant, et
gratias Deo agunt: et ex hac gratiarum actione potest interiri a Deo, et ex intentione eius potest
amari permissio peccati, sine eo quod amet peccatum.

Sed contra quia praedestinati in patria per reve-
lationem in Verbo immediate cognoscunt permissionem peccati reproborum, sic et immediate cognoscunt
permissionem peccati ipsius, ergo sicut in patria movent ad gratiarum actionem pro gratia reprobis de-
negata et illis concessa: sic in patria poterunt movere ad gratiarum actionem pro gratia illis
in innumeris peccatis concessa misericordiae: ergo sicut permissio peccati reproborum
potuit intendi ex bono fine a Deo, ita et permissio peccati ipsius potuerit ex hoc fine a
Deo praeparari, et sic potuerit esse effectus praedestinationis.

Secundo contra quia falso asserit D. Vasquez
in corde dicit quod permissio peccati reproborum sit effectus praedestinationis electorum ex eo solum
quod electi in Patria immediate agnoscunt gratias reprobis denegatas, et ex hoc moveantur in
Patria ad gratiarum actionem, inter eo quod [illegible] eventus, a praedestinatis dilexerit: ergo
pro ambo non D. Aug. lib. 1 ad Simplicianum quaestio 2 explicans illud verbum ut ostenderet
divitias gloriae suae dixit ob hoc bona dat malis ut divinat eos iuste damnare, ut
fidelis eius magis diligant quibus gratias ipsis confirmavit: ergo ex mente Aug. permissio pec-
cati reproborum praeparatur a Deo ex fine maioris dilectionis in praedestinatis; at hoc augm-
entum dilectionis non habet in patria: ibi enim charitas in terminis est, et augeri non requirit: ergo tantum
habet in via: ergo permissio peccati reproborum non solum est effectus praedestinationis electorum, ex
fine gratiarum actionis habitae in Patria, sicut dicit D. Vasquez, sed etiam ultra dicitur
via requirit cognosci permissio peccati reproborum nisi ex eventu ipsius peccati: ergo talis
permissio non ducit ad maiorem dilectionem praedestinatorum ratione sui, sed ratione peccati; et nihilomi-
nus est effectus praedestinationis electorum: ergo similiter est permissio peccati ipsius solum ratione
peccati cogniti ducat ad praedestinationis effectum erit effectus praedestinationis.

tande

Sancta impugno solutionem Patris Vasquez: quia non est bono loco permissio solum conducit ad predestinatum ratione peccati; sed peccatum non est effectus predestinationis; ergo permissio non erit effectus predestinationis: ergo nulla est solutio: probatur antecedens: ratio ob quam peccatum non est effectus predestinationis non est quod non conducat ad predestinationem, id quod non sit secundum se predestinatum, sed permittit tantum, ad permissio perfectum sufficit quod fiat, et quod ratione alicuius conducentis applicetur ad predestinationis effectum conducat: ergo cum haec duo etiam conveniant permissioni peccati non erit denegandum permissionem quod sit effectus predestinationis: probo minorem: dato quod permissio fiat ex vi predestinationis, et conducat ad predestinationem salvatur totum quod requiritur ad hoc ut sit predestinationis effectus; ergo quod peccatum non fiat a predestinante non aufertur permissione quod verus effectus predestinationis sit.

Explicat hoc: ex hoc quod peccatum non sit effectus predestinationis solum infertur quod permissio immediate non sit effectus predestinationis: siquidem praeter peccatum duntaxat effectus ad quos tum peccatum conducit non videtur sequi quod mediate non sit effectus predestinationis: siquidem praeter peccatum sunt alii effectus ad quos etiam peccatum conducit, etiam permissio peccati mediante peccato conducit: ergo ex hoc quod peccatum non sit effectus predestinationis non tollitur quin permissio sit effectus predestinationis.

1um argumentum

Sed obijcies omnis effectus predestinationis debet esse gratia, immo gratia per Christum; at permissio peccati non est gratia sed potius negatio gratiae: nec gratia per Christum esse potest: tum quia Christus non est mortuus ut predestinatis permittat peccatum; tum quia Christus postulasset a Patre ut gratiam predestinatis denegaret cum ab ipso postulaverit, ut premium meritorum suorum ergo permissio peccati effectus predestinationis non est. — ad hoc distinguo maiorem debet esse gratia intrinsece nego intrinsece vel extrinsece concedo maiorem et sub eadem distinctione minorem nego consequentiam, quia licet negatio gratiae intrinsece et ratione sui gratia non sit, quia tamen ordinatur ut predestinatus humilior et cautior resurgat, et in gratia usque ad finem perseveret gratia est extrinsece, et gratia per Christum sublimitatem meritorum cadentium [illegible] postulationis terminatur: nec hoc requiritur quod Christus dicatur mortuus ut predestinatis gratiam denegaret, sed sufficit ut dicatur mortuus pro salvandis et redimendis hominibus predestinatis: in quo includitur etiam denegatio gratiae ut ad salutem conducens.

Instas 1o. id quod ratione sui ad beatitudinis consequutionem conducit, ratione sui debet esse gratia: sed permissio peccati ratione sui iuxta nostram doctrinam ad consequutionem beatitudinis conducit: ergo ratione sui debet esse gratia: probo maiorem id quod ratione sui conducit ad beatitudinem ratione sui est beneficium preparatum predestinato ex fine predestinantis ergo ratione sui est gratia. — 2o. ideo permissio ponitur effectus predestinationis quia eligitur ut medium proximum conducens ad uberiorem gratiam vel ad perseverantiam in gratia sed medium sic connexum cum gratia uberiori vel cum perseverantia in gratia: ergo dum permissio peccati ponitur effectus predestinationis debet poni quod ratione sui sit gratia intrinsece. — 3o. id quod potest Christus petere a Deo potest etiam a nobis licite postulari, cum orationes nostrae orationi Christi debeant esse conformes; at permissio peccati nequit a nobis postulari: ergo nec poterit postulari a Christo.

Ad 1am respondeo negando maiorem: dicitur enim certum iuxta D. Thom. quod ingenium bonum indoles ratione sui conducunt ad predestinationem, et tamen non possunt ratione sui gratiae dici: cum ad ordinem naturae spectent: conducentia enim ad gratiam et ad predestinationem non conveniunt illis per connexionem intrinsecam quam habent cum fine vitae aeternae, [illegible] etiam ex fine [illegible] preparantis eas ex eo: sed tantum assumuntur voluntarie a predestinante, unde sufficit quod a predestinante ad gratiam extrinsece ordinentur sine eo quod ratione sui intrinsece gratiae sint.

ad 2m

Ad 2m nego maiorem: aliquam permissio peccati est proxime et immediate ad uberiorem gratiam conduciit: significatum enim illum ad uberiorem gratiam, in quo quis resurgit, mediat cognitio permissionis peccati: ex hoc enim quod quis videt se derelictum a Deo per permissionem peccati, cognoscit quod ex se ipso non habet vires sufficientes ad vincendum peccatum: sed quod omnis efficacia a Deo sit, et sic se humiliat sub potenti manu Dei: unde ipsa permissio solum per modum obiecti cogniti ad bonum humilitatis conducit, et sic non immediate.

Ad 3m aliqui concedunt quod Christus potest postulari et promereri praedestinatis peccati permissionem: negant tamen quod praedestinati possint postulari a Deo quod ipsis peccatum permittat et signant discrimen in eo quod voluntas Christi non est illa voluntas quae commissura est peccatum cuius permissionem exposcit, et sic potest petere ut praedestinatis peccatum permittat sine eo quod displiceat sibi in peccato permisso: voluntas autem nostra peccatum est commissura, unde si postularet quod Deus illi peccatum permitteret vere in peccato sibi displiceret, quod cum non liceat, neque licebit a Deo proprii peccati permissionem postulare.

Si instabis: ideo si postulare permissionem proprii peccati infert similitudinem complacentiae in proprio peccato, etiam postulare permissionem alieni peccati inferret similitudinem complacentiae in alieno peccato: sed voluntas Christi nequit sibi complacere in proprio neque in alieno peccato: ergo nequibit postulare Patrem ut permittat peccatum praedestinatis [illegible] est bono: [illegible] certa et maior probatur: ideo postulare peccatum proprium infert complacentiam in proprio peccato: quod proprium peccatum infallibiliter connectitur cum permissione proprii peccati: sed etiam peccatum alienum connectitur infallibiliter cum sui permissione: ergo sicut postulatio permissionis proprii peccati infert complacentiam in proprio peccato: ita et postulatio permissionis peccati alieni infert complacentiam in alieno peccato.

Ad hoc respondeo negando maiorem: ad probationem nego antecedens: non enim ea est ratio quare postulare permissionem proprii peccati infert complacentiam in proprio peccato: quod proprium peccatum infallibiliter connectitur cum permissione: sed quod illa met voluntas, quae postulat, est illa, quae est peccatum commissura, et sic cum voluntarie postulat quod sibi Deus peccare permittat, non potest praescindere a complacentia in peccato, cum postulet a Deo ut illam sinat velle peccatum: voluntas autem Christi cum non sit quae commissura est peccatum alienum potest praescindere a complacentia peccati alieni et tantum sistere in ipsa permissione peccati, quatenus ratione sui conducit ad hoc ut praedestinatus cautior, et humilior resurgat.

Unde in forma dico ad 3m replicam: distinguo maiorem: potest postulari a nobis absolute nego maiorem: sub conditione id est si conducat, et a Deo ad maiorem humilitatem, et perseverantiam in gratia [illegible] idonea concedo maiorem, et distinguo minorem, [illegible] modo.

Si quis hanc solutionem instabit: in hoc puncto permissionis peccati conditionata non videtur adesse nobis licita, ergo nulla est solutio: probo antecedens: non licet nobis graviter offendere etiam si ex offensione Dei nobis maior eveniat utilitas, quam eveniret ex conservata gratia, id est ex largitione auxilii efficacis ad vitandum peccatum: ergo non licet nobis postulare a Deo quod nos permittat peccare etiam sub hac conditione quod haec permissio conducat, et iudicetur idonea Deo ad maius bonum nostrum nempe ad perseverandum in gratia: et resurgendum in gratia uberiori: probatur consequentia: non in hoc ipso quod qui postulet a Deo quod sibi permittat peccatum si

conducat

dicat ad hoc ut humilior et cautior resurgat vult peccare et Deum offendere, si ponatur
ea conditio: at velle Deum graviter offendere nullo modo licet quacunque conditione posita: ergo non licet postulare a Deo permissionem peccati etiam praedicta conditione posita.

unde aliter ad 3 replicam dico negando maiorem quod non
quia orationes nostrae possunt licite conformari cum orationibus Christi quae vera et maior, quia cuius
positione in re non sequitur infallibiliter nostrum peccatum concedo antecedens: si autem maior postulata involvit
infallibiliter nostrum peccatum nego antecedens et consequentiam: quia cum peccatum sequatur ex voluntate nostra posita
denegatione gratiae quae permissio peccati est, nunquam licet voluntatem postulare et desiderare
huiusmodi permissionem quia illa data ipsa voluntas quae postulat infallibiliter est peccaturo

2um argumentum

2o obiicies, permissio peccati ad finem praedestinationis non conducit: ergo effectus praedestinationis non est: probo antecedens 1o medium perse conducens ad finem reprobationis,
ad finem praedestinationis conducere nequit: sed permissio peccati perse conducit ad finem reprobationis,
ergo nullo modo conducit ad finem praedestinationis: 2o gratiae denegatio nequit conducere ad manifestationem gratiae, et bonitatis Dei: ergo nequit conducere ad beatitudinem: confirmatur et probo antecedens quia
quadam doctrina D. Thomae 1a parte quaestione 104 art. 4. ibi redigere etiam aliquid in nihilum non pertinet ad
gratiae manifestationem cum magis per hoc divina potestas et bonitas ostendatur quod res in esse conservat
unde simpliciter dicendum est quod nihil omnino in nihilum redigetur. ex quibus sic fit argumentum quia annihilatio non est actio sed carentia actionis conservantis, per quam bonitas, et omnipotentia divina manifestatur, infert D. Thomas annihilationem non pertinere ad manifestationem gratiae divinae: sed denegatio gratiae efficacis non est actio sed carentia actionis gratiam infundentis, per quam divina bonitas et potentia manifestatur: ergo ad divinae gratiae manifestationem non pertinet: ac per consequens non erit effectus praedestinationis.

Ad hoc argumentum 1o nego antecedens. ad probationem distinguo maiorem, nequit conducere perse et ex se concedo maiorem: ex divina misericordia sic ordinante nego maiorem: et concesso minori nego consequentiam: quae solutio est D. Thomae 1.2 quaestione 79 art. 4 ubi docet peccatum, et excaecationem quae est illius praeambulum perse ordinari dicere ad damnationem: ex divina vero misericordia ordinari ad sanationem: et in hoc maxime ostendi divinae misericordiae et approbari, quod ea media quae ex sua natura tendunt in damnationem, in bonum praedestinatorum convertat.

Ad 2am probationem nego antecedens ad probationem ex D. Thoma, sumptam distinguo maiorem. quod est carentia actionis aequivalenter destructiva concedo maiorem
quod est carentia actionis conservando subiectum nego maiorem, et distinguo minorem: non est actio, sed carentia actionis per quam conservatur subiectum praedestinatum nego maiorem: carentia actionis per quam destruit aliquod accidens praedestinati: concedo minorem et nego consequentiam: itaque hoc versatur discrimen inter ablationem gratiae, vel collationem auxilii efficacis ad vitandum peccatum et annihilationem: quod cum haec adequate subiectum tollat, illa relinquit subiectum cui quod posset Deus suam gratiam manifestare. Cum
tum negatio auxilii efficacis subiectum praedestinatum in esse relinquat, potest illi esse utilis ad
hoc quod illi gratias agat, quod se videt divinae gratiae ad vitandum peccatum adiuvari: et sic
et denegatio auxilii efficacis non manifestet gratiam cuius est negatio manifestat tamen, quod quod
Deus auxilium tribuit ad vitandum peccatum, praedestinatis gratiam exhibet, siquidem absque iniuria
quando vult, illi ea denegat.

fateor tamen quod potest Deus annihilando Petrum, Ioannem manifestare, quod ex sola
misericordia Dei Ioannes conservatur in esse: et tunc annihilatio, licet subiecti annihilati Dei

gratiam

ejus et misericordiam non manifestaret, damnum non manifestaret illius et induceret illum ad tam ardua cum periculis similibus misericordia Dni quod non sunt consumpti. Si ex hoc tantum inferri posset, quod annihilatio vere esset effectus praedestinationis, Joannis in esse conservati, non vero Petri annihilati: Quando autem Deus hoc non facit, neque faceret, quia non decet sic misericordiam ostendi in uno, quod pura justitia eluceat in alio; si autem Deus unum annihilaret ut misericordiam ostenderet in altero vix sic contingeret, quod annihilatio summa ratione et pura justitia fieret. Siquidem adaequate illum destrueret ex solo fine quod alter videret se prae alio conservatum, se ex divina misericordia conservatum agnosceret.

3m argum

3º objicies: non est prudentis principis permittere malum malum ex intentione majoris boni, at peccatum est malum malum quam beatitudo sit bonum; cum peccatum sit infinite odio ratione infinitae gravitatis quam habet in ratione offensae Dei, et beatitudo finite amabilis sit, cum tantum sit bonum bonitate finita: ergo ex fine beatitudinis consequendae nequit intendi permissio peccati, et sic non erit effectus praedestinationis.

Huic objectioni aliqui respondent negando quod beatitudo sit tantum bonum, quantum malum est peccatum, quia sicut peccatum accipit infinitatem quia moraliter in Deo subjectatur, ita beatitudo includit Deum ipsum per modum speciei sibi unitum: et sic cum beatitudo in se claudat bonum Deum, per esse tale non debet non esse tam bonum, quam peccatum sit malum: et sane vere est possibile ex hoc quod non tantum intrinsece moraliter Deo et subjectat in illo infinitam gravitatem simpliciter tale accipiat, et quod beatitudo cui Deus per se ipsum unitur intrinsece per rationem, ut si non per illam ratione infinita in genere moralis valoris elevatur.

Haec tamen solutio sustineri non valet: nam si beatitudo infiniti valoris esset ex ratione de condigno promereri nostris actibus, hae autem cum a gratia habituali, quam Deus tantum participative finite procedant, non possent ad condignitatem beatitudinis, si infiniti valoris esset ex Deo sibi per ipsam unito pervenire: neque ratio insinuata in solutione convincit quod beatitudo infiniti valoris sit, si enim offensa infinitae gravitatis est: siquidem offensa infinitae gravitatis evadit ex eo quod in Deo tanquam in subjecto moraliter subjectatur et ex aestimatione prudentis quanto subjectum est grave tanto offensa gravior est: Deus autem mentibus beatorum tantum unitur intelligibiliter ut objectum intelligibile et per modum speciei seu ut causa seu visionis beatificae: unio autem per modum objecti non sic aestimatur quod si objectum infinitum sit visio objecti infiniti valoris evadat: cujus ratio est: quod objectum tantum de actionibus conferat quantum ad ipsius actionis effectiva praecontinet. Deus autem ... limitate affectu tantum praecontinet ut finito modo attingit; et sic Deus ut intelligibilis solum finito modo de visione communicat, unde visio in infiniti valoris evadere nequit.

Et si dicas quod hoc tantum convincit quod visio beata tantum sit finitae bonitatis, non quod infiniti valoris non sit, sicut merita Christi ex quibus etsi in esse physico Deus finito modo unitus tenetur convincit esse bonitatis finitae non tamen convincit quod infiniti valoris non sint. Resp. quod meritum Christi infiniti valoris moralis tenetur quia persona Christi illo eliciens infinita simpliciter est, et obsequium et humiliatio personae infinitae in moralibus infinite simpliciter aestimatur. — ex hoc quod

Et si iterum instes: quia ut in secunda probabilitate species impressa effective ad visionem concurrit: et sic visio beata effective procedit a Deo unito mentibus beatorum per modum speciei impressae. Resp.: quod effective concurrit per modum complementi causae efficientis

efficientis, quae est causa beati, non vero per modum principalis efficientis visionis: neque enim Christus Deus videns per beatus. Persona autem Christi est principale de ipsa humilitatum merendi satisfaciendi, eo quod prius et quod actionum humanarum sit: non autem tantum debet estimari ducerem efficientes alicuius complementi causa efficientis, ac primae ducem causa efficientis: propter quod quae actus meritorii Christi non sunt infiniti valoris ex eo praecise quod efficienter conveniunt a Persona: sed quod Persona se humiliat per illos, et Deus ipse subsistit in recompensationem offensae.

Quod alij theologi dicunt huic obiectioni quod licet beatitudo Petri secundum se considerata non sit tantum bonum quantum malum est offensa mortalis Dei, tamen manifestata eo quod per illam manifestatur bonitas Dei infinita, et eius misericordia, tantum bonum sit, immo et maius bonum, quam sit malum offensio: et sic ex amore beatitudinis hoc 2° modo spectatae bene poterat Deus praeparare Petro peccati mortalis permissionem:

haec tamen solutio est falsa: tum quia licet gloria Petri infinitam Dei misericordiam et bonitatem manifestet non tamen illam infinite modo manifestat sed modo finito et limitato: ergo non erit sic spectata gloria Petri tantum bonum quantum malum est offensa: quia licet non offensio mortalis non solum sit infinita bonitas et misericordia Dei verum etiam infinite illam laedit subiective: ergo erit maius malum quam beatitudo sit bonum quae tamen finite modo divina attributa manifestat. = 2° si beatitudo ut manifestativa bonitatis Dei esset tantum bonum, id est tanti valoris bonum, quantum offensa est malum, et est tantae gravitatis, sequeretur quod sicut peccatum ex quo Dei offensio est infinitae gravitatis est: ita beatitudo ex quo manifestativa Dei bonitatis est infiniti valoris esset bonum est aperte falsum: ergo et falsum est quod beatitudo ut manifestativa bonitatis Dei sit tantum bonum, quantum malum offensa mortalis.

Dico ergo ad argumentum distinguo maiorem: si sit maius malum

vera solutio

respective ad subiectum cui intendit bonum concedo maiorem: si sit malum malum respective ad intendentem non vero ad illum cui bonum intendit nego maiorem: et distinguo minorem: peccatum est maius malum respective ad Deum intendentem bonum Petro concedo maiorem: respective ad ipsum Petrum, cui Deus intendit bonum beatitudinis nego minorem: et consequentiam: itaque in peccato sunt duo consideranda: verbo offensa Dei, et haec est maius malum tamen Dei, quam sit beatitudo bonum tamen Petri cui intendit: specialiter vero considerando in peccata ipsa privatio meritorum gratiae, tamen quae est malum praedestinati cui praeparat permissio peccati, et isto modo peccatum non est maius malum praedestinato, quam sit ei beatitudo bonum. Deus ergo ut explicet amorem suum erga praedestinatum permittit peccatum, quod etsi sit maius malum tamen sui quam beatitudo est bonum non tamen est maius malum tamen praedestinati, quam sit praedestinato bonum ipsa beatitudo.

Quod instas: Deus praedestinans Petrum vel magis amat se ipsum quam Petrum quem praedestinat, siquidem ex amore suae divinae bonitatis movetur ad amorem Petri praedestinati: ergo nequit per praedestinationem praeparare id ex quo maius malum sibi praedestinanti sequitur quam sequatur bonum ex hoc quod Petrus beatitudinem assequatur: at ex praedestinatione Petri Deo tantum sequitur finitum bonum, nempe manifestatio finita suae divinae bonitatis per gloriam Petri: ex peccato autem malum sibi infinitum infert: igitur ex fine praedestinandi Petrum nequit Deus permittere peccatum.

Praeterea hoc: quod Deus praedestinans Petrum intendit explicare amorem, quo diligit

diligit predestinatus, nequit ex vi predestinationis Petri preparare Petro id quod maius malum quam sit bonum beatitudo quam intendit ei communicare. Sed Deus Petrum predestinans intendit explicare amorem, quem habet ad suam infinitam bonitatem: ergo ex vi predestinationis nequit preparare id ex quo maius malum sue divine bonitati resultat, quam resultet bonum ex gloria per predestinationem intento.

Ad hoc distinguo antecedens: Deus predestinans Petrum magis amat se ipsum quam Petrum, et illud magis explicat per predestinationem Petri nego antecedens; et non explicat concedo antecedens, et nego consequentiam. Non semper Deus magis amat se ipsum quam eum, quem predestinat. Si predestinatio non est ad demonstrandum amorem quo Deus seipsum amat, sed ad demonstrandum amorem erga predestinatum: ergo dum predestinat potest sibi ipsi maius inferre malum, quam sit bonum quod haurit ex beatitudine Petrus, ut sic magis eluceat, quam ardenter predestinatum amet, qui ut predestinato bonum beatitudinis elargiatur, non recusat permittere quod sibi ipsi est malum. Per quod patet ad consequentiam.

4 argumentum. 4° obijcies: si permissio peccati esset effectus predestinationis sequeretur Deum velle peccatum: consequens nequit admitti: ergo. Probatur sequela. Si permissio peccati esset effectus predestinationis, esset volita ex fine humilitatis et penitentie, qui finis nequit poni in re nisi mediante peccato: ergo sequeretur Deum velle existentiam peccati: etenim qui efficaciter vult aliquem finem consequendum, efficaciter vult ea omnia sine quibus talis finis consequi non potest: nam voluntas efficax finis est virtualis voluntas omnium eorum sine quibus, et quae ad finis consequutionem necessario requiruntur.

Ad hanc obiectionem dico: nullo modo marg.[illegible] ad probationem nego consequentiam: volitio enim finis est volitio vel permissio omnium eorum, quae necessario conducunt ad finem volitum, non volibilium: permissio vero eorum, quorum existentia est ad finem consequendum non tamen vere intendentis finem ut volibilium bene procedunt, ad consequutionem finis sufficit si ponant conrequisita ad ipsa. Quod autem ponant in re ut volita ab intendente non requiritur, sed sufficit quod ponant sive ut volita, sive ut permissa ab intendente finem.

Instabis: velle permittere peccatum ex fine humilitatis efficaciter intentis est velle existentiam peccati. Si dicas non: ergo illa permissio peccati non est ex voluntate efficaci ponendi humilitatem in exequutione. Et ratione patet consequentia: humilitas in re exequuta essentialiter dependet ab existentia peccati: ergo dum non habet voluntatem ut quod peccatum existat nequit haberi voluntas efficax circa existentiam humilitatis. Si dicas sic, hoc inconveniens, nempe quod Deus vellet existere peccatum. Ad hoc dico, quod velle permittere peccatum non est velle quod peccatum existat, nec est velle quod peccatum non existat, sed est velle aliquid quo opposito voluntas creata sua malitia infallibiliter apponet peccatum.

Instabis: Deus ex fine humilitatis intentus nequit velle permittere peccatum nisi quod ista permissio peccati conducit ad hoc quod voluntas peccatum in re ponat: ergo Deus ex illo fine peccatum permittens necessario vult, quod voluntas peccatum in re ponat: ergo absolute vult quod peccatum existat. Probatur antecedens bonum humilitatis non educit ex permissione, sed ex esse peccati: ergo Deus ex fine humilitatis nequit amare permissionem peccati, nisi quatenus conducit ut peccatum in re ponat. Ad hoc nego antecedens, ad probationem similiter nego antecedens: bonum enim humilitatis erga educitur ex ipsa permissione ratione cuius: videns enim predestinatus se infallibiliter labi in peccatum si Deus gratiam denegat, sub potenti manu Dei se humiliat, et sic non oportet, quod Deus ex fine humilitatis velit permittere peccatum ex hoc solum quod permissio conducit ad existentiam peccati; sed illum dicit quod ratione sui humilitatis bonum

bonum assequitur praedestinatus.

5. arg. 5° objicies: peccatum in ratione malitiae ad finem praedestinationis conducit ut medium [illegible], et tamen effectus praedestinationis non est: nec ex intentione finis praedestinationis procedit: ergo ex eo quod permissio peccati ad finem praedestinationis conducat male colligitur praeparari a Deo ex illius intentione, et esse effectum praedestinationis. — Ad hoc nego suppositum. Converso quod non colligamus permissionem peccati esse effectum praedestinationis ex hoc solum quod conducit, non enim hoc dicimus, sed duo requirimus nempe quod conducat et sit volita a praedestinante, quorum 1m invenitur in peccato, non 2m: in permissione utrumque invenitur: unde peccatum non est effectus bene vero permissio.

Sed instabis: hoc ipso quod peccatum conducat ad finem praedestinationis amabitur ex fine praedestinandi: ergo habebit duas conditiones, quas requirimus ut permissio sit effectus praedestinationis; et tamen effectus praedestinationis non est: ergo ex eo quod illas habeat permissio non erit effectus praedestinationis: probatur antecedens 1°. omne id quod conducit ad finem praedestinationis cadit sub ordine praedestinationis; sed omne id quod cadit sub ordine praedestinationis amatur a praedestinante: ergo hoc ipso quod peccatum conducat ad finem praedestinationis amabitur a praedestinante. — Ad hoc nego antecedens, ad probationem nego minorem: sub ordine enim praedestinationis non cadunt solum ea quae amantur a praedestinante, sed etiam ea quae ex fine praedestinationis permittuntur: praedestinatio enim cum sit perfectissima providentia, non solum ordinat ad finem suum ea quae sunt bona et amata, sed etiam ea quae sunt mala, et permissa, si tamen ad finem intentum conducant. Cum que peccatum sit malum conducens ad bonum praedestinati ordinatur a praedestinante non quidem factum ex benefacto eius, sed ut quid permissum.

6. arg. 6° objicies: si Deus vellet efficaciter permissionem peccati in praedestinato Deus detraheret liberam voluntatem praedestinati ad peccatum: hoc non est dicendum: ergo. probatur sequela: infallibilitas activa ad peccandum est proxima detractio ad peccatum: at Deus volens permittere peccatum infallibilitaret voluntatem ad peccandum: ergo liberam detraheret illam ad peccatum: consequentia est bona: maior videtur certa et minor probatur. positio praevia alicuius necessario connexa cum subsequenti est infallibilitas activa eius subsequentis: sed permissio peccati est quid praevium ad peccatum et necessario connectitur cum illo sic quod non stat peccatum permitti, et peccatum in re non poni: ergo positio activa huius permissionis esset infallibilitatio activa ad peccatum.

Ad hoc distinguo maiorem: detraheret liberam voluntatem ad peccatum detractione pure dialectica transeat antecedens: detractione physica vel morali nego antecedens maiorem et minorem. Ad primam maiorem distinguo minorem: infallibilitaret voluntatem ad peccandum physice vel moraliter nego minorem: pure dialectice, transeat minor. et distinguo consequentiam eodem modo: itaque nihil in mundo fit ut dicit Augustinus nisi Deo volente, aut vel permittente ut fiat: unde quod cumque fit a Deo debet incipere vel medio voluntatis de eo quod fiat, vel mediante permissione: sed inceptio est duplex: alia pure logica, id est per hoc quod sit unum logice necessario connexum cum altero, et prius seclusa causalitate physica vel morali unius ad alterum: alia est inceptio physica vel moralis, id est quod prius physice ponit aliquid quod causat physice vel moraliter alterius ut fiat: 1° modo Deus permittens peccatum incipit voluntatem detrahere, nempe quod faciat aliquid quod nulla causalitate exercet in voluntate ut peccet: ceterum hic connexionem dialecticam cum peccato, quod non stat Deum subtrahere gratiam efficacem ad vitandum peccatum et voluntatem non peccare. inquam detractione quae pure dialectica est, nullam hic invenimus physicam quam in hoc quod est Deus velle permittere peccatum: ita et fatendum necessario est quod ut voluntas peccet necessario requiritur, quod Deus prius permittat illam peccare.

Dicitur

Pbatur: ad nec requirit ut admitti qd Deus detret t ad peccandum illo detratu pure dialectico
infallibiliter tamen connexa cum peccato: ergo solutio est nulla: probatur ans: ista tota detratio est opponitur cum
amore comprehensivo, quo Deus suam bonitatem amat: ergo nequit admitti: probatur ans ~~ipsa 2a detratio~~
~~n opponitur cum~~ amore comprehensivo divinae bonitatis est odium positivum destructivum divinae bonitatis; sed
cum odio positivo divinae bonitatis, destructivo n stat t velle etiam dialectice detrare voluntatem ad peccandum
ergo talis 2a detratio ad peccatum n opponitur cum amore comprehensivo, quo Deus amat suam divinam bonitatem.

At hoc nego ans: ad pbationem nego ans: ad pbationem distinguo maiorem destru-
ctivum divinae bonitatis quoad solum affectum nego maiorem: destructivum quoad effectum concedo maiorem: et distinguo
minorem: cum odio destructivo divinae bonitatis quoad affectum n stat t etiam dialectice detrare ad peccatum
concedo minorem cum odio destructivo divinae bonitatis quoad effectum n stat t velle detrare voluntatem ad peccatum
nego minorem et cons. ratio: amor comprehensivus divinae bonitatis solum est odium positivum eorum, quae si in re
ponerentur de facto destruerent ipsam divinam bonitatem; n autem est positivum odium et efficax affectum pravi
quae de facto n nocent neque in aliquo infectivo divinae bonitatis lederent; alias si Deus esset in odio nario
destructivo quoad affectum tantum divinae bonitatis qd est peccatum, n solum Deus n t dialectice detraheret
ad illud, verum neque de facto daret, longum datum fuisset peccatum: n odium positivum peccati est
positiva voluntas de eo qd peccatum n existat: existente autem voluntate Dei efficaci de n exo peccati
peccatum n existeret: ergo amor comprehensivus divinae bonitatis infert odium positivum et efficax peccati
idest voluntas positiva de eo qd peccatum n existat: infert tamen odium negativum idest carentiam voluntatis
de eo qd peccatum existat: cum hac tamen bene opponitur permissio peccati, idest t detratio pure dia-
2a. Sc. lectica ad peccandum.

Sit vera 2a Sc. permissio peccati in electis est effectus praedestinationis etiam ex praeint-
enta poenitentia: hanc probo pro 2o auctoritate D. Tho. q. 3a de verit. art. 4. ubi postquam
solutionem ad 4um docuerat Deum prudentissime permittere malum ne impediat magnum bonum, contra
argum hanc apponit verum: bonum est potentius quam malum: ergo magis ex bono potest elici bonum, quam
ex malo: ergo n est necesse qd malum permittatur, ut ex eo eliciatur bonum. cui argo sic Respondet: dicendum qd
aliquod bonum est qd n potest elici nisi ex aliquo malo: sicut bonum patientiae n nisi ex malo perse-
cutionis elicitur, et bonum poenitentiae ex malo culpae: ex quibus sic arguo sic: contra argum quod intende-
bat probare n permitti prudenter peccatum ex intentione boni, quod multum ex bono, quam ex malo bonum
elicitur: et D. Tho. respondet esse aliquod bonum, qd n potest elici nisi ex aliquo malo sicut bonum poenitentiae
n elicitur nisi ex malo culpae: ergo sentit D. Tho. ex intentione boni poenitentiae permitti peccatum
ex quo ulterius sequitur esse effectum praedestinationis ex praeintenta poenitentia:

Et in solutione ad 1um sic habet: facere
malum pro bono in homine reprehensibile est nec Deo potest attribui: sed ordinare malum
in bonum hoc n contrariat bonitati et ideo permittere peccatum pro bono inde eliciendo Deo attribuitur
ergo cum unum ex bonis ad quae ordinari potest permissio peccati sit bonum poenitentiae, et conversionis
ut ipse dixerat in solutione ad 4um. constat sentire permissionem peccati esse volitam ex praeelecta
poenitentia. Sed clarius id docuit 1a 2ae q. 79 art. 4. ibi ex divina misericordia vel providentia
ordinat permissio peccati ad sanationem, in quantum Deus permittit aliquos cadere in peccatum
ut peccatum suum cognoscentes humilientur et convertantur: ergo cum conversio sit qd poeniten-
tia clare sentit D. Tho. permissionem peccati in electis intendi ex motivo poenitentiae.

Confirmatur 3o vinculum dicti Deus vult per-
missionem peccati ex fine praedestinationis, ut contrarii admittunt: ergo etiam ex fine poenitentiae: quae longe

gram

non medium remotum ad aliquem finem non eligit nisi ex ordine ad medium proximum sicut amabile ab intendente finem remotum: sed permissio peccati est medium remotum ad finem praedestinationis, et poenitentia est medium proximum, et alius amatur a Deo: ergo permissio peccati non amatur a Deo nisi ex fine poenitentiae.

Si dicitur dari quod quando medium proximum ad finem est absolute et per se amabile, tunc verum est quod medium remotum solum amatur ex amore medii proximioris: quando autem medium proximum non est amabile absolute, sed tantum occasionaliter ex praevisione medii remoti, tunc medium remotum non praeparatur ex amore finis proximi, sed ex vi alterius finis distincti ab ipsa poenitentia — Sed contra: sicut peccatum necessario antecedit poenitentiam in re ex habitudine et exercitio ordine executionis, hoc non prohibet bonum poenitentiae ordine intentionis esse prius volitum: ergo potest intendi pro aliis: non enim gloria in executione necessario supponat gratiam, ordine tamen intentionis est prius volita et intenta ante ad praevisionem gratiae: ergo similiter licet bonum poenitentiae sit executione non possit poni nisi post dimissionem peccatorum, potest tamen ordine intentionis esse prius intentum, quam permissio peccati. — 2° Christus Dominus ut actualis redemptor a peccato non amatur nisi occasione peccati ut destruendi per illius redemptionem; et tamen permissio peccati originalis praeparatur a Deo ex voluntate mittendi Christum ut redemptorem: ergo licet poenitentia non amatur nisi occasione peccati destruendi per illam, potest ex amore illius praeparari peccati permissio.

2° pro 2°: si aliquid obstaret, ne permissio peccati esset volita ex fine poenitentiae esset quia volitio poenitentiae ante permissionem peccati esset virtualis volitio peccati: sed hoc non infertur ergo: probatur minor. quia tunc solum intentio alicuius finis est virtualis volitio eorum quae ad finem desiderantur quando non potest existere finis, nisi independenter a volitione eorum: sed peccatum quod ad poenitentiam desideratur licet non possit existere independenter a permissione Dei, potest tamen existere independenter a volitione executiva Dei: ergo ex eo quod poenitentia sit intenta a Deo ante ad permissionem peccati non sequitur quod volitio poenitentiae sit volitio virtualis peccati, sed solum quod sit virtualis volitio permissionis. — 2° probatur eadem minor. ex quo Deus velit poenitentiam ante ad permissionem peccati solum dicitur quod ex illa voluntate derivetur volitio exequendi totum illud, quod ad eius positionem et exequutionem exigitur: sed ad hoc quod poenitentia sit in re exequuta sufficit quantum est ex parte Dei quod peccatum a Deo permittatur: ergo. — 3° non peccatum solum est causa per accidens formae destruendae ... ex volitione finis non sequitur volitio mali destruendi sed solum permissio: ergo. probatur minor: qui vult generatum non est necesse quod velit corruptionem sed solum quod permittat: ergo ex eo quod peccatum sit malum destruendum per poenitentiam solum sequitur permissio illius non volitio.

4° non magis inducit poenitentia sine peccato quam ipsa permissio peccati inducit sine peccato; sed ex hoc quod Deus ante praevisionem peccati velit peccatum permittere non sequitur quod teneat peccatum amare: ergo ex hoc quod ante peccatum praevisum Deus poenitentiam intendat non sequitur quod teneat amare peccatum.

1m argumentum

Sed obiicies 1°. non est prudentis providentiae morbum permittere ex intentione sanandi illum: sed peccatum est morbus sanandus per poenitentiam: ergo permissio peccati non praeparabitur prudenter a Deo ex intentione poenitentiae: ad hoc distinguo maiorem ex sola intentione sanandi illum concedo maiorem; ex intentione sanandi, et educendi infirmo robustiorem sanitatem nego maiorem et concessa minori nego consequentiam; non peccatum non permittit ex qualibet intentione poenitentiae

sed tantum

gratiae illos, ex quo Deus intendit praedestinato robustiorem sanctitatem tribuere, ex quo intendit illis in perpetuum damnare. Sic ut nunquam sanctitatem amittat, unde in talibus casibus permissionem nullus est improvidentia.

Insuper: multi sunt praedestinati, qui multoties cadunt, et tantum ad tempus resurgunt, et tandem tandem illis finalis paenitentiae praeparatur: ergo in his sola permissio peccati quod delet per finalem paenitentiam erit praeparata ex praeintenta paenitentia. Probo consequentiam: Deus antecedenter illis resurrectionem a peccato ad tempus non dicendo illis sanctitatem in perpetuum duraturam: unde etiam semper dirigit eos in perfectiorem sanctitatem resurgere, tum multoties dirigit resurgere ad gratiam remissionis illorum, quam ante lapsum habebat: ergo saltem ipsa remissio peccatorum in his praedestinatis non erunt effectus praedestinationis ex praeintenta paenitentia. Dico quod in eo casu quod praedestinatus non resurgat ad perfectiorem sanctitatem, neque ad sanctitatem in perpetuum duraturam, permissio peccati non erit effectus paenitentiae, sub munere tribuendi robustiorem sanctitatem: erit tamen effectus illius boni quod bonum quod tam excellens est sive virtutis moralis, et sic erit volita permissio peccati ex eo fine ut in praedestinato eluceat tam excellens bonum quod paenitentia est: erit etiam volita ut propria fragilitas cognoscatur, et praedestinatus humiliter resurgat: itaque paenitentia duplicem [?] praeparat praedestinato, scilicet ut tum bonum robustiorem et magis durationem sanctitatem: 2° ex eo fine, ut bonum tam excellens virtutis eluceat in praedestinato: et ex paenitentia utroque modo sumpta permissio peccati praecipere esse effectus volitus et praeparatus aliquando ex paenitentia 1° modo intenta: aliquando ex paenitentia 2° modo volita.

2° obiicies: intentio efficax paenitentiae ante praevisum peccatum est amor virtualis peccati: at repugnat Deo amor virtualis peccati: ergo repugnat Deo paenitentiam intendere ante praevisum peccatum: probo maiorem: intentio efficax finis est amor virtualis eorum omnium, quae desiderantur ad existentiam finis: sed existentia paenitentiae virtualiter desiderat existentiam peccati indispensabiliter: ergo amor paenitentiae ante praevisum peccatum est amor virtualis peccati. 2° probo maiorem: quod existentia panis requirit indispensabiliter ad conversionem panis in corpus Christi, si Deus ante praevisum panem vellet efficaciter conversionem panis in corpus Christi virtualiter deberet velle existentiam panis: ergo si existentia peccati indispensabiliter requiritur ad existentiam paenitentiae, Deus intendens paenitentiam ante praevisum peccatum debet virtualiter velle existentiam peccati. 3° peccatum incipit esse futurum ex voluntate intentiva paenitentiae: sed quidquid futuritionem in hoc ... fieri nequit nisi virtualiter sit volitum per volitionem finalem paenitentiae, igitur voluntas Dei intendens paenitentiam est amor virtualis peccati.

4° voluntas paenitentiae est virtualis amor permissionis peccati: quod permissio est utilis ad paenitentiam: sed permissio non est utilis neque conducit ad paenitentiam ratione sui, sed solum ratione peccati: ergo voluntas paenitentiae erit virtualis amor peccati: probo minorem: ea conducit permissio, quo ponit in re materiam, circa quam versatur paenitentia; sed materia ... per paenitentiam solum est peccatum et non ipsa permissio: ergo permissio solum est utilis ad paenitentiam ratione peccati. 5° virtuale odium negationis existentiae peccati est virtualis amor existentiae peccati: at efficax intentio paenitentiae est virtuale odium negationis existentiae peccati: ergo est amor virtualis existentiae peccati: probo minorem: intentio efficax paenitentiae est virtuale odium omnium illorum, quibus positis in re frustraretur praedicta intentio: sed posita negatione existentiae peccati intentio efficax paenitentiae frustraretur, igitur ~~intentio efficax paenitentiae frustraretur~~ intentio efficax paenitentiae est virtuale odium negationis existentiae peccati.

Ad hoc

Ad hoc arg^tum nego maiorem: ad probationem distinguo maiorem: ut amor virtualis omnium eorum quae desiderant ad exim finis, quae desiderant ut volita, et amata ab intendente, concedo maiorem: quae desiderant tamen ut permissa ab intendente, nego maiorem et distincta minori nego consequentiam: quia exm peccati licet necessario ad requisitum paenitentiae ut volitum positive ab intendente, sed tantum ut permissum, ideo non est verum quod amor finis paenitentiae sit virtualis amor peccati, sed sufficit quod sit virtualis permissio peccati volitio.

Instabis: ad exim paenitentiae saltem requiritur exa peccati ut volita a voluntate cui intendit paenitentiam: ergo requiritur quod intendens paenitentiam velit exim peccati ut volita a voluntate cui intendit paenitentiam: at hoc requirit velle ergo. 1a probatur quia Deus efficaciter volens paenitentiam debet velle quod omnia requisita ad paenitentiam existant modo ad eorum exim requisito ergo si peccatum ad suam exim requirit permissionem Dei, et volitionem voluntatis creatae debet velle permittere peccatum: et insuper quod voluntas creata velit illud. 2 probatur: Deus intendens paenitentiam non debet curare quod ponantur in re omnia ea, quae requiruntur ad exim paenitentiae sed peccati exa requiritur necessario ad exim paenitentiae: ergo requirit quod Deus ut paenitentiam intendens efficaciter curet de peccati exa: ergo peccatum permittit illud cum curo, et induatur Dei, sed quod cadit sub curam et industria Dei cadit sub eius voluntate: ergo ex eo quod Deus velit, seu intendat se paenitentiam sequitur quod Deus vellit peccatum existere.

Ad hoc nego consequentiam ad primam nego antecedens: sufficit enim quod velit id quo in re posito infallibiliter ponetur sub exa omne requisitum ad exim paenitentiae: ad hoc enim sufficit quod velit permissionem peccati, quia ipso tantum a Deo volito, voluntas sua malitia peccatum infallibiliter ponit in re. Ad 2 probationem nego maiorem: sufficit enim quod curet de ponendo in re id quo posito infallibiliter ponet in re requisitum ad exim paenitentiae, et sic sufficit quod curet de ponendo in re denegatione gratiae efficacis, quia ipso posito, voluntas infallibiliter apponet peccatum sub exa.

Ad 2am formam maiorem quasi probavi nego distinguo minorem quia exa peccati deservit ad conversionem ut volita a Deo concedo maiorem quia consistens cumque nego antecedens et consequentiam quia exa peccati solum ut permissa a Deo conveniet ad exim paenitentiae. Ad 3am distinguo maiorem: futuritio peccati incipit a voluntate paenitentiae, incepta pure dialectice concedo maiorem inceptione per verum influxum et causalitatem in peccatum nego maiorem, et minorem: itaque quod ea, quae requiruntur ad consequendum finem intentum non ponuntur ab intendente finem per verum influxum seu causalitatem tunc futuritio eorum non incipit a voluntate quae finem intendit per verum influxum, et causalitatem: ut tantum verum dicere quod posito tali intentione finis sequitur infallibiliter futuritio requisitorum ex vi alterius causae quod solemus vocare pure dialectice et sic verificatur in nostro casu: nam postquam Deus efficaciter paenitentiam intendit, tunc peccatum permittitur, et permissione posita legitime infertur quod peccatum ponetur in re ex malitia voluntatis, quam Deus peccare permittit, et sic peccatum ex voluntate quo Deus diligit paenitentiam futuritionem non potest habere a per verum influxum, et causalitatem in peccatum, sed tantum per logicam consequentiam.

Instabis 1o: in intentione paenitentiae peccatum cognoscitur a Deo ut futurum ergo per veram causalitatem accipit futuritionem inchoative a praefata intentione. probatur quia nihil potest cognosci a Deo ut futurum in aliquo medio nisi illud sit decretum ad dandam exim rei, quae cognoscitur futura ergo si in intentione paenitentiae Deus cognoscit peccatum ut futurum ab illa intentione per veram causalitatem accipit futuritionem.

Instas 2o: ut poenitentia sit ab aeterno futura requirit necessario quod peccatum sit ab aeterno futurum: at peccatum nequit ab aeterno habere futuritionem nisi ab illo voluntatis, qua Deus ab aeterno poenitentiam intendit: ergo. probatur. peccatum solum potest habere futuritionem ab aeterno vel ab illo voluntate quo Deus ab aeterno poenitentiam intendit: vel ab voluntate creata a qua futurum est suum esse: sed a voluntate creata cum ab aeterno non sit nequit habere futuritionem ab aeterno: ergo restat quod tantum ab aeterno futuritionem habeat ab illo voluntate, quo Deus ab aeterno poenitentiam intendit.

Ad 1um transeat antecedens, et nego consequentiam: ad probationem distinguo antecedens: nisi in casu decreto ad dandum auxilium vel per decursum physicum: vel tantum dialectice, concedo antecedens praecise decreto ad dandum auxilium per physicum influxum nego antecedens, et consequentiam: itaque ut Deus ab aeterno cognoscat peccatum futurum in voluntate dandi poenitentiam, non opus est quod peccatum sit aliquando esse futurum ex tali intentione: sed sufficit quod ex praedicta voluntate oriatur voluntas permissionis ex qua per bonam illationem sequitur quod peccatum erit, est non ex influxu permissionis: ex voluntate tamen, ut peccet, facta est permissio. = ad 2um distinguo maiorem requirit quod peccatum sit ab aeterno futurum futuritione logica concedo maiorem, physica nego maiorem et concesso minori distinguo consequentiam, cum a voluntate intendente poenitentiam accipit futuritionem peccatum per logicam illationem concedo consequentiam: per physicum influxum nego consequentiam: non ut poenitentia sit ab aeterno futura, sufficit quod ab aeterno sit infallibile quod peccatum aliquando ponetur sub existentia: ad hoc autem non requiritur quod ab aeterno habeat causam decretum ad dandum illi esse in tempore: sed sufficit quod ab aeterno sit voluntas permittendi peccatum in tempore haec enim ab aeterno posita infert ab aeterno logica illatione quod peccatum erit in tempore.

Ad 3um nego maiorem: ad probationem dico quod permissio non est utilis ad poenitentiam quod sit media et quasi poenitentiam: sed tantum est utilis quod nisi illa prius ponat voluntas creata non apponet peccatum volendum per poenitentiam: neque valet: utilitas peccati proximius accedit ad poenitentiam: quam utilitas permissionis: ergo utilitas permissionis permissio habet esse volita ratione peccati prius voliti: etenim tunc solum medium remotum amatur ratione utilitatis proximi: quando utrumque ab intendente amabile est: cum quo peccatum ab intendente poenitentiam sit Deo amabile non sit: non requiritur quod utilitas permissionis ametur a Deo ratione utilitatis peccati a Deo prius amati.

Instas: permissio peccati ratione sui nullam habet utilitatem ad poenitentiam: sed tantum est utilis quod peccatum deserviat ad poenitentiam: ergo solum est diligibilis ratione utilitatis peccati: ergo est necesse quod ipsum peccatum ametur ut utile: explico hoc: etenim permissio solum potest amari ut praetributa ad poenitentiam ratione materiae quae est peccatum ergo tunc materia quae est peccatum nequit diligi ab intendente poenitentiam neque permissio quae solum amatur ut praeambulum ad talem materiam diligi poterit ab intendente poenitentiam: et si de facto solum permissio diligitur eo solum quod praeambulum est ad materiam poenitentiae quae est peccatum, etiam peccatum debebit ratione diligi: videtur hoc etiam quod malum peccati reduplicative ut tale est praeambulum ad tale requirit reduplicative ut tale amari ab illo, qui nequit diligere tale ergo tunc in permissione peccati non est illa ratio diligibilitatis respective ad intendentem poenitentiam: nisi quod sit praeambulum ad peccatum tunc nequit amari peccatum, nequibit amari permissio.

† permissio

Resp. ad 1um

2ª Theologica

Vtrum Voluntas Divina in[diferen]ter q. indiferens ad creas potuerit manere suspensive libere sive exercere ex libero pura omissione alicuius actu positiva.

Pro resolutione presentis q[uaestio]nis Supponendum 1º Voluntatem Dei de facto nunquam suspensam esse a b[...] decreto libero positivo circa futuritionem [...] futurorum creaturarum, et ad summam perfectionem Divinae providentiae circa productionem creaturarum spectare ut resolutorie se determinet ab eterno ad [...] creaturas de facto productas, producendas, et ad positive nolendum productionem illarum quarum productio non competit dignitati Divinae =

2º Supponendum est quod quamvis Voluntas Dei libere se determinat ad decernendum creaturas non tamen ullatenus concedendum est Voluntatem Dei ut liberam esse potentialem potentialitate subiectiva qualis illa potentia naturalis potentialitate intra [...] subiectiva, quia non identificat sibi actum a quo potest dici transire [...] certum est volitionem qua Deus libere vult productionem huius Vniversi esse realiter identificatam Voluntati Divinae, cum Deus eadem indivisibili volitione velit naturaliter suam Dei bonitatem et libere bonitatem creatam [...] Voluntas Dei etiam ut libera nullatenus est potentialitate actus quo libere vult creaturas ut expresse docetur a D. Thoma q. 23 de Veritate art. 4 ubi apertissime [...] Praeceptor [...] [...] [...] retenente ex parte volentis esse identificatam realiter cum essentia Divina illud est ratio [...] eius Deus ad hoc, et illud, ex [...] libere volitione potuit dici fecere Deo =

3º Supponendum est nullatenus posse admitti in Deo libertatem aut indiferentiam contradictionis pro ordine ad actum positivum quoad actualitatem et perfectionem, ex [...] negatio eius mi actus quia potentia indiferens ad actum et ad totalem negationem erit primus actus naturaliter importat potentialitatem intra subiectivam

qd repugnat summe actualiti Dei voluntati ast. pro inquirit, an Da voluntas, et liba libertate contradictionis cum obta creata n deuet illigo decreius intra indifa ad actus exigere utraq. actus sed quaeritur controuertitur an voluntas Di, ab eterno posset pexendose liba erga creaturas et decreta ni ad illas tneq pona verum etiam libe se suspendendo sed tunc pe iotiua seu tratiua nimirum total suspen dendo l nihil pone dicemus deduci deducti.

4o Supponendumt qd esi ut ...
ut a pluribus discipulis D. Thomae propugnatur conceditur voluntas creatae posse libe exerceri exercicio negatiuo nimirum per puram omissionem aut suspensionem ab omni actu pono cum obiectum sibi aduertenter ppto ad inter cetera suggesta possibilium exercitij negatiui aut priuatiui voluntas creata exercere exercitio libe magis perfecto pure omittendo seu suspendendo se ab omni actu aut ... pona quia voluntas nihil decernens pone ... bonum sibi aduertenter et deliberate ppo e ... voluntas irresoluta ... carens actu quo resolutorie se debet cum ... obiectum ... aliter appelatur a Doctoribus exercitium pure negatiuum ... in ... negae aut priuai ... actu pone exercitio ... interpretatiuo, et quasi imperfectum et diminutum seu exercitium ... non potest elici humanum ... omnium ... Ethice, ex quo ... voluntati creatae potestas ... potestas ... et exercitium perfectum ... pona volitiua ... ... exerceat actu volit... ... ... puracarentia actus ... ... actus interpretatiuo ... virtualis ex quo colligitur qd ... concedatur voluntati creatae potestas ut possint eius libs exerceri ... exercitio pro ... sed etiam pure negatiuo. ... hinc deducitur et admittendum in Da voluntate ... libs ... ... exerceri exercitio

magis perfecto utpote per hic igitur praesuppositis circa praesenti q.ⁿ resolutione Auctores diuisi sunt in duas sententias

1.ª Placuit pertinere ad summam Dei perfectionem D.ⁱ libertatis eiusque Supremum dominium et independentiam a rebus Creatis posse Suspendere se ab omni decreto lib.º, et pona etiam productionem huius Uniuersi, aut etiam creaturam sibi ab eterno possibilem et ideireo asserit, quod Voluntas D.ᵃ potuit ab eterno lib.ᵉ manere Suspensa ab omni actu lib.º pono huic sententiae adhaerent Curiel lib. 2.º Ithomeus 7.a an 3. Illmus Godoy t. 2. q. 19. Torres et alij plures recentiores Uniuersitatis

2.ª oppositam asserit Voluntatem D.ᵃ nullatenus posse manere suspensam circa actum liberum creatiuum, dixit suppone quod intus D.ᵘˢ rerum Voluntati aliquam creaturam ut produceret, dein in tempore sine producendam necessarium quod voluntas Diuina posse se determinet ad aliquam peractum porro quo vellet fore in futurum illam creaturam: hanc sententiam tenet inter Thomistas illam exprimere docet Nauarrete primus Thomisticiarum Nazarius Gonzalez disp. 44. M., a S.ᵗᵒ Thoma ingredienti, et alij plures DD. Societatis Suarez Basquez P. Granados et alij recentiores sed resolutive sit

Dico

Diuina Voluntas non potuit ab eterno lib.ᵉ se suspendere ab omni decreto lib.º pono et ideireo repugnat Summa actualitati D.ᵉ libertatis exercendi exercitio pure negatiuo aut Suspensiuo

Probatur 1.º ex D. Tho. p. 1. q. 19. art. 10 ad 2. qui libertas Voluntatis D.ᵉ erga res Creatas explat. non potentiam ad velle et non velle sed per priuationem Voluntatis ad volitionem pono cuiuscumque boni creati negationis ipsius sive non pone velle hoc est sed non est hic Vbi Voluntas D.ᵃ si est apta nata indifferens ad bonum et malum cum

impossibile sit Deus velle malum culpae et in a dogmatata scilicet in quantum velle post hoc esse sine: Constantissime sedebit D. Preceptor libertas volunti Dei potestas ad velle et nolle bonum cuiuslibet boni creati, et non indiffer ad ponere suspensionem ab omi volitione bona circa obiectum sibi advertenter propositum circa Xo doctrina D. Thomae solummodo sedendaie a theologis contradictionis. Optime idem potestas ad volendum bonum est ... est cuiusmibi boni creati et non libertas contradictionis Subtinere ex ... vollenti insistens in indifferentia Subtina volunti ad ... bonum actus et suum carentiam aut negationem ...

Ostenditur ergo Xo doctrina D. Thomae quatenus ad ... volitio qua Dei voluntas libera attingit ... identificatur cum volitione necessaria qua necessario vult ... quemadmodum Deus eadem indivisibili intellectione attingit suum esse et omnia intelligibilia creata, ita eadem indivisibili volitione attingit suam bonitatem et omnia bona creata, si ... voluntas Dei exerceret suam libertatem erga creaturas exercitio pure negativo seu per suspensionem volitionis bonum nullatenus attingeret omnia volitionis eadem indivisibili volitione, sed a ... bonitatem facit ..., et ... volitione et creaturas ... attingere volitione interpretativa seu virtuali nimirum per libertatem carentiam aut omissionem cuiuslibet volitionis bonum quae carentia ... identificari cum volitione bona: ergo repugnat quod voluntas Dei libere se generando erga creaturas exerceat exercitio pure negativo seu suspensivo nimirum per suam carentiam aut negationem cuiuslibet volitionis ...

Probatur ratio quod voluntas Dei libere se habens circa obiectum creatum debet exercere exercitio volitionis magis perfecto quod potest imaginari; sed si pure suspensive se haberet nullum tendo decretum bonum quo bonum debet addere ... creaturam ne exerceret Dei libertas exercitio libero

magis perfecto qd potest exercitium supernaturalium
actualitas perfectivum Dnus libertatis illam exercere exercitio
pure negativo aut suspensivo nam distat non nullus gradus
perfectionis creaturis tribui debeo log. ipsum et incerta ratione
abiciamus obiecti utrumque qua huiusmodi log. actus magis per-
fectus rarior cognitione sed dicta certa est solummodo
perfectionis attribui voluntati Dnus ut libertatis attingente creaturas exercitium
libere magis perfectum, eminenter qua exercitium pure suspen-
sibus existens in creatura [illegible] decreti [illegible]
obiectum creatum est simpliciter imperfectum exercitio [illegible]
et [illegible] creaturam cum illud [illegible] aut [illegible]
[illegible] exercitium excedat imperfectum [illegible]
aut [illegible] = [illegible] eadem [illegible] etiamsi [illegible]
lunti creatae potestas ad voluntarie et libere resiliendum
ab [illegible] adhaerenter [illegible]
tu in hac hypothesi solummodo exercere voluntas eius libere
dico exercitio imperfecto et diminuto in rationem exercitii libe-
ri aut voluntarii et exercitium imperfectum et diminutum non est
perfectionem exercitii qd a nobis potest imaginari libertas
Dnus voluntatis creaturae debet exercere exercitium libero
magis perfecto nullatenus poterit exercere exercitium pure
suspensivo, sed [illegible] non ut docet D. Thomas cum suis
[illegible] q. 6 ar. 3 et alibi sequitur voluntas creata
pure omissive se habendo solummodo exercere exercitio
pure interpretativo, cum [illegible] omissio sit [illegible] voluntatis
solum [illegible] interpretative [illegible]
illa se habere [illegible] voluntas potentia et [illegible] ad actum
[illegible] creaturae libere omitten-
ti exercitium pure suspensivum aut omissivum voluntatis

7
excitij

pona, erga obiectum advertenter propositum est solum exercitium imperfectum aut diminutum in ratione ... bonum aut voluntarii: idcirco licet recedat voluntati creatae propter ... imperfectionem in ratione principii liberi aut voluntarii potestas ad exercendum ... exercitium ... suspensionis aut omissionis ... ... voluntatis humanae exercitium ... exercendi.

Necessario tamen non repugnat voluntati advertentiae ... quod ... actum non voluntarium ... creatum exercitium quod omnibus actibus seu volitio deitate ... imperfectum in ratione exercitii ... aut voluntarii ... volitionis ... libere suspendere aut omittere actum debitum quin inde careat actualiter volitionis quae omnino actus in ... creata importat carentiam volitionis bonae quoad entitatem et actualitatem ... voluntas ... quae omnino ... suspensionis ... bonum creatum non huius omissionis ... caret entitate, aut actualitate volitionis ... solum in ratione ad talem obiectum quod ... entitati volitionis bonae ... perfectum, aut actualitate ... idcirco licet libere voluntati creatae imperfectio exerceat exercitium quae omnino, aut suspensione ... liberum ... exercere ... suspensionis libere ... bonum ad creaturas.

Nihilominus sufficit hoc solum ... circa ... quod licet ... quod voluntas ... posuerat productionem ... productionem huius universi non importat perfectionem aut actualitatem ... actualitate volitionis ... bonitatem ... sequeretur imperfectio in Divina voluntate ... carentia aut ... determinati: quae carentia volitionis libere circa obiectum advertenter propositum ... solum est imperfectior ratione voluntatis

creatis, id est iam nec voluntas Dei, ex quo etiam nunquam
adeoque libere, quia voluntas Dei libere decrevit desiderium
sui adeoque creaturis non addit perfectionem qua intus Dei naturalis
intellegit Deus, neque sicut perfectio volitionis Dei permittit
ab aeterno adoptatio cum ipsi sunt creaturis liberis volitis, id
a Dei bonitate naturaliter amata ista perfectio Dei intellectionis
nimirum ab aeterno a intelligendo creata quia illecta sola quae esse dico
esse Deus manet peccante Deo et electione sui ita Deo, posse
trata adesse Deus careret potentia sua ad futura contingentia
et ad aliqua intelligendo creata ex hoc causa sequeretur aliqua
imperfectio in Dei intellectu, et similiter in voluntate Dei
sic non sicut est imperfecta et limitata scientia Dei in
attingendo illecto forma quoque quae in futuris sive naturalis sive
sive liberis, neque ipsa Dei ista est imperfecta et restricta
Dei voluntas in decernendo posse aliquo volitioni suae ad
rentententer oppositum.

Dicitur neque coeterorum dicendum
et dicerem potentia qua voluntas potest decernere producere
sine producere neque importat perfectionem qualis dicta a perfectione
volitionis naturalis ista rei, Dei et a dicente qualis perfectio
dicta a perfectione absoluta Dei enim sola ex parte aut
carentia relationis in terminis suppositivae sequeretur imperfectio, et
similiter antecedens et ea quae ea tenus ex carentia relationis
aequaliter sequeretur Deus esse est imperfectus, quia aliqua
...que aut carentia dicimus relationis Dei natura si esset sum-
ma ... ni ... si subsisteret summa perfectio aut fecun-
ditas Dei esse sola ex carentia cuiusque decreti posse de
creatis et sine creaturis sequeretur Deus volitionem esse summe
resolutum in attingendo creaturis siquidem in hoc eventu solum non
posse attingeret Deus bonitas, et nihil omnia detraheret esse

vel n̄ eē creaq̄ sed suspensiue se haberet circa ipsas sicut
ergo sequeretur imperfectio ind. ipsa ex carentia decreti ipsius
in volunte Dna ex carentia om decreti potius circa sine
Sui fone creatis. Siquidē summa actualitas et perfectio
volitionis exigit per decreti potius circa decernendo eodem
circo requirit ponit eius suspensionem aquamq volitione Dna re
solutiua, et potius q[uo]d si n[on] daret nullatenus vicata leoi cabij
pluribus eret infecunda et esterilis et ideirco imper
fecta ita voluntas pure suspensiue si hem eet volu
irresoluta et quasi sterilis in decernendo, est quidē
dō.

3º reiicitur quia ad summam
perfectionem volitionis ponit qua Deus nario vult suam bo
nitatem requiritur ut secum identificet liberam volitionem creatam
seu q[uo]d identificetur realiter liberè attingentia qua volun[tas]
Dna libe attingit creaturas sed si Deus libere se poneret erga
creaturas n[on] attingeret ipsas volitione aut decreto posito nu
llatenus volunta Dna attingeret eodem volitione suam bonitatem et
bonitatem creatam siquidē suam bonitatem attingeret volitione formali
potius et bonitatem creatam solum modo attingeret volitione interpre
tatiua virtuali quae in re n[on] volitio sed pura carentia =
volitionis; ergo: Quod volitio Dna licet perfectissima prius maiorem
modo defacto identificata volitio naria qua Deus nario dili
git suam bonitatem cum volitione libera qua potius vult dona creata sed
carentia libera volitionis requirit identificari volitioni potius
qua Deus seipsum, et creaturas potius attingit: Quod si voluntas
Dna libere se haberet erga creaturas n[on] attingeret illas volitione
potius nullatenus volitio naria in Deo eet identificata
cum exercitio liberis.

Respondes quod 3º quia voluntas Dna,

ex suppone qd libe se haberat erga productis [vel] productio

creaturarum nario debet exercere exercicio simplr libe aut

voluntario saltem ra carentia cuiusvis decreti productivi nullo

esset voluntaria aut libera rae voluntatis Divinae ita esset quo

dam impossibilis involuntaria aut naria illi conveniens ab

eterno, quia voluntas Divina non potest exercere se libertatis erga

creaturas nihil potuit decernendum de ipsis maxime termini

requirit carentia alicuius actus libere productionis dicatur libe

aut voluntaria simpliciter rei voluntatis Divinae omittentis

summum actum non sufficit ut voluntas absolute potuerit illum

producere solummodo requiritur ut teneatur illud producere in ing

tanti in quo adverteret ... productivum producenda ideo enim rae

voluntatis creatae omissio amoris, vel actus charitatis est voluntaria

et libera aut interpretativa, et virtualis volitio non amoris qua

voluntas potest amare, et non amat quia non tenetur ad amandum

dicitur carentia amoris nullatenus est voluntaria aut libera

simpliciter eiusdem nec actus interpretativus nec exercitium

liberum voluntatis sed Deus licet ab aeterno potuit habere de

cretum ponendi quo potuisset velle et ... universi Lucem

ipsius non tenebatur ad velle ponendi ipsum quia si producere

vel impossibile Deus haberet carentiam ab eterno omnis decreti

ponendo decernente eam Lucem creaturam productivum cuiusmi carentia

non esset voluntaria aut libera rae voluntatis Divinae ipsi forem

nolenti impossibilis quasi in voluntaria aut naria eiusdem

circa corruptione qd voluntas libere se haberat erga creaturas

necessario ... ... sufficientie se habeat solummodo

qd aliquid potuit resolutorie decernatur, volendi illum

producere decernendo non producere illum.

Obiicitur magis quasi vol... Dei

ab eterno careret quocumque decreto ponentis decernentis
illud creaturae cuiusmodi careret ut esset quia ab omnibus poni
ab ipsa liquent sed careret tristens in ipsa negare exercitij
poni si ista negatur sequitur esse nec voluntarij exerci
tij voluntarij et liberj. q. voluntas Dei sequitur libere exerca
ri erga creaturas si adventer eff posita sas ab intus puraca
rentia cuiusmodi decreti poni mas ista gapina (?) utelita
anegare e carentia alicuius debiti sed voluntas Dei non se
quit carere aliqua debita sibi debita ex carentia cuius
nis poni modo aliter fisica debiti ultra a se suis imper
fectiis et ideirco Xo cos. 153. ... ex loco ... Deo summias
negatur alicuius prati importantis imperfectis non tradmittit
in Deo aliqua omnino alicuiusmodi aut de traeri sibi debitis
alioquin Deo tribueret defectus privatibus quod nihil
absurdius potest excogitari atque si in volunte Dei ab eter
no daretur carentia totalis decreti liberi et pone attingen
tis esse si in esse creaturae cuiusmodi carentia haec privatio actus
debiti sequuna negare tractus sino indebite exigi Dei liberi
omnique nec carentia aut omissio actus nulla penitus debiti
nec operantis non esse libera aut voluntaria nec ego ius utcoini
ssedunt oes Theologi alias voluntas media in hoc instan
ti liberi et voluntarie exerceret omissionem aut carentiam
cuiusmodi actus mihi soli quod ibi indebitae q. d. sitat esse saltem
privatio negatur actus nullo modo pertinet esse exercitiis liberi aut vo
luntarij voluntatis aut separari adaequet actus in pra
tibus aut criminalis ergo ut voluntas libere separat esse fact
necessarij e qui se habeat pure de suspensione;

Ultimo quod nostra Dei volun
tas ab eterno sequitur libere exerceri erga creaturas

aliquo exercitio quam inducat aut detrahat a D.na bonitate pone alliciente seu movente ad huiusmodi exercitium sed D.na bonitas nihil quod movens et detrahens voluntatem ad libere se exercendum erga creaturas nullatenus potest illam movere aut allicere ratione carentiae aut suspensionis alicuius volitionis ponitae: ergo voluntas D.na nequit libere se exercere erga creaturas nisi per volitiones ponens quae ditat quod ad libitum exercitium voluntatis D.nae erga creaturas finalicatur D.na bonitate cum ...
motibus D.ae voluntatis ad ... attingit erga creaturas sicut D.na bonitas primario et per se attracta ut ... omnis
... D.a bonitas quatenus movet et detrahit ad libere attingendum creaturas movet ut pone volita, quod sit in genere ... nec detrahit ... ad attingendum ... nisi ut pone cognita = ita in genere appetibili nullatenus finis movet voluntatem ad libere attingendum media nisi ut pone volita quod nulla bonitas potest ac finaliter moveri a fine aut obiecto novo nullatenus volitum
... sed voluntas D.na ... volens D.nam bonitatem ut ... motibus in libitu erga creaturas nequit carere ... volitione pone ac volitio libera creaturarum nihil aliud sit in Deo quam volitio D.nae bonitatis libere moventis ad decernendum ... liberam creaturarum: ergo nullatenus D.nae bonitati ut moventi et detrahenti voluntatem D.nam potest correspondere carentia volitionis D.nae quia ... volitione ...

D... ... perfectioni voluntatis D.nae habere aliquid exercitium liberum erga creaturas liberum non pone finalizatum a D.na bonitate cum Deus nihil possit velle nec volitione formali nec virtuali aut interpretativa nisi propter summam bonitatem actualiter

finalizant; alioquin casalis sequeretur Dei libertatem ergo creaturas si libere exerceret erga ipsas exercitio non finalizato a volitione Divinae bonitatis et exercitium purae suspensionis aut omnibus cuiuscumque volitionis prout ea est necessarium licet aliquomodo finalizato a bonitate Divina a beterno fuisse suspensa a bona volitione prout atingente eam sine creaturis in hoc casu non prout voluisset suam bonitatem ut rationem volendi eam sine creaturis, sed mere negative se habere erga illas quod volitio terminata ad finem ut rationem qua volendi naturae terminatur prout haec necessarium ad finem verum etiam ad ea quae rationes finis essent volibilia, id est Divina bonitas nequit actualiter finalizare quin faciat actualiter volita quae finis nullo modo volitas nequaquam potest movere aut determinando voluntatem ad aliquid exercitium liberum electionibus ea media sed exercitium purae negationibus a bona volitione prout licet finalizatum a Divina bonitate ex dictis repugnat Divinae libertati exercere exercitio quod finalizetur finaliter a Divina bonitate prout tamquam a ratione finali movente Divinae voluntati =

Nec valet dicere voluntatem Dei libere esse suspendenda a bono decreto prout terminato ad creaturas nullatenus se habere neque erga bonitatem suam huiusmodi suspensionem, id quod repugnat voluntatem Dei cum prout terminatum ad suam bonitatem ut rationem volitam finale bonitas Dei ut ratio volita movet voluntatem Dei ad liberas suspensiones quoque actu prout circa creaturas esse exercitium purae suspensionibus finalizatum a Divina bonitate prout volita.

Neque satisfacit haec responsio Divina voluntas ut libere exercendo erga ea creanda non

finalizatur a bonitate divina ut ratione se seu obiectiva ut tantae
amoris ratione, sed prius finalizatur obiectiva ut libere productiva
publica creaturis seu ut est ratio qua volendi creaturas
sed in hypothesi qua divina voluntas exerceret exercitio
pure suspensivo seu omissivo cuiuscumque volitionis
bonae erga creaturas nullo pacto attingeret volitione bona
bonitatis divinae ut libere communicabilis creaturis sub ratione volendi eas libere
creaturas; siquidem repugnat voluntati divinae bonae velle suae boni-
tatis, aut rationem qua volendi eas libere creaturas quin prius velit
ipsas ratione eas libere creaturas ut patet. Ergo voluntas divina ut libere volitiva
creaturas requirit exercere exercitio pure negativo, aut suspensivo
a volitione bona; manifestat ergo voluntas divina ut libera
vili ad creaturas finalizatur a bonitate divina sub illa ratione sub
qua specificatur, sed certe voluntatis divinae ut libere volitivae cre-
aturarum specificari a divina bonitate ratione se seu obiectiva ut natura
amata; ideo enim volitione divina duplex virtualiter
actus misericordiae a actu iustitiae quia misericordia specifi-
catur a bonitate divina ut est ratio sublima misericordiae et iustitiae
specificatur ab eadem bonitate ut est ratio reddendi unicuique
quod suum est; atque voluntas divina ut libere volitiva creaturarum non specifi-
catur nec finalizatur a bonitate divina ratione se sed obiectiva ut ratio
volendi eas libere creaturas.

Deus non potest per suam dextram

modo procedendo hactenus dicta non ex hac suppositione quod
voluntas divina libere se gerebat erga creaturas ut libere volitiva,
necessarium est ut sua actio attingat modo magis perfecto et ma-
gis conformi inclinationi perfectissimae voluntatis sed

respectiua ad volunt. Dei creatã perfectius ẽ ex sũa
minus attingere obiectum aduertenter propositum absatingia [illegible]
onis, talis ex parte quã pure suspensiue se habere repugnat illud
quia repugnat summae perfectioni Diuinae voluntatis exercitium
liberi pure suspensiuum absolute actionis. Maior patet ex dictis
nam sicut ad perfectionem Dei intus spectat, ut modo magis
perfecto et magis diuino exigit ratione intellectualis attingat
quodcumque intelligibile siue primo siue 2do, abstracte et radicaliter intellectus
nullum obiectum intelligibile potest attingere pure apprehensiue aut
opinatiue sed modo perfectissimo omnium omnimo cognitionis
iudicatiuae et resolutoriae ita voluntas adiuncta summae per
fectioni pertinet ut exercitio libero exercitii ex parte actus illos
attingat modo magis perfecto et magis diuino exigit volun
tas, et minor probatur quia respectiua ad quam eius voluntas perfectius est
saltem quoad modum attingendi obiectum sibi aduertenter propositum
modo vitali et resolutorio attingere quam modo inexacto et in
deciso sed voluntas suspensiue se habens erga obiectum sibi propo
situm nihil ponens de ipso decernendo nullatenus attingit
ipsum modo resolutorio aut vitali cum tendit ad obiectum
ponat solo potius suspensiue quod perfectius est et 2° non minus [illegible]
Dei voluntas attingere obiectum volitione pure quam suspensiue
Tertio probatur magis nam si voluntas concepta
pure omissiue se haberet erga obiectum sibi practice propositum
intra terminos [illegible] liberi volitionis pure tali obiecti ratione perfectio
nis aut actualitatis saltem ratione imperfectionis sed exercitium con
ueniens voluntati creatae ratione imperfectionis repugnat diuinae vo
luntati Dei quia repugnat summae perfectioni voluntatis

g^{ra} exerceri exer^{te} lib^o prae negativo magis per se ex.
max etiam potest nullo volta creata potest pure
sus penrine se habere, quia ex pra ratione in actu ex dicto in decreto
diuinis sluta ex qualis ex actu quodque se resoluat atque posse
lib^e suspensive se habere erga obiectum volibile a diuer tenter ipsum
dicenit volunti ral imperfectionis potentialitatis ex defectu
actualitatis in resoluendo circa obiectum.

Proponuntur, et soluuntur argumenta 2^a 3^a

Obijcitur 1°: Volitio D^a, ratione eminentis volibilis creati est libera
libertate contradictionis: sed volitio creata libe^e libertate contradictionis
quae dicta ab libertate contrarietatis exigit ut possit velle et non velle
obiectum libe^e volibile, nec non possit etiam volitio id ponit illud ut ratione
pene haberet cha volitione potius quam voluntatem, sed licet
penendo erga creaturas potuit ab aeterno et suspenso a
abo decreto suo, ex quo libertas contradictionis inducit
impotentiam voluntatis ad volitionem potius alicuius obiecti
et ad carentiam tantum eiusmodi volitionis ex divinis
volitas in libe^e libertate contradictionis ipsa potest posse velle
et non velle privatiue seu omissiue obiectum sibi a diuer tenter
propositum et in libe^e libertate contrarietatis ipsa potest illud posse
velle et posse nolle, ex ipsa varietate certe quod volunti creatae
conuenit libertas contradictionis ratione dominii et perfectae po
testatis supra suos actus liberos id volitas Dei ha
bet libertatis et perfectius dominium supra volitiones
libere circa quam volita creata supra attingit alicuius
obiecti volibilis cum volitas Dei sit libertior voltate creata
et id circo minus necessitata ad libere volendum, ergo
si volunti creatae conuenit libertas contradictionis ratione obiecti
absque libe^e volibili potiori iure conuenit voluntati

D.us extemporerit nostri pone velle & nolle V.3 etiam pure suspensive se habere & negat cuiuscunque volitionis ponend. — V.i quia voluntas creata potest exercere lib.e circa aliquid obiectum sibi indifferenter propositum exercitium pure suspensivum ut docent Scotus, Ferrar. cum Aug.o [illegible] q. 6 ar. 3. § Similiter voluntas D.na sequitur ex anti qua voluntas D.na sit perfectior lib.s quam voluntas creata e minori necessitate ad attingendum cuiuscunque obiecti lib.e volibili, cum minus dependeat voluntas D.na a volitione creaturae quam voluntas creata a volitione lib.o cuiuscunque obiecti; sed si voluntas creata ratione dominii et libertatis potest lib.e se suspendere ab omni volitione pone obiecti volibilis sibi adequate propositi, pariter voluntas D.na poterit libere se exercere circa creaturas exercitio pure suspensivo ab omni decreto pone circa illas —

Ad hoc argumentum respondet [illegible] voluntas D.na lib.o libere [illegible] rationem [illegible] quicunque obiecti [illegible] ... dictis subiectiva [illegible] volendi [illegible] pro volendi [illegible] pone volitionis [illegible] tale primam aut negat [illegible] et [illegible] ... voluntas D.na ratione libertatis et dominii [illegible] volib.e creaturae possit absolute velle esse [illegible] esse ipsius et idcirco [illegible] necessitata [illegible] aut ad futuritionem creaturae quae ad eius [illegible] et [illegible] lib.o libere [illegible] indifferens quam potest velle esse [illegible] creaturae [illegible] illa [illegible] dependens [illegible] voluntate Dei [illegible] eius lib.i exercitii circa creaturas esse [illegible] aut subiectiva ad pone volitionem [illegible] negat volitionis pone [illegible]

summe activi Dns existentis intrinsece privari actione
de facto, intra potia ut supra excidimus in hac nostra
ster volitio Dei ab eterno fuit libera libertate contradictionis quoad
ad eum potius intra actum extrinseci potui excidimus totaliter negative id
existere neque dicatur potuisse velle esse ... creare
quod designatur ... volitio ex ... volitionis autem
ex ... volentis adcuius perfectionem spectat ut eius volitio sibi
advertenter ... resolutoriis ... attingat item ...
Dno
propter suam summam perfectionem ... quam ... aliquid
aliquid obtinentibus, non imperfecto ... obta
... etiam ... attingit indicative seu reso
lutorie quin possit aliquid pure ... aut ...
tive attingere ... disiunctionis volitionem
ut ... volitiva creaturis sequitur libere ... creaturas
quia illas attingat decretis potius et resolutoriis ...
... libera ad decretum potius ... illius
... ipsi ... libera potuit velle ...
esse ... creaturis.

Ad ... antiquis ...
... a Sapientibus Thomistis ... ad ...
... voluntas creata ... potest exercere ...
pure ... actus ... libere ...
supra ... ipsi indiferenter proposita ...
libere ... ipsa intra ... ad volitionem id
etiam ad actus ... quam ...
evidentia ... omissionis intra seu ... actus ...
sibi deviti volitio autem Divina ... ipsa subiectiva
aut intra ad ... aut ... unica et indi
visibili volitione attingat illa nullatenus posse exer
ceri libere exercitio pure ... aliquid exercitii

exer.o imperfecto cum ut supra ediximus supra omissio volitio-
nis bonum etiam hac de tibi creaturis sit tantum modo exercitium
imperfectum et diminutum; licet enim voliti mea sit hac indif-
ferentia tam ut aliqui existimant hac potentis in exercitium
cum ipse voltas Dei nequeat esse potalis hac actus quo ponitur
destinet ad creandum decretum hoc decisa in exercitio eiusdem
sine sequitur quod libere operando erga creaturas nequeat pure
suspensiva se habere ?? valet voltas Dei hac cum supremum libertatis et
dominij dicat dominium quo posuit indifferenter vellere
Lineare creaturas, evidens sine necessitate ab aliquo obiectivis
tamquam exigere quod eius liberum dominium exerceret oportet
necesse est ut exerceat exercitio magis perfecto cuiusmodi est
exercitium ponens et non pure suspensivum cum hac non sit vel
realis aliqualis ex tuo voluntis libere e exercitium in
sequi creaturis ex tuo; =

Vo stringit dicemendo principium
argumentis quia nulla sequitur imperfectio in voluntate Dei
ex eo quod exerceret exercitio pure suspensivo; nulla
est ratio ??? cur et quomodo ex solo possit aperiri aliqua
imperfectio in voluntate Dei carentia perfectionis actualis
nam voluntas Dei maneat suspensionis carens
aliqua actualitate aut perfectione intrinseca perfecta
liberi suspensione nulla sequitur imperfectio in voluntate Dei
quoniam volitio libera ponens creaturas nil addit aliquam per-
fectionem volitionis Dei distinctam a perfectione actuali et formali
nam adiunctam addit obiectum ut communiter docemus; ergo
ex eo quod voltas careret quacumque volitione ponente libertatis
ad creandum nulla sequitur imperfectio; =

Confirmatur ideo voltas Dei potuit
ab aeterno manere suspensa a volitione ponente quia

Potuit interim̄ ducere ratio quod aliquid aliud sectum de
trahat?; tunc [illegible] pone quam pone Voluit ex Antiquitate ni addit
aliquam perfectionem aut actualitatem Dei voliti, sed tradit pro alio libero
Voluntatem, seu tendens pone ad obiectum creatum primum volitionis
nolitionis ni addit aliquam perfectionem aut actualitatem Dei
Voluntati ergo potuit adiquate suspendi ab ori volitione
pone ab aliqua imperfectione =

Deinde [illegible] ideo imperfectionem
interim̄ intra ex pone tractam naturam humanam requireretur
aliqua imperfectio si omnino cessaret a pre dicta trae pro
actualiter ex pone traret naturam creatam ni addit Deus perfectionem
aliquam perfectam aut actualitatem sed tantum ad creaturam libero voli
fer nullam dicit perfectionem aut actualitatem in Voluntate
Dna, ergo pro hoc Voltas Dna ab aeterno fuisset indigens ideo ac
suspensionem requireretur imperfectio non et minus tante [illegible] in volendo
quod si Voltas Dna est summe actualitatis atque non a
summe actualitati in tranda ex si Voltas naturam actualitati
[illegible] volitiva cuiuscumque volibilis sibi proposita ita paritas
extratica cuiuscumque naturam tranilitas quod si subsistit summa
actualitas Dna pro non omne trantis pro hoc pro ipso quod
fiet Dna naturam pro libito pone, et actualiter nullam aliam naturam
trai ita subsistit teneret summa actualitas Dna volun
tas pro prima volitione primam bonitatis Dna pro libito nullum
aliud obiectum pro velit =

Tertio [illegible] quod ad tempus [illegible]
proprium quo Deus libere voluit ex sine creatura [illegible]
aliquid proprium quae voluit ut libertas ita actu [illegible] subsistat

eminentis exercitii Dei perfectissimi. [illegible] actualis productio creaturarum
exercitium Dei ipsius, sed absque ulla imperfectione potest abesse, et Deus
omnino manere summe perfectus, ex [illegible] resolvendi [illegible]
ab illis extrinsecis Dei ipsius ab hoc productio creaturarum a libertate
voluntatis Dei, absque imperfectione potest Deus manere summe
ab his externis prout ut praecipue in hoc casu non dicatur actualis
productio aliarum creaturarum nec actualis subsistentia, [illegible]
[illegible] non requirat perfectioni Dei ipse manere summe

Probatur argumentum a negatione [illegible]
[illegible] ista mea propositio ad quos aspiramus voluntas
qua Deus libere vult esse sine creaturis et ab [illegible]
[illegible] perfectionis intrinsecae [illegible]
[illegible] valeat talis [illegible] volitio qua voluntas Dei qua
vult esse sine creaturis [illegible] non importat per-
fectionem aut actualitatem distinctam ab actualitate volitionis
necessariae ex omnimoda carentia cuiusvis volitionis
[illegible] sequeretur velle Deum non esse actualissimum
[illegible] summa actualitas Dei volitionis quin ex-
tensa sit ad omne volibile sibi propositum, sicut et resolutoria
[illegible] nimirum qua volendo et nolendo qua ipsius et
ideo talis qua ut explicat [illegible] voluntati Dei indicat
perfectionem distinctam a perfectione volitionis necessariae
[illegible] summe perfecta volitio necessaria, sicut [illegible]
[illegible] quia sicut talis qua qua voluntas Dei denominatur
libere volens aut nolens bonum creatum sine perfectione
speciali, ita a perfectione volitionis necessariae, ita talis qua qua
in his Deus trahit ad creaturas exercitium aut potest non importat

perfectionē dicitque nulla necessaria identitas, i.e. per creaturam; bene potest
inter ad ipsa creata nusquam solita, imo exigiam aliquam habe-
re imperfectionem in Deo. Ita nego, ita nec tamen quia summa
actualitas Dei exigit exigit intelligentiam po[ne] a hac parte
et ergo nullius necessarium respectum similiter in Voluntate Divina.

Ad 2. Vt 3 aggrediar negando causam pro-
videntiae quare carentia decreti ponit esse Antichristi saltem
tamen de facto necessario imperfectio cum Voluntate. Deo quia
huiusmodi alterius permanentia perfectio aliqua perfectione
volunt[ati]. nullius sed quia Voluntas Dei eadem actualitate
qua voluit de facto futurionem aut productionem Antichristi saltem
tamen posset voluisset productionem cuius tempore noluisset.
ipsius esse exerceret posse. Deus est actualissimus et perfectissimus
quod hic non fuisset volitum Antichristi saltem dicti determinati quia
in hoc casu voluntas Divina caruisset existentia pro eius reso-
lutione: ita neque sibi per volitionem ponit tantum ad nos esse Antichristi
ad ponit nolendo eadem tamen et actualitate intra qua de fac-
to se determinavit ad esse eius et item quod hic vult sequeret
volitum Antichristi nullo tamen ex hoc sequeretur indeterminatio aut
possibilitas intrinseca aut extrinseca in Voluntate Divina. Itaque
hic vel contingeret remaneret suspensio a hoc decreto ponendo
crea creaturas.

Ad 2 3 fuerit dicendo magis ideo
suspensio a tali nullus sui non arguit imperfectionem in
persona Divina quia ponit talis nullus ad eius perfectionem
neque formaliter neque aequivalenter declaramus quod Deus non est sui perfectionem
perfectionem formaliter nego magis et sub eadem distinctione nego
quia actual. proponere tamen magis creaturam nullatenus perficit

oppos. D.us p[er]onis D.æ dici nihil nec opportunis a quo quin in
Subiis tenet ab æterno summa et infinita perfec. et actualitas
D.næ p[er]onis cuiusque sit illa ab æterno in his omnibus naturæ
manere ex quo per dignitatis quomodo subiectio aut carentia
cuiusvis rationis p[er]onæ voluntatis D.næ erga creaturas ampliaret
volitionis D.æ in ee actualissima siquidem in hoc casu attingere
in et huiusmodi volit. in perfectionis quia quæ ad majorem
generalitatem imperfec. in scientia aut intellectione D.na ipsa si
attingeret quæcumque intellectione q.uam sumbus d.is sibi unitas
in ee intelligentis ita in volitione D.a ut liberæ creaturæ
da ergo creaturas est imperfec. si creaturis sibi propositis et
unitis in ee obi volitis, ni attingeret volitionis porro quia
praeter sicut repugnat summæ et infinitæ actualitati D.næ p[er]onæ
in trane p[er]onæ et real. q.uam repugnans creatæ sibi physice unitas
unitas ita repugnat infinitæ actualitati volitis D.næ in ea
p[er]onæ volitiva in physice p[er]onæ trani ad quodcumque voli
bile sibi adiunxerit unitis ex p[er]onæ ab æterno supponatur perduc
tionis creaturis expositis in intellectu D.iny hinc sequitur volitionis
naturae extendi ad huiusmodi obiecta volitionis
vitali p[er]onæ volendo et p[er]onæ nolendo ipsis.—

Add 3. Itaque ratio quod supposita
dubitatione oppositiq[ue] et misericordiam voluntate in Deo eius
p[er]ni attributa d[e]inde exigit æqualis subordinatur imperfectionis
intus et voluntatis. Unde si sequeretur aliqua imperfectio
in illis ex carentia productionis ad extra si voluntas
p[er]onæ noluisset productionis creaturas cum sit ita ratio exigit
p[er]onæ executive subordinari in operando p[er]onæ superiori

etiam de tali? Voluntas autem 2° sive exitus movere de trans se ipsa, et reliquas potentias executivas aeque necessarie ut ex suis beneplacitis exerceant exequibiles mis resolutoriis, sic iterando ipsas ad operandum extra partem volitionis, id est operanaus per actum notionis. =

2° pest. Dixi misericordiam quoad actuale exercitium miserendi et inadequatum exercitium ipsius Dei consistit in volitione boni partis creati minimum sublevantis miseriis. Unde ex eius carentia nullatenus sequeretur aliqua imperfectio in volte. D., quia in hoc casu voluntas Dei haberet supereminentia ab omni exercitu, posita solum dumtaxat careret denominatione volitionis ex bonum creatum parti ex qua carentia nulla sequitur imperfectio in Deo, nam cadit actualitate et determinatione qua Deus, seu Volunt. Dna de facto voluit benefacere creaturis posse noluisset illis communicare beneficium, et aliter non careret actuali exercitio misericordiae ... ergo propositum procedit neg. a. distributo ad distributum actu arguere hoc modo; Voltas D. pest ab eterno carere tali posita qua tollit bonum sublevantis miseriis creati, ergo poterit carere omni exercentia posito qui Deus argumenti est vitiosus ut sistas ex regulis dialecticis =

3° pest. respondere quod suposita dicte vigor ab intra et volte posita executiva in Deo seu productiva ad extra operatur actione virtuali ter transeunte et sic potest subsistere omnino perfectio vigor qui denominetur actual productionis aliquam creaturam quia actio virtualiter transiens quoad

denominationem sufficit pro operante, sed potius effectum productum ad extra, et idcirco eiusdem dependet a propria productione eius; nisi effectus voluntas volicennit ab aeterna decreti non esse creaturam, actionem immanentem quae nec quoad entitatem nec quoad denominationem dependet a propria productione et idem voluntas Dei est ab aeterna suspensa et imperfecta quam nullibi in operatione imperfectio non sit esse suspensa a productione cuiuscumque creaturae.

Dices: angitur voluntas Dei nihil creaturarum remanebit contingentia ut colliter decernendi ipsi voluntas Divina requireret manere suspensa et necessitata ad volitionem propriam creaturarum: sed opponitur libertati Dei volendi ipsam ad suspendendum se ab omni actu proprio, nisi per quia si voluntas Divina non posset se suspendere a volitione et nolitione obiecti contingenter existentis, esset absolute necessitata ad actum volitionis tantum ad huiusmodi creaturam: sed ut verificatur Deum voluntate nihil creatum velle necessario.

Ad hoc argumentum dicitur quod quotiescumque Divina decernit Deum non esse necessitatum ad amorem seu volitionem creaturarum solum dicit nullum bonum creatum esse summum perfectum ex meliis objecti necessitare Dei voluntatem ad eius amorem, aut volitionem qua Deus vellet potius illius existentiam perfectionem exigi: sed opponitur libertati Divinae volendi ipsam creaturas necessitatas ad actum quo vellet ipsis communicare existentiam: non opponitur ipsi necessitas ad decernendum propria aliquid de ipsis, et ad se suspendendum ab omni decreto et de tali propria qua huiusmodi necessitas non oritur a bonitate et perfectione obiecti volibilis, sed a perfectione ipsius Divini volitionis

ex suppe qualiter excecca[illegible] et a libero excreat[illegible] [illegible] divina
exercere exer[illegible] per facto, et resid[illegible] toris [illegible] [illegible] potentiis manene
sio sugenera et ixxes stita [illegible] ind est volunt[illegible] ab aeterno
ni est necessitate ad a mor[illegible] creant[illegible] [illegible] est necessitas
ad [illegible] [illegible] aliqd [illegible] sibi [illegible] [illegible] per
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sa libere [illegible] [illegible]
[illegible] bonum existenti[illegible] [illegible] fals[illegible] [illegible] [illegible] actualiter
volti [illegible] manene surgeni[illegible] et ixxes [illegible] [illegible] de hoc
dubio.

2° Theologica

12 An Demones, vel animae separatae damnatorum vere et realiter patiantur ab igne tartareo, et quomodo huiusmodi ignis possit illos torquere.

§ 1.

Proponuntur notanda initia et sententiae referuntur

Ante resolutionem propositi dubii gratia maioris claritatis supponendum ignem illum tartareum, qui dicitur [illegible] Dei justitiae vindicativae designatur ex[illegible] omnibus damnati in penam suorum delictorum [illegible] illud Matthaei 25 ite maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis eius, esse vere ignem corporeum, et [illegible] eiusdem speciei cum igne elementari ut docet D. Thomas in 4. distinctione 4 art. 2 quaestion 1 [illegible] et explicationibus [illegible] [illegible] Judith 16 [illegible] dabit ignem et vermes in carnes eorum ut urantur et sentiant usque in sempiternum et Apocalypsi [illegible] 20 Diabolus missus est in stagnum ignis ubi est bestia et [illegible] cruciabuntur die ac nocte usq

vim sempiternam hinc etiam ad eas regulas Augustini ista [illegible]
scripturae accipienda sunt in toto rigore quod excludunt
aliqua inconvenientia, scilicet bonos omnes: [illegible]
quia in scientiis ex eo quod ignis [illegible] sequens [illegible] ut [illegible]
et corporeus [illegible] ignis inferni et malos [illegible]
[illegible] in errorem Calvini et aliorum [illegible]
ignis inferni et purgatorii vere et proprie corporei
[illegible] metaphorice.

V. [illegible]

Theologica concertatio.

Utrum Daemones, l. animae separatae damnatorum vere, et realiter patiantur ab igne tartareo, et quomodo huiusmodi ignis possit illos torquere.?

§ 1.us

Ante resolutionem propositi dubii gratia maioris claritatis 1.° supponitur ignem illum tartareum, quem Deus dispositione divinae iustae vindicantis designavit, et praeparavit omnibus damnatis in poenam suorum delictorum iuxta illud Math. 25: *ite maledicti in ignem aeternum, qui paratus est Diabolo, et Angelis eius*, esse vere, et proprie ignem corporeum, et materialem, eiusdem que speciei cum igne elementari, ut docet Aug. M. in 4 dist. 44 q. art. 2 q.la 1.a in corpore. et patet ex pluribus sacrae Scripturae locis: nam Iudit 16 dicitur *dabitur ignis, et vermes in carnes eorum, ut urantur, et sentiant usque in sempiternum*: et Apocalyps. 20: *Diabolus missus est in stagnum ignis, ubi est bestia, et pseudopropheta cruciabuntur die, ac nocte usque in sempiternum*: tunc sic, sed est regula Aug. verba sacrae Scripturae accipienda sunt in toto rigore, quando ex illis non sequitur aliquod inconveniens, l. contra fidem, l. contra mores bonos: sed ex nullo sequatur inconveniens ex eo quod ignis torquens spiritus sit materialis, et corporeus, affirmandum est ignem inferni esse materialem, et corporeum. unde reiiciendus est error Calvini, et aliorum asserentium ignem inferni, et purgatorii non esse vere et proprie corporeum, sed solum metaphorice. 2.° supponendum est eiusmodi ignem esse ... poenale ... spiritibus damnatis: ... ignis inferni non ... dictis spiritibus, nullatenus illos affligeret, aut torqueret: ... certum est, et indubitatum apud omnes Theologos catholicos ... Daemones et animas separatas pati et affligi igne tartareo: ut docet Mag. D. Aug. lib. 21 de civitate Dei cap. 10: *miris, et ineffabilibus modis sive infernalis spiritus cruciat*: quod testimonium consonat diversis testimoniis sacrae paginae, quibus aperte asseritur spiritus peccantes vere cruciari igne tartareo: quod ... asseritur a D. Petro 2.a epist. cap. 2: *Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos*. 3.° supponendum est nec ignem nec aliud elementum pure corporeum ... ex vi propria, et ...

exigentis posse naturali actiuitate agere ... extra ... effectiua in spum quia nulla substantia corporea, quamuis ... actiua sit naturaliter agere extra ... quod eius actiuitati naturali non subiiciuntur: sed spiritus Angelici non subiiciuntur ... alicui substantiae corporeae ut ... ac proinde nullum elementum corporeum per propria virtute naturali ... effligere ipsum, ut docet D. Aug. in 4 ... q. ... his verbis: quamuis res corporea exima virtute habeat, ut sit locus spiritibus spus non habet ex sua natura, quod spum cruciet ipsum detinendo, et alligando, sed hoc conuenit ei inquantum est instrumentum diuinae iustitiae. ... suppositis.

... Relicta ... antiquorum ... huius temporis Scholasticis diuisi sunt in plures ... serit ignem corporeum inferni torquere et affligere Daemones immissione speciei intentionalis, seu hoc precise, quod ... ignis ... in intuitu Daemonis ... aut intellectus sui spiritus: ita discurrunt Gabriel, Scotus, Richardus, ... D. Gabriel Vasquez.

... affirmat ignem corporeum torquere Daemones ... illis instrumentaliter quandam speciem intentionalem ... representantem ... Beatitudinis amissae, ex qua resultat ... in daemonibus vehemens dolor, et summa tristitia: huic ... subscribit Arrubal ... disp. ... cap. ... cum aliis RR. ...

... docet ignem corporeum non physice, sed moraliter torquere Daemones, ideo quia ... existiment Deus ... physice ... poenam ... Daemonum ad praesentiam ignis tartarei: huic ... accedit ... Alarcon cum aliis DD. ... famil...

... Smus ... Franc. Suarez dicentibus ignem tartareum torquere Daemones ... physice in illis quandam qualitatem nouam, et disconuenientem eorum naturae, quae eatenus dicitur disconueniens spiritibus, quatenus ... ... maculat eorum naturalem pulchritudinem.

Ultima ... tenet ignem inferni in virtute physice torquere Daemones efficienter alligando ipsos ... qualitatibus alligauit, qua ligantur loco corporeo, et detinentur, ne possint ... discerpere, aut mouere ad aliquas partes, et alia loca: quae qualitas eatenus dicitur disconueniens, et poena Daemonibus, quatenus eorum ... intrinsece aggrauat et ligat illos impediendo ab exercitio libero suarum ... : hanc ... tenent omnes fere ... et ... RR. qui ... explicant poenam Daemonum ... alligationem ad ignem naturalem, et corporeum.

§ ...

1.a conclusio: ignis infernalis non torquet Daemones per precisam immissionem speciei intentionalis representantis eiusmodi ignis: haec conclusio probatur 1.o speciei intentionali

intibilis repraesentativa ignis tartarei è species respicit Obiectum naturale spectans ad naturalem perfectionem universi, sed species de mortuis proveniens cit divina

Obiectum naturale accipiunt ab initio species intelligibiles cum Christo dochina ...

quas exsurgentes ... et ibi saepius, nullius species Angelicum successive

recipit species intellectibles rerum naturalium sed ab initio suae creationis qui

... Angelus beatus suae species intellectivum totaliter completur ... speciebus

intellectibus quae a rebus naturalibus aliquam speciem ... de novo reci

pere: ergo species angeli nullo modo ab igne corporeo inferni recipit species

repraesentativas illius et tortor ... torquet Daemones ignis tartareus per

... Spei ... quae doctrina ... Dionisio cap. 7

de Divinis nominibus ibi ... docet Angelos a rebus ... accipi

pere species intellectibiles ... cognitionem ... his verbis Angeli non congregant

cognitionem a rebus divisibilibus aut sensibilibus sed ab initio suae creationis

... plenam omnibus ... intelligibilibus aut sensibilibus omnium rerum naturalium

2° ... recedendo ... tanta

... mortis ... Daemonis quia

dato et non concesso quod ... intellectiva ... specialis recipere ...

intelligibilis repraesentativa ignis tartarei ... in modo ... motivo et

... speciei ... in hac hypothesi recepta specie

repraesentativa ignis ... vere ... Daemonis aut

... effectiva ... ignis tartareus ... cruciat Daemones per

immissionem speciei intelligibilis sed ... aliqua qualitate aliquo modo

... qualis ... quia nihil potest active cruciare

aliquem nisi ... sensitiva, aut ... effective producat

aliquid sibi ... et nociva aut disconveniens ... ut per discursum

... qui ... Deus ... recipit aliquid ... quale

ab illo a quo effective affligitur ... quia ... receptione mei

intelligibilis ... aliquid ... qualis

nulla tenus ... potius ... et ... adornatis

nā quilibet ubiq. per hoc recepti per visum spiritu ad dictū
dictionē nō mali expressum sū species intellectus rationis corporei fan-
tasiei perficiens et complens intellectū Angelicum quem dumtaxat dilectionē
obiecti mali quae donat mali experientiā ignis ipsius eius certissimē
cognitionē: cum visus enim mali esse per sectionē dictionē mali
operationis quae contra tendo ab ipsius natura et Angelico quibus
accedatur ignis tantaque caare in ipsis Demonis idē intelligentiā
visus nullatenus hinc potest deduci Demonē torqueri aut vere
et realiter cruciari receptione spei intentionalis sū potius
secundū quod perfici et compleri ad potentiā eius. Legatur S. Thomas in 4 dis-
tinctione 44 q. 3 a. d. 5 ubi docet neque speciē intelligibilē alicuius obiecti intelligibilis
nec visionē intellectualē absque caato posse esse sensitivum aut tractivum
intelligibile si sumatur sū in eius quilibet cognoscendo et actualiter
considerando delectet et cum dictis tertio quae per visum intellectualis ignis
intentionalis cruciat sensitivus in quocumque sive per visum aut cognitionē ignis corpo-
rei sū ignis apprehendit ignē ut nocivum videtur. Unde
non species intelligibilis ignis cognitionē et nocivā rei Demonis sū quibus
apprehenderet ignē esse sibi nocivū per alicuius qualitatis ab
ipso efficienter cadentis et idcirco ignis apprehensus a Demone
cadit excitativus quia apprehensio ponit obiectū quod sibi erit rea-
liter cruciat neque apprehendendo sū species aut cognitio id
sū ca caaliter actualis affectivus. Unde S. Gregorius in 4
Dialogorum docet animas separatas et Demones per patientiā
videndo ipsius ignē id experiendo effectū poenalē ab ipso caaliter
Nec propositio firmatur sū potuerunt salis-
facere dicendo quod licet species intelligibilis alicuius obiecti sū precisiē
atque intentionalis non sit nociva nec maxime malis et idcirco
nec caativa doloris, ceterum species funesta representativa obiecti
nocivi potest caare dolorem et tristitiam et idcirco experienti

tartareus sit spes repraesentans obiectum [illegible] seque ignem torquere
speciebus intelligibilibus per [illegible] cuiusmodi spei cessit spes quae disfi-
neita quatenus repraesentat obiectum inferius nocumentum inferens. =

Non tamen satisfacit haec solutio quia ex illa
sequitur quod [illegible] ab igne tartareo non tamen ratione cuiusdam rei spiritua-
lis ratione solum praecise ratione obiecti repraesentati nimirum quatenus hu-
iusmodi spei repraesentat intelligenti obiectum sibi reale nocivum; sed species
intelligibilis ignis tartarei, et consequenter ex illa causata praesupponit existe-
ntiam obiecti alicuius rei realis et physicae lesivae Demonis ex parte Demon-
is torquentis nec cruciantis per se et formaliter ab igne tartareo
ratione speciei intelligibilis sed ratione alicuius qualitatis afflictivae
seu effectus penalis per ipsum repraesentati et idcirco, recte docent
Thomistae in quarto sententiarum loco supra allegato nullum obiectum ut
sic cognitum esse aliquo modo [illegible] aut dissonum cognoscenti
aut nocivum ipsi quamvis faciens apprehendere seu cognoscere alicuius
obiecti [illegible] quatenus proponit cognoscenti aliquid obiectum vel
esse aliter sibi nocivum.

Probatur haec ratio ignis tartarius
vel realiter cruciat Demones ratione illius quod causat in illis aliquid
malum ipsis reale penale solum per species intelligibiles ignis sive aliquo modo
malum penale ratione speciei sed solum repraesentativa huiusmodi mali
sed ignis tartareus non cruciat aut torquet Demones per immi-
ssionem spei intelligibilis sed ratione alicuius qualitatis afflictivae aut
dolorificae repraesentatae ex parte obiecti unde constat non malum penale
privat subiectum aliquo bono relativo et aliquo modo contrariatur
alicui perfectioni; specialiter inclinationi ipsius subiecti spei re-
praesentativa nullius obiecti quomodocumque nocivi est opposita nec privativa. —

nec Dixit alicui bona aut perfectioni spes finalis requidi cet Pro hac spes Patriorum quem fuit Patria regnum genitiva seu precise quantum ad suam ruit malum penale qui ...

... Vel puniunt scilicet Deus amari dicit certa regula quam ... delectat premiantis seu merentis collatio boni delectabilis ... punienti torquet puniti seu delinquentis inflictio mali penalis utque ... ut Deus defacto premiaret Beatos ... bonum summe delectabile ita per ... Divinae iustitiae ... tartareum torquere Demones affligi et cruciari ... taliter illos torqueri aqualitate nocina ignis receptor ... qualitas ... nocina ... quibus ... illos ... inclinatio ... libertati ... ut dicimus infra

Questio

Demones non torquentur pena poena sensus pena distincta pena essati damni pro hoc precise quod ignis tartareus instrumentum est spem ... reparandi ... Dei essalis seu Visionis Beatificae

Hec ... quia ignis tartareus ... a Deo ut ... iustitiae ad puniendos et affligendos demones pena poena sensus ut distat a pena poena damni ut ... graviores Theologi: ... necesse est quod cruciet eos ... aliquod malum poenae distinctum ... seu carentia Dei essalis ... peccati ... Demonum ... duplex pena una ratione aversionis ab ultimo fine ... carentia aut primo Visionis beatificae et altera ratione ... conversionis

ordinate ad creaturam; Ratione pena potius sensus consistens, quam privatio boni Divini, id est pena positiva, quae aut receptione ... mali corporalis afflictivi instrumentaliter causati ab igne tartareo. Consonum enim est rationi iustitiae ut peccatorem puniat per ... instrumento creato, et potissimum corporeo, utpote qui delectatus est ad bonum creatum, noluit se subiicere Deo, subiiciat corpori.

Dolor instrumentaliter causatus ministerio ignis vilis creaturae, ... ignis infernalis ... dolor, et tristitia quae causatur in demonibus ex apprehensione boni, amissi, spectat completive ad penam essentialem damni ut distinctam a pena sensus: Ergo ignis tartareus physice, et realiter torquet demones pena sensus ut distincta a pena essentiali damni. Necessum est ... physice et realiter causari aliquid mali penale positivum distinctum ab apprehensione carentiae boni Divini, essentialis ... quae ... damnatis oritur dolor aut tristitia ex carentia cuiusvis boni Divini essentialis; ita Beati ... vehementer delectantur aut gaudium de huiusmodi ... id gaudium Beatificum Beatorum oritur ... seu ... boni Divini, completive spectat ad premium essentiale boni, ... proprietas illius ... aliquorum ... illa ... premium essentiale Beatificum ... proprietas illius ... vehemens tristitia quae damnatis oritur ab apprehensione carentiae boni Divini essentialis completive spectat ad penam essentialem damni et idcirco illa ... penam potius sensus quae causatur ab igne tartareo instrumentaliter.

Rursus post persuadere ... ... species ignis tartarei nulla sensus pena ... ... Demoni boni essentialis ut amissum seu ... ...

ne sacr. pertensione bis caata abigne corporeo potest esse
tiua priuatis. Dico, qualis coaget et anima quae sex pmittit ad
... et separati 5. 3. Hoc supposito dico quod qualis est ratio ... ra
ruciare demones caq. do illis quas 2 intellectus separantis privationes
... quae ... nulla ...
pena, una visionis Beatificae cum nulla connexione aut ... anitudi
... illis nec priuz caq. neminem ... separari demo
... privationes cuiusmo ... coaget privatio
... separa ... indirecte ... ex ... separatim
... docent ... q. 64 ... sine
... abigne ... separat ... enim ...
... visione Beatifica nec posterit ... indirecte privare
cuiusmo beatitudinem ... et ideirco peccatum ... sufficienter
... separando ... qualis ... minus
... priuatis.

§ 5.

3.ª Diʼo.

Ignis tantum non torquet et cruciat demones physice et real ... faciendo aliquod ... bonum, seu malum penale, et ideirco cuiuscumque ... est instrumentum physicum. Diʼo ... caq. diu torturam demonum et tantum concurrit moraliter ut primum condicio.

Haec ... directe cedit ... A. 32. ... qui existimant ... nullatenus esse instructi physice caam ... nova ... idiotismo ... cuiusmo ... facto ... sine ... igni infernali ... tamen ... Theologorum ... Tamen ... tredit.

Probatur Vᵒ testimonijs Sacræ Scripturæ quæ clare ... dictos
ignis tartarei dicuntur Diuinæ Iustitiæ instrumenta ... ad excru-
ciandos Spiritus peccantes ex lacu ... Dei esse cum ... justitia
... qua cruciantur demones ... ignis ... caa...
... dico ... ut ... Diuinæ Iustitiæ ...
per vexillo ... Diabolus ... ignis
nis et sulphuris ubi est bestia et ... cruciabuntur
die ac nocte in secula seculorum ... Petri
cap ... ubi ... his verbis Angelis peccantibus Deus
non pepercit sed ... tartarum tradidit cruciandos ... testimoniis
aperte ... Dei
... tartarei ... Diuinæ iustitiæ ad ...
tortura demonum et reprorum damnatorum ... illud ... habetur
... ite ... in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis
eius ... testimonijs Sacræ Scripturæ ... ignis
tartarei ...
... demonibus.

Vᵒ ... ex D. Augustino qui
... de ciuitate Dei ... docet ... ignis tartarei ...
realiter ... demones ... his verbis ... damnatorum ... ig-
nis ... cruciandos ... demones ...
... verbis ... testimonio ...
... aperte docet ... conformitate ... ducit ...
animæ separatæ ... cruciari ... hominum ...
... prefato testimonio D. Augustini ... ignis ...
... demonibus ... in inferno ...

ipsorum realis ignis constitutivi materialis per modum ad quid torquenti daemones et operarentur ipsius damnatorum vel modus crucianti ab igne tantumodo: Porro huius enim dicti igne ut veteres persuasionem, in actu physico per nos non est demonstrari idem quod torqueri a Deo adaequatis ignis

Tertio hoc probatur ex doctrina quam pluribus locis pertractavit de poena spirituum expresse affirmat ignem elevari a Deo instrumentum physicum physica et realiter calefacere malos spiritus ad quid torqueri eum ita, sicut quod dependere docet ipsa quae pro aliquitate quod dicta anima et in corpore coniungi ignis tenetur instrumentum quod virtute divina daemones spiritus utramque dependere agit, illa instrumentum divina virtute ad docet quod dicit, et affirmat quod licet ignis corporeus habeat eiusdem naturae per quam agere possit operare quod ipsis illis cruciandos. hoc tamen illi conveniret quando assumitur a Deo ut instrumentum divinae virtutis: Secundo ignis tantum causalitate efficiens cum tales ex parte ipsa poena daemonum operatur adversatur doctrinae D. Thomae ex religionis prout pertractavit scholastice.

Nec autem tantum ex timore possunt adversarii satisfacere argumento Angelici praeceptoris et reliquos Patres qui asserunt ignem torqueri carere damnatos nec intelligendos de causalitate physica ignis. Cum enim causalitas instrumenti physici ex se de causalitate quasi moralis per quam quatenus Deus ordinavit hoc tangere damnatos per ipsos seruus ab igne praesentes ignis Corporei quamplurimum affirmavit ignem esse causam moralem aut demerere ad torquendos

pm conditionis sequa n quid sit V. ergo phisice causa efectiua illius =

Non quoque satis fac[illegible] sol[illegible] Sco-
tistis loquar efugiunt nam Scotus ploci[illegible] nuper adiu[illegible]
[illegible] sepius afirmat per virtute divine electionis [illegible]
[illegible] vindicatiua vere realiter agere in spiritus a[illegible] [illegible]
causa influens in aliquem efectum vera, et reali actione [illegible]
debet esse vera, et realis causa phisica, nec [illegible] nec [illegible]
actione [illegible] influat [illegible] phisica [illegible] verum Scotistae
[illegible] [illegible] ut [illegible] divine iustitie [illegible]
real[illegible] [illegible] [illegible] per aut [illegible] phisi-
ca et [illegible].

2° impugnatur eadem [illegible] ostendendo
esse [illegible] testimonio Divi Augustini et Divi
Gregorij nam D. Augustinus arerit a [illegible] [illegible]
cruciari [illegible] [illegible] vere [illegible] [illegible] causaret [illegible]
[illegible] phisice et realiter agendo [illegible] [illegible]
[illegible] cruciare spiritus vere, et mire [illegible], sed solum illum [illegible]
[illegible] spiritum [illegible] presentia nulla vera causa-
[illegible] [illegible] Augustini [illegible]
[illegible] testimonium [illegible]
D. Gregorius [illegible] [illegible] docet [illegible]
cruciari in inferno [illegible] adpr[illegible] [illegible]
[illegible] illos [illegible] taliter cruciari [illegible]
[illegible] causato [illegible] [illegible] Spiritus damnati
cruciantur in infernis [illegible] [illegible] sed experien-
[illegible] eius [illegible], id [illegible] non causaret phisice aliquod malum
penale, aut [illegible] demonibus nullatenus cruciari

experimentando eius eff[illegible]: [illegible] concurrit [illegible] adq[illegible] [illegible] demonum [illegible] in presentia [illegible] fin[illegible] caa[illegible]
[illegible] repugnat [illegible]
[illegible] posse instral[illegible] fisice [illegible] demonum [illegible]
[illegible] virtute Diuina animi [illegible] instrumentum phi
[illegible] phisice caalitatem qua torquens spiritus damna
[illegible] stabit exsolue argumentum [illegible] a aduersarijs [illegible]
[illegible] impossibile [illegible] Corporea [illegible]
[illegible] tantarum actiuitatem [illegible] phisice torquendi [illegible]
[illegible] phasi quia eatenus [illegible]
[illegible] repugnat actiuitatis [illegible] phisice agere [illegible] qua [illegible]
[illegible] et male et [illegible] patiens [illegible]
[illegible] phisice actioni [illegible] actualiter alicuius
[illegible] Corporis [illegible] ex hoc [illegible] infertur [illegible] tartareus
[illegible] et [illegible] fisica torquere demonem [illegible]
[illegible] Deo eleuatur ad [illegible] phi
[illegible] in[illegible] torquendum [illegible] dicere [illegible]
[illegible] posse [illegible] fisice instral[illegible] demonem [illegible]
[illegible] qualitas [illegible] fisice [illegible]
[illegible] qualitas [illegible] et [illegible] subtogatiue [illegible]
[illegible] naliter loquendo qualitas gratiæ sanctificantis qua
[illegible] qualitas [illegible] in sub
[illegible] sanctificantis caalitate phisice ab elemento [illegible]
[illegible] aqua Baptismalis virtute Diuina eleuati
[illegible] docent sapientiores Theologi [illegible] dactam
[illegible] nouæ legis [illegible] caalitatem [illegible] phi
[illegible] sanctificantem [illegible] qualita [illegible]
fisica demonem [illegible] spiritualis [illegible] subtogatiue

Spuali [illegible] nauit ut phice, et [illegible] in [illegible]
igne corpores [illegible] sed virtute diuina eleuati [illegible]
qua [illegible] nec [illegible] ignis eleuati ut instrum. diuinum [illegible]
[illegible] torquendos demones =

Supposito qd [illegible] corporeo
corporeo ee instrum. phice cruciatibus [illegible]
defacto illi ee [illegible] phisica [illegible] ex parte
demonum quia dicat ex dictis SS PP quos [illegible]
[illegible] sensu theologorum ignis tartareus [illegible]
[illegible] penam demonum sed illud [illegible] efficie
mali [illegible] nullo [illegible] causae causitas [illegible]
efficia pura moralis [illegible] in rebus inanimatis non cadet
[illegible] efficia [illegible] impropria et metaphorica: [illegible]
[illegible] in igne corporeo ad phisice torquendos demones
[illegible] concedi causalitas phisica ut [illegible] [illegible]
dicta SS PP [illegible] ignem [illegible] realiter torquere [illegible]
natos =

Probatur [illegible] nam Catholica dicun
[illegible] certe [illegible] apud theologos ignem tartareum
[illegible] cruciare demones et idcirco illum designari a Deo ut instrum.
[illegible] causatiuum mali [illegible] demones [illegible]
corporeus nullatenus [illegible] mali penalis demonum causali
tate morali ut [illegible] phisica [illegible]
concedit in igne tartareo aliqua causalitas [illegible]
penam demonum necessario [illegible] eiusmodi causalitate
esse phisica [illegible] et [illegible] et ideo
[illegible] de causa moraliter penam demonum quia [illegible]
phisice [illegible] aut [illegible] eiusmodi penam [illegible]

ignis tartarei sed quia praesentia ignis tartarei, id quia prae-
sentia ignis tartarei exclusa causalitate physica erga malum poe-
nale daemonum, quia Deus non influit moraliter poenam a
Deo inflictam et quibus [illegible] ex 1o [illegible] ignis tarta-
rei nullatenus causae torturam daemonum nec causalitate phy-
sica nec morali minus et Deus punit ipsos damnatos ad
praesentiam ignis tartarei ita praemiat gloria Beatos Beati
ad praesentiam caeli empyrei [illegible] adeo locus destinatus
rigore divina poenam damnatorum ignis tartareus aut
subterraneus ita bonus a Deo [illegible] gloriam Beatorum
caelum empyreum. Et Deus non praemiat Beatis gloria [illegible] ad
praesentiam corporali empyrei caeli [illegible] de [illegible] locali
praesentia caeli causae moral gloriae Beatorum [illegible] et Deus
non infligat poenam daemonibus ad praesentiam ignis [illegible]
poenam causae moraliter poenam daemonum

[illegible] moralis
alicuius effectus [illegible] movet [illegible]
vero [illegible] efficaciae eatenus [illegible]
[illegible] quatenus [illegible] orationibus movent
[illegible] divinae voluntatis [illegible]
[illegible] ignis tartareus nullatenus movet nec
motione [illegible] nec [illegible] nec imperativo nec
denique imperativa [illegible] voluntatis divinae
physice et reali inflictur poena daemonibus [illegible]
[illegible] nec [illegible] capax deprecandi [illegible]
mandi aut [illegible] nullatenus intelligi potest quomodo
de huiusmodi ignis possit moraliter movere voluntatem
divinam ad physicam et realem efficientiam poenae [illegible]

Demum evidenter excludit causalitatem physicam igne extra
ssa... quia ignis tantum est causa poenae eorum daemonum, nullatenus
intelligitur causa moralis, at tribui extenditur qui negant
absolute igni causalitatem physicam necesse ut fateantur nullo
modo esse vere tortorem daemonum.

Negetur magis quod ignis tanta
nequit esse causa moralis moraliter influens in poenam physicam
daemonibus. Nam causa moralis specialis vel eius generalis ubi (?) per
se nequit igni dici causa moralis initialis seu poenae eorum
daemonum; quia nullo modo potest verificari ignem tantum esse mora-
liter causam eiusmodi poenae. Etenim quia neque igne causalitas phy-
sice non statuitur in effectu, quin physice sed ut alicuius causa morali
et alia physice moveatur ita igne causalitas immoralis, ut instru-
mentum morale, ut moralis causa necessario ad motorem na-
turali moveatur a causa principali prius, quam esse (?) 3 (?) ... ignis
tantum moveri motione morali, ut distincta a motione
ad causam ... poenam eorum daemonum ... potest a Deo
moveri motione morali ille creator requirit capacem
obediendi tali Domino precepto aut Domini ... obedienti
eiusmodi scire intellectiam. Quod repugnat igni; ergo est causa moralis
initialis moraliter motus a Deo ad causandam poenam daemonum
... aliquo modo potest igni esse causa initialis physica
eiusmodi poenae, quatenus ... per obedientiam initialis physica seu
physice subordinatur ad Deum potest physice moveri et
elevari ut fiat instrumentum divinae iustitiae. Legatur Divus
Thomas in 4. dist. 44 q. 3 a. 3 quaestiuncula 3 in corpore, ubi docet
... rationabiliter dici ... ut ... corpore ... ipsa ...

Sacramentum est instrumentum physicum Virtutis Divinae misericordiae sanctificantis animas, aut causa libera ad sanctificandum, ita ignis est instrumentum Divinae iustitiae cruciantis animas damnatas aut causa libera poenae illius

Non est ulterius immorandum in impugnare praefatae ... opinioni negantis ignem physice torquere daemones. Tum quia sufficienter manet impugnata ex dictis. Tum etiam quia omnes cum Sapientibus ... contrarium sentiunt, praesertim ubi Thomistae impugnant ... Theologorum 3. p. q. 60 ... a. ... sacramenti in communi ... ad ... sacramenta novae legis ... ex illis ... sententiis de facto causant physice instrumentaliter gratiam ... etiam in minori certitudine poterunt ... torqueri daemones physice causari ab igne corporeo. ... est quod ... sacramenta novae legis a Christo Domino instituta ad causandam gratiam ... esse solum causas morales moraliter causantes ... ex ... gratiam ... quo modo causas ... pure moraliter causae quia ... sacramenta dici causae morales gratiae quatenus illi ... q. 23 ... causa moralis ... idem ... ex ... Christi ... idcirco ... moraliter ... ad intelligendum ... damnati quia ... moraliter ad puniendum damnatos ... ex ... ad ... eorum peccata moraliter ... damni poenam sensus

Ignis tartarei. Torquet ergo spiritus damnatos precise in illis causando qualitatem turpantem, & foedantem eorum naturalem pulchritudinem.

Ex quo directe ad citatum n. 2 P. Suarez, qui loco supra allegato venit, quod damnatos torqueri aliqua corporis effectione physica, in ratione qualitati contrariae quae tantum facit nocivam aut dolorificam spiritui, quatenus destruit eius pulchritudinem loco deformitatis.

Probatur igitur tertio, quia qualitas nociva in aliqua ignis tartareus, saltem primo damnos priuat ipsis aliqua perfectione naturali spectante ad naturalem integritatem spiritus intuitiva, ex in spiritibus damnatis etiam potest dari integritas perfectionum in eorum oes perfectiones naturales. Sequitur nocuit ipsius detrimentum naturaliter priuando integritatem collectionis perfectionum naturalium. Ergo torquet damnos causando precise aliquam qualitatem deformem aut deformantem eius naturalem pulchritudinem. maior patet ex communi adagio Theologorum qui dicitur manant in angelis peccantibus permansisse in tegrum oes perfectiones naturales Dionisius, Magister... & ex ... qui prae bonis ipsis naturaliter debitis. ... naturalis pulchritudo consistit in integritate ex proportione perfectionum quae ipsis naturaliter debentur, & deformitas exprimit eius modi integritatis ...

qualitas qua informatur spiritus aliqua sua cum perfectione naturali [illegible] cognoscuntur ipsi, quantumvis [illegible] praecipue de hujusmodi [illegible] alterius effectus [illegible] quatenus est eorum aliqua [illegible] [illegible] mediamus

5a [illegible]

Ignis tartareus physice cruciat demones et hoc precipue quatenus instrumentum Divine iustitie illos physice alligat ad loca penalia inferni, detinendo aliquam eorum perfectionem eorum naturalem impediendo, et aggravando eorum operas operationes ita ut non possint ab illa abire, et ad alia loca redire.

Haec conclusio communis est apud theologos, et precipue illi subscribunt [illegible] de qua videri possunt [illegible] et [illegible] discipuli, qui unanimiter asserunt ignem tartareum torquere demones illos effective et physice alligando, seu impediendo ab executione suarum operationum.

Probatur [illegible] ex scriptura qua dare [illegible] ignem tartareum torquere demones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Angelos peccantes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab eterna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in tenebrosis collocavit [illegible] [illegible] sempiternis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aggravavit operationes, quod [illegible] [illegible] ignem tartareum aggravare spiritus dam[illegible]

illos aligando, aut ole tinendo; primo quo corporis hominis agravat et cruciat, carens seu impedibus qui aligatione detinetur, ne libere removeatur motu locali. =

2.º prob. testimonio D. Gregorii, 4 dial. c. 29 ubi loquens de gena divitis Epulonis docet eius aiam affligi ab igne rae aligationis, seu detentionis. his verbis: eius vita vocatorum diuitis in igne subicat qui nec sapiens patiat aias reprobiorum teneri; omnibus idem docet Patris Aug. lib. 21 de civitate Dei dicens. ut aial ... in ... ditione tingitur corpori ut daniei ... quiquis illud rei spuali, et hoc corporale, et exilla coniuncti vehementem ... ... ad corpus, sic ligatur igni ut accipiens ab eo penam et exilla coniunctio ... ... testimonijs ex ... ... qui ... ... gena quoniam ... dam na ... ... ipsius ... ... voluntatis, seu impediendo iurat ... alibi ... ... Angelus dicentem aut ... ... ex 4 L. 3 dist. 44 a 3. ar 3 q. 3, ... ubi docet nam ... his verbis: superadditur igni corporeo ... ... operari ubi voluerit in qd vult, quod ... ... docet ... tantarum ... ... detentionem, aut aligationem.

4.º ... ... q. unica de aia ar 21 quia ignis ... ...

physice scilicet damnatis causando in ipso aliquam qualitatem, vel disp-
corruptivam eius subiecti, aut physice destruendo aliquam
dispositionem intrinsece spectantem ad integritatem naturalem illius. Secundo
tamquam impediens scilicet alligando seu violenter detinendo ab
actibus suarum operationum. Constat ex dictis supra [illegible], et supe-
rioribus [illegible] sedentibus [illegible] ignem [illegible]
damnatis destruit physice aliquam perfectionem [illegible]
naturalem Angelorum [illegible] naturalia integra remaneant, et
aliquod [illegible] damnati [illegible] in terra [illegible]
et animales, [illegible] ab igne [illegible] aliquam
[illegible] aut physice destrui aliquam perfectionem
[illegible] spectantem ad naturalem integritatem [illegible] nihil
[illegible] aut [illegible] alicuius [illegible], quin [illegible] illi
destruendo aliquam perfectionem intrinsecam, [illegible]
obstaculi eius naturali inclinationi, [illegible] impediendo ne exerceat
[illegible] suae inclinationi [illegible], [illegible]
[illegible] quibus damnati destruendo aut corrumpendo
[illegible] naturalis ut [illegible] exercitatione
[illegible] alligando et impediendo ab executione suarum
operationum seu ponendo obstaculum [illegible] suae naturali inclinationi, quod
[illegible] aliquam [illegible] naturalem
[illegible] inclinationi [illegible] inclinant ad [illegible]
[illegible] aut [illegible] aliquem locum [illegible].
[illegible] locum [illegible] doct[illegible]
[illegible] dicens: [illegible] damnatorum [illegible] ab igne [illegible]
[illegible] alicuius [illegible] alterationem aut corruptionem [illegible]
[illegible] naturalis [illegible] ligamen [illegible]

impedimentum [illegible] mali inclinationi [illegible] non impeditur ope-
ram quam dicunt mali inclinationi. Angelorum recens eorum inclina-
tio [illegible] dicit a corpore [illegible]
[illegible] efficeret ut violentia quaereret[ur]
illa impedit inclinationem spus ad operandum a bono, nec ut docet
D. Thomas [illegible] alligata patitur spus a bono corpore
[illegible] impedit [illegible] actio exhalationibus
potentiis.

[illegible] in Sacra Scriptura [illegible]
cis adduci in [illegible] daemonum [illegible]
ad locum poenalem qui nullatenus [illegible] quo vitar[e]
taceri illos cruciet [illegible] NB. [illegible]
daemonum provenire a bono [illegible]
turae et [illegible] S. P.

[illegible] quia [illegible]
[illegible] torquere daemones aliquo tormento summe molesto
[illegible]
[illegible] daemones [illegible] a bono [illegible] mali [illegible] sum-
mum dolorem et [illegible] in [illegible]
[illegible] a bono corpo-
reo, [illegible] a [illegible] spus [illegible]
[illegible] mali poenali [illegible] daemones torquentur
a bono [illegible] aliqua mali [illegible] carnalibus
[illegible] illa [illegible] in quantum [illegible]
[illegible] mali [illegible]
carnalibus [illegible] mali [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] mali [illegible]
[illegible] dolori; sed nullum mali poenale potest carnal[ibus]

ex hic abigere valet magis cum ... ex quibus quis exigit
pro his ad leges penales ... quam requirit praeter legem alium crimina
tur ex hic malum abigere qui vehementer ... infera(t)

Utrum per amicum ... ex ... possit
quando ex ... daemonum ... ad ... ex
his generaliter aliquantum ... superiores ... corpori
corpores tanquam inferiores superiori ... ve-
ro ... pro dominentur ut ...
... effectus est ... omnis ... quales operis
spiritus superioris. 3us effectus est ... spiritus
... cuiusmodi est ... corpore ...
... capita. Potest magis ...
... spiritum superiorem spiritus quam ...
... corporali cuiusmodi est ... nequeunt
... magis ... ratione
... quae nam exigunt ... praedomini-
... corpora ... et ... subordinationem
corporali, nam angeli peccantes superbiendo ...
... Deo, ... ut superiorem ... corporis
... assignantur ... dominio ... et est
... ac ... et dominio cum infim(o)
corpore, quali est ...

Nec 2us effectus ... est ... dis-
... ratio spiritus superiorem, quia quanto aliqua substan-
tia est superior eo perfectior ... exigentia sua natura, tanto
... ac perfectior ad ... corpore in-
clinata ad agendum, ... angeli 2us ... magis
superioris ... perfectioris ratio ... creaturae: ...

Sic nam[que] sunt sic summe actualitatis et exigentiae dictionis
ad operandum operari sibi bonas eis ex [illegible] debe-
mus [illegible] inclinem ad operandum [illegible] detentant aliquo, quo-
rum eorum potentiam non libere operari. Ergo inclinem est aliquid
penale maxime disconveniens naturali inclinationi et [illegible]
cavit ipsis [illegible] ex liberis [illegible], nam cum sub-
lectura [illegible] maxime [illegible] qui videntur [illegible] homini
liber impedita, [illegible] operandi operari [illegible] habes
[illegible] inclinem.

Ergo quod [illegible] adiungitur
[illegible] quod est summe disconveniens natura illorum qualitatibus dixi-
mus [illegible] et [illegible] in de[illegible] quaecumque damna-
tos [illegible] quo naturali detinetur ab igne [illegible]
illis aliquid [illegible] penalis qui libere possunt se movere ad
[illegible] loca sicut esse [illegible] aut obligari quodque
ce[illegible] alicui loco determinato corporeo est aliquid penale
et [illegible] disconveniens superioritati naturali et libertati
[illegible] intellectualis [illegible] quoad res suos [illegible]
[illegible] summe disconveniens naturae [illegible] conditioni. Sunt sic sup[illegible]
[illegible] conveniens caelestibus [illegible] hominum [illegible]
[illegible] indisputatis quod unica causa [illegible]
[illegible] daemonum ad locum corporeum determinatum
[illegible] ab igne corporeo est maxime disconveniens [illegible]
nali appetitui ignorum et carere in illis [illegible]
his [illegible] quod [illegible] non [illegible] qualisquam est demonem
non obligata alicui loco determinato et transeundi [illegible]
[illegible] corporalis [illegible] alicui loco et debeat adiungi
[illegible] obligatio et necessitas [illegible] naturali

agentium prout maxime dicemus inferius. Legatur Lanc. tom. 3 opusculo
ubi eleganter disserit de poena daemonum.

§ 4us

Ignis tartareus alligat proprie opera sua, exercitium spirituum damnatorum physice et proprie, impediendo qualitate physicam realem qua intelligantur, et impediuntur ab exercitio suarum operationum et motibus.

Hic ergo sincere [illegible] extraneum [illegible] aliquid ipsi anteponitur quoniam [illegible] illic subscribunt [illegible] ignis tartareus ligat daemones ut instrumentum divinae potentiae physice necessarie, nos ligat causando in illis aliquam qualitatem intrinsece physice [illegible] aut [illegible] ex dictis supra, ubi ostendimus [illegible] seu dicti tormenti poenalis spirituum damnatorum causari efficienter physice ab igne tartareo [illegible] cum [illegible] effectui physice debeat correspondere aliquod physice reale [illegible] ducunt [illegible] duo effectus [illegible] [illegible] [illegible] rationem [illegible] ignis tartareus physice [illegible] proprie [illegible] necessario [illegible] [illegible] aliquam [illegible] quae [illegible] aliquam actionem seu effectum [illegible] [illegible] reale productum.

Probatur secundo: ignis tartareus ligat proprie intra spiritus damnatorum [illegible] aut productioni alicuius impedimenti seu ligaminis [illegible] intrinsece [illegible] impedit et ligat, nam ponunt operationes [illegible] immanentes [illegible] impediri ab executione suarum operationum [illegible] alicuius [illegible]

ad [illegible] expeditio et facilitas ad operandum si intrin-
[illegible] per expeditam rationem deueit [illegible] ab aliqua forma
seu qualitate intra ita impedimentum aut organum intrinsece impedien-
[illegible] operationem deuenire ab aliqua qualitate sive forma
intrinseca et impeditiua quia ex forma extrinseca requiritur
ratione de [illegible] passiua intrinseca
Ostenditur 2º non ignis Purgatorii alligat
[illegible] damnatos ad [illegible] [illegible] [illegible] contactu virtuali
id requirit in illo virtuali contactu ignis corporei ergo [illegible]
[illegible] in illa causet aliquid intrinsece physice et reale in illo recip-
[illegible] [illegible] necessarium erit recipi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliquam qualitatem [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agens possit agere effective [illegible]
[illegible] aliquid passum [illegible] [illegible] qualitatiuo [illegible] vir-
tuali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporeo contactu
quantitatiuo [illegible] inter res corporales potest exerceri
[illegible] contactus sine recipiendo corporeum effective [illegible]
[illegible] [illegible] posse [illegible] illos contactu virtuali et
[illegible] [illegible] [illegible] aliquid agens [illegible] passum contactu vir-
tuali [illegible] a contactu quantitatiuo aut supposito quo
[illegible] in illo passum virtute effectiua producit aliquid intrinsece in ipso
[illegible] recipitur [illegible] [illegible] effective intrinsece [illegible]
[illegible] virtuti effectivae agentis [illegible] potest intelligi quomodo [illegible]
contactu virtuali ergo [illegible] [illegible] [illegible] ignis corpo-
[illegible] effective [illegible] demonum illos [illegible] contactu virtu-
ali [illegible] [illegible] illis causet aliquam qualitatem intrinsecam quae
intrinsece [illegible] et [illegible]
Probatur 3º [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ignis Purgatorii [illegible] [illegible] demones

detinet impeditum et grauat prae operationibus corporis
sensuum illos quae sibi commititur quoadmotum, et corporali
anima glorificata per redundantiam suae gloriae sibi
[illegible] gloriosum efficit a Creatore D.s ut expedite
[illegible] in motu et operationibus admutum eius ut ait
D. Thom. in 4, dist. 44. q. 2. ar. 3 dicens: quod perfecte [illegible]
corpus unitum animae glorificatae redditur habile et expeditum in
[illegible] ad quaeque motus corporales desiderantes animae, et id
[illegible] est tribuit spiritum et facilitatem ad obediendum
animae glorificatae in quantum est corpori motor [illegible] substanti-
-alis in [illegible] et grauamine corporis [illegible] cui exui
[illegible] non conuenit habilitas ad celeriter et expedite
se mouere [illegible] animae ut patet in Corporibus Beatorum d
[illegible] gloriosorum [illegible] habile ad obediendum animae moti-
-uae ad motus corporalis [illegible] praesentiae aut [illegible]
[illegible] extra [illegible] receptionem qualitatis [illegible]
[illegible] Ipsius damnati [illegible] interiori [illegible]
[illegible] ignis [illegible] receptionem qua-
[illegible] motiuae [illegible] quae nobis [illegible]
[illegible] qualitas [illegible] corporis [illegible]
operationis [illegible] ipsius [illegible] ad operandum. =

Manifestat communiter [illegible]
[illegible] Theologorum qui [illegible] fatentur
Corporis Beatorum [illegible] redditur habile [illegible]
[illegible] ad exercitium motus Corporales [illegible] dotem agilitatis
[illegible] animae [illegible] redundantiae [illegible]
[illegible] dos seu qualitas agilitatis
[illegible] perfectio [illegible] habilitas Corporis ad
motus, et operationes corporeas imperatas ab anima [illegible]

qualificari pote operatiua ex loco promotiua seu e quedam dispositiua impeditiua ipsius ab executione suarum operationum aggrauans huiusmodi potentiam et ipsam deprimens: posito si non vixisset ... Corporis aliqua qualitas perfectiua roe cuius redderetur ... ile et expeditum ad Tollendum ... in ordine ad motus Corporales ... imperatos ... ab ipsa ... qualitas aut ... intra in ... Ciens et aggrauans eorum potentias ne expe dite operentur ... in ... actiuitati.

Pro maiori intelligentia huius qualitatis pro ... quam affirmamus esse ... qualitatem ... ratione ... in potentias operatiuas seu ... illam esse quali tatem ... et realem ... potentias ... potius deprimentem et aggrauantem ... actiuitatis huiusmodi potentiarum ... impedientes ipsas ne possint libere expedite operari ... perfectionis et ... actiuitatis ... ideirco videtur quod huiusmodi qualitas expresse et formali ... loci agilitatis qua Corpora gloriosa habilitantur expediuntur ad motus Corporales quia illae quali tates dicuntur ... quae habent ... subiecto ... effectus ... les potius ... et ... ; ... huius modi qualitates esse oppositas ... in ... eiusdem ... quia ... in eodem subiecto.

Maximus ... qualitas agilitatis est perfectiua Corporis in quo recipitur ... praestans ... potius habilitatem ad expedite se mouendum ad motus ... id qualitas illa qualificantur ... damnati ... perfectiua ... sed potius deprimens aut im

una perficiens ipsum, et agravamen eum pro suas operationes
et hac est qualitas deficiens sicut agilitas, id non [illegible]
[illegible] quas ad [illegible] sicut dixi de [illegible] naturae contrariae [illegible]
[illegible] gloriosa [illegible] non obstante eorum maligna [illegible]
aut [illegible] ad quemcumque motum virtute [illegible] habet [illegible]
[illegible] agilitatis [illegible] naturaliter illis [illegible] ad celeriter
[illegible] se movendum in nulla [illegible], ita dixi [illegible]
[illegible] [illegible] quas damnati in inferno torquentur [illegible]
[illegible] corpora qualitate [illegible], ratione cuius
eorum [illegible] non obstante eorum [illegible] [illegible]
[illegible], et impediunt [illegible] suarum operationum et sicut [illegible]
[illegible] [illegible] Xpo [illegible] naturali [illegible] in [illegible]
[illegible] sunt ex [illegible] motus, [illegible]
[illegible] nec ad celeriter se movendum [illegible] loco ad alterum
[illegible] recipiunt in praemio agilitatis quae perti-
[illegible] ad perfectionem [illegible] ita [illegible]
[illegible] damnati [illegible] peccati [illegible] [illegible] qualitates
[illegible] nocivas quasi oppositas agilitati ratione cuius [illegible]
et agravantur et impediuntur [illegible] eorum [illegible]
[illegible] ad operandum et se movendum.

Pro complemento et maiori luce [illegible]
[illegible] potest [illegible] utrum illa qualitas [illegible]
[illegible] [illegible] demones [illegible] [illegible]
[illegible] corpora [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cogniti [illegible] a [illegible] huiusmodi
qualitatis esse [illegible] quoadmodum [illegible], nihilominus [illegible]
[illegible] doctrinam [illegible] potest [illegible]
esse qualitates aut [illegible] corporeae quoadmodum [illegible]

dici squali quoad mu. qd potest probari V: quia qualitas pure spualis quoad suscip et mu nullatenus potest noci va nature spuali nec ipsa agrauare aut eius naturalis actiuitas deprimere sed qualitas ma qua ignis corporeus ligat et agrauat potentias operatiuas ab loco motiuas c dem. et qualitas deprimens et agrauans natur actiuitas demonis ex per sunumi qualitas releuetur, nec perficiatur ad operandum sed potius deprimatur, et potius impediatur a b exercitio narum potentialium operationum: Videtur qd nulla tenus sit qualitas spualis quoad suscip. nam qualitas spualis quoad suscip spualiter recepta in subiecto spuali ipsum spuali... trachat mox ad operandum quia ordine pure spualis nequis intelligi aliqua fraus qualitas per nis actiua, aut operatiua sed qualitas spualiter recipitur: qualitas pure spualis quoad suscip et mu nequit ex se nocium nature spuali et ideirco nec deprimere, aut agrauare natur actiuitas ipsius

Nec obstat si dicantur quod...
qd licet qualitas pure spualis quoad suscip rationem spuali ... inclinat suscip pure spualis, nec ipsa aliquo modo agrauet, ceterum quatenus huiusmodi qualitas ... a igne corpore eleuato virtute Dni ... in dica spui et sic potenti ... agrauare ligando ... impedire eius potas operaas. Nunquam obstat.

Nunquam obstat qua ignis ... eleuatus virtute D. cruciandum de monis ... aliqua qualitate ipsis ...

sa qualitas pura . qualis est ie in d. nociua nat. spiritualis
etiam si cadit ab intus corpore: sed si procedat ipsius cor
poris ut elevatis a terra existentibus cadit in spiritu
corpore qualitatis [illegible] esse lumini qua tamen esset
nociua ergo [illegible] actiuitatis spiritus aut impediens
ipsius ab exercitio suarum operationum maxime stat ergo eatenus qu
litas qua de facto separata spiritus datur illi nociua commoda
ta quatenus aggravat et impedit eius naturalis actiuitatem
expeditam ad operandum: sed qualitas spiritualis excludens
corporalis cuiuscumque materiae non est impeditiua operationi perm
tuali cuiuscumque tamen operationi spiritus in corpore spirituali nulla tenus
ratione doctrinae D. Thomae fundetur in praedicamento cognoscens
et subiecto impeditur corporale materiae: sed qualitas pure
spirituali nulla tenus est nociua debet esse nat. spirituali
quamvis cadat ab intus corpore

Confirmatur exsi intus humanum
in hoc statu aliquomodo aggravatur anima cuiusmodi
naturaliter anima intellectiua ad illud corpus quod cor
rumpitur aggravat etiam seu impedita aliquomodo
ab eius actiuitatibus ad intelligendum et operandum intelle
ctualiter nihilominus non aggravatur nec aliquomodo impe
ditur ipsa intentionale causata ab obiectiuum corporeo tamen
est pure spirituale quoad suum esse et operari; ergo ita qualitas causata
a [illegible] phantasmate qualitas pure spirituali quoad
suum esse et modum non foret nociua naturae spirituali nec contra
ria [illegible] nati inclinationi nec impeditiua suarum operationum
2.º Confirmatur ex doctrina D. Thomae
[illegible] gentes cap. 90 ubi illa qualitas quae genita [illegible]

aliter ligat, et reparauit ... qualis aequalis dominium est qualitas aut dico affectiua naturae purae aequalis id qualitas purae aequalis aequaliter recepta in natura pure aequali inclinatio affectiua eius mixti naturae signum patet nam quando in ipso qualitas ... perfectius aequalis mixtum ... et mixti quia nihil efficit naturae pure aequalis ... inquantum ... naturali inclinatione ... ipso qualitas pure aequalis aequaliter recepta in natura aequali necessaria naturalis inclinatio eius ... loco ... allegato nullatenus est ... pure aequali ... aequalis ... potius delectabilis ... seu in mali ... receptiua qualitatis mali, aut ... affectiua naturae ... qualitas purae aequalis ... qualitas est eius ... subiecta ... naturali inclinat.

Ultimo ... destruendo ... fundamentum ... quia ... qualitates ligatiuae est aequales ... corporeae quia existimant qualitates corporeae ... recipi in subiecto pure aequali, id falsum est ... aequale ... accidens corporeum ... qualitate subiecti receptiui ... negandum qualitatem affectiuam aut ligatiuam daemonis ... corpore ... quia ... improportionatum est subiectum aequale ... qualitate corporea quam subiectum corporeum ... aequali ... communiter ... subiecto corporea ... receptiua accidentis ... talis

ut patet ex divina cognitione. Dicunt qui fatentur sub
instantiam supra esse per corporeas accidentales elevari
a Deo ad eandem gratiam qualitatem spiritualem
operis intra necessarium de facto ab utrisque spiritualis
virtutem: rationem ... Deus esse pure spiritualis quoadmodum est
entitatis intra rationem incorporalis magis corporalium. ... Dei
tantum ... proportione subiecti spiritualis, ut qualitas corporea
poterit eiusmodi qualitas saltem obedientialis recipi in
illo et idcirco Virtute Divina poterit ignis corporeus cum
...que mediante qualitate corporea.

Nec satis facit cum solutio ... quam
sit forma aut qualitas pure spiritualis esse superior natura
sui corporei et idcirco esse perfectiorem, prius ac superiorem
sit perfectionibus inferioris et ita ... in ferius. Cum
... etc. ... corporea ratione forma pure spiritualis habet potentiam saltem
obedientialem ad receptionem qualitatis spiritualis a qua ... sciat et
elevationem ... superioris inferioris officii et elevari ...
perioris; ceterum qualitas corporea cum Deus sit quid infe-
rius ratione subiecti pure spiritualis convenit illi esse perfectivum
aut elevativum eiusmodi subiecti et ita ... subiecto corporeo
... potentia obedientialis ad receptionem qualitatis spiritualis ...
... subiecto spirituali potentia obedientialis ad ...
qualitatem corpoream.

Denique notatur hic disparitas
qua ex illa solum sequitur in subiecto superiori aut spirituali
... potentia obedientialis intra ratione alicuius officii ...
superiori ... a qualitate corporea nec illi esse ...
potentia ... obedientia ... ratione cuius possit exprimi ... quasi
inferioris ... eiusmodi qualitates ... ut ex dictis ...

qualitas illa qua ignis partaneus (ut inte D. Th. justitia
ligat) potest operari ad nonnullum non est qualitas sufficiens
aut elevans spiritus ad superiorem imperfectam aut operationem
aliquo modo superioris ad carnem ipsos redponens vice versa
ad illos depingunt agravans et gravans inferioritat retar
dando et impediendo corporali actualitatem ad operationem
... quis accidat subiectus spiritualis non habet potentiam obedientialem
pariter ut efficiat aqualite corporea et hinc concluditur illi esse
simpliciter repugnandus potentiam intus obedientialem cuius
posit recipere illum ut fit sufficiens aut elevans aliquid
depingentis aut imperficientis. =

2º reiicitur illud primum sueia=
spiritualis habet potentiam obedientialem vanum quae obedientialem sub
iicitur Deo ipso in ordine ad recipiendum dona superna quali
ter perfectivum et elevativum ipsius cuiusmodi est lumen gloriae
gratia et reliqua dona perfectiva naturae spiritualis illa
illi conveniens potentia obedientialis qua obedientialiter subiicitur Deo
iustitiae ad recipiendum qualitatem penalem afflictivam tantum
ab ista qualitate corporea potest enim hinc aggravari et
affligi per superiorem rationem ubi ad anime spiritualis naturaliter
aggravetur qualitate penali causata ab igne corporeo nisi
recipiendo quodam modo potentiam intus qua inde impedita
a liberis suarum operarum quae nullo modo potest convenire de
dispositione malis et corporea in activitas potentia intelec
tiva aut spiritualis tantum sit impedibilis anima et a
qualitate spirituali ut supra edocuimus; sicut sueia
... alis ... potentia obedientialis qua subiicitur Deo ipso
... perfectivi potest recipere qualitatem superiorem

ipsius superioritatis elevantis ad superiorem ordinem
ut non sit potentia obedientialis qua substantia spiritualis in rebus in-
subjectis punitur, potest obedientialiter recipere qualitatem
nocivam ipsius deprimentem et aggravantem et quasi inse-
rvificantem cuiusmodi est qualitas corporea impedi-
tiva operationis naturae intellectualis.

§us 5us

Proponuntur, et solvuntur argumenta contraria

Arguitur 1º contra nos: probatur daemones tantum torqueri per
hoc quod a principio inimico spiritui intelligibili quia in visione
ponentur cruciari corpus damnatum non alium quia illum afflic-
git et molestat, sed de facto affligit et molestat corpus
damnatum ab igne intelligibili, sicut mediante crassitie ab igne
Tartareo; ergo daemones cruciantur a simili igne
per principium inimicum, aut contrarium spiritui intelligibili et
non causando aliquam qualitatem physicam ipsi nocivam. Proba-
tur, et minor probatur, quia admissus ignis tartareus assumitur
a Deo ut instrumentum ad cruciandum poenaliter corpus dam-
natorum, illa assumitur ut instrumentum poenale corporum damna-
torum; sed ignis Tartareus de facto cruciat corpora dam-
nata, causando in eorum potentiis sensitivis aliquem effectum
naturalem physicum et qualitatem immutando ipsius speciei sensitivae
vitas afficientias ipsorum absque aliqua commixtione physica
dicta, quae sunt intentionali possibilitate, quia in ratione cau-
sae ab igne Tartareo, per principium recepti speciei intelli-
gibilis et non recipiendo aliquam qualitatem physicam. Major
constat ex mente D. Thomae in additione ad 3 p. q. 86 in [illegible]
A. n. [illegible] expresse docet corpora damnatorum intus
quia ab igne tartareo recipiendo aliquam qualitatem
physicam alterationis alterandi corpora aut inducentis

Omnibus naturalis ... ad speciem illa torquentia ...
[illegible] recipiendo ab obiecto ... ignis
tantarum speciei intentionalis affectiva ...
quadrum speciei intelligibilis ... perfectiva intus ...
circo ... naturae ... illa species sensibilis est perfectiva
potentiae sensitivae ... inclinationem sensibilemque
sensitivum sit perfectivum ... sensus sicut in
intelligibilibus ... ab obiecto ... facto sensibile
... sensibilem primo causando ... intentio-
nalis obiecti sensibilis absque causa alterius mutationis ...
... ex ... loco supra ... quiescere ...
cessante motu coeli. Ergo ... quasi sensus sensi-
bilis ... physica ... intentionali ...
potentia ... ab ...
... speciei intelligibilis ... physica
... speciei ...
tanti ... intentionali ... quantum ... summus
dolor ... species ... ignis ...
... demonis ... quia ignis causat ...
... dolores ... quia species ...
obiecti nocivi ... adapprehensionem quantum ipsi tri-
stitiae et doloris ... intentionali ...
... mali praesenti sibi nocivi ... species quae ...
demoni ignis tantarum ... eius ...
... sit ... iustitiae et ...
... et molestiae demonis ... species ... ignis causat
... demonis dolorem et tristitiam
...
tum ... quae supra adduxi ...

Respondeo nego Antecedens quia potest de novo recipere a Deo
[illegible] Lavabis [illegible] intellectui ordinis naturalis [illegible] intellectionem
quia intus cuius cum ex [illegible] a [illegible] [illegible]
recepit omnes species intelligibiles sibi [illegible] deinter [illegible]
[illegible] requirit recipere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cujus [illegible] intellectum [illegible] completa et facta [illegible]
speciebus illis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] speciei intentionalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ponitur [illegible] [illegible] demonstrando [illegible] [illegible]
[illegible]

Vltimo [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] posse intentionaliter [illegible] [illegible] [illegible] intellectum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] distinguitur [illegible] sicut intelligibile [illegible] perfectionem
[illegible] sensibile [illegible] sensibus [illegible] sensibile [illegible] sensuum
de [illegible] proportione exacta [illegible] [illegible] [illegible] sensibilis
[illegible] sicut sensibile [illegible] proportionaliter [illegible] sensu
[illegible] proportione ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] sensibile proportionatum [illegible]
organi sensorii [illegible] perfectionem sensus et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sensibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sensibile [illegible] [illegible] delectet sentientem et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitatis [illegible] proportionatas
[illegible] organi sensorii [illegible] excessu [illegible] defectu [illegible] [illegible]
[illegible] suas species ostendunt et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] proportione [illegible] organi sensorii cuius [illegible]
[illegible] sensibili [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] proportione [illegible] [illegible] excessu, aut defectu [illegible]
ut docet [illegible] loco supra [illegible] [illegible] [illegible]

Audibus illum maxime delectet tum vox stridens auditum offendit
et cruciat quatenus immoditas sui disconvenientis temperamentum
organi sensorii excusat et [illegible] rexitas interiorum et intra
externa latitudinem organi obiectum intelligibile si datur aliqua corporalis
sensus intelligentis beat aliquid gratum intellectui imperfectum vero naturae exigen-
tiae proprius intus et idcirco nullum intelligibile quare intellectus [illegible]
veniens namque spiritualem potest illi nocere aut aliquomodo illum cru-
ciare negat docet D. Thomas in 4. dist. 44. q. 3. ar. 3. ubi in-
telle[illegible] ut pure spiritualis naturae contrarium aut disconveniens habere
intus operationem in intellectione sit quia sensualis contra dependens
a perfectione alicuius organi corporei hinc sequitur illum non exigere
ab obiecto intelligibili aliquam determinatam proportionem: Unde nullum
tenus offendi potest intellectus ab aliquo obiecto intelligibili quod nimis excelsum
sit; quinimo perficitur et confortatur ubi sensitivus patitur sensus
excessivis sensibilis

2.º licet dicendum igitur tartareum i-
gnem quare nec cruciare daemones actione pure intentionali
[illegible] causando in sensibus corporeis species sensibiles, deducen-
do physice qualitates physicas contrarias connaturali inclinationi seu
complexioni ut excessus caloris valde disconvenientis connaturali
temperamento ut connaturali organo facultatis sensibilis qui calor
virtute divina physice cruciat corpora damnata ut virtute
divina corrupta ipsa potest enim Deus concurrere calori ignis
corporei ad affligendum corpora quae pertinent in ipso corpore
[illegible] connaturaliter poena aut afflictio Unde adhaerendo
huic sententiae [illegible] post[illegible] do asserit ignem agere in
corpora damnata actione tum sed actione intentionali dum
intelligit de actione naturali corruptiva quasi seu de actione reali
dependenter a motu caeli non de actione physica corruptiva

adistrahente a bactie corruptiua et afflictiua quia actio
qua sensitiua producit innatae corporea sensitiuae qualitatis
ni inducendo mutationem corruptiuam ipsius qualitatis actioni inten
tionali quapropter ad hoc quod sit actio inferens ex parte passi
afflictiua requiruntur aliquam perfectionem auferre igitur

Ad 2um resp. intelligentiis igni tartareo
et cognitione absque caeteris affligere nam intelligentia si natura sui idea
obiecti repraesentat nimirum quatenus huiusmodi species repraesentat obiectum quod
physice et realiter nocibus nam intellectus si enim repraesentaret nam
ignis corporei ... sed repraesentat alicuius actiuitatis existentis ipsius
quapropter physice et realiter noscere spiritus haberet aliquo modo afflic
tiua nec dicere ... species funesta, sed delectaret ... ergo deinde
nullum obiectum intellectum ... immediate speciei intellectae potest cru
ciare spiritum intelligentem nisi praesuponatur ex parte ipsius aliqua
qua physica possit cruciare aliquem effectum poenalem conueniens
intelligenti ... docet D. Thomas ... aliqua ...
... nullum obiectum ut nunc cognitum est aliquomodo ...
nam intelligenti ... affligat cognitione ...
... ipse malum ... D. Thomas in 4 dist 44 ...
questiuncula 3 ad 5um.

... ignis tartareus ...
cruciare physice ... demones quia spiritus damnati ...
physice pati ab actiuitate ignis corporei; ... ignis tartareus
... cruciat physice ... quibus subiiciuntur in inferno spiritus
damnati ... nullum subiectum potest ...
pati ab aliquo agente ... agens habeat ...
superiorem actiuitatem passi ... dominantis ipsi sed ignis corporeus
non habet actiuitatem superiorem ... ullatenus ... dominantem spiri
tuali actiuitati ... incorporei: ... corporeus ... physice
pati ab actiuitate ignis corporei ... ergo ...
... aduertere ...

Et perfectius faciente, omnino per non ignis [illegible]
et [illegible] dubia pure corporea et inferioris ac
tualitatis aut non pure spiritualis quod [illegible] in quantum est magis
immaterialis aut spiritualis tanto est magis activa et minus qualita
tis [illegible] requirat ut igni corporeo [illegible] acti
vitas superior [illegible] dominans actualitatis spiritus in corpore

Ad hoc argumentum respondeo dicendo
[illegible] ad [illegible] disting[uendo] maior[em], [illegible]
[illegible] a se propria [illegible] activitatis, et [illegible] agens
spirituale [illegible] activa virtute [illegible]
agens [illegible] inferioris ac
tivitatis [illegible] eodem modo [illegible] est minor dicendo
quod ignis corporeus licet [illegible] activitatis spiritualis ra
tione [illegible] agere in spiritum, attamen et animam [illegible]
Dominus [illegible] potest existere divina elevatione ad instru
mentum cruciandi spiritus damnatos, et ideo eo spiritus in corporeum
[illegible] a [illegible] divina
quae [illegible] superioris activitatis ratione cuiuscumque creaturae
quae [illegible] spiritualis [illegible] doctrina tradita
a D. Tho., in disputatione quaestione unica [illegible] art. 11 in responsione
ad 8 ubi dicit [illegible] in alia virtute [illegible]
[illegible] virtute principalis agentis, et ideo ignis agat in
[illegible] dignitas
[illegible] ignis [illegible] dignitas Do[illegible]
[illegible] virtute ignis agat in spiritum.

Secundo [illegible]
ignis [illegible] doctrinam [illegible] mediatum
actum [illegible] immediate [illegible]
et ideo [illegible] illi [illegible] activitas physica
[illegible] virtutis [illegible]

a Virtute D., sic impossibile e quod conferat igni corporeo aliqua
[illegible]ia, qua possit physice agere in spiritus damnatos, neque raritatis ma[terialis]
Virtutis, neque [illegible] Virtuti elevativae poterit ignis
corporeus physice cruciare spiritus damnatos, maxime supposita
doctrina Thomae, qui cum ceteris docent, quod licet Suarez cum ali-
quibus Rec. PP. Jesuitae in rebus creatis non reperiri potentia[m obe]-
dientialem activam, nec ad effectus superioris ordinis illam
elevari a Deo quoniam aversus etiam D. Thom. idque [...]
Virtutis elevativae a Deo ut causa materiali in illis receptae [...]
quia illa Virtus elevativa qua Deus elevaret ignem
corporeum ad physice agendum erga spiritus damnatos, vel Virtus
corporea, vel spiritualis; sed igni corporeo non potest imprimi
nec Virtus corporea nec Virtus creata spiritualis; ergo impossibile e quod a
Deo conferatur igni aliqua Virtus elevativa physica qua [...]
[...]tur physice potens ad agendum erga spiritus, minor quoad 1.
[...] Virtus corporea cum sit ordinis inferioris res[pectu]
[sub]stantiae pure spiritualis, non potest rei corporeae praestare activitatem
proportionatam ad agendum erga spiritus, cum ipsius esse sit superio-
[r]is activitatis quam cuiuscumque creaturae corporeae.

Quoad 2. [...] Virtus [...]
tus spiritualis nequit recipi in subiecto corporeo cum [...]
[...], sicut enim subiectum spirituale non est [proportio]nalitatis impropor-
tionatum in esse subiecti receptivi cum forma [...] Virtute corpo-
rea, ideo et subiectum corporeum est improportionatum cum Virtute [crea]-
ta pure spirituali. Tum etiam quia licet concederetur
posse Deum imprimere igni corporeo quamdam Virtutem
spiritualem, ista tamen Virtus infima Virtutis spiritualis et [...]
inferioris, non est spiritus inferiorum; ergo non potest praestare igni
corporeo activitatem ad physice agendum erga spiritus superioris
ordinis, et spiritualitatis [...] ordine [...] certa [...]

Qbiiicies ... ut agens sit superius tanto exigit quod obiice agit et ansget qa in linea spuali illa virtus dicit superius quæ est magis actualis et minus potialis, seu materialis id fra spualis completa enim est spus Ang[eli] eius magis actualis et minus potialis quam virtus spualis incompleta requisita in nostro corpore cum hominis virtus sit quod spuale incompletum et receptum in rae materialis: quod etiamsi concedatur Deus de potentia absoluta posse communicari igni corporeo virtutem intus spualem extra nullatenus sequeretur quomodo virtus præstare ignitae dignitatis superioris rae et spuum superiorum. =

2º obiicies quod virtus illa qua asserimus ignem elevari in ordine ad agendum obiice in spuum licet supernalis id est quam spuale ordinis realis contra latitudinem rerum spualium ordinis realis nequit superiori aliqua superioris activitatis rae quo tamen ut docet D. Th. unica ... spualis rae vim in corpore qui ... ergo ... creatas reales ... Deo et iccirco illos inter reliquas creaturas magis appropinquari actualitati est ter illos ... numero realis: quod si Deus imprimeret igni corporeo aliquam qualitatem spualem ordinis realis nullatenus enim ... præstaret ipsi potentiam activitatis superiorem ac ... in corpore et ... videtur certa quod illa qualitas quam Deus de potentia absoluta imprimeret igni corporeo ad cruciandum ... si esset pertinens ... prati Dra nec ordinaretur ad aliquos effectus supernales ... quin elevaret ignem corporeum ad afficiendum spum ... superius ... supernalis esset virtus aut qualitas ordinis realis

... [illegible] patet 1. mag. [illegible]
qa [illegible] pot dupliciter x^{ri} 1.° ... qualitas aut virtutis
naturam igni Corporeu ad esse agens [illegible] erga Spus damnatos
motiones Priorem Spualis nec hui soli contra 1.° obiectionem
quam facilime refert Xacos doctrina Thomas qui existimaret
Angelum corporem possse recipi in subto Spuali nec dalitur
nec obediendi ter reddendo disparitatem qa forma receptiaihi
in aliquo subto paret illi ut actus a... [illegible] ... per
fectiboz ad perfectibile cum patet. Subtum Spuale ratione perfectiva
litis sit superius et perfectius quacunque qualite Corporea
sequitur nullatenus illi proportionari in esse Spuali neq. hui nec
illi ... ut perfectibile ad perfectibilem, aut actuale ad
[illegible] potentiam subtum corporeum qd 2.° se eqd inferius et qualitas
rae [illegible] Spualis potest ratione obedientiae illi subiici utrub
[illegible] ... ignis cum non repugnet inferiori actuari superi
a superiori quam docet ipsa experientia quia Deus dictat de facto
mag Corporalis naal recipere diis illecrinq. [illegible] enlitatiu
Spualis si potest de facto recedit mag corporeum pot naalis adm
liter recipiendam forma Spualem permanentem nullatenus dicere
separari Subto Corporeo pot ratione obedientiali ad recipiendam
qualitatem Spualem transeuntem cum non est qualitas igni Corpo
rei a [illegible] erga Spus damnatos.—
Ad 2.um [illegible] pater ... [illegible]
Physice operans circa aliquod passum debeat habere activitatem superiorem
seu [illegible] praedominantem definitam passi ita requirit
eiusmodi [illegible] in agente in [illegible] cum ... [illegible]
[illegible] ab in [illegible] et activitate corporali ... hoc
[illegible] tantum ... dicitur qualitas Spualis et elevativa igni Cor
porei ad agendum physice super Spus damnatos ... [illegible]
... quia operatur in Spus tanquam agens ... [illegible]
[illegible] praedominante activitate instrumenti ad agendum ... [illegible]

Gratiam et spaciosam speciem quam in agente formali et regit divinis
superior naturae gratia et sufficit quod de virtute eius de ordinariis
et effectu producendo determinata actua gratiali vigori immen-
terialiter deserviens, quod constat pluribus instantiis
discurrendo per intra naturalia et supernaturalia quae semel quo-
ad substantiam generantur rem gratiam non est virtutem venerationem
aequalem perfectam effectum, cum vivens imperfectiae sit su-
perior non vivente eminenter et tamen decurrit generans tempor-
ali id per instinctum Superior natura non virtutem seu tactio
virtuosa elevatione qua Deus elevat aquam ad inserviendum
producendam gratiam in infantibus et superioris perfectionis
naturae gratiam iustificantis.

Ad 7 arg. Hinc patet ad Argumentum X^o. quo fatis dicendo
quod instrumentum quo Deus elevat ignem corporeum ad cruciandum
spiritum damnatorum non est supernaturale quoad substantiam
et quoad modum, et quidem ut dicatur supernaturale quoad modum esse
requiritur qualitas non exacta a naturali exigentia ignis corporei et
idcirco naturae ipsius dicitur praeternaturalis, et supernaturalis quo
ad modum quo et supernaturalis distinguitur supernaturalitate
procedendo tales qualitates non est semper inter superioris ordi-
nis naturae per superioris ex quo istius scripturam illam supernatu-
rali igni corporeo pro actione ad spiritualem et perficere urgendum
in spiritum animae quae antea tali procedit cum ceterum ita corporis quale
causans spiritum damnatorum est superioris activi-
tatis ipsorum naturali causa gratiae iustificantis atque instrumentum
et Deus tantum illud de facto causando instrumento corpore
et sensibili ad ipso elevato cum summo ornandam et augendum
dictum est.

Primus potest respon. dici possito

angelo aereo corpore qualitatem quam Deus elevat ignem ad cruciandum

physica qualitate non repugnat cum tamen corpus et qualitas corporea

quoad subiectum negatur esse inferioris ordinis ratione

spiritus incorporei praeterea corporea superat ratione virtutis corporeae

causae naturalis in spiritum incorporeum effectus spiritualis quoddam

[illegible] cuiusmodi est gratia aut alia perfectio ex scientia aut el-

natura eiusmodi spiritus non tamen repugnat igni corporeo ele-

vari virtute divina physice ad cruciandum intima spirituali qua-

litate penali corporea qua hominum [illegible]

[illegible] exigere dicatur [illegible] operationes ex ipsa ex doctrina

sanctorum sequeretur ad [illegible] qualitas penalis qua puniunt

spiritus damnati sicut qualitas spiritualis quoad subiectum necessario

efficiens aut elevans ipsum ad [illegible] aut operandum id

operamans et deprimens [illegible] spiritualis in corpore

hinc sequitur ignem corporeum posse virtute potentiae [illegible] actiua

[illegible] naturali ad physice efficiendum eiusmodi qualitatem [illegible]

[illegible] corporeum [illegible] eiusdem ordinis.

Ultimo [illegible] [illegible] probando

ignem corporeum non torquere physice et realiter spiritus damnatos

cruciando intrinsece physica aliqua qualitate physice inhaerente

[illegible] ignis corporeus [illegible] aut cruciare de-

monem cruciando in illo qualitatem corpoream nec efficiendo qualitatem

spiritualem; [illegible] nullo modo torquet daemones causa alicuius qualitatis

physicae intra [illegible] [illegible] operationibus ipsorum extendendum

modo [illegible] corporeo [illegible] poena daemonem [illegible]

locati extra nihil [illegible] inquies efficiendo [illegible] quoad

[illegible] [illegible] ex dictis supra ubi ostendimus qualitatem spiritualem

[illegible] [illegible] exsultans nullatenus esse [illegible]

aut [illegible] spirituali inclinari et quoad [illegible]

ra qualitas Corporea nequit recipi in Subiecto quae Spualis sed
Spus damnatus quoad Subiectum et poenas operationes e corporea
Spualis: 2° nequit recipere qualitatem entitatiue Corpoream quia nam
qa Subiectum receptiuum cuiuimus sive accidentis aut Substantialis debet
sive receptione et perfectione perfectionem actuali[illegible] cum nequit
ta inhaerens alicui Subiecto, illud aliquo modo actuet et perficiat
sed nona quae Spualis nequit actuari aut aliquo modo perfici
qualitate Corporea cum repugnet actualiti Subiectum Spualis et spualitate
sive corporeae: ergo qualitas corporea quoad Subiectum nequit
recipi in Subiecto quae Spuali =

Vgr mir ya qualitas corporea
essentialiter petit Subiectum corporeum sed dubia quae Spualis nullo
modo e corporea cum sit sua Spualis completa omnino abstracta a materia
corporali, et incapax receptionis in materia: ergo nullo pacto potest
Subiici qualitati corporeae tamquam Subiectum receptivum [illegible]
minor patet et maior [illegible] qualitas Corporea essentialiter petit Subiectum
extensum quantitate cum nihil Corporeum ut distinctum a spuali
possit intelligi sine cum quantitate: ergo qualitas corporea
essentialiter petit Subiectum corporeum saltem extensum quantitate
constitutum =

Praeterea [illegible] quicumque qualitas
receptibilis recepta quoad substantiale in aliquo Subiecto in illo
recipitur ad modum recipientis sed qualitas Corporea si posset recipi
in Subiecto quae Spuali ad modum recipientis: ergo nullo modo poterit
Spus damnatus recipere in se ipso [illegible] Qualitatem quae corporeae
[illegible] nam Spualis esse inexten
sum et indivisibilis carentia extensionis et quantitatis
integrales partes sed qualitas corporea nequit recipi in
Subiecto Spuali ad modum recipientis [illegible] repugnat Spiritu[illegible]
ri [illegible] tiam [illegible] adreceptionem qualitati
corporeae =

Vel 3° frater non quoties cum quo repugnat
alicui Subiecto effectus formalis alicuius qualitatis vel huic accidenti ipsi
repugnat per se receptiva ipsius cum id sit recipere qualitatem earum
ponens effectum formalem ipsius inter qualitatis corporeae: ergo nequit re-
cipere humanum qualitatem formam non effectus formalis communis acci-
dentis corporei est praestare Subiecto aliquid esse materiale corporeum ut
calor suo subiecto receptivo praestat esse calidum et quantitas esse ex-
tensum sed nequit intelligi aliquis effectus corporalis aut moralis qui
praestetur a qualitate corporea spiritui corporeo nequit enim spiritus
incorporeus dealbari ab albedine receptive dici ... talis
est dicendum de aliis effectibus formalibus qui praestantur
ab qualitatibus corporeis: spiritus nullatenus potest spiritus dam-
natus recipere effectum formalem inter praestantem qualitatem corpoream
et idcirco nequit illam recipere.

Ultima frater non effectus producitur ab
aliqua [illegible] ipsius cum sed [illegible] ipsum
in spiritibus damnatis qualitas [illegible] qualificante [illegible] formam
spiritualis [illegible] agens extra [illegible] spiritus scilicet Deus agens
[illegible]: ergo [illegible] humanum qualitas
sit spiritualis quoad subiectum.

Ad hoc [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] ascendo qualitas [illegible] daemonum [illegible]
[illegible] ipsorum a [illegible] operationum cum qualitas corporea
quoad subiectum [illegible] quoad [illegible] in subiecto dicatur
spiritualis [illegible] impugnans [illegible]
[illegible] in aliquo subiecto [illegible] perfectibilis [illegible]
[illegible] illud [illegible] sufficiens [illegible]
in quo recipitur [illegible] sufficiens subiectum [illegible]
[illegible] operandum [illegible] impediens [illegible]
[illegible] subiecti receptivi [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]

vi cuari q qualitas corporea, et intrinseco sequuntur illi sub
illi ut subtij perfectibile, non tamen a renus requiruntur perfectionem
aut [illegible]aliti, [illegible] pure spirituali habere non obedientialem
[illegible] sufficit accidentij corporeum aut qualitatem spirituali
qua deprimatur et gravatur in qualitate superiori [illegible] im
[illegible] aut [illegible] inferiori [illegible] qualibet enim crea
tura [illegible] omnis superiori et spirituali subjicitur obediential
[illegible] ut possit ab illa recipere [illegible] qualitatem spiritualem
perfectivam vero etiam qualitatem [illegible] achuin, et
[illegible] ipsius spiritus, cum [illegible] aut qualitas pure spiritualis
sit impeditiva spiritus, ut supra diximus. Hinc sequitur qualitas
illa interna quam Deus [illegible] ligat cruciat
et gravat daemones, est qualitas corporea, ut docet [illegible]
loco supra allegato ex Tridentino cap. 9. [illegible] nulla [illegible]
perior gravatur [illegible] cum [illegible] superiori aut sibi
similiter.

Ad 2um [illegible] R. facillime quia
ordinis corporalis non exigere [illegible] subtij corporum licet
concedam quod qualitas corporea [illegible] recipi in
aliquo subjecto quod non sit corporeum [illegible] et aliter
[illegible] potest recipi [illegible] quae [illegible] in
[illegible] et [illegible] rectum quod [illegible] exi
tatis corporeij [illegible] quantitas est subtij corporum in ex
hac ratione aut exigia nullatenus sequitur illam [illegible] obe
dientiali [illegible] quasi spirituali inexistere [illegible] in [illegible]
in corporea [illegible] accidens corporum [illegible] subtij
naturale [illegible] a [illegible] et exigit illud ad [illegible] naturalis
ita accidentaliter [illegible] subtij [illegible] petit [illegible]
[illegible] incorporei [illegible] quem

actualiter inhaereat substantiae atque in accidentibus Eucharistiae evidenter adeoque ipsius ... dicti a substantia sufficit exigentia substantiae ac ... adeoque etiam accidentis solum requirit exigentiam ... corporis, et naturaliter ad inhaerendum ... naturali quod ... exercitium inhaereat eiusmodi substantiae, id modo inexteso inhaereat sub ... potentiali obedientiali ...

Ad 43 ... negando ... ad ... qualitas corporea quando ... modo inextensa ... in subiecto extenso et divisibili, ... eiusmodi e substantia ... nulla ... in haerere modo inextenso in subiecto substantiali ... illi obedientiali ... substantia ... affecta quantitate ... magis extensibilis ... divisibilis ... qualitas, ... ut docet D. Thomas ... nulla qualitas ... extensionis ratione ... extendatur ... fundat extensione ... quantitative ... subiecti in quo recipitur divisibiliter, et naturaliter ... non obstante divisibilitate extensione et naturaliter ... naturali ... affecti posset ... [illegible] ... esse in loco modo indivisibili, et quasi ... li ... in corpore Christi Domini quod existit sacramentaliter in hostia modo indivisibili et quidem ... ut ... in corpore Christi ... totum corpus Christi est totum in divisibiliter ... quantitate ... hostia ... indivisibiliter tota in toto corpore et tota sub qualibet ... integrali corporis ... inde ... repugnat quod qualitas corporea inhaereat modo indivisibili in subiecto inextenso et indivisibili eiusmodi ... [illegible] ...

Ad 23. [illegible] reli qualitas
Corporea receptiuus qualiter, [illegible] in aliquo subiecto
praestari ipsi effectus, talis cuius subiectum est capax recipiendi
quae praestet subiecto recipiendo omnem effectum, et denique qualitatis ra-
tionabilis. Dicitur praeter in agendo a ratione et capacitate subiecti
quapropter si qualitas est spiritualis corporea Deus immediate
inferens subiecto quali non praestat ipsi aliquos effectus [illegible]
sensibiles in nobis qualiter cognitos, praestat in ipsis effectus
proprie corporis nocibus [illegible] est impeditiua omni actiua-
litas, et expeditiua qualis non adesse mouendi corpo-
randis [illegible] voluerit quod licet sui spiritus impossibilis inter-
nali aut obedientiali ad hoc ut possit extendi per quantitatem
aut eleuari ab habitudine eius discurrendo de aliis [illegible]
iam [illegible] tamquam repugnandum unde est impossibile
obedientiale est posset ligari et agrauari omnis actiuitas a
qualitate corporea spirituali quae qualitas repugnans omnino
qualitatis nociuae corporis ut nobis ignota habet in se dicta
opposita dotis agilitatis qua facilitatis et expeditionis corporis
gloriosi ordinatur motus et operationes eius, sicut agilitas
est qualitas ordinaria corporei ita qualitas spiritualis quae est
impeditiua eorum ab exercitio suarum operationum est qualitas
corporea quae supra diximus qualitati [illegible] impe-
ditiua actiuitatis intellectualis aut spiritualis et nullo tempore
sit per effectiua ipsius, ligando quae supra diximus in
probabilioressi.

Ad ultimum rep. [illegible]
[illegible] quod nemo posset ligare [illegible]

equiuoc[e] perfect[iones] ... cuius[que] ordinis et ... ab ipsa
... utpote in Deo: qui n[on] ... tar de sua ... imma-
terialitate ... qualitate defecto poluit et creauit res qua-
... materiales, et etiam in corporibus glorios[is] re-
sultent virtute D[ei] dotes corporales quoad entit[atem] id-
agilitas claritas et subtilitas ac ... hi ... qui
... qualis motione ... Maneat igitur corp[us]
... in demonibus qualit[er] ab[s]olutis ...
... equiuoc[e] qualitas et ... quoad substantiam id
est ... et virtualis ... quoad modum =

Utrum Angelus sit creatus in gratia, et naturaliter perfectus respectu finis et legis naturalis.

Pro omnium intelligentia supponendum est creaturam intellectualem in sua creatione esse subiectam duplici legi, naturali et supernaturali. Lex supernaturalis est illa, qua diligitur natura, et ordinatur ordine ad finem supernaturalem et quam recipit ut recte operetur conformiter exigentiae finis supernaturalis, et illi exhibeat cultum debitum auctori, et ordinans auctor dirigat ad huiusmodi finem. Unde virtutes supernaturales elevantes naturam, et ipsam perducentes ad beatitudinem supernam, perficiunt lege divina supernaturali, et virtute huiusmodi [illegible] habentes, perhibentur dirigere, et finaliter eadem lege; lex autem naturalis dicitur illa, qua diligitur natura creata, ut recte operetur conformiter exigentiae [illegible] naturalis ipsius, et qua prohibetur ipsi operari, et peccata [illegible] rectitudini naturali, quam lex naturalis [illegible] a iudicando quod malum dicitur. Item dicitur naturaliter directus, et iudicans bonum esse conforme naturae intellectuali, et quod sit malum, et difforme respectu ipsius, [illegible] non peccare directe, et formaliter contra [illegible] et legis naturalis [illegible]

elicere operationes oppositas regulationi et directioni dic-
taminis legis naturalis qua naturaliter proximiter partici-
pationali ut docet D. Thom. 1. 2. q. 94, ar. 2. in corpore.

2° Supponendum est Angelum perfec-
tiori modo intelligere principia naturalia quam homo
tunc quia intellectus Angelicus, ut docet S. Dionisius cap. 4
de divinis nominibus est speculum purum, et clarissimum
gaudens lumine intellectuali perfecto quo potest absque
compositione et discursu omnia obiecta naturalia attingere: tunc etiam
quia Angelus recepit a Deo ad species rerum naturalium in exordio
productionis suae simul omnes species intelligibiles obiectorum
ad quorum naturalis cognitio potest extendi; tunc denique quia
in natura Angeli non reperitur aliqua contrarietas passio-
num sensitivarum ligans virtutem intellectualem, aut aliquo mo-
do obscurans ipsum, ut ex parte deficiat a perfecta
cognitione legis naturalis, et principiorum ipsius quare
propter Angelus naturaliter nequivit admittere aliquem errorem
aut inadvertentiam circa aliquod obiectum pure naturale.

sensitivarum +

Ultimo advertendum est impecca-
bilitatem Angeli circa finem, et leges naturales non ita tolli
in praesenti esse peccabilem quia potest Angelus ex sua natura esse
peccabilis, et sine proprio defectibilis respectu finis naturalis quin
imo ex parte sit indefectibilis respectu finis superioris ordinis
qualis est supernaturalis. De facto intellectus est defectibilis
circa cognitionem legis principiorum ut circa principia ipso
sit actualiter errare quin sit per se potens sa-

Sicut +

eorum circa illa obiecta pure naturaliter et simplici intelligentia non attingit.

His praenotatis praesenti restat enquirendum utrum in hipothesi possibili quo Angelus conderetur in puris naturalibus absque elevatione ad finem supernaturalem et nullo subiectus ad aliquam legem supernaturalem, sed tantum ad legem supernaturalem foret ex sua natura peccabilis, et moraliter defectibilis taliter ut in tali casu potuisset malum elicere operationem praeaue declinando a rectitudine legis naturalis. In qua difficultate omnes Doctores unanimiter supponunt Angelos et quamcumque creaturam intellectualem creatam esse defacto ex sua natura peccabilem relatam ad finem supernaturalem. Circa rectitudinem Angeli respectu finis et legis naturalis diuisi sunt in varias sententias quae ad duas principales reduci possunt.

1a Sententia affirmat Angelum et quamcumque creaturam creatam quantumuis perfectam posse peccare directe et formaliter contra rectitudinem legis naturalis. Unde autores huius sententiae existimant quod in hipothesi quod Angelus crearetur in puris naturalibus absque ulla eleuatione ad finem supernaturalem esset absolute, et ab intrinseco potens ad peccandum peccato formaliter opposito rectitudine legis naturalis. Hanc sententiam docet Scotus in 2° sententiarum dist. 22 et eius discipuli et ex extraneis Araujo et Basquez.

2a Sententia quam communiter tenent nostrates affirmat Angelum esse impeccabilem respectu finis et legis naturalis pure naturaliter consideratum et ideo si in puris

nalis foret conditus absque elevatione ad finem supernaturalem nullo pacto potuisset moraliter deficere eliciendo aliquam operationem moraliter defectuosam, aut aliquo modo oppositam rectitudini legis naturalis existentiae aeternae. Capreolus in 2° sententiarum dist. 22. Ferrara in lib. 3° contra gentiles cap. 39. Molina a S. Thoma in commentaria praesentium articuli et recentiores theologi interiores et exteriores Durandus in 2°, quaestione dist. [illegible] citata, proprius resolverit.

Unica 1.

Angelus ab intrinseco et naturaliter est impeccabilis respectu finis et legis naturalis. Unde etsi foret creatus in puris naturalibus absque elevatione ad superiorem finem praeter naturalem et absque subiectione ad legem supernaturalem, non potuisset peccare peccato opposito formaliter rectitudini legis naturalis.

1 Falsum insidet aliquibus imponendo dicentibus angelum nequiit errare. Dices 1° Prae fundata opinio. D. S. [illegible] requiritur in voluntate peccantis quod praecedat error intellectus circa praxim legis naturalis nec circa aliquid intelligibile praxi huiusmodi principiis subordinati [illegible]. Maior constat tunc auctoritate S. Dionysii et aliorum qui docent omnem peccantem esse ignorantem; tunc etiam ratione quia voluntas est potentia caeca quae indiget intellectu quasi lucerna directione intellectus, deinde, sed nequit aliquid absolute diligi quod non ostendatur ab intellectu, ita nequit aliquid ordinate et defectuose appetere quin ab intellectu

errone et inconsideratè ponatur ominis ut autor.
[illegible] 1 q. 15. ex modo a. 6. ubi docet quod sicut intellectus humanus
non potest esse error circa principia naturaliter cognita; ita
neque in Angelo potest esse error, aut deceptio circa
aliquod obiectum naturale ad quod naturalis illius cognitio potest
extendi et ideo sicut intellectus humanus nullo modo potest
errore procedere circa cognitionem primorum principiorum ita intellectus An
gelicus circa aliquod obiectum pure naturale nullo modo valet ad
mittere aliquem errorem aut deceptionem.

2º quod minor [illegible] quia maiores
ambitus sunt eaque deducuntur ex principiis speculabilibus
quam ea quae continentur sub principiis practicis legis naturalis
quia plura sunt cognoscibilia circa intellectuali
quae facienda agenda intellectus Angeli nequit errare
circa aliquid principium naturale pure speculabile nec circa a
liquid [illegible] principiis speculabilibus subordinatum quia cum aliquo
principio speculabili ipso actualiter consideratur corum esse du
cibiles ex tali principio similiter nequit errare circa aliquid
principium legis naturalis nec practice cognoscibile par
ticulari principiis naturalibus subordinatum maior patet, et minor
admititur ab ignis adversariis et constat quia si
ex perfectione luminis intellectualis ~~ita Altum [illegible]~~
competit Angelo ut comprehendat quodlibet principio specula
bili naturali omnes habitudines naturales sine ullo periculo
alicuius erroris ita etiam ex perfectione eiusdem lu
minis provenire valet ut nullius obiecti practice [illegible]

huius circumstantiae (urico istius cognoscat, et sic aliqua errore a Diac. istius singuli foret luminis praelicto diminuti sicut istius humanae.

Confirmatur, et magis explicatur praecedens ratio quia illa natura cuius operatio naturalis dirigitur a dictamini recto legis naturalis nequit directe, et formaliter operari contra exigentiam legis purae naturalis, et consequenter nequit peccare per aversionem a fine naturali; sed Angelus (si consideretur in puris naturalibus) nullam potuisset elicere operationem quae formaliter non regularetur dictamine recto legis naturalis, ergo in hoc casu esset impotens ipse ad peccandum peccato opposito legi naturali. Maior constat quia per ordinem intellectuali illa operatio dicitur honesta, et recta quae est conformis dictamini legis naturalis. Minor nam si Angelus viget immobili cognitione priorum legis naturalis sicut — in nobis dictamina rationis, ergo nequit eligere aliquod bonum quod non sit conforme huiusmodi dictamini siquidem naturaliter procedat. Patet consequentia quia eatenus homo potest elicere operationem non conformem directioni legis naturalis quia per ipsa rationis sensitivae, vel alterius vitiosae dispositionis obscuratur cognitio legis naturalis adversantis ratione aliqua passione quae aliquomodo obscuretur aut praecipitetur huiusmodi cognitio. Si Angelus ergo proprie naturae relinqueretur ipse, et ratio operaretur operationes subordinatas legi naturali et non actualiter conformes.

Ad hoc arguitur quo ex fer

fectione cognitionis Angeli circa leges natural(e)s peccati impeccabilitatem. Rem(anet) Scotistis negando voluntatis opera- rispper iuxta de fractionem iudicium malum erudire a frant ad eos si Angelus nequeat errare circa practica legis natur(alis) aut circa practicam cognitionem alicuius ob- ti contenti subesse natali potest tamen exui prop(ter) ex libert- tatis operari actualiter rectitudine dictaminis in- tualis quia Angeli peccant ex ignorantia vel inadver- tentia sicut homines sed ex mera electione volun- tatis qua potest libere sedebare ad operandum dyxeris lege dictamini obtinius consisit. Undequaque perfectius et purificatur ab omni prius errore et advertentia

Haec solutio nullatenus persuasit nequaquam et totaliter opponitur communi sententiae Thomistarum qui unanimiter reducunt indiffer(entiam) voluntatis ad indiffer(entiam) iudicij practici itaque ad radicem ulte- riorem sufficientia ipsius impugnatur 1º quia sicut con- currit in dictis rectitudine ad rectitudinem electionis voluntatis ita iudicium defectionem ad deor- dinationem perversam electionis ad voluntas rae sapiens voluntatis liberum nequit elicere operationem mora- liter rectam quin praesupponat iudicium practicale pru- dentialiter perfectum, quia sententia ipsius Scoti eatenus dicitur electio voluntatis moraliter recta quia conformis dictamini recto practico. Nec ratione propriae libertatis potest elicere operationem prave et moraliter defectuosam quin praesupponat iudicium practice defectuosum seu iudicium imprudens practicale

Vº impugnatur non ideo apetitus
naturalis gaudet libertate, et indifferentia apetitus abso
lute quia supponit causam finitum indifferentem pro malo
bona apetibilia quia eatenus aliqua Voluntas est indif
ferens ad bene et male operandum quia praesupponit
objectum indifferentem ad recte et defectuose cognoscendum
sij circa quod intellectus admittit totaliter rectitudinem, et
tamen intellectus ad non exigendum circa aliquod objectum tale non
valet admitti in voluntate igitur defectus in
operando defectionem circa aliquod objectum eius ordi
dinis coaget et ante ideo apetitus naturalis qui sem
sitivus non gaudet aliqua libertate aut indifferentia
ca tota, ad oppositum tenendum quia regulatur a praehensio
sensitiva quae solum est determinata ad opponendum
differenter eorum modos, et absque aliqua praevia indiffe
rentia sibi, et variis enim ideo apetitus volun
tatis naturalis est absolute indifferens respectu
boni ex his quia regulatur a cognitiva quae solum
est indifferens cognoscendo quia sicut defectus apprehen
sionis cognitivae brutis est causa determinationis apeti
tus et exclusiva libertatis ita pariter indifferentia
judicij est radix indifferentiae libertatis pro his qualis
reperitur in voluntate et ostenditur indifferentia ad bene et male
operandum circa aliqua objecta essentialiter praesupponit
excitantibus indifferentiam ad recte et defectuose indicandum
Vº impugnatur eadem solutio voluntas
luntas requiritur libertatis et dominij requirit volun
tatem

nem appetere aliquod bonum omnino incognitum, nec
rae hujusmodi libertatis potest deordinate appetere
aliquod objectum absque aliqua inadvertentia, defectuque
rationis ipsi applicata, ant. pet. et absolute absque inconvenien
tia admitti. 2º. Illud consequentia quia nihil prohibitum quod
praecognitum et consequenter quia sicut voluntas libere potest
dere nobilitat. ablata potentia ad operandum sine subor
dinatione ad objectum ipsi proponit objectum appetibile, ita libertati
tati repugnat ad malum, et defectione operandum repugnat
naturaliter operandum. ita materia apposita potentia est defectus
le et imprudenter accedente quia sicut potestas abso
luta voluntatis radicatur in objectum et ipsi subordinatur
ita potestas defectiva voluntatis ad moraliter
deficiendum radicari, operari valet in defectivi
tate objecti et ita; sicut voluntas non potest libere
aliquid operari circa aliud appetitum omnino in
cognitum ita pariter nequit defectiose operari aliquid
absque defectuosa et erronea objecti propositione.

2º. Respondet Vasquez
admittendo objectum Angelis non posse errare circa objecta
pure naturalia et nihilominus posse voluntatem mo
raliter deficere peccatum oppositum specialiter legi
naturali quia etsi intellectus non possit absolute errare non
tamen est necessitatus ad respondendum semper intentiva in
ducta adimplere quod, potest practice efficaciusve
sistentius attendere ad objecta delectabilia

Movenentia ad peccandum quia ad honesta quae conducunt ad bene operandum de absolute ipsa hic auctor voluntatis angeli potuit praeter limites mali peccare, a ratio huius modi peccabilitatis nulo sequitur ad quod ex voluntate creata.

Argiolli inefficaciore ... cuius insufficientia ostenditur 1° argumento ad hos quia ipse Suarez ... de Angelis docet Angelos non actualiter errare circa genus, et dicit ... naturali ... inadvertenter procederet ... exercet ... Angeli voluntatis prius ad peccandum ... ... mali practice ... exerceret ... practice proponeret bonum quod ... malum ... Angelo ... rectitudine ... naturalis ... simul ... ad movendum voluntatem ... ad peccandum praeter limites boni ... mali.

2° ...

Auctoris ... quae ... commoda ... Angeli ... alia ... Angeli ... ordinis naturalis ... unico ... alicuius ... ita ... Angeli ... malo sibi ... dum ... cum ulla acceptione ... ... bonum ... ... praedicamus ... absolutae ... ... sine cognitione ... ... nullus ... potest potest ... inficia

uexienter et erronee iudicet decernam tam eius eli
giuilis pure nalis est et nec Voluntas ipsius po
test secordinate pcedere circa aliqd ... nalis

Ultmo reicitur eo ... a Angli circa res na
libus ppa advertam
dum quia no ...
natr

catenus a tribui circa quaq virtutes natie
legi naturae ... sed ex libertate angli circa ops
parles dictatas a lege nali n colligitr ipsos posse pec
care peccato opposito rectitudini nali: g^o et ma Be
ati; etia ipsoru sunt ab intrinseco pecales in obliq
respectu finis nalis sed etia super nalis et nihilomi
nus gaudent libertate exercicij respectu actorum que
cognoscunt extra Verbu: g^o ex libertate qua ...
Angelus ad particulares operaes dictatas a lege
nali n colligitr ipsos esse potes ad peccandu eoa est
quia ... Beati rae libertatis qua exercent res
... circa totum nequeunt pecca minore operare
aliqd obliq quia quando occurrit ipsis aliquo
peccandi ... quatenus scordat ... superior
nali eo qd qd represtatur ut ... huiusmodi legi ...
prehendunt practice ut malu sed Angelus rae de
... ex plena cognitionis legis nalis a qua di ...
... apprehendi et practice malu eo di ... sua
naturae qdqd represtatur ipsi ut ... legi super nali
g^o ... Angeli nequit movere Voluntatem ipsius
ad ... aliqd in subordinatu fini super nali

ita neq. ipthus Angli valet movere voluntatem ipsius ad eligendum aliquod graliter ... legi nali quia sicut beatitudo supernalis ... voluntatem peccatricem ... operetur cum subordinatione ad finem supernalem ita beatitudo nalis que competit Angelo ex sua natura de trahit voluntatem ipsius ut ... et indefectibili liber operetur cum subordinatione ad finem super nalem.

Proponuntur ...

Angelus ... excitatus ... quia Angelus ... nalibus ... haberet libertatem liberam et defectibilem ... voluntas ... Angelus ... haberet in libera et defectibilis posset peccare ... Angelus ... haberet ... puris nalibus absolute potuisset peccare ... sed in illo statu ... peccaret ... finem super nalem ... tali ... dicere haurit ... ad huiusmodi finem ... potuisset peccare ... nalem peccato ... opposita ... voluntati ... quia defectibilitas voluntatis ... creatus ... requisit ... ad peccandum et ... si Angelus ... puris nalibus haberet voluntatem ... absolute ... ad peccandum.

Rbis voluntatem Angeli ... que ... puris nalibus ... haberet ... finis nalis neque defectibiliter ... quia ... creatura ... nalis ... defectibili sit ... sua peccabili, absolute, ... in hoc requiritur ... posit peccare ... a fine ... nali ... defectibilitati voluntati ... creatis ... ad ... peccandum ... peccato

opposito legi pure naturali sicut non repugnat deo hinc fragilitas humani destrahere ex propria a exordio circa finem gratia et sine ordine ad alia cum posuit defectibiliter et errare cedere.

Contra hanc solutionem obiicitur ergo si Angelus

conderetur in puris naturalibus haberet voluntatem defectibilem respectu finis supernaturalis id est naturalis, in casu potuisset peccare peccato opposito rectitudini naturali absque ... quia si hoc crearetur in puris naturalibus aliquo subordinatione actuali ad aliquem ... praeternaturalem haberet voluntatem defectibilem et potestatem peccandi respectu finis naturalis: et si Angelus duceretur in puris naturalibus esset absolute peccabilis respectu ... in puris naturalis ... et ... quia ideo sententia ... Angelus conditus in puris naturalibus nequiret peccare quia praeditus perfecta cognitione legis naturalis ... puris naturalibus ... haberet perfectam cognitionem legis naturalis et circa illius gratia nullam ignorantiam admitteret ... quae sit poena peccati originalis ... talis ... caderet ... cum Angelus ... in ... naturalibus ... haberet ... defectibilitate ... absolute ... peccare erravit ... dicimus et ... penali

Contra eatenus sententia ...

potest quaelibet creatura ... peccare ... voluntaria a fine supernaturali quia nulla creatura ... unitur naturaliter cum Deo ... ex finis ... naturalis ...

in puris naturalibus non fuisset identificatus nec unitus cum dile-
ctione naturali: potuisset ex natura sua peccare peccato
formaliter opposito rectitudini legis naturalis materialiter
praeceptum [illegible] petit ergo ideo realiter identificatur ratio
finis naturalis [illegible] naturalis et perinde realiter constituitur
Deus legislator naturae et auctor: ergo si Angelus in puris natura-
libus non identificaretur nec uniretur cum Deo quatenus
est finis supernaturalis nec etiam potuisset uniri cum Deo ratione
naturae finis naturalis et ideo sicut Angelus potest realiter
tantum deficere materialiter a rectitudine legis super-
naturalis etiam poterit a rectitudine naturali recedere.

Obiicitur 3° eadem ratione quia
videmus Angelus in statu creationis existens in gratia super-
naturali potest peccare peccato opposito rectitudini su-
pernaturali quia ratione libertatis propriae potest dimove-
ri [illegible] a debita adhaerentia legis supernaturalis sed si Angelus
in puris naturalibus constitueretur potuisset avertere liberum
suum [illegible] ab actuali adhaerentia circumstantia-
rum qua rectificatur operatio sub lege naturali: ergo si in puris
naturalibus conderetur, absolute potuisset peccare contra legem natura-
lem. Minor patet quia peccatum Angeli de facto fuit ex in-
consideratione legis supernaturalis, et mira quae est difficul-
tas. Probatur quia etsi Angelus ex sua creatione habeat
species [illegible] non posset naturaliter et absque
errore cognoscere [illegible] naturale [illegible] exercitio tamen
praecisum et actualis considerationis dependet a libera
determinatione voluntatis, cum [illegible]

rea jtuali quod ad exercitiy dependeant a Volun
tate quia Voluntas Ang. lict libere potuisset diver
tere sthz ipsius ob actuali et practica advertētia
alicuius circunstantie nalis sinequa nequiret elicere actu
[struck out] moraliter bony

Item impugnatr ea q sollo
ea tenus gnos Angelus n potuisset peccare pauer
sione directa et fmali a lege nali quia p ipso q̄ viget
perfecta cogo nali d excognie perfecta legis nalis
sequetr ex q Voluntati ipsa ad peccādy pahu
iusmodi ergo: p si Angelus p uxit nalibus defectr
foret defectuilis moraliter resp legis nalis
maior e min pz quia in Demonibus de facto
perseuerat perfecta cogo legis nalis et cuiuscumq
obti spectantis ad ording nas, ut docet
S Dionisius in Anglis peccatu fuit frustrata per
fectio nalis sed de facto Demones pecant q lege
nale ng homicidiy et fur ij qd suadetr a Da
monibus ex peccatu directe et fmaliter oposit legi
nali: p si Angelus p uxit nalibus ostitutus pa
uideret perfectissima cognie legis nalis, sitinde
sequetr eadē Voluntatis ipsius peccauilitas
respectu huiusmodi legis.

Ad 2ā obiectionē respr
ocedo an et nego cog ad cuius proba resp q hō p pu
ris nalibus ostitutus ac p perfectionis nali po
tuisset errare ipractli ecii huiusmodi error tn

ralicani nisi foret pena inflicta pro peccato originali ut contingit in presenti statu; quia cum ipse spirituualibus desiderat appetitibus frustratus decens, et inclinari ad bonum spirituale per huiusmodi appetitum poterit dimoveri a recta adherentia legis naturalis, et sic proponere voluntati aliquod bonum debet tamen contrarium rectitudini et dictamini legis naturalis, et ideo practice errare ad propositum hic nunc ut bonum contra rectae rationis dictamini in Angelo, et cum non experiatur aliquem appetitum quo corrumpatur perfecta cognitio legis naturalis nullo modo potest ipse practice proponere ut bonum aliquod oppositum rectitudini legis naturalis cuius cognitio nullatenus potest pervertii in ipso Angelico quapropter voluntas eius nullo pacto potest se determinare ad aliquod obiectum moraliter

malum, nam disformitas et malicia obiecti et oppositio illius cum lege naturali sicut per appetitiuilis et hoc ut in exercitio appetatur valet vestiri aliqua bonitate saltem apparentia videlicet ipse Angelus rae infaliuilis rectitudinis quaelibet rectum obiectum naturarum proponet apprehendere ut bonum quod illum et malum quod est contrarium nisi propensione spiritualibus potuisset eligere aliquod obiectum ut oppositum rectitudini legis naturalis

Ad 2. obiectionem ad quod respondemus et dico primo: Angelus tenetur commovi(?) cum Deo quatenus est auctor naturae unione immediata et directa, secundo minime unione indirecta et immediate ... cum quia Deus quatenus auctor na...

et legislator ordinationibus ipsius supernaturalibus ne-
quit aliter uniri creatura nisi mediante sibi
ratione legis naturalis, et cum huiusmodi lex non sit aliquid ex-
cedens captum et facultatem naturae Angelicae solum quod
dicit naturale, et naturaliter inhaerentibus Angelorum principium
praesertim Angeli mediante huiusmodi lumine essentia-
liter uniuntur Deo autori et legislatori naturali, et ideo non
potuit voluntarie et affectualiter se ipsum avertere a
Deo supernaturali autori naturali qua operando connatura-
liter naturae non est declinare a dictamine perfecto legis
sibi naturaliter impressae [illegible] contrarie diversus rationis
relinquere ad aliquid oppositum huiusmodi dictaminis
praeter naturae [illegible] paritas supra allata quia Deus qua-
tenus [illegible] supernaturalis [illegible] naturae
facultates cuiuscumque creati: unde absque aliquo do-
no speciali ordinis supernaturalis nequit aliqua crea-
tura [illegible] deficienter, et immobiliter adhaerere regulae
supernaturali; et sicut de facto Angelus viribus naturae potest
[illegible] adversari [illegible] cognoscere, et amare Deum autorem
naturae quem naturaliter ipsum valeat contingere ut autorem
supernaturalis: ita pariter potest [illegible] immobiliter adhae-
rere, et uniri Deo authori naturae (mediante naturali [illegible]
[illegible] adversus legis naturalis quam immobiliter adhaereat
Deo fini supernaturali [illegible] paritas deficit

Ad 33 obiectionem [illegible] negando [illegible]
et negando minorem ad cuius probationem dicitur [illegible] Angeli possint
exercere actualis et practice adversus legis naturalis deffi-
cere a voluntate sua exercere [illegible] intelligentia actualis
[illegible] actualiter [illegible] dicere solo [illegible] intelligatur deffi-

Et Voluntas possit efficere quod eam moveret a perfecta intellectione obiecti semel applicati negamus consequentiam et similiter negamus consequens quia etsi intellectus Angeli sit practicus et actualiter attendat ad aliquod obiectum naturaliter subiiciatur determinationi voluntatis, quia potentiae intellectivae quoad exercitium nihilominus cum ipso personaliter conveniat aliqua ad actualem considerationem alicuius obiecti naturalis, requirit voluntas efficere ut desistat et specialiter iudicet de obiecto sibi proposito, quia non erit rationabile rectitudinem intellectus Angeli cui naturaliter competit cognoscere obiecta sine speciali applicatione et absque aliqua advertentia, necessario debet voluntas humana efficere ut non intellectus applicetur actualiter ad actualem considerationem et certas rationes propositas tamquam a intellectus ad huiusmodi gratia requirit voluntas facere ut inadvertenter et erronee procedat cognitione ipsorum.

Ad ultimum respondetur quod in peccato in Demonio non destruatur cognitio speculativa illius naturalis erectionem rerum spectantium ad ordinem naturalem nihilominus volunt... et immobili adhaesionem qua voluntas ipsorum adhaeret fini perverso et desordinato corrumpitur cognitio affectiva et practica directiva voluntatis agendi ponunt indirecte moralia transgrediendi legem naturalem quatenus subordinata legi supernaturali a qua immobiliter avertuntur quod Angeli et supernaturali non dantur aliqua peruersitas voluntatis circa finem per quam corrumperetur cognitio legis practicae, aut finis naturalis ex ... nullo pacto directe neque indirecte potuisset ipsorum a... nare a rectitudine cognitionis directivae voluntatis ... voluntas ... appetendo deficere quia sicut ipsa requirit ... se ... ad aliquid sine cognitione, taliter requirit se ... ad aliquid per ordinationem quam ordinate sibi ... naturaliter ...

Urgetur j favorem Vincti Scoti
ratio principalis nr. 2. quia stante omnimoda rectitu
dine cognitionis Angelicae circa supernaturales potest voluntas
libere, et defectibiliter eligere contra praescriptum recti cognitionis, ergo stante
cognitionis naturalis requiritur extrinsece concurrere aliquod bonum morale
praeter voluntatem peccare: consequentia patet quia catenus proximus
signa voluntatis Angeli esse peccabilis circa finem naturalem quia non
quit deficere a rectitudine perfectae cognitionis obiectorum naturalium.
et antecedens quia stante perfecta cognitione alicuius obiecti potest vo
luntas ex propria libertate eligere oppositum eius quod recta ratio
dictat alias dictamen rationis necessitaret voluntatem quod nihil
est absurdius: ergo rectitudine cognitionis angelicae circa obiecta
pure naturalia non excludit rectitudo electionis voluntatis.

Probatur voluntatis posse defectuose
eligere contra praescriptum et dictamen rationis speculativae sicut contra
dictamen dictaminis practici et practice proponitur bonum in
venientia alicuius obiecti et tacite in Angelum quod quod practice
tice et practice dictat faciendum juxta ordinem pure naturalem proponat
autem aliqua ad decretum cum periculo extremo deservire vo
luntatis ipsius finis naturalis sequitur contra dictaminis prudentialis
naturalis practicae et non peccaret quia sicut actus voluntatis
tis dicitur rationalis quia conformatur dictamini prudentiali recto ita
eodem prorsus modo dicitur moraliter deordinatus quia sequitur
oppositum prudentialiter et practicaliter dictati.

Quarta haec sollutio vincitur tertio
quia voluntas creata et defectibilis ex propria malitia
electione potest agere contra dictamen dictaminis practicalis
solius speculativi et utriusque simul et tacite practicae et specialis: ergo stante
omnimoda rectitudine ex parte intellectus potest accidere ex parte

voluntatis pro ea minori electio. Et anss. neg. hoc distinguendo peccatum committi ex electione a peccato procedente ex ignorantia, quod illud committitur propter malitiam voluntatis quae in ipso influat aliqua ignorantia, vel inadvertentia in his peccatum vero ex ignorantia originatur ab imperfectione intellectus, quod sciret non cognoscit delictum committendum contra aliquam legem: ergo voluntas creata est defectibilis potest ex mera malitia appetere aliquid contra dictamen et rectitudinem dictaminis intellectualis alias male distinguerent a theologis peccatum procedens a malicia a peccato quod procedit ex ignorantia, in quo illud peccatum contra rationem supponeret ignorantiam ex parte intellectus.

2º obiicies contra eandem solutionem quia homo multoties peccat stante iudicio recto iuxta et speculativo particulari circa aliquid particulare obiectum: ergo rectitudo cognitionis iuxta et speculativa particularis practice ex parte intellectus non infert rectitudinem moralem voluntatis in appetendo. Et anss. neg. hoc quod actu committit adulterium vel aliud peccatum oppositum virtuti, non habet iudicium iuxta cognitionis malum esse faciendum contra dictamen practice et particulari adulterium esse malum morale oppositum bono honesto et nihilominus hinc et nunc ex propria libertate se determinat ad adulterium contra dictamen ostendens malitiam, ergo ex defectibilitate morali in electione voluntatis.

defectibilitas dictaminis intellectualis non infert in de

3º obiicitur quia dictamen conscientiae est dictamen particulare et practicum in istis, et scientia et proxima regula operandi et quidem particularis applicatio scilicet talis ad particularem actum sed multoties peccamus contra dictamen rectum conscientiae et alias stante rectitudine ipsius hoc necessitaret ad negandum: ergo voluntas propria libertate potest peccare contra rectitudinem dictaminis intellectualis quamvis nec particulari nec iuxta huiusmodi dictamen potuisset deficere.

Ultimo obijcitur quia si Angelus de facto peccauit sine peccato absque presuppositione alicuius ignorantiae vel inaduertentiae, ex hoc tunc peccati causa naturalis ipsius Angeli fuisset, capax erroris et inaduertentiae potuisset voluntas ex propria malitia peccare. Respondetur quia si tunc fuisset inaduertentia practica praecedens, etiam peccatum Angeli de facto peccauit, talis aduertentia esset naria, vel libera, si naria foret impossibilis esse causa peccati quia tamen naria est inculpabilis, et si dicitur causatur voluntarie, non fuisset inaduertentia voluntaria antecedenter praecedens actus voluntatis quia nulla operatio potest dici voluntaria absque actuali influxu voluntatis. Primum peccati Angelorum praecessit a voluntate antecedenter inaduertentia illius. Et sic voluntas potest defectuose procedere independenter ab aliquo defectu erroris vel inaduertentiae illius.

Ratio dubitandi est negatio an actus vel peccatum quod fit ex electione et malicia operantis nario praesupponit ex parte illius aliquam ignorantiam, vel inaduertentiam practicam cognitionis. Unde quod Doctores communiter distinguunt inter peccatum commissum ex electione et peccatum procedens a ignorantia non excludunt aliquam ignorantiam vel inaduertentiam practicam a peccato commisso ex electione, sed tantum modo contendunt istos qui peccant ex ignorantia habere iudicium speculatiue omnino peruersum et deordinatum per modum quasi lapsus, qui peccant ignorantia actualiter, eos vero qui peccant ex malicia, vel electione perseuerante recti diuini iudicii verbis quam

Speculativi solum esse iudicium practice defectionem ex impeditum

per aliquius passionis, sed maliti[a] agentis de ultimum iudicium prac-

ticum quo aliquis speculator ultimate determinat ad peccandum electionem

pravi esse iudicium perfecte et defectionem cuius

Et id circo apprehendit ut bonum quod malum est. — sonat proprie doctrinaliter ad eligendum quod sibi est malum, quod est prac-

tice errare, et prudentialiter decipere quam pertinens sententia

Scoti nulla operatio voluntati potest esse moraliter recta, et vir-

tuosa quin praesupponat ex parte ipsius iudicium prudentialiter rectum,

ita nulla electio potest esse moraliter prava ~~[illegible]~~ quin

praesupponat ex parte ipsius cognitio praesupponat aliqua

praeductus, tum pravum speculationis practicum doctrinalis quae ex parte [illegible]

superveniat accidere circa quam ipsa nullo modo errare

potest recte iudicium mali.

Ad 2um dicitur bonum recte esse ergo dicitur bonum

et ergo dicitur malum quia ille qui actualiter hic enunciat

[illegible] esse adulterandum practice et practice errat proponens ut

bonum quod est per se malum respectu hominis. Unde illa cognitio qua iudi-

cat adulterium esse malum morale et contra rationem

speculativa, et quasi contemplativa ad obiectum, quali siquidem

practi et exercitio obiicit occasio peccandi vincitur

et superatur ratio inclinatio et a concupiscentia moveta ratio inferior

ut practice iudicat esse adulterandum et satisfaciendum delectationi

sensitivo ut bonum delectabile et praeferendum bono honesto

quo circa veraciter verificatur ultimum iudicium practicum in-

ducens voluntati ad pravam electionem esse practice in-

ronum, sed saltem non directum et imprudens, sicut ultimum iu-

dicium practicum quo movetur voluntas ad virtuosam operatio-

nem, est practice verum et prudentialiter perfectum.

Ad 3ᵐ obiectionem respondeo

nego et distinguo min. sed multoties hoc peccat contra dictamen rec te scientiae, quando perveniat rectitudo scientiae absque in terpositione alterius iudicii deordinati nego omnino quando diverte[t] per rectitudine scientiae ad aliud iudi cium defectuosum concedo min. et nego conseq. quia quando hoc peccat actualiter non formando se recte scientiae practicae in particulari opponit sibi ipsi ut bonum opus illud quod deserit a recto dictamine et idcirco intercedit aliud iudicium erroneum quo interrumpitur rectitudo scientiae ne practice mo veat voluntatem. Unde et si dictamen rectae scientiae in pecca tore ex actione contra 2ᵐ disparatur ad genus legis in particulari dicatur dic tamen practicum est particulare quia trahitur ad particularem obiectum disparatum tamen ad conditionem operandi qui peccat contra experientiam ipsius et modum dictaminis speculativi et in particulari quia vo luntas peccatoris hic et nunc non sequitur tali dictamini nec sequitur directionem ipsius sed movetur altero iudicio op posito et cum defectuoso, quapropter si voluntas in operando attenderet ad illud defectum opposito non peccaret Sed quando voluntas advertit ... absque actuali consideratione regulae recte operandi procedit ad operandum et ideo considerat practica quae intelligitur ad quamcumque peccatum ut ostendit ... et ... docet ... ... de modo ... in corp...

Ad ultimam obiectionem respon deo ... ... peccatum Angelicae voluntatem.

Aliueri interpretatiue et dominatiue na quando Angelus peccauit de facto inaduertens de debere alicui Superiori sub per naturalis ad quem debebat attendere potuit ad illud non dexare huiusmodi Regula qua prerer inaduertens ignis fuit ipsi formalis et si non fuerit peccatum saeculum praecise, saltem inegatio actiue, et causaliter quatenus ei praebuit voluntatem orationem super vicendi seu contemnendi Beatitudinem supernaturalem et modum proprium acquirendi ipsius sicut hoc Regulae ipsi instat debitus Subiiciendi Seipsum praecepto Superioris ad uertentem actualiter ipse ipsi quo urget obligatio ipsius non peccatum distinctum ab actu voluntatis quo actualiter contemnit preceptum et quidam violenta elicit inclinans ad peccandum et idcirco inaduertentia practica illius quae intelligitur ad peca minorum operum non peccatum consumauit et formaliter saltem dispositiue et concomitanter et in hoc genere voluntaria.

Nec valet si obiicias quod Angeli qui peccauit super vieri de propria excellentia et non Subiiciendo se dispositione legis Supernaturalis inaduertenter consensit quia actualiter et practice considerauit Subiectionem ipsius ad legem supernaturalem sed Angelus pro Naturalis potest actualiter considerare aliqua circumstantiis requisitis ad Rectitudinem actus naturalis considerandis ipsius super actuali considerare omnes circumstantias talium: ita dicimus libertas reperitur Angelo ad peccandum per legem supernaturalem naturalis.

Non quia valet haec obiectio quia Angelus coordinare puro naturali procedi modo Charitatiuo

et eodem modo quo genus humanum circa praedicta principia praenota: Unde sicut genus nequit errare, seu advertenter procedere contra cognitionem praedictorum principiorum, ita similiter genus Angeli nullo pacto potest admittere aliquem errorem, aut advertentiam circa obiecta pure naturalia, ordinis vero ad obiecta supernalia quae excedunt facultatem naturalem ipsius Angeli potest Angelus saltem inadvertenter procedere cum huiusmodi obiecta non cognoscat viribus naturae sed libera revelatione ipsius Dei nec refert quod Angelus habuerit semper actuali scientiae omnium rerum, et circumstantiarum naturalium ad hoc ut actualiter posset circa ipsas errare nam non sufficit semper continua et actuali videre principiorum et nihilominus quod oriri naturae cognoscendi ipsa eorum per defectionem aut errorem operare huiusmodi principia.

Tertio arguitur quia ut aliqua natura rationalis intrinsece sit peccabilis requiritur finis naturalis entitative requiritur voluntas sit naturalis dilectiva ad amandum Deum authorem et legislatorem naturae sed si Angelus relinqueretur in puris naturalibus voluntas ipsius esset de natura adversa eum amorem Dei authoris naturalis. potuisset peccare peccato formaliter opposito rectitudini naturali in ex ea ratione tantum eatenus aliquis peccat peccato naturali quia libere avertitur a Deo quatenus est finis et legislator naturae, et idcirco ut aliqua voluntas sit peccabilis requiritur legis naturalis entitative requiritur ut sit necessitata ad amandum Deum authorem naturae ... sed non sola bonitas Dei clare visa qualiter

Apponitur Deus ut natura mouet voluntatem creatam ad diuinum amorem id Angelus in puris naturalibus constitutus si videret Deum clare et distincte ut est in se sed sub esse abstractiuo: ergo voluntas ipsius esset determinata ad naturalem amorem Dei:

Respondeo. dist. maiorem Angelus in puris naturalibus esset determinatus ad amorem Dei finis naturalis quo ad specificationem nego maiorem; quoad exercitium concedo etiam nego consequentiam quia etsi admitamus Angelum in puris naturalibus liberum posse aliquando suspendere exercitium explicitum amoris quo amaret Deum autorem et conseruatorem naturae voluntas tamen ipsius foret natura determinata ut si aliquem actum eliceret erga Deum esset actus amoris et non auersionis aut odij qua de hac consistit necessitas specificationis et ideo circa illo statu nequiret pecare contra Deum finem naturalem quia ad posse pecare requiritur potestas ad odium Dei cum quolibet pecato mortali resultat odium et concomitanter gratia displicientia Dei et odium ipsius

Contra hanc solum potest sic replicari quia ad posse pecare contra Deum finem naturalem sufficit potest et libertas ad displicientiam et odium alicuius efectus Dei autoris naturalis sed Angelus in puris naturalibus potuisset odio habere aliquem efectum creatum causatum a Deo autorem naturae et dispositum a prouidentia naturali ipsius: ergo potuisset saltem concomitanter et virtualiter odire Deum ipsius efectus et sic circa pecare maxime constat quia eatenus Demones de facto et damnati odium habent Deum quia ipsis displicent efectus diuinae iustitiae a quibus detinentur quod efectus

Cadem. Sub quidem nali Dei possit odio haberi ipse Deus potest virtualiter trahere odium exterior quia effectus nalis Dei quatenus autor naturae sunt bona creata et partialia; sed quodlibet bonum creatum et partiale potest a voluntate creata odio haberi quia quodlibet deficit ab aliqua bonitate potest accipi ut non bonum et sic disficere voluntati ut expresse docet D. T. 1a 2ae. q. [illegible] a. [illegible] ergo Angelus in puris naturalibus potuisset odio habere aliquem effectum procedentem a quidem Dei autoris nalis et sic virtualiter odire Deum in suis effectibus.

2o explicatur si tollitur nec diminuitur perfectio et rectitudo nalis Angeli per elevationem ad finem supernalem et gratiam si detrahat sed potius perficiat naturam quoad finem supernalem elevat, sed post elevationem Angeli ad finem supernalem potest abhorreri a Deo fine nali per aversionem voluntariam et odium virtuale ipsius ut patet in Angelis de facto peccantibus ergo etiam in puris nalibus potuisset odio habere Deum autorem naturae et sic peccare per oppositionem et dictamen legis nalis.

3o explicatur si magis destruatur Angelus in puris nalibus ad amorem sui ipsius et autoris naturae quam hoc et quodlibet creatum ad amorem suae existentiae et conservationis nalis; sed hoc libere potest appetere se ipsum non existere et odio habere sui ipsius existentiam et conservationem ut patet in ipsis qui se ipsos voluntarie interficiunt prae desperatione ergo Angelus potest virtualiter saltem odio habere se ipsum et sic Deum autorem et conservatorem naturae suae.

Ad 1 obiectionem respondeo negando minorem

ad cuius oppositum dicendo nego quodlibet bonum creatum et parte
potest odio haberi a voluntate creata sicut voluntas
regulata et perfecta cognitione talis boni etiam a vertente ad
cognitionem ipsius respectu auctoris naturalis quod non potest odio
haberi a voluntate bene regulata iudicio considerato et
prudentialiter proponente rationem omnis et quia ideo ut docet
D. T. loco supra allegato voluntas humana potest odio
habere quodlibet bonum creatum parte qua potest esse oppositum
quae ut alias conveniens ratione alicuius contrarietatis ad appetitum
convenientis quae propter repugnat aliqua ignorantia saltem inadver
tentia practica ex qua fit ut absque consideratione boni attendendo
solum ad effectum ipsius et non advertendo ad bonitatem
eius quae subordinatur providentiae naturali Dei etiam qualibet
tur voluntati Angelicae circa quae naturalia nam regulatur
iudicio perfecto et prudentiali nequaquam potest ipsi posi
tive displicere aliquod effectus procedens a subordinatione
providentiae naturali cum nequeat ipsi repraesentari ut malum quod
sit ordinatum a subordinatione et legislatore naturali sicut
Beatus nequit ut malum respicere quodlibet aliquod bonum
parte creatum quia semper indicat de rebus creatis et
naturalibus inspiciendo ad legem et regulam cui subordinatur [illegible]
argumentum probat voluntatem Angeli esse naturaliter propter ad
amandum effectus particulares naturales divinae providentiae et nullo
tenus persuadet libertatem in angelo ad positivos ordinis natu
rae modi effectum et deinde nec libertatem ad vere malum
ordinem Deum in suis effectibus
A d 2 3 obiectionem respondetur quod etsi
elevatio Angeli ad finem supernaturalem non determinatur perfectio
naturalis ipsius nihilominus supposita summa modi elevatione

instat ipsi obligatio nisistendi finaliter in amore et ape
situ rerum pure naturalium ad finem superiorem. Unde sub ipsius
statu elevationis debet referre et ordinare positive amorem
naturalem ad finem superiorem et supernaturalem, quapropter per aversionem
voluntariam a fine supernaturali directe et formaliter avertitur
a fine naturali quia et si amor et amor finis supernaturalis sit supra
facultatem naturae finalis creatae et sic consideratae, ceterum positive
resistere huiusmodi fini est contra exigentiam naturae ipsius et ordinem
qui positive repudiat subiectionem et subordinationem ad finem
supernaturalem directe et formaliter abertitur a rectitudine
naturali sicut v.g. ille qui modo negaret Deum esse trinum
formaliter, et virtualiter negaret unitati Dei quia ad ...
naturalem unitati non subordinaret revelati supernaturali fide in
casu quo Angelus in puris naturalibus constitueretur omnino negare
deberet circa Deum finem supernaturalem, eo in hoc casu nulla esset
supernaturali fuisset ipsi communicata quapropter recte operaretur
attendendo solum ad regulam legis naturalis absque illa prius
advertencia ad supernaturalem finem et iter cum omnimoda pe
ritate et rectitudine operaretur in linea naturali quia in
hoc casu non teneretur regulare actiones naturales direc
tione regiminis supernaturalis.

Ad ultimam obiectionem respondetur
Angelum in modo vehementius et firmius inclinari ad amorem
rectum sui ipsius et alteri naturaliter quam hoc ad amorem super
naturalem quia quamvis hoc naturaliter velit summe esse sed per
magis ipsius, ipso tamen multiplex obiecti et proximitatem
rationalis naturalis non alicuius passionis vehementia quis circa
potest per accidens dici ... velit ut liberetur ab aliqua

miseria quę presenti vita patitur, ut contingit ijs qui
præter desideratum regnum occidunt. Angelus autem in statu puræ
naturæ nunquam accidere aliqua miseria naturalis, ratione cuius positione
accideret displicere, reservatio pacis exis aut naturali dis
positio autoris naturæ, quia Angelus debere creatura puræ
naturalis et in linea naturali perfectissima, gaudens quadam naturali
Beatitudine, et perfecta cognitione circa res puræ naturales, quę
ideo ipso nullatenus potest vbi recari ...
alicuius pravæ passionis, et idcirco nequit prorumpere in odium
Dei autoris naturæ, nec in ... quatenus huiusmodi auto
ri subordinatur.

Ultimo arguitur quia eo ipso quod vo
luntas Angeli in puris naturalibus libere operetur operationes dicta
tas a lege naturali potest voluntarie omittere aliquem actum legis
naturalis præceptum, sed omissio voluntaria et libera actionis
sequentis ab aliqua lege est peccatum, ergo Angelus in puris naturalibus
potuisset peccaminose procedere. Tale est puræ naturalis ... ma
... ad omittendum culpabiliter et peccaminose aliquem
actum ... ad ... exercitium ... in illo instanti
in quo instat obligatio ... sed eo ipso quod voluntas
Angeli libere eliciat operationes præceptas a lege naturali potest
non operari ipsas in instanti in quo instat obligatio ...
naturalis alias nullatenus libere exerceret talis ...
... libertas exercitij in voluntate Angelica
ad operationes subordinatas legi naturali ... ad peccatum
peccati saltem omissionis.

Respondeo ... quod voluntas Ange
li in puris naturalibus potest libere omittere actum legis naturalis

preceptis et omissionis actus intelligitur physica et negativa
carentia ipsius donec non intelligatur moralis et privativa
carentia talis actus negatione et eodem modo dispositive
negativa quia ad peccandum contra aliquod preceptum
absolute non desideratur a fratibus non sufficit absoluta libertas
ad exercendum actum preceptum absolute desideratum sed ulterius
requiritur potentia ad non exercendum huiusmodi actum quatenus re-
duplicative importat rationem actus debiti ex precepto potentia a.
ad non operandum actum preceptum imprescribens desideratum est
potentia ad non operari pure negative et physice quia prout sic non
operari tantum importat negationem physicae operationis et non carentiam mo-
ralem et culpabilem ipsius, quapropter potentia et libertas quam requi-
sivit in angelo in puris naturalibus non importat libertatem ad pec-
candum quia huiusmodi libertas requirit subsistere debi-
que potentia ad operandum se legi naturali ex qua angelus in tali casu
requireret a peteret non operari positive a dilectionem recte
legis naturalis cuius contra culpabiliter observaret nullo
facto posuisset peccare culpabiliter et omissione quia
in ratione libertatis posset non operari negative physice=
Sicut humanitas Christi Domini ratione impeccabilitatis ab
intrinseco nequivit omittere culpabiliter mortem sibi a
Patre Eterno preceptam et si gauderet libertate operari
cuius ratione posset absolute timori.

Contra hanc solutionem obiicies quia
si Angelus actualiter non eliceret operationem legi naturali preceptam
in illo instanti, quo instat obligatio operandi actualiter

et culpabiliter omitteret et peccaret: si sicut preceptum habet potentiam absolute non operandum actionem cadentem sub precepto habet obligationem ad omissionem peccandum; ans. distat quia actualiter peccare peccato omissionis nihil aliud est quam actualiter non operari quando tempore quo instat et cogit obligatio legis preceptum et cons. quia sicut se habet actus ad actum ita potentia ad potentiam sicut non operari actualiter et exercite in instanti quo instat obligatio operandi est actualis et culpabilis transgressio precepti ita potentia ad non operandum huiusmodi actum est potentia ad peccandum non omittendum.

Ad hanc obiectionem respondetur concedendo et negando consequentiam; ad primum distinguendo ans.: sicut se habet actus ad actum ita potentia ad potentiam si actus et potentia sint eiusdem ordinis et limitationis concedo ans. si sint diverse ordinis et habitudinis nego ans. et cons. quia potentia voluntatis in actu primo precise acceptae ex natura ipsius est quedam potentia universalis que solum se abstrahit a circumstanciis individualibus que circumstant exercicium liberum actuale ipsius et ideirco potest habere libertatem ad absolute non operandum aliquem actum abstrahendo a circumstancia operis ipsius cum precepto et ex alia parte necessitatem ad huiusmodi actum quatenus sic duplicative cum circumstantibus precepti existere habere potentiam ad non operandum cum in potentia ad omissionem et culpabiliter non operandum non operatur operatione actualis et libera quatenus consideratur per modum exercicii actualis voluntatis non potest abstrahere a circumstanciis individualibus ac proinde si voluntas libere non operaretur si operaretur actu precepti in instanti in quo cogit instaret obligatio operandi culpabiliter

et minime transire de rectitudine praecepti cum non operari in tali circunstantia nequeat praescindere ab actuali oppositione ad legem naturalem, Unde hoc argumentum quod quidem urgare est hac maa potest euidenter retorqueri in aduersariorum sententia nam supposita scientia infalibili Dei quasi Petrus vel liberè operetur aliqua circunstantia temporis Petrus potest non operari absolute operatione cadente sub scientia Dei et tamen si actualiter non operaretur pro tempore in quo Deus scit eum operaturum actuali ter frustraret Dei scientiam quin ex potentia ad non operandum argueretur in voluntate Petri potentia ad frustrandum scientiam Diuinam

Ergo potest respondere ad argumentum principale distinguendo Angelus potest ita agere in talibus non operari actu praeceptum legis naturalis quoad individuale et determinatum exercitium talis actus concedo minorem quoad speciem actionis completiuae praecepti nego et in aestimatione argumenti nego antecedens quia cum quiuis ita sit liberatis potest libere non exercere hunc vel illum actum individualem et determinatum quo impleret praeceptum a talibus supposita omni re ita ut non exigendo practice dictamen legis naturalis non potest eligere aliquem actum sub specie actus impletiui praecepti et ita nequit peccare vel in instante praecepto legis naturalis de colendo Deo vel in instanti quo primum Angelo obligatus actualis eliciendi actum cultus Diuini et si sit liber ad non exercendum hunc vel illum actum individualem quo deseruit Deo nanio tamen determinatur ad aliquem actum ... ad aliquid individuum ... sub ratione specifica actus quo potest Deum

Coli et idcirco ad tū peccādū cōminue contra praecepta Nalia
praecepta Nalia affirmativa non exercibunt exercitium individuale
et de tracto actus sed duntaxat speciem ipsius solum rae
qua donat naturam spirituali nam ex Nalis solum se reperit
magis variabilis et in actu individualiter et de tracto acceptis
qui actus dz hanc rationem variabiliter et mutabiliter ac
cidit, atque solum licet non sit communis potest illustrari commu
niter recepto exemplo inter theologos in hoc statu naturae
lapsae seclusa speciali et extraordinaria Dei protectione
e moraliter necessitatus ad incursum alicuius peccati veni
alis, et nihilominus liberae est culpabiliter peccati individuo
quia ex sua fragilitate sit voluntas humana morali
ter necessitata ad venialiter delinquendum in communi
gaudet tamen pro et libertate morali qua potest ope
carere hoc id, illo peccato designato et individualiter accepto
ecce quomodo cum necessitate et de tracto quoad speciem
actus boni, vel mali compatitur libertas ad exercitium
individuale actuum singularium

15

Unica q.

Angeli sunt ab intrinseco et ex sua natura needum suscip. incorruptibiles verum etiam inanihilabiles et indefectibiles in existendo.

Probatur ratione insinuata a D. T. hac 1a p. q. 50. ar. 5. quia ut aliqua natura sit ab intrinseco et de se naturaliter exigentiam anihilabilis et incorruptibilis sufficit ut nullum includat principium intrinsecum naturaliter tendens et inclinans ad non esse sed Angeli sic se habent. Ergo. maior constat quia idem est naturaliter et intrinsece cuiusque rei deminutae agere intrinsece et naturaliter ... sibi extenus ut accidens dicitur ens ab intrinseco et naturaliter quod in se non conservari sine subiecto quia de se nullo gaudet forma naturali intrinseca exactiua extensione absque admi niculo alicuius subiecti et minor probatur nam ut aliqua natura po sitiue ab intrinseco inclinaretur ad non existendum natura debet constare ex materia quae capacitate alterius formae indisposi tiuis indirecte ... ad non esse ... aliter ... esse ... naturam et nulla natura pati potest capacitati directe et sic sola natura Angeli est forma simplex et omnino ... tendens ... et ex su pra dictis ... nullum includit principium intrinsecum directe sed indirecte tendens et inclinans ad non esse ... ab intrinseco et de se exigentiam naturalis et omnino inanihilabi lis.

Confirmatur et magis explicatur quia ut aliqua forma sit ab intrinseco et de se exigentiam

naturaliter separabilis ab extra et ideo anihilabilis naturaliter
debet + debet quoad esse et conservari dependere a natura quae rationes
apetitus ultra ad status substanciales propter quod tribuere quando
est status una sua naturaliter inclinatur ad acquisitionem ab
extrinseco sed dependentiam directe ad non esse prioris sed ad sunt
Angeli et sua omnis simplex et purus spiritus absolutus est propter
ergo dependet ab quodam: primo ab extrinseco et naturaliter nequit dici separabilis ab extra minor probatur et maior quia sua comparatio destructiva
ad esse ab extra sit quasi effectus per priorius sed ut aliquam
sit fisice et naturaliter separabilis ab extra semel acquisita
debet naturaliter dependere a natura quae ad destructionem prius inclinat
quia sua capit naturaliter destructa ad existentiam suam priorius
loquamur ab existentiam non sequitur ratione sui priorius esse ab intrinseco
et naturali ad non existentiam alias esset naturaliter destructa ad non existentiam
et existentiam quod sonat contradictionem.

Nec valet rixes pondera superaduersariis rationibus dilatis persuadere substancias separatas et
naturales quales sunt Angeli necessario requiri in illis aut anihilabilis de ratione alicuius agentis naturalis creati non a
quare ipsorum esse anihilabiles ab intrinseco et habitudine
ad potentiam Dei nam quae libet creatura quae dependet in esse
et conservari a Deo potest ab ipso libere destrui et anihilari et ideo haec non repugnantia naturalis ut in nihilum redigatur quia
nulla creatura quae dependet in esse et conservari a Deo
potest ab ipso libere destrui et anihilari et ideo haec
non repugnantia naturalis ut in nihilum redigatur quia nulla
creatura gaudet necessitate essendi.

Nonquam refert haec solutio quia

Et si adversarii vitantur effugere vim nostrae rationis Verbis tan-
tummodo ludunt, et nostrae conclusionis insolubile argumentum, solutum relin-
quunt. Verum praefata solutio reicitur. Quia etiam repugnat quod
supportat Angelus, alias sequeretur quod malis ut anihiletur a Deo
per subtractionem concursus conservativi sequitur probabiliter deludi
Angelum ab intrinseco, et extra naturam esse anihilabilem. Vel destru-
ctibilem alias esse anihilabilem pure obedientialiter miraculose
ab extrinseco. Quod ruit praefata solutio et consequenter manet ratio Thomae
et D.T. asserentis Angelos esse ab intrinseco et extra naturam anihi-
labiles, ans quo est difficultas. Quia repugnat quod [illegible]
accidens ut conservetur a Deo absque subiecto ni arguit accidens
esse, et ab intrinseco naturae esse conservabile absque inhaerentia subiecto
ut adversarii nobis concedunt. sed [illegible] quod accidentis non
[illegible] obedientialis conservabilitatis absque subiecto consequenter
si Angelo [illegible] repugnet quod ut anihiletur, nullatenus hu-
iusmodi repugnantia sequitur ipsum esse ab intrinseco et extra
naturam anihilabilem, sed solum ab extrinseco et obedientialiter
ut nostri fratres admittunt et ideo contrarii [illegible] et [illegible] lo-
quuntur confundentes potentiam naturalem cum obedientiali et non di-
stinguentes potentiam positivam et negativam nec inter physicam
conservabilitatem et repugnantiam logicam.

Quod reicitur eadem solutio, quia si Angeli
quando desererent per potentiam ad anihilationem foret miraculo-
sa et extraordinaria per potentiam conservationis, repugnatio ab-
soluta est asserere Deum procedere modo extraordinario et mi-
raculoso in conservatione actuali quam de facto servat Angelos
cum huiusmodi conservatio spectet ad providentiam naturalem Dei.

Et si Angelus posset a Deo anihilari obedientialiter et ab ex-
trinseco non tamen deberet. Maior quia est difficultas quia ex tunc
concursus quo Deus conservaret pro perpetuum aliquod corpus corruptibi-
bile foret concursus extraordinarius et deberet dici mira-
culosus quia Corpus corruptibile exigeret ab eo potentia passiva
naturali quatenus dicit ad corruptionem: ergo si Angelus gauderet aliqua
potentia naturali quae tendit ad corruptionem exigentia quae naturaliter
et ab intrinseco inclinatur ad anihilationem miraculose foret
perpetua conservatio ipsius, et ideo miraculosus concursus Divi-
nus quo de facto Angeli perpetuo conservantur a Deo
et conservare angelorum procederet ut auctor naturalis sed dispen-
saret in legibus naturae quod videtur alienum a placitis omnium
theologorum qui unanimiter affirmant perpetuam durationem et conservationem
Angelorum pertinere ad providentiam naturalem Dei =

Ultimo impugnatur quia ut dicatur
Angelum habere potentiam intrinsecam naturalem ad anihilationem requiritur
ut Angelus possit anihilari a Deo operante et procedente
solum iuxta exigentiam naturalem et ordinariam ipsius sed si Deus
procederet ut modo ordinario et conformi exigentiae
naturali ipsius Angeli nequiret ipsum actualiter anihi-
lare ergo falsum est asserere. Maior patet quia potentia denominatur
potentia passiva naturalis desumitur a potentia Dei ut ad auctorem naturae
operantis et procedentis iuxta exigentiam intrinsecam et naturalem con-
stitutionem creaturae; sicut denominatur potentia obedientialis a subordinati-
one ad Deum modo extraordinario operantis et conformiter relationi
naturae sed attendendo dominium absolutum quodlibet creatura obe-
dientialiter subiicitur, et minor probatur quia Deus quatenus

procedit modo ordinario, et conformi naturali exigentiae rerum
nequit de potentia ordinaria ipsi denegare concursum debitum
debito connaturalitatis ad Angelos et ceteris rebus corru
ptibilibus debito connaturalitatis hoc percipietur existendo
cum huiusmodi creaturae careant contrarietate qualitatum et
materia, et omnibus principiis aliquomodo corruptibilibus internis
et extrinsecis ipsarum... Deus procedere
solum de potentia ordinaria connaturali nequit denegare
Angelis concursum conservationi ipsorum et ideo necessario anihi
lare quam doctrina expresse docet D. T. q. 104 de potentia art. 4
ut profunde et eleganter docet Dr. q. rerum procedendis
positionum et quidem nulla creatura spiritualis potest
annihilari ... quia anihilatio est difformis exigentiae naturali
rerum spiritualium quae ex natura sua exportulant perpetui
tatem ... mortalitatem et noteris modum dicendi adversariorum
asserentium animam rationalem et angelos esse ex natura sua
anihilabiles et mortales ... donare ... anihila
tam. subiungo. Vbi ... expresse destruit animam rationalem
esse entitatem formam spiritualem et naturaliter immortalem quam ...
damnatam ... Philosophi qui audiunt asserere animam intelle
ctivam esse mortalem contra ... naturalem ... nequit liberari
... ...; ... ipsorum asserentium ... intellectivam
animam intellectivam et Angelos esse ab intrinseco naturaliter
mortales et anihilabiles quia idem ... asserere creaturas spi
rituales ... ex sua natura mortales, ac dicere ... desinunt
mortales contra iudicium philosophiae naturalis cum naturali philosophi di
cursus repugnet ... contraria intrinseca et naturalia rerum ...

attendat ad betitudinem obedientialem quare creatis operatur ad Deum modo extraordinario procedit quia ad theologiam tantum pertinet iudicare de rebus quae se habent ad causas supernaturales supernaturali

1 ter operantes eleganter quae diximus in tractatu de beatitudine ac ultimo de incorruptibilitate coelorum.

Proponuntur obiectiones

Arguunt 1.° adversarii authoritatibus illis contrariensibus ... post ubi de creaturis intellectualibus dicitur quod desinunt moriantur aut corrumpuntur eo modo quo res visibiles et materiales defluunt et pereunt et transeunt in mortuum nam id gratiae et idem docet Cyrillus Alexandrinus lib. 4 de Thesauro cap. 2. Damascenus lib. 2. de fide cap. 3 et alii plurimi ex sanctis Patribus Angeli ceteraeque creaturae spirituales ex propria natura sunt annihilabiles et mortales et ex gratia Dei beneficio a corruptione et morte liberantur cui authoritati videtur favere verba S. Pauli in epistola 1.a ad Timotheum cap. 2. ubi dicitur solus Deus habet immortalitatem ergo nulla creatura ex se et ab intrinseco potest dici immortalis et annihilabilis.

Solutio horum per haec praefata illis et alia illis testimonia illorum Patrum intelligenda esse de immortalitate essentiali qualis soli Deo competit; inde tantum colligitur nullam creaturam spiritualem quamvis perfectam carere beneficio immortalitatis aliquo dependente a creatione ideo nullam esse immortalitatis.

2.° potest respondere dicendo praedictas authoritates esse intelligendas de mortalitate actuali quae supponit principium intrinsecum et naturale ad amissionem

existe Supt[?] cuius de qua presenti est sermo videlicet de Hyspendus eius demortalitate morali seu de potentia morali que dicitur peccatum quia cum peccatum sit quaedam mors spiritualis rei spiritualis et quaelibet natura sibi relicta solum conditione naturali gaudeat potentia qua possit declinare ad peccatum absolute potest dici quaelibet creaturam esse capacem naturaliter huiusmodi mortis et ideo esse naturam mortalem et hoc ergo quia ut docet S. August. lib. 3o S. Maximinum omnis creatura quantumvis perfecta reperitur naturaliter potentia quae possit mori Deo per peccatum nisi alicui naturae praestata ut peccare non possit hoc non est proprietas naturae sed gratiae beneficium divinae gratiae accessit ut ait Apostolus solus Deus habet immortalitatem quia neque potest neque potuit aliqua diversione mutari.

Ratio est quia quaelibet natura spiritualis est naturaliter peccabilis et pariendo intrinsece potentia qua naturaliter possit peccare: probatur ita est defectibilis in existendo et esse annihilabilis ... et ... quia eatenus aliqua creatura est ab intrinseco et naturaliter defectibilis in operando et peccabilis quia nulla creatura ex sua conditione naturae est identificata aut naturaliter unita cum prima regula recte operandi id nulla creatura est entitative naturaliter connexa cum existentia cum necessario nullius creaturae existit gratis enim aut proprietas sed gratia, sed et accidentaliter advenientes. Sicut quaelibet creatura ex sua natura est separabilis a rectitudine operandi et deinde potens peccare ita similiter quaelibet creatura ab intrinseco et naturaliter est separabilis ab existentia et annihilabilis.

Confirmatur eatenus sententia D. Thomae quia creatura quaelibet est ab intrinseco et naturaliter annihilabilis

Cuilibet

quia anihilatio est exigentia intrinseca et naturalis creaturae ipsius; sed ex hoc non excluditur ipsam gaudere pro naturali et intrinseca quod naturaliter possit in nihilum redigi; ergo maior. Patet et minor quia peccatum actuale est malum contrarium inclinationi naturali naturae intellectualis et mundus ... naturae admittit et nihilominus pro ad peccandum ... alis cum nulla creatura sit ab intrinseco et naturaliter indefectibilis in operando: ergo si anihilatio sit difformis inclinationi naturali ipsius ... et ipsi odiosa et molesta inde sequitur. Aliqui negant per naturalem ... productivum est quod careat pro naturali ad peccandum ita sequitur repugnari creaturae quod non habeat per naturalem anihilationem quia sicut anihilatio ... inclinationi naturae creaturae ita peccatum est naturalis inclinationi naturae intellectualis.

accedit ... sicut nulla creatura intrinsece indefectibilis et ... anihilationi

Probatur 2° quia si Angelus foret ab intrinseco et naturaliter inanihilabilis esset etiam ab intrinseco indefectibilis in existendo sed nulla creatura potest esse indefectibilis in existendo: ergo nec Angelus nec aliqua creatura debet dici inanihilabilis. Probatur minor quia ad indefectibilitatem in existendo sequitur indefectibilitas in operando sed nulli creaturae conceditur indefectibilitas naturalis in operando alias quae possibilis foret creatura intellectualis naturaliter impeccabilis: ergo nulli creaturae competit ab intrinseco et naturaliter inanihilabilitas. Maior patet quia ad modum essendi sequitur modus operandi: ergo naturae cui competit esse indefectibilitas in existendo competere valet indefectibilitas in operando.

Ad hoc argumentum respondebant ... adversarios nullam creaturam esse naturaliter conservativam ... intelligatur de conservatione necessitati physica ... nisi ex eo quod etsi extra ... aduenit ... naturae creatae ex vi suae productionis et ideo sit pro natura ... taliter

de ipsa praeuile ac proinde sisteret dat conexio necesitatis

logi(gentex) eius creaturae, et propri(e) extra eius conceptus essentiali(s) 3e

et metafisice considerata sit indiferens ad existentiam, supposita

ipsius creatura creaturae spiritualis, quae 3e est conruptibilis ex

suppone quod producatur et fisice conservatur, per naturam fisica

conexione cum extra, et ideo fisica necesitate ad sui existendum

quaeritur fisice, et realiter est inseparabilis ab extra semel

adquisita, cum nullum concludat principium intrinsecum pro ditibus

conservationis ipsius aut aliquo modo inclinans ad

diuisionem, naturae eius dualis et libera nec 3e neque ex suppone

sui productionis naturae conectitur, cum 1o et uelis regula recte

operandi; alias ex ui sue naturalis productionis esset unita cum fine

Supernaturali quo circa quaelibet creatura spiritualis potest libere

separari a rectitudine operandi et actualiter ex suppone

productionis immouiliter unitur ei, separauiliter cum extra

et ideo fisice et naturaliter est inseparabilis ab ipsa licet tamen

et logice accidentaliter ipsi aduenit subsistentia sicut

substantia naturalis 3e entiale et metafisice constitutibus ipsius praecindit ab omnibus accidentibus et nihilominus per naturam naturam nequit

poni aliqua Subsistentia cui separauiliter sit nunquam realiter

quae accidentia:

Ad 1m confirmationem retrocedo maiorem et

disiungo minorem peccatum actuale est naturale iuxta naturam spiritualis

secundum realiter per ordinem ipsius peccati conditionem minorem 3e id quod 1o

et perpetratur a peccantibus nego minorem ergo quia est

per ordinem actus peccaminosi realiter existens separatione

a Deo et a regula rationis contra naturam spiritualem et perfectionem ipsi

us rei tamen posita electione peccantis est aliquod bonum

+ Voltas oreatorum... conditionem naturalem ... realiter ... Supernaturali ... contra ... naturalis +

conveniens, et aliquomodo conferens naturae, tamen evidens, quod in maneriis naturae creatae reperitur naturalis potentia et inclinatio ad peccatum, vel carentiam boni, et delectabiliter quod naturalis subjicitur fortius per ordinationem peccati, pura autem annihilatio creaturae omnino pura negatio, ex quo nihil includit, quod possit aliquomodo conferri aliqua bonitate, convenientia respectu naturae creatae, atque inde semper est odiosa et molesta respectu ipsius, quatenus nec dici nec dici potest appetibilis. Unde cum reperiatur in natura creata potentia naturalis ad peccandum ab igne omnino excludenda qualibet positiva et naturalis potentia ad annihilationem, quae ipsis plenum datur in doctrina a D. Th. indicata, putatis quod 17 de malo a. 1 in solutione ad 1um.

Ad 2um concedo vera responsionis ad eum ... veritate adeam, sequitur operatio nihilominus eodem modo comparatur quodlibet natura ad ... quia extra competit naturae creatae omni supernaturalis productionis evidens naturalis pure spiritualibus quales sunt naturae Angelorum, in quibus nullum reperitur principium intrinsecum inducens ad corruptionem aut aliquomodo impeditibus conservationis ex ipso defectibiliter et omnino quia naturaliter competit competit conservatio extrinseca atque inde ab intrinseco et naliter dicuntur indefectibiles, existendo operatio libera qualis est operatio voluntatis contingenter et mutabiliter exercetur, proprio ordine voluntatis, possit poni et non poni conservari et non conservari quatenus quaelibet natura libera ab intrinseco potest in operando deficere, cum nulla voluntas creata ... seu ... odisionis naturae sit inseparabiliter unita cum regula a qua desumitur defectibilitas in operando. Unde evidenter ab intrinseco creari in mutabiliter defectibilis quoad suum esse existentiae requirit dari

† contralis quae saltem ex parte voluntatis posit esse mutabiles de bono in malum ut docet D. Th. 1 p. q. ar. 1 ubi verò dicitur quod creaturas spirituales esse ab intrinseco commutabiles quo ad locum, et interno existentiae, et si quoad operationes tum et vo luntatis sunt mutabiles. Unde ibidem docet operationes Angeli mensurari tempore et esse ipsius non esse temporale sed ab eterno commensurari evo et tempore atque a vicet

Contra argitur ad tenuiter quia

Quia angeli sunt ab intrinseco et naturaliter annihilabiles quia creatura nulla includunt principium intrinsecum aliquo modo inclinans ad decisionem sed negatio principii contrarii dispositionis intrinsece conducentis ad corruptionem non requiritur ad esse naturaliter annihilabiles per ordinem ad auctorem naturae

Primum in quo est difficultas quia requisitum principii intrinseci inclinantis ad corruptionem tantum modo probat angelos esse annihilabiles quoad existentiam proprie et partialis inclinationis non autem esse naturaliter inaniquilabiles quoad ordinem ad divinum potentiam ut auctoris naturae. Et si Angelus non sit annihilabilis naliter quoad existentiam proprie inclinationis erit tamen ab intrinseco et naturaliter annihilabilis mediante subiectione naturali ipsius ad Deum auctorem naturae. Ut faciunt adversarii; minor probatur quia sicut in Angelo non reperitur aliqua positiva dispositio conducens ad corruptionem ipsius, sic impeditiva conservationis extra eam conservatione non reperitur aliqua particularis dispositio inclinans ad esse sursum ut experientia testatur in aqua quae naturaliter descendit et absque ulla violentia ascendit ad vacuum supplendum, et in angelo non reperiatur aliqua intrinseca dispositio positive inclinans ad desitionem poterit tamen gaudere naturali potentia qua naturaliter a Deo auctore naturae annihiletur

+ Probatur ut angelus sit ab intrinseco naturaliter inanihilabilis ratio: valet quando dicitur virtute intrinseca qua propria existentia permanenter et indefectibiliter conservet id neque angelus nec aliqua creatura habet virtutem intrinsecam conservativam propriae existentiae ergo angelus ab intrinseco non est inanihilabilis sed tantum modo ab extrinseco per specialem favorem et manutenentiam Dei ipsum conservantis; minor patet et maior probatur eatenus viuens dicitur ab intrinseco motiuum sui ipsius quia gaudet virtute intrinseca qua se ipsum potest mouere e contra res inanimata ideo dicitur solum moueri ab extrinseco quia caret virtute intrinseca sui ipsius motiua: ergo ut angelus, seu altera creatura dicatur ab intrinseco inanihilabilis et indefectibilis in existendo necessum est ut gaudeat virtute intrinseca qua se indefectibiliter et permanenter in existendo se ipsum conservet quod patet cum solus Deus habeat huiusmodi virtutem solus ipse erit ab intrinseco inanihilabilis.

Probatur 2° angelus denominatur anihilabilis per repugnantiam quam habet ut a Deo actualiter anihiletur sed angelo et cuicumque creaturae est naturalis huiusmodi repugnantia cum fundetur in propria natura cuiuscumque creaturae et qualibet sit naturaliter subiecta creatori ergo angelus est naturaliter anihilabilis per ordinem ad Dei omnipotentiam.

Confirmatur 3° si angelus ab intrinseco foret inanihilabilis esset ipsi naturaliter debita perpetuitas in existendo sed non datur angelo nec alicui creaturae talis perpetuitas ergo maior pro veritate et minor probatur si Deus de facto disperaret angelo concursum conservationis ipsius procederet contra leges ordinariae auctoritatis naturae nec modo miraculoso operaretur: ergo perpetua conservatio angeli non est proprietas ab intrinseco etc.

naliter ipsi debita ad beneficium perfectionem eorum continuamque devitum. Quia ergo si Deus angelo possibili denegaret beneficium creationis, seu primam productionem ipsius, non concederet modo miraculoso, nec operaretur supra vel praeter naturam; ergo si angelo existenti denegaret concursum conservationis ipsius nullum miraculum patraret, sed modo ordinario et connaturali procederet. Antecedens patet, quia talis productio seu creatio rerum est omnino gratiosa respectu Dei et indebita ex parte rerum creatarum, cum res possibiles de se non magis exigant produci quam non produci; et ideo si Deus absolute denegaret ipsis omnino productionem ipsarum nihil denegaret quod connaturaliter et positive ipsis deberetur ex condigno. Consequentia probatur quia eodem modo comparatur prima creatio seu productio angeli ad existentiam ipsius ac conservatio ad concursus conservationis Dei sit quaedam continuatio productionis; ergo si denegatio creationis angelorum non foret miraculum, ita nec negatio aut suspensio concursus conservativi quo actualiter in esse conservantur; et ideo sicut productio angelorum non foret miraculum, ita nec negatio aut suspensio concursus conservativi quo actualiter in esse conservantur; et ideo sicut productio angelorum est beneficium extraordinarium Dei et nullo pacto connaturaliter debitum, ita perpetua et actualis conservatio ipsorum. angeli

Nemo confitetur quia esse angelos ab intrinseco anihilabiles nihil aliud est quam ipsos carere quacumque potentia intrinseca et passiva ut anihilentur, sed angelus in subiecta habitudine et subiectione ipsius ad omnipotentiam Dei habet potentiam intrinsecam passivam ut de facto anihiletur; ergo angeli sunt ab intrinseco anihilabiles

200

smarget quia caetemus corpora sublunaria dicuntur ab intrinseco corruptibilia quia ex parte reperitur pot. passiva qua passiua sunt transmutari mediante alteratione naturali et consequenter angelus ratione subiectionis ad Deum

abra debet pora intrinseca et passiua qua potest a Deo annihilari de esse ad non esse et ex parte exit annihilabilis mox subiectet quia a Deo angelus est annihilabilis potest ipsum annihilari ideo potest Deus annihilare angelum et quoque creare quia ab intrinseco est annihilabilis angelus ergo debetur ad omnipotentiam Dei ex parte intrinseca passiua ut de facto annihiletur et consequenter ab intrinseco sed non ab extrinseco et naturaliter est annihilabilis.

Ad hoc argumentum respondetur concedendo maiorem et negando minorem ad cuius probationem negamus ad huius probationem respondetur quod si ingrauit ei reperiatur partis inclinatio ad mouendum naturam

quae ad proprium bonum et locum proximum et naturaliter inclinetur deorsum nihilominus subueniat alicuit defectui uniuersi naturae ne detur vacuum contra naturam naturaliter et absque ullo potest tendere sursum mediante inclinatione quae importat ad ille bonum totius uniuersi qui abhorret naturae rebus naturalibus ex quo uniuersum actualiter sentitur confunditur duplex inclinatio alia ad bonum partis qualiter reperitur

libet corporibus elementis ut quod tendat ad proprium centrum alia ad bonum omne quo seruatur ordo et ... totius uniuersi nam quaelibet pars sit ex sua natura ... totum et totum quod naturaliter sit disposita et inclinata solum ad bonum proprium et partis sed etiam ad bonum totius uniuersi ad quod ex sua natura ordinatur et consequenter hanc aqua ... quod sua inclinatio proprium tendit ad esse ... rei inclinatio quae dicit ad bonum uniuersi ... tioni

nalis ad dei pos autoris naturae naliter inclinat ad
esse suum sicut vg. manus qz naliter apetit dexuas y
pxiz suiipsius multoties seipsq periculo exponit et y
pxiz quenistiq spexnit ut sanitz hoq dexuet qa cuilibt
parti ab autore naturç inditç inclinatio et dijs fo ut totius
pecuset bonz totius quz y pxiz quenistiq ex quo
fet dij paritas ad adquitnz ppositz quia anihilatz
de nihilo oppnitur bono ppio et parti rei anihilatis
id est bonz totius universi cuz nō educat ad aliquz
perfectionz ipsius, id potius destruat integritatz et
rectz diipoz destrata ab autore naturae ... ingecie
totius angelorz ab autore natur nullatenus esse repexit
inclino aut aliquo in tantu aliquo modo inclinari ad anihi
lari exsten... de facto animilari... aliq Angelus Deus in
... inclinae pecari... innatae... et multo
... forma exigz nali ipsius Angeli aut aliud universi
videatur D. T. 1a p. q. 104 ar 4 in corpore ubi eleganter
resolvit anihilaz esse mali... exigentiz nali
cuiuscumq creaturç de in vanum predictiq nali ipsius Dei
exster Dey precedentz ... nali nullaz creaturç posse actua
liter xni ...

Ad 4um ... respondeo ... adcurens...
nesse ca ... nobilz gaudere ... nali ut ... in quia,
ut quiescat ... motus ... ppositis perfec ... abstitueat ...
repetita ... aliqd ... ingenfectiz ergo se ...
... exinie ... ut ... dimiuz generarz et corruptiz
rerz sublunariz, ... numeri predestinatorz
ut ... docet cesante statu ... generatio et corruptio
... ut ... in fine seculi naliter, ... cessabit ...
... ut ... nunc ... aduerniat cçlo ... universi

impedientibus Caelum motus tollit tamen genitis potentiae ad
quem praeordinatur motus caelestis, et externaliter et absque ulla
violentia cessavit necessitante fine naturaliter cessant in medio
et caelum 2o 3o praeterea nam indifferens se habet ad motum et quietem
quin magis coaptata adventus quam ad alterum sed prout in statu
separati a centro naturaliter movetur et in centro potius
naturaliter quiescit ex quo per dispositionem inter caelum et
motus circularis et angelus respectu conservationis existit
qua angelus et qualitas creata specialis non dispensat specifica
capacitate ut perfectus conservatur in existendo et perpetu-
itatis capacitate Supposita productione igitur ab intrinseco
et deitate exigit inseparari ab extra quia ut docet D. Th. ex
Sequitur inseparabiliter ad esse sicut rotunditas ad circulum
quaeriter naturaliter loquendo nequit tamen angelus annihilari
ab extra separari, cum ab intrinseco deitate ad perpetuitatem exigit,
dicitur tamen ad perfectionem absolute deitate exigit separari
ex actu principii intrinseci ipsius quae ratio ad mobilitatem
de caelo respectu motus circularis cum caelum 2o se visu magis dispositum
ad motum quam ad quietem quae sollicite fundatur in aequalitate
9o adeo art. 5 ad 5 3 ubi docet caelum a principio naturae
sempiternitatis in essendo et impossibile adveniens de here dictis
motum et durationem igitur pro ut ab intrinseca voluntate
et virtute intelligentiae motricis, et ab intrinseco tantum pendere
quando per passiva quae 2o se est indifferens ut mutatur
... permaneat unde sicut motus naturaliter advenit
caelo ratione passivae naturaliter respectu igitur et aparitur
stabilitas et cessatio motus.
Ad 2m 3o ... separandum
naturaliter angelus dicatur ab intrinseco naturaliter inannihilabilis
sufficit ut nullum includat principium intrinsecum cum aliquo modo
inclinans ad non esse quod nam igitur videratur separata

Vtachie petat semper existere et ad huius mi impropriis, retudem minari alij mouere dicitur qualis petit aiatis et viventibus ad ipsa n. viventis esse sraliter denominans vitae actualis quae entiter exigit nisi solum est existentis exigentis intrinsece subiti, si nam quae denominat id etiam est, procedere ab aliqua virtute intrinseca ipsius, et ideo ut aliquid subiti denominetur ab intrinseco modo hujusmodi ipsius, necesse est ut ab intrinseco illi sit virtus effectiva simul huius est autem inanibilibus, 1, corruptibile est quod dicitur denominari passiva quae restricit negative per fisicae adhaerendi, et carentia cuiuscumque impedimenti naliter impedientis influxum operativa tibi rei, quae denominatur inabilibus, sicut defacto denominetur aliquid obiectivum passivum, seu dicitur esse intelligibile, non neg: ut ens se indudit virtute activa intelligentis sed sufficit ut deesset carentia et naaliter de trahit utris proprium eius intellectionem.

Ad 33 distinguo retrocedendo et disponens sed anglo enatis non repugnat ut anibiletur et naalis subiectis et naaliter procedo primo et natis sraliter et trahe negando consiliter ergo quia quamvis non repugnet obedialis quam importat anglus et collocare ut actualiter fundetur supra entitatem naalem ipsius et ideirco posset dici natis subiti et naaliter mi subiti in quo subietatem talis non repugnantia nihil. Dominus sraliter et trahe est supernalis quia non petit anglo naalis exigentia ipsius nec fundatur supra entitatem ipsius angli potenciis subiectam authori naturae solus obedialis, et supernaliter subordinatum a Deo potenti operare supra exigentiam ipsius naturae totius; unde si anglus in specialis 33 retro dicitur et subordinatum a Deo autore naturae ideo adiungere trahetur se exigentia naturalis absolute repugnaret ipsi anihilari tamen non in specie huiusmodi obedialis ad Deum super naliter operantis, dicat non repugnantia, quandam logica seu obedialis ut anihilatur sicut accidenti operari, repugnet ut naaliter, conveniat ab ipso subiectis existens eat non repugnantia ut supernaliter

anihilari

et pure accidentalis possint conservari in illa quae repugnant naturaliter tamen. Imo possunt ipsi supernaturaliter repugnare sicut repugnantia in motu [illegible] quia naturalis omnino repugnans [illegible] physicis [illegible] sive absque errore in physica naturali ponit a parte absolute mortuum naturaliter et inresuscitabile, et si theologus qui in dicat de pretiis supernaturalibus et super naturalibus [illegible] absque errore a primo supponi repugnantiam in resuscitatione mortuorum quia per aliquam [illegible] conscendentes in repugnantia accidentali naturali et non disparitate inter in repugnancia physica et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ubi pluribus robur [illegible] angelorum ad [illegible] et [illegible] exigentiam postulans perpetuitatem incorruptibilem et [illegible] reductionis ipsorum et semper absolute entia [illegible] fuere modali et physica quod excludit possibilitatem physicam, et naturalem [illegible] di ex [illegible] repugnantia naturalem annihilabilitatem quam tamen theologice [illegible] [illegible] potent dici annihilabiles.

Ad 43 [illegible] respondeo negando a [illegible] [illegible] [illegible] ante [illegible] [illegible] disparitatem quia [illegible] creatio angeli [illegible] ex [illegible] [illegible] aliqua positiva entitas et ideo nec positivam et naturalem exigentiam ut actualiter [illegible] [illegible] exigentia positiva naturae supponit positivam entitatem supra quam [illegible] quapropter [illegible] [illegible] est bene [illegible] omnino [illegible] [illegible] [illegible] angelorum [illegible] in statu pure possibili nullam importet exigentiam recursus magis debetur ad esse quam ad non esse [illegible] productio ipsorum, et reductio ad statum [illegible] [illegible] positiva et [illegible] perfecte [illegible] extendit [illegible] concursus conservativus Dei quo de facto conservantur [illegible] [illegible] debito naturalis ex quo [illegible] disparitas ad angelos [illegible] quia aliter [illegible] angelus possibilis [illegible] [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ex [illegible] angeli possibilis [illegible] aliqua [illegible] positive, et naturaliter inclinans ad esse [illegible] sicut in angelo [illegible] [illegible] ad esse conservationem quae solum et [illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible].

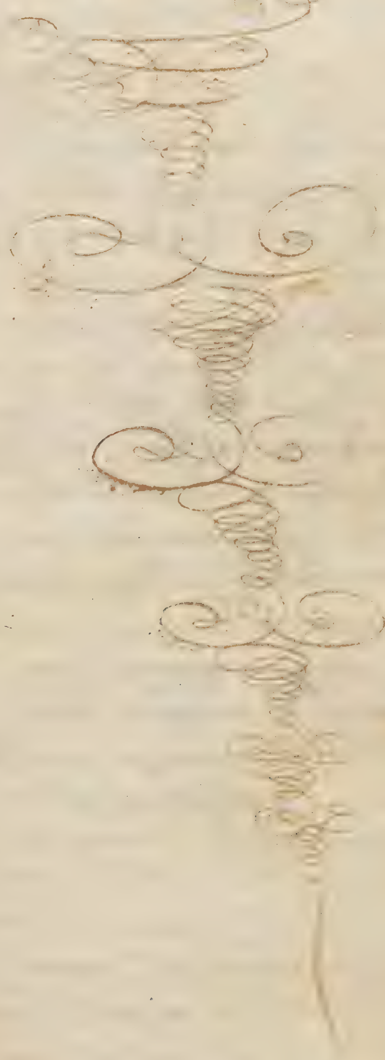
1. p. q. 22. ar. 4. in corpore ubi ait creare est dare aliquid
a Deo debito naturalis nisi per aliquam in ipsa praexistit
et ideo opus Dei inquantum procedit creando ex nihilo est omnino
liberale, et in debitum quatenus ex fructu ad alias perfectiones
debitas rei creatae esse ipsius creationis debitum debito quodam
naturalis exigentiae colligitur quidquid illud quod Deus in facto servat
angelos in proprium esse extra providentiae naturalis et inter est naturaliter
exactum a tali exigentia ipsorum.

Ad primum igitur respondetur quod ut
angelus sit aliquid et naturaliter annihilabilis non sufficit ut
in ipso reperiatur sola potentia passiva obedientialis seu non repugnantia
ut absolute annihiletur a Deo sed ulterius requiritur quod potentia
passiva naturalis quae consistit in quadam coaptatione naturali ut
possit annihilari a Deo modo naturali procedente sed in
[illegible] corpus emortuum non dicitur ab intrinseco et na
aliter resuscitabile et ipsum gaudeat quodam potentia passiva obe
dientiali seu non repugnantia ut a Deo resultet.

Unde potest dici in angelo non re-
periri [illegible] potentiam passivam ad annihilationem et tantum modo
dicitur annihilabilis per potentiam logicam quae consistit in nulla
repugnantia, ut annihiletur quia potentia passiva proprie accepta
importat formaliter coaptationem subiectivam in subiecto in
quo reperitur ad recipiendum aliquid sibi impressum per motum actum
operis activo active operante et influente quae in littera non
potentia passiva et denominatio ipsius desumitur a habitudine ab
ad aliquid agens active operans, et cum Deus incaru-
quo annihilaret angelum procederet agendo seu operando
sed suspendendo operationem et super [illegible] seu suae
operationibus in differenter ex parte angeli non reperiri potentiam

passivus intrinsecus ut annihiletur sed tantum denominari annihilabilis per potentiam negativam et logicam quae solet appellari potentia passiva quoad modum significandi. Tractat D. Thomas in hac quaestione 15 art. 6 ad 2 ubi docet sicut aliquid dicitur creabile per potentiam passivam intrinsecam sed per potentiam activam creantis qui ex nihilo potest aliquid producere, ita pariter cum dicitur aliquid vertibile in nihilum non importat in creatura potentiam ad non esse sed in creatore ad hoc quod est influat in quo verbis expresse includit D. Thomas ab angelo potentiam passivam intrinsecam respectu annihilationis cui sententiae favet S. Cyrillus lib. 9 ... cap. 2 ubi docet potentiam passivam proprie acceptam esse in ordine ad ... angelus ... ipse recipere annihilationem neque aliquid ... ipsum neque annihilationem ex parte Dei dicitur negationem ... tibi ... creatum dicit totaliter ... totius ... esse et nullam potest ipse recipere totaliter ... negationem inde colligitur angelo ... aliquam ... potentiam aliquam intrinsecam passivam ... annihilationis sed solum negationem repugnantiae quae potest vocari potentia obedientialis logica et negativa. Si autem praesentia ... passivus III

De [illegible]

CONCERTATIO

Theologica.

Quid sit obiectum formale motivum Spei supernaturalis infusae?

Ante solutionem simpliciter dubii aliqua sunt praesupponenda, quibus suffragatur communiter Theologorum torrentus: 1° Supponendum est obiectum Spei Theologicae, sicut cuiusvis alterius virtutis divinae posse in obiectum terminativum, et motivum, seu in obiectum materiale quod, et obiectum formale quo; obiectum materiale Spei est res supernaturaliter sperata, seu terminus ad quem tendit conatus spei supernaturalis, qui consistit in Beatitudine obiectiva, a nobis auxilio divino [illegible] consequenda. Obiectum motivum seu formale Spei est illa ratione cuius obiectum materiale constituitur formaliter sperabile; seu in quo ultimo resolvitur securitas, aut firmitas Spei Theologicae. Sicut enim obiectum materiale Fidei supernaturalis est res credita, et motivum formale credendi est infallibilis veracitas Divina, ratione cuius credendae res constituuntur credibiles, aut movens, aut terminans fidem ad credendum, seu simpliciter motivum formale. Sperandi supernaturaliter est id, quo obiectum terminativum spei proxime, et formaliter constituitur sperabile, seu determinans, aut inclinans voluntatem sperantis ad secure, et firmiter sperandum.

2 2° Supponendum est, obiectum terminativum Spei Theologicae supernaturalis rursus dividi in obiectum 1um et 2um, seu in obiectum intellectum, et specialiter intentum, et in obiectum minus principale et pure extensivum: obiectum 1um et obiectum spei supernaturalis est summum, et Divinum bonum, in quo nostra obiectiva Beatitudo consistit

sistit

sicut obiectum ... et minus principale consequendo sit omnia auxilia creata, tam spiritualia, quam temporalia, quae nobis desiderantur ad consequutionem Beatitudinis obiectiue, quae sperari possunt spe supernaturali propter eorum ordinem, et habitudinem ad eius principale, obiectum. Eodem pacto, quo creaturae diliguntur secundario charitate theologica propter eorum habitudinem ad bonitatem Divinam, ad quam per se tendit in directo charitas: Unde eatenus eiusmodi obiecta vocantur secundaria, aut in directa quatenus non sperantur ratione propriae bonitatis sed praecise propter convenientiam, et habitudinem ad consequutionem perfectionis obiectiuae. Testatur D. Thomas in disput. q. unica de spe art. 4. in corpore. et in 3. sent. dist. 26. art. 2. ad 2.um ubi ait: qui habet spem theologicam, non solum sperat Deum consequi, sed etiam obtinere per ipsum omnia necessaria, quantumcumque difficilia. [illegible] sperat nociua quantumcumque periculosa vitare, et repellere.

Ang. D. in 2 dist 26 q 2 art 2 ad 2 um.

3 **5°** Supponitur spem secundum rationem communem abstrahentem a spe supernaturali et naturali, exigere ex parte obiecti materialis non solum bonitatem, et possibilitatem, sed etiam arduitatem, et difficultatem in eius consequutione: nam ut docet D. Thomas de spe art. 1 in corpore. Obiectum per se terminativum spei absolute consideratum est bonum arduum, futurum, possibile; unde si deesset aliquid esse bonum, vel esse futurum, vel esse arduum, vel esse possibile cessaret spes, propter defectum sui obiecti terminativi. Quo differt obiectum spei ab obiecto amoris, aut desiderii, nam nec amor nec desiderium ex vi suae essentialis exigentiae petit arduitatem ex parte obiecti amabilis: nam ut aliquid sit absolute amabile amore simplici sufficit eius bonitas, et ut [illegible] terminativum desiderii solum exigitur ut proponatur sub bonitate, et absoluta possibilitate: ut autem reddatur aliquid sperabile motu proprio spei simpliciter necesse est, ut non solum sit bonum possibile, sed etiam arduum aut difficile: et ita deducit D. Thomas in 3. sent. dist. 26 q. 2 art. 3.

1. 2ae in Corpore circa finem: spem formaliter sumptam non esse amorem, nec desiderium, sed alium affectum, aut conatum, quo voluntas erigitur ad expectandum, aut ad prosequendum obiectum quem vel amat, aut desiderat, et ideo, eidem affirmat D. Thomas spem beatitudinis praesupponere eius desiderium, sicut affectus desiderii praesupponit cognitionem rei desideratae.

4° Supponendum est nullam rem creatam esse obiectum, aut terminativum spei theologicae; etenim commune est omnibus virtutibus theologalibus respicere Deum, ut finem immediatum, et specificari a Deo, vel ab aliquo attributo divino, tamquam a motivo formali, et causari immediate a Deo tamquam a principio effectivo; eatenus enim huiusmodi virtutes theologales aut divinae appellantur, quatenus Deo nituntur et adhaerent tamquam principio formali operandi; vel ad Deum tendunt ad terminum, aut obiectum primarium suae inclinationis, et a solo Deo in nobis sine nobis causantur. His ergo praesuppositis, et praetermissa quaestione de obiecto quod materiali spei supernaturalis: in praesenti quaeritur, quodnam sit obiectum quo formale spei theologicae, seu ratio formalis motiva voluntatis ad sperandam beatitudinem obiectivam per spem supernaturalem et theologicam. Circa cuius resolutionem auctores theologi divisi sunt in tres sententias principales. Ang. ... q. 62 art. 1: huiusmodi pria virtutes dicuntur theologicae, tum quia habent Deum pro obiecto, in quantum per eas recte ordinamur in Deum, tum quia a solo Deo nobis infunduntur, tum etiam quia solum per divinam revelationem huiusmodi virtutes in sacra Scriptura traduntur.

5. Ia. Sententia affirmat arduitatem, aut difficultatem respectivam in obiecto beatifico esse rationem formalem spei theologicam. Cum per huiusmodi arduitatem distinguatur ab obiecto charitatis et ab obiecto desiderii, quod licet versetur circa bonum possibile futurum, non tamen exigit ex parte obiecti aliquam specialem arduitatem aut difficultatem. Ita tenet Gandavensis in 3. dist. 26 cui subscribunt Durandus ibidem, et alii quidam. 1a. Sententia

6 Fundamenta autem quibus suam tuentur sententiam, haec sunt: illud est obiectum quo formale motivum spei supernaturalis 2a. Sententia.

... q. 12 q. 68 art. 1 in corpore: spei enim addit supra desiderium quemdam conatum, et quamdam elevationem animi ad obtinendum bonum arduum. | [illegible]alis, [illegible] alterius actus aut habitus à quo formaliter [illegible] ratione formali, et specifica distinctio ipsius; sed motivum spei superna[turalis] [illegible] distinguitur formaliter à desiderio, et amore, et reliquis motibus [illegible] [illegible] per habitudinem ad obiectum arduum, et eminens: ergo arduitas, [et] eminentia obiecti beatifici est ratio formalis motiva, aut specificativa [spei] supernaturalis. Maior constat et minor probatur: nam [ideo] spes [distingui]tur à desiderio, quia illa respicit bonum possibile, futurum arduum, et difficiliter consequibile. Desiderium vero tantum [respicit] bonum futurum, [et] commodum, abstrahendo ab arduitate, aut difficultate ipsius; [ergo] non datur aliud distinctivum formale, quo formaliter distinguatur bonum sperabile ab obiecto desiderabili, nisi sola arduitas rei sperandae; [et] proinde beatitudo constituitur formaliter sperabilis mediante arduitate, [et] difficultate reperta in eius consequibilitate.

7 Confirmatur. Contra Ang. M. 22 q. 18 art. 2 ad 4: gloria enim corporis est [illegible] [illegible] arduum [illegible] [illegible] virtutes humanae [illegible] tamen [illegible] arduum [illegible] gloriae animae. | Confirmatur et explicatur [haec]: Nam [gloria] corporis non speratur à Beato spe supernaturali proprie sumpta, quia [iam] [habitu]s acquisita gloria essentiali animae non comparatur Beato ut bonum arduum, et difficile: ergo motivum formale supernaturalis spei [est ar]duitas, aut difficultas rei sperandae: consequentia patet quia actus [aut] virtutis aut habitus nequit [versari] circa materiam capacem absque [mo]tu sui formalis specificativi: ergo si gloria corporis, [quae] secundum se [est] obiectum terminativum spei supernaturalis, redditur incapax ad [ob]iectum actum spei theologicae, ob praecisum defectum, aut carentiam ar[dui]tatis, [signum] sequitur arduitatem esse formale motivum illius.

8 Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibile virtus a spei obiecti [illegible] [illegible] [illegible] existens. | 2°. Confirmatur: Ita comparatur bonum [divinum] intelligibile ad spem supernaturalem inhaerentem voluntati, sicut passio spei residens in irascibili ad bonum sensibile; sed spes residens in irascibili [respicit] ut formale motivum, et specificativum arduitatem boni sensibilis, et non eius possibilitatem: ergo spes supernaturalis non specificatur à bonita[te], aut possibilitate boni beatifici, sed ab eius arduitate, aut difficul[tate]

tiæ. Probatur minor; nam obiectum formale spei residentis in irascibili debet esse aliqua differentia determinata obiecti irascibilis, cum ter ... non inclinetur potentia irascibilis extra latitudinem sui obiecti formalis: sicut nullus habitus residens in intellectu potest illum determinare extra latitudinem formalem sui obiecti specificativi, licet illum ... moret ad differentiam specialem cuiusmodi obiecti. Sed nullum bonum ... in ratione arduitatis; etenim irascibilis differt à concupiscibili per hoc, quod respicit bonum arduum, concupiscibilis bonum ... abstrahendo ab arduitate, ac proinde spes residens in irascibili respicit ut formale specificativum arduitatem boni, atque convenientiam aut possibilitatem ipsius.

Constat hoc maior ex Aristotele ... in corp: potentiæ, quæ in parte sensitiva sint duæ appetitivæ: una quæ inclinat animam simpliciter ad prosequendum ea, quæ sunt ... et ad refugiendum nociva; et hæc dicitur concupiscibilis: alia vero per quam ... resistit impugnantibus contra impugnantia et nocumenta infert, et hæc vis vocatur irascibilis, unde ... dicunt quod eius obiectum est arduum, quia scilicet tendit ad hoc quod superet contraria et superemineat eis.

9. 2ª Sententia affirmat, obiectum motivum spei ... Deum ut summe amabilem amore concupiscentiæ, seu bonitatem divinam ut nobis commodam ad nostram utilitatem, aut perfectionem. Unde Auctores huius sententiæ non distinguunt inter motivum formale desiderii et spei, nec spem supernaturalem ab amore concupiscentiæ, aut desiderii: ita ... Scotus in 3. dist. 26. ... ibidem. Suarez in præsenti disp. 2ª sect. 1ª. Granados, Vasquez, et alii recentiores Jesuitæ.

10. Dividuntur tamen hi Doctores inter se: ... beatitudo obiectiva quatenus apprehenditur ut bonum nostrum, seu ut commodum nostræ utilitati ... terminat desiderium supernaturale: cum voluntas nostra apprehensa convenientia beatitudinis supernaturalis illam sibi desiderat et concupiscit desiderio absoluto et supernaturali; sed eiusmodi desiderium est actus ... procedens à spe supernaturali: ergo motivum formale sperandi supernaturaliter est bonitas obiecti, ut nobis commoda ad nostram utilitatem. Probatur minor; ... desiderium supernaturale, ... voluntas desiderat obiectum beatificum, propter bonitatem ipsius ut commodam ad nostram utilitatem est actus virtutis theologalis, cum habeat honestatem desumptam à Deo, tamquam ab obiecto immediato: sed non datur alia virtus theologica à

1. Fundamentum

qua

tua procedat praeter spem; non enim elicitur a fide, ut per se patet; neque a charitate, cum nec terminetur ad bonitatem propter se ipsam, et non respiciat Deum ut bonum nostrum: ergo desiderium quo voluntas nostra efficerat, et concupiscit nobis bonum beatificum est formaliter motus spei supernaturalis, et consequenter spes formaliter specificatur a bono, ut amabili amore concupiscentiae.

11. 1°. Confirmatur: nam spes supernaturalis est habitus elevativus voluntatis intra sphaeram sui obiecti specificativi: ergo elevat illam ad aliquam differentiam contractivam boni in communi. Sed bonum communiter sumptum adequate dividitur in bonum amicabile, et concupiscibile: ergo si bonum divinum, ut amicabiliter diligendum propter se ipsum, non specificat formaliter spem supernaturalem, necesse est ut illam specificet sub ratione boni concupiscibilis, seu boni commodi nostri utilitati. Porro consequentia videtur certa; quia nulla potentia potest elevari ultra sphaeram sui obiecti adequati, seu specificativi; sed adequatum obiectum voluntatis est ratio boni in communi: ergo nequit voluntas elevari per spem, aut aliam virtutem ad aliquam rationem boni non contentam, aut contractam sub aliqua ratione, aut specie determinata boni; et ideo, cum ratio formalis specificativa spei non est bonitas ut commoda, et amanda amore amicitiae, necessarium est, ut sit eiusmodi bonitas, ut concupiscibilis amore concupiscentiae, cum bonum communiter sumptum adequate dividatur in bonum amicabile, et concupiscibile.

12. 2°. conf. Nam nullus actus potest elici a voluntate, qui non sit specialis amor, aut qui non constituatur aliqua differentia contractiva amoris in communi. Sed motus spei supernaturalis, est actus aut affectus specialis voluntatis erga beatitudinem obiectivam: ergo est quaedam species amoris supernaturalis, qua voluntas speciali modo amat beatitudinem, et eius consequutionem; sed non est amor amicitiae, ut per se patet: ergo est amor concupiscentiae: et consequenter specifica-

tur

tur à bono Divino sub illa ratione, qua eius modi bonum specificat amorem concupiscentiae, ac proinde obiectum formale actus spei supernaturalis est bonum Divinum, ut amabile amore concupiscentiae. Minor patet cum consequentia, et maior probatur breviter, 1.° ex D. Thoma loco superius allegato, ubi docet amorem transcendere quemcumque actum voluntatis, et id circo desiderium esse amorem anhelantem ad habendum obiectum amatum, et gaudium, aut delectationem esse amorem quiescentem. 2.° probatur eadem maior: nam quemadmodum intellectus inclinat ad intelligendum verum, ita voluntas determinatur ad amandum bonum sub ratione boni: sed nullus actus potest dici de intellectu, quin sit formaliter intellectio, atque non constituatur aliqua differentia contractiva intellectionis in communi: ergo nullus potest elici à voluntate, qui non sit actus amoris, amicitiae aut concupiscentiae.

13. 3.° confirmatur. Affectus spei supernaturalis consistit in motu, quo voluntas efficaciter movetur ad finem ultimum creaturae rationalis; sed motus, quo voluntas tendit in finem, formaliter specificatur à bonitate, qua finis constituitur appetibilis. Et id circo attractivus voluntatis, ergo formale motivum spei supernaturalis est bonitas beatitudinis obiectivae sub illa ratione, qua est [illegible] eius inclinationis, [illegible] sub illa ratione sub qua aliquis terminus specificat quietem, qua terminatur motus, specificat etiam motum per se ordinatum ad huius modi quietem, ut patet in motibus naturalibus aquae vel ignis et ceterorum elementorum [illegible] centrum vel locum naturalem [illegible] [illegible] ratione proportionis naturalis [illegible], aut satiat inclinationem aquae ea eadem proportione specificat [illegible] quando exivit extra centrum: ergo si beatitudo bonitate propriae bonitatis ut possessa specificat gaudium, et satiat appetitum, eadem etiam bonitate motum spei; et sicut bonum Divinum [illegible] ratione bonitatis ut commodum aut conveniens causat gaudium [illegible] beatificam, ita eadem bonitas ut futura specificat motum spei.

4.°

4ª confirmatur.

14\. 4º confirmatur; nam actus spei supernaturalis consistit in desiderio efficaci beatitudinis nobis promissae; sed iuxta communem sententiam theologorum, actus desiderii specificatur a bonitate rei desiderabilis ut convenientis utilitati desiderantis: ergo motivum formale spei supernaturalis est bonitas beatitudinis obiectivae, ut relata ad nostram utilitatem et convenientiam. Minor constat ex dictis, et maior probatur: nam licet spes supponat amorem, aut desiderium inefficax beatitudinis, non tamen ipsa est nisi desiderium efficax tendens executive, et efficaciter ad consequutionem beatitudinis; cum perfectio spei solummodo addat supra desiderium communiter sumptum, efficaciam, aut conatum in modo desiderandi: ergo actus spei formaliter consistit in desiderio efficaci beatitudinis; et ideo: si omne desiderium, quantumvis efficax specificatur a bonitate rei desiderabilis, et convenientia nostrae utilitati: idem debet dici de motivo spei.

15\. Videtur magis; nam desiderium efficax, non distinguitur a desiderio inefficaci, aut conditionato convenit cum spe, et destruitur per desperationem: ergo spei formaliter consistit in affectu desiderii efficacis, et distinctum a desiderio inefficaci, et consequenter si beatitudo constituitur efficaciter desiderabilis per suam bonitatem, ut nobis congruentem, etiam constituitur sperabilis eiusmodi bonitate ut relata ad nostram utilitatem. Probatur antecedens; nam desiderium efficax non solum exigit existimationem de bonitate obiecti desiderabilis, sed etiam petit ut huiusmodi obiectum apprehendatur, ut possibile, aut assequibile, cum ad impossibile apprehensum ut tale non tendat voluntas desiderio efficaci: ergo desiderium efficax formaliter convenit cum spe, et consequenter utrique debet assignari, et convenire idem obiectum motivum formale.

3ª sententia refertur.

16\. 3ª sententia docet motivum formale sperandi in theologica esse omnipotentiam divinam inclinatam ad auxiliandum nobis, qua constituitur beatitudo aeterna nobis possibilis, aut a nobis assequibilis, et id circo a nobis sperabilis spe supernaturali: Hanc tenentur

Promitto, quamuis in eorum scriptis non reperiatur exactè explicatum quid intelligatur per Omnipotentiam auxiliantem, an solum attenditur omnipotentia praecisè sumpta, an verò omnipotentia associata misericordiae, qua Deus inclinatur ad auxiliandum nostrae miseriae.

17. Ad huius praelectionis partem deveniendo, sequentibus Conclusionibus expediemus sententias, praeter ultimam, quam etiam impugnabo.

18. 1a. Conclusio: Motivum formale, cui innititur spes supernaturalis, aut obiectum formale spei specificativum non est arduitas obiecti sperabilis. Est contra Valentiam, & Durandum, quos supra pro 1a sententia, & probatur 1o: nam motivum formale spei debet esse ratio obiectiva distinctiva ipsius a reliquis habitibus, cum distinctio virtutis desumatur a motivo formali. Sed arduitas boni sperabilis non distinguit spem ab aliis virtutibus: ergo non est ratio formalis obiectiva, aut specificativa spei supernaturalis. Probatur minor ex D. Thom. in 3 d. 26 q. 2 art. 5 ad 4um ubi affirmat arduitatem esse conditionem communem ex parte obiecti determinativam spei, & magnanimitatis: Constat enim magnanimitatem tendere in bonum arduum sub ratione ardui, seu acquisibile potestate propria ipsius magnanimi; spem vero Theologicam respicere bonum arduum alterius ope adveniendum: ergo arduitas, seu difficultas est conditio communis obiecto spei, & magnanimitatis, & ideo nequit esse ratio distinctiva obiecti spei ab obiecto alterius virtutis. 1a Conclusio.

19. 2o Probatur conclusio: Nam motivum formale spe- 2. Probatio
ciei supernaturalis debet esse id quo ratione cuius se determinat attractiva voluntatis ad sperandum consecutionem Beatitudinis, & arduitas aut difficultas obiectiva Beatitudinis non est ratio determinativa inducens, aut attractiva voluntatis ad securè sperandam consecutionem Beatitudinis obiectivae: ergo nullatenus est motivum sperandi supernaturaliter. Maior constat discurrendo in motivis formalibus reliquarum virtutum.

Div. ... in 3 ... q. 1 art. 2 ad 3: inquantum spes est de arduo, non delectat, sed magis affligit, ... [illegible] ... a bono possibili adipisci, sic facit delectationem ... [illegible] ... ita quod apprehendit ut possibile adipisci, apprehendit utique quodammodo praesens, et ideo spes delectationem facit, et haec delectatio est incompatibilis, sed inimicabilis ... appetitui Dei ... [illegible]

Caeterum enim motivum formale fidei inquit, aut supernaturalis est veritas divini testimonii, quia haec ratione sua omnimodae infallibilitatis determinat, attrahit et invitat intellectum credentis ad certitudinaliter credendum, et assentiendum rebus credibilibus; et minor etiam patet; nam arduitas, aut arduitas boni consequibilis, proposita voluntati, potius est turbativa voluntatis; aut retardans ipsam a consecutione, quam attrahens, cum ipsius cum experientia constet plures desistere a prosecutione, aut expectatione aliquorum bonorum propter eorum arduitatem, aut difficultate, et ita ipsa arduitas boni praecise sumpta magis invitat, aut inducit animum ad desperationem, aut pusillanimitatem, quam ad sperandum.

20. Confirmatur; nam quemadmodum in obiecto sperabili spe theologica requiritur arduitas, aut difficultas, ita in re credibili fide supernaturali requiritur invisibilitas, aut obscuritas; sed obscuritas rei credibilis non est ratio formaliter motiva, aut specificativa fidei supernaturalis; sed infallibilitas divinae veritatis, qua superatur eiusmodi obscuritas: ergo motivum formale spei supernaturalis non est arduitas obiecti sperabilis, sed medium obiectivum ratione cuius superatur eiusmodi arduitas, seu quo bonum sperabile non obstante eius difficultate movet, et attrahit voluntatem ad sperandum consecutionem eius rei: Maior constat cum minori, et consequentia etiam patet; nam tenus obscuritas rei credibilis non est ratio motiva, aut specificativa fidei divinae, quia secundum se non est ratio determinans, aut attrahens intellectum ad certitudinaliter credendum, et assentiendum rei credibili, sed potius retardans, aut prohibens assensum; sed sicut intellectus retrahitur ab assensu veritatis ratione obscuritatis, ita voluntas retrahitur a conatu ad assequendum bonum ratione arduitatis, nisi proponatur sibi aliquod medium potens vincere eiusmodi arduitatem: ergo sicut obscuritas rei credibilis non est ratio formalis specificativa fidei, ita nec arduitas obiecti sperabilis est ratio specificativa spei supernaturalis.

2a. Conclusio. 21. Sit 2a. Conclusio: Ratio formalis specifi-

supernaturalis in quantum non est precise bonum Divinum ut amabile amore concupiscentiae, vel ut commodum nostrae utilitatis. est contra Authores 2.ae Sententiae et probatur 1.o ex Divo Thoma in 2.a 2.ae q. 17 art. 2. et 2.o ubi expresse assignat pro motivo formali Spei supernaturalis bonum Divinum quatenus habet rationem principii, aut causae auxiliantis nobis ad consequutionem Beatitudinis et ideirco in art. 6. in corpore asserit, quod sicut per Charitatem Voluntas inhaeret Deo secundum ipsum, ita per Spem innititur Divino auxilio ad Beatitudinem obtinendam: ergo iuxta mentem Divi Thomae sicut bonitas Divina secundum se est motivum formale Charitatis, ita bonum Divinum ut auxilians ad consequutionem Beatitudinis est motivum formale ad sperandum supernaturaliter; sed bonum Divinum sub conceptu principii auxiliantis non est formaliter bonum amabile amore Concupiscentiae: ergo Spes supernaturalis non innititur tamquam principio formali bonitati Divinae, ut praecise amabili amore Concupiscentiae.

22 Explicatur hoc; Nam in obiecto adaequato cuiusvis Virtutis secundum communem Consensum Theologorum, distinguitur obiectum quo motivum ab obiecto quod terminativo: quod aperte patet in obiecto Fidei Divinae, cuius obiectum materiale terminativum est res creata, et obiectum quo formale motivum est medium quo res creata constituitur credibilis intellectui, ut possit credi, seu ut constituatur digna ut credatur; sed obiectum quod terminativum Spei supernaturalis est bonum Divinum, ut amabile amore Concupiscentiae, seu ut commodum nobis, et etiam utilitatem: ergo huiusmodi motivum formale non est: huiusmodi bonum sub praecisa ratione boni Concupiscibilis; sed medium ratione cuius voluntas excitatur et roboratur ad expectandum huiusmodi bonum: Unde qui affirmant bonum Divinum ut concupiscibile amore concupiscentiae esse obiectum formale quo Spei supernaturalis, confundunt obiectum motivum cum obiecto terminativo, nec distinguunt inter rem speciabilem et rationem formalem qua speratur

refertur ad malum...; est dispositio imperfecti, quia qui sperat, nondum habet; vero sed est quia respicit obiectum formale, scilicet auxilium divinum, sic est dispositio perfecti, in hoc enim consistit perfectio hominis, ut Deo inhaereat: et similiter est de fide, quae habet imperfectionem ex eo quod non videt ea quae credit, habet autem perfectionem ex eo quod inhaeret ... veritati, et ex hoc est virtus.

Ang. Doct. q. unic. de spe art. 1 in corp. huius explicatis expressius tradit doctrinam: ... quod sit boni possibilis, per quod differt a desperac. et a aliquo possibile haberi ab aliquo est uno modo per propriam potestatem, alio modo per alterius auxilium. et post alia: Summum autem bonum quod est beatitudo aeterna homo adipisci non potest nisi per auxilium divinum ... Rom. 6: gratia Dei est vita aeterna: et ideo spes adipiscendi beatitudinem duo habet obiecta, scilicet vitam aeternam quam quis sperat, et auxilium divinum a quo sperat: sicut fides ... duo habet obiecta, scilicet rem quam credit et veritatem primam cui correspondet. ... assignatum a ... obiectum formale spei ... sit ...

randi.

2. probatur. 23. 2º probatur ratione fundata in doctrina Divi Thom; quia distinctis et diversis actibus assignari debent diversa et distincta motiva formaliter, cum distinctio actuum sumatur a distinctione obiecti formalis motivi ut per se constat; sed motivum formale quo desiderium constituitur terminativum desiderii, seu amoris concupiscentiae, qui est actus voluntatis formaliter distinctus a motu spei supernaturalis est bonitas Divina, ut conveniens voluntati amantis: ergo huiusmodi bonitas sub precisa ratione bonitatis concupiscibilis non est obiectum formale quo specificandi spem ut distinctam ab amore illo. Minor constat, cum desiderium sit amor concupiscentiae, seu quidam amor inclinans ad bonum futurum propter commodum amantis; et idcirco eius formale motivum est bonitas obiecti ut commoda voluntati, aut perfectioni amantis.

Replica contrariorum. 24. Nec obstat si respondeatur ab adversariis dicendo spem formaliter non distingui a desiderio absoluto efficaci ipsius voluntatis, et idcirco illam non requirere distinctum obiectum formale, seu motivum, et consequenter sicut Beatitudo obiectiva constituitur desiderabilis desiderio supernaturali, aut concupiscibilis amore concupiscentiae per suam bonitatem ut commodam voluntati amantis, ita constituitur sperabilis eadem bonitate, et consequenter sicut motivum formale desiderandi Beatitudinem est bonitas Divina amabilis amore concupiscentiae, ita motivum formale sperandi, seu spectandi eandem Beatitudinem est eadem bonitas, cum spes sit essentialiter quaedam species desiderii, seu amoris concupiscentiae.

Rejicitur 1º 25. Sed haec solutio non valet, 1º namque docet D. Thom. in 3. dist. 26. art. 3º quaest.la 2a et 8a. desiderium Beatitudinis non est formaliter spes sed est quidam affectus voluntatis praesumptive se habens ad spem, sicut cognitio ad amorem et desiderium: ergo falsum est motivum spei essentialiter esse indistinctum ab amore concupiscentiae, seu a desiderio, et consequenter sequitur spes ex parte obiecti

respicere idem motivum formale, ac desiderium, cum distinctis actibus debeant correspondere distincta obiecta formalia.

26 **2°** impugnatur; nam obiectum spei addit supra obiectum desiderii specialem difficultatem, ratione cuius petit specificare distinctum actum: ergo nullatenus debet confundi spes cum desiderio; et consequenter non actus respicientes distincta obiecta formaliter. Probatur antecedens ex D. Thoma 1a 2ae quaest. 40. art. 1. in corpore ibi asserit affirmat actum spei addere supra actum desiderii arduitatem, seu difficultatem, et ideo circa spem non esse formaliter desiderium, aut simplicem tendentiam appetitus ad bonum sibi conveniens, sed quemdam conatum animi ad consequendum bonum difficile, aut arduum; et consequentia patet, quia licet motivum formale appetendi, aut desiderandi aliquod obiectum sit eius bonitas apprehensa ut conveniens appetenti, motivum tamen formale conandi, aut elevandi animam ad vincendam difficultatem retardantem a consequutione boni difficilis non est eius bonitas praecise aut convenientia, sed possibilitas, aut consequibilitas ipsius; sed bonum arduum non constituitur a nobis consequibile praecise ratione suae bonitatis, aut convenientiae; sed potestate illius, qui potest nobis huiusmodi bonum communicare: ergo falsum est motivum formale sperandi esse indistinctum formaliter a motivo desiderii. — 2° reiicitur.

27. **3°** impugnatur; nam spei supernaturalis contingit sequendi Beatitudinem, quoad actum, et habitum destruitur per desperationem eius Beatitudinis, sicut fides per infidelitatem; sed desiderium Beatitudinis non destruitur per desperationem: ergo spes distinguitur a desiderio. Probatur minor ex D. Thom. 1. 2. q. 40. art. 4. ad 3. ibi aperte docet desperationem esse recessum voluntatis a re desiderata per aestimatam impossibilitatem ipsius: unde desperatio de consequutione boni non destruit desiderium; nec de eo, quod cadit sub nostro desiderio possumus habere spem, aut desperationem, ut ibidem asserit D. Thomas: ergo desiderium

3° reiicitur. Creatur: virtus spei per omissionem [illegible] D. Th. 2. 2. q. 20 art 2: 1° nec amissa [illegible] [illegible] D. Thom: [illegible] fides fundatur in [illegible] voluntatis, [illegible] indisputatis

q. 14 de verit. art 2 ad 10: inchoatio fidei est in affectione, deinquantum voluntas determinat intellectum ad assentiendum his, quae sunt fidei: sed illa voluntas non est actus charitatis, nec spei, sed quidam appetitus boni repromissi; 1° item amor [illegible] [illegible] [illegible], quod manet in [illegible].

derium quo absolutè desideramus Beatitudinem obiectivam distinguitur formaliter ab spe, qua secure expectamus consequutionem eius, et consequenter spes, et desiderium respiciunt motiva formaliter formaliter distincta.

Obiicies. 28 Non satisfacit si respondeas cum contrariis, dicendo, quod etsi per desperationem non destruatur desiderium conditionatum Beatitudinis; tamen adveniente desperatione consequutionis alicuius boni absolutè destruitur desiderium absolutum, et efficax ipsius, et consequenter non distinguitur formaliter motivum spei ab obiecto desiderij efficacis, et absoluti.

Reiicitur 1º 29 Non inquam, satisfacit haec solutio; nam experientia constat plures absolutè, et non solum conditionatè desiderare ... unico constituto in ... consequutionem desperant propter apprehensionem impotentiae ad evadendum eiusmodi ...: ergo non solum est incompossibilis desperatio cum desiderio ... nato boni consequibilis, verum etiam cum desiderio absoluto; et consequenter desiderium absolutum boni possibilis distinguitur ab spe, quae ... expectat eius consequutionem.

Reiicitur 2º 30. 2º Reiicitur eadem ...; nam ... nem desiderii absoluti, ut distincti à desiderio imperfecto, et conditionato, sufficit iudicium absolutum de absoluta possibilitate, aut convenientia boni; sed perseverante desperatione ad consequutionem boni ardui, et difficilis datur de facto iudicium de absoluta possibilitate ipsius: ergo ... destruitur desiderium absolutum Beatitudinis per desperationem, qua voluntas recedit ab eius consequutione. Maior constat; nam desiderium absolutum terminatur ad bonum propositum, ut conveniens, et possibile possibilitate absoluta in quo distinguitur à desiderio inefficaci, aut conditionato, quod nullatenus exigit ex parte obiecti possibilitatem absolutam cum etiam omnino impossibilia conditionatè desiderentur, ut experientia patet. Minor probatur; nam in illo,

qui [illegible] desperat de Consequutione Beatitudinis perseverat iudicium fidei, quo iudicatur Beatitudinem esse absolute possibilem omnibus Viatoribus; alioquin fides, cum iudicatur Beatitudinem esse absolute possibilem, et Deum esse omnipotentem ad salvandum quamcumque Creaturam Viatoriam, destrueretur per desperationem; quod directe adversatur doctrine D. Thome 2.2. q. 20 art. 2. qui aperte docet fidem posse compati cum desperatione: ergo iudicium de absoluta possibilitate Beatitudinis compatibile est cum desperatione de eius Consequutione.

Anima Mariae: et similiter aliquis retinens in voluntate veram estimationem fidei, quae a remissione peccatorum in ecclesia post [illegible] participationi desperat, quod sibi in [illegible] existenti sit peccatum de venia, corrupta, [illegible] eius particulare.

Minime sufficiunt.

31\. Vitio [illegible] solutio; Nam spei supernaturali non solum opponitur desperatio de Consequutione Beatitudinis, verum etiam presumptio, cum desperatio opponatur spei secundum defectum; presumptio vero secundum excessum, quo quis inordinate sperat Beatitudinem ex viribus [illegible] Divine sine bonis operibus: sed presumptio non opponitur desiderio absoluto Beatitudinis, cum sit certum hominem posse ordinate, aut inordinate expectare beatitudinem absque eius desiderio. Sicut enim voluntas nequit desiderare, quod non amat simplici amore; ita nequit presumere de consequutione obiecti, quod sibi absolute non desiderat. volito

32\. Confirmatur; Nam actus, aut habitus, quibus opponuntur vitia contraria formaliter diversa, formaliter distinguuntur, et idcirco respiciunt motiva formaliter diversa; sed amori concupiscentie, quo absolute desideratur Beatitudo obiectiva, et spei, qua secure expectatur eius Consequutio, opponuntur vitia contraria formaliter diversa: ergo huiusmodi actus sunt formaliter diversi, et consequenter specificantur a motivis formaliter dissimilis. Minor patet: nam amori concupiscentie, quo quis desiderat sibi [illegible] Beatitudinem, opponitur formaliter odium aut [illegible] abominatio huiusmodi Beatitudinis; cum contrarium cuilibet speciei amoris, si sit amor simpliciter sumptus, sit odium: spei autem non opponitur directe odium, sed desperatio consistens in recessu a consequutione propter estimatam eius impossibilitatem, sed odium

et

& desperatio sunt vitia formaliter diversa: ergo spes, & adversarium sunt vitiis, quibus directe contrariantur opposita, formaliter distincta.

3. Conclusio pro vera sententia. Verba divi Thomae sunt: Quia virtus aliqua dicitur theologica ex eo quod habet Deum pro objecto, cui inhaeret: potest autem aliquis alicui inhaerere dupliciter. Uno modo propter seipsum, alio modo in quantum ex eo ad aliud devenitur; charitas ergo facit inhaerere hominem Deo propter seipsum, mentem hominis univiens Deo per affectum amoris. Spes autem et fides faciunt hominem inhaerere Deo, sicut cuidam principio, ex quo nobis aliqua proveniunt. De Deo autem provenit nobis et cognitio veritatis, et adeptio perfectae bonitatis. Fides ergo facit nos inhaerere Deo, in quantum nobis principium est cognoscendi veritatem. Spes autem facit Deo adhaerere in quantum est nobis principium perfectae bonitatis, in quantum scilicet per spem divino auxilio innitimur ad beatitudinem aeternam.

33\. 3a. Conclusio: Ratio formalis, cui innititur securitas spei supernaturalis, & a qua formaliter specificatur spes theologica est Omnipotentia Divina sub ratione auxiliantis; seu Omnipotentia, ut preparata ad auxiliandum nobis ad consequendam beatitudinem, non obstante eius magnitudine & difficultate. Haec conclusio est communis inter Thomistas, expressa D. Thomae in 2.2. q. 17. a. 6. in corpore, ubi docet, spem esse virtutem theologicam, & distinctam a caeteris virtutibus, quia adhaeret Deo, & innititur auxilio eius ad beatitudinem obtinendam; sicut charitas adhaeret bonitati divinae propter se ipsam; & fides veritati divinae: ergo iuxta mentem divi Thomae eodem modo, quo bonitas divina secundum se concurrit ad specificandam charitatem, & veritas divini testimonii ad fidem; ita concurrit Deus sub ratione principii auxiliantis ad specificationem spei: sed... ratione summae bonitatis propter se diligibilis esse obiectum ... formale, & ratione summae veritatis esse obiectum speci... aut eius formale motivum: ergo ratione summae potentiae auxiliantis erit specificativum spei, aut eius formale motivum.

Quae sit in maele obs...

34\. Idem docet Expressius in disputatis, q. ... de Spe, art. 1. in corpore his verbis: Sicut obiectum formale fidei est veritas prima per quam sicut per quoddam medium assentitur his quae creduntur; ita formale obiectum spei est auxilium divinae potestatis, & pietatis, propter quod tendit motus spei in bona sperata, quae sunt obiecta materialia ipsius: ergo iuxta divum Thomam; sicut motivum formale credendi omnibus veritatibus revelatis a Deo est summa infallibilitas divinae veritatis, ita motivum formale sperandi beatitudinem supernaturalem, & caetera bona supernaturalia est summa efficacia divini auxilii, quo beatitudo consequitur a nobis ...

con[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible]dulitate.

35. 2°. probatur conclusio ratione; nam illud est motivum sperandi supernaturaliter, [illegible] innititur securitas spectandi a Deo consecutionem Beatitudinis obiectivae: sed ratio formalis, cui innititur securitas spectandi a Deo Beatitudinem est omnipotentia Dei praeparata [illegible] [illegible]ter, et misericorditer auxiliandum nobis ad Beatitudinis consecutionem: ergo ratio formalis motiva, aut [illegible] spei theologicae est omnipotentia divina praeparata, aut inclinata ad auxiliandum nobis: Maior constat; nam spes theologica secundum se est habitus secundum se determinans voluntatem ad secure spectandum Beatitudinem obiectivam quae est primarium obiectum quo terminativum ipsius, et ideo eius [illegible] formale erit medium, cui formaliter innititur securitas [illegible] [illegible]: sicut motivum formale fidei divinae est medium obiec[illegible] [illegible] innititur certitudo ipsius. Et minor probatur, nam certe movemur ad securam spectationem Beatitudinis desiderata, quatenus apprehendimus Deum esse omnipotentem ad superandas difficultates [illegible] de sui executione et [illegible] [illegible] aut propitium nobis, aut inclinatum ad iuvandam nostram infirmitatem, quae indiget Dei gratuito auxilio in contrarium [illegible] arduum, et [illegible]: bonum cuiusmodi est consecutio summi [illegible]: ergo medium formale, cui innititur securitas sperandi, seu expectandi [illegible] [illegible] est omnipotentia [illegible] [illegible] inclinata ad auxiliandum nobis in ordine ad consequendam huiusmodi Beatitudinem, et [illegible] eiusmodi [illegible] formale quo spei supernaturalis est omnipotentia divina [illegible] ratione principii auxiliantis.

36. 1°. Confirmatur: Nam veracitas summa Dei [illegible] testimonii est formale motivum, cui innititur [illegible] fidei divinae [illegible] per [illegible] [illegible] veritatem consequitur [illegible] [illegible] veritatis [illegible] testificando; et ideo Dei testificata, et revelata est digna ut creatura [illegible] certo, et infallibili[ter] [illegible] per omnipotentiam divinam firmissime [illegible] [illegible], [illegible] omnes debent. [illegible] firmissimum animi nostri [illegible] [illegible] [illegible], quae in [illegible] hoc [illegible] [illegible] stabilit, et confirmat. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expecta[illegible] [illegible] beatitudinis: ergo [illegible] [illegible] [illegible] beatitudinis.

2. probatur. Apost. ad Heb. 6. fortissimum solatium habemus qui confugimus ad tenendam propositam spem, quam tanquam anchoram habemus animae tutam et firmam, [illegible] [illegible] spes credentis [illegible] exercet [illegible]. [illegible] [illegible] ne a [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], atque [illegible] [illegible] ne [illegible] [illegible]. [illegible] Timoth. 1: scio cui credidi, et certus sum, quia potens est depositum meum servare. et [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1. Confirmatio. Certitudinis absoluta certitudine [illegible] [illegible] tamen in Dei auxilio

inclinatam ad auxiliandum nobis. Constituitur Beatitudo ā nobis [illegible] assequibilis: ergo per huiusmodi Omnipotentiam constituitur sperabilis [illegible] Theologica; & consequenter obiectum formale motivum spei Theologicae est Omnipotentia Divina, quatenus est principium praeparatum, aut inclinatum auxiliandum nobis ad consecutionem Beatitudinis. Minor constat; nam Beatitudo supernaturalis non est a nobis acquisibilis propria & connaturali potestate: praesumptuosum esset expectare Beatitudinem conari ad consecutionem boni meriti nostro potestate. Et ita circo [illegible] modo potest probari, ut practice assequibilis potestate & proprietate Dei; & consequentia probatur; nam quemadmodum veritas secundum se non apparens intellectui, cuiusmodi est veritas fidei, redditur a nobis credibilis solo testimonio Dei, qui nec falli potest nec fallere; ita [bonum] arduum, & infinitum non subiectum nostrae potestati, cuiusmodi [est] Beatitudo obiectiva, solummodo constituitur a nobis assequibilis potestate illius, qui potest, & vult illud nobis communicare: ergo quemadmodum motivum formale credendi veritatibus revelatis supernaturalibus [a] nobis non visis est summa veracitas; ita similiter motivum formale [spe]randi Beatitudinem supernaturalem non subiectam nostrae potestati [est] summa efficacia Divinae Omnipotentiae inclinatae ad auxiliandum nobis ad eius consecutionem.

37. **2°.** Confirmatur; illud est obiectum formale motivum spei supernaturalis, in quo ultimo resolvitur securitas spei prout distincta ab aliis affectibus voluntatis; sed illud, in quod resolvitur securitas spei est Omnipotentia sub ratione auxiliantis, aut potentia inclinata, aut praeparata sua misericordia ad auxiliandum nobis in consecutionem suae Beatitudinis: ergo formale motivum spei Theologicae est Omnipotentia Divina sub ratione auxiliantis. Maior constat [dis]currendo per ceteras virtutes, quibus assignatur motivum formale, in quo resolvitur perfectio alicuius virtutis: ideo enim motivum [illegible] est veracitas Divina, & non aliud attributum; quia certi

Margin: 2 [illegible] ex his [illegible] in Deo sperant, non confundentur in aeternum. ex illo — in Deo sperans non infirmabitur. ex illo, qui confidunt in Deo sicut mons Syon. Ad Tim 6: divitibus huius saeculi praecipe non sublime sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo qui praestat nobis abunde omnia ad fruendum.

[illegible] reducitur in [illegible] Dei, & minori patet; nam si quis inter[illegible] peteret a me securè sperare Beatitudinem, non obstante eius gravitate & difficultate, deberet respondere, quia iudicat esse inarduibilem à se, & ipsi praeparatam mediante Divina omnipotentia inclinata ad ipsi auxilia[illegible], nec debet [illegible] aliquis [illegible] securè expectare [illegible]tudinem, quia [illegible] esse [illegible] & convenienti ad eius [illegible]; aliquin quilibet prudenter speraret quodcumque bonum sibi propositum, ut utile & conveniens: quo [illegible] excogitari potest: quamvis enim quilibet simplex Sacerdos iudicet [illegible] [illegible] Cardinalitiam esse sibi commodam, aut utilem, & [illegible] [illegible] concupiscat sibi, non tamen ad [illegible] [illegible] potest huiusmo[illegible] [illegible] sperare, non alia ratione, nisi quia non apprehendit potestatem Summi Pontificis inclinatam ad [illegible] [illegible] talem Dignitatem: [illegible] [illegible] spei supernaturalis ultimo non [illegible] in convenientiam rei [illegible] [illegible] in potentiam [illegible], cuius auxilio [illegible] huiusmodi rei [illegible] [illegible]; & consequenter [illegible] spei Theologicae ultimo resolvi[illegible] in [illegible]potentiam Divinam inclinatam ad auxiliatam ad auxilian[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible].

38. Ultima Conclusio: Obiectum quo formale spei Theo[illegible] ultim[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Omnipotentia Divina sub ratione auxiliantis, a[illegible]quatè [illegible] [illegible] [illegible] attributo [illegible], nimirum ex omnipotentia & misericordia: Unde nec omnipotentia sine misericordia, nec [illegible] [illegible] omnipotentia potest esse adaequatum motivum sperandi spe supernaturali. Haec conclusio licet expresse non reperiatur in scriptis nostrorum Thomistarum, videtur tamen consona illorum doctrinae: nam communiter ad omni[illegible] [illegible] motivum formale spei supernaturalis esse Divinam omnipo[illegible] sub ratione auxiliantis, seu Divinam omnipotentiam inclinatam [illegible] [illegible] ad auxiliandum nobis; sed Divina omnipotentia ut in[illegible] [illegible] ad auxiliandum nobis non est omnipotentia praecisive sumpta, [illegible] omnipotentia ut associata Divina misericordia qua Deus inclina[illegible] [illegible] sublevandam nostram [illegible], [illegible]potentiam cum Deus ratione

[illegible]

praecisè Omnipotentiae sit inclinatum ad auxiliandum, hoc est ad praemiandum, et puniendum; ita probare reliqui Thomistae videntur, qui in nostra conclusione, quamvis illam in terminis expresse non assignant.

39 Probatur 2°. nostra conclusio authoritate Divi Thomae in disputatis, q. unica de spe art. 1°. in corpore ubi ait; motivum formale spei est auxilium Divinae potestatis et pietatis, propter quod motus spei tendit in bona sperata: Ex quibus verbis patet, in motivo formali spei, non solum includere potestatem absolutam Dei, sed eius pietatem, aut misericordiam, qua paratus est Deus nostram miseriam sublevare, et adiuvare imbecillitatem ad consequendam Beatitudinem etc.

2° probatio. Genesis 15 Dominus Sanctissimus Patriarchae Abraham ait: ego sum merces tua magna nimis, et protector tuus. Deus est motivum spei ratione suae omnipotentiae et misericordiae: protector: quia Deus valet omnia; protectus ratione suae misericordiae: siquidem protector non quivis, sed quilibet volens adiuvare et defendere.

40. 2° Probatur ratione; illud enim est formale motivum sperandi supernaturaliter, cuius apprehensione voluntas per spem inclinatur ad secure sperandum consecutionem Beatitudinis: ergo motivum formale spei supernaturalis adaequatum non est sola omnipotentia Divina, sed adaequate coalescit ex misericordia, et omnipotentia. Probatur consequentia; nam sperans Beatitudinem, illam secure non expectaret, nisi iudicaret, Deum esse non solum omnipotentem ad posse sibi absolute largire tam arduum bonum, verum etiam sibi propitium, et erga se inclinatum ad misericorditer adiuvandum eius impotentiam, imprudenter enim procederet, qui secure expectaret ab aliquo bona ex sola consideratione potentiae, nisi potentiae illius simul iudicaret eiusmodi potestatem esse sibi propitiam, et erga se inclinatam per pietatem, aut misericordiam: ergo motivum formale sperandi a Deo Beatitudinem supernaturalem non est sola omnipotentia qua Deus absolute potest perducere nos ad Beatitudinem, sed etiam misericordia, qua eius potentia absolute inclinatur ad nobis auxiliandum.

41. Confirmatur 1°. ut aliquis secure expectet a Deo consecutionem Beatitudinis, necessarium est ut iudicet, Deum esse omnipotentem ad superandas difficultates vetantes ab eius

et insuper voluntate inclinatum ad communicandum nobis de facto me-
dia, aut auxilia perductiva ad Beatitudinem; sed Deus sua omnipo-
tentia est potens ad superandas efficaciter omnes difficultates impedien-
tes consecutionem Beatitudinis, et misericordia est inclinatus, aut prae-
paratus ad nobis auxiliandum, cum sola omnipotentia constituat Deum
absolute potentem respectu cuiuscumque effectus scibilis, sed esse proxi-
me [illegible]atum aut determinatum ad consecutionem Beatitudinis: ergo
motivum formale, cui innititur securitas spei supernaturalis non est sola
omnipotentia Divina, sed cohaerens et omnipotentia, et misericordia.

42. 2° Confirmatur: Nam iuxta communem sententi-
am Theologorum, ille cui fieret facta revelatio suae damnationis, non po-
test, nec tenetur sperare Beatitudinem; nec defectus potentiae ad sperandum
in hoc casu non procederet ex defectu iudicii, quo iudicaretur Deum esse abso-
lute potentem ad conferendam Beatitudinem; sed ex defectu iudicii, quo
reprobus, supposita tali revelatione, nequiret iudicare Deum de facto esse in-
clinatum per suam misericordiam ad salvandum illum; seu ex cognitione, qua
cognosceret misericordiam Divinam esse sibi negatam, et [illegible]iam Divinam
sibi praeparatam: ergo motivum formale cui innititur spei supernaturalis se-
curitas non est sola omnipotentia Divina, sed omnipotentia ut determina-
ta per misericordiam. Maior constat, et minor etiam; nam in illo cui
fieret revelatio de sua damnatione, non obstaret iudicium formale fidei, quo
a quocumque fideli iudicatur Deum esse absolute potentem ad salvandos
omnes homines; sed summodo deficeretur iudicium particulare de actuali
in praeparatione [illegible] erga illum, cum in hoc casu reprobus iudicaret
Deum erga se non exercere effectus misericordiae, sed rigorem iustitiae Di-
vinae, qua Deus vult punire peccatorem propter culpam. Et consequen-
tia patet; nam perseverante motivo adaequato [illegible] virtutis, perseverat po-
tentia ad [illegible] eiusmodi virtutis, ut per se patet: ergo si in illo cui
[illegible] sua damnatione deficeret esse potentia ad sperandum e[x]
[illegible] iudicii [illegible] iudicaret Deum de facto esse erga se inclinatum per

mise-

misericordiam, et non ex defectu apprehensiuo Diuinæ Omnipotentiæ necessarium asserere solam Omnipotentiam non esse adæquatum motiuum sperandi supernaturaliter alioquin sola consideratio Omnipotentiæ moueret reprobum ad sperandum Beatitudinem.

43. Videtur magis, quam motiuum adæquatum spei supernaturalis debet esse ratio obiectiua determinata, mouens secundum se ad voluntatem ad sperandum et non indifferens ad spei [illegible] motum [illegible] et alios affectus voluntatis; sed Omnipotentia Diuina secundum se præcise separata à misericordia Diuina, non mouet nec allicit determinate voluntatem ad sperandum; sed indifferenter potest mouere ad sperandum, et timendum: ergo necessarium est, vt cum Omnipotentia apprehendatur misericordia ad specificandum spem, vt distinctam à reliquis affectibus voluntatis. Minor patet nam Omnipotentia secundum se præciso [illegible] misericordiæ principium indifferens potens ad præmiandos bonos et puniendos malos, cum ratione Omnipotentiæ præcisè sumpta non magis conueniat Deo potestas ad beatificandum, quam ad puniendum; sed Omnipotentia Diuina [illegible] [illegible] [illegible] nequit mouere, aut allicere voluntatem ad sperandam à Deo consecutionem Beatitudinis; sed potius sub tali consideratione mouet, et determinat ad timorem: ergo Omnipotentia secundum se præcisa consideratione misericordiæ, non mouet determinate, aut allicit voluntatem ad sperandum: atque propter sicut motiuum timendi pœnam æternam est Omnipotentia determinata ad infligendam illam per iustitiam punitiuam; ita motiuum formale sperandi à Deo vitam æternam, est Omnipotentia vt inclinata ad auxiliandum ratione misericordiæ, ac proinde secundum se Omnipotentia non magis inuitat ad spem, quam ad timorem.

3ª Pars Prælectionis.

44. Ad 3am huius prælectionis partem deueniendo argumentis primæ sententiæ satis [illegible] et obiectionibus factis, et vere optime

si tempus permisserit fiet satis.

45. Ad 1. primæ sententiæ respondetur concedendo maiorem et distinguendo minorem: sed spes non separatur distinctione à desiderio, et praecisione motiva afficitur per habitudinem ad obiectum arduum, [illegible] arduitas seu conditio, aut proprietas [illegible] ex parte obiecti materialis, aut terminatiui, concedo minorem: ita ut sit ratio formalis motiua aut formaliter, et in recto specifica illius, nego minorem et consequentiam; nam aliud est conditio, aut proprietas obiecti specificabilis: aliud vero motiuum formale, seu ratio obiectiua specificans motum spei. Vt [illegible] spei terminatæ nam arduitas, aut difficultas rei sperandæ est quaedam conditio materialis, necessario requisita ex parte rei sperabilis, seu connotata à motiuo formali spei, vt possit affectum terminare spei, et id [illegible] manifestabitur distinctione [illegible] spei distinguitur [illegible] affectum [illegible], non vero ratio motiua, aut formalis [illegible] aut in recto specificatiua illius; sicut [illegible] non esse verum est conditio materialis obiecti fidei et alio modo distinctiua [illegible] ab obiecto terminatiuo [illegible], cum ex hoc [illegible] sequatur idem formaliter specificari ab obscuritate, aut [illegible] credibilis ea [illegible] Diuini testimonii; licet huiusmodi veritas vt actualiter determinet assensum [illegible], necessario connotet veritates non visas aut non apparentes, eodem [illegible] ratio [illegible] est ex obiecto spei [illegible] esse conditionem obiecti materialis, necessario connotatam à motiuo formali spei, [illegible] consistit in [illegible] diuina omnipotentia, qua [illegible] et superari potest eius [illegible] arduitas, seu difficultas, seu [illegible] constituitur bonum diuinum consequibile non obstante eius arduitate: sicut veritas à Deo [illegible] constituitur credibilis assensu fidei, non obstante eius arduitate.

Vnde sicut [illegible] veritas se tenet ex parte obiecti [illegible] à visione distinguitur; [illegible] securitas à [illegible] distinguitur [illegible] ex parte obiecti spes à desiderio distinguitur: [illegible]

46. 2°. potest [illegible] negari absolute spem distingui realiter ab omnibus aliis motibus affectiuis [illegible] exigentiam boni ardui, aut difficilis. Cum [illegible] in [illegible] nostra con=

dur=

dusione, spes distinguatur à magnanimitate, & tamen magnanimitas inclinat ad bonum arduum, tum hac sola differentia, quod magnanimitas conatur ad consecutionem boni ardui, credens simpliciter potestatem propriam ipsius, qui magnanimiter operatur; spes vero solum inclinat ad bonum arduum, aut excedens potestatem propriam sperantis, & solummodo communicabile potestate aliena, cuius modi est bonum divinum, ad quod sola divina potestate potest pertingere creatura rationalis.

Ad 3am confirmationem. 47. Ad tertiam confirmationem respondetur, quod species non solum distinguuntur ex precisa ratione, & distinctione motivi formalis, verum etiam ex distinctione alicuius rationis essentialiter connotatae à specificativo formali ex parte materiali, aut [illegible]. Ut patet in fide divina quae distinguitur & differt in Beatis, non ex distinctione obiectivae veritatis, fides specificatur formaliter, sed ex distinctione veritatis obiectivae essentialiter connotatur à divina veritate, ut possit alicuius specificare assensum fidei, ut distinctio ab assensu scientifico, quia veritas divina precisive simplex non specificat fidem, sed quatenus testificando seu revelando concurrit ad veritates obscuras seu non apparentes; eodem prorsus modo est discurrendum de motivo formali sperandi supernaturaliter, quod licet consistat in omnipotentia divina preparata ad auxiliandum nobis, non tamen specificat spem in precisione ab obiecto materiali, sed quatenus est potestas adiuvans ad consecutionem obiecti ardui, & eminentis respectu sperantis, seu quatenus est potestas superativa [illegible] difficultatum à consecutione cuiusmodi boni; unde, sublata arduitate, aut difficultate possibilitatis boni supernaturalis, & acquisita, aliquo modo possessione ipsius, ut contingit in gloria respectu beatorum, nequit cuiusmodi bonum [illegible] tum spei propria [illegible] tivum formale, licet non sit arduitas, aut difficultas rei [illegible], et tamen conditio, aut proprietas obiecti [illegible], essentialiter conno-

a motivo formali et futuritio, aut non possessio ex parte omni deve- [illegible] Cum res possessa [illegible] terminet desiderium, sed gaudium aut delectationem.

48. Ad 2. Confirmationem respondetur concedendo maiorem et negando minorem; ad cuius probationem respondetur distinguendo minorem; sicut nullum bonum specificat irascibilem nisi ratione arduitatis, ita et arduitas sit modus aut conditio obiecti terminativi appetitus irascibilis, concedo minorem; [illegible] ut sit ratio formalis specificativa motus irascibilis, nego minorem, et consequentiam: quia etsi irascibilis quatenus differt a concupiscibili tendat ad bonum arduum et difficile: ratio enim formalis, qua movetur, et inclinatur huiusmodi appetitus ad consecutionem huiusmodi boni non est arduitas aut difficultas, sed potestas, qua vinci et superari potest huiusmodi arduitas, et [illegible] secundum se, quatenus distinguitur a concupiscibili, sit quaedam vis aut potentia [illegible] aut exigens ipsam ad superandas difficultates occurrentes in consecutione boni, et id ideo non respicit ut motivum formale [illegible] ut [illegible] superabilem huiusmodi motivo, cum nullus intellectus aut potentia respiciat ut motivum formale superandi, id quod [illegible], sed [illegible] vel superare nititur ex parte materiae circa quam versatur, sed [illegible] ratione cuius potest huiusmodi difficultatem superare. [illegible] patet in habitu scientifico, qui ordinatur ad vincendas difficultates reperitas in probatione conclusionis, cuius tamen obiectum formale quod seu formale quo [illegible] non sunt conclusiones ut difficiles, sed media probativum, quo superatur, et evanescit difficultas: unde cum argumenta [illegible] quibus utitur contrarii ad persuadendum [illegible] formale spei esse arduitatem boni sperabilis tantummodo probant illam esse conditionem obiecti terminativi, non vero quatenus concludant eam esse rationem formalem motivam, cui innititur securitas spei.

49. Ad 3. [illegible] respondetur concedendo maiorem, et negando minorem, ad cuius probationem respondetur [illegible]

ac-

[illegible] 8.
[illegible]

[illegible] q. 81
art 2: quod obiectum
irascibilis est arduum,
quia tendit ad hoc ut
superet contraria
et superemineat
eis: et q. 82 art 5
etiam in corpore: quod irascibilis respicit rationem
boni [illegible] quod
est repulsivum et impugnativum eius, quod
infert nocumentum
[illegible] motus [illegible]
[illegible] arduitas
sine difficultate
superanda, [illegible]
[illegible] repulsivum
et superativum difficultatis arduitatis,
[illegible] sit ab
[illegible] denotata
conditio.

[illegible] argumentum
[illegible] sententiae.

Vide D. in 3. dist. 26 q. 2 art. 3 q. 2 in fine corp. Unde patet quod actus Fidei praecedit desiderium, quia omnis actus et affectus praesupponit actum cognitionis, desiderium praecedit ipsam spem, et amorem, etiam de Deo sicut fides potest esse informis, quia actus eius praecedit actum amoris, ita et spes. 2o. desiderium ut potest praecedere potest esse actus [illegible] ipsa. Vide [illegible] q. 27 art. 3 [illegible] 2o modo [illegible] ex aliquo [illegible] ad hoc quod in [illegible] dilectione proficiant [illegible] praemia sperata.

actum desiderii supernaturalis; [illegible] Voluntas desiderat Beatitudinem esse actum [illegible] procedentem ab spe, aut alia [illegible] Theologica, [illegible] quemdam actum dispositivum, seu introducentem ad Virtutes Theologicas [illegible], vel ab auxilio supernaturali, vel [illegible] habitu [illegible] quo Voluntas disponitur ad perfecte adhaerendum Deo per Virtutem Theologicam. [illegible] Nam ut docet D. Thomas in presenti q. 17 art. 3 [illegible]: Sicut expectatio praemii a Deo obtinendi impellit Voluntatem jam [illegible] ad amandum Deum propter se ipsum per charitatem, ita pariter amor imperfectus Concupiscentiae, seu desiderium [illegible] Beatitudinis obtinendae, ut disponit Voluntatem, [illegible] auxilio Divinae potestatis per Spem, qua non [illegible] formaliter Beatitudo propter praecisam Convenientiam [illegible], sed [illegible], aut [illegible] Voluntas, ut secure expectet desideratae Beatitudinis consecutionem: [illegible] quamvis Ratio formalis specificativa desiderii Convenientia Obiecti Beatifici attractiva Voluntatis ad amorem Concupiscentiae, [illegible] tamen specificativa spei non est huiusmodi Convenientia, sed [illegible] Divini auxilii, quia [illegible] Beatitudo [illegible] a nobis, et id ideo sperabilis spe Theologica.

Ad Confirmationem.

50. Ad Confirmationem respondetur concedendo [illegible], et ad minorem subsumptam respondetur, quod licet bonum [illegible] sumptum [illegible] praecisa ratione amabilis adaequate dividatur in concupiscibile, et bonum amicabile, seu terminativum amoris amicitiae; [illegible] dicendum: verum bonum commune [illegible] universali [illegible], qua [illegible] affectu Voluntatis non solum dividitur in speciales differentias [illegible], sed etiam in aliam specialem [illegible] assequibilis potestate, et auxilio [illegible], sub qua ratione bonum specificat motum spei, et id ideo spes determinat motum Voluntatis ad aliquam rationem motivam extraneam perfectionis boni in communi; ac proinde licet bonum contineatur amabile ratione appetibilitatis, contractivum Voluntatis ad amorem [illegible] vel Concupiscentiae, [illegible] continetur sperabile potestate illius, qua superans [illegible]

Arg. D. in disputatione q. 25 de sensualitate art. 2 in corp. et sic patet quod irascibilis est alia potentia a concupiscibili: nam aliam rationem appetibilitatis habet aliquid ex hoc quod est arduum, quia quandoque illud, quod est arduum a delectatione separat, et cum tristitiis immiscet, sicut cum aliquis relicta voluptate cui vacabat, aggreditur pugnam, nec retrahitur propter dolores, quos sustinet. C. de 33 [illegible] 186 quod [illegible]

[illegible] difficultas reperta in eius executione; nam spes secundum
se non est amor proprie sumptus, sed quidam conatus, aut affectus for-
tificans voluntatem ad securè expectandam consequutionem rei amatæ,
aut desideratæ, et ut proprius loquar, est stimulus, aut armatura amoris,
et consequenter respicit bonum sub præcisa ratione boni arduè supe-
rabilis potestate alterius: negatur D. Thom. q. 18 art. 1 a. 3. ubi ap-
ertè docet [illegible] arduum specificativum spei esse quamdam differenti-
am specialem contractivam rationis boni in communi, et sub illo contenta.

51. Ad [illegible] confirmationem respondetur nego maiorem de
amore proprio et formaliter sumpto intellecta. Ad cuius probationem respon-
detur quod D. Thomas asserit amorem transcendere omnes affectus, aut mo-
tus voluntatis non debet intelligi de transcendentia formali, aut metaphysi-
ca, sed solo [illegible] de transcendentia causali, aut concomittandi; unde licet
concedendum sit actum spei, et reliquos actus voluntatis [illegible], aut cau-
sari ab amore; non tamen ulteriùs debet concedi quemcumque actum volun-
tatis esse formaliter [illegible] constitutivè amorem propriè sumptum, et ita licet
[illegible] spes causaliter procedat ab amore concupiscentiæ [illegible] illa in
se formaliter amorem concupiscentiæ, aut amicitiæ, sed actus quo voluntas
aggreditur ad consequutionem rei amatæ, aut desideratæ, aut quo securè
expectat illam non obstante eius arduitate, aut difficultate: nam quem-
admodum intellectus secundum se est apprehensivus, indicativus, et dis-
cursivus; ita voluntas secundum est [illegible], et amativa, et sperati-
va; [illegible] consequenter sicut intellectus nequit iudicare de aliquo obiecto in-
telligibili, quin prius apprehendat illud simplici apprehensione, ita vo-
luntas nequit sperare aliquod bonum, quin prius illud diligeret, aut
amet amore concupiscentiæ; ac sicut quemadmodum iudicium intellectua-
le non est formaliter, aut constitutivè apprehensio, sed actus specialis ac-
tus [illegible] [illegible] de re apprehensa; eodem prorsus modo as-
serendum est actum spei non esse formaliter amorem, sed quemdam
actum, quo voluntas erigitur ad perfectionem, sive expectationem rei.

q. 18 art. 1 ad 1 verbis pluries repetitis.

[illegible] confirmatio.

Aug. D. 42 q. 26 art. 1 ad 2.m qd. se habet sic: amor videtur esse idem quod cupiditas: dicit enim Augustinus in 14 de civitate Dei amor inhians habere quod amatur cupiditas est, id est, habens eo que fruens lætitia, et fugiens quod ei adversatur timor est, idque si acciderit sentiens tristitia est: sed non omnis amor est in concupiscibili, sed timor etiam hic [illegible] numeratur a [illegible] irascibili: ergo non simpliciter dicendum quod amor est in concupiscibili. Cui: amor [illegible] et timor, et cupiditas, et tristitia [illegible] essentialiter sed causaliter.

amare; Ex quo tantummodo deducitur spem causari ab amore; non vero presuppositivè se habere ad spem, sicut appreh[ens]io ad iudic[ium] &c.

52. Ad 2am probationem minoris respondetur 1° concedendo maiorem, & negando minorem & consequentiam iuxta meam, & communiorem sententiam Theologorum; quamvis intellectus secundum se, potentia ordinata ad intelligendum rerum intelligibile, ac facto determinatum actum, qui non est formaliter intellectivus eorum modi est dictio; qua producit verbum, & consequenter argumentum oppositum potius confirmat nostram sententiam, sicut intellectus noster, non obstante eius 1a & essentiali inclinatione ad intelligendum, potest elicere actum, qui constitutive & essentialiter non sit intellectio formaliter sumpta, ita voluntas, quamvis secundum eius primariam, & essentialem inclinationem teneat ad amandum bonum, potest tamen elicere actum prosecutivum, qui formaliter non sit amor proprie sumptus, quamvis quilibet actus voluntatis appellari amor concomitanter aut causative, ut supra dixi:

53. Rursus potest responderi: Amorem sumi dupliciter; 1° sumitur proprie, & metaphorice, quatenus scilicet importat affectum prosequutivum voluntatis circa bonum, propter precisam eius convenientiam, aut unionem respectu amantis. 2° sumitur amor improprie, aut similitudinaliter; Atque hoc modo sumatur amor, quilibet affectus, prosequutivus voluntatis potest appellari amor, tum propter eius similitudinem cum amore, tum propter dependentiam qua subordinantur reliqui actus voluntatis amori, tamquam radici, aut principio; itaque propter quocumque D. Thomas aut reliqui Sancti Patres vocant spem amorem, debent intelligi de amore late & communiter sumpto non vero de amore stricte sumpto, qui dividitur in amorem amicitiæ, & concupiscentiæ: D. Thom. in disputatis art. 4° de spe; ex cuius doctrina aperte colligitur hæc solutio: cum autem motus spei non sit amor stricte sumptus, constat ex dictis; nam oppositum amoris stricte sumpti est odium rei amabilis:

Solutio ad 2am probationem. Hic doctrina colligitur ex iustitia in ... S. Th.

Solutio. Aug. D. in 3 dist. 26 q. 2 art. 3 q. 2 in corp. sed 1° spes venit boni, et 1° motus appetitus in bonum est desiderium, ideo spes presupponit desiderium, et est media inter amorem et desiderium, et hoc nobiliter accidit, quia cum irascibilis est post concupiscibile, ideo actus irascibilis a concupiscibili incipit, et in concupiscibili terminatur: amor ergo et desiderium in concupiscibili sunt, et simul, et eorum ordo 2° quod sit in voluntate

Explicatur hoc amplius ... 2a 2æ q. 17 q. 4 [sic] art. 7 in corp.: quod spes precedit ... ex amore circa bonum speratum, nemo enim sperat, quod non amat, sed erat amor circa personam a qua bonum sperat, et quia charitas est amor amicitiæ, qui respicit personam, ideo spes est post amorem ... charitas et caritas ... et posterior amore imperfecto ... desiderio, qui ... bonum concupiscibile ... et est media inter amorem et desiderium. Propterea hæc ...

Sed certum est spei non opponi formaliter odium, sed desperationem, ac proinde non est concedendum spem esse amorem stricte, et proprie acceptum, licet nominetur amor in sensu improprio et metaphorico.

Bus. id authoritate, ut explicari, 12 difinit haius... [illegible]

54. Ad 3am. confirmationem respondetur concedendo maiorem, et distinguendo minorem; sed motus, quo voluntas tendit in finem ultimum specificatur ab [illegible] ipsius sub precisa ratione boni, velut ad commodum, et utilitatem appetentis nego minorem, sub ratione bonitatis acquiribilis [illegible] alterius? concedo minorem, et nego consequentiam; nam finis ultimus cuiusmodi est beatitudo obiectiva dupliciter respicitur a voluntate viatoris. 1o propter eius bonitatem, ut congruam, et convenientem utilitati appetentis, et sub hac consideratione specificat motum desiderii, aut amoris concupiscentiae. 2o respicitur a voluntate, ut bonum, non dum conveniens nostrae utilitati, verum etiam, ut bonum consequibile divina potestate, et sub hac consideratione specificat spem supernaturalem, cuius ratio formale non est pura convenientia obiecti beatifici, sed ratio, qua potest superari, arduitas seu difficultas consequendi ipsum, seu ratio, qua constituitur formaliter consequibile; cum beatitudo obiectiva sub hac consideratione importet specialem modum ad movendam, aut attrahendam voluntatem non precise ad amandum, sed etiam ad animose, et secure expectandum; et idcirco etsi talis motus sperandi beatitudinem per se ordinetur ad quietem voluntatis circa ultimum finem consistentem in pleno fruitione, ac possessione ipsius non inde [illegible] motus spei specificari formaliter ab eodem motivo, a quo specificatur gaudium beatificum resultans ex possessione beatitudinis. Sicut enim spes est motus voluntatis sese ordinatus ad gaudium beatificum; ita fides est motus intellectus ordinatus ad visionem beatificam. Cum per fidem [illegible] circa ultimum finem, sicut per spem, et nihilominus fides non specificatur ab eodem motivo formaliter, a quo specificatur visio beatifica, cum specificativum [illegible] ma-

Solutio ad 3am. confirmationem.

[illegible] inquantum veramus [illegible] repositione nostri ... [illegible] divini auxilii, spes vero attingit etiam Deum, cuius auxilio innititur.

[illegible] spes [illegible] proponit amorem eius, quod quis [illegible] sperat, qui est amor concupiscentiae.

mae visionis sit essentia clare visibilis, et movemur sub ratione veracitatis divini testimonii obscure revelantis. Nec urget instantia ad acceptationis naturalium elementorum; quia in motibus naturalibus acquisitio termino, aut centro naturali non repetitur actus specialis contrarius, aut elicitus ratione cuius eiusmodi confirmantur quiescentes etiam ratione subiecti naturalis, et eius quies non exigunt distinctas rationes formales specificativas ex parte centri naturalis.

Solutio

55. 2°. Respondetur, quod licet bonitas ultimi finis, ut conveniens, et commoda nobis sit obiectum terminativum spei supernaturalis, non tamen est illaterius obiectum quo motivum; unde propositum argumentum solum probat spem, et gaudium beatificum debere idem obiectum terminativum, sed idem obiectum terminativum assignatur fidei, et visioni beatificae, quamvis respiciant motiva formalia realiter distincta.

Solutio ad 4. confirmationem. 56. Ad 4. confirmationem respondetur concedendo maiorem, ad cuius probationem respondetur, quod spes non solum supponit desiderium inefficax, aut conditionatum beatitudinis, verum etiam desiderium inefficax et patria effectiva, ut probari solum est spem esse formaliter et consecutive desiderium; constat enim in beatis dari desiderium ... et efficax gloriae corporis, quin in illis reperiatur spes proprie sumpta, quia propter spes non consistit in desiderio efficaci, sed in secura expectatione rei absolute, et efficaciter desideratae; per spem enim constituitur voluntas quasi secura circa consecutionem rei absolute desideratae, et ideo vocatur spes ab Apostolo, anchora, qua firmatur voluntas, ne transeat in desperationem, aut pusillanimitatem, sed firmiter, et secure ... efficaciae divinae potestatis, quod nullatenus praestatur a praevio appetitu desiderii quantumvis absoluti, et efficacis. hic optime convincit ... ferre de diversitate ... viderent spes, et tendunt.

Resp. Illius Mag. 67 art. 4 ad 2: resp. gloriae corporis inanimabus SS. esse quidem desiderium, non tamen spes proprie loquendo; neque 1° quia spes est virtus theologica, cuius obiectum est Deus, non aliquod bonum creatum; neque 2° quod desiderium communiter sumitur, quia obiectum spei est arduum. ... desiderium ... quia beati nihil ... acquirerant ... ga... ut Deum velit

57. Ad ultimum respondetur negando antecedens

Sed ... voluntate consecutive voluntas sua efficacem semper confirmavit sua voluntate divina, et sic semper ... in ... suis, ut docet Divus Thomas ... inde, ubi ... voluntas timentium se faciet, et deprecationem eorum exaudiet, et ideo ... beatitudo est ... omnia desideria efficacia ... beati, quia omne eius tendens circa ... corporis, quae desiderant, atque pertinet ad eius beatitudinem ... debet aliquid ... et ideo ...

Ad cuius probationem respondetur distinguendo antecedens: desiderium efficax, aut absolutum exigit obiectum possibile possibilitate absoluta, opposita rei omnino impossibili, concedo antecedens: possibilitate omnimoda, seu possibilitate practica, desumpta ex praeparatione omnium causarum concurrentium ad huiusmodi obiecti consequutionem, nego antecedens, et consequentiam: nam desiderium absolutum, si sumatur secundum propriam, et essentialem exigentiam et praecisiue a motu spei, et si exigat obiectum absolutè simpliciter possibile; non tamen petit, ut huiusmodi obiectum proponatur, ut possibile secundum exigentiam, et praeparationem omnium causarum concurrentium ad eius consequutionem; et idcirco spes respicit obiectum arduum possibile consequi possibilitate proxima desumpta ab omnibus circumstantiis et causis: desiderium vero tantummodo petit terminari ad bonum possibile possibilitate absoluta, seu possibilitate praecise sumpta in non repugnantia terminorum, in quo differt a desiderio conditionato et inefficaci, quod non solum ad bonum possibile, verum etiam ad impossibile potest terminari.

Ang. Mag. q. unic. de spe art. 1 in pri. corp. expresse tradit doctrinam: q.° 3.° desiderium est alicuius boni absolute absque consideratione possibilitatis, et impossibilitatis illius: sed spes tendit in aliquod bonum, sicut in id, quod est possibile adipisci, importat enim in sui ratione quamdam securitatem adipiscendi.

PROPONUNTUR ARGUMENta contra 3.am Conclusionem.

58\. 3.° arguitur contra 3.am conclusionem persuadendo motivum formale spei supernaturalis non esse omnipotentiam, ut auxiliantem; nam formale motivum spei supernaturalis debet esse Deus, aut aliquid Divinum sub ratione causae finalis, sed Deus ut auxilians, non habet rationem causae finalis: ergo omnipotentia, ut praeparata ad auxiliandum, non est formale motivum spei; maior constat; nam formale motivum, seu specificativum spei debet esse aliquid obiectivum expectans ad lineam voluntatis specificativam, ut per se patet; sed specificativum voluntatis non extenditur extra lineam causae finalis; ac proinde spes supernaturalis

1. argumentum contra 3.am conclusionem.

de

debet specificari à motivo formali expectante ad rationem causæ finalis. Minor probatur 1.º ex D. Thom. 2.2. q. 17. art. 4. Ubi dicit spes duo respicere, scilicet bonum, quod obtinere intendit; et auxilium, per quod illud bonum obtinetur: Bonum autem, quod quis sperat obtinendum, habet rationem causæ finalis; auxilium autem per quod sperat illud bonum obtinendum, obtinet rationem causæ efficientis: ergo iuxta Divum Thomam auxilium Divinum, seu omnipotentia, ut auxilians habet formaliter rationem causæ efficientis, non vero finalis. 2.º probatur eadem Minor; nam omnipotentia, ut auxilians, nil aliud est, quam Deus, ut adiuvans nos ad consequutionem Beatitudinis; sed Deus non finalizando, sed efficiendo auxiliatur nobis ad consequutionem Beatitudinis: ergo omnipotentia ut auxilians non habet rationem causæ finalis, sed purè efficientis.

1.ª confirmatio. 59. Confirmatur 1.º: Nam ratio, sub qua specificativa spei, debet esse formaliter ratio boni; sed omnipotentia, ut auxilians non expectat formaliter ad rationem boni, sed ad rationem entis, cum ratio boni coincidat formaliter cum ratione causæ finalis, et non cum ratione causæ efficientis: ergo formale motivum spei supernaturalis non est omnipotentia Divina sub ratione auxiliantis.

2.ª confirmatio. 60. Confirmatur 2.º: Nullus actus specificatur à principio effectivo formaliter ut tali, cum principium specificativum reducatur ad lineam causæ finalis, seu formalis extrinsecæ; sed omnipotentia Divina ut auxilians solummodo habet rationem causæ effectivæ, ut constat ex nuper dictis: ergo nullatenus potest esse formale specificativum spei.

3.ª confirmatio. 61. Confirmatur 3.º: Nam quemadmodum comparatur ad spem bonum consequibile, ita ad timorem malum fugibile; sed timor non specificatur à principio effectivo, seu illativo mali ... pœnalis, quod timetur; sed ab intrinseca disconvenientia ipsius pœnæ: ergo

ergo similiter spes non specificatur formaliter à principio effectivo boni spe-
rabilis cuiusmodi est omnipotentia et auxilians, sed à propria et in-
trinseca bonitate rei sperabilis, et commoditate utilitatis ipsius sperantis. Ma-
ior constat, nam quemadmodum spes est motus prosequutivus tendens
ad consequutionem boni ardui, et consequibilis; ita timor est fuga rece-
dens à malo terribili, et imminenti respectu timentis; et minor pro-
batur; nam obiectum tam formale, quam terminativum timoris de-
bet esse de linea mali; cum timor non sit affectus prosequutivus
boni, sed consistat in fuga à malo futuro, aut practicè imminenti, sed
principium effectivum infligens malum poenae non est de linea mali,
cum Deus sua iustitia infligat poenam damnationis aeternae, sicut
sua misericordia, aut pietate impendit praemium vitae aeternae; constat
autem nec Deum secundum se, nec iustitiam inflictivam mali poenalis
esse de linea mali: ergo motivum formale timendi poenam aeternam, non
est principium à quo effectivè infligitur cuiusmodi poena; et conse-
quenter nec motivum formale sperandi praemium aeternum erit prin-
cipium effectivè causans adeptionem cuiusmodi praemii.

62. Confirmatur 4°. Nam motivum formale spei su- 4. Confirmatio
pernaturalis est consequibilitas, aut possibilitas ipsius Beatitudinis obiectivae;
sed Beatitudo obiectiva non constituitur à nobis consequibilis per omni-
potentiam: ergo omnipotentia divina non est formale motivum spei super-
naturalis. Maior constat; nam quemadmodum aestimata impossibilitas
Beatitudinis movet ad desperandum; ita aestimata possibilitas ipsius movet
et alliciat voluntatem ad sperandum: et minor probatur 1°. Nam Bea-
titudo obiectiva, catenus dicitur possibilis, aut acquisibilis à nobis, quate-
nus est bonum à nobis communicabile; sed bonum divinum ante-
cedenter ad actionem omnipotentiae est communicabile ex se; cum omne
bonum sit communicabile, et idcirco bonum divinum erit tamen summè
communicabile: unde eatenus omnipotentia potest nos perducere ad
Beatitudinem; quatenus haec secundum se est communicabilis, aut pos-

si-

sibilis, quoad Communicationem: ergo Beatitudo obiectiva non constituitur possibilis respectu nostri per omnipotentiam, sed per suam bonitatem &c.

2. probatur.

63. 2° probatur eadem minor. Nam ille, qui prorumperit in desperationem, eatenus a Deo desperat de Beatitudine, quatenus existimat eam esse sibi impossibilem; sed iudicium, seu existimatio, quo desperans existimat esse sibi impossibilem consequutionem Beatitudinis, nullatenus iudicat Deum non esse omnipotentem, aut Deo detrahere omnipotentiam: ergo omnipotentia non constituit nobis possibilem Beatitudinem; dein qui haberet iudicium dictans Deum esse omnipotentem, semper haberet iudicium, quo iudicaret Beatitudinem esse sibi possibilem, et id circo nullus fidelis posset desperare, nisi prius amittat iudicium fidei, quo iudicatur Deum esse summe potentem &c.

Ultima confirmatio.

64 Ultimo confirmatur; Nam bonum 1°, et per se speratum a spe supernaturali est Beatitudo obiectiva, aut increata; sed Beatitudo obiectiva, aut increata non constituitur possibilis per omnipotentiam Divinam, cum causalitas potentiae Divinae solummodo attingat creatum, aut creabile, et nullatenus extendatur ad aliquod praedicatum Divinum: ergo motivum formale spei supernaturalis non est omnipotentia Divina sub ratione auxiliantis.

Solutio argumenti. Aug. D. Th. 1. 2. q. 65 art. 4 ad 2: virtutes theologicae, virtutes morales infusae ... non possunt esse sine charitate: ergo nec fides et spes. ... virtutes morales dependent a prudentia: prudentia a infusa nec ... haere pot absque charitate,

65. Ad hoc argumentum respondetur 1° ex D. Thom. 22e quaest. 17. art. 6. Quod etsi motivum formale charitatis sit bonitas Divina sub praecisa ratione causae finalis; seu bonitas Divina, secundum se, seu propter se amabilis, tamen motivum formale sperandi non est Deus secundum absolutam rationem causae finalis, sed secundum rationem primi principii, ex quo nobis advenit adeptio Beatitudinis, quia per spem non adhaeremus Deo praecise propter se bonum, neque per charitatem, sed innitimur formaliter eius auxilio ad obtinendam Beatitudinem. Et ideo speciale est in virtute spei supernaturalis specificari a Deo, utpote dependente debita habitudine ad 1m prin. qd e ultimo fini, sub... a et spes eius propriis ... nec a prudentia nec a charitate dependent, et ideo sine charitate possunt esse, licet non sint virtutes sine charitate. Quasi dicat D. Aug. omnis virtus moralis infusa ex propria ratione versatur circa media in ordine ad ultimum finem, media a in ordine ad ultimum finem ... amanti nisi ex amore ultimi finis, ad quem immediate tendit charitas, et ideo sine ista esse nequeunt ... virtutes: attamen fides et spes ... versantur circa ultimum finem nec mediate nec immediate.

sub ratione principij effectiui, a quo redditur consequibilis Diuina Beatitudo, quae si consideratur sub precisa ratione causae finalis ut distincta a principio effectiuè auxiliante, tantummodo habet rationem obiecti quod terminatiuè respectu spei supernaturalis, non autem obiecti quo motiui, cum formale motiuum sperandi sit id, quo Beatitudo constituitur possibilis, aut assequibilis a nobis; et Deus, sua potestate auxiliante reddatur consequibilis; nam ut docet D. Thom. 22. q. 17. art. 2. in corpore: Solius infinitae Virtutis, aut potestatis est proprium ad bonum infinitum perducere, cuiusmodi est Beatitudo obiectiua: et idcirco sola Virtute aut potestate Diuina constituitur assequibilis a nobis eiusmodi Beatitudo, et consequenter sperabilis: Unde falsum est omnem actum Voluntatis specificari formaliter a bono suo praecisa ratione causae finalis; nam etsi Voluntas, quatenus est potentia pure amatiua solummodo mouetur a fine sub ratione causae finalis, quatenus habet rationem potentiae operatiuae non mouetur a fine practicè sumpto, sed a potestate, qua constituitur consequibilis eiusmodi finis.

66.

2°. potest responderi concedendo maiorem, et distinguendo minorem: sed Deus, ut auxilians nobis non habet rationem causae finalis ut quod, concedo minorem; ut quo nego minorem, et consequentiam; nam etsi Deus secundum rationem principij auxiliantis non sit formaliter et directè causa finalis; caeterum indirectè, et reductiuè ratio omnipotentiae auxiliantis spectat ad rationem, et lineam causae finalis, cum per illam constituatur ultimus finis a nobis assequibilis; et idcirco potestas Diuina, ut praeparata ad auxiliandum nobis in ordine ad consequutionem finis, potest specificare actum Voluntatis, cum Voluntas secundum suam uniuersalem considerationem, et inclinationem, non solum possit tendere ad finem, verum etiam ad omnia media consequitiua finis; quapropter propositum argumentum tantum concludit nec Spem, nec alium affectum Voluntatis posse specificari ab aliquo, quod non sit finis, vel non pertineat ad lineam finis, seu causae finalis, vel constitutiuè, vel ordinatiuè: cum igitur potestas, qua Deus potest nobis auxiliari, licet non

in mediate, quae versantur circa media, immediate quae solum ut obiectum tum veritas, et aliqua omnino vera obiecta; respiciunt, etiam hi sine charitate inueniri possunt, aut gratia habituali, etiam eo respectu speciei theologicae, ut facile

D. Th.

art 2. in corpore: obiectum spei ultimus scilicet finis, sub ratione boni principalis auxiliantis.

2° Solutio.

[illegible] tradit D. Th. 12 q. 40 art 7: vbi inquit: ait spes [illegible] ad amorem. Respondeo inquantum igitur spes respicit bonum speratum, spes ex amore causatur, non enim est spes, nisi de bono desiderato, et amato: in quantum vero spes respicit [illegible] [illegible] ex spe, et ex quo per augmentum speramus nobis posse prouenire bona, mouemur in ipsum, sicut in bonum nostrum. Ideo [illegible] [illegible] finis, et ille, quo nobis proueniunt bona, habet rationem boni, [illegible] perfecta, et finis [illegible]

non in ratione causæ finalis, illum tamen constituit in ratione finis assequibilis. Sine colligitur eiusmodi potestatem esse ordinatam ad finem ultimum, et id circo illam posse specificare spem supernaturalem, quia non expectatur finis ultimus, propter præcisam substantiam suæ bonitatis, sed propter assequibilitatem ipsius, quæ formaliter et proximè attribuitur potentiis auxiliatricis Diuinæ gratiæ: qua exclusa ultimus finis non esset à nobis assequibilis spe supernaturali, licet absque respectu ad Omnipotentiam esset amabilis, et concupiscibilis.

Ad iam 1. confirmationem solutio.
Sic solutio firmatur authoritate Patris ... num. 66 relata. at doctia ac bono beneficientiæ sine diffusionis. videatur ... in suo ... 4. cap. 7 num. 1 et 2.

67. Ad iam 1. confirmationem concedo maiorem; et distinguo minorem; sed Omnipotentia, ut auxilians non expectat ad rationem boni, ut quod, concedo minorem; ut quo nego minorem, et consequentiam; quia etsi Omnipotentia ut præparata ad auxiliandum nobis sub proprio conceptu obiectiuo non exprimat bonitatem, aut conuenientiam, sed alium conceptum distinctum; est tamen principium, quo redditur bonum Diuinum consequibile cum sit principium effectiuum mediorum conducentium ad consequutionem beatitudinis, et superatiuum difficultatum retardantium ab huiusmodi assequutione, et consequenter potest dici bonum, ut quo.

2. solutio.
Probatur hæc solutio authoritate ... quæ ... concinos probauit.

68. 2°. potest responderi negando maiorem; nam licet ratio quæ terminatiua spei supernaturalis sit bonum sub præcisa ratione boni appetibilis; ceterum motiuum formale, seu ratio, sub qua sperandi nullatenus est ratio boni expresse sumpta. Cum motiuum formale sperandi non sit res, quæ appetitur à voluntate, sed medium cui innititur spes ad superandas difficultates cum bono sperato connexas: quod non consistit in bonitate ultimi finis; sed in virtute et potestate ipsius; et hoc potest illustrari instantia desumpta ab obiecto fidei; nam quemadmodum spei terminatur ad bonum sub ratione boni, ita fides ad verum sub ratione veri. Sed certum est, quod etsi obiectum quod terminatiuum fidei, seu res credita fide Di-

rina sit Deus, ut absolute intelligibilis, aut verum veritate transcendentali; motivum tamen formale, aut proximum non est intelligibilitas, aut veritas transcendentalis rei Credita, sed veritas Divinae revelationis, cui fides innititur, tamquam medio, aut motivo Credendi.

69. Ad 2.am Confirmationem respondetur concedendo maiorem intellectam de causa effectiva reduplicative, ut tali, et distinguo minorem; sed Deus ut auxilians solum habet rationem causae efficientis respectu auxilij quod confert ad consequutionem Beatitudinis concedo minorem; respectu habitus aut actus spei, nego minorem, et consequentiam; nam etsi omnipotentia, ut auxilians respectu gratiae, et auxiliorum, quibus disponitur homo ad consequutionem Beatitudinis solummodo habeat rationem causae efficientis; respectu tamen ad actum spei supernaturalis habet rationem nedum causae efficientis, verum etiam formalis extrinsecae, cum Deus, ut auxilians, aut preparatus ad conferenda auxilia productiva ad Beatitudinem, sit principium movens et determinans voluntatem ad sperandum, nec repugnat Deum, ut principium effectivum mediorum conducentium ad finem, et consequutionem Beatitudinis esse specificativum extrinsecum respectu habitus spei supernaturalis; non minus repugnat causae efficienti ratio causae finalis extrinsecae, aut specificativae, quam effectui effective procedenti ab aliquo principio esse causam finalem aut formalem ipsius principij, a quo procedit, sed certum est intellectionem actualem esse effectum potentiae intellectivae, et secundum aliam rationem esse causam finalem ipsius, cum intellectus sit propter intellectionem, ac proinde non repugnabit, quod omnipotentia Divina, ut auxilians sit causa pure effectiva respectu auxiliorum conducentium ad Beatitudinem, et respectu spei sit causa finalis extrinseca, et obiectum motivum.

Solutio ad 2.am Confirmationem.

Ad hanc solutionem pertinet authoritas Aug. ut ipsum supra traditam, etiam ad illius numerum.

70. Ad 3.am Confirmationem respondetur 1.o concedendo maiorem, et negando minorem; nam quemadmodum spes respicit, ut

Solutio ad 3.am

obiectum

Quae doctr. et ... ē sing. ... q. 19 art. 1 ... Corp: sicut spes habet 2 obiecta, quorum unum ē ipsum bonum futurum, cuius adeptionem quis expectat, aliud a auxilium alicuius, per quem expectat se adipisci quod sperat; ita etiam et timor 2 obiectum habere potest, quorum unum est ipsum malum, quod homo refugit, aliud ē illud, a quo malum provenire potest. 1° modo Deus qui ē ipsa bonitas, totus timoris ē non potest, sed 2° modo potest ē obiectum timoris.

obiectum quod terminativum bonum conveniens, et commodum sperandi, et ut motivum quo formale sperandi potestatem, a qua constituitur sibi possibile, et eiusmodi bonum, ita timor respicit malum terribile, quod timenti proponitur, ut imminens, et inconveniens sibi, ut terminum a quo fugit, et potestatem et causam inflictivam eiusmodi mali, ut motivum formale timendi; quia sicut bonum arduum constituitur possibile potestate alterius, ita malum terribile arduum, quod de facili resisti non potest; quod est obiectum terminativum timoris, constituitur proxime et formaliter imminens potestate illius, qui huiusmodi malum potest infligere; ac pro inde motivum formale non est malum, quod timetur sed potestas superior a qua infligi potest; et ad probationem minoris; concessa maiori distinguo minorem: sed iustitia Divina non est de linea mali formaliter. concedo minorem, non est de linea mali causative loquendo de malo poenae, nego minorem et consequentiam; nam etsi Deus, nec aliquod attributum Divinum dicatur formaliter malum, cum sit ipsa bonitas per essentiam, ceterum Deus sua iustitia punitiva causat malum poenae, et ideo potest dici malum causaliter, et consequenter potest Deus iustitia Divina, ut causativa mali poenalis esse motivum formale timoris, quo timetur poena damnationis aeternae.

2° solutio ad 3am = 71. 2°. potest responderi concedendo maiorem, et reddendo disparitatem; nam timor formaliter sumptus consistit in fuga mali futuri, seu imminentis, cum sit affectus prosequutivus, a qua infligitur malum, cum nullus motus specificetur a termino a quo; spes autem cum consistat in motu, aut affectu prosequutivo boni possibilis terminative potest respicere bonum speratum, et motive potestatem, qua eiusmodi bonum constituitur sibi possibile, unde timor diversimode versatur circa malum sibi imminens, et circa potestatem inflictivam eiusmodi mali; quatenus respicit malum est fuga formaliter, et secundum hanc rationem et considerationem non specificatur a Divina potestate, qua malum infligitur; quatenus

+ nequit specificari a potestate +

quatenus

enim respicit potestatem potentem infligere malum non est formaliter fuga, sed motus reverentialis, quo voluntas ex consideratione potestatis Divinae potentis nobis poenam spiritualem, et corporalem infligere, movet ad Dei reverentialem timorem, de quo legatur Divus Thomas 1.2. q. 2. art. 1.

72. Ad 4am confirmationem respondetur concedendo maiorem, et negando minorem; ad eius probationem, concessa minori, nego minorem; vel distinguo; antecedenter ad Divinam Omnipotentiam est ex se nobis communicabile communicabilitate remota, concedo minorem; communicabilitate proxima, aut practica nego minorem, et consequentiam; nam bonum Divinum, et quodlibet aliud bonum dupliciter dicitur [illegible] seu possibile ad communicationem; et dicitur communicabile communicabilitate logica, aut remota, quae consistit in quadam non repugnantia ad eius communicationem, et huius modi communicabilitas nullatenus sufficit ad specificandum actus spei; alioquin posset a Deo secure, et prudenter sperari quodcumque bonum sibi possibile de potentia Dei absoluta, propter praecisam considerationem non repugnantiae ipsius; quod constat esse aperte falsum. 2o dicitur aliquod bonum communicabile communicabilitate logica, sed etiam communicabilitate proxima, aut physica, quae desumitur a dispositione, et praeparatione omnium causarum per se concurrentium ad communicationem cuiusmodi boni; cum igitur seclusa consideratione Omnipotentiae Divinae, ut praeparatae ad auxiliandum nobis Beatitudo obiectiva non sit proxime consequibilis a nobis, secundum dispositionem causarum concurrentium ad huiusmodi boni communicationem, et actualem consequutionem; nullatenus dici potest possibilis, aut consequibilis proxime consequibilitate sufficienter motiva ad sperandum; sicut non timetur malum, quin proponatur, ut possibile, aut imminens nobis secundum exigentiam, et praeparationem causae extrinsecae potentis illud infligere, ita non speratur, nec secure expectatur bonum, quod non apprehenditur ut possibile, nedum possi-

Solutio ad 4am

Ecce arg.m hoc in diversa materia ab Aristotele praeceptore propositum 1.2 q. 33 art. 4 in 2. arg. quod sententia: Nihil est perfectivum sui ipsius: sed delectatio est propter, ut dicitur in 10 ethic. Aristot. quia oportet, quod intelligatur, sed aliter, quia caeteri quod delectatio sit propter operationem. Cui ita: dicendum quod sicut dicitur in 2o Physic. contingit quod duo sibi invicem sint causa, ita quod unum sit causa efficiens, et aliud causa finalis alterius, et hoc modo propter operationem causat delectationem sicut causa efficiens, delectatio autem perficit operationem per modum finis.

bi=

bilitate absoluta, aut logica; verum etiam possibilitate proxima desumpta ex dispositione, et preparationem causarum, à quibus dependet huiusmodi consequutio.

Solutio ad 2am probationem Minoris.

73. Ad 2am probationem Minoris respondetur concedendo maiorem, et distinguendo minorem; ad huius probationem respondetur, quod et si desperans à consequutione Beatitudinis non habeat iudicium, quo iudicet in universali, quo Deum absolute esse impotentem ad saluandum omnes homines, et idcirco non deficiat illi iudicium fidei, in universali dictans omnipotentiam, et misericordiam Dei esse infinitam, cæterum in particulari appredendit et si appresensione falsa; sibi propter suam indispositionem, et grauitatem suorum peccatorum omnipotentiam Diuinam sic et nunc non esse preparatam ad subuemendum ipsi; et idcirco habet iudicium particulare, quo existimat misericordiam Diuinam esse sibi declusam, ac proinde et si non careat iudicio fidei, quo dictatur salutem omnium hominum esse possibilem possibilitate absoluta desumpta ab infinitate Diuinæ omnipotentiæ, cæterum de facto existimat existimatione particulari Beatitudinem esse sibi impossibilem impossibilitate practica, quæ fundatur in consideratione suæ particularis indispositionis, et status. Legatur D. Thom. 2. 2æ q. 20. art. 2. in corpore, et in responsione ad 3um.

S. Thom. Doct. 2. 2. q. 20. art. 2 ad 3. quicumque incidit in hæresim damnatam est infidelis: sed desperans videtur incidere in hæresim damnatam .s. Nouatianorum, qui dicunt peccata non remitti post baptismum: ergo. Cui solue ad 3m. quod siquis in uniuersali existimaret misericordiam Dei non esse infinitam esset infidelis: hoc autem non existimat desperans, sed quod sibi in statu illo propter aliquam particularem dispositionem non sit de diuina misericordia sperandum.

Solutio ad ultimam confirmationem.

74. Ad ultimam confirmationem respondetur, quod et si Beatitudo Diuina consistens in bono Diuino non subdatur causalitati Diuinæ omnipotentiæ, quoad entitatem aut substantiam, cum nullum Diuinum sit absolute affectibile actione Diuinæ omnipotentiæ; ut de se patet. Cæterum consequutio, aut adeptio Diuinæ Beatitudinis causatur concursu, aut auxilio Diuinæ omnipotentiæ; quia Beatitudo formalis, qua consequimur ultimum finem, aut Beatitudinem consistat in aliquo creato independenti à causalitate Diuinæ omnipotentiæ; et consequenter cum spes terminetur ad Beatitudinem

Obiectivam, ut connotantem Beatitudinem formalem, qua de facto huiusmodi Beatitudo obtinetur á nobis, sive sequitur Beatitudinem obiectivam, aut consequibilem á nobis, quoad consequutionem dependere á Divina omnipotentia, et idcirco illam constituat proximè, et practicè possibilem nobis per ordinem ad Divinam potestatem potentem nos perducere ad consequutionem ipsius.

75. 4° arguitur contra ultimam conclusionem, nam motivum formale proximum credendi fide supernaturali est sola summa Veracitas Divini testimonii, et non coalescens ex Veracitate, et sapientia Divina, iuxta communem sententiam Thomistarum: ergo similiter Motivum formale spei supernaturalis erit sola omnipotentia ut potens nobis auxiliari, et idcirco non conflatum ex omnipotentia et misericordia. Patet consequentia: eatenus fides supernaturalis innititur tamquam Motivo formali adequato, soli Veracitati, quia Veracitas est summè infallibilis in revelando, et testificando nobis Veritates credibiles; sed Omnipotentia Divina ut potens nobis auxiliari in ordine ad consequutionem Beatitudinis, est summè efficax ad vincendas omnes difficultates retardantes á huiusmodi consequutione: ergo quem admodum fides tribuit ut motivum formale adequatum solam Veracitatem Divinam, ut revelantem Veritates credibiles; ita spes innititur soli omnipotentiæ, ut potenti auxiliari ad Beatitudinis consequutionem.

Argumentum contra ultima concl.

76. Confirmatur I°. Motivum formale spei, aut cuiuslibet alterius Virtutis supernaturalis debet esse aliquid simplex, et indivisibile; sed conflatum ex omnipotentia, et misericordia non est quid simplex, et indivisibile, sed resolvitur in attributa essentialiter distincta: ergo Motivum formale spei supernaturalis adequatè consistit in sola omnipotentia, quin ad illud formaliter concurrat misericordia. Minor est. Maior probatur; nam species habitus, aut Virtutis sumitur á Motivo formali, sicut species entis naturalis á forma determinativa

1. confirmatio

ona

naturę; sed ratio formalis tribuens speciem enti naturali, cuius modi est forma est essentialiter indiuisibilis, et simplex, et non composita ex pluribus formis particularibus: ergo similiter ratio motiua, à qua sumitur specificatio spei supernaturalis, et reliquorum habituum est omnino aliquid simplex.

2ª confirmatio

77. 2º. Confirmatur: Ut subsistat securitas, aut firmitas spei supernaturalis non requiritur quod in recto, et formaliter attingatur misericordia Diuina, sed sufficit, quod specificetur ab omnipotentia praesuponendo misericordiam; ergo misericordia non concurrit formaliter et in recto ad specificationem spei supernaturalis, sed solummodo praesuppositiuè. Probatur antecedens, pluribus instantijs: 1º. quia sicut omnipotentia Diuina exigit consortium misericordiae ad specificandum actum spei supernaturalis; ita Veracitas Diuina exigit consortium Diuinę sapientię ad specificandum actum fidei Diuinę; cum Veracitas Diuina, seu testimonium Diuinum participet à sapientia certitudinem excludentem falsitatem; sed ut saluetur omnimoda certitudo in fide supernaturali non requiritur, quod in recto, et formaliter innitatur Diuinę sapientię, sed sufficit, quod specificetur à Veracitate praesuponendo summam sapientiam testificantis: ergo similiter spes supernaturalis in recto et formaliter non specificatur à misericordia Diuina, sed praecisè ab omnipotentia licet, sub respectu ad misericordiam, tam quam ad aliquid praesupositum, et connotatum.

2ª probatio antecedentis.

78. 2º. probatur antecedens; Nam quemadmodum omnipotentia exigit misericordiam ad specificandam spem, ita actus intellectus petit actum voluntatis ad ordinandum ordinatione executiua, et efficaci, cuiusmodi est actus imperij practici, in quo consistit essentialiter praedestinatio, iuxta thomistarum sententiam. Sed actus voluntatis, à quo participat intellectus practicus vim, et efficaciam ad ordinandum ordinatione executiua, et efficaci non expectat formaliter ad constitutionem

praes

praedestinationis; sed solummodo praesuppositive se habet ad rationem essentialem praedestinationis, quae adaequate consistit in actu intellectus, cuiusmodi est imperium: ergo similiter misericordia, etsi per illam inclinetur Omnipotentia Divina ad auxiliandum nobis non expectabit in recto, et formaliter ad specificationem spei, sed tantum praesuppositive.

79. 3° Confirmatur; quia si motivum adaequatum spei esset aliquid coalescens ex omnipotentia, et misericordia, vel utrumque concurreret in recto, et formaliter, vel unum in recto, et aliud in obliquo; hoc secundum non conceditur: ergo asseritur primum; sed hoc non potest dici: ergo. Probatur minor; nam ea, quorum unum est prius altero, nequeunt simul formaliter, et in recto ingredi ad constitutionem rei, aut obiecti formaliter: sed attributum omnipotentiae Divinae est prius attributo misericordiae; cum prius intelligatur in Deo potentia infinita ad omnia factibilia, quam inclinatio voluntatis ad subveniendum nobis, et sublevandam nostram miseriam: ergo etsi omnipotentia, et misericordia concurrant ad specificandam spem; tamen utrumque nequit aeque, et in recto, et formaliter spectare ad constitutionem eiusmodi formalis motivi. — 3. Confirmatio.

80. Ultimo confirmatur; nam illud est motivum formale adaequatum spei, quo praecise constituitur Deus potens ad nobis auxiliandum: cum Deus ut auxilians, et potens auxiliare sit medium formale spei (ut) superius dixi; sed Deus constituitur potens ad auxiliandum per praecisum attributum omnipotentiae: cum potentia ad auxiliandum consistat in potestate effectiva, qua Deus potest efficere, aut causare effective auxilia per auxilia ad beatitudinem: ergo sola omnipotentia Divina est motivum formale adaequatum spei supernaturalis, et consequenter adaequatum motivum spei supernaturalis consistit adaequate in illo attributo, in recto, et formaliter. — Ultima confirmatio.

81. Respondetur ad hoc argumentum concedendo maiorem. — Solutio argumenti.

Quę solutio expressa ē S. Th. 2.2 q. 19 art. 1 ad 2 sic dicens: timor spei opponitur, sa spem habemus de Deo: ergo non possumus et simul eum timere. Respondet: qd in Deo ē considerare et iustitiam ejus quę peccantes punit, et misericordiam ejus quę nos liberat. Ejus tm. considerans insurgit in nobis timor. Ejus vero considerans ipsius misericordiam insurgit in nobis spes, et ita illum diversa rãe ē obiectum spei et timoris. Sed iustitia ingreditur in recto ad specificandum timorem: et quia misericordia ad spem atque theologicę spei.

rem, et negando Consequentiam; ad cuius probationem respondetur ... dendo disparitatem: quia catenus motivum formale fidei consistit in sola Veritate seu in Veritate indicendo, quatenus distinguitur a Veritate in cognoscendo, seu a sapientia, quatenus ratio motiva formalis determinans, et movens intellectum ad credendum Deo est illa Veritas, quę convenit Deo in ordine ad se, sed in ordine ad nos: etenim non credimus Deo, quatenus loquitur sibi ipsi; sed quatenus loquitur nobis; cum igitur Deus non loquatur nobis sua sapientia, sed sua Veracitate; qua inclinatur nobis ad loquendum Veritatem conceptam, sive sequitur solam Veritatem in dicendo seu Veracitatem esse obiectum formale motivum proximum credendi supernaturaliter; Ex quo patet disparitas; nam motivum formale, cui proxime, et formaliter innititur securitas spei supernaturalis est illud ratione cuius Deus auxiliatur nobis in ordine ad consequutionem Beatitudinis, et cum ad auxiliandum nobis concurrat utrumque attributum, nimirum omnipotentia, et misericordia, certum est enim Deum de facto nobis auxiliari, non precisa omnipotentia, nec sola misericordia, sed per omnipotentiam preparatam per misericordiam, ac proinde motivum formale sperandi coalescit ex utroque attributo, quamvis concedatur motivum formale fidei in sola Veracitate consistere; nam fides in recto, et formaliter solum respicit Veritatem, qua Deus immediate loquitur nobis, quę in sola Veracitate consistit.

2a Solutio =

82. 2o potest responderi negando antecedens; etenim plures Theologi, et aliqui Thomistę affirmant motivum formale fidei supernaturalis coalescere ex Veritate in dicendo, et in cognoscendo, sive ex sapientia, et voluntate, quibus subscribimus in materia de fide, et id circo proportionaliter loquendo idem dicendum est de formali motivo spei unde potest dici; quod etsi in Sententia asserente motivum formale fidei solummodo consistere in Veracitate Divina prout distincta a sapientia, sit absolute probabilis; non tamen est compatibilis cum Veritate nostrę Sententię asserentis motivum formale adequatum spei coalescere

ex

ex Attributo Omnipotentiæ, et misericordiæ.

83 Ad 1.am Confirmationem respondetur neg.do maiorem ad cuius probationem respondetur concedendo maiorem intellectam de paritate proportionali, non vero de omnimoda, et concessa, negatur consequentia; quia etsi species compositi supernaturalis sumatur ab vnica, et indiuisibili forma, et non a pluribus formis partialibus tamen certum est specificationem adæquatam potentiarum, et habituum sumi posse a pluribus formis et rationibus obiectiuis non disparate se habentibus, sed vnitis interse in ordine ad specificandam eandem potentiam, et habitum; nam color, et lux concurrunt simul ad specificandam eandem potentiam visiuam, ita vt ex vtroque coalescat obiectum formale adequatum visus concurrente colore, vt ratione formali quæ, et luce, vt ratione formali sub qua, et censetur receptiuo coloris, vt obiecto terminatiuo quod, ac proinde, sicut ex colore, et luce, tametsi inter se distinctis, coalescit vnum obiectum formale vnius, et indiuisibilis potentiæ; ita ex omnipotentia, et misericordia diuina virtualiter distinctis resultat vnum obiectum adæquatum spei supernaturalis; quia sicut corpus non constituitur formaliter visibile, nisi per colorem determinatum in luce; ita beatitudo non constituitur proxime sperabilis spe supernaturali, nisi per omnipotentiam, vt inclinatam, et preparatam ad auxiliandum nobis ratione misericordiæ; nec desunt aliæ plures instantiæ quibus potest illustrari veritas nostræ doctrinæ; nam plures doctores etiam thomistæ probabiliter affirmant obiectum formale adæquatum voluntatis non esse præcisam bonitatem finis, sed compositum ex bonitate, et apprehensione; vt ratione specificatiua sub qua; et a bonitate, et ratione formali quæ; ac proinde non repugnat potentiæ aut habitui naturali, aut supernaturali respicere vt motiuum formale adæquatum aliquid coalescens ex pluribus rationibus obiectiuis adunatis inter se in ordine ad specificandum.

Solutio ad 1.am confirmationem

Et quod vtrumque attributum ingrediatur in recto rationem formalem spei ... docet S. Thomas ... 22 q. 18 art. 4 ... spes principaliter innititur gratiæ iam habitæ sed diuinæ omnipotentiæ et misericordiæ per quas etiam qui gratiam non habet, eam consequi potest vt sic ad vitam æternam perueniat. Sic beatitudo redditur assequibilis, possibilis, et ideo sperabilis vtroque attributo Dei.

84 Ad 2.am Confirmationem respondetur negando maiorem ad cuius probationem negatur maior, et consequentia, reddendo

Solutio ad 2.am

disparitatem; Nam potentia, qua potest Deus absolute nobis auxiliari, aut benefacere, neque ex formali conceptu potentię absolutę, neque ex conceptu potentię Diuinę, aut omnipotentię habet determinationem, qua exigat conformari cum Diuina misericordia, ad benefaciendum, aut subueniendum nobis, cum secundum conceptum explicitum sit ex se indifferens ad benefaciendum, aut puniendum; Ideirco ut consideretur Deus determinate sub ratione principii auxiliantis, sicut requiritur ad specificandam spem supernaturalem exigitur, ut consideretur determinata per misericordiam; alioquin solummodo consideraretur ut determinabilis indifferenter, vel per misericordiam, vel per iustitiam: Ex quo patet disparitas ad instantiam adductam de veracitate respectu fidei supernaturalis; Nam veritas Diuina ex vi explicitj conceptus inclinat Deum ad loquendum nobis iuxta qualitatem iudicij intellectualis, quod format de re concepta; cum veracitas secundum se sit virtus inclinans aut determinans loquentem ad manifestandum nobis rem conceptam iuxta qualitatem iudicij, quod loquens iudicat de re, quam loquitur, cum sit virtus, qua conformatur locutio menti ipsius loquentis; cum igitur locutio Diuina procedens a summa veracitate, sit ex se conformis Diuino iudicio, quod nequit admittere falsitatem, hinc sequitur veracitatem ex vi proprij conceptus non posse inclinare ad falsum, et idcirco ex se posse esse motiuum formale credendi fide Diuina cum eius certitudo innitatur infallibilitati Diuini testimonij excludentis mendacium, et falsitatem; Inde cum veracitas qua Deus loquitur nobis immediate secundum communem conceptum veracitatis excludat mendacium, et ex conceptu veracitatis Diuinę excludat falsitatem, hinc sequitur, quod in ratione, et in solo attributo veracitatis consistere motiuum formale fidei adequate, et formaliter, quamuis motiuum formale spei coalescat ex utroque attributo, nimirum ex omnipotentia, et misericordia; quia omnipotentia secundum exigentiam proprij conceptus abstrahit a ratione primi principij auxiliantis et idcirco, ut concipiatur a nobis, ut determinate auxilians, sicut exigitur ad specificationem spei supernaturalis, necessarium est, ut explicite

Mag. Aug. solue ad 3 cuius ds cert docet, qd firmitas et securitas spei theologicę circa beatitudinem consequendam prouenit ex diuina omnipotentia et misericordia his verbis: qd hoc qd aliqui habentes [illegible] spem deficiant a consecutione beatitudinis, contingit ex defectu liberi arbitrij ponentis obstaculum peccati, non vero ex defectu diuinę omnipotentię, cui spes innititur. Unde Damianus pulchre de spe inquit: Spes ala, quę fragiles animos erigit, ad superna quę tedius expectat [illegible] gat, quę presumit de misericordia diuini etiam diuinę pietatis obseruatur palatio.

cite apprehendatur, ut inclinata, et determinata, ad auxiliandum, et subueniendum nobis mediante Misericordia.

85. Ad 2.am probationem respondetur eodem modo negando maiorem, et Consequentiam; nam actus imperii practici ex vi expliciti conceptus habet intrinsecam efficaciam executivam, et ordinativam, sicut exigitur ad rationem essentialem praedestinationis, licet aliquo modo participatam ab actu antecedenti voluntatis: Omnipotentia vero Divina cum ex essentiali conceptu omnipotentiae non habeat determinationem intrinsecam, et proximam inclinationem ad auxiliandum nobis, potius quam ad puniendum nostra peccata (ut superius diximus) hinc sequitur esse necessarium concursum directum, et proximum misericordiae ad specificandum spem supernaturalem. — Solutio ad 2.am probationem.

86. 2°. potest responderi, redeundo dispar[i]tatem. Unde ad 1.am instantiam adductam de motivo fidei supernaturalis respondetur, quod fidelis credit Deo proxime, et formaliter, ut loquenti nobis; cum fides sit ex auditu iuxta D. Paulum; sed certum est Deum non loqui nobis sua infinita sapientia, sed precise sua veracitate, qua inclinatur ad communicandum nobis sua secreta, ac proinde motivum formale proxime directe specificans fidem est veracitas, seu veritas, qua Deus immediate loquitur nobis, ex quo patet dispar[i]tas; nam spes innititur Deo auxilianti nobis, et subvenienti nostrae miseriae, et impotentiae; et cum Deus immediate, et formaliter non auxilietur nobis, et subveniat nostrae miseriae, et impotentiae sola omnipotentia; sed ad auxiliandum concurrat proxime, et immediate formaliter, et directe misericordia; hinc sequitur misericordiam concurrere cum omnipotentia ad constituendum obiectum adaequatum motivum spei supernaturalis. — 2.a Solutio.

Ad quod videri respice Concilij Trid. sess. 6 cap. 6: et dum peccatores se esse intelligentes, a divinae iustitiae timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes sibi Deum propter Christum propitium fore.

87. Ad 2.am instantiam de actu imperii practici in — Solutio ad 2.am instantiam.

in quo consistit adæquate prædestinatio respondetur; nam actus imperij quatenus est ultimus actus intellectus practici, habet ex vi essentialis conceptus esse actum ordinatum, et directum executionis mediorum conducentium ad finem providentiæ prædestinationis; et idcirco prædestinatio in recto, et formaliter consistit in huiusmodi actu, quin cum illo directe, et formaliter concurrat actus voluntatis; omnipotentia vero ex vi essentialis conceptus non est principium habens intrinsecam inclinationem ad auxiliandum nobis, et idcirco requirit non solum præsupponere misericordiam, sed eum etiam determinari per ipsam ad specificandam spem supernaturalem, cum secundum essentialem conceptum, et exercitium, non dicat determinatam habitudinem ad misericordiam; sed sit indifferens ad miserendum, et puniendum.

88. Ad 3am confirmationem respondetur, dicendo utrumque attributum concurrere directe, et formaliter ad constitutionem obiecti formalis spei supernaturalis; et ad eius impugnationem respondetur distinguendo minorem: in specificando actum spei supernaturalis est omnipotentia prior misericordia, nego minorem, in essendo, concedo minorem, et nego consequentiam; nam licet omnipotentia prior sit, quam misericordia, ceterum in ordine ad specificandum actum spei supernaturalis nullatenus omnipotentia habet prioritatem respectu misericordiæ, cum exclusa misericordia, qua inclinatur ad miserendum et auxiliandum nobis, neutiquam posset omnipotentia movere voluntatem ad sperandum; nec repugnat unum attributum esse prius alio in essendo, et simul cum illo concurrere ad specificandum aliquem actum, vel habitum, cum ex prioritate in essendo non concludatur prioritas in specificando, ut patet pluribus instantiis; nam in Deo in ordine ad se ipsum, prior est prioritate intelligentiæ ratio naturæ divinæ, quam conceptus attributalis veracitatis, et nihilominus in ordine ad specificandum actum fidei supernaturalis nullatenus est prior ratio Deitatis, quam veracitatis; cum fides non innitatur, tamquam motivo formali, Deitati, secundum conceptum naturæ, sed summæ veracitati, quæ doctrina ulterius

---

Margin notes:

219 des[...] quid consistit in ordinatione prædestinationis ad glo[riam], quo circa in sacris litteris [...] ordinati [...] consistit in [...] 2 [...] cap. 2 [...] ordinare [...] ad [...] conferre, alij collo[...] ad [...] pertinet [...] alij ad [...] [...] voluntatis [...] [...] solutio [...]

Inistit in omnipot. et decreto. [...] decreto [...] in [...] [...] [...] [...] Plures [...] constituunt prædestinationem adæquate ex [...] intellectu [...] et actu voluntatis.

potest illustrari iuxta Communem sententiam illorum, qui probabiliter ex-
timant motivum formale adaequatum fidei Divinae consistere in dupli=
ci attributo, nimirum Sapientia, et Veracitate, quorum in essendo unum in-
buat altero, cum Deus prius intelligatur summe sapiens in cognos=
cendo, quam summe verax in dicendo, quamvis in ordine ad specificandum
actum fidei reddatur prioritas inter huiusmodi attributa, sed simul-
tate specificationis utrumque in recto, et formaliter ingrediatur.

89. Nec obstat si opponas dicendo, quod iuxta nostram sententiam Omnipotentia non specificat spem, nisi quatenus determinatur à Misericordia, et consequenter in ordine ad specificandum comparantur inter se, sicut determinabile, et determinans; sed in qualibet linea ratio formalis determinans, aut determinativa, comparatur ad rationem determinabilem tamquam ad materiale formale, seu tamquam actus ad potentiam (ut) per se patet: ergo Omnipotentia, et Misericordia non concurrunt aeque, et in recto ad specificandam spem supernaturalem, sed unum concurrit materialiter, et aliud formaliter. Obiectio contra solutionem

90. Non inquam valet, haec replica contra nostram doctrinam; (Pro) quam respondetur, quod licet concedatur Omnipotentiam determinari per misericordiam in ordine ad specificandum actum spei, non tamen hinc deducitur Omnipotentiam solummodo concurrere materialiter et praesuppositive, sed tantummodo colligitur Misericordiam ingredi formalius, aut proximius constitutionem obiecti formalis spei, quam Omnipotentia, sicut in ordine ad specificandam potentiam visivam, conceditur communiter colorem determinari à luce, tamquam per rationem formalem sub qua; quin ex hoc sequatur, quod color concurrat materialiter, et praesuppositive; Unde etsi motivum formale adaequatum spei coalescat in recto, et formaliter ex Omnipotentia, et Misericordia tamen formalius ingreditur Misericordia; quapropter, licet Omnipotentia respectu Misericordiae, qua determinatur ad specificandum spem com- Solutio

parum

patetur tamquam determinabile ad determinans, et id circo dicatur du=
plici modo materiale, et potentiale respectiue ad misericordiam utrumque simul concurrit formaliter respectu obiecti [struck] spei; cum huiusmodi obiectum non constituatur sperabile spe su=
pernaturali absque habitudine ad utrumque attributum, aut sine ordine ad Omnipotentiam determinatam misericordia ad auxiliandum, et subueniendum nobis in ordine ad consequutionem Beatitudinis obiectiuae.

+ medalis et distinct +

Solutio ad ultimam.

91. Ad ultimam confirmationem respondetur motiuum formale spei non esse precise id, quo constituitur Beatitudo obiectiua absolute possibili possibilitate logica, sed per possibilitatem absolutam exigi ex parte obiecti sperabilis possibilitate practica: cum igitur Omnipotentia precise sumpta solummodo constituat Beatitudinem possibilem possibilitate logica et non practica, aut ordinaria; nam huiusmodi possibilitas desumitur ab omnipotentia determinata, et preparata per misericordiam ad conferendum nobis effectiue auxilia perductiua ad consequutionem Beatitudinis; hinc desumitur sola omnipotentia non constitui Beatitudinem nobis possibilem ea possibilitate, que exigitur ad specificandum actum spei supernaturalis; alioquin quodcumque bonum acquisibile de potentia Dei absoluta, esset proxime, et formaliter sperabile spe supernaturali, et consequenter posset quis prudenter sperare Unionem hypostaticam, et alia bona que absolute possunt causari a Diuina omnipotentia, quo nil absurdius dici potest.

1a. illatio ex dictis.

92. Ex dictis colligitur 1o. promissionem diuinam, qua Deus promittit Beatitudinem supernaturalem bene operantibus, non esse motiuum formale spei, sed solummodo esse conditionem presuppositam, qua proponitur speranti motiuum formale sperandi; nam motiuum formale spei, ut supra docuimus, debet esse illud, cui formaliter innititur securitas spei, et in quo ultimo resoluitur securitas spei; sed licet spes non fieret, nisi quod Deus promisisset nobis, eius tamen securitas non innititur

promissioni: rei illam ultimate; ergo promissio qua Deus nobis promittit Beatitudinem non est motivum formale quo sperandi, sed est conditio rei sperandæ antecedenter se habens ad actum spei. Minor constat quoad utramque partem: et quoad 1am constat tum; quia D. Thom. in discursu huius quæstionis et alibi ex professo per tractans de obiecto formali spei supernaturalis solummodo assignat Omnipotentiam auxiliantem et nullam facit mentionem promissionis; tum etiam, quia securitas spei supernaturalis formaliter innititur illi attributo quo Deus potest, et vult nobis conferre Beatitudinem nobis promissam; sed Deus non constituitur formaliter potens, et inclinatus ad conferendam nobis suam Beatitudinem sua promissione, cum potestas conveniat Deo, ratione Omnipotentiæ, et inclinatio proxima ad benefaciendum ratione misericordiæ, ut ex se patet: ergo.

93. Quoad 2am partem patet etiam minor; nam si quis interrogetur cur speret aut secure expectet consecutionem alicuius boni sibi promissi, recte respondebit dicendo; ideo spero eiusmodi bonum, quia promittens est potens ad illud conferendum, et mihi propitius seu potens ad adimplendum quod mihi promisit: etenim nequit aliquis prudenter sperare rem promissam ab impotenti illam conferre: ergo securitas spei supernaturalis non resolvitur in promissione, qua Deus promittit nobis suam Beatitudinem, sed in Omnipotentiam auxiliantem, qua Deus potest et vult nobis conferre Beatitudinem promissam.

94. 2o colligitur; quod per auxilium Divinum, quod communiter asseritur esse motivum formale spei supernaturalis non intelligitur auxilium creatum aut externum nobis collatum virtute Omnipotentiæ et Misericordiæ Divinæ. Cum motivum formale spei Theologicæ in recto et formaliter consistere in aliquo attributo Divino, et non in aliquo dono creato, ut supra docuimus; et ideo per auxilium Divinum aut Omnipotentiam ut auxiliantem debet intelligi Deus, ut active auxiliari nobis, seu ut potens et preparatus ad efficienda auxilia creata, quibus perducitur creatura ad

ratio-

rationalis ad consequutionem Beatitudinis; quapropter sicut obiectum primarium materiale spei supernaturalis est Beatitudo increata, aut obiectiva, ut connotans Beatitudinem formalem, seu ut consequibilis visione beatifica; ita motivum formale, quo sperandi supernaturaliter est Deus motivè auxilians, seu Omnipotentia Divina, ut actiuè determinata ad auxiliandam creaturam; quapropter auxilia efficacia creata non ingrediuntur in recto, et formaliter in motivo formali spei supernaturalis. connotatur tamen ab huiusmodi motivo; nam, ut docet D. Thom. 2a2ae. q. 17. art. 6. in corpore: spes facit hominem inhaerere Deo, sicut cuidam principio, ex quo bona omnia proveniunt. Et id circo eius motivum formale est Deus, ut causans in nobis bona, et auxilia quibus perducimur ad Beatitudinem; atque proinde licet auxilia creata non ingrediantur in recto motivum formale spei, connotantur ab ipso, sicut effectus connotatur a propria causa.

3o. illatio. 95. 3o. Colligitur, quod quemadmodum per fidem Divinam secundum proprium modum loquendi Theologor. dicitur fidelem credere Deum. Credere Deo, et credere in Deum, ita similiter potest dici sperantem per actum spei sperare Deum, sperare Deo, et sperare propter Deum; atque proinde sicut per credere Deum intelligitur respectum fidei ad obiectum materiale primario determinativum; et per credere Deo denotatur eiusmodi habitudo ad motivum formale, quo credendi; et per credere in Deum, seu propter Deum explicatur relatio fidei formatae ad obiectum charitatis: ita per sperare Deum intelligitur habitudo spei ad obiectum primarium determinativum ipsius, quod consistit in Deo ut consequibili a nobis; et per sperare a Deo denotatur respectus spei ad motivum formale quo sperandi, quod est Deus, ut principium auxiliativum, a quo nobis confertur auxilium consequutivum Beatitudinis; et propter sperare propter Deum intelligitur respectus fidei formatae ad finem charitatis, a qua spes, et reliquae virtutes imperantur.

Ultima illatio. 96. Ultimo colligitur quod ex sententia Iesuitarum

asse=

asserentium efficaciam Divinorum auxiliorum non attribui determina-
tioni Divinae Voluntatis, sed consensui conditionato Voluntatis Creatae prae-
viso per Scientiam mediam, evidenter colligitur Spem supernaturalem non esse
Virtutem Theologicam, nam obiectum quo cuiuscumque Virtutis Theologicae debet es-
se aliquid pure Divinum, et non conflatum ex Creato, et increato; sed
iuxta Authores scientiae mediae motivum formale sperandi beatitudinem non
est aliquid pure Divinum sed partialiter constat ex aliquo Creato: ergo
necesse est ut concedatur ab ipsis Spem non esse Virtutem Theologicam.
Minor probatur: nam formale motivum sperandi a Deo Beatitudinem
est Deus secundum rationem principii efficaciter auxiliantis; sed Deus
non constituitur efficaciter auxilians a sola intrinseca efficacitate suae omni-
potentiae iuxta Authores praefatos sed consensu conditionato Voluntatis crea-
tae praeviso per scientiam mediam: existimant enim huiusmodi Autho-
res Deum [illegible]atenus posse efficaciter auxiliari Voluntatem Creatam, nisi
praevideat illam consensuram per scientiam mediam: ac proinde conse-
quenter discurrendo oportet ut concedant Deum ex se non esse efficacem
ad auxiliandum et ideo nec motivum formale Spei supernaturalis.

A

✝

Incipit tractus de Voluntate Dei apud Diuum Thomam 1.ª p. q. 19.

Qui elaboratus fuit summo studio a Reuendo admodum Patre Fratre Gabriele de B.ª querizo Collegii Mai D. Thomæ Hispalensis I.ª cathedræ eximio Moderat.e

* * * * * * *

Anno Domini 16[illegible] D. Joannes Andreas de Acorso ipsy scripsit.

256

Art IV An sit in Deo sit Voluntas? 257

Conclus. est affirmativa, et de fide certa iuxta illud ad Romanos 8 ut probetis quae sit Voluntas Dei; et aliis pluribus locis sacrae Scripturae, in quibus fit mentio expressa divinae Voluntatis, et divini amoris; et ex 6 Synodo Constantinopolitana ... Agathonis Papae, in qua definitur in Christo duas esse Voluntates, aliam humanam, et divinam aliam, quae eadem in tribus divinis Personis.

Insuper pro(ba)tur ... est lumine naturali nota, tum quia Voluntas dicit perfectionem simpliciter simplicem; tum quia Deus tribuit Creaturis perfectionem Voluntatis, quare non potest ipsa carere; tum etiam quia tamquam perfectissimo agenti, qualis est Deus, debetur competere perfectissimus modus agendi et operandi, qui est ... et Voluntatem cum perfectissima libertate, immo nisi Deus haberet ad extra, si Voluntas careret; cum Voluntas sit ... moveni quoad exercitium, etiam tanquam ... quoad specificationem ... superiori agente ut ait divus Thomas, unde cum Deus ab alio superiori ... Voluntati posset gubernari et moveri quoad exercitium; si ... careret nisi haberet, quod ita sit evidens ... nullus Haereticus illud negavit.

Difficultas autem an probetur demonstrative, et a priori esse in Deo Voluntatem, quia ... est intus, quo medio utitur divus Thomas in praesenti articulo et pluribus aliis locis, neque ... Theologi passim affirmant defendunt cum divo Thoma, et Athanasio lib. de definitionibus dicente, quidquid intellectus consequitur, quod Voluntate ... Vasquez tamen in Comm. huius arti. existimat rationem divi Thomae non esse demonstrativam, sed quandam congruentiam sumptam ex proportione ad appetitum innatum creaturarum naturalium. = Idem etiam dicit lib. cap. 2 num. 9 art. nec divum Thomam nec ... demonstrare ... etiam infallibilem connexionem ... cum Voluntate, sed potius eam supposuisse, quam tamen ipse ... probat, nisi recurrendo ad rationem divi Thomae; ... ostendit ... Michael hic dub. 10.

Dicendum quod ... demonstrasse divum Thomam in Deo esse Voluntatem, quia ...

1. 2. q. 9 art. 1.

ē intus etiam ē qamquam motiu liminum l. redq prop. ...
ē p 18. in rebs lanbus intellectualis. 1a. ratio ē quia Volunt. q.
Voluntas; ac proinde oporte probari in propriis de Voluntas, q.
ē intus; qd aliq sic comparentur intus, et Voluntas, prand.
ē reducendo ad sig silogisticq ... quis sid ppom.
...
Quia in quocumque reperit intus, reperit Voluntas; ut
in Deo, ... intus ... et ... 14. ... reperit Vo-
luntas; ... 1° ex D. Thom in 1a. ... 15. ...
conveniente habet intellectus potest iudicare obty cogty ...
niens, ...
...
... potest iudicare ... conveniens ...
Voluntas ... quicumque potest iudicare obty ...
... conveniens, potest ... velle, et appetere, ...
cognitum ... fugere; ...
quepot velle obty, l. fugere habet Voluntas; ...
... ad prosequendum obty amore, l. odio ...
... ad hoc dedit ...
... cognoscendo facultas discernendi obty ...
..., fugeret, l. prosequeretur tale obty ...
... qui dicitur ad diligendum agens, ...
... conveniens, fugiat ...
... ait D. Thomas; ... repugnat qd ... repugnat, qd ...
1a. C. 1a. ... fine, ad qu ex natura rei ordinatur ... repugnat, qd ...
aliquo ... obti conveniens, l. disconvenientis, ...
sit cogty velle, l. fugere.
Nec valet dicere qd finis intus ...
suorum actuum ... actus Voluntatis, sed propria contemplatio
Veritatis, ... ordinatur ... perfectiores ad ...
qua actiones intus ... actus perfectiores ...
Voluntatis; ... obti convenientis, l. dis-
convenientis ... amore, l. odio ...
sequatur. Non inquam valet, qa licet finis intus speculativ.
sit sola contemplatio Veritatis, finis ... intus practici ...
praxis quae ē operatio alterius potentiae ab intus, ... ē conve-
niens, qd actus perfectiores ordinentur a natura ad actus ...
perfectiores, l. tanquam ad finem effectum, l. tanquam ad ...
medium; et utroque modo ordinantur actus intus ... ad

ad actus Voluntis. et tam ipia ad fine efficacitr p directioe intus practi, et tam ipia ad fine intermedium ulterius ordinatum ad bonum totius suppositi commendum p Voluntis actum, et aliarum poarum. Sedo pbr mao, quae D. Thom in hoc art. nat intellectualis hanc habet habitudinem ad bonum apprehensum p sum intelligibilem, ut cum ipsum habet, in eo quiescat, et cum non habet, quaerat illud, sed quiescere in bono apprehenso, siqui habere illud, sunt actus Voluntis, s. gaudium, et desiderium, qui distinguntur ab appetitu innato, qa tendunt in obiectum cogitum ab appetente: ergo in quocumque cognoscente sunt actus Voluntis, ac proinde ipsa Voluntas. mao pbi; D. Thom quaelibet res ad suam formam naturalem hanc habet habitudinem, ut quando non habet illam, quaerat eam, et quando ipsam habet, in ea quiescat, et idem de quaelibet pfectione naturali, quae est bonum naturae; sed sicut quaelibet res naturalis est in actu p suam formam, ita intus p formam intelligibilem, quae est ipsum obiectum intelligentiae in eo: ergo etiam ad suam intelligibilem contentam innatum p formam intelligibilem talis consequitur inclinatio, ut quiescat in obiecto cognito possesso, et non possessum, quaerat possidendum. Conf. quae D. Thom in 1a q. 80 art. 1o in quolibet cognoscente est inclinatio supra modum inclinationis naturalis, quae est appetitus Voluntis innatus, sed haec inclinatio est actus Voluntis, p quem pot cognoscens appetere ea, quae cognoscit vel recipit seu apprehendit ut bona, et non solum ea, ad quae inclinatur ex forma naturali: ergo in quolibet cognoscente est actus Voluntis, ac proinde ipsa Voluntas, pbi mao; id quaelibet formam talis sequitur aliqua inclinatio, sicut ignis ex natura sua inclinatur ad locum superiorem, et sic generationem sibi similem; ergo ad altiori modo habentes sequitur altior, et pfectior inclinatio. nam sicut res habet formam altiori modo, ita magis. ad magis ... in cognito invenitur altiori modo habita, quam in carentibus

cognē; gᵒ etiā altiori mōo debet ēē altior inclinaō, quę sitā in cogbs: pbr mīi; qa in carentbs cogtiōe soly inuenitr fᵃ propria, etᵃ nāalis dictrans ad ēē prij, etnāle conuenientiusque; in cogbs vero nō soly inuenitr fᵃ apropria, etnālis, sed etiā fᵃ aliarū rerū mediis spebs intellibs, in quo cogtiōs haentia, quodammodo ad Dei simīlitudinem approprinquant, in quo oīa pręexistant vtait Dionisius: gᵒ fᵃ dicin cogbs altiori mōo inuenitr, quā in his, quę cogtiōe carent, qui excessus, vt notauit D. Caiet, nō soly ē sub gradu pfectiōs, sed etiā sub rerū ordine, quia fᵃ cogtiā sitā in altiori ordine, quā fᵃ nō cogtiā; ac proinde inclinaō sequuta ad fᵃ intellibilē debet excedere inclinaē nō cogtiā nō soly in gradu pfectiōs, sicut nāe appetus innatus excedit aliū in eadē linea, et ordine, sed etiā in rerū ordine, itavt excedat ordinē innati appetus et ǵqr talis inclinaō cōsequens fᵃ intellibilē debet ēē actus elicitus a Volunte.

Sed Dᵃ hanc raō obiicies 1ᵒ D. Thō. in prima supponere prij soly pbile; nā supponit, qd intelligentia constitr in actu pr fᵃ intellibilē, quę ē species impressa, et expressa, cū tamen aliqui cū modūni, vt Durandus, in 2ᵒ dist 3ᵃ qe 6 etin 4 dist 49 qe 2 ptiter negent spes intellibiles impressas, et expressas et inter agentes. 2ᵒ Secdo supponit D. Thō., qd spes intellibilis a obto ppaliter; nā ex eo qd quęlibet res inclinatr ad suā fᵃ nāalē p quā constitr in actu, etnā intellectualis constitr in actu p fᵃ intellibilē infert etiā D. Ē. qd nāa intellectualis inclinatr ad bonū apprensū; quę co ae et nūlla ... fᵃ intellibilis actiō ... cū obto cogto, vt explicat ... Caiet nā si est ... interi orū cogtū et fᵃ intellibilē ex inclinaē ad fᵃ nādū nō infertr ... inclinaō ad obtū cogtū, sed pcęsica inclinaō ad fᵃ intellibilē ad ... spes intellibilis ... cū obto cogto ē prij valde dubiū etiā apud Thōa, et ... cūs ... ctr negatū. gᵒ raō D. Thō. prii dubii ... ibi inōdens nequit ēē demonstraua. Rᵈ pᵒ qd D. Thō.

D. Thomas supponit pro omnino certa sapo multiplex tryy
penebo, et media, p quas demonstri, quamuis ignorantis sipe-
riebo media demonstri apparentsoly, et probilia, dubia,
falsa, qd autem deti intellectus agens, spes impressa, et expre-
ssa, supponit et demonstr a Philo in 3o de anima et ex
doctrina recepta fere ab oibs Philis et Theologis iudicantis
vs. Durandi et improbabile; qd vero spes sit idem cum obto in
eē intellibili, s intcoli euidenter declarati rae D. Thomas
in 4 dist 49 q 1a art 1o. qa spes e talis sicuti obo ob-
tti saly quantum ad eas cos sed etiam quantum ad indiui-
duale, et quia spes in eē intcoli conuenit in fra induali
cum obto, cui simile sit conuenientia infra, conuenientia
autem infra induali nequit eē absque identate cum pcto in-
duale, quia per eas conueniatur alii, sed potius distinguitur
ab oibs alii, ac proinde spes intellibilis debet idem fiades
cum obto in eē intellibili, qua rae conuictus Durandus
concessit spes sensibiles eē eiusdem rae, et spei cum obto et
qa in spebs intellibilibs, quas sit a acientia inmaterialia huma-
identas in genere entis conuenire cum potuit cum obto cognoscibili qd
e substa materialis, etiam distinxit inter genus entis, et quem
intelibile, et intcole, ideo negauit potentiam speciei intellibiliy
quamuis concesserit spes sensibiles. Sed post dici qd efica-
siarais. D. Thomas non dependet ex eo qd spes sit idem cum obto in
eē intcoli, sed sufficit qd sint idem cum obto equiualenter, qa eē
etiam intellibiliy pcc 1o conuenit obto, qd obtum p seipsum pst
vniri cum intu, sicut essa Diuina cum intu Beati, et eiusde Angeli cum pprio
intu p seipsum e etiam intellibilis constituens intum in actu, qd vero
p seipsum non pst vniri cum intu, trone eius gerit vices spes intcolis
quae vniti, et ipsa cogti, sed et cognatum obtum p ipsum vnde qua-
tenus gerit vices obti, et substituit pro ipso equiualenter saltem e
idem cum obto, ac proinde eadem inclinao, quae requireti ad obtum,
si se ipso intui vniretur requiri debet etiam ad intum actuatum spe
gerente vices obti, et quia sicut ad intum constitutum in actu
obtum sequitur ad illud inclinao elicita, ita etiam ad intum ac-
tuatum spe gerente vices obti sequitur etiam inclinao elicita ad
ipsum obtum appetendum, qd sufficit ad saluandum efficaciam rais

D. Thom.

Secundo arg. quamvis concedatur identitas in esse intelligibili inter utrumque, et obiectum non recte infert D. Thomas inclinationem ad obiectum in re possessum, vel possidendum, eo quod res naturalis habet hanc inclinationem ad illud, ergo ratio D. Thomae corruit; probatur ans. quia habet res solum habet inclinationem ad suam formam prout illa in se est; sed obiectum prout a parte rei non est forma intelligentis, sed prout est in illa intelligibili: ergo in intelligente solum erit inclinatio ad possidendum obiectum prout existens in se, non ad possidendum obiectum physice, et a parte rei.

Resp. ergo ans. ad probationem min.: ergo quamvis obiectum prout a parte rei non sit forma intelligentis, ut intellectus, est tamen eius forma, et perfectio ut bene se habitiva naturae, sicut sanitas, et beatitudo est forma perficiens appetentem, et eo ipso, quod intellectus cognoscit obiectum in re possessum esse suam perfectionem, quaerit eam ut eius possidendum per quod tendit in illud possessio; Sed instabis, res naturalis semel coniuncta formae naturali nil amplius quaerit, sed quiescit in illa; ergo etiam intellectus intelligens semel habita ipsa seu forma intelligibili nil amplius desiderat ac proinde in intelligente actuata specie intelligibili non est inclinatio ad quaerendum obiectum possidendum in re, sed praecise est quies naturalis in ipsa acquisita. Resp. quod licet forma naturalis sit medium ordinatum ad quaerendum aliam formam subiectum ipsa actuatum non quiescit in ipsa, sed ulterius quaerit formam naturalem, sicut materia actuata dispositione inclinatur ad formam substantialem quaerendam, et ratio est quia quilibet appetitus sive innatus sive elicitus tendit ad res prout stat in se, vel quaerit illud quaerendum, ergo quilibet appetitus tendit in bonum, et bonum est in rebus, unde appetitus qui sequitur ad cognitionem, debet tendere ad obiectum non prout existens habitualiter in specie intelligibili sed prout existens a parte rei, ergo appetitus sequitur ad formam juxta naturam appetitus, unde cum dicas natura sit tendentia ad res prout sunt in se, ergo appetitus elicitus sequutus ad cognitionem obiecti debet tendere ad quaerendum ipsum obiectum a parte rei, etiam praecise ad habendum ipsum in esse intentionali.

3.º arg. probatur: non creatura intellectualis, quae non sit volitiva; ergo nulla ..... D. Thom.

D. Thomas q. de veritate art. 1 ait, sicut bonum nominat id in quod tendit appetitus, ita verum nominat id in quod tendit intellectus. Vide eius bonum text. 8, et D. Thomas q. 1 de veritate art. bonum et malum sunt in rebus, verum et falsum sunt in mente.

r, quoad omnes intus sequitur Voluntas. arguitur 1°. ex eo quod detur Creatura intellectualis, quae non sit volitiva, non sequuntur duae contradictoria simul vera, nec sunt talia; ergo talis Creatura poterit a Deo produci = Secundo, natura est prior Voluntas; sed 1a potest produci a posteriori, cum 1a a posteriori non dependeat: ergo poterit a Deo produci Creatura intellectualis sine eo quod in ea Voluntas reperiatur = 3° potest a Deo cogi aliud cognitivum, sed incapax actus, ergo potest produci cum sensibus externis sine internis, ac proinde sine appetitu, qui oritur a sensibus externis, sed ab internis dictis: ergo etiam poterit produci Creatura intellectualis. &c.

4° probatur antecedens quia comparatur intellectus ad Voluntatem sicut intellectio ad Volitionem; sed potest dari intellectio ad quam non sequatur Volitio: ergo etiam poterit dari intellectus, ad quem non sequatur Voluntas, probatur minor; casu, quo Deus haberet decretum negandi Petro concursum ad omnem actum Voluntatis, seu revelet hoc decretum Petro, et ipse per fidem perciperet assensum vel ai, tunc assensus est actus intus, et repugnat, quod ad ipsum sequatur actus Voluntatis, ergo talis assensus haberet necessariam connexionem cum divina revelatione et decreto negandi concursum Petro, ad omnem actum Voluntatis, ac proinde haberet connexionem infallibilem cum negatione omnis actus Voluntatis, ergo minor est vera.

Resp. 1°. omittendo possibilitatem esse Creaturae intellectualis, quae non sit Volitiva, si sit imperfecta, secus vero si sit completa, et perfecta; ergo sufficit ad salvandam efficaciam rationis D. Thomae quod omne intellectum perfectum sit volitivum, ex quo clare infertur quod Deus, qui est perfectione intellectus, sit etiam volitivus =

Secundo resp. iuxta veritatem quod talis Creaturae possibilitas, cuius repugnantia satis clare colligitur ex rationibus D. Thomae supra adductis; unde negandum est antecedens ad 1a probatur quia etiam tunc, quia si daretur Creatura habens intus, et carens

Voluntas, et haeret inclinatio ad obiectum cognitum, ut probant Vaes de Gbg, etiam haeret talis inclinatio, ut suppo- situm arguitur, quia non haeret appetitus tramitis ad bonum cognitum, quod propter sit contradictorium.

Ad 2um probationem respondeo quod licet intellectus sit 1º voluntas exigit tamen essentialiter radicare voluntatem, unde quamvis per miraculum posset Deus producere intellectum sine voluntate, non tamen posset producere intellectum sine exigentia voluntatis. Sicut anima hominis est 1º intellectus, et posset produci sine illo, non tamen sine exigentia intellectus, quia anima essentialiter exigit radicare intellectum.

Ad 3um respondeo admisso antecedente, quod non quaelibet cognitio infert appetitum elicitum, sed cognitio veri prout convenientis et boni, quae cognitio est in omnibus habentibus intellectum, nam cognitio veri et eius bonitas cadit sub obiecto intellectus, ac proinde quicumque habet intellectum haberet etiam appetitum elicitum circa obiectum cognitum ut bonum, et conveniens, hoc vero iudicium de convenientia obiecti non convenit omnibus sensibus sed potentiae interiori, sicut aestimativae, et sensui communi, ut existimat Bañez 1a p. q. 78 art. 4 dub. 1º. Unde si daretur animal habens sensus exteriores, carens 2º interioribus, tamquam possibile admitto non haberet appetitum. Verius tamen existimo non posse produci a Deo animal ita non factum, ut careret omnibus sensibus internis, et appetitu sensitivo, quia etiam dedit animalibus potentias sensitivas propter bonum ipsorum, et propter ipsorum conservationem ut cognoscant, quae ipsis conveniunt, et ipsa quaerant, et in illis quiescant; cum autem obiectum ut conveniens sit cognitum per sensus interiores, quia exteriores sensus ordinantur ad interiores, ac proinde animal requirit carere omnibus sensibus interioribus, et appetitu sensitivo.

Ad quartum probationem respondeo posito primo possibilitatem, quamvis enim Deus posset habere decretum non concurrendi cum Deo ad aliquem actum voluntatis Dei, et posset etiam hoc decretum revelari, Deus tamen non posset acceptari huic revelationi, quia assensus fidei essentialiter dependet ex pia affectione voluntatis, quae in hoc casu non posset esse in Deo, quia tamen posset Deus hoc decretum revelare, non per fidem, sed per complexionem cum evidentia veritatis

ita, scilicet infusum, scilicet beatum, in quo casu posset independenter ab actu voluntatis, Deus posset acensori tali revelatione; ideo amissa casus possibilitate.

Respondeo ad quartum probatur dicto maior, sic comparando virtus ad voluntas, sicut intellectio practica ad volitionem eodem maiorem sicut speculativa ergo minorem et dicto minorem potest dari intellectio speculativa, ad quam non sequatur volitio eodem, intellectio practica ergo virtus tamen speculativa et eius actus non movet, sed per quare virtus practicus dictans hic et nunc obiectum esse amuendum, scilicet divinum [illegible] D. Thomas in [illegible] art 4 ad 3 et 1a 2ae q 9 art 1o ad 2um in eo casu tamen per dicto, quod Deus acentireti dictum revelationi non esset indicium practicum sed speculativum, ac proinde mit minorem quod non posset inferre actum voluntatis.

Sed dubitabis Deo potest Deus revelare tale decretum per visionem beatum, sed hic non solum est speculativa, sed etiam practica, ut tenent Conimbricenses in 1a 2ae q 3 art 5, ergo dabilis est cognitio practica ad quam non sequuntur actus voluntatis. Respondeo quod in tali casu visio beata non esset practica, sed speculativa, ac ut indicaret divinam bonitatem esse amabilem, et tamen indicare hic et nunc esse amandum, non cognosceret hoc est impossibile supposita divina revelatione.

Sed instabis, sequitur ex hac solutione posse dari duas visiones ipsa dista, quod doctores negant [illegible] de visione, scilicet practica et speculativa, quae modo est in beatis = Respondeo Magister Michael non esse inconveniens concedere visiones specie diversas, sed quia ad istud hoc, eius examen pertinet ad tractatum de visione Dei.

Secundum Magister Melius dicitur quod visio beata 1o formaliter est speculativa, ut docet D. Thomas 1a 2ae q 3 art 5, et alii 2o et ex consequenti practica, eo quod omni visio Dei non [illegible] 1o cognitionis speculativa conveniat; omnes visiones intuitivae speciei quamvis in [illegible] 2o et accidentaliter distincti, qua [illegible] et alia speculativa [illegible] sicut a videre creaturas, et libera non [illegible] ad [illegible] sed a [illegible] visionis beatae, quamvis visiones distantes per hoc, quod [illegible] cognoscat creaturas, et

decreta alia v'n'; adhuc tamen sic [illegible] specif. conveniunt in 1º conceptu [illegible] ...

Sed adhuc instabis, visio in uno casu n' solum caret conceptu cognitionis practicæ, sed etiam exigit ex naturalitate carere, cum ex natura sua connectatur cum decreto non concurrendi ad actum voluntatis, ac proinde cum carentia omnis actus voluntatis, qui est praxis; sed visio exigens carere praxi ab intrinseco quiditative eius speciei cum aliis visionibus beatis, quæ ab intrinseco exigunt esse practicas, sicut habitus, et dispositio non sunt eiusdem speciei, quia habitus ab intrinseco exigit permanentiam, quam non exigit dispositio; ergo visio beata in casu arguti nequit esse eiusdem speciei cum aliis visionibus.

Rº. quod sicut Æthiops exigit carere albedine, non vero hispanus, et tamen sunt eiusdem speciei, quia hæc exigentiæ diversitas non provenit ex conceptu specifico, et essentiali hominis, sed ex conceptu individuali; ita etiam visio exigens praxim, et illa non exigens sunt eiusdem speciei, quia hæc exigentiæ diversitas non provenit ex conceptu specifico visionis Dei, sed ex accidentali, scilicet, ex visione decreti non concurrendi cum Deo ad actus voluntatis, visio autem decretorum et futurorum in Deo pertinet ad conceptum [illegible] visionis beatæ, ut dictum est; in exemplo vero habitus, et dispositionis exigentiæ diversitas provenit ex conceptu specifico, et proprio [illegible] utriusque, ac proinde causant specificam diversitatem inter utrumque.

Denique obiicitur D. Thomas ex dictis, insolubile ad præcedentem obiectionem, quia cognitio speculativa non sequitur appetitus elicitus, ut dictum est supra ... D. Thomas; ratio D. Thomæ consistit in hoc, quælibet res inclinatur in suam naturalem perfectionem, quæ consistit in actu, et sic intellectus in actu perfectionis intellectibilis, quæ est verum obiectum, etiam in natura intellectuali debet esse appetitus elicitus ad obiectum cognitum, quia ratio inest in cognitione speculativa; ergo species de ratione cognitionis speculativæ etiam est sua intelligentia consistens in actu; et tamen ad intelligentiam constitutam speculative in actu per suam intellectibilem non sequitur appetitus elicitus; ergo male infert D. Thomas ex inclinatione rei ad suam naturalem perfectionem, quæ consistit in actu, inclinationem elicitam in natura rationali ad obiectum perfectivum suæ intellectibilitatis in actu consistentis in actu.

Rsº quod consulto D. Thomas in casu assumpto non loquitur de solutione

rei ad quamcumque fig, sed determinate ad fig qualem
quae proportionate proficit subiectum, ergo ad fig violentum, l. super-
naturalis nulla est inclinatio; unde etiam in consequenti non
infert inclinationem ad quodlibet obiectum cognitum, sed determinate ad
bonum apprehensum, et sic debito modo convenienter proportionatum
inani, et conveniens, cum autem per cognitiones speculativas et practicas
super se representat obiectum ut bonum et conveniens intelli-
genti, ideo circa tales cognitiones et fig intellectibilem non
ita sequitur inclinatio. ac proinde nullo modo sumi-
tur hac ratione, ergo si deducitur ad fig silogistice sic de-
bet poni; sed intellectus constituitur in actu per fig intel-
ligibilem representantem obiectum ut bonum et perfectivum intelli-
gentis; ergo ad bonum sic apprehensum resultat in
cognoscente appetitus elicitus, qui est actus volun-
tatis.

Dubium 1um

Utrum in Deo sit Voluntas propriae potentia, l. actus 1.

Voluntas aliquando accipitur pro actu voluntatis, et sic
1° quando dicitur in bonum aeternum; aliquando vero sumitur
pro facultate volitiva, quae in creaturis est potentia, et actus 1us in ordine
linea. et certum est quod datur in Deo Voluntas in actu 2o seu de-
l. in ipsa volitione, ut patet ex dictis art. 1°. difficultas autem est an
detur in Deo Voluntas propriae potentia et actus 1. non solum ex parte
nostri modi concipiendi, sed etiam ex parte rei conceptae. Cum ta-
men cognoscamus unum voluntatis ad modum, ergo potest dubitari
an in hoc conceptu quiddam dico potentia volitivam solum retineat
ex parte modi concipiendi, an vero ex parte rei conceptae, sicut
quando concipimus Deum ad modum corporis, ratio corporis solum se 9.
habet ex parte modi concipiendi, non vero ex parte rei conceptae; an
vero potentia volitiva a parte rei Deo conveniat sicut quando concipi-
mus volitionem Dei ad modum volitionis creatae, tunc ratio vo-
litionis non solum ex parte modi concipiendi, sed etiam ex parte rei

conceptus reperiri in Deo.

Sed quia saepe ex quaestione varij cleri, et praecipue de nomine rei ordinandi consuetudo eorum qui dicti praecedente. Videri sit prosequendo examinandum in Deo dari a parte rei aliquis realis conceptus correspondens nostrae per volitionem quia aliquatenus virtualis volitionis divinae, et ipsi praecedat, sicut talis conceptus appellari potest actus primus, sive [illegible] Secundo in hoc conceptu correspondens voluntati creatae in Deo ita volitione divina dicit virtualis ratio, et distinguitur de quibus [illegible] dici dicitur [illegible] virtualiter distinctis concipimus intellectualiter, quatenus [illegible] sicut distinctis in Deo terminatas, et intellectualiter, quamvis ex immediate intellectualitas dependeat seu procedat, etiam divina realis distinctio conceptus [illegible] de his perfectis et conceptu ad quam [illegible] conceptus supponat et [illegible] hic conceptus correspondens nostris creaturis [illegible] volitionem, et actus primus solus voluntas perfectae actualis.

[illegible] ad [illegible] realiter aliquorum [illegible] distinguendi [illegible] voluntas a volitione divina [illegible] et [illegible] in [illegible] solum [illegible] inter attributa; [illegible] asserit in Deo dari voluntatem [illegible] conceptus reale correspondens nostrae voluntati [illegible] tractatu de Scientia Dei et hic, Huicle, Albia, Gaspar Hurtado, et ex nostris Lisboniense, et Salmanticenses [illegible] clare loquentes.

Dicendum tamen in Deo dari verum et realem conceptum voluntatis correspondentem nostrae voluntati et aliquo modo praecedentem volitionem divinam. [illegible] sic omnes [illegible] concedentes in Deo dari potestatem [illegible] per et actus primus et [illegible] in Deo voluntatem [illegible] primum volendi, et amandi. sed [illegible] tale est voluntas correspondens nostrae voluntati, [illegible] primum volendi et amandi, ergo in Deo datur conceptus verus et realis correspondens nostrae voluntati.

R. Dici qd volitio diua non intelligitur procedere elicitiue a diuina natura, sed praecise per dimanationem, sicut proprietates dimanant ab ea; etipsa volitio est Dei attributum et omnia attributa intelliguntur procedere a Deo virtuali per dimanationem; vnde principium proximum diuinae volitionis quod est natura diuina non correspondet omnino voluntati, sed virtus magis quam voluntas nostra est principium volitionis per verum influxum etiam per emanationem sicut nostra natura est principium suarum passionum. Sed dices

quia volitio diuina est actus vitalis supponens naturam diuinam vitalem (vt supponimus) sed huiusmodi actus petit procedere a suo principio per elicientiam saltem virtualem etiam sufficit, quod procedat a natura per emanationem virtualem; ergo in Deo debet principium proximum volendi, a quo per elicientiam virtualem intelligatur volitio. Probatur minor; quia de ratione viuentis est moueri elicientia formali aut virtuali actionis vitalis procedentis ab ipso viuente, seu principio vitali, nam esse principium dimanationis praecise non est principium viuentis, sed hoc etiam est natura non viuentis nam ignis est principium dimanationis caloris, et grauitas aut leuitas vt principia dimanationis generantis et mouentis, ad motum sursum et deorsum. Vnde si natura diuina solum esset principium per resultantiam emanationis volitionis diuinae, etiam per elicientiam virtualem non amplius viueret per actum volendi, quam inanimata viuunt per resultantiam suarum passionum; ergo de ratione actus vitalis supponentis naturam diuinam vitalem, et ab ipsa procedentis est procedere ab ipsa per elicientiam formalem aut virtualem, etiam praecise per resultantiam.

Consulto dixi actum 19 vitalem debere procedere a natura quando supponit naturam vitalem praescindendo a Deo viuente naturam diuinam per actualem intellectionem intellectam quam aliqui negant in Deo principium 19 quadam intelligendi, quia illa intellectio est 19 principium in Deo et illa

é vitalis, qa Deus semovet p illg n positive, sed negative
qa -, n movetr. ab alio, hoc modo Quenit intellec
tioni, q. é 1g pratg Divy n supponens aliud, sed Qstitu
ens mag Divg qdo vero oppo vitalis supponit mag
Qstitug, debet ab ipsa vitaliter pcedere, qa ab illa ms
haet vitalitg, et eo ipso, qd pcedat á nra Quenit, de
bet pcedere modo pprio, et cor actibg n vitalibg, n
cg p resultg pcedere sit cor actibg n vitalibg. Ergo
actus Lus vitalis supponens mag Qstitug, et ab ipsa pro
cedens debet pcedere n p resultg, sed p eliciens mg
Quenig aut prat.

Secdo. pbr Qo. qa in Deo datr aliqd
prator correspondens virtuti Chatis: sed hoc é prius
amandi, at volendi Dey; g.o in Deo dati poig volendi
correspondens mg Volunti. pbr maior, qa virtus Cha
tis é fralis participao Divy Volunti, et fidelitr immediate
sed participans, et res participata debent haber Quen
vel in pprio prato; g.o in Deo debet ée aliqd correspon
dens virtuti Chatis, in quo prati analoge Quenit;
mi etg pt. Cg fralis Qceptus Chatis é ée poig pximu
amandi Dey; g.e Qceptu ipse correspondens in Deo, cui
é fralis participas, debet ée vao poiy proxime volendi, et
amandi Dey. Cg soly in hac vae posunt Quenire vir
tus Chatis, et Divina Voluntas.

Confa qa gratia é fra
lis participao mag Divi é, radix volendi, et amandi Deu
poig tamquam inadequatg in .ra. asserente Divi mg Vo
luntate p actuale intellectio, ut ait Salmanticense Colleg. in dict
1o. de sia Dei dub. num 21; g.o ex eo qd virtus Chatis
sit fralis participao Divy Chatis, et Volunti é, poig
proximg volendi, et amandi Dey a portcriori recte infertur
qd in Deo dati poig n soly radicale, sed etg proximg a
mandi seipsy.

Denique pbr Qo. qa Voluntas pnoig
prii. pmi sibi identificantis actg Dy nullg dilectionis effec
1o. p q.a a.5. tivi in Deo; g.o frater repertr; ans pbr 1.o ex. D. Tho.
art. 1o. qa poig proxime volitionis Deo per se, quai identificat actu Dy

Pro ea parte quia identificat actum cum substantia et per substantiam dicitur pos parum ad ipsum actum, et tamen nec imperfectionem, quae solum provenit ex potentia passiva, quia unumquodque est imperfectum in quantum est in potentia, et pro ea parte quae potentia activa per virtualem elicientiam dicit perfectionem, nam una potentia activa fundatur in actu, quia unumquodque agit prout est in actu; et perfectio provenit ex actualitate, quia unumquodque dicitur esse perfectum in quantum est in actu; ergo voluntas per modum potentiae volitionis dicit perfectionem.

Secundo probatur ante ex Ang. Mag., ubi ad probandum dixit in 2. dis. 3a. q. 1a art. 5 in Deo esse habitum, sic in ... ang. ait, sicut potentia est medium inter nag. et oppos., ita habitus est medium inter potentiam et actum; sed quamvis in Deo omnia sint unum, tamen designamus opps. et virtutis; ergo similiter habitum in ipso designare poterimus. huic argumento resp. Doct. Ang. ad ... dicendum, quod virtus nominat principium operis perfectum et ideo virtutem operativam in Deo designare possumus, sed habitus non est nisi perfectio alicuius potentiae incompletae ad actum, ut tamen ... perfectio; unde supponit ... imperfectionem, et in potentia perfectam per habitum, et in habitu qui ... perfecti, et ideo nomen habitus proprie loquendo de Deo non convenit.

Ex quibus verbis colligitur quod D. Thomas concedit virtutem operativam per modum potentiae ... medium in voluntate ... inter esse et oppos., negativum habitum, quia habitus dicit imperfectionem, virtus vero operativa perfectionem dicit. et ait D. Thomas, quod inter esse et oppos. cadit virtus media ab utroque in creatis et in creatis, in Deo vero ... in 1. dis. q. 1 art. 1 ad 2. ergo sentit D. Thomas esse in Deo virtutem operativam ... a ... divina et oppos., ... debet ... voluntas distincta a volitione aeterna divina.

Solvuntur Argumenta 1a. ...

122. ... cadex

Arg 1.º Voluntas ut prius virtuale volitionis dicit potentiam ad volitionem; sed omne potentiale dicit imperfectionem; ergo Voluntas ut prius dicit imperfectionem et consequenter in Deo nequit dari. Probatur maior 1.º quia prius virtuale alicuius volitionis intelligibilis, intelligitur ut actuabilis per volitionem vel per aliquem actum lineae volitivae: sed quod est actuabile dicit potentialitatem ad actum, neque actus solum actuat potentiam. Et consequenter solum potentia est quod potentiale, et actuabile per actum; ergo Voluntas ut prius dicit potentialitatem. Sed probatur maior quod intelligitur sine actu, cuius est capax, intelligitur ut potentiale neque est in potentia nec habere actum cuius est capax sed Voluntas divina ut est prius virtuale elicitiva volitionis intelligitur sine ullo actu volitionis, cuius est capax; ergo Voluntas ut prius volitionis intelligitur ut potentialis. Probatur minor; conceptus prius est prius conceptu posterioris: ergo posito priori, et quando intelligitur Voluntas ut prius ante volitionem intelligitur sine ullo actu cuius est capax.

Respondeo quod distinctio rationis est duplex, alia quoad explicitum et implicitum, quando unum extremum obiective praescinditur ab alio, ita ut illud nec includat nec explicite, nec implicite, ut vulgare dicitur a distinctis, et quod sic praescinditur est solum actuale, et imperfectum, quia in conceptu obiectivo caret actuatione cuius capax et quando intelligitur eius actu intelligitur de novo perficere adveniente actuatione, quia carebat in statu praecisionis. Alia est distinctio rationis quoad explicitos conceptus, quando unum extremum non obiective praescinditur ab alio, sed semper ipsum implicite includit, ut vulgariter dicitur a suis proprietatibus et quod sic distinctum a suo actu non intelligitur ut potentiale, quia licet intelligatur ut carens actu praecise, tamen explicatione ipsius, quia in suo conceptu obiectivo implicite, et actuatione claudit. Unde per hoc quod explicite cognoscatur cum suo actu non perficitur obiectum, sed solum intellectus noster quidquid obiectum quod antea imperfecte, et implicite cognoscebat modo perfectius, et explicite cognoscit. In Deo iuxta doctrinam Scoti non admittitur distinctio rationis per praecisionem obiectivam conceptuum mutuo non includentium sed praecise pertinet implicitum et explicitum, et per plurimos imo se includentes, quia quod abstrahitur prius virtuale est actus purus, et consequenter intelligitur cum carentia actuationis alicuius dicit potentialitatem, quia nullius actus est capax, neque obiectum cum tali carentia cognitum est potentiale ut ipsum est actus purus. Unde inter divinas Voluntas

et volitios soly e distio rais penes Qptus explitos mu-
tuo se includentes, ac proinde nulla datur formalitas in
D. Voluntae cognitaq mox paii ding volicois. Vn-
de ad argutu constareq, qo maior ed 19 pbas dutomaior
Voluntas p mox paii intellitr et actuabilis p volitios ex
pae obti cogti. qo maior ex pae cognoscentis codo maior. quasi
dicty e intus nostcie, qui concipit et actuabile p cogtios ex-
plitis Diuinis Voluntis, qua confuse cognoscebat n codo iniuer-
explite volitios ex pae obti, ac Diua Voluntas in suo Dpta
obtiuo actuet, et includat volitios n intelligitr et actuabilis
p ipsa, sed potius intellitr et actuata p volitios, quoniam
implite. Sed dices, qd si Diua Voluntas intelli-
gitr actuata p volitios debet intelli et actuabilis, q
in actu adpsog bene valetroa. Rp qd si actuabile
sumatr et dicit pog logq, hoc e, n repugnq, et D. Volun-
tas actuetr p volitios, sic e actuabilis p illq, qo dihac pa
intellitr regula Dialecticorq, sivo et pog paoug dicit et
in praesenti loquitr sic D. Voluntas e actuata p volitios
etn actuabilis p illq, sicut ex eo qd Deus sit, sequitr,
qd possitee; Qy qd verby pot signat pog logq, n vero
pog phycq adee.

Ad 2g pbas qomj qa D. Volun-
tas nunquq intellitr sine actu volicois; mg aliud e intelli
Voluntas n intellecta explite volice, aliud vero intelli
sine volice, 19 e verq, 2q aults falsq, mg semp intellitur
Diua Voluntas, et simul volitio saltr implite. Et ad
pbas disto ans Dceptus prij e prior Dceptu priati qu-
antq ad explitq codo ans, quantq ad implitq qo ans, quia
inter Voluntas, et volios n datr distio penes implitq d-
ger nequit ee prioritas quantq ad implitq, cy prioritas
sine distioe ee n posit.

Sed instabis, suffit qd Vo-
luntas cognatr sine volice explite cognata, et cogtr
formalis rais vas explitq; qo n pot dari in Deo Volun-

tas p mon poss dicta quoad explicity c volioe; ans
pbr 1o. aliqd intelli vt poale e intelli sine actu as
inve capax; sed Voluntas cogta sine volioe expli
cognoti sine illa, vt explite hita, et potens illg expli
te haire: go intellitr vt poalos sdy Ceptg expli
ty = Sed oppbrans; Voluntas concepta sine vo
lioe implita conciperetr vt poalis sdy Ceptg impli
ty; go cogta sine volioe explita concipitr vt poa
lis sdy conceptg explicity; pt cons.

§ Rp. qt sicut nullg dicit poality paoug in Deo, posset ita
bis cognoi, etsi cognoi, qa ex nra cogtioe nulla crescit Deo pfe
ctio, sed precise denomias extra cogni ita in diua Volun
tate, pt cogni explite sdy Cas volitiois insepara inclusas et pot
setsi cogni explite nullg dicit poality, sed capacitas, qui
ua volitio in Voluntate inclusa extre denoiati e expli
cogta, qnde tota poalitas se haet ex pae nri intellu qui non
bet explite conceptt volitios in diua Voluntate: Unde ad
instantiag go ans, l disto, vt sit poalis sdy Cas explity in
ordine ad aliquag pfectios intrg go ans, vt sit poalis in ordine
ad denomiaos extg explite cogty sdy Cas volitiois cons
ans, et go cog.

Ad 1g pbas disto ans Voluntas cogta sine vo
litioe explita intellitr sine illa explite habita ob defecty
actuatis intrg go ans, ob defecty extrg denomiais explite
ts cons ans et go cog, qa Voluntati cogtg sine explita volitio
ne deficit volitio, qug semp claudit in suo esse Cptu sed
ly deficit qd explite cogtr, et extre denomitr explite
ta; Unde Voluntas intellitr sine volitioe extre
et cogta ob defecty cogtiois illg denominantis cogta ex
plite, ni vo ob defecty ipsius volitiois.

Ad 2g pbas conc
ans, et go cog nec impite, nec explite includens volitioi
sue Cptu esali caret plectioe intra volitioi, cuius ca
pax, et Oger nec e in poa ad actuaty volitiois, qdo
vero intellitr cy volitioe intre cogta n deficit Cptui e
sali Voluntatis pfectio intra volitiois, sed praecise e
xtra denomiaos explite cogtg sdy Cpty volitiois.

Sedo arg. volitio diua n. provenit a Vo-
luntate p. virtualem elicientiam: l. g.o n. datur in Deo
Voluntas p.o mod. poti volunt. ans. pb. 1.o
virtualis elicientia e virtualis dependentia vo-
litionis a diua Voluntate; sed virtualis de-
pentia repugnat diuae volitioni; g.o volitio
diuana provenit a Voluntate p. elicientiam virtualem.
Sedo
pbr. ans. si diua volitio pderet p. virtualem elicien-
tiam a diua Voluntate, l. talis virtualis pcessio est
virtualis eductio, l. creao virtualis; et 1.a neg. si
diua volitio virtualiter educeretur a diua Voluntate
virtuali eet acciens, cy adueniret diuae naz. ij con-
stituta in actu; nec 2.a q.a diua Volitio n. pduc.
ex nihilo, sed diua Voluntate; g.o
3.o pbr. ans.
q.a si diua volitio virtualiter pcederet a Volunte, etiā reci-
peretur in ipsa, nā actus vitalis, sicut petit procedere a prin-
cipi, ita recipi in ipso; sed repugnat, q.d diua volitio vir-
tualis recipiatur in Voluntate diua alias diua Volun-
tas erit pōa pabula virtualis, i. subiectum virtuale volitionis.
g.o
Cmo si diua volitio reale diceretur a Volunte
et ab ipsa procederet, etiā realiter dependeret a diua Vo-
luntate et realiter in ipsa reciperetur, et diua Voluntas est
pōa pabula, et subiectum realiter receptivum diuae volitionis: g.o si diua
volitio virtualiter dicitur, et virtualiter procedit a Voluntate l. ver.
ab ipsa virtualiter dependet, et in ipsa virtualiter recipitur,
et Voluntas est pōa pabula virtualis, et subiectum virtuale recep-
tivum volitionis.
R. ā ans. ad 1.a pbaz g.o n. neg. virtualis elicientia in Deo est virtualiter existens et a
ratio. cognati diua volitio, ut procedens a diua Vo-
luntate p.o mod. actus vitalis, l. aut hoc tantu sit

in Deo, liger datr virtualis elicientia, et processio volitiois a Voluntae; ideo autē ñ datr sententia, qua dicamus volitioē dependere a Voluntate, ẽ talis volitio eritems āse, ab omni dependentia liberē, unde processioē volitiois à diua Voluntae debemus intelligere ad modū quo vna psona procedit ab alia sine illa dependentia, ac proinde, quamuis in Deo detr virtualis elicientia, et processio, ñ tamen datr dependentia verius prāti dicti ab alio.

Ad 2ū 9º maior sicut enī processio diuarū psonarū nec ē eductio, nec creao, sed pfectissima processio infinite superans creatioē et eductioē, ita virtualis processio diuæ volitiois à Voluntae ñ ē virtualis eductio, nec creao, qa enī diua (vt ait D. Tha q 10 art 1º ad 9) comprehendi à nobis ñ possunt, conuenientius nobis significantr p nomina communia, quæ aliquid indefinite significant, quā p nomina spealia, quæ definiterē spes exprimunt. Vnde conuenienter datr in Deo virtualis processio, et virtualis elicientia, quæ sunt nomina communia, ī significant congrue vº virtualis eductio, l. creao, quæ significant spes determinatas processioē claudentes in suo cōceptu essalī impfectioē.

Ad 3ū 9º maior virtualis receptio sonat impfectioē, vnde Deo attribui ñ debet, et ad pbaē resp. qd actio vitalis accidentalis petit recipi in ipsa pōa, qa ñ potīt pōam intrīnsece actuare, nisi in ipsa intrīnsece recipiatr; actus vero vitalis, qui ē substa completa, et p se subsistens, qualis ē diua volitio ñ petit recipi in pōtia, sed ipsā intrīnsece actuare p identitatē reale, et includitr in eius essali cōceptu.

Ad confirmaē 9º cōsequ, nā realis distio, et processio volitiōis à Voluntae ñ ē nec est, nisi volitio sit effectus Voluntatis, et actiens illius, et ē quod

sequ: affert dependentiã et receptionẽ imperfectionem etiam imperfec-
tionẽ; i virtualis a° elicientia, et processio volitionis a volun-
tate ei facit, qd diuina volitio sit effectus virtualis, aut
virtualiter actiens, aut virtualiter dependeat et recipiat a°
in diuina voluntate; ergo hæc nomina actiens, effectus, de-
pendentia, et receptio in suo æquali conceptu dicunt imperfectionẽ.
Unde ab ipsa purificari nõ possunt p additum virtualiter,
nisi valde metaph. sermones, et quamuis fugiendum a
ab improprijs et metaphoricis terminis signatis, ideo illis nomi-
nibus nõ est utendum in Diuinis; nomina vero processionis, eli-
cientiæ et dictionis, in suo æquali conceptu nõ dicunt imperfec-
tionẽ, sed abstrahunt a perfectione, et imperfectione, et p additum
virtualiter purificantur ab imperfectione ad significandum perfec-
tionẽ, ac proinde ipsis congruenter utimur in Diuinis. Sed
instabis Diuina voluntas dicitur virtualis causa vo-
litionis; [illegible] volitio diuina dicitur virtualis effectus; ergo causa
et effectus sibi correspondent. ==== R. qd aliqui Thomistæ
[illegible] hanc objectionem nolunt in Deo concedere
virtualem elicientiam, necnon causam verum attributorum, nec in
uno attributo causam alterius; sed asserunt unum esse causam a
priori verum alterius, et causam nõ in essendo, sed cognoscendo. Alij
vero causam virtualem admittunt 1° q. causa in suo signato
intro nõ dicit imperfectionẽ, et quamuis connotet imperfec-
tionẽ ex parte tui, hic effectus ab hac imperfectione purificatur p ad-
ditum virtualiter, nec ex eo qd causa, et effectus sibi correspondeant, se-
quitur concedendum in Deo causam effectus virtualis, nam [illegible]
[illegible] causa virtualis; ergo [illegible] effectus in suo intro signato
dictionem perfectionis, nõ vero [illegible]; et quamuis prius et prin-
cipium sibi correspondeant concedimus verum diuina principium prius
alterius; et tamen ut docet D. Thom. nõ est intelligendum

folio 180

concedendum esse privatum ab alia, quia omne privatum aliquam im-
perfectionem importare videtur.

Secunda pars dubii.

Quantum ad 2um 1a sententia asserit divinam Voluntatem, et divinam
distinctionem volitionem, et per rationes suas Doctores inadaequatos tamquam
attributa ita Illustrissimus Araujo hic dub 2. Magister Michael Al-
biro S. Alarcon disp 4. Secunda asserit Voluntatem divinam, et voli-
tionem divinam non esse duo attributa adaequate, et per ras distinctas, sed esse
unicum attributum habens duo munera inadaequata Voluntatis,
et volitionis, quorum unum a priori alio sed ras inadaequatum
ad dictum esse divina nostra innata, et intellectuatas, et in ordine
Operum ad, et conceptuum ita aliqui Thomistae prosequentes
Caprioli in 1o dis 35 q 1 art 7 ad argumenta
Aureoli. Suarez disp 30 metaph sec 15 numero 113, et
beida hic disp 60 a sec 1a.

Decisio, et resolutio huius dubii difficilis est, ergo suppono, quod volitio divina, et Voluntas
non distinguuntur penes Opera explicitos, in quo utriusque
authores conveniunt, asserere quod distinguuntur per ras adaequa-
te, vel inadaequate, videtur voluntarium, et solum dependere
ex diverso modo apprehendendi perfectionem divinam Volun-
tatis. Ante apprehendentes, quod Voluntas est uni-
ca, et simplex habitus actus puri in linea volitiva cu-
dum intelligere inadaequato volitionis, et Voluntatis, Ideo
asserunt quod Voluntas divina, et volitio non distinguuntur adaequa-
te. Apprehendentes vero divinam Voluntatem intra lineam pu-
ri distinctionis, et videtur volitionem esse perfectionem independentem
a Volitione, ideo asserunt distinctionem adaequate a volitione di-
vina.

Quod amplius constat, ex eo quod Authores utrius-
que conveniunt in eo, quod quodlibet praedicatum divinum debet
infinitum, et continere omnem perfectionem in sua linea, et ideo
divina Voluntas continetur non tantum essentiali omni perfectione
possibili in sua linea; sed terminationem in infinitum
lineis. ergo Authores 2ae sententiae asserunt Voluntatem et volitionem

aliud pertinere ad eandem lineam volitiva, ac proinde
dividi per volitiones, et voluntates, tamquam per conceptus
inadaequatos eiusdem lineae. At vero non sufficienter di-
ceo volitivam non esse unam solum speciem athomam, sed dividi
in plures lineas speciales, et voluntates et volitiones pertine-
re ad diversas lineas, aliud prius volitivi aliud actua-
lis volitionis, et consequenter dicto adaequate, stante attribu-
ta pertinentia ad diversas lineas speciales, quod autem linea
volitiva debeat esse una solum species athoma, vel solum generica,
in quo est tota dificultas videtur reduci ad diversum mo-
dum concipiendi, et dividendi praedictam lineam, et prout unusquis-
que apprehendit ita loquitur in hoc dubio. Sed re
omnino voluntaria relinquatur decisio huius dubii
observandum est, in quo differunt distinctio rationis adaequata, et inadae-
quata. Ubi plures asserunt distinctionem rationis adaequatam, quae habet
pro fundamento distinctionem virtualem inter extrema distincta, et inadaequa-
tam esse, quae non habet fundamentum intrinsecum in ipso obiecto, et consequenter non reperitur
inter extrema virtualiter distincta, sed solum habet fundamentum in nostro modo
imperfecto concipiendi in obiectis creatis, ad quorum instar concipien-
tur divina praedicata, unde distinctionem rationis adaequatam dicunt esse distinctionem
rationis ratiocinatae, et distinctionem rationis inadaequatam esse distinctionem rationis ra-
tiocinantis. Ex quo provenit, quod plures Authores apponunt
in Deo distinctionem rationis adaequatam inter voluntatem et volitionem in-
ter alia quae divina praedicata, solum sumunt pro medio, quo a ratio-
praedicata distinguuntur virtualiter, et distinctione rationis cum fundamento in re. Sed
nec modus distinguendi has distinctiones non est sufficiens; nam inter concep-
tus inadaequatos est distinctio virtualis, et rationis cum fundamento in re, et
constat in immaterialitate et intellectualitate, cum enim intellectualitas 1a p. q. 14 art. 1o.
a priori demonstretur per immaterialitatem, ut communiter tenent Thomistae,
et inter utramque debeat esse ordo prioris, et posterioris cum fun-
damento in re; sicut tamen illae inter duos concurrentes ad unum de-
monstrationis obtinent sententia rationis cum fundamento in re, cum pertineant

ad oēm legem; ordo autem prioris, et posterioris eius fundamentum in re secum affert distinctionem rationis cum fundamento in re; ac proinde inter immaterialitatem, et intellectualitatem est distinctio rationis cum fundamento in re, et cum tale fundamentum sit distinctio virtualis etiam inter predicta extrema solum inadequate distincta est distinctio virtualis. Similiter inter conceptus esse, et naturae, qui solum inadequate distinguntur est ordo rationis cum fundamento, nam unus conceptus potest demonstrari per alium, sicut una ex definitionibus animae demonstratur per aliam. Similiter etiam in divinis conceptus in, seu per hypostatica constituentis supponitum, seu personam dicitur ut prius cum fundamento in re, quam conceptus ad qui solum ratio supponit procurare, et hoc supponit personam generantem jam constitutam; ergo distinctio rationis etiam inadequata habet fundamentum in re, et consequenter inter extrema virtualiter distincta. Ex quo sequitur quod licet inter divinam voluntatem, et volitionem esse distinctionem virtualem, seu rationis cum fundamento in re adhuc non infertur quod distinguantur adequate, nam restat probandum, quod illa distinctio virtualis, et rationis sit inter duas formas adequatas constituentes duo attributa, et non precise inter duas formalitates, seu munera inadequata eiusdem specie, et attributi, ex alio vero capite oriundo diversitas inter distinctionem rationis adequatam, et inadequatam quoniam maxime inter extrema, quae solum distinguntur quoad explicitum, qualia sunt talia divina predicata. Pro quo observandum est quod omne divinum predicatum includit aliud in suo essentiali conceptu, et ab illo non potest obtinere praescindi, sed solum distinctio quoad [illegible] ex duplici capite potest provenire 1.º ex ratione communi actus [illegible] ... [illegible] ... et ideo quodlibet predicatum divinum essentialiter includit alia perfectiones. Sed potest provenire ex proprio, et formali conceptu cuiusque praedicati divini, et non solum ex ratione communi actus puri, sicut ratio propria rationis divinae non solum ex ratione actus puri, sed ex [illegible] et formali conceptu includit rationem esse, et similiter immaterialitas ex suo formali conceptu includit intellectualitatem, et conceptus ad [illegible] includit conceptum in, quod autem unum praedicatum divinum includentia

ex vario conceptu pot provenire, & ex proprio conceptu ac
maiori cum Deo et Creaturis, sicut ipsum formatur substantialis
ex conceptu suo analogo includit imperfectionem, & ex pro
prio conceptu formali et formali abstractus, quarum omnes in Deo
reperiuntur perfectiones simpliciter simplices cum omni puritate
et perfectione, quam habent ex suo conceptu formali; ita ut omnis
perfectio sit abstracta et infinita, et illimitata in statu per
fecto suo, quo solo in Deo. [illegible] Dicendum est quod illa perfectiones in Deo
distinguuntur ratione adaequate, quia licet se includant implicite, hae
tamen includuntur et conveniunt illi ex suo formali conceptu, sed ex
ratione cum actu formali sunt infiniti, qui ideo se includunt in pro-
prio ex ratione cum actu formali, sed ex proprio, et quasi ipso conceptu
distinguuntur solum inadaequate; et ideo est quod attributa solum distin-
guimus in Deo attendendo ad proprium et formalem conceptum cuius-
cumque. Unde illae perfectiones sunt attributa dicta, quae
habent rationes formales distinctas, etsi possent definiri per se et de
proprio conceptu haberent distinctas definitiones, nec una perfectio in-
grederetur definitionem alterius; sicut ut componentur duae pro-
positiones. Quia ex proprio et formali conceptu non includit aliud, ergo
in definiendo unum non poneretur in alterius definitione, ac proinde
de habent rationes formales proprias adaequate distinctas, et ideo sunt
attributa distincta, quod vero proprius conceptus unius potest in-
cludere aliud [illegible] [illegible] unius non est totali-
ter diversa a ratione alterius, ergo tunc deberet ingredi definitionem
alterius, cum ratione dicti [illegible] ex parte sua [illegible] definitione;
ac proinde [illegible] [illegible] [illegible] Deo dicti ratione adaequa-
ta, sed praecise per conceptus inadaequatos. [illegible] [illegible] prima
difficultas [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible]
[illegible] includant implicite [illegible] ex [illegible] actus [illegible]
infiniti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et spem [illegible] [illegible]
affirmative [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] [illegible]

conceptu proprio; sed quod est actus purus semper continet in se omnes
includit omnes perfectiones possibiles communicabiles; ergo quatenus ex proprio
conceptu est actus purus continens volitionem includit ex vi proprii conceptus
omnes actualitates et perfectiones possibiles pertinentes ad lineam volitionis
sed divina volitio est quanta actualitas, et perfectio lineae volitionis; ergo ex
proprio, et formali conceptu voluntas divina includit formaliter volitionem
et conceptus solum inadaequate distinguitur ab illa.

Confirmatur: Voluntas divina ex proprio conceptu excludit omnem imperfectionem ex proprialitate con-
sistente perfectio simpliciter simplex; sed non excludere omnem imperfectionem
idem proprii conceptus, atque divina volitiones includere in vi proprii conceptus;
ergo divina voluntas ex vi proprii conceptus includit volitionem. Minor probatur:
si divina voluntas esset quae non actus purus, non includeret vo-
litionem, talis quae actus purus non excluderet omnem imperfectionem.
Si divina voluntas ex vi proprii conceptus non includeret volitionem
talis proprius conceptus non excluderet omnem imperfectionem. Sed conse-
quentia: conceptus per se actuabilis est potentialis, et imperfectus, cum non includit
in conceptu implicite includat proprium actum, et formam conceptus; sed
voluntas est per se actuabilis a volitione, et ab actu secundo pro-
prio; ergo si ex proprio conceptu non includeret volitionem, conceptus ex vi
proprii conceptus non excluderet omnem imperfectionem.

Explicatur hoc:
imperfectio est in conceptu attributorum non includere implicite actum, et
hanc imperfectionem tollit ponere per actum excludentem omnem imperfectionem
sed in divina voluntate tamen ratio actus puri, quae dat ei omnem
perfectionem voluntatis excludit omnem imperfectionem; ergo quod divina
voluntas non habeat praedictam imperfectionem, et quod includat in suo
conceptu formali volitionem provenit non solum ex conceptu communi actus
puri, sed ex proprio formali conceptu divinae voluntatis.

Dicendum tamen est voluntatem divinam non includere volitionem ex vi proprii
conceptus, sed ex ratione actus puri, et conceptus quo distinguitur inadaequate
a volitione divina.
Voluntas ex proprio conceptu formali solum petit includere
perfectiones, quas ille conceptus abstractus dicit formaliter, sed quod
conveniat divinis perfectionibus ex puro conceptu formali, sed quia
sunt in Deo, conveniunt illis ex conceptu actus puri divini, non
ex proprio, et quasi specifico conceptu; sed voluntas considerata

p(er) abstractas fra[illegible] n(on) p(otes)t includere volitiones, sed praecise
o(mn)ino p(er)fectiones nobiles intra lineam p(ro)p(ri)am volitio, i(d est) vir-
tus ipsius ad amandum obj(ectum) in(fini)te bonum q(uan)tum ama-
bile, itaut n(on) volitio [illegible] inducatur. q(uia) Volun-
tas, et volitio continent [illegible] p(er) abstractionem formalem
habent distinctas [illegible], etiamsi ponantur in actione alte-
rius, nisi [illegible] in obligatione ~~et de [illegible]~~ q(uia) Vo-
luntas ex vi p(ro)p(ri)i (con)ceptus formalis n(on) includit volitiones, sed
solum ex (con)ceptu [illegible]. q(uia), i(d est), talis volitio est intrinseco Deus,
et ipse Deus.

Dices ad 1(um): Voluntas abstracta abstracte
formali n(on) solum debet abstrahere a [illegible] et [illegible]
ut p(ro)p(ri)e [illegible], sed etiam debet praescindere a [illegible]
tate in ordine ad volitionem [illegible] debeat praescindi ab omni imper-
fectione, et Voluntas [illegible] praescindi a [illegible]
ad volitionem, nisi ipsam in suo (con)ceptu p(ro)p(ri)o formaliter includat.
Sed
~~q(uia) Voluntas ex vi p(ro)p(ri)i (con)ceptus formalis n(on) p(otes)t praescindere ex-~~
~~[illegible]~~

a vera pog volitu neffedqd est hac pog ad aliaq tips
tios ptinentes ad lineq volitq; ni 2° pt excludunt poalita
tes talisqueq pfectios alicuius, sic ptinentis ad alias
seq l, tales qualis est volio, qui ptinet ad lineq volis
volitq; sed ad lineq actus.   Sed opta adv: exempli
ma volitq, qui stacluerit prima buta, sicut Voluntas
et Volio; tu tamen pt includere attributa ex vi ppri de
tum voluntatis et stat arbitrij, sed solq ex optu lelecta
tur; at prouinde ex vi ppri optus ni excludunt poalitas
ad attributa, sed solq ad pfectios ptinentes ad alia lineq
quidq dicendq de Voluntate vero volio.   Ru et ad attri
buta, et diua naa ptinent ad diuersas lineas; Voluntas
vero et volio ptinent ad eandq lineq voliq. Sed in
tis facit hec solutio, qd linea volita ni includit Volun
tas et volitq; est una, sicut spes athomq etiam in creatis,
Vnde est in Deo linea volita est una, sicut spes athomq
potius debere pbari a Patris, qui sa[illegible].   Ey etiq qa
prius radale volendi etiq ptinet ad lineq voliq; nam in
quabet linea operatiua debet esse prius radale, primq, et
et tamen prius radale volendi, qd est diua naa, ni
ex vi ppri ceptus ni claudit potius primq volen
quiq voliq ex eo qd Voluntas et volio ptinent
ad lineq voliq ni infertur voluntas ex vi ppri cep
tus includere volitq.   Ey etiq qa ni tiionis attri
impfectios est actuabila pfectios diuersq lineq qui
eiusdq; et tamen naa diua ex vi ppri ceptus ni ex
cludit pog ut actuetur pfectios diuersq lineq, sed
cui ceptus actus puri, qa diua naa ex ppro ceptu
quamuis dicat pfectios simpl simplicit, ni tamen pt
includere attributa: g ex eo qd Voluntas diua
ex ppris ceptu multq dicat simpl pfectios ni videtur
debere includere volitq, et pote excludere poalitas

abipsa.

Denique pbr ans; q. Voluntas diuina ex ppio Decreto includere volio, et Deger nec excludere pravitas ad ipsa ex vi ppriij Decreti: q. pbr ans; tm Voluntas diuina virtuali adequate disti a iustitia, et misericordia, et ab aliis virtutibs moralibs, existentibs in diuina Voluntate; sed huiusmoi virtutes ey ei sint hitus, sit actus Di diuy Voluntis, etiam totales volitiones virtualiter adequate distj, et a diuina Voluntate; q. diuina Voluntas ex vi ppriij Decreti ei posit includere actj Dej volitionis. == Et idj etiā argutū in 1a. tribuente Virtualiter adequate actj libery diuj Voluntis ab actu naturalj, nam saltz vnus ex illis deberet virtualiter disti adequate a diuina Voluntate alias ei differenti, sed cent Deptus partialis Detrimentes Voluntas diuj, ac proinde solū inadequate differenti interre. Respont aliqui ey Salmant. hic dub. 2 q. in diuina Voluntate, etiā volitio vniuersalis totius Bonitatis diuj sub rae vniuersali, et indetrata quy volio ei disti virtualiter adequate a diuina Voluntate; sit etiā alie volitiones partiales trati ad diuy bonitas ei sub totj rae bonitatis; sed sub aliqua detrae, vt actus misericordie ad diuj bonitj trati vt e ra sublevandi miseriam alterius, et actus iusti trati, ad eandj bonitas vt e rao tribuendi vnicuiq q. ipsi debetr, et hy volitiones partiales virtualiter distinctj, et eliciuntr a diuina Voluntate, et volitione vniuersali, quy e ipsa Voluntas sine dist. virtuali. Aliqua inuiectio, nec in hoc e q. Volio vniuersalis et partiales ptinent ad diuersas trati

creaturas volitas; suffert quod non trahat eas ad aliam lineam superiorem
quia pertinent ad lineam volitam, quia non excludunt perfecti-
ones ad aliam perfectiones aliorum quae pertinent ad aliam
lineam, lineam qualitatis volitio; quia ipsa pertinet ad lineam volitam
volitam, sed ad lineam actus. Sed oppositum exemplo
creaturas, quae non trahunt per attributa, sicut voluntas
per volitionem, et tamen potest includere attributa ex vi proprii con-
ceptus deitatis per rationes abstractas, sed solum ex conceptu deitatis
per ... at proinde ex vi proprii conceptus non excludunt qualitates
ad attributa, sed solum ad perfectiones pertinentes in ... lineam;
quod idem dicendum de voluntate respectu volitionis. Respondetur: deitas et attri-
buta, et divina natura pertinent ad diversas lineas; voluntas
vero et volitio pertinent ad eamdem lineam volitam. Sed contra:
... facit haec solutio, quia linea volitiva non includit volun-
tatem et volitionem, quae est una solum species atomica, et est in creatis;
unde idem in Deo linea volitiva natura solum species atomica
potius debere probari a ..., quam supponi. Item etiam quia
principium radicale volendi etiam pertinet ad lineam volitam, nam in
qualibet linea operativa debet esse principium radicale, primum, et ...
et tamen principium radicale volendi, quod est divina natura,
ex vi proprii conceptus non claudit principium primum volendi
ipsam volitionem. Ex eo quod voluntas et volitio pertinent
ad lineam volitam, non infertur voluntatem ex vi proprii con-
ceptus includere volitionem. Item etiam quia ... ...
imperfectiones esse actuabile per perfectiones diversae lineae quam
eiusdem; et tamen natura divina ex vi proprii conceptus non ex-
cludit eas, ut actuetur per perfectiones diversae lineae, secundum
conceptus actus puri, quia divina natura ex proprio conceptu
quamvis dicat perfectiones simpliciter simplices, non tamen debet
includere attributa; quod ex eo quod voluntas divina
ex proprio conceptu nullas dicat imperfectiones, non ... debeat
debere includere volitionem, et potest excludere potentialitates

abipsa.

Deniquepbi ans; q. Voluntas diua ex-
prio Decreta includ. volios, et Dger nec excludere pva-
litas adipsig ex vi ppsij Decreti. q. pbr ans; ng
Voluntas diua virtuali adequate disti a iustitia,
et misericordia et ab aliis virtutib moralib, exis-
tentib in diua Voluntae; sed huiusmoi virtutes
ay ni sint hitus, sz actus Di diuy Voluntis, etia-
tesales volioes virtuater adequate disty, et a di-
ua Voluntae; q diua Voluntas ex vi ppsij
Decretus ni fit inclusus acty ey volioris. = Fit
idy etig arguty inss. tintente virtuates adg-
quate acty libery diuy Voluntis ab actu naiio, ng
Saltz vnus ex illis deberet virtuats disti adequate
a diua Voluntae alias ni disterenti, sed erunt [illegible]
partiales. Dtauentes Voluntay diuy, ac proinde soly
inadequate disterenti inter se. Respont aliqui
ey Salmant hic dub. q. in diua Voluntae,
eté volio vniales totius bonitatis diuy sub vae
vniali, et indeterata quy volio ni disti virtuates
adequate a diua Voluntae; sz etiq alie volioes
partiales trat ad diuy bonitay ni sub toty vay bo-
nitatis, sed sub aliqua detrae, vt actus misericordie
ad diuy bonity tratr vta vae sublevandi miseriq
alterius, et actus iustr tratr ad eandq bonitay vt
ipso tribuendi vnicuiq q. ipsi debetr, et hy vo-
lioes partiales virtuatr distincti, et eliciuntr a
diua Voluntae, et volire vniali, quy e ipsa Volunta
sine dist virtuali. Alijqui insto tectio, nec in hoc e q.
volio vniali et partiales ptinent ad diversas [illegible]

et Voluntas p(er) volit(ionem) unialem propinquo [illegible] inactu

Q.ⁿ [illegible] amor ad volitionem partialem. Sed ex hac

solue [illegible] volitio [illegible] nec [illegible]

inde ad Voluntatem ex vi proprij conceptus non [illegible] includere

actuales [illegible] possibiles [illegible] volitiones, ac [illegible]

[illegible] totum [illegible] Sed [illegible]

[illegible] ex vi proprij [illegible] Voluntatis et [illegible]

[illegible] volitiones sed [illegible] volitiones [illegible] et [illegible]

[illegible] diversas [illegible] volitiones [illegible]

[illegible] et misericordiae [illegible] diversas [illegible]

[illegible] volitiones. Q.ⁿ [illegible]

Denique [illegible] solutio, [illegible]

[illegible] a Voluntate [illegible]

[illegible] quae non solum repugnat [illegible] Voluntatis [illegible]

[illegible] conceptus, sed etiam ex parte [illegible] modi [illegible]

[illegible] inter actum [illegible] Voluntatis ad [illegible]

[illegible] volitiones [illegible] quamvis [illegible] volitio [illegible]

[illegible] et proprij [illegible] sicut [illegible]

[illegible] tamen volitio non est actuabilis [illegible]

est actus [illegible] Voluntatis, inactuabilis [illegible]

[illegible] volitionis.

Per sequelam [illegible] juxta [illegible]

[illegible] vitale [illegible] actuabile [illegible] actus [illegible]

[illegible] ex vi proprij conceptus non [illegible]

[illegible] Authores [illegible]

[illegible] ex vi proprij conceptus non includere [illegible]

[illegible] et Voluntas volitiones, sed [illegible]

[illegible] bonitatis [illegible] proprij [illegible] vitale [illegible]

[illegible] misericordiae, et actuabilis [illegible] quae tamen non

includit ex vi proprij conceptus, sed ex [illegible] actus [illegible]

[illegible] talis volitio [illegible] bonitatis [illegible]

[illegible] actus misericordiae, ac [illegible]

poalitas quæ negat Dñi n.º diuinj Volunti
Qualitr ad liori aliqj

d Ad frontj Dna resp.
actus purus in ab[str]actu generis ẽ absolute et
propriẽ actus purus, nõ actu tā rarũ, ad ex
vi propria Dñas nullj habet admixtũ poq
alicujus illa pura excludit, ac proinde Volunta-
tis actualis, æq perfectiones sunt in linea sobiy . et
actus purus in ab[str]acto genere, quamuis non sit
puras ad perfectios in te[rmi]no [?] vel [?] talis habere suis perfectio-
nem habere admixtũ poq ad perfectios sobiy
[illegible]; inde in hac coa. Voluntas ẽ actus pu-
rus in linea volitia ex vi proprij Dlnis; quo ẽ ac-
tus purus ad ang. a te[rmi]nio ad circunstribitur
... ab alienatione ab alienatione ad dicto supra
... sicut supra: Hinc ad argumentum ... quemo
... supposit., Voluntas diuina ...
... voliuj, quaremos talis linea ...
... voliuj, poq volios ... in linea volitia delitata
ad virtuj Voliuj cadat eo. Voluntas quo diuina contrali-
neq dicitur Voliuj ẽ actus purus continens omnj perfectios
possibilis in tali linea, nõ ... virtus ad amandum ... omne
bonum amabile ẽ ... continet ex vi proprij Co-
... perfectios, nõ hoc pertinet ad aliq lineaj ...
Ad ad confirm. q. Voluntas diuina ex vi proprij
Dlnis sicut excludit praalitas pertinenty ad lineaj ...
... voliuis, ita excludit etiã omnj imperfectios in li-
nea ... Voliuj, ad ... ex vi proprij De-
... realis ... abstras ... et in praie, q. ẽ perfec-
tio simpliciter simplex, ... hæc perfectio posset dici ...

[illegible] [illegible] [illegible] formali [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] perfectio [illegible] simplex in creaturis est [illegible]
[illegible] ex [illegible], in Deo vero caret [illegible]
perfectione, [illegible] tamen dicta, quae imperfectio [illegible]
[illegible] [illegible] linea [illegible] perfectio [illegible]
ex [illegible] [illegible] [illegible] quibus Deo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad alias lineas [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] formali, sed [illegible] est in
Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
linea. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicto [illegible], Voluntas diuina [illegible]
[illegible] [illegible] perfectior [illegible] [illegible]
[illegible] linea [illegible] [illegible] volitiua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], quod voluntas ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in tota linea volitiua, sed [illegible] linea [illegible]
[illegible]. Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Voluntas
diuina ex [illegible] conceptu non excludit formalitas [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] conceptus non excluditur
[illegible] imperfectior [illegible] tamen formalitas, et [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] actu puri, sicut [illegible]
[illegible] diuina [illegible] [illegible] [illegible] diuina [illegible]
[illegible] [illegible] — Ad 2m [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] voluntas diuina ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non tamen [illegible] excludit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], sed ex [illegible] [illegible] actus puri.

3a pars dubii

Quantum ad 3m an, i, diuina Voluntas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

... dari in Deo Voluntas ... pos. etractiu [illegible] Authores autem concedentes in Deo virtutem volitivam [illegible] [illegible]quate distinctam a volitione negant in Deo Voluntatem etiam ... pos. et [illegible]. Authores vero concedentes Voluntatem virtualiter adequate distinctam a volitione concedunt etiam in Deo Voluntatem ... pos. etractiu [illegible]. Sed quia quaestio e denomine breviter dicendum est quod attenta prima significatione pos. etractiu [illegible] Voluntas divina necessario [illegible] actus [illegible] attenta vero secunda significatione pos. etractiu [illegible] qua habet ex viri Gregory Voluntas divinae poa etractus [illegible].

Pro explicatione huius dubij observandum est D. Thom. ... Gent. cap. 1o et q. 1a de pot. art. ... ad 13. et 14. ... q. 25. art. 1o. ad 3. et q. 41. art. 4. ad 3. ... quod potentia activa est principium agendi aliud (ut dicitur 5 metaph.) ... Unde potentia ... distinctionem importat a principiato. Unde potentia ... distinctio dicitur a principiato ... proprie est principium ... dist. realiter a principiato. Unde potentia proprie est principium ... Unde si quo agens producit aliquid a se realiter distinctum ... potentia realiter distincta ab actione et termino producto tunc habet ... vera ... actionis ... effectus ... identificatur ... actione ... realiter distinctum ab effectu tunc habet rationem ... resp. effectus, ... actionis ... ... actione ... termino producto, tunc nullo habet rationem potentiae ... prima significatione. Unde cum divina Voluntas identificetur cum sua actione et termino amato ... volitionis ... dicitur aliquis ... proprie rationem potentiae significatione ... attenta; attamen divina Voluntas ... est principium quo ... provisionis ... Sancti ... modificata

relae seiunae, sic vae prog spirans haec prie [illegible]
i pdutti, qui e Sp. Sanctus [illegible] vere Spirans [illegible]
qst ab spiritu Sancto dictr reatr rae delat [illegible]
rationis, quq importat in obliquo ab actioe [illegible]
rana nec rae recti nec obliquis reatr dictr. [illegible]
enim Gregorius pra signat [illegible] soly priy, a quo aliquid rea-
liter pcedit, sed etiam priy virtuale, a quo aliquid pcedit [illegible]
ary mory [illegible]piendi. Unde cy Voluntas diua sit priy vir-
tuale, a quo sdy mrg [illegible] diua volio pcedit, [illegible] dictis,
[illegible] attenta seda signae diua Voluntas [illegible] diua [illegible]
voliua; et constat a simili adducto a [illegible] [illegible]
de pra, de actioe, quq in 1a. signae signat acty [illegible]
parte rei pcedentis a suo prio; Unde cy actio diua a suo
prio reatr n pcedat, sed identificet cy illo, [illegible] actio diua
n e prie talis attenta 1a. signae actiois, [illegible]
[illegible] actiois extensy e ad signa[illegible] acty 2y [illegible]
[illegible] solis pcedentis a suo prio, et sdy mry mory in-
tellendi; ideo in 2a. signae [illegible] Deo actio [illegible]
tamen ory, a quo intellio actio pcedere, [illegible]
vitalis sit pra [illegible] Deo prog [illegible]
tiois et volitiois. 1.
Similiter etia e dicendi [illegible]
[illegible] in 1a. signae actus 1us signat acty reatr pre-
dentis acty 2y, et [illegible] signat acty reatr dicty [illegible]
2o. [illegible] realis prioritas [illegible] pcedentia [illegible]
n potest reperiri. Unde in hac signae diua Voluntas
[illegible] actus 1us et 2o. in 2a. signae [illegible] 1us signat acty
soly virtuater pcedentis et [illegible] mory intel-
[illegible] pcedentis acty 2y, et [illegible] hac [illegible]
[illegible] actus 1us.
Observandy e q. ultra istq signa-
[illegible] 1us signat acty separabilis ab actu 2o. etsi [illegible]

cognitionis actus 1us in Deo est amoris, iuxta ex-
plicat Caiet, et sic hac signae Voluntas divina sit
actus 1us [illegible] in utroque spectati sine actuali relatione,
quamvis actualis relatio possit esse sine [illegible] [illegible]
ad Creaturas.

Sectio Tertia. [illegible] 1o. 2o.

Gen[illegible] [illegible] ad Voluntas est in Deo, et
[illegible], sed sit actus, a [illegible] [illegible]
Deo Voluntas primus pos. Resp. ad [illegible] [illegible] lo-
quitur de pos in 1o signari, beatitudinis sive [illegible] prin
a quo aliquid procedit realiter, et sic negat Voluntas
esse pos [illegible] relationis, [illegible] [illegible] sit pos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
di clare [illegible] locis [illegible] in 1o [illegible] loco negat [illegible]
[illegible] Voluntas sit pos, idest, Voluntas habens esse
[illegible] respectionis, non negat pos volitionis [illegible] [illegible]
[illegible] picndi, quae semper [illegible] actu 2o.

La Etsi inquies an
[illegible] signao pos [illegible] [illegible] [illegible] volunt-
sit gloria [illegible] [illegible] [illegible] Resp. ad [illegible] signao
[illegible] suo proprio [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] pos [illegible] fuit [illegible] [illegible] Voluntati [illegible]
[illegible] ad [illegible] pos volitionis in modo [illegible] picndi
[illegible]. Sed postquam [illegible] Theologi [illegible]
do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], idest prius virtualiter [illegible]
praedicta signao e [illegible] [illegible] Theologi habent pote-
stas ad [illegible] voces ad signandum. [illegible]
ex [illegible] Theologi actionis proprie signatarum vir-
tualiter procedentes a prio [illegible] hac [illegible] [illegible]
varia loca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in 2o.

... Similiter dicitur 1º ait qd Deus per suam essentiam ... do ... cogitationes intelligendi, et volendi; atq ... alius ait 1º ad 19 concedit in Deo ... ne abstractiones ... ipsa identitas eadem proprietate ... dicimus in Deo ... identitas ... suo proprio.

Dubium IV.

Utrum Voluntas diuina, et volitio pertineant ad constitutivum metaphysicum naturae, et essentiae diuinae.

Certum est quod Voluntas et volitio diuina pertinent ad physicum constitutivum Deitatis, sicut omnia praedicata tam absoluta, quam relatiua existentia in Deo, quae ad physicum constitutivum pertinet quidditas ... ex se; cum autem omnia, quae sunt in Deo, sint ipse Deus, ... pertinent ad physicum eius constitutivum. Unde difficultas solum de metaphysico constitutivo procedit, in qua ... praedicatum, qd ... in Deo sicut ... radix aliorum dicitur metaphysicum constitutivum, et ... differenter loquimur de metaphysico constitutivo naturae, et essentiae ... quia iuxta ... constitutivum ... sicut essentia ... 1º praedicatum, quod est radix aliorum, et ... constitutivum naturae quod est 1ª radix omnium proprietatum, et operationum ... natura debet esse 1º praedicatum diuinum, aliàs non esset 1ª ... radix ... supponeret aliud prius, et praedicatum, in quo radicari.

1ª ... asserit Voluntatem, et volitionem, et omnia diuina praedicata ... pertinere ad metaphysicum constitutivum esse diuinum, ita Albanes, ... disp. 3 metaph. sect. 16 num. 13. Martinus Perez ... 2º de Trinit. sect. 6 = 2ª ... asserit quod volitio ... pertineat ad constitutivum naturae. Voluntas tamen ... ... Dei, ... constitutiuum naturae diuinae, ... tamen ... prius ... ... amandi Creaturas, ita Arrubal disp. ... cap. 2 et 3. 3ª asserit nec Voluntatem, nec volitionem pertinere ad constitutivum naturae diuinae, sed esse attributa ab ipsa virtualiter ... quae ... dicta ... coeteri ... quos hic ...

Salmant. dub. 3. M. Michael dub. 4. Herice, et alii. Sed ut laboremus in quo observandum est ex doc. com. Suarez quod essentia diuina potest dupliciter sumi: primo ut est abstractum entis diuini: nam sicut abstractum entis nominaliter sumpti est essentia, ita abstractum entis diuini est essentia diuina, quae est idem ac entitas diuina, et est praedicatum commune et transcendentale, unde sicut ens includit implicite omnia interiora, ita et essentia diuina transcendenter sumpta includit implicite omnia diuina praedicata tam absoluta, quam relatiua. Secundo sumitur pro more nostro quatenus dicit praedicatum speciale, quod est primum in Deo, et radix aliorum; in proposito autem non agimus de essentia diuina transcendenter sumpta; sed de ipsa considerata pro more nostro quatenus est primum praedicatum et radix aliorum. Secundo est notandum quod licet ens diuinum, seu essentia diuina transcendenter sumpta includat omnia praedicata diuina sicut ens creatum omnia entia creata, discrimine tamen quod praedicata creata [illegible] includuntur [illegible] [illegible] se includunt, [illegible] in toto [illegible] includenti [illegible] [illegible] sit [illegible] tamen haec [illegible] et transcendentis entis, seu [illegible] entis descendit [illegible] quare ad substantiam [illegible] essentia et essentia diuina taliter includit praedicata absoluta, ut omnia ipsa mutuo se includant [illegible] essentia diuina includit [illegible] diuina praedicata [illegible] [illegible] [illegible] transcendentis, sed [illegible] [illegible] actualitatis et perfectionis [illegible] entitas diuina est actus purus [illegible] modo infinito, ac proinde debet includere omnem actualitatem et perfectionem possibilem in omni genere et [illegible]. Unde cum [illegible] entitas diuina [illegible] cum omni sua perfectione [illegible] quodlibet praedicato diuino absoluto, [illegible] quodlibet praedicatum absolutum [illegible] [illegible] entis diuini includit omnia praedicata absoluta. Ex quo sequitur quod si [illegible] essentia [illegible] [illegible], etiam si [illegible] [illegible] quod [illegible] est ens diuinum et actus purus sic [illegible] [illegible] omnia alia diuina praedicata absoluta [illegible] [illegible] [illegible]

diuij, entitas ē q.a illud ptinet ad metaphisicam rei quae
n intellecto a intellectus ua talis rei; sed si intellectus
oibus diuini pfectionibus saltem implicite a intellectus [illegible]
diui, p modum actus diuini, dec intellectus ratio nam [illegible]
esse ē entitas diuina, et actus purus simpl. infinitus, cum
signum ē q.d si Deus conceptus naturae obtineret praecisiue ab aliqua
pfectione p possibile, s. impossibile poneretur in re sp. formaliter ipse
si esset actus purus, sed esset ipsa in ordine ad pfectionem
qua intellectus praecisus talis conceptus, q. voluntas, ...
tio; et omnes diuinae pfectiones ptinent ad esse eius diui
formaliter sumpt. et ad esse naturae diuinae quatenus ē entitas
diuina, et actus purus oibus modis infinitus. Si enim Auct. iuxta
hunc solum intentionem loquuntur cum illis [illegible]
[illegible] tamen difficultas ē aliunde, q. a Theologia
de Deitate metaphisica naturae diuinae, s. entitatis ...
diui nominat. Diuinitatis intelligentia ...
difficile naturae diuinae, p quod formaliter distinguit ab oibus aliis
gradibus ō ... cum quo ab aliis conuenit, ... q.
... ē Deitas, quae distinctio, ... q.a Theologi ...
... distinctio eius diuinae prout ... a nobis ...
nitur; ratio ... naturae diuinae ... ab aliis
generalibus diuinis, et ... si ... nominat propria ...
... q.a nomina significant propria ...
... ut docet D. Thomas et ... metaphisica ...
intellectus diuinae debet esse proprius ... ab aliis
... diuinis ...
... q.a ... Deus ...
... gradus diuini ... Deitas ...
... ratio diuina ptinet ad ...
... actus purus, et ens diuinum ...
... actum, et esse diuinum ...
... ab aliis ...

mos. Deus deberet [illegible] part. qa illlltat ad [illegible]
ir. [illegible] ptatis, [illegible] nar [illegible] tis dicis, & [illegible]
[illegible], in qua n dictis ab ibs aliis ptatis diuis.
Dices 2° e nec voluntas nec volitio diuia optinere ad
[illegible] istius diuis nag sed e attributa [illegible]
ab [illegible] dicta [illegible] D. 1. pbi de voliõe, q. a voliõ sup-
ponit nag diuã adequate cstituta, intellectus [illegible]
[illegible] aunali [illegible] lectios, q. [illegible] nesda nag diuig;
[illegible] pbi; diua volio [illegible] nag [illegible] supponit nag diuã ut
intellentes, sed nag diua ut intellectiue nag adequate cs-
tituta; [illegible] diua supponit nag adequate cstitutã.
pbi maior; q. a D. [illegible] in hoc [illegible] demonstrat
ee [illegible] D. [illegible] voliõs, q. e [illegible] cognitio boni, et [illegible] volio
supponit cognitioe, [illegible] nag diuã ut intellentes. Itaetia
pbi minor; q. a volio distr a cognitioe [illegible] volitus
[illegible] cognit. [illegible] intellectu [illegible] directi;
[illegible] volio supponit cognitioe [illegible] ipsa [illegible] etia
q. volio [illegible] qui [illegible] supponit cognitioe
[illegible] appetit [illegible] obiecti i-
nitu. [illegible] etia q. a [illegible] voluntas
supponit [illegible] nisi [illegible] vo-
lio supponit cognitioe, [illegible]. ꝑ a, 27
[illegible] Quod [illegible] 15 ꝑ 15
diua [illegible] intellecta, ut intelligens sit adequate cstituta
pbr 10. q. a eo ipso q. nag cognati ut intellent, etia [illegible]
existens, q. a nil potest operari, nisi sit, q. a operari sequitur
ee; sed nag, quatenus existere, intelligitur etia adequate
cstituta, cu existita sit actus [illegible] ipsa adequate cstitutu,
[illegible] supponens [illegible] dicunt [illegible] negantes exi-
tas partiales [illegible] etia [illegible] nag [illegible]
nag diua ut intellens cognati [illegible] adequate [illegible]ta.

Secundo probatur: quia eo ipso quod Deus intelligat, vivit vita intellectuali; sed nequit intelligi et vivere vita intellectuali nisi intellectus habeat eius adaequate constitutum, cum nihil inadaequate constituta sit in Deo, verbum enim; ergo si Deus ut cognoscens perficitur ab volitione, ...perficitur adaequate constitutus.

Huic autem respondetur ... quod volitio divina ut explicite cognita supponit Deum ut intellectum, et ut adaequate constitutum, non tamen implicite cognita, nam eo ipso quod cognoscatur Deus ut intellectus implicite cognoscitur volitio, quia Deus ut intelligens essentialiter est volens radicaliter perfectissimo modo, et in actu primo, et consequenter debet implicite cognosci volitio, ut continens volitionem in actu primo perfectissimo; nam sicut intellectus radicale nequit intelligi non intellecta saltem implicite intellectione, quia intellectio continetur in actu primo perfectissimo per intellectionem, sic etiam volitionis radicale nequit intelligi non intellecta implicite volitione continente ipsam in actu primo perfectissimo. Radicaliter essentia Dei sit etiam volitionis radicale etiam actualis volitio est de essentia, et sine ipsa implicite saltem cognita non pertinet ad essentiam Dei. Sed dicitur quod licet volitio implicite includatur in conceptu eius secundum naturam actus puri, hoc tamen non sufficit metaphysice constituat naturam divinam secundum conceptus explicitos volitionis intellectum supponere naturam divinam adaequate constitutam. Primo imbuta prius praedicta solutio traxit; ut patet exemplis, primo in bonitate, et veritate, quae implicite includuntur in conceptu entis; et tamen non pertinent ad metaphysicam eius constitutionem, quia tam bonitas, quam veritas secundum conceptus explicitos supponunt constitutum per ordinem ad esse. Secundo in ... relationibus quae implicite includuntur in conceptu essentiali divinae naturae, ut ostenditur in tractatu de Trinitate: et tamen, quia secundum conceptus explicitos supponunt divinam naturam ... non pertinent ad metaphysicam eius constitutionem: quia ...

in actu spirari, quę implicite includuntur in personis
Patris, et Filii; hæ tamen non constituunt tales personas, nec
quamlibet aliquam, quia solum conceptus expliciti superveniunt Patri
et Filio, et ipsos supponunt constitutos in sua persona. § 4°.
... Paternitas, quamvis conceptus ad implicite includatur in ...
in ipsius hypostasi; et tamen conceptus ad fratrem non constituit personam Pa-
tris, quia supponitur constituta per solum conceptus sui hypostasis; ac
proinde ... Voluntas et volitio implicite includuntur solum
conceptus nasci; si tamen solum conceptus expliciti supponuntur ipsius consti-
tutas non pertinet ad eius metaphysicam constitutionem. Quod autem infa-
tuos solum adduci, scilicet ad volitionem radicalem et actualem volitio
constitutivam radicalem et actualem intellectionem ... ...
... includit formaliter volitionem, quia includit volitionem radicale ...
... obstat, non quia volitionem radicale solum pertineat ad physicam
constitutionem nasci, dicens non vero ad metaphysicam constitutionem, ut ... M.
Michael num. 68. existimans enim volitionem radicale pertine-
re ad metaphysicam constitutionem nasci dicens, cum enim natura sit ... ra-
dix omnium ... et volitionem ... sit ... radix volendi; conse-
quenter ... radicalis solum eius essentia conceptus ... volitiva
radicaliter, ... si radix volendi ... a divina natura distincta
aliquam naturam, quæ sit radicaliter volitiva; ac proinde in Deo
erunt duæ naturæ, quarum una erit radix intelligendi et alia
radix volendi, quod est absurdum. Sicut enim multiplicatis actibus
non multiplicatur, quia possunt ... actus, et una sufficit
plures actus ita nec multiplicatis ... et oppositum multi-
plicatur ... radicale quod est ... et ... sit ... po...
... ... quoque.
... Unde cum natura divina sine
... distinctione adequata est radix volendi et intelligen-
di, quamvis a nobis per inadequatos conceptus ... concipia-
tur ut radicaliter intellectiva, et ut volitiva radicaliter, ... actu

quatro Dpts intellendi [illegible] [illegible] procedit [illegible] [illegible] [illegible]

etnil amplius pbat sentij pdicti [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] pdicta [illegible] [illegible]

[illegible] admetaphis [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] denominto [illegible] ad volicij [illegible]

[illegible] ipsius sed intellectio, media qua [illegible]

[illegible] volicij, etquamuis actus [illegible] ad metaph [illegible]

[illegible] tamen [illegible] 2º [illegible] [illegible]

[illegible] actij 14 [illegible] [illegible] actij 13. Sed [illegible]

[illegible], q. Voluntas etvolicio virtualr [illegible]

distinti a [illegible]; q. illa [illegible] [illegible]

[illegible] adequate a [illegible]; ans pbi. Voluntas [illegible]

virtualiter distinti adequate ab intellectione et intellectione

[illegible]; sed intellectio, et radalis intellectualitas [illegible]

ad [illegible] metaphisicas [illegible] [illegible] [illegible]

luntas et volicio virtualiter adequate distinti a [illegible]

[illegible]; [illegible] si linea volitiua et [illegible] metaph [illegible]

[illegible] inadequate differenti inter se, [illegible]

[illegible] distinguntur eamdem essentiam, ac proinde [illegible]

[illegible] inter se, et linea volitiua [illegible] metaph [illegible]

[illegible] linea volitiua [illegible] Voluntas [illegible]

ingredi [illegible] metaph [illegible], [illegible]

[illegible] linea volitiua virtualiter adequate distin a [illegible]

[illegible], et volicie; [illegible] q. haent distas [illegible], [illegible]

[illegible] haerent distas [illegible]. [illegible] q. [illegible] parte [illegible]

[illegible] [illegible] tamen [illegible] pfectioes creatas [illegible]

[illegible] distas. [illegible] etiam q. de illis verificanti [illegible]

[illegible] opposita, [illegible] intellectio, [illegible]

luntas, et volicio; [illegible] Spiritus Sanctus, q. [illegible]

[illegible] virtuali inter [illegible] et Voluntas [illegible]

distio virtualis sit adequata pbi; q. illa virtual [illegible]

adequate distinti [illegible] ex [illegible], et [illegible]

[illegible] se includunt (ut [illegible]) sed linea [illegible]

ex pprio distali Opti qd inclui voluntas et alioqi
lineasindiua virtualiter adequate dicta a Voluntate
et volitione, pbo min; qa linea infinita ex vi pprij Opti solu
petit includere omnes infinite pfectiones possibiles intra pprie rati
lineam; sed linea infinita ex vi pprii Opti haec infinitae pfec
tiones ideo qd includat Voluntatem et volitionem pbo hoc pracipue qd
restrictas infinita ad eorundem infinite modum non fertur; qd
virtus infinita ad amandum, et amor infinitus ni pertinet ad lineam
cognitiva ac proinde ni augent pfectionem virtutis contine, nec
cognitionis, sed subalternae pfectiones alterius rationis, ordinis; ergo
linea infinita ex vi pprii Opti ni includit Voluntatem, et volitione
diuina qd dicendo etiam quod nec Voluntas, nec volitio diuina ingredit
rationem diuina Opti ingreditur sed antecipras est in Ordine diuina
rationis. Contra qa in eo ii qa omnipotentia est attributum virtu
tualiter adequate dictum a diuina natura, qa formaliter ni pertinet ad
lineam naturae similiter Voluntas ut est pprie amandi libera
Creaturas virtualiter adequate dicta a natura diuina, ut etiam
Credit Araujo, qa ni pertinet ad lineam infinita, quae lineam natura;
qa similiter Voluntas ut est pprie amandi ratio diuina boni
tatis et eamdem rationem virtualiter adequate dicta a natura diuina. Deni
que pbo Ois qa ii Voluntas, et volitio pertinerent ad metaphy
sicam naturae diuinae sequeretur etiam qd processio Vbi diuini
ni esset generatio; qd processio Spiritus Sancti etiam esset generatio;
pbo sequela, qa Vbo diuino fratur ex vi processionis co
mmunicatur intellectus et intellectio, etiam Voluntas; qa ipsi fra
tur Opti naturae diuina naturae adequate Opti natura, et sequi Verbum ni
erit filius nec eius processio generatio, qa filius ex vi processionis
debet procedere ut similis Patri in eius natura adequate Opti
ta. Si sufficit ad verum generationem qd vivus procedat ut similis
suo pprio in Opti naturae inadequato processio Spiritus Sancti
erit generatio cum ipsi communicatur Voluntas, et volitio quae
in Opti ii inadequate Opti diuinae naturae. Sed ...

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Spiritus S. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qua procedit [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] habere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] procedens primo ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] processionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et eius processio est [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Spiritus Sanctus procedens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eius processio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex vi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] amoris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
sub qua [illegible] [illegible], sed ex [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] linea [illegible], ideo que [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] amor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] amatum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] habitus [illegible] per [illegible] ac pro-
[illegible] Spiritus Sancti [illegible] generat[illegible]
[illegible] Verbi, [illegible] simul [illegible] Verbo [illegible]
[illegible] ritatum e[st] [illegible] v[erb]e obiecti [illegible]
[illegible] Unde volo, et [illegible]
Verbi [illegible] habitus [illegible]
[illegible] habitus [illegible].
Contrarium [illegible] Verbo divino [illegible]
[illegible] quod nec volo, nec volun-
[illegible] possunt [illegible]
[illegible] debere [illegible]
[illegible] Verbo [illegible] volo, [illegible]
[illegible] Spiritus [illegible]
[illegible] exemplum, [illegible]
[illegible]
[illegible] Voluntas [illegible]
[illegible] non se [illegible]
quod e[st] intus, se [illegible] tamen ex [illegible]
[illegible] divina [illegible] Patris, [illegible]
volo [illegible] Verbo
[illegible] se [illegible] ex [illegible] obiecti, [illegible]
[illegible] obiecti cogniti. Ad [illegible] filio [illegible]
[illegible] volo, et [illegible] non e[st] impulsus, [illegible] procedat
[illegible] impulsus, qui e[st] Voluntas, sed [illegible]
[illegible].

[illegible]
Arg. 1. [illegible] divina [illegible] dicitur virtualiter [illegible] a Vo-
luntate et volere, [illegible] Voluntas et
[illegible] con-
[illegible] divina [illegible]
[illegible] a Voluntate, [illegible] sed intelle-
[illegible] Voluntate, [illegible]
[illegible]
[illegible]

p. 1° [illegible] relatio [illegible] relatu; [illegible]
d. 33, 1 q. Deus ab alio est Pater, ab alio est [illegible]
art. 1° : q. est Deus, est bonus, et iustus [illegible] de Tri-
in 2. [illegible] nit. cap. 4 de Vbo divino [illegible] eo [illegible]
pientia, sapientia v. eo quo [illegible] generat [illegible]
genitum plus a relatis [illegible] differt [illegible]
a praedicatis absolutis.
Et si dicas [illegible] Relatio
d. 5 [illegible] Aug. solu [illegible] dicit [illegible]
Trinitate [illegible] magis [illegible] divina [illegible] et [illegible]
[illegible] et sapientia, q. praedicata absoluta
[illegible] divinae essentiae in [illegible] absolute
[illegible] generata, non relatio. Sed [illegible] est
[illegible] Deus [illegible] est Pater, et quo est Deus est
[illegible]
[illegible] ad [illegible] sed [illegible]
[illegible] et alia [illegible]
[illegible] sapientia [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] sapien-
[illegible] Deus
[illegible] sapiens [illegible] eo notat identitatem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] aliás [illegible] Deus eo est Pater, quo [illegible]
[illegible] sit identitas realis [illegible] Paternitatis, quae
[illegible] quae Deus. Confirmatio [illegible]
[illegible] explicat praedicata [illegible]
[illegible] inadaequata [illegible] praedicata absoluta, et distingui [illegible]
[illegible] et relatio q. relatio, et [illegible]
[illegible] q. substantia, et relatio [illegible]
[illegible] relatio et essentia [illegible]
[illegible] Deus [illegible]
[illegible] haec [illegible]
[illegible] in Deo [illegible]

sed loco qualitatis eius sit substa, seu essa, quae sapientia diuina, et eius salus distinctio per modum superioris, et inferioris, sicut in creatis una gena, et species, et ideo dixit D. S. quod sicut in creatis dicitur, quod eodem est qualis, et sciens, ita in diuinis dicitur, quod eodem est substa, et sciens, et tamen quod eodem est substa, et Pater, cum relatio, quae est subsistere diu-[illegible] inter sed una quaedam, et modus significandi in diuinis saluatur; quod sentit D. Thomas, quod essa diuina solum inadequate dicitur ab attributis absolutis, sicut dicitur genus et diffia; ac proinde sicut genus, et diffia constituunt unam substa et species, erunt conceptus partiales constituentes unum eius. Rp.o hoc argumentum conuincere quod una diuina quatenus est substa constituitur per attributa diuina absoluta, quae licenter dicimus, unde essa diuina sed una constituens illa petit formaliter includere perfectiones omnes possibiles in linea substantiali quales sunt perfectiones absolutae, et sic verificatur, quod Deus est sapiens, bonus, et volens, quo Deus, [illegible] eodem conceptu substantiae, importans sentitur in lo[illegible] de constitue una diuina sed praedicata omnia, et [illegible] entis dicit, et actum puri, et substa diuina, sed de [illegible] eius sed praedicatum proprium, et quasi differentiale, quae cuius inter omnia diuina praedicata est 1us et radix aliorum, et quatenus fundat 2.a inter nos ... praedicati diuini. Sed dices ad metaphysicam constituentem rei non solum ingreditur diffia, sed etiam genus, ut hoc in ... non absolute sed etiam absolute; ad metaphysicam constituentem utraque ingreditur ... hominis; quod ad metaphysicam constituentem rei diuinae non solum debet ingredi quod se habet ut diffia quae cuius est praedicatum 1um tunc; sed omnia etiam praedicata communia diuina, quasi genera, in quo diuina una ... aliis diuinis praedicatis qualia sunt ... substa, actus puri et entis diuini. Rp. 1.o quod praedicata communia non ingrediuntur constitutionem inferiorem, et ideo non reputantur in metaphysica differentia rei; et huiusmodi sunt ratio substae diuinae, actus puri entis diuini

dici, que nō sit prata, quasi generica, d a p b c h l.
sed transcendentares p essz et attributoz.

Denuo si, quz dicitr et multiplicati in inferiorib; sicut multiplicatr gus in prediti. Ostiz resp. et diuis desiz ... in tali prato in ipsa diuis, et multiplicato ... ab aliis speciebz, qdo vº rao Genumis ... multiplicari in q. suis inferiorib. Sed è omnino eaz, tum nō ptinet ad Metaphq Ostiz inferioris, q. ... ipsz nō distr ... in aliis; et huiusmodi ... Deo rares Genumis ... et actus puri, que nec p eaz multiplicantr in entia diuina et attributis, sed Oseruant omnimodz vnitez, ... inde sicut nullo modo distant eaz diuz ab attributis; ita nullo modo recipiantr. Orauia diuz ... eng idz è Odenuz et distinuz. Sed obiicies ... multiplicato inferiori nullo modo pot nō multiplicari directe supiius pratu maxime transcen. da inuenitr in Oolnii differentiis inferioriz; sed rao substz ... actus puri è directe superior ad essz et attributa ipsz que transcdit. aº infert q essa diua ... tributa p eas distantr et multiplicentr; et q. nō multiplicentr etiã et distantr inter pls p eas substz et actus puri. Coni si essa diua, et attributa ... essentr eas substz et actus puri, sequetr q ... tr inter se, vt ... partiales ... quiddinz, et Oger essa diua, et attributa ... virtuater in ... quate; sed soly inadequate ... intendit nª ... Conf 2º rao actus puri et substz diuz nō dist. virtuater adequate à ... diua nec à Volumtae, nq è de Oçtu essali omnis ... qº naa, et Volumtas sine dist adequata p ... dentr cū vnoteitio, et ... debet etiã identificari inter se sine dist ... adequata. ac proinde ... na Volumtas soli inadequate distr à naa diua.

et Quer ipsius metaph. deduct. Ad 2. de 2do inferiora multiplicandi tam quoad implicitum, quam quoad explicitum
tunc ratio directe superior, et transcendens etiam multiplicari debet in ratione inferiori; ergo cum una ex inferioribus
in suo conceptu essentiali non includat aliam, quaer requirit includere
rationes superiores omnino ipsas, quas in suo conceptu essentiali
includat, si autem inferiora quoad 2do inferiora solum quoad explicitum distincti, et mutuo se implicite includunt, tunc ratio communis, et transcendens potest esse omnino eadem sine ulla distinctione in inferioribus; ergo talis ratio communis implicite includit
in inferioribus, et inferiora mutuo se includunt rationem communem
omnino eamdem includentibus omnia inferiora; sed essentia divina,
et attributa solum quoad explicitum distinctae, et mutuo se
implicite includunt, ergo includunt rationem communem entis divini
ideo unum, et substantiam, quae his ratio communem non
multiplicanda etiam per rationem communem essentiae, et attributis. Ad
1m confirm. ratio substantiae inferioris limitatae
... et attributa sub rationem propriae, sed ...
... impropria ratione communi et limitatae substantiae e-
actu ... sub ... et eiusdem quoti. Ad 2m
de 2do nec inconveniens, quod essentia divina, et attributa distinctae
ratione substantiae divinae, cum sic adaequate quam ratio substantiae divinae
suo formali conceptu petit includere essentiam, et attributa, ea-
ac proinde solum inadaequate distinctae substantia a ratione attri-
butis, ut ratio divina suis propriis conceptibus ... petit includere
attributa, quae ... ac proinde suis propriis ... et distinctae ...
sed quasi ... essentia, et attributa adaequate distincti in-
ter se. Sed dices essentia divina ex proprio conceptu petit includere substantiam divinam includentem attributa, quod etiam petit
includere attributa, sicut hoc includit vitam, quod includit
ad includendum vitam. Rp. quod essentia divina quamvis ex suo
proprio conceptu includat substantiam includentem attributa, et ta-

tamen petit includere subiectum et includendus attributa,
sed solus ut tribuentis ei substantiale intra propriis lineis et ?
per ex proprio conceptu non petit includere attributa; hoc
2°. intellectual quatenus frater includit utrumque, nam ratio
gradus superius ad hos, et alia animalia. Verum de homine in
cludit frater utrumque. Arg. 2°. quia D. Thomas in hac q. art. 4
ad 2um ait quod essentia divina est eius intelligere et velle, ex hoc
ipso quod principium eius agit, sequitur quod agat per modum intellectus et
Voluntatis; sed contra D. Thomas consequentia, nisi Voluntas est denomi-
natiua virtute rationis dicitur, ex adeius bonitas non sufficit Volun-
tas realis inter eius dictum, et Voluntas, alias ponendus
D. Thomas inferre, quod Deum productionem relationes, quia productionem
ni sequitur eius quaedam eidem relatione et relationis. quod sentit, quia
Dei est eius velle non solum identice, sed virtualiter. Respondeo quod D. Thomas
supponit quod intellectus et Voluntas sint potentiae operativae, quibus agentia
libera semouent, et determinant ad suos effectus producendos, quod sup-
ponit eius argumentum, cui respondet, quo supposito ait, quod ex eo quod Deus
producat suos effectus per eius essentiam non sequitur quod ideo non producat per intellectum,
et Voluntatem, imo oppositum sequitur; cum eius essentia Dei sit eius in-
telligere, et velle debet per suos producere ut agens intellectuale et li-
berum ac proinde debet agere per intellectum et Voluntatem. Unde ad bo-
nitatem dictum cum sufficit quod Voluntas sit potentia operativa realiter
distincta ab divina natura; ex quo non sequitur sequi, quod Deus producat suos
effectus per relationes, cum relationes non sint principium operationis nec in Deo,
nec in Creaturis. Sed obiicies quod si D. Thomas supponere Vo-
luntatem esse potentiam operativam, qua agens liberum operatur ex hac
praecise non infertur Deum agere per modum intellectus et Voluntatis
sicut operantur agentia libera creata, quorum non sit Vo-
luntas realiter a natura distincta; quia implicite non D. Thomas sit
sumere illud principium, quod eius Dei est eius intelligere et
velle; ac proinde praedicta explicatio non est ad mentem
D. Thomae. Respondeo quod D. Thomas non assumit praedictum principium ut
probet Deum operari per Voluntatem et consequenter: sed ut pro-
bet Deum operari immediate per Voluntatem, nam argumentum
intendebat probare Deum non operari immediate per Voluntatem
Dei, quia immediate operatur per eius essentiam. et D. Thomas re-

pondet qd Deus immediate operati tq p eius
essa, qua p Voluntas, qa eius essa e eius Volun-
tas, et velle; ac proinde eius Voluntas nie ali-
qd reale mediam inter essa Dini et eius oper.
Unde ad instr D Tho nariae erat identitas realis
inter essa et Voluntas. 3° arg nomine Dei nil
aliud intellimus, quq ens summe pfecty quo nil
pfectius pt excogitari: sed quiddam Deptus en-
tis summe pfecti claudit omny pfectios simpl sim-
plic, cuiusmodi e velle diviny et quodbet attribu-
ty, igo velle diviny et quodvis attributy e de Dep-
tu quiddno Dei, et Qger ptinet ad metaf Di-
tio Dei. Sed dicas sufficere ad Depty quid-
dny Dei, qd intelligatur ut habens omny pfectios
possibili radicter, l, eminenter. — Da: qa in-
tellecta radice etm intellecta pfectio radicata
intelligitur ut pater pfectibus pfectios ibi praera-
dicatq, igo ai intelligitur radix ut summe pfectq,
seq insifat intelli summe pfecty ut ulterius prec-
tibile, ey Deus, et diva essa sitam summe pfecty,
Qger in soly debet includere ai soly radicter, sed
etiq pater omnes pfectiones attributory. Confi
1°. Deus e pelagus substq infity seq ideo hoc nomen
qui est, e maxime ppriq Dei qa signat pelagus substq
infity, et inde try (stq. Damascenus docet D Thas) id
pelagus substq infity essater ut pomnes pfectiones si-
mpliciter simplices, iq signat Dgregaos omnq pfectioq
sicut mare, et pelagus e Dgreeo aquaru. Ergo
Voluntas, qua cetera attributa est Dqsuia metaf
Dei. Confi 2°. diuq essa ut ratio radicand
pfe[illegible] pfectiona: sed hyc ratio essater oncin[illegible] 1 p q 13 art 11

volitos, atq ey volito sit vita, ut intellecta volitio intellectio vita intellectualis incompleta, et imperfecta.

Rp q. d. nomine Dei significatur natura divina,

1 p q 13 art 8 ut ait D. Thom., in perfectione autem ejus, et natura divina plus continetur, quam possit aliquo nomine significari, ut

1 p q 28 art 2 ad ait D. Thom. Unde hoc nomina, Deus, et natura divina ut significant totam perfectionem existentem in Deo, sed solum ita quae 1.º concipitur ut radix aliarum, et ideo hoc Deus, et natura divina ut significant praeter id, quod significat hoc nomen qui est, et ens summe perfectum, nam qui est, et ens summe perfectum significant omnes perfectiones implicite et in confuso, seu indistincte; at hoc Deus significat perfectionem naturae divinae determinate quae

1 p q 13 art 11 ad 15 demum est radix aliarum; quare dixit D. Thom. Deus q.d. licet hoc nomen qui est sit magis proprium quam hoc nomen Deus quantum ad id, ad quod nomen imponitur, s. ab esse, et quantum ad modum significandi, sed quantum ad id, ad quod imponitur nomen ad significandum est magis proprium hoc nomen Deus, q.d. imponitur ad significandum naturam divinam, ex quo sequitur q.d. sicut Deus, et natura divina in ratione denominationis est formale entis divini actus purus, et intelligens infinitus, et per omnia attributa in recto non concipitur sub propria ac distincta ratione, ita Deus, ut significatur hoc nomine qui est, seu ens summe perfectum per omnia attributa in 1.º prout significatur hoc nomine Deus, seu natura divina. Quo supposito ad rem dicimus Deum esse summe perfectum secundum omnia, licet a nomine Dei non significari ut tale, sed a nomine Deus et eius est solum significatur vita intellectualis infinite perfectionis, sive natura, et radicis omnium aliarum perfectionum, inde vel potius dicti nam, a nomine Dei nihil aliud inte-

Dominu, qu[a]e ens summe p[er]fectu[m] attento proprio, et quasi diffini-
t[i]o maior attento signato co[mmun]i ad omnia diuina nomi-
na eodem maior; na[m] et[iam] diuina iustitia, et misericordia, et
c[a]etera nomina diuina significant ens summe p[er]fectu[m]; et consequ-
[en]ter dico Dicens, velle diuu[m], et quo diuis prodire, seu at-
tributu[m] e[st] de quidditate Conceptus Dei, et significatur p[er] modu[m] nat[ura]e
q[uo] eo, et significatur per trans dater sumpto, quatenus e[st] ens
diuu[m] summe p[er]fectu[m] eodem eo. Unde solu[tio] data inter
arguendu[m] si solu[m] intendat, q[uo]d de Conceptu metaphysico nat[ura]e
diu[in]ae e[st] q[uo]d [non] explet summu[m] p[er]fectio[n]is in actu, seu ad ex-
plendu[m] eo: q[uo]d p[er]fectio[n]is praecise p[er] modu[m] nat[ura]e e[st] radici[s] admit-
tendae; si aute[m] intendat, q[uo]d ad p[er]fectio[n]e[m] nat[ura]e diu[in]ae suf-
ficiat solu[m] Continere omne p[er]fectio[n]e[m] potentia[m], et[iam] si nullo modo
Continear in actu saltem implicite p[er]fectiones attributoru[m],
sic n[on] e[st] admittenda q[uo]d praecise p[er] Continentia[m] actuale[m]
sine actuali implicita attributoru[m] n[on] saluatur sum-
ma p[er]fectio nat[ura]e diu[in]ae ut supra dictu[m] est. Ad 1[m] con-
tra resp[ondeo] q[uo]d et Deus sit pelagus infinitu[m] p[er]fectionu[m],
n[on] tamen significari proueniet hoc nomine Deus, sed hoc
nomine qui est. Unde Deus prout significari hoc nomi-
ne Deus n[on] Conti[n]et p[er]fectio[n]es omniu[m] attributoru[m]; sed p[er] 1[m]
p[er]fectio[n]is eminenter radicantis p[er]fectiones attributoru[m]; sic
ut significari hoc nomine qui est Conti[n]et p[er] collectio[n]e[m] omniu[m]
p[er]fectionu[m]; c[a]eteru[m] hoc nomen qui est n[on] significatur di-
u[in]ae p[er] modu[m] nat[ura]e ut dictu[m] e[st]. Ad 2[m] contra resp[ondeo] q[uo]d
vita intellectualis p[er]fectissima saluatur in radice in-
telligendi, et in actuali intellectione radicante vo-
litio[n]e[m], q[uia] volitio n[on] p[er]tinet ad complementu[m] essentiale vitae in-
tellectualis, sed e[st] opposito 2[o] viuentis intellectualis,
quae n[on] Conti[n]et aliqu[em] gradu[m] viuentiu[m], sed sequitur ad
gradu[m] vitae cognoscentiu[m] ut ait D. Thomas. Arg[umentum] quarto

d. p. q.
d. t. 2.

volio exprata diua nō faciunt unū ens p accidens
sed unū ens p se, aliās Deus nō eet summe sim-
plex; sed oia, quæ faciunt unū ens p se distinguunt
unā nām, seu essā, unū ens p se ē q^d habet unā essā,
et unā existā; q^o volio et cætera prata distinguunt unā
essā deitatis.

Confir. quidqd in hōe ē substale et præ-
cedit accidentia realia ipsius, et ē communicabile bts
hoibs ptinet ad essā hōis, et tn̄ minus, quæ in Deo
ponimus in hōe substā distere uae suæ pluri-
litates sibi subordinatas q^a nāq intimū, et poli...
dates, et illg ponere, quasi radicg huius, nihilominus
tamen, essā hōis dicimus omnes illas praltates ...
tales, q^a omnes sit unū ens p se substale, et commu...
ergo minus sit unū ens p se substale et communicabile p...
proximi intellire, et velle, et cætera Dei attributa, q
ptinent ad essā Dei.

Resp^o q^o nāq; nāq etiā in creatis essā
existā et subsistā faciunt unū ens p se; et tamen nō di-
stinguunt unā nām, et essā; l. dicti nō; quæ faciunt unū ens
p se præcise rae identatis distinguunt unā essā q^o nāq; rae
adæquationis in conceptu essali eodo nāq, et q^o eog; du-
pliter enī possunt plura facere unū ens p se, l. rae iden-
adæquationis, q^a l. identitas l. conceptus partiales,
et incompleti eiusdem rei, et tunc distinguunt unā
essā; l. q^a sit conceptus completi identi inadæquate
et tunc nō distinguunt unā nām, et essā, sicut ens, ac
unū, bonū, et verū faciunt unū ens p se; et tamen nō
distinguunt unā essā, et similiter diua nā, et subsisten-
tia faciunt unū ens p se, et tamen nō distinguunt
unā essā, nāq quæ sibi hoc modo identi, comparantur,
ut triaa et perfectiones l. unmodi ipsius nāq; et sic co-
niungi inter se eiua diua attributa. Ad confirm.
pstringari nāq, nō veritas et bonitas identificantur substan-
tia hōis; et tamen eius essā nō distinguunt, et similiter

existra in sua Ilrariory identr cy essalcon; attamen ipsg ō distuit. Igitur illa caalis, ideo oia prata hoi substalia Ditruunt eorg esse, qa faciunt veg ens p se; sed caa ē qa conveniunt inter se dae inadequationi tanquq Dceptus partiales, inadequati.

Denique arga naa diua reipsa ē p(ro)mē potens ad volendy, q vi dicto virtualer adequate á poa volitua; pbr ans; ideo in creatis substa n̄ ē prome, et inmate oppeua, tu qa ē finita, et caret poa superaddita; tu etiq qa oppo ē acciens, ac proinde etiq priy promy ē ipsius, qa priy promy ē ter opps tanquq finy et substa nequit ordinari ad opps accidaly tanquq ad finy; sed vae hz n̄ militant in naa diua, cy sit infinita, et habeat quoqz vero oppes diuq n̄ sint accientia, sed substali, q ipsa essa diua p seipsq ē prome, et inmate oppeua, ac proinde seipsa ē prome potens ad volendy. Cns. infinity in aliquâ linea Detinetomny pfectiog possibly in tali linea; sed naa diua ē infinita in lineâ volitua, cy sit radicater volitua, qo seipsq Detinetomny pfectios pos volitios, cy talis poa ptinea ad lineq volitiq: ac proinde naa diua est p se prome volitua. Et dicto ans, naa diua ē ad volendy prome sy cy codo ans; sdg vay ergo ans; vay aparte rei cy naa diua sit sua oppeo, et sua poa oppeua, etnl realr mediu inter diuq essq, et oppo ar.... sd ... iaq ergo inter diuq essq et oppe, seu volitios ... ar volutas, sicut inter essq, et ... mediat

omnipoa diua. Sed pbas ante, veru q. ille pllas, vaes creata proute a parte dei n e immanes opera, sed vaes dicitt a suis poti: om de qy ille vaes n militentin essa diua. Ideo essa diua e immate opera sq. qq. etsi dista vaaes a suis poi; ex hoc tutt n infertt od n disti pras a pot opensis, qa distio vaes praueniuet ex diuersis disfinitiae vaony fraliy, que explandr p diuersas disfinitiones. Vnde cy essa diua liceet disty vaos frales, ac haet poa forme oppena, etsi posient desfiniri vent diuersas disfinitioes, qa essa, seu essa diuina, fonty vadale operandi; poa v. promy, et magis vadaty. Ideo essa diua vae distt a voluntae diuina, a caeteris pois opensis. Ad contrary qdu e q. l. poa prome volina ptineat ad lineg volini vadales, que linea nag sed ptinet ad lineg poti oppensi, que e dista a linea vadates volina, vt sup diximus.

Artus 2us

Vtry Deus velit alia a se.

Conclus e affirmaua et fide certa iuxta illud Pauli Thessalonicensi 4 hic e voluntas Dei sanctificatio va et sapientiae dicitur omnia que sit et nihil editio. vy qui fecit, ce autem dilectio Creatury sit libera et Ideo potenti Deum n velle Creaturas, Ideo n e baria, ac proinde nec demonstrabili vae naali, nisi ex suppoe existe creatury. Cy enj voluntas Dei sit caalterg, Ideo si Deus educat creaturas voluntas ee, sed qa dehoc agit Dsspas in sequenti, ideo in prsenti declarat Delly explando modus quo Deus diliget Creaturas sine illa imperfectioe, et sic pot parti eius vae. Inclinao et dilectio nulla dicens imperfectioe, sed proueniens ex abundantia pfectiois, amoris e, Actio Deo

inueniatur, sed amor creaturæ nullā dicit imperfectionem in Deo, immo prouenit ex perfectionis abundantia; quod constat, quia ut Deus amet creaturas, primo in rationali non solum est inclinatio rei ad proprium bonum, ut illud acquirat, cum non habet, et quiescat in ipso dum habet, quæ inclinatio prouenit ex indigentia bonitatis et perfectionis; sed etiam est inclinatio ad proprium bonum in alios diffundendum, sicut quantum possibile. Vnde videmus, quod omne agens in quantum est in actu et perfectum facit sibi simile. Vnde hoc inclinatio generaliter non prouenit ex defectu, sed potius ex abundantia perfectionis; sed inclinatio et amor creaturarum in Deo non est ut Deus acquirat aliquod bonum, sed ut communicet creaturis suum summum perfectionem, et bonitatem; quod talis amor nullam dicit imperfectionem, sed prouenit ex abundantia propriæ perfectionis etc. Ex quo sequitur quod ad bonitatem huius rationis contra Gregorium non requiritur, quod volitio libera creaturæ dicat perfectionem liberam, prout hæc dicitur a perfectione amoris, quo Deus amat se necessario, ut sentire videtur Caietanus, sed sufficit quod volitio creaturæ nullam dicat imperfectionem, et prouenia[t] ex perfectionis abundantia modo tamen libero, sicut necessario existit in Deo processio duarum personarum, quamuis talis processio non dicat propriam perfectionem distinctam a processione absoluta, quia processio nullam dicit imperfectionem, et prouenit ex abundantia, et fecunditate perfectionis, et ideo debet dari in Deo. Ita explicant rationem contra Gregorium Ferrara, Alvarez hic. Ex ratione huius articuli infert contra Gregorium quod Deus uult re esse et alia se ut fines, contra etc. quæ contra ... uide

1. 2a. cont. ... cap. ... disp. 61 num. 2 ...

dem dificilis, q.a si Deus vellet ad Creaturas ut ad finem, ipsas amare in ordine ad se ipsum ut medium; sed Creaturae non possunt amari in ordine ad Deum tanquam medium ad finem: ergo Deus non vult Creaturas. 2.a Prob. q.a medium formaliter est bonum utile; sed Creatura non est bonum utile respectu Dei, tum quia Deus non indigeat bono creato, et nullum illud est aliquo utile, quo aliquomodo egeat, ut ait Aug. lib. de doc. Xtia. cap. 23 ad Deum utitur Creaturis non ad suam utilitatem, sed ad suam bonitatem: ergo bonum creatum nequit amari a Deo ut medium in ordine ad se tanquam ad finem. Tum etiam q.a ut medium sit effectus finis in genere causae finalis, est causa finis in genere causae efficientis, seu dispositiuis, quatenus ut sit bonum in intentione, est tamen ut in executione; sed Creatura nullo modo potest esse causa diuinae bonitatis; ergo non potest amari ut medium in ordine ad diuinam bonitatem ut ad finem. Et si dicas, q.d Deus non vult Creaturas ut media in ordine ad suam intrinsecam bonitatem, sed in ordine ad gloriam extrinsecam, et honorem, qui Deo prouenit ex productione Creaturarum. Contra q.a est quia haec gloria, et honor conueniens Deo ex productione Creaturarum est aliquid creatum, cum adueniat Deo ex tempore; sed hoc enim creatum non amatur a Deo tanquam medium in ordine ad suam intrinsecam bonitatem ut ad finem, ut tamquam propter se; Deus non vult suam gloriam extrinsecam et honorem propter suam bonitatem intrinsecam tanquam propter, et eadem ratione alias Creaturas, quas amat in ordine ad suam gloriam, et honorem. R. p.

Dando, q.d Creaturae non amantur a Deo ut media proprie dicta, ut probatur et defendunt Scotistae; ex hoc tamen non sequitur, q.d creaturae non amentur propter Deum tanquam propter finem, q.a ad hoc sufficit q.d

mediarei p Dei in lata acceptione, quatenus effectus Dei ingerencaz finalis, quamvis n. sint Deo utiles, sed ipsy ullo modo careat. Unde D. Tho. consulto abstinuit a nomine medii, sed soly dixit, qd Deus vult Creaturas ad se, ut ad finy, qd. amplius est quy velle ipsas ut media pprie dicta. Q. o.

obiicis eo qd bonitas diuina nullo modo egeat Creaturis, nec ab ipsis dependeat, requiritur ad amandas Creaturas p modo finis; qo Deus n. amat Creaturas etiq ut media late sumpta in ordine ad suq bonitas, ut ad finy; ans pbr; bonitas finis intenti soly mouet ad electioy illary rery quy conducunt ad eius executioy, l. conseruay rei intendens finy, si cognata quod n. conducere ad suy finy n. mouetr ex amore aliquod ad illy eligendy, sicut ex forti ire Matrity ex hac intentoe n. mouetr ad studendy, qa studiy nullo modo conducit ad iter agendy. sed Creatury nullo modo utiles, nec conducunt ad esse, l. conseruay diuinae bonitatis, cy nullo modo ipsis indigeat, nec ab ipsis dependeat. qo Deus ex amore suy bonitatis nequit moueri ad amandy Creaturas pter suy bonitaty. R. q.

aiq soly conuincit diuy bonitay n. mouere ex indigentia ad Creatury amore, n. vero qd n. mouat ex fecunditate; unde qo ans ad pbay, qo etiq maior; ny sufficit aliquarae indicat ad hoc ut finis communicet, et diffundat suy bonitay, ut possint amari rae suy bonitatis talis finis, quamvis nec in fieri, nec in conseruari a tali re pendeat; unde cy ex Creatury maxie requiritur ad hoc, ut Deus diffundat, l. pducat suy bonitay, sequitur diuina bonitas est diffundenda in Creaturis a

et diffundendae est ratio formalis amandi ipsas Creaturas

Dubium 19.

An bonitas Creaturarum pertineat ad obiectum formale, et adaequatum divinae voluntatis?

Certum est apud omnes Theologos Deum amare Creaturas propter suam bonitatem ipsis communicandam, ex specie [illegible] amoris bonitas divina est obiectum formale et 1um, bonitas vero Creaturae est obiectum materiale et 2um; dificultas autem est an ponitur in Deo alius amor, quo velit Creaturas propter suam bonitatem tanquam propter obiectum formale, et adaequatum: talis amor [illegible] ordinetur ad divinam bonitatem tanquam ad ultimum finem, sicut hoc iustus amat honestatem castitatis propter se ipsam tanquam propter motivum formale [illegible] et [illegible], quamvis ex imperio charitatis actum praedictum ordinet ad Deum tanquam ultimum finem. Prima sententia asserit Deum amare etiam Creaturas propter bonitatem ipsarum tanquam propter obiectum et formale, et ideo [illegible] obiecti 1um et formale divinae Voluntatis [illegible] formalis in bonitate creata, et increata, ita Ledesma, Torres, Puente, Hurtado, quos refferunt, et sequuntur Albares, Herice, Arrubal.

Albares disput 8 sect 2

Herice disp 19 cap 2

Arrubal disp 51 cap 3 et 4

Communis tamen et vera sententia asserit Creaturas non posse a Deo diligi propter bonitatem ipsarum tanquam propter motivum formale et 1um sed praecise propter divinam bonitatem quae est obiectum formale et adaequatum divinae Voluntatis ita D. Thomas in hoc art ad 2 et 3 et 1o C. Gent. cap 74, et in 1 dist 45 art 2 et sequuntur ceteri Theologi, quos late refert [illegible] et sequuntur Villa controv 12, Salmanticenses hic dub 2.

Probatur 1o ratione D. Thomae 1o C. Gent cap 74 quia si Deus amaret Creaturas propter ipsarum bonitatem tanquam propter motivum, hinc sequeretur quod bonitas creata haberet superioritatem supra divinam Voluntatem, sed hoc repugnat et divinae perfectioni. Probatur sequela quia bonitas creata si [illegible] obiectum formale et 1um divinae Voluntatis, [illegible] omne [illegible] comparatur ad appetitum sicut movens ad motum, quod [illegible] dixit Philosophus 3 de anima text 53 quod appetens est movens et motum, appetibile autem est movens non motum: sed movens [illegible] trahens ad se Voluntatem habet superioritatem et dominium supra illam, sicut movens supra mobile et amatum [illegible]

illectj amantis, qua rac ratio dicitur quod amor cap-
tivat amantem, et in servitutem redigit amati. 2o. si
Deus amaret Creaturas propter suam bonitatem tanquam
motivum finale, ipsa bonitas creata haberet aliquam superio-
ritatem, et aliquod dominium supra divinam Voluntatem. 2o.
probatur, si bonitas creata propter se amaretur a Deo ob-
iectivé res divinae volitionis, nam finis est, cuius gratia res a-
matur, et cuius gratia caetera fiunt, et amantur, sed im-
plicat quod divina volitio habeat pro fine bonitatem creatam, cum di-
vina volitio sit primus finis, et Deus non praeordinatur ad
alium finem a se creatum distinctum. contemplatur quod bonitas crea-
ta amatur a Deo propter seipsam tanquam propter obiectum fina-
le.

Hoc argumentum sibi proponit Herice, et numero 36 respon-
det non esse inconveniens, quod Creaturae amentur a Deo affi-
nis propter se amantis, et tamen explicat quomodo volitio Dei
possit habere pro fine bonitatem creatam sine eo quod dependeat
ab illa, ut a causa finali sicut amor creatus dependet ab
obiecto creato, ut a causa finali per se amato. Albarez num.
40 ait quod dependentia amoris creati etiam ab obiecto finali
non est proprie dependentia ut a causa, sed tanquam a termino; depen-
dere autem ut a termino actum non est proprie dependentia, sed imper-
fectio, quia obiectum amatum non est causa, sed conditio sine qua
non; sed autem aliquid creatum sine qua non est aliquid di-
vinum nullum est inconveniens. unde nullum erit quod amor
Dei hoc modo pendeat a Creaturis propter se ama-
tis.

Sed haec solutio nullam habet apparentiam. nam si amor
divinus non minus a bonitate creata, quam amor creatus
a bonitate creata, ut fine est evidens quod dicat imper-
fectionem; nam dependentia amoris creati ab obiecto propter se
amato manifeste dicit imperfectionem, cum sit dependen-
tia ab obiecto, ut a causa finali ipsa, et ut a causa finali,
quamvis dicatur dependentia secundum quid, ut a conditione si-

qua s. et Caer Auctores Thomistae quoquis contra-
trahentium feciliter, in qe. tamen Seducunt illa, cui
cedant bene veritatē Obgeto vero et vta fine qua-
cuis illy appellant solū quid.

3.° pbr conclusio ex
simul deinde solus data rae termi. D Thae nec-
situlo ex contra Gent. q.a priale volity spiritualiqui
e caa volendi, cy enj dicimus, volo ambulare tali-
orem, cag eos reddere arbitramur; sed iuxta D Thos Deus
vult Creaturas vt priale volity, ng ipsas amat pp term
etn precise vt mediati; q° bonitas creata e caa
volendi; ac proinde volio diuia respicit bonitas cre-
aty vi vt qualy priy, sed vt verg cag.

Contra rig iuxta

1.2 q. 1 art. 1 sū D Thg vi soly electio mediory, sed etiā amor, ei
infeo finis e ppter finy, et ab ipso dependet vta caa
finali, iuxta quā ist. amor Creatury ppter ipsas in
Deo repertus debet ab ipsis dependere, vi soly vt ab
obto, sed vt a caa finali; admissa tamen sta D Thā-
sūg asserit qd actus versati circa finy vi sint vrtu-
ty, ex hac sta soly sequitr qd amor amicitie, quo
Deus amat iustos ppter suā bonitatē respicit ipsos
tanquā finy, amor vero, quo Deus vult tribuere iu-
stis auxilia et alia dona supernaturalia, haret pro fine
et pro vera caa finali bonitates iustory, ng talis amor
vi e circa finy, sed circa media concupita iustis, q.
iste alius amor diuus dependet a bonitate crea-
ta, vt a vera caa finali.

4.° pbr conclus rae D Thg
in Sa arg huius art q.a si Deus diligeret Creaturas ppter ip-
sarū bonitatē sequeretr qd Deo vi sufficeret pria bonitas, sed
vlterius egeret bonitate creata; sed hoc derogat infinitati perfec-
tioi bonitatis diuae; q° Deus nequit diligere Creaturas ppter
ipsarū bonitatē. Pbr mao; Voluntas cui suffit aliqd obiec-
tū, nil quærit extra illud, qg bony sufficiens e, qd complete sa-
tiat appetu, et appetitu plene satiatus aliquo bono vi appe-
tit aliud pro se; sed si Deus diligeret Creaturas vi ppter ...

bonitas suae, sed propter bonitatem Creaturarum, quia suae cor-
dina bonitas ad complete saciandum divinae bonitatis,
sed ulterius exigeret bonitatem creatam. Contra ad ama-
tur per se est bonum per se non solum ablute, sed etiam creaturae ad
amandum, ergo si Creaturae amantur a Deo propter ipsas,
etiam erunt bonum per se respectu Dei, sed bonum (alicui) est quod
ipsum perficit, ergo bonitas creata Deum perficeret, ac proinde
Deus indigeret Creaturis, ut sit totaliter et comple-
te perfectus; unde Aug lib 1 de doct Christiana cap
31 ait, quod si Deus amando nos frueretur nobis e-
get bono nostro, quod nullus sanctus dixerit; quod ideo
est, quia fruitio est de bono propter se amato, et solum bonum
quod perficit appetitum, et quo eget appetens amatur propter se. Di-
ces ex hac ratione recte inferri non posse Deum Creatu-
ras amare nisi propter suam bonitatem, tanquam propter ul-
timum finem, nec posse heu Creaturis, non tamen recte infertur
non posse Deum amare Creaturas propter ipsas tanquam propter
finem, et motivum intermedium; unde quamvis ipsius
Dei satietur divina bonitas, poterit amare Creatu-
ras propter seipsas tanquam propter finem, et motivum
intermedium. Sed contra est quod amatur per se debet perfi-
cere appetentem, ut patet in Beatis quia non solum perficiuntur a Deo clare
viso, sed etiam aliis bonis creatis, quae amant propter se tanquam prop-
ter motivum intermedium; ergo si Deus amat Creaturas propter
seipsas tanquam propter motivum intermedium perficitur etiam intellige-
bili illo ut sit totaliter perfectus. Patet ex differentia quae versatur
inter bonitatem divinam ut satiantem appetitum Beati, et ipsum ut
saciantem divinam bonitatem; nam bonitas divina saciat appetitum Bea-
ti solum quantum intensive, et extensive, quatenus bonitas divina per-
sevat a Beato visa [illegible] continet eminenter omne bonum [illegible]
Beati [illegible], et amat in Beato omnia bona crea-
ta constitutionis totius omnium bonorum [illegible] perfecto. Unde
bonitas divina extensive non saciat appetitum Beati, quia ta-
lis appetitus extenditur ad omnia bona requisita ad sta-
tum.

mendu, Beaty in statu felicitis e soly vt amicu in
Deo, sed etia paratu possita, et taliter hita a. Deitatis
bonitatis hita Deum ipsy Beatu; ad v.° bonitas
divina saciat diuy Voluntas tq intrinsice, quq extrin-
sice tq fateri quq virtualiter; nec bonitas creata potest
aliquomodo requiri ad saciandy diuy inclinas, qui cy
inclinao Voluntis e in statu incompleto donec ultra
data, et possideat trq suq inclinati, Oger inclinao
diuy Voluntis extima sedat sine Creaturis, et ipsue
get, et statim statu omnino pfecto D. illud Psalmi
Dl Deus meus es tu, quonia bonoy meory non eges;
Voluntas diuina neque amare Creaturas, seu bony
creata, vt motivy tale inter mediy cuius potentia
ter requirit ad satiandy inclinas Voluntis, et ad po-
sitivy statu pfecto.

Denique pbi D.° rae quia pb ante
Thc q 14 art 6, qd Creaturae n̄ possunt eē obiy
diuy intellectionis, q.ª obiy fale, et ly actus specifi-
cativy ingerere cas talis extrq; sed volio nequit habere pro
cau specifa aliqd creaty alias dependeret a Creaturis;
g.° bonitas creata nequit eē obiy fale, et ly diuy Vo-
luntis.

R^dent. Aliqui ex Dtris, qd obiy trany n̄ spe-
cifat achy, sed obiy motivy, et bonitas creata n̄ e o-
biy motivy diuy Voluntis, sed soly trany, et Oger n̄ s-
pecifatipsq. Sed hec distio obti motivi et trani
n̄ habet locy resp Voluntis, quidqd sit resp aliary po-
tentiary; ty q.ª obiy motivy Voluntis movet ipsq motu at-
tractivo; sed in motu attractivo movens e etiq trm
sui motus; g.° obiy motivy Voluntis e obiy ly trany ip-
sius. Vnde si sola bonitas diuina movet diuy Volun-
tas sola bonitas diuina trat l.° eius amory, quamuis
ex Oquenti posit ad Creaturas trani.

ty etiq q.ª illius
rae illius bonitis trat amor rae cuius movet Volunt
g.° si Creatura soly rae diuy bonitis movet Voly, ly diuy
soly rae bonitis diuy habit etiq eius amor; an tri obiy
movet Voluntas rae illius bonitis rae cuius indicatur bo-
ny, et conveniens Volunti, et Oueniens; eq obiy proutin cognitu
existens movet voluntas; sic etiq trat amor rae illi-
us bonitis rae cuius i [illegible] vt bony, et Oueniens ap-

appeti; si one dicetur bonitis ignoto, loquemur de iudicati et Quenient amanti; cu Voluntas si feratur in bonu incogtu, etsi iudicatu practice, et Quenient, q° obtu sae illius bonitis tratiomors saeculu mater Voluntas ad amandu.

Respont alij disto inamore libero Creatura ad hac liberu ad Creaturas, etsi iuntq. actus liber sdu perfectio intq si haet pro obto 1° bonitas creatu, sed solu, diuq; solu tras vero liberu ad Creaturas haet pro obto et tio 1° bonitas creatu = Etaliqui indicant si ee inconueniens qd omni: diuus sdu hanc tras liberu spefetr a bono creato, etabipso accipiat bonitu ethonestu morals. Alii negant q. actus sciatu moraliu exlistu in diuina Voluntae si sumunt honestas morals ab obto amato sed ab infina bonitae pri; Ergo exeo q. d Deus e infite sanctus tribuit suis opptis infitu sanctu, et honestas independenter ab obto amato, sicut quibet oppolibera. Ati Di haet infitu valor morals, exeo qd eliciatu a supposito infite sancto. Sed O.a e q. a inforsenti si loquimur de trae parua actus liberi Dei, qui e aliquid creatu, sic ebij si e inconueniens qd spefetr a bonitae creatae sed loquimur de trae libera actiue liberata, quiq reatur etiinfre e in Deo et e ipse Deus, ac pomide repugnat depondere a Creatura, vt a ads spera, l, finali; cu hic dependentia dicationis perfectios ventauandu ab omnibus pratt. diui. si s° hic trae haet pro obto. 1° bonitas creatu debetab ipsa spefari, et sumere suu bonitas morals. Quod sic pbr 1° q. a illud obtu spefat actu q.d distinguit ab aliis; ergo obtu tribuens distions actui tribuit diffq Distuueq spei et Ider tribuit spes, quiq nil aliud e, quq spefare; sed bonitas creata pp ter se amata distincti actu diuq Volumtii; en amor Creatura ppter ipsary bonitas distr ab amore Creatura ppter diuq

bonitas, q.ª ille habet pro obto bonitas creata, hinc
diuq, et similiter actus iustg, et misericordiq, q diuersas honestates creatas, quas 2y Obros respiciunt
Vt obty frale; q.º bonitas creata spefatactg diuq
Voluntis, i aitr spefat acty Voluntis. ergo, q.
actibs tribuit dictios. Sed ospbrans q.ª bonitas, seu, honestas moralis virtg existens in diuia Voluntate debet sumi ab honestate obti frali; ergo obty frale e bonitas creata, ipsa tribuit honestas actibs virtutg moralis
sq dictarg ac proinde ipsas spefabit: ans pbr; o. onestas moralis actus sumitur ab obto Iformi, necessario
p oppg attingentg obty conforme recty, vni Leco oberg
Vt bene moraliter: ergo oppo libera Dei etiq sumet bonitas ab obto frali, et recte, vai conformi. 3.º pbr ans; amor
quo Deus amat Creaturas ppter bonitas diuq, sumit
honestas moralis ab obto frali, qd e diuia bonitas; ergo
amor illarg ppter ipsarg bonitas sumet bonitas moralg
ab obto conformali, qd e bonitas creata, qa paritas
currit in vtroque casu. 4.º q.ª honestas actus misericordiq Dei non pot sumi a summa sanctitate ppria
q.º sumi debet ab obto frali, pbr ans; summa Dei
sanctitas e vniale ppriq omnig diuiarg oppg, in quo
omnes Iueniunt, sed distio diuarg requit fraliter
prouenire ab eo, in quo Iueniunt; q.º bonitas actus misericordiq vt talis, et vt fraliter distr ab actu misericordiq requit sumere bonitas seu honestas moralg ppriq
ab infinita sanctitate proij. Explatr hoc, quamuis suppoty infity Xti Dni tribuat infity dignitas suis oppbs, bonitas tamen moralis taliq oppg
ni sumitr ex suppoto, sed ex obto, alias ni darent
in Xto Dno virtutes morales diuersq speci. ergo
similiter in Deo, quamuis sanctitas infinita operantis tribuat infity dignitas omnibs actibs diuq Voluntis; bonitas tamen moralis
que e fraliter diuersa in misericordia, et iustitia, et alijs virtutibs ni sumetr ex sanctitate ppria
sed ex obto frali diuerso, l, si obty frale e bonitas.

ē bonitas creata ab ipsa debet deriuari moralis bonitas diuina eiusq. Ex dictis sequi- tur, ad in Deo dari amor affectiuus, s. affectiuus versus bonitati, et vo versus bonitati creatae non dari amor affectiuus, sed effectiuus; nam amor affectiuus di- citur versus obiectum, cuius propria bonitas afficit vo- luntatem, et ea trahit et extra obiectum amatum, eam autem Deus non afficiatur ex bonitate Creaturae, nec eius Voluntas trahatur ad bonitatem creatam, sed potius trahat ad se omnem Creatam, ideo amor Crea- turae in Deo non ē affectiuus, sed effectiuus, quia amando Creaturam propter suam bonitatem facit illam bo- nam communicando propriam bonitatem, et haec fuit 2a Antiq. PP. et Theolog. ut refferunt SS. se loco sitato, et 129 disp. 2 de Vlmo fine sub § vero SS.

Arguitur 1o. in Deo dantur virtutes mo- rales nulla dicentes imperfectionem ut iusta et misericordia libe- ralitas, et aliae similes: quia Deus amat Creaturas propter suam bonitatem; probatur eoa; quia obiectum trale harum virtutum est creatam, honestas, quae reperitur in sublevatione miseriae, in largitione magnifica, et liberali. sed virtutes mo- rales debent elicere opera honesta propter ipsam et propriam honestatem moralem suam, ut docet D. Thom. 1. 2a. Gent cap. 4. 1o. Deus amat propter se ipsam bonitatem moralem creatam, quae ē obiectum virtutum moralium. Respondit Araujo et caeter. Theologi quod obiectum trale virtutum mora- lium existens in diuina Voluntate non ē honestas crea- ta, sed bonitas diuina quae pro diuersas connotationes su- petat diuersas virtutes morales, quia bonitas diuina ut ē ratio amandi ipsum Deum, et Creaturas spectat charitatem, et ut ē radix sublevandi miseriam, misericordiam, et ut ē ratio tribuendi debitum iustitiae et munerum de aliis; vnde ad argumentum quod ergo ē ad probationem dico. Sed Ca. ad

docet D. Thomas 12 q 62 art 1 virtutes morales distinguendi a Theologicis, quia hae respiciunt pro obiecto bonum ipsum Dei, istae vero Creaturae; ergo non sunt in Deo virtutes morales sed potius Theologicae, quae habent bonum pro obiecto formali bonitatem creatam, et vero divinam, quam spectant Theologales. Secundo quia omnis virtus moralis vel est circa passiones, vel circa operationes, ut in hac membra dividit D. Thomas virtutem moralem 12 q 60 art 1. sed in Deo non dantur virtutes circa passiones, cum passiones non sint in Deo; ergo solum dantur circa operationes [illegible] obiectum harum virtutum est bonum existens in operatione, ut docet D. Thomas, quod obiectum virtutum moralium existens in operatione non est divina bonitas, sed bonitas existens in operatione Dei, et in sublevanda miseria, et collatione debiti. Ex quo sequitur etiam ex dictis, solum quod in Deo non sit nisi virtus talis charitatis, qua amat se, et alios propter seipsum, et liberalitas, iustitia, et misericordia, et ceterae virtutes sint actus Divinae Charitatis; patet sequela: quia Charitas extenditur ad omne id, ad quod extenditur eius motivum obiectivum; sed divina bonitas quae est ratio formalis Charitatis extenditur ad sublevandam miseriam, et ad tribuendum debitum Creaturae, et ad omnes alios virtutum actus [illegible] est ratio formalis efficiendi dictos actus; ergo charitas extenditur ad sublevandam miseriam, et omnes actus [illegible] [illegible] qui proinde erunt Divinae Charitatis, et [illegible] non [illegible] erunt distinctae virtutes a Charitate. Confirmatur quia divina bonitas est ratio amandi non solum Deum, sed etiam proximum; sed est ratio detestandi peccatum, et est ratio benefaciendi omnibus; ergo non solum amor Dei, sed etiam amor proximi et detestatio peccati, et beneficientia sunt actus Charitatis Divinae. Unde beneficientia non est specialis virtus distincta a Charitate, ut docet D. Thomas 22 q 60 art 1. et existimo, quod si bonitas divina est ratio sublevandi miseriam, et est ratio efficiendi omnes actus virtutum, dicere actus misericordiae, etiam [illegible] Divinae Charitatis, [illegible] distinguerent speciales virtutes, sed erunt actus. Praeter has obiectiones existimo aliquid et [illegible] dicendum solum; pro quo suppono quod omnis actus

sumit bonitas fral ab obto frali: obty tamen honestatis
sicut obty amoris e Dei, l, persona amata, et ab hac sumit suam bonitas, aliqdo vero e actus pos exe-cutivus, sicut volitio loquendi, l, dandi pecuniam habet pro obto ipsos actus externos pos executivos et tali volio sumit bonitas, l, malitiam ab actu externo, qui e eius obty, vt docet D. Thom 12 q. 2 art 2, et in 2 dist 4 q 1 art 3 et q 2 de malo art 3. Virtutes autem morales existentes in Volun-tate habent pro obto actiones externas pos executivas sicut misericordia habet pro obto actus externus quo sublevat miseriam alienam, et iustitia actus tri-buendi vnicuique qd suum e, et sic de reliquis, ergo omnes virtutes morales existentes in Volun-tate versantur circa oppa pos executivas; l, omnes huiusmoi virtutes specificantur ab honestate oprum pos executivas.
Hic autem e differentia inter oppa Dei ad extra et oppa humanas, et Angeli, qd actiones Dei ad extra identur cum divina om-nipotentia, vt ostendit D. Thom 2 Contra Gentes cap 9, oppa vero hois, et Ang sunt accidentia create ab ipsis, et ab ipsorum pot distincta; vnde virtutes mo-rales hois et Ang specificantur ab aliquo create rea-liter ab ipsis distincto, l, a propriis operatis pos exe-cutivis: virtutes vero morales Dei specificantur ab ipsa bonitate diuina; non specificantur ab oppo Dei ad extra, quae sunt ipse Deus, et ipsa bonitas diuina, adhuc tamen salvatur sufficiens discrimen inter charitatem Dei, et eius virtutes morales, quia charitas Dei specificatur ab bonitate diuina vt e bonitas rei ama-tae; et ratio diligendi creaturas, virtutes vero morales specificantur a bonitate diuina non vt e bonitas Dei, sed vt e bonitas oppum quas Deus sumit sua

bonitas Creaturis, et quamvis omnes actus sint eiusdem rationis perfecte Idaeae, et omnes unitae per divinam omnipotentiam, si tamen ... in ... formaliter distinctae penes ... bonitas seu conformitas ad divinam rationem, quae est ... moralitatis, ut actus miserendi ... conformitas ... ac actus tribuendi unicuique quod suum est, et sic de reliquis.

Iuxta hanc ... expos...

[illegible]

... Ad 3 ... respondeo quod ...
divina Charitas ... extendit ... a ...
... obiecta; ut ... obiectiva Charitatis e...
... ut est bonitas Dei ... vero obi...
... est divina bonitas ... ut ...
... bonitas liberum ... ad ext...

... nostra doctrina ... 22 q ... art ...
2 et q 31 art 1 ad ... ad Charitas respicit
... ut est bonum ... in ... amando ...
... Unde divina Voluntas qualiscumque ...
... ad peccati ... et ad amorem Crea-
turarum est ... obiectum Charitatis et quae ... actus
... est ipsamet benevolentia ... actus
... est beneficientia, idem beneficientia ...
actus 2us Charitatis; hoc autem quod est bon...

[illegible] [illegible] duplici [illegible] 1° ex parte
de [illegible] bonu ipsius Creaturis, 2° quatenus
reddit aliquod speciale genus boni, dum vel eam
[illegible] sublevari a miseria, vel reddendo debitum
quod utique est actus iustitiae, sicut et ille omnium
[illegible] [illegible] [illegible] hoc, ad est benefacere Crea-
turis. Resp. 19 [illegible] genus [illegible] [illegible] virtutis spea-
les, est actus Charitatis et amicitiae, at vero [illegible]
[illegible] genus boni et honesti [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] misericordiae, vel iustitiae. [illegible] 2° etiam si
[illegible] dictus [illegible] [illegible] actus divinus omnipotentiae
quamvis [illegible] [illegible] specificatur
a Creaturis: [illegible] [illegible] actus divinus [illegible]
a bonitate creata specificari [illegible], [illegible] [illegible]
divina misericordia quamvis proxime [illegible]
et immediate ab actione sublevativa a miseria, mediate
[illegible] tamen specificari a bono creato [illegible]
excludendo [illegible] miseria, [illegible] actus virtutis [illegible]
qui [illegible] [illegible] circa [illegible], quamvis extra [illegible]
ab actibus [illegible] executivis, intra tamen [illegible]
ab [illegible] [illegible] actus externos [illegible] [illegible]
[illegible] actus interni [illegible] executivus [illegible]
pluribus locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de bonitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
misericordia divina [illegible] intra a bonitate crea-
ta [illegible] excludente miseria [illegible] actio
divina omnipotentia specificatur intra a bonitate [illegible]
[illegible] actio divina omnipotentiae [illegible] a boni-
tate creata.
[illegible] [illegible] quod [illegible] divina om-
nipotentia [illegible] misericordiae, aliavero ho-
[illegible] iustitiae, [illegible] [illegible] effectus [illegible]
[illegible] bonum excludens miseriam [illegible]
bonum Crea-

bonj Creaturę debitj; sed illud vt spefaus
á quo omnes actiones sumunt suã hone
tas, et dictos; ig° bona creata &a.

3° pbr. cons; q.a omn
poa haec Creaturas pro obto frali: q.a ab ij
spefanitur actus omnipoę; ans pbr; obtũ
te omnipoę é ens factibile, cũ omnipoa sit
factiua; sed solũ ens creatũ é ens factibile; ergo
solũ ens creatũ é obtũ frale omnipoę. Cons
omnipoa nequit cogni á beato ñ cogtis pos
libus saltẽ in coi, vt cęteri docent Theolo
tu de visione; sed poapt cogni cogto obto,
quamvis Dẽ ñ cognati; g.o Creaturę pos
sint obtũ Dẽ, sed Dẽ diuĩ omnipoę &.

ad 1.m pbr. Resp. g.o ani
[illegible] maos [illegible] actus enj poę execut.
creatẽ, qui subordinantur, et dependent á suis
obtis, siue effebus, ab ipsis etiã sumunt bonitas,
et malitiã, et ab ipsis spefanitur; et [illegible]
tus morales creatę, quę immate spefa
ab obpbs poę executrix mediatè [illegible]
fanitur á rebus, quę sunt [illegible], siue effus talium
at vero actiones diuinę omnipoę nullo modo
[illegible] suis effebus, sed potius sibi [illegible]
nant ipsos, [illegible] ipsis communicant bonitas, quã
vero lab ipsis recipiunt, et [illegible] spefant
á suis effebus, ac proinde virtus morale
[illegible] spefa, at actiobs diuĩ omnipoę non
[illegible] á bonitate Creaturę. Ad

pbm g.o maos actiones omnipoę [illegible]
ent diuersã honestaes obtinẽ [illegible]
[illegible] effebus pductis; sed diuersas [illegible]
[illegible] ad diuĩ [illegible]
[illegible] regula moralitis; vnde ça [illegible]
[illegible] ex pprio [illegible] diuĩ conformitas ad [illegible]
diuĩ independenter ab honestaẽ [illegible]

dicit divinæ honestas obtinq ab honei-
tae actus ineris. Ad 3q qd obty fiale om-
nipog divig n' ē ens factibile, sed ens commu-
bile ens factibili, qd ē bonitas divig erg
Commubili Creaturis, prouenit enj ē ratio p-du-
cendi Creaturas, iqd clarius ptinecoris
2y ñ distinty omnipog ab intu, et Volunte
Ini hac enj ssᵃᵒ obty fiale omnipog debet ea
obty fiale intus, et Voluntatis, qd n' ē aliquid
creaty, sed increa. Ad confraos qd ppter fa-
cilitas discursus, ñ stat Dey videre etiam
omnipog ñ Ogtapobitae Creatury, ñ vero q
omnipoa, l aliquod prius divig respiat pro
obto fiali Creaturas pobiles. Ex dictis insolie
constat q virtus morales existentes in di-
nā Voluntae immediate spefanti ab bonitae es-
ig divig, et ē ratio subieuandi vniverig; vndeq
[illegible] actus immiate spefenti ā bonitae ēss
[illegible] felicitas caret, Oheri virtues morales me-
diate spefiniti ā bonitae essg divig, p quod dis-
tinguit. ā Charitae, quæ immiate spefatri ā bo-
nitae essg divig. 3ᵒ arg. Deus amat homi-
nes iustos amore benevolentiæ et amicitiæ, q a-
mat ipsos ppter ipsorū bonitas; confbr; qa de rōe
amicitiæ et benevolentiæ ē velle bony amico ppter
ipsy. Stat q Ipas, in 4 dist... art 2 ...
... tunc aliqd diligitur p mody benevolentiæ
qdo volumus bony alicuius ppter seipsy, si-
cut diligimus amicos, etiā si nihil ex eis
... Centes cap 9 ad veritas amoris
requirit, qd bony alicuius procedat ē eias cuius
ē; bony aliquis vult soly prout alterius bony

cedit ꝑ accidens amator, sicut qui vult vinum ut illud bibat, aut hoc ut sibi utile, aut delectabile, ꝑ accidens amat vinum, ꝑ se autem seipsum. ergo si Deus amat iustum vero amore amicitiæ non propter se, sed propter dilectum vult ipsum, et consequenter illum amat propter suam bonitatem et propter eminentiam talem.

Respondeo quod ad amorem benevolentiæ, seu amicitiæ non requiritur amare amicum propter seipsum tanquam propter finem simpliciter ultimum; talis amicitia leat[?] ... nec requiritur amicus propter bonitatem verum tanquam propter ... talem; solum ergo requiruntur duæ conditiones quantum ad præsens; 1a est quod non amatur amicus propter commoditatem et utilitatem amantis, unde amicitia utilis, et delectabilis deficiunt vera ratione amicitiæ ut docet D. Thomas 12 ... a. 6.

2a conditio est quod amans velit bonum amico propter commodum et utilitatem ipsius, seu quatenus bonum ipsius est ita ut amatum sit finis cui illius boni ad ipsum concupiscitur non tamen requiritur quod bonitas sit finis ipsius amoris, ergo Deus amat iustos non propter suum commodum et utilitatem sed propter commodum et utilitatem ipsorum, et ... maxima bona propter ipsos tanquam propter finem cui talium bonorum, consequenter amore vero amicitiæ amat ipsos, quamvis non amet illos propter seipsos tanquam propter finem ... nec tanquam ... talem ... sed amoris; unde cum dicitur quod ... benevolentiæ volumus bonum amico propter ipsum, hoc propter solum dicit ... boni, quod amico concupiscimus. Si obiicias ... amans propter se aliquid non amat ipsum ... concupiscentiæ; sed Deus propter seipsum ... amore concupiscentiæ ... Respondeo ...

[illegible] propter seipsum proficiendum [illegible] amat amore amicitiæ
[illegible] [illegible] majos, propter seipsum et [illegible]-
dum [illegible] Deus [illegible] amatiuntur propter se
[illegible] [illegible] a [illegible], sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] maxi, [illegible] amans est finis amatiæ
majos, [illegible] [illegible] [illegible] eodem majos, et [illegible] quos
[illegible], [illegible] [illegible] extra [illegible] ad amantem tanquam
ad finem [illegible] honeste amaris, nisi [illegible] ad aman-
tem. [illegible] Deus [illegible] finis omnium Creaturarum
[illegible] [illegible] amare nisi propter seipsum tanquam propter ul-
timum finem [illegible] amat. Creaturas [illegible] est ama-
bilis [illegible] [illegible] amicitiæ, [illegible] quod Deus amat
Creaturas propter se [illegible], quod [illegible] [illegible] hominibus [illegible]
amoris [illegible] ab ipso [illegible] amicitiæ. A [illegible] opera
meritoria mouent extra obiectum diuinæ bonitatis [illegible]
rendum præmium merenti; quod aliquid bonum creatum est [illegible]
[illegible] diuinæ Voluntatis, [illegible] obiectum; meritum est [illegible]
[illegible] præmium; sed si aliter [illegible] præmium [illegible]
[illegible] ex [illegible] obiecti mouet Voluntas præmian-
tis, [illegible] conferre præmium; quod opera meritoria ex
[illegible] obiecti mouent diuinam Voluntatem [illegible]. Confirmatur quia diuina Vo-
luntas mouetur nostris orationibus et intercessionibus Sanctorum, et [illegible]
[illegible] postulatum, alias [illegible] [illegible], et in-
[illegible] quæ solum diligentibus [illegible] Voluntas
[illegible] postulatum [illegible] [illegible], et intercessiones
[illegible] ad obiectum [illegible] [illegible] diuinæ Volun-
tatis. Prob[illegible] [illegible] [illegible] et intercessiones [illegible]
1° [illegible] [illegible] [illegible] creatæ, sed [illegible]
[illegible] mouent [illegible] Deo [illegible]
a Deo [illegible] [illegible] bonitatis [illegible]
[illegible] Deo placent et [illegible] [illegible]
[illegible] quod Deus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] merita [illegible]
[illegible] Deo placent, et eius mouent voluntatem ad con-
ferendum præmium. [illegible] dicto [illegible]; merita mouent
ex parte obiecti diuinam Voluntatem [illegible] bonitatis [illegible] [illegible],

quae bonitas divinae, propter quam a Deo amantur cooperantes
quoad eos ad obtinendum, licito an eodem modo, ad quam
eorum aeternae gloriae praemii, sufficit quod Deus ex amore
meritorum intendat aut conferendi praemii, seu quod
vitam amandi propter propriam bonitatem, seu propter divinae
bonitatis propter beneficium speciale. Sed in talibus operationibus
moveri divina voluntas a quo illius, quae cuius constituentis
inter meritum, et atque moralis praemii; sed quod constituentur meritum
meritum propter bonitas divina, sed propter creata alias haberent valorem
valorem infinitum in quae meritum in divina bonitatis, sicut merita
Christi, quae habent valorem infinitum propter infinitam bonitatem
dignitatis suppositi, quod opera meritoria in quae divinae praemii,
sed quae propria bonitas movent divina voluntas ad conferendum
praemii, per mores qualitas bonum sine qua non
praemii ad constituit inter eam; sed movere voluntas praemiantis
ad conferendum praemium equalitas meriti, in me-
rito bonum quae illud bonitatis, quae cuius constituit inter
meritum, et atque moralis praemii. Resp. 1° mores ad pro-
praeterea negari mores, quae suadentes, seu conciliantes
causa moralis voluntatis alterius et tamen per se
quod potest movere voluntatem alterius, sed prius per obiectum
cuius bonitas alteri ostendit, et proponit, vel unde etiam in
ordine praeterea amoralis praemii, quamvis quod possit
movendi voluntas praemiantis quae bonitatis
tamen quod est dicto mores movere voluntatem praemianti-
tis equalitas meriti propter se amati eodo modo, sed ...
amati propter bonitas praemiantis quia ... bonitas
bonitas est meriti quod amati propter se, sed propter bonitas
bonitas divina quod est per se movere voluntas Dei ad confe-
rendum praemium, ad hoc enim movetur Deus ex bo-
nitate suae iustitiae, quod vero ex bonitate operum
eorum, sed consistit in hoc, quod praemium datur a Deo
dependenter a meritis, verde haec dependentia prae-
mii a merito est propria qualitas meriti quod con-
veniens quae propria, et intrinseca bonitatis. Ad 3 Deus
amat Creaturas, quantum amabiles sunt, sed sunt
amabiles quae propria bonitatis, quae sicut motiva
merentur, quod Deus amat illas propter illarum bonita-
tes. Resp. quod Deus amat Creaturas quantum

amabiles sit absque imperfectione, si tamen sit amabiles absque imperfectione propter bonitatem [illegible], [illegible] habuisset, [illegible] dependenter a bonitate creata [illegible] obiecto, et fine. Sed instabis, 1° amor divini absque ulla imperfectione potest dependere a Creatura quoad liberam [illegible]; ergo poterit [illegible] tamen libera [illegible] propter tale bonitatem creatam [illegible]. Probatur ant. 1°, quia amor divinus defacto quoad [illegible] liberam [illegible] dependet a Creaturis, cum [illegible] [illegible] posit, et dependere [illegible] ab alio, [illegible], quae [illegible] posse esse sine alio. Secundo probatur, non est maior imperfectio dependere a Creaturis, quam posse non esse; ut [illegible] libera ad Creaturas potest non esse, cum, quo Deus si decrevisset productionem alicuius Creaturae, [illegible] [illegible] libera absque imperfectione poterit [illegible] [illegible], et dependere a bonitate creata. Ergo [illegible] ad 1° probatum resp. quod decretum liberum [illegible] absque [illegible] Creaturae non [illegible] dependens ab illa, sed [illegible] connexionem cum illis; [illegible] divina omnipotentia non potest [illegible] Creaturam, nec Pater generans absque filio. Ad 2°, quod posse non esse quoad entitatem est [illegible] [illegible] imperfectionem, [illegible] vero [illegible] esse quoad denominationem propter defectum extrinseci [illegible], licet imperfectionem [illegible] libera ad Creaturas [illegible] in amore Dei si quoad entitatem et intrinsece [illegible] [illegible] quoad denominationem propter defectum extrinseci [illegible] [illegible] dicemus. [illegible] Dei [illegible] imperfectionem, [illegible] dependentia a bonitate creata, [illegible] talis [illegible] imperfectionem [illegible] libero Dei, [illegible] dependentia a [illegible] [illegible] intra esse. [illegible] libera [illegible] amoris Dei dependeret [illegible] a bonitate creata, [illegible] dependentia [illegible] [illegible] amoris; ac proinde [illegible] imperfectus, [illegible] amanti [illegible] amori [illegible]. 6. arg. ex D. Aug. 11 de Civitate Dei cap. 21 [illegible], si quaerimus, quis fecerit lucem? Deus est; si per quid fecerit? dixit, fiat, et facta est; si quare fecerit? quia bona [illegible]; [illegible] [illegible] bonitatis [illegible].

Voluntatis divinæ, videlicet illa producere, quæ esse [illegible] bonum; et alias ad suæ maiestatis [illegible] et alliciendis designat. [illegible]

Confirmatur [illegible] et ut ait [illegible] lib. 2. cap. 83. quæstione [illegible] aliud est amare, quam velle ipsi aliquid quod [illegible]; Deus amat Creaturas [illegible] seipsum. [illegible]

notant SS. [illegible] fere [illegible] quam [illegible] ratio formalis obiectiva divinæ voluntatis [illegible] divina [illegible] et eius bonitas, ex parte tamen Creaturæ [illegible] aliquid [illegible] divinæ [illegible] et voluntatis, quod [illegible] debet esse communicabile Creaturis, et quia [illegible] debet correspondere affectus [illegible]. Unde [illegible] formalis divinæ [illegible] est ratio [illegible] et ratio [illegible] bonitatis divinæ voluntatis, quæ [illegible] ratio [illegible] voluntatis divinæ, tamen vero ad alias [illegible] Creaturas magis [illegible] se habet ut ratio formalis.

Quarto [illegible] Deus fecisse [illegible] bonitate [illegible] quod [illegible] formalis [illegible] divinæ voluntatis [illegible] et [illegible] ratio [illegible] à Deo, [illegible] est ens bonum, [illegible] exponens [illegible] Deo [illegible] verbo [illegible] quæ [illegible] bonum [illegible] verbo, [illegible] Plato [illegible] bonum a [illegible] Deo [illegible] divina bonitas esse causam producendi [illegible] Platone docet. Unde [illegible] hanc [illegible] causam, [illegible] Plato dixit [illegible] Dei. [illegible] 83, et 84. Unde clare constat, quod [illegible] ratio formalis producendi Creaturas, [illegible] ut [illegible] formalis Creaturæ [illegible] aliud est amor Dei sibi ipsi [illegible] boni [illegible] amoris [illegible] dicatur [illegible] loquitur [illegible] amore creato, si vero [illegible] quæ est pure [illegible] Creaturæ, quia clare [illegible] quæ sibi [illegible] ipse amor [illegible] procedit [illegible].

Dubiũ 2ũ.

Supponimus qd Creaturę possibiles ñ habent aliqd ēē
apte rei, sd solũ habent ēē obtiuũ in diuo intel^tu ergo
ipsas p sciã simplicis intelligentię. Vnde diffi-
cultas ē an Deus amet Creaturas sic costas, et ip-
sis 9marabo in statu purę possibilitis, vel si p amo-
rẽ efficacẽ transferantr ad statũ futuritionis, certũ ē
qd amantr à Deo. Ider solũ procedit dubiũ de amore
inefficaci, et simplicis complacentię, quo si extra-
hantr ab statu possibilitis! 1ª sñª Deũ amore simpli-
cis complacētię amare possibilia: ita Scotus, et Vas-
quez 1 p disp 69 cap 2. Valentia hic disp 1ª q 19
punct 2, et 3, quos sequuntur plures Iesuitę, et ex
Thomistis tenent hanc sñª Nazarius 1 p q 20 art 2 et
q 32, art 2, Illmus Araujo lib 4 metaph sec 6 dub
5. Serra 1 p q 20 art 2, et pro se refferunt Caiet
1 p q 34 art 3, et ferrera 1 4 Gent cap 13, sd hu-
ius Authores ibi ñ explant huius sñª, sd respondent au-
dg arg S.^ti iuxta cõtrariam sñª tam Vadentis, quę nega-
t Deo amorẽ possibiliũ. Author huius sñª diuidun-
tr in duos modos dicendi, asserunt enĩ Scotus, et Va-
lentia talẽ amorẽ ēē liberũ in Deo, cętiri vero neã-
riũ. 2ª sñª a nobis defensanda, a nobis in 4 Deũ
ñ amare Creaturas possibiles, ita D. Thomas 1 Gent
cap 81 in fine, et hic q 19 art 3 ad 6, et art 6 ad
2 et sequenti cęter Thom, quos refferunt, et se-
quuntur SS sec disp 5 dub 9 Lisbonensis disp
4 art 3, et solet probari hęc sñª: qª Creaturę possi-
bles ñ habent bonitatẽ, qª à Deo ñ amantr, et maior
patet 1 sñª probant Deũ amare Creaturas possib,
qª habent bonitatẽ, qd dispũtũ supra q 6 et 6.

Reso-

solue tamen huius dubii ex praedictis, quod dependet, quia quamvis concedatur creaturas possibiles non obtinere aliquam habere bonitatem, quod tamen non haint illam ut debeat ad existendum non vero quod Deus ipsas amet et .... negetur possibilibus intrinseca bonitas, non sequitur quod possit amari ipsa, quia possit illa amare propter suam bonitatem, sicut propter ipsam potest amare creaturis ... defectus, et poenam privativam qualis est poena damni, quae ... consistunt in probatione nullam licuit bonitatem intraque sed propter bonitatem extrinsecam finis, ut docet D. Thomas art. 9.

Probatur 2° 3° 1° ex dictis dub. ante Deus non potest diligere creaturas propter ipsarum bonitatem sed Deus non amat possibilia propter suam bonitatem ergo. Minor probatur 1°, quia illud amatur propter bonitatem divinam respectu cuius divina bonitas exercet causalitatem ultimi finis, quia causalitas finis ultimi amari propter se, et quod caetera amentur propter ipsum; sed bonitas divina non exercet causalitatem ultimi finis in ordine ad pure possibilia, quia causalitas habet ad causatum non vero ad causabile, et purum possibile non est causatum, sed causabile; ergo creaturae possibiles non amantur a Deo propter divinam bonitatem. Secundo probatur, Deus non amat creaturas possibiles propter suam bonitatem perficiendam, sed propter ipsam communicandam creaturis; sed Deus non amat possibilia propter suam bonitatem ipsis communicandam, cum bonitas divina non sit communicanda pure possibilibus si habet decretum efficax communicandi suam bonitatem; ergo Deus non amat possibilia propter suam bonitatem. 3° probatur minor, quia amare creaturas nihil aliud est quam velle ipsis aliquod bonum, ut docet D. Thomas 1 p. q. 20 art. 3 ad 3 et art. 2, et ideo Deum amare creaturas propter suam bonitatem est velle illis aliquod bonum participatum, et derivatum a divina bonitate; sed Deus creaturis possibilibus non vult aliquod bonum a sua bonitate participatum, cum nullum dicat bonitatem participatam a Deo, sed ut ... cum participabilem; ergo Deus &c.

4° pbr mi: soly amatur propter finy, qd aliquo modo requiritur, & conducit ad tale finy; sed Creaturae possibiles permanentes in statu purae possibilitatis requirientis, nec conducunt ad divinae bonitatis nec communicandae, nec manifestandae. Denique pbr: nam si Deus diligeret possibilia propter se ipsum non diligeret illas amore simplicis complacentiae; sed amore electivo; sed hoc est impossibile, ut adversitant contri, quia amor electivus tendit ad media, et exequenda, ac proinde ad futura; ergo Deus non diligit possibilia etc. pbr maior; tum quia ut docet D. Thomas 1a q. 6 art 2 simplex complacentia, quae etiam dicitur voluntas, et simplex volio non est de mediis, sed soly de fine, qui propter suam bonitatem amatur, et placet divinae voluntati: sed Creaturae amantur propter bonitatem divinam non amantur ut finis, sed ut media, ut docet D. Thomas in praesenti art 2 ad 2 et 3: ergo quando amantur Creaturae a Deo propter suam bonitatem non amantur amore simplicis complacentiae, sed electivo. Tum etiam quia amor mediorum procedens ex intentione finis non est simplex complacentia, sed electio vel intentio rerum ad

ex amore intentivo divinae bonitatis, ergo est electio, et non simplex complacentia; pbr mi: quia talis amor possibilium procedit ex amore, quo Deus amat suam ergo non absolute, sed ut finem ... amandi Creaturas: sed amor divinae bonitatis, ut ... amandi Creaturas non est simplex volitio, sed intentio, ut ... ait D. Thomas q. 22 de veritate art 13 intendere ... hoc differt a velle, quod velle tendit in finem absolute, intendere dicitur ... in finem, ut ... finis est, in quo ... ordinantur ea, quae sunt ad finem; unde cum ... Deus vult suam bonitatem non absolute, sed ... est simplex volitio, sed intentio: ergo ... possibilium procedit ex amore intentivo Dei, et non ... electio Creaturae, et non simplex complacentia ... Secundo pbr 2°:

ex D. Thom. Voluntas solum amat bonum existens, vel cum ordine ad existendum; sed Creaturae possibiles, nec existunt, nec dicunt ordinem ad essendum necessario absolute, nisi sub ordine gubernamenti a Deo; nec potest ex distinctione inter intellectum et voluntatem, quae distinctio fit per abstractionem ob-
jecti.

Et tanquam conditio requiratur existentia objecti intrainentis, quia nihil volitum quin praecognitum, quare docet Philosophus 6 Meta. text. 8., quod bonum est in rebus, verum autem in intellectu, quia Voluntas fertur ad res prout existunt, aut existant, antecedens appetentiae; ergo solum bonum existens, vel ordinem dicens ad existendum potest amari a Voluntate. Secundo probatur maior; quia amor, et volitio est quaedam elicita inclinatio ad objectum amatum; sed omnis inclinatio tendit ad esse sui termini, quia omnis inclinatio terminum exigit, qui etiam terminus; atqui res pervenit ex exercita, et quidem termini inclinatio; ergo amor, et volitio solum potest trahere ad bonum cum ordine ad existendum. Tertio probatur maior: nam amare aliquid est velle, quod sit, sicut velle aliquid non esse, si non sit possibile, bonum conveniens, et modo honesto eodem promiscue; unde etiam per amorem complacentiae volumus quod objectum sit, etiam si non permaneat, vel absolute, vel sub conditione; ergo Voluntas solum amat res in ordine ad esse. Quarto probatur Deus non fert aliquid extra se amore amore affectivo; sed solum effectivo; sed Deus non amat possibilia amore effectivo cum nihil efficiat circa ea, nec ea transferat ad statum futuritionis absolutae, vel conditionatae; ergo nullo modo amat possibilia. Confirmatur ex Bernardi lib. de amore Dei cap. 4 et D. Thom. q. 23 de veritate art. 4 ad 13 ubi ait cum dicitur aliquis dilectus Deo, tantummodo importatur ordo ipsius Dei ad ipsius effectionem in propria natura. et quia iterum per amorem Dei non recipere bonitatem a Creaturis, sed efficere bonitatem Creaturae. et ideo dicit D. Thom. ibi, Voluntas Dei in creaturis, sed Voluntas divina quae in creaturis bonitas nisi per amorem, quo vult Bonum suum communicare sibi bonitatem. ergo amor Dei respectu Creaturae non est affectivus, sed effectivus.

Si dicas: hoc est vere de amore efficaci, et inefficaci, quo amat posibilia. = D° est q. amor Creaturarum sive eficax, sive inefficax est velle Creaturis communicare suam bonitatem, vel eficaciter, et absolute, vel inefficaciter, si amor est inefficax et conditionatus: sed velle alicui communicare suam bonitatem est amor efficaciter inefficax quia tamen dicit ordinem ad pure posibilia, in quibus in talibus statibus remanent. Deus nec eficaciter, nec inefficaciter vult communicare aliquod bonum, cum talis communicatio sit imposibilis, et Deus non posset velle imposibile; ergo omnis amor divinus sive eficax, vel inefficax est effectivus saltem sub conditione et inefficaciter. Confirmatur probatio; quia divina Voluntas solum dicit habitudinem vel efficientiae in ordine ad Creaturas, cum nullo modo sit effectus ipsarum. Unde divina Voluntas resp. Creaturarum est pure effectiva: ergo etiam omnis actus divinae Voluntatis circa illas est per se effectivus: sed amor pure effectivus nihil aliud est quam velle Creaturis communicare suam bonitatem eficaciter si amor sit eficax, vel inefficaciter si sit inefficax et conditionatus: ergo Deum velle Creaturas est velle illis communicare suam bonitatem. Confirmatur: si divina bonitas moveret divinam Voluntatem ad amorem Creaturarum, id solum moveret voluntatem divinam ut velit Creaturis communicare suam bonitatem sive eficaciter, sive inefficaciter; ergo Deum amare Creaturas, est velle illis suam bonitatem communicare vel eficaciter, vel inefficaciter. Probatur min.; bonitas solum movet Dei voluntatem ut velit actum congruum et condecentem divinae bonitatis in ordine ad Creaturas; sed actus congruus, et condecens divinae bonitatis est se diffundere et communicare Creaturis, quia bonum est diffusivum sui. Unde D. Thom. in hoc art. ait quod Deus vult, et fieri, alia vero ut ad finem inquantum condecet divinam bonitatem

etiā aliis ipsā participare. g° diuina bonitas sola mouet Voluntas Dei, vt velit Creaturis co-mmunicare suā bonitatē siue eficaciter, siue eficacitor. 40

pbr 2° q.a Deus nec amore libero, nec nario a-mat possibilia; g° nullo modo amat ipsa; ans quoad 1a pa. pbr q.a amor liber Dei debet terri ad aliqd defectibile: sed cū amor liber Crea-turis potuerit esse in Deo esse propter defectū ali-cuius entitatis intra, sed propter defectū termini extra et connoti, dicere talis termin debet esse aliqd de-fectibile; sed Creaturae possibiles nullo modo sunt defectibiles, cū repugnat qd possibilia fiant im-possibilia; g° in Deo esse ē amor liber possibilium. Pro 2a pa probatur ans, q.a D. Thomas art 3 et plures aliis locis docet qd Deus solū amat suā bonitatē nario, alia vero extra se amat libere. Et pbr rōe: nario amatur, et propter se, qd nil habet mali, nec priuat alicuius boni, et rōe cuius solū illud bonū diligitur amatur nario, quo finis eget et ad ipsū quem-dū ē simpl nariū; sed solū diuina bonitas ē summū bo-nū absq priuatione aut carentia alicuius bonitatis, et alias nullo bono creato eget. g° bonitas diuina solū amatur nario á Deo, et omnis bonitas creata amatur libere. Et si dicas qd diuina bonitas, et omnipotentia esse possunt esse absque Creaturis possibilibus propter nariā connexionem cū illis, et dicere requirit amari nario diuina bonitas, et omni-potentia, quin amentur etiā nario possibilia. Dicendū q.a amari nario aliquod bonū esse tenetur amare omne possibile connexū cū ipso, alias Beatus amans nario diuinā omnipotentiā amaret etiā nario suā damnationem, cu-ius possibilitas ē connexa cū omnipotentia; et Deus amando suā omnipotentiā amaret etiā peccata possibilia, cū possibilitas peccatorū nario requiritur ad exitū diuinae omnipotentiae, nec nario requiritur ad possibilitatem identificari, de omni-potentia sine quibus vt possibilibus esse non existeret omnipotentia;

g° Quamuis diuina omnipotentia esse possit esse absque Crea-turis possibilibus ex amore nario diuinae omnipotentiae esse inferri.

peccata+

+ peccatorū

inferetur in Deo amor varius pobilium. Arg 1° ex D. Thoma 1 p q 37 art 2 ad 3 ubi ait, quod sicut Pater dicit se, et omnem Creaturam cum Verbo, quod genuit, ita diligit se, et omnem Creaturam Sp sancto; sed Pater dicit Verbo omnes Creaturas possibiles; 2° etiam Sp sancto diligit omnes Creaturas possibiles. Confirmatur ideo Pater diligit se, et omnem Creaturam Sp sancto, quia Sp sanctus procedit ex amore Patris, et omnium Creaturarum, sicut Pater dicit se, et omnem Creaturam Verbo, quia Verbum procedit ex cognitione Patris et omnium Creaturarum; sed Sp sanctus non procedit ex amore futurorum, sicut nec Verbum ex cognitione futurorum, ut Thomistae tenent contra; ergo Sp sanctus procedit ex amore omnium possibilium, sicut et Verbum ex cognitione omnium possibilium, et sic datur in Deo amor varius omnium possibilium. Respondeo quod D. Thomas ibi loquitur de amore futurorum, ut ex initio ejus in principio solutionis ait ad 3 dicendum, quod Pater non solum filium sed etiam se, et nos diligit Sp sancto; cum quos non novimus existere, et non fuisse possibiles, loquitur de futuris; et existentibus, non de possibilibus, de quibus nullam fecit mentionem. Vel paritas inter dictionem et dilectionem non tenent quoad omnia, sed solum quoad distributionem accomodatam ex utraque parte, ita ut sensus sit sicut Pater dicit se, et omnem Creaturam a se cognitam Verbo, ita diligit se, et omnem Creaturam a se dilectam Sp sancto. quod vero Deus diligat possibilia, sicut ipsa cognoscit, nunquam dixit Angelicus Magister. Ad confirmationem ergo major, non Pater dicit verbo futura, ut docet Ang. D. 1 p q 34 art 3; et tamen Verbum non procedit ex cognitione futurorum, et Sp sancto diligit futura, et existentia, ut constat ex verbis Ang Doctoris Mag relatis, et tamen non procedit ex amore futurorum,

futura, suffit. quod

a. ut Pater dicat ubo. per locutionem mialiter consideratam, comitanter expressionem futurorum, ut procederet tamen ex cognitione futurorum requiritur, quod ubo. formaliter ex vi processionis communicetur expressio futurorum, quod de facto non contingit, quia processio ubi habet est actio naturalis, et expressio futurorum in ubo est contingens; suffit. similiter ut Pater et spiritus sancto amet futura, suffit. ad ipsi communicetur libera ratio ad futura, processio mialiter considerata. ut vero procederet spiritus sanctus ex vi amoris futurorum requirebatur quod ipsi formaliter ex vi processionis communicetur libera ratio ad creaturas, quae sic communicata sufficit, cum spiritus sanctus non procedat formaliter ex amore libero, sed naturali. de quo videantur SS. et disp. 8 de voluntate Dei a numero 86, et disp. 12 de Trinit. a numero 124 disp. 16 num. 11.

Arg. 2°. Creaturae possibiles sunt bonae; sed ut dicit D. Thom. 1 p. q. 5 art. 1 bonum aliquid est idem quod est appetibile; ergo creaturae possibiles sunt appetibiles, amabiles a Deo; maior probatur 1° quia D. Thom. 3 possibiles ... a Bent. cap. 1 ait quod bonum quodammodo est amplius est, ambitum ... propter quod Dionysius dicit cap. 4 de divinis nominibus, quod bonum se extendit ad existentia, et non existentia; ergo creaturae possibiles, quamvis non habeant existentiam, erunt tamen bonae. Secundo probatur maior: quia D. Thom. infra art. 6 ad 2 ait quod Deus cognoscit omne verum, non tamen vult omne bonum, sed bonum non amatum a Deo est possibile, nam omnia bona futura amantur a Deo; ergo creatura possibilis est bona. 3° probatur maior, quia ut ait D. Thom. 1 p. q. 5 art. 6 unumquodque est bonum, in quantum est perfectum, sed creaturae possibiles habent essentiales perfectiones quae est bonitas essentialis. probatur min. quia perfectum est cui nihil deest ex iis, quae sibi debentur. sed creaturis possibilibus nihil deest ex iis praedicatis essentialibus, quod convenit, nam sunt sibi convenit illi in omni statu, et ideo creaturae possibiles habent perfectiones essentiales. Et etiam quia Deus per scientiam simplicis intelligentiae cognoscit unam creaturam possibilem esse perfectiorem alia, ut Angelum formica; sed creatura possibilis nequit esse perfectior, nisi sit perfecta; ergo creatura est.

4º pbr mai: qa bonitas sequitur ad entitas; sed pslibus Quenit entitas, cy hze prao hoc eenis sit glorios veriti, et Iqer vera proibmai statu; gº etiq pslibus Quenitentitas. Et si dicas qd bonitas sequitur eni participialiter sumpty. — D. a é 1º, qa ens obty Metap é ens nominater sumpty; sed Metap demo obto demonstrat bonitas; gº bonitas é pao entis nominater sumpti. 2º ens nominater sumpto Quenit sua integritas, et pfectio essalis; gº etiq Quenit essalis bonitas. — 3º qa Iié pao, quare si detur bony nominaliter, et participialiter, sicut datur ens nominater, et participialiter, gº bony nomiter sumpty erit pao entis nomiter sumpti.

Deniq Dª dicty soluy videtr stare D. Thas 1 p q 6 art 3 ubi triplicy pfectioy, et Iqer triplicy bonitaty distit, 1ª provenienty á fra eiy quq aliq in suo eē Qsti. 2ª Quenienty ei rae accidentiy. 3ª 3ª ey quod res aliqua Qsequitur suy finy; gº eiy dicey Thq ad fig Qstuenty aliqd in suo eē essali sequitur bonitas, ac proinde ad ens nomiter sumpty.

Rpº qd hoc arg Quincunti [illegible] ey, ut secundy Creationis pslibus aliqq bonitas sey quid, ergani ra[illegible] [illegible] amari, qa soly bony sint qd existit, seu é [illegible] [illegible] ad existdy é amabile á Deo, et de hoc loqui [illegible] D. Thas qdo ait bony é aliqd idy ad é appetibile, qui solito ad [illegible] quitiony [illegible], qa tamen hqc [illegible] tribueni Creaturis pslibus é pa[illegible] ty [illegible] doctrq D. Thq 1 p q 3 artts et 3, et Qen cap 2 et 3, et q 21 de verit art 1 et 5 aliis locis, in quibus docet soly Deq eē bony p lug essq, et bonitas ey quid á Quenire Creaturis p lug essq, et substaty, et Creaturq est bony ey quid p extiy [illegible] bonq sunt p accidentia, intelli Creaturq [illegible] quid. Qra [illegible] essq, et Iqer nec bonitas ey quid. Ideo. Ad darg resp gº mai ad 1 pbaey

qd D. Thas ibi docet qd litmaa in haet ppriè existg, ac proinde ei sit eni pprie participatio sumptg, dicitur tamen plena extrec sulitudiny actu fig, sicut media dicuntur extre bona

existonie extre paxiug altrius

p ordiny ad bonitas finis, et ideo ait qd bony te amplioris ambitus, quy ens qa i, vnd dicitr ens te tamen dicitur bony extrec bonitas alterius ad quy ordinati, vnde bony ten denominacioe amplioris ambitus, quy ens; cuy quo tamen ipsi qdam nominaliter sumpty, qd è obty intus lig nialitis, et abstractius, quy bony, qd è obty Voluntis, Vt ait D. Thas 1 p. q. 82 art 3. Quando ait Dionisius qd bony extenditr ad existentia et non existita, loquitur de de pure possibilibus sed de entibus ppria existita qualis è materia sola, vt etiam explicat D. Thas art 2 ad 1y. — 1, dicatr cy D. Thas ibi ad 2y, et q 21 de verit. art 2 ad 2y, q bony extenditur ad non existita, et 2y praes sed causalitas qua s, bony qd è finis extendit tuy causalitas ad media non existita mouendo Voluntas, vt ipa pducat, h, p non existita intelligit Dionisius non ... bilia, que penitus non exist sed futura, qus potentiam ... in fine attrahit ed ipsory potentias. Ad 2y resp qd qdo D. Thas ait qd deus n amat omne bony loquitur de bono in pota, qd ... deberet actu bono si amaretur a Deo, qua amori ... mus non supponit obty bony, sed facit bony ... 3. resp qd vt docet D. Thas 1 ... cap. ... fitre perfecty è participiy vbi pficio, qd è ipsoty ex sbo facio, et ppe per. Vnde signat id qd è vltimate facty et totaliter, quasi p omnia facty. Vnde ly hanc ethimologiá, qd facty non è pfecty dici non pot, qd tamen p fieri dei subty reducitur poa ad acty, et deni et adeo ab ipsei ... ... pfecta, qdo totaliter è reducta ... Vnde deni et retinuit, sed haet eè ... pfecty dicitur p quandam nominis extensionem pfecty dicitur ...

n̄ soly dicit, qd pariendo pervenit ad actū pfectū, seu Cpletū, sd etiā id, qd ē in actu Cpleto absque ōi factione, et ideo Deus pfectus eē dicitur. Cū g° Creatē possibiles, nec sint factē nec habeant ī-hī factione, n̄ ē Cpletus in actu, nullo mō possunt dici pfectē, nec pūs quid, nec simpl. Unde negam° daēm, et ad 1ū pbrn dico, qd finitas ē cum tā facta, exīti ā parte rei nil dē debitis, quē sibi debentur, quē defic pfecti sic explata n̄ Cvenit possibilibus. — Ad 2ū pbn resp. qd Deus p scīā simplicis intilltiā cog Creatu-rā possibile eē aliā pfectiōs in actu, sd soly cognitivā posse pfectiōs aliā. Ad 3ū dico iuxta solū daēga bonū soly ē pae entis participiater sumpti, et ad 1ū pbn pugnans resp, qd obtū methaph ē ens participiater sumptū abstractū tamen ab ōi mā, nā Metaphi agit de ente in cōi, et similiter de existā. Ad 2ū dicatur, qd ens nomiter sumptū cū praecisione ab existā nullā habet pfectiōs, et quamvis in eē obtivo habeat integritatē suorū praedicatorū essaliū, hēc tamen integritas n̄ ē pfecta, nisi facta sit, et existat ā pae rei. Ad 3ū resp. qd bonū n̄ ē participiū alicuius verbi, et sumi n̄ potest bonū nomiter, et participiater, sicut ens, q ē nomen substantivū, et simul participiū verbi substantivi. Ad ultimū resp. quoad 1ū Cstituentē aliquid in suo ē substali exi-stentiā sequitur bonitas, n̄ vero ad 1ū Cstituentē praecise in eē essē, et hēc ē clara mens D. Thomē, cū ibi affirmet, qd bonitas Cveniens rei ratione 1ū Cstituentis ipsā in suo eē substali essali n̄ ē de essā alicuius Creaturē, q° eē n̄ ide-ntificatur Creaturē, qd soly ē verū de eē existē. Sed instabis, fra substalis n̄ soly ē bona ratione existē, id etiā rae ppriē entitatis habet sibi identā bonitatē, sd praecisa existā adhuc remanent in fra ōia praedicata cū ipsa i-dentā, g° etiā praecisa existā habet fra Cderata in ordine tū positivē bonitatē cū ipsa identā, pbr. nam tota pfectio fēor existis n̄ Cstituitur sola existā, sd etiā in fra sub-

tali ipsius, alias fra subst[illegible] erit pfecta soly impo[illegible]
et tamq; nudy existe, sicut[illegible] ad 4ª. Vt docet D.
Thas q. 21 de verit art 1° ad 3, et 1 p q 5 art 3 ad [illegible]
nullg dicit pfectio[illegible] intrq in actu sed soly in poa, hoc
oe requiritur dici; ng D. Thas 3 1ª Gent cap 2 ait q[illegible]
fra [illegible] se e bona, subsita vero [illegible], prout actu[illegible]
[illegible], e[illegible] [illegible] q[illegible] e inpoa; et paulo ante a di
xerat q subsita [illegible] exemaki et fra e bona[illegible]
[illegible] sui, [illegible] [illegible] [illegible] e bonitas, et [illegible]
identa cy fra substali, qug n identr cy [illegible] 3ª [illegible]
substaly habere ppriq bonitatq cy ipsa identatq, [illegible]
men bonitas [illegible] requirit fr[illegible] [illegible] se sd prout stat sub
existe, sicut [illegible] qdo [illegible] res, n soly [illegible] ex[illegible]
ta, sd eius fra, et essd. fieri tamen n [illegible]
esse [illegible] se, sd prout stat sub existe; sic [illegible] n
pfecty supponatee facty, [illegible] pfecty, et bony n
esse, et [illegible] se, sd prout stat sub existe. Unde
pfectio et bonitas identa cy fra connotat [illegible]
cy existe exercita ac proinde [illegible] esse, sine ex[illegible]
ta, qualiter [illegible] in statu pobilis, n haet pfe[illegible]
tiog et bonitas, n pp[illegible] defecty alicuius [illegible]
identi, sd ppter defecty extrie connoti, sicut [illegible]
jante ambg [illegible] inter [illegible] et [illegible]; anima [illegible]
ta n haet [illegible] ad [illegible], q[illegible] [illegible] identur cy [illegible]
[illegible] connotat tamen actiog agentis [illegible]
[illegible] et n existe [illegible] actione connota, n exi[illegible]
[illegible] connotans talg actiog. Unde dicenda e[illegible]
sd pp[illegible] existe [illegible] fra cy omnibus [illegible] cy [illegible]
sa identatis n [illegible] [illegible] cy existe [illegible]
[illegible] connotantibus exert[illegible] existe g°mj e[illegible]
3° Deus amat[illegible] sug omnipoq [illegible] et Creaturas
pobiles; [illegible] p[illegible] 1°. qª amans [illegible] aliqd obty [illegible]
amatonne connexy cy illo, sine quo ee n post, sicut a
mans [illegible] sug beatidin[illegible] etiq amat[illegible] sug [illegible]
sug [illegible], qª sine existe [illegible] n [illegible] beatus; sd diu[illegible]
bonitas, et omnipoa itae [illegible] cy pobilibus. [illegible] illis
ee n posit. g°. 2° pb [illegible]: Deus cognens sug omnipoq [illegible]
[illegible] cognoscit omnia pobilia, qª [illegible] cy [illegible] [illegible]
sd n e magis [illegible] amor, [illegible] cogtio; g° etiq [illegible]

mando suam omnipotentiam amat possibilia. Si dicas Creaturas possibiles esse bonas, ac proinde amantur a Deo, quamvis sine illis esset omnipotentia, quare non amantur a Deo peccata possibilia, quamvis sine possibilitate peccatorum non posset esse omnipotentia. Resp. quod Creaturae possibiles non sunt formaliter mala moraliter, sicut peccata, et praecise non sunt bonum bonitate intrinseca; et ideo quod non sint bonae bonitate, solum sequitur quod non sint amabiles propter propriam bonitatem, non vero quod non sint amabiles propter extrinsecam bonitatem, quae soluto data fuit; cum patet, quod Deus vult non esse alterius mundi, quamvis tale non esse nulla haereat bonitas, propter extrinsecam bonitatem, libertatis divinae, et supremi dominii, quae infertur in non productione alterius mundi, ita etiam Creaturae possibiles possunt participare bonitatem divinae omnipotentiae, quatenus vario modo sequuntur, ut existat bonitas divinae omnipotentiae, quae praesumitur. Obiicies contra; si amando suam bonitatem, et omnipotentiam non amaret Creaturas possibiles, sequeretur quod quibet beatus amaret Deum quantum amabilis est, deberet enim, quia Deus amaretur a se ipso, et hoc est impossibile. Probatur sequela: quia quilibet beatus videndo amat, quod quidem saltem quoad praedicata formalia et quoad virtualia, cum Creaturae possibiles virtualiter in Deo identificentur, non sint amabiles, quilibet beatus amaret Deum quantum amabilis est. Probatur sequela, quia non Deus solum in se videret praedicata formalia, perfectius se videret, quam videretur a quolibet beato, sed quilibet beatus Deum videret, quantum visibilis est, ergo pariter si Deus amando se solum amaret praedicata formalia, non vero possibilia in ipso virtualiter identificata, non magis se amaret, quam amatur a quolibet beato, et idem a quolibet beato amaretur Deus quantum amabilis. Nec valet dicere, quod Deus amando se amat omnia futura, quae beatus non amat in Deo, et ideo perfectius amatur Deus a se ipso, quam beatis. Resp. est quod amor futurorum non addit perfectionem aliquam supra amorem beatorum, quo Deus seipsum amat. ... si amor beatorum aequivaleret

amari narie Dei, Quer beatus necessario ferre amare Dey ac Deus amatur a seipso. Ly etiā q. a. n. repugnat qd aliquis beatus ametur in Deo omnes Creaturas futuras, quas Deus amat, qd videtur Iccedendum ty anima Xti Di, que cognovit in Deo omnia futura, et ty eius Voluntas sit dicē Voluntati conformis, quer amat in Deo, l. pitamare omnia futura, quē Deus amat. Rx 1° cog ad 1ū pbm dico maof amans nario aliqd obty amatelig nario quidqd ē cy illo conexy si sit amabile transeat Conatr, si n sit amabile, g° maof. Creaty aut possibiles n sit amabiles a Deo, ty q.a nullg hat bonitas ty q.a n haent detrag ad existendy, ty demi q.a n haent bonitas crady ab amore divo. Adeo pbag cog gelly et disputas inter cogtios. etiam possibiliy stationhoc, qd Creaty possibiles sit cogbiles a Deo, q.a Omniscientia nullo ty quoad sps separaug, et tmedy cogtionis et illy quodcq e cogbile, in q.m By e intra intelligenty p se, et tmedy: ly ceterag ty q.a cogtio fit p hoc qd cogty sit intra cognoscenty; Creaty vo possibiles n sit amabiles a Deo q.a n haent detraof ad ee a pae rei, p qug detry obty redditur amabile, q.a Voluntas fertur ad rei. Ad repl.g resp. qd dupliter pst Deus velle aliquid, s. p actu psequutionis, l p actu fuge l. repulsionis; et quamvis p actu fuge possit velle aliqd, qd n haet in sig bonitas n vero p actu psequutionis, q.a actus psequutionis e effecuus bonitatis obti: actus ergo quo Deus vult n ee aliy mundy, et hominy cū cauda, l aliis similiis creaturis, l. quocumque alias creaturas, l pbos ē actu psequutionis n sed fuge l. s nolle ee aliy mundy ē. velle ... Deus vult, qd Creaty possibiles n sint in ento n habitanty in sig bonitas, q.a potius nolitio, que volo. Ad 2 cog pbm resp. g° repl.g et ad 1ū pbm resp. qd licet tamen beatus ametur Deo quidqd ē in ipso realiter et tam ab ipso, amatibus omnimodo, quo amabilis ē et quo ab ipso Deo ... Deus ē infinite amabilis, et beatus ...

infinite; sed modo finito amat. et Deus, motus amoris creati non adaequatur amabilitati Dei: id[illegible] aequalis [illegible] cognitionis creatae disparatae; licet Deum cognosceret, solum quoad praedicabilia, solum cognosceret quidditative, non vero comprehensive, etsi recognosceret finito modo, et [illegible] [illegible] magis cognosceret, quam cognoscitur a [illegible] beato; quamvis Deus [illegible] [illegible] Creatas possibiles, sed solum sua praedicabilia, adhuc tamen amat [illegible] modo infinito, et [illegible] excedente modum, quo amatur a beato; [illegible] autem, quia non [illegible] in Deo Creaturas possibiles, [illegible] cognoscit Deus modo infinito, et [illegible] amans in Deo Creaturas possibiles, [illegible] modo infinito Deum amare, [illegible] perfecte cognitae [illegible] medium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sui in ipsa [illegible]: ergo tunc solum perfecte cognoscitur [illegible] [illegible] quando in ipsa cognoscuntur omnes eius [illegible] quo [illegible] [illegible].

Unde [illegible] cognoscit in omnipotentia omnes effectus virtualiter in ipsa [illegible] non cognoscit illam quantum cognoscibilis est, sed per [illegible] quidditative, et modo finito, [illegible] bonitas finis, [illegible] perfectione amata non [illegible] voluntas [illegible] ad amorem mediorum, seu effectuum, [illegible] divina voluntas ad [illegible] finium, [illegible] divina Voluntas [illegible] perfecte possideat bonitatem [illegible] [illegible] non egeat [illegible] possibilibus [illegible] sine illis et sine illorum amore [illegible] amare, [illegible] quamvis libere amentur, [illegible] amandi non addat [illegible] Creatas, [illegible] tamen motus libere amandi [illegible] perfectior [illegible] amor [illegible].

Ultimo arg. [illegible] Deus [illegible] vult [illegible] hominum etiam reproborum, iuxta illud 1.a ad Timotheum 2, Deus vult omnes homines salvos fieri; [illegible] voluntate non excluduntur [illegible] [illegible] iuxta explicationem Damasc. [illegible] [illegible] 6 ad [illegible]: sed salus aeterna omnium hominum etiam reproborum [illegible] possibilis, [illegible] [illegible] posset [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] ergo [illegible] salus aeterna reproborum, adaequate tractum voluntatis Dei [illegible], non [illegible] possibilis, sed [illegible] sub conditione [illegible] voluntas [illegible] vult Deus non [illegible] omnes [illegible] salvari [illegible] [illegible] salvi fiant, [illegible] tamen [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] salvari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] purificata [illegible] [illegible], ideo

Deus ... voluntas ... quando vult illos ... gloriam ...

Articulus 3.us

Utrum quidquid Deus vult ex necessitate velit?

Supponimus 1.º ex D. Thoma, quod velle Dei ... ex dictis in art. 4. et 2ger, quod divina Voluntas ... volio. Supponit etiam ex art. 2. quod Deus vult ... Creatas, et modo solum inquirit an talis volitio ... necessario terminetur ad suam bonitatem et bonitatem Creaturarum, et respondet triplici conclusione. 1.ª Conclusio est Deus vult ex necessitate suam bonitatem esse, sicut et Voluntas nostra ex necessitate vult beatitudinem, et sicut ... alia potentia necessario habitudinem habet ad proprium et ... objectum, sicut visus ad colorem, quia de sui ratione ... tendat. Unde cum divina Voluntas habeat habitudinem ad sui bonitatem, quae est proprium eius objectum, Deus vult necessario suam bonitatem esse. Sed nota quod ... Voluntas nostra necessario quoad specificationem velit beatitudinem, tamen necessario quoad exercitium, cum non semper ... beatitudinem, nec potentia visiva necessario quoad exercitium videat coloratum ... ex ratione D. Thomae ... Deus ... necessario quoad exercitium amare suam bonitatem, sed ... necessario quoad specificationem. Tunc 1.º respondent, ... in proposito ratione solum intendit Deum amare suam bonitatem necessario quoad specificationem, non ... quoad exercitium ... suam bonitatem ... supponit ... quod Voluntas divina est suum velle. Ita Gui... Ferrera, Zumel, Navarrete, Nazarius ... Samorensis, dub. 1. iuxta quem ... dicendum ... haec difficultas, ... Conclusio ... cuntaliter quod D. Thomas loquitur de necessitate ... ad specificationem, quam quoad exercitium, ita Gonzalez ... Cadiz, Salmant., Lisbonienses, iuxta quem ... dicendi sic ... D. Thomae, quam ... potentia necessario ... ad exercitium et specificationem operetur circa suum objectum ... le si sit debite applicatum et ... sit aliquid ...

impediens ipsi; sed Voluntas haec utriq.
debite applicatq bonitas divinq, quae e in obiq
[illegible] retardare, ut impedire [illegible]
quoad exertiq; et spefaciq [illegible] [illegible]
ug bonitas sicut etiq poa visiua impedita o-
uq que necessitate videt coloratq debite applatq
Voluntas quae utraque necessitate amat beatidq
debite applatq, qdo si reparatur aliquod malq in
exercitio amoris beatidinis, v.g. in beatis; in via-
toribus amor e liber quoad exertiq, q[a] tali-
bus amoris exertiq reperatur [illegible] molestq, et impedien-
exertiq aliorq opeq, quibus eget hoc, ideo quae f
accinit pt desistere ab exertio talis amoris.
[illegible] ad literq sic; ali-
[illegible] magis ad literq sic; ali-
quid e a Deo volitq libere quoad extiq, et spe-
[illegible] igo diuina bonitas libere utraq necessitas [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] diuina Volunta-
[illegible] Deq aliqd velle e oibs [illegible]
[illegible] ac proinde eiq e [illegible] aliqd vol-
[illegible] a Deo [illegible] sine volito e impossibile [illegible] a Deo
[illegible] bonitas creata ne e volitq a
[illegible] in De [illegible] libere volitq
Deo e bonitas diuina [illegible]
[illegible] Cq [illegible] q[a] illud e mario vo-
[illegible] diuina Volun[tas] dicit habitudiq mariq
[illegible] Voluntas dicit habitudinq mariq ad diuq bo-
nitas [illegible] e obiq [illegible], sicut [illegible] quilibet alia poa mariq
[illegible] habitudinq ad [illegible], et [illegible] obiq, sicut visus ad
[illegible] mario volitq a Deo e diuina bonitas. Circa quq
[illegible] e observandq, qd illa poo quilibet poa [illegible]
[illegible] mariq habitudinq ad suq obiq [illegible] debet intelli-
[illegible] varia habitudine indeterminate, et abstrahendo ab
habitudine in actu 1o et actu 2, itaut poa [illegible] di-
[illegible] ab actu 2 dicat mariq habitudinq in actu [illegible] et
poa, quq e ipse actus 2 dicat [illegible] habitudinq in

in actu 2° ad suu obiectu 1u. Unde cu diva Voluntas sit sua volitio, ideo dicit necessario habitudine ad obiectu 1u.

Unde cu habitudo voluntatis in actu 2° ad obiectu nil aliud sit, quam actualis amor, et volitio obiecti, ideo diva Voluntas dicens necessario habitudinem in actu 2° ad suu obiectu 1u necessario etiam vult et amat suu obiectu 1u. Ex qua rae sic posita dico, qd D. Thomas in conclu. loquitur de amore necessario tam quoad specificationem, quam quoad exercitium; et solu supponit in dicto 1 et 2° qd Deus necessario, quoad exercitium aliquid vult, quia velle Dei e eius esse. Dico 2°. Deus non vult alia a se necessario, sed libere. et probatur; quia volens finem, quamvis necessario velit media, sine quibus finis esse non potest, sicut volens conservare vitam vult necessario cibum, media tamen, sine quibus finis potest esse, libere eligit, et non necessario vult; sicut volens ambulare, non necessario eligit equum, quia sine equo potest ambulare. sed bonitas Dei potest esse sine Creaturis, cum sit per se perfecta, et nil perfectionis ei ex illis accrescat. Unde nullo modo eget Creaturis. ergo Deus necessario amans suam bonitatem non tenetur necessario velle aliquam Creaturam, sed omnes libere vult. Sed dices. Deus necessario vult suam bonitatem, tamquam ultimum finem; sed volens necessario finem vult etiam necessario media. ergo Deus necessario vult aliquas bonitates; nego ptr 1°. quia in hoc discurs. simplex complacentia ab intentione, qd haec respicit finem in ordine ad media, ac proinde infert necessario electionem mediorum; at vero simplex complacentia respicit bonitatem finis absolute, et ideo non infert electionem mediorum; ergo si in Deo amor intentivus ultimi finis e necessarius, etiam amor electivus aliquarum Creaturarum erit necessarius. 2° quia necesse haec est finis in operalibus sicut principium in speculativis; sed intus posito assensu principiorum necessario debentur ad assensum illorum; ergo posito amore finis necessitatur Voluntas ad electionem mediorum.

Confi qa si Deus amaret libere Creaturas, etiã libere amaret ... bonitatem, sed hoc e falsum ... ergo ... Pbr seqla: ... libere illas amat, ppter quam amor Creaturæ ... adipsas quae ... bonitatis ... bonitatis; sed amans libere aliqd obiectum, etiã amat libere illa bonitatem quae ... amat; ergo si Deus libere amat Creaturas, etiã libere amat suam bonitatem quae ... amantur.

Rp qd finis dupliciter amatur 1° ut quod tanquã res amata; 2° ut quo quatenus in actu exercito, è ratio amandi media; et amans frequens ut quo necessitur ad amandum media; amans vero finem ut quo etiã necessitur ad electionem mediorum, qdo finis eget medijs, si vero qdo non eget illis. Unde ergo ad 1° pbm resp illam differentiam inter simplicem ... ... procedere ex intentione finis a medijs dependentis.

Ad 2um resp ex D. Thom q 23 de verit art 4 ad 11; qd etiã in speculativis qdo inter principia, et conclusionem ... ... necessitur intellectus ex necessitate principiorum ... ad conclusionem necessariam; ut contingit in ... ... Unde cum inter eê Dei, et Creaturam ... bonitas non necessaria sed contingens, ... ex amore suæ bonitatis non necessitatur Deus, ut velit eê Creaturam. Ad confirmationem concedo qd Deus libere suam bonitatem amat ut quo quatenus in actu exercito è ratio amandi Creaturas, cum quo compatitur, qd Deus necessario amet suam bonitatem ut quod; nam qdo amatur ut quod amatur solum ut ... Creaturis, qd è necessarium in Deo; qdo vero amatur ut quo amatur ut ... Creaturis, qd è liberum in Deo.

Arg 2°. Deus necessario amat illas Creaturas, quæ magis ... gloriæ ... ipsius; ergo necessario amat quamplures Creaturas, et eê huius mundi, qd magis ... gloriæ illius, quam non eê illius; ans pbr 1°. qa Deus amat necessario, et perfectissimo modo seipsum; sed amans necessario, et perfectissimo modo

aliquis, nario quod illi maioris gloriæ et honoris, et omnia quod illi est melius; Unde ex hoc perfectiori modo amans Deus vult Deo maximam gloriam, et quidquid cedit in maiorem gloriam et honorem Dei; ergo Deus nario amat Creaturas magis conducentes ad eius gloriam et honorem. 2° probatur: Deus nario vult meliora, sed meliora sunt quæ magis cedunt in gloriam Dei; ergo probatur maior; hæc ex Concilio Francofordiensi in epistola ad Episcopos Hispaniæ infine ubi ait; Creator meus Deus omnia vult, quæ meliora sunt; et ea ita sentiunt omnes Patres. 2° quia Deo repugnat omnis moralis imperfectio; sed non velle meliora est moralis imperfectio, quamvis non semper sit peccatum; ergo Deus non potest non amare meliora; probatur minor; quia imperfectio moralis est carere maiori perfectione morali. Unde in hoc est moralis imperfectio non velle meliora quia eligens minus bonum caret maiori perfectione, quæ haberet si eligeret maius bonum; ergo imperfectio est in Deo non eligere maius bonum. Confirmatur si Deus non produceret Creaturas careret virtutibus moralibus iustitiæ, misericordiæ et liberalitatis etc. sed his carere est imperfectio Deo repugnans; ergo etiam repugnat quod Deus non velit producere Creaturas; maior probatur; quia virtutes morales in Deo non sunt actus, sed habitus, sed si nulla esset Creatura, Deus nullum exerceret actum iustitiæ etc. ergo Deus careret virtutibus moralibus. Propter hoc ergo Granados 1. Voluntatis Dei tractatu 2. disputatione 9 et Ruiz disputatione 9 et 1. dixerunt, quod quamvis Deus libere velit et producat Creaturas meliores, ac proinde habeat potentiam physicam ad oppositum moraliter tamen necessitatur ad volendum et faciendum maius bonum; et habeat impotentiam moralem ad efficiendum minus bonum. Hanc tamen ut derivativam supremo dominio divinæ Voluntatis, et omnipotentiæ Dei communiter reiiciunt Theologi; quia potentia physica cum impotentia morali faciendi minus bonum est potentia valde imperfecta, et plus habet de impotentia, quam de potentia; quare quod est moraliter impossibile, quamvis physice sit possibile, dicitur absolute impossibile, sicut absolute dicitur, quod hoc sine gratia est impossibile

vitare omne peccatum de lege naturali ut d. q. 1. b. cum etiam
nec vincere gravissimas tentationes, quae licet haec sit impossibilis
physica, non tamen moralis. Ex etiam quae dicta sunt maxi-
xime accedit ad errores quorundam dicentium Deum non
posse facere, nisi quae fecit, nec potuisset non facere,
quae fecit, nec potuisset facere meliora quae fecit,
quem errorem late impugnat Mag. in 1 dist 43 et 44.
et ibi D. Thomas cum ceteris Scolasticis, etiam hac 1a parte
q 25 art 5 et 6, et 2 de Gent cap 23 usque ad 29
ubi num 6 art, ostensum est quod Deus produxit res creatas non
ex necessitate naturae, nec ex necessitate scientiae, nec ex necessi-
tate voluntatis, nec iustitiae, nullo igitur modo necessitatis di-
vinae voluntati est debitum, quod res creatae producantur. hic Aug. et
Plures etiam auctoritates D. Thomae de praedictis sic adducit
Salmanticensis art 2 dub 1 et videri potest Lugo disp 2
de incarnatione a num 7. Ex adverso factum quod si aliquid
probatum solum conveniret esse in Deo impossibile morale ad facien-
dum minus bona, sed esset etiam in Deo impossibile physicum. Unde
ad primum, et ad 19 probationem dicto magis amans perfectione aliquem
etiam amatorius maiorem gloriam si tali gloria egeat amatus
eo modo magis si ipsa non egeat, ergo magis cum quo Deus nullo mo-
do egeat gloria extra, nec sit melior, aut felicior
cum illa, quam sine illa. Ideo non tenetur velle gloriam extra,
nec Creaturas magis deducentes ad eius gloriam. quamvis
Deus amet seipsum perfectissimo modo; quod vero homo di-
ligens Deum magis velit eius maiorem gloriam, et honorem, non
provenit ex indigentia, sed ex obligatione, quam propter bene-
ficia a Deo collata tenetur maiorem gloriam Dei, quod
praeceptum infallibiliter implet, qui amat Deum perfecte,
quia plenitudo legis est Charitas. Ad 2um ainus probationem
maiorem et ad 19 probationem negatur quod dicitur Sancto cum dicente,
et SS. PP. dicentes Deum velle, et facere meliora lo-
quuntur de eo, quod est melius ex parte modi agendi seu ten-
dentis ex parte Dei, quia non meliores possunt fieri quam fi-
ant a Deo, ut explicat D. Thomas 1 p. q. 25 art 6 ad 1. Vel
loquuntur in comparatione ad ordinem universi; eo servato hoc
ordine universi non potest Deus facere, quam Creaturas perfectiores

est melius, corrumperetur proportio ordinis, sicut si una chorda plus debito intenderetur, corrumperetur chorus melodiae; posset tamen Deus alias res facere, vel superaddere; et sic esset melius illud universum. Ad 2am maiorem resp. quod in hoc eligere minus bonum est imperfectio, in vero non in Deo; tum quia electio hominis sumit bonitatem ab obiecto, et ideo electio minus boni est minus bona; unde eligens minus bonum voluntarie se privat maiore perfectione, et bonitate, quod est imperfectio tum physica, quam moralis; electio vero Dei non sumit bonitatem ab obiecto creato. Unde electio magis boni in Deo non est electio magis bona, quam electio minoris boni. Et ideo eligens Deus minus bonum non se privat voluntarie aliqua bonitate et perfectione, ac proinde eligere minus bonum nulla est imperfectio in Deo. Tum etiam quia homo eligit magis perfectiones per suos actus, et eliciendo actus morales bonos se facit bonum, et actus circa obiecta meliora se meliorem facit. Unde si non eliceret actus morales bonos non esset moraliter bonus, et si non eliceret actus perfectiores non esset perfectus in genere moris. Deus enim non acquirit suam bonitatem et perfectionem per proprios actus liberos, sed actus liberi supponunt in Deo summam sanctitatem et perfectionem et ideo, quamvis Deus nullam produxisset creaturam ita esset tunc et sanctus, et perfectus, ac modo est. Ad confirmationem resp. quod si Deus nullam produxisset creaturam non haberet virtutes morales, quasdam denominationes iustitiae, misericordiae etc. sicut non haberet denominationes Creatoris, Domini etc. haberet tamen totam perfectionem, et bonitatem virtutum moralium, quia perfectio harum virtutum consistit in actu 2o. divinae voluntatis, quo amat Deus suam bonitatem, et potentiam communicare creaturis tribuendo ipsis debitum, vel condonando, vel sublevando miseriam, qui actus est maxime in Deo, et ipse est Deus maxime talis, et propterea ad exercendum actus omnium virtutum moralium, si voluerit, quod autem de facto libere velit exercere actus virtutum non repugnat

pfectios, sed praecise liberas denominaos, quae requirit ut amor Dei narius haeat denominaos pductury virtuty si vero ut haeat sgnary pfectios. Sed instabis, quamuis bonitas Conveniat Deo rac amoris narii, bonitas tamen moralis Convit Deo rac actus liberi; erg ut dicitur 12 q 18 bonitas, et malitia moralis fundatr supr libertas; go actus liber Dei superaddit bonitas moraly Deo, ac proinde si Deus nt habuisset decrety pducendi Creaturas, careret pfectione morali talis actus, ac proinde eet moraliter imperfectus. Nec valet recurrere ad hanc sd. asserendo dari bonitas morals in actu nario, qualis e amor beatificus; quod sic d tenentrat pbis Illmus Araujo 12 q 18 art 1o dub 1, et Mag Serna q 4 art 1 dub 1 ad 3m.

Non inquis valet quia quidquid sit de hac bonitate morali naria bonitas moralis digna laude, aut praemio omning sa supponit libertas in actu; sed in Deo e bonitas moralis digna laudibo infinitis, sicut potiles; go haec bonitas moralis laude digna Convit Deo rac actus liberi, et ipsa careret, si noluisset mundy pducere. Ad hanc obiectios authores Credentes dlicq Voluntas potuisse manere suspensa respont quod bonitas moralis laude digna qui e bonitas divina etiq pre..., a bonitate necessaria Dei; sed e eady bonitas cu denominatione laudabilis et moralis, quae ipsi Convit ppter liberg decreti ad Creaturas. Unde quamuis Deo desit bonitas moralis, et laudabilis nulla tamen bonitas Deo deficeret; sed praecise denominaio moralis, et laudabilis, quae denominao nullo Deo superaddit bonitas, aut pfectios. Authores vero asserentes Voluntas diuinq non potuisse manere suspensa Concedunt bonitas moraly esse rac... distinctq a bonitate naria, negant tamen hanc bonitas moralis Deo

potuisse desire, q[a] hæc bonitas moralis actis liberis, omnibus actibus liberis Dei, et voluntas divina non potuit esse absque omni actu libero, nam cum quo non haeret decretum tractum ad fore huius mundi, haberet decretum tractum ad non fore, in quo actu esset eadem bonitas moralis, quam modo est in decreto productionis mundi.

Sed contra dicta obstat communis obiectio, quia ad bonitatem, et moralitatem moralem dignam laude aut vituperio non sufficit libertas contradictionis; nam ille, qui ex conscientia erronea invincibili iudicat quod quatenus peccat si aliquid faciat, vel omittat, sicut Pastor iudicans quod peccat si relinquat oves, et audiat sacrum in die festo et simul iudicans peccare æqualiter, si non audiat sacrum et relinquat gregem, sive hoc, sive illud faciat, non peccat ipse alias est perplexus inculpabiliter, et esset necessitas ad peccandum. Quod est inconveniens docet D. Thomas in 2 dist 39 q 3 art 3 ad 5 et 12 q 19 art 6 ad 3. Unde hanc[?] [illegible] tenet Lisbonensis 12 disp 11 art 16 quod sic utrumque, quem refert, et sequitur Oviedo 12 tractu 5 controversia 2 puncto 2. Similiter si aliquis est necessitate ad dandum pauperi unum ex duobus argenteis omnino æqualibus, ex hoc quod hoc potius, quam illud erogaret, non esset dignus laude aut præmio, quia si hoc non erogaret, esset necessitas ad dandum aliud argentum eiusdem valoris, quod moraliter reputatur idem cum alio, ac proinde solum tunc est moralis indifferentia, quæ requiritur ad efficiendum actum bonum moraliter dignum laude, aut præmio. Sic communiter Theologi, quos refert, et sequitur Oviedo tractatu 9 controversia 2 puncto 4; ergo si in Divina Voluntate est indifferentia ad plures actus omnino æquales, cum necessitate ad habendum unum ex illis, quamvis in actibus liberis Dei non est bonitas moralis laude digna.

Ad huiusmodi difficultatem dicunt Authores Moderni in varios modos dicendi, quos examinare vacat, videantur apud Lugo disp. 9 de Incarnat. Arriaga disp. 18 et Oviedo locis citatis pro vera quaestionis observamus ex Philosopho 1 Ethic. lec. 18 et ex D. Thoma etiam 3 dist. 9 q. 1 art. 2 quaestiuncula 1.ª et 22 q. 103 art. 1 ad 3, quod laus distinguitur ab honore dupliciter, uno modo, quia honor in plus se habet, quam laus, honor enim importat testimonium manifestans excellentiam alicuius, sive hoc fiat per verba, sive facta, sicut cum aliquis genuflectit alteri, vel assurgit ei, sed laus solum consistit in verbis. Alio modo differunt quantum ad id, cui exhibetur laus et honor, utrumque enim exhibetur alicui excellentiae duplex enim est excellentia, una quidem absoluta et huic debetur honor, alia autem excellentia est in ordine ad finem, unde Philosophus ait, quod optimorum non est laus, sed aliquid maius et melius, honor autem eorum est optimorum, quae non tendunt in finem, sed sunt in fine. Sed quia ex hac Philosophi doctrina videtur sequi Deum non esse laudandum, quia est optimum, quod non ordinatur ad finem, seu ordinabile, sed est ipse ultimus finis. huic difficultati satisfacit D. Thomas 2.2 q. 91 art. 1 ad 1 dicens, quod de Deo dupliciter possumus loqui, uno modo quantum ad eius essentiam et sic cum sit incomprehensibilis et ineffabilis maior omni est laude; debetur autem ei secundum hanc comparationem reverentia, et latriae honor. Unde in Psalmo 64 secundum translationem Hieronymi dicitur, tibi silet laus Deus in Sion. Alio modo secundum effectus ipsius, qui in nostram utilitatem ordinantur, et secundum hoc debetur laus Deo, unde dicitur Isaiae 63, miserationum domini recordabor, laudem Domini annuntiabo super omnibus quae reddidit nobis Deus. quo supposito ad obiectionem. Respondeo admisso antecedenti distinguendo consequens, ita actibus liberis Dei secundum se consideratis venit bonitas laudabilis concedo consequens, ratione effectuum nego consequens. Ut enim Deus sit laudabilis ratione effectuum parum refert, quod omnes actus liberi divinae voluntatis sint aequaliter boni, ea ad hoc sufficit, quod Deus habeat libertatem ad producendum, et non producendum effectus aequales, et inaequales, quorum aliqui in bonum nostrum cedunt, alii vero non, nec enim homo, qui facit aequales posset facere, et non facere effectus inaequales esset laudabilis propter sua opera; nec ei deberentur gratiarum actiones ab illo.

aut stultitiam, si cum hoc esset necessitatus ad tribuendum
uni ex duobus pauperibus aurum argentum, ille qui argentum re-
ciperet, teneretur gratias agere eo quod potius ei argentum
quam aurum tribuerit. Si loquamur de actibus liberis Dei, quae
intra possibilia sunt, tunc sunt laudabiles. Unde Danielis 3 dici-
tur: benedictus es in templo sancto gloriae tuae et super lau-
dabilis, et super gloriosus in saecula; potest enim laudari quia ali-
bera se exhibet, et melius sed in ... bono opera in ordine ad
consequendum ultimum finem. Unde duae conditiones requiruntur ut
sit laude dignus. 1a quod se determinat, et efficiat [illegible]
opus in ordine ad finem consequendum. 2a est quod [illegible]
fiat efficiendo tale opus, quam illud omittendo. [illegible]
aut si cum esset necessitatus ad unum ex duobus actibus [illegible]
liberis ut maneat se perfectionem dictam efficiendo, aut [illegible]
omittendo, unum illum omittendo eliceret alium actum [illegible]
cum [illegible] in tali casu non esset laude dignus, nec
vero est vituperio dignus quod [illegible] magis se perfectionem [illegible]
ne ad finem consequendum per unum actum quam [illegible]
aut negative laudabilis quia posuit se per [illegible]
in ordine ad consequendum ultimum finem, nec quia [illegible]
[illegible] electio. Unde Creaturae quae [illegible]
laudabilis, quia independenter ab hoc, illo actu libero [illegible]
me sunt, est perfectum, et ipse est ultimus finis, etiam si [illegible]
est magis perfectus, habet tamen perfectionem [illegible]
[illegible] Creaturas magis, vel minus [illegible]
[illegible]. 3a Conclusio [illegible]
est Deum velle alia a se ex suppositione [illegible]
[illegible] ex suppositione [illegible]
[illegible], sed Deus quod semel voluit [illegible]
velle et opera cum divina Voluntas [illegible]
dicitur infra art. [illegible] omnes Creaturas [illegible]
Deus [illegible] ex suppositione quod decreverit [illegible]
est necessitas immutabilitatis de qua art. [illegible]

Dubium [illegible]

Utrum Divina Voluntas potuerit ma-
nere suspensa?

[illegible]

Dupliciter intelligi potest Voluntas manere suspensa. 1o. absque omni exercitio libertatis, sicut est suspensa nostra Voluntas, dum intus deliberat de agendis, antequam decernere principium, seu electionem, et haec suspensio procedat ex ignorantia agendorum. et hoc est quod Deo repugnat. 2o. quod Voluntas nullum actum eliciat, exercet tamen suam libertatem per puram omissionem, ut contingit in Voluntate nostra in sententia asserente posse dari puram omissionem liberam, et in hoc sensu procedit praesens difficultas. 2o est observandum quod Voluntas nostra est potentia, et creata, distincta a suo actu, et consequenter eius libertas consistit in indifferentia ad actum, seu omissionem actus, seu negationem, licet actus indifferentia reperiatur in Voluntate Dei, cum enim sit una volitio, necessario est indifferens ad actum, et omissionem eius, eius tamen libertas consistit in actu Dei qui tamen est indifferens, ut terminatur ad sese Creaturam, et dicitur volitio, et ad non esse Creaturam, et dicitur nolitio. Dubium autem est in diuina Voluntate non solum sit indifferentia, et nec velle posse ad sese, nec ad non esse Creaturam; sed manere suspensae habitudine ordine ad utrumque contradictionis, itaut Voluntas diuina exerceat suam libertatem per omissionem omnis positiuae habitudinis ad esse, seu non esse Creaturam.

1a sententia asserit diuinam Voluntatem potuisse modo dicto manere suspensam, ita aliqui Theologi, posse referente Ferreira B. Q. a. Gent. cat. 161. Carrel. 1662 Thom. art. 8. eam sequitur Albertinus tomo 1 p 4 q 4 Theol. dub 2 num. 9.

2a sententia negat diuinam Voluntatem potuisse manere suspensam, ita caeteri Theologi qui defferunt et sequuntur Salmanticenses disp. 3 dub. 3 Tibonius disp. 4 sect. 6 num. 11 Zamora ... hanc defendimus. ... Suarez ... et Jacobi ... Velue ... sed ... eam tenemus, ... duobus ... dub. ... art. ... 6, ... Voluntas potest dari pura omissio. quod in omnibus ... dari in nostra Volunt. ac libera omissio; ... quae Voluntas suam exercet libertatem, quam omissio ...

sator se includit aliquem actum, quamvis singularem, si [illegible]
aliquis actus, qui sit causa, seu occasio omittendi: asserentes
Columbas dicunt non posse exercere suam libertatem per omissionem
in suo [illegible], seu spesso se includat aliquem factum, [illegible]
quamvis omissionem in Deo, quamvis intelligatur praecedere
aliquis actus liber qui si in nobis praecederet, poneret
causa, seu occasio omittendi, et consequenter asserimus, quod Deum [illegible]
directe, aut indirecte velle exercere suam libertatem per omis-
sionem actus liberi, non includentem exsistentiam alicuius actus,
exercitium libertatis per omissionem in Deo impossibile quia Deus non
potest exercere suam libertatem per [illegible] suam ad fore Creaturam
[illegible] suam ad non fore creaturam nullo vero modo per
suspensionem [illegible] huius, neque illius [illegible]. Quo supposito
probatur 1o quia in diuina voluntate requiritur aliquod exercitium libertatis
imperfectum, scilicet exercere libertatem per suspensionem et omissionem [illegible]
actus liberi dicit imperfectionem, ergo tale exercitium libertatis
repugnat [illegible] tale exercitium est pura negatio, seu
in Deo omnis actus liberi [illegible] omnis actus
liberi dicit imperfectionem [illegible] omissio [illegible]
Columbarum [illegible]
[illegible] facit, [illegible] velle [illegible]
[illegible] imperfectum [illegible]
libertatem [illegible] et [illegible]
[illegible] actus, et consequenter talis omissio, [illegible]
[illegible] libertatis, et consequenter dicit imperfectionem [illegible] Columbarum [illegible]
[illegible] est imperfectum [illegible] in Deo [illegible]
[illegible] exercitium imperfectum libertatis [illegible]
[illegible] in [illegible] Columbarum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Columbarum [illegible]
[illegible] In Deo [illegible]
[illegible] suspensionem [illegible] actus [illegible]
[illegible] Dei, etiam Deo actus liber [illegible] perfectionem [illegible]
[illegible] sed est ipse actus [illegible] libere [illegible]
obiecti Creati, [illegible] omissio actus in Deo [illegible]
[illegible] libere [illegible] ad obiectum, quod [illegible]
[illegible] perfectionem [illegible]
liber Dei [illegible] imperfectum, [illegible]

ad actu̅ necessariu̅, quamvis n̅ superaddat perfectionem, q[ui]a tendit
potius ad form[am], q[uae] n[on] for[ma]. Creaturas, sed potius [illegible]
ad t[er]minum quo n[on] creatis relat[io]. Paternitas superaddit perfec-
tionem suo fundo, cum sit [illegible] [illegible] alteram [illegible] [illegible],
q[uo]d vero [illegible] potius [illegible], quae ad plures [illegible]
potius ad illud, q[uo]d illud hoc n[on] superaddit perfectionem, q[ui]a [illegible]
[illegible] eadem relat[io] omnes filios [illegible] habet [illegible] [illegible]-
res [illegible] illos [illegible]: q[ui]a omissio [illegible] omnino [illegible]
liberi Dei dicitur [illegible] perfectionis et [illegible] imperfectionem; [illegible]
libertas ex proprio [illegible] dicit perfectionem [illegible] simpliciter
e melior ipsa, q[ua]m n[on] ipsa etiam Deo [illegible], sed [illegible]
[illegible] dicentur perfectionem dicit etiam perfectionem; [illegible] perfectis [illegible]
[illegible] determinetur actuale q[ui]a [illegible] perfectum in quantum
est in actu, q[uo]d maxime [illegible] in tali [illegible] dicen[dum]
perfectionem nequit perfectionem n[on] dicere; sicut [illegible] libera, quae
[illegible] ex [illegible] dicit perfectionem, a fortiori illa de-
bet dicere actus [illegible] liber, [illegible] ex [illegible]
actus [illegible] liber ex proprio [illegible] dicit perfectionem [illegible]
[illegible] propter identitatem [illegible], sicut etiam Volun-
tas n[on] solum [illegible] sed etiam [illegible] libera [illegible] perfectionem [illegible]
actus necessarius n[on] solum proveniens a Voluntate [illegible] sed etiam
actus liber proveniens ab ipsa [illegible] libera, [illegible] liberi
arbitrij debet perfectionem dicere. [illegible] [illegible] solu[tio],
[illegible] etiam admisso q[uo]d actu [illegible] liber n[on] addat perfec-
tionem supra actum necessarium tamen carentia talis actus
liberi [illegible] perfectionem supra liberi ad [illegible]
[illegible] carentia [illegible] in [illegible] [illegible] perfectionem, etiam
[illegible] ex proprio [illegible] [illegible] etiam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad illa, [illegible] libera [illegible] perfectionem [illegible]
[illegible] dari in [illegible] Voluntate [illegible]
[illegible]
[illegible] Probatur 1[o] ex [illegible], q[ui]a eo q[uo]d [illegible]
[illegible] liber [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

voluntarii soli interponere, et Dei carentia non est in modo exercendi libertas, quamvis et ... ad illa effectus est tamen minus perfectioris libertatis, ... defectu actu liberi recte arguere [illegible] imperfectio in divina libertate.

... q. in scientia Dei ... ad ... ad fore, vel non fore Creaturarum, ... quae vero ... et in Voluntate divina ... in actu qui non trahit posse ad fore, vel non fore Creaturarum ... ideo ... imperfectio in scientia, ... trahit posse ad ... posse attingibile ... ... est imperfecta scientia Dei. Q. ... q. Deus scientia visionis ... cognoscere aliquid ad extra nisi in decreto libero suae Voluntatis: sed Deus scientia visionis cognoscit fore et non fore Creaturarum: ergo talis scientia supponit decretum posse circa fore, vel non fore Creaturarum. Arg. 1º nulla est imperfectio in Voluntate divina ... manere suspensa et ... posse exercere suae libertatis ... pensis omnibus actibus videtur pertinere ad maiorem perfectionem libertatis, q. Voluntas ... omnes actus, quam illa quae ... illa omittere et ... indifferentia ... libertas ... dicitur maior libertas; ergo ... 1º in omnipotentia divina quae ... manere suspensa, si Deus nullas Creaturas produceret ... et misericordia, quae, si Creaturae non essent, nullum haberent effectum. Resp. ... ad ... 2º ... Ita omnipotentia divina ... videtur ... ab intra, et Voluntas Dei ac proinde actus omnipotentiae actus intra, et Voluntatis, qui tamen intra et Voluntatis habet maiorem virtualitatem, quam omnipotentia divina, ideo ... virtualitate omnipotentiae et actus intra et Voluntatis ... in sua virtualitate ... inadaequate liberatur quatenus ... Creaturarum. Unde actus intra, et Voluntatis ... trahere ad esse, vel non esse Creaturarum posse, ideo nec actus ... potest remanere absque omni ... et tamen ... talis actus ... trahit ad esse Creaturarum ... actu ... omnipotentiae, ideo omnipotentia ... manere suspensa, ... misericordiae ... actus omnipotentiae ... omnipotentia ...

potuit &c. [illegible]

p negas omni poie trahi omnis actus. si ant. p negas omnis trahi resistit ad denominandum actum omnipos concedo ant. et 9. cons. Sed dices pbile est in doctrina D. Thomae q. omnipotentia attributum virtualiter adaequate distinctum ab intellectu, et Voluntate, ut fatentur D. Thomas 1 p. q. 25 art. 1 ad 4; sed in hac str. si Deus nil produceret, maneret omnipotentia suspensa omni poa diua q. tunc cum actu tantum haud distas ad esse, s. ad esse Creaturum; ergo etiam Voluntas diuina poterit manere suspensa ab omni poua trahi ad esse, s. ad esse Creaturis. Resp. q. admissa auterente omnipotentiam esse attributum distinctum ab intellectu, et Voluntate, Thomas arctes asserunt omnipotentiam agere p actiones formaliter transeuntes, ipsique receptas in Creaturis, eiusdemque actio sit extra omnipotentiam diuinam, et nullo modo ipsam pficiat, necessit inostis intrinsece suis pfectionibus, nullum est inconueniens, si omnipotentia diuina maneat absque omni actione; actus vero liber Dei est pfectio intrinseca, s. malis intrinsecis pfectionibus Voluntatis diuinae, et ideo repugnat, q. Voluntas diuina maneat suspensa ab omni actu libero. Ex quo vero [illegible] Thomistae [illegible] omnipotentiam agere p actiones ex ipsa [illegible] ideo omnipotentia esse [illegible] gie actione [illegible] positiue ab [illegible] talis actio [illegible] ad esse Creaturas, et redundantias [illegible] distinctas inter diuinam omnipotentiam et Voluntatem [illegible] omnipotentia potentia [illegible] subdita imperio Voluntatis quem [illegible] te [illegible] sed [illegible] a Voluntate ad productionem Creaturarum. [illegible] imperfectio [illegible] quae maneat absque omni productione, quia Deus [illegible] Voluntate nil vult producere, q. [illegible] conformem suis [illegible] exercitium; at [illegible] Voluntate [illegible] ad fore, [illegible] fore Creaturarum. Unde maneret absque omni [illegible] actionibus in Voluntate, [illegible] in statu perfecto [illegible] se [illegible] suam libertatem exercendo [illegible] ad fore, [illegible] fore Creaturas. Unde suspensio repugnat diuinae Voluntati, non vero omnipotentiae diuinae.

Dicimus [illegible] de virtutibus moralibus, [illegible] minales, quae Voluntas [illegible] actus misericordiae [illegible] actus Voluntatis adaequate [illegible] prout trahi pot ad esse, s. non esse sublevatis miseriis [illegible] prout trahitur ad sublevatas miserias. Unde si actus Voluntatis trahitur ad non esse sublevatis miseriis [illegible] denominati actus misericordiae et ideo misericordia Dei potuit manere suspensa p [illegible] trahi [illegible] actus Voluntatis denominati actus misericordiae [illegible] omnis poie trahi in actu [illegible] dicitur actu [illegible]

misericordiae, glorificando admirabilem miseriis. [illegible]

[illegible] divina [illegible] suspensa circa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quae possunt fieri circa [illegible] possibilia; [illegible] suspensio [illegible] [illegible] [illegible] quod Deus habet [illegible] ex parte [illegible] et [illegible] ex parte [illegible] circa omnia futura [illegible] [illegible], quae [illegible] = [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Voluntas debet [illegible] sub certa decreta Dei; [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] cadere sub certa [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] posse dari infinitas in actu [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] cadere sub certa [illegible] [illegible] [illegible] Voluntas divina [illegible] decreta circa omnes [illegible] [illegible] [illegible], quae sunt infinities infinita. Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pendere a Voluntate [illegible], [illegible] [illegible] Voluntas suspensa ab omni actu libero; [illegible] [illegible] suspensio in Voluntate divina: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Voluntas libere trahit ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pendet a Voluntate divina [illegible] [illegible] Voluntas liberos, et [illegible] [illegible] [illegible] liberi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est verum. Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Voluntate [illegible] esse decreta in [illegible] [illegible] [illegible] futurorum [illegible], quae possunt fieri de [illegible] possibilibus, [illegible] esse decreta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum hoc [illegible] Voluntas [illegible] [illegible] [illegible] suspensa circa omnes [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad argumentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decreta [illegible] circa omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exercendae libertas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exercendi libertas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscat Deus futura [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infinita [illegible] [illegible] [illegible] circa omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus habet decreta efficacia [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Beatorum et damnatorum, quas habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] futuras [illegible] [illegible] [illegible] habet decreta inefficacia circa [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] infinita, [illegible] [illegible] infinita possint cadere sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possint cadere sub [illegible] [illegible]

Dei creantis, q.ᵃ omnia, quae sub tali existunt [illegible] definitione creantis [illegible] et [illegible] debitas [illegible] quid cadere sub [illegible] collective [illegible] Quando [illegible] existit [illegible] libere determinantis [illegible] Voluntas Dei [illegible] intellectus exercitio libero [illegible] omnino [illegible] praevio [illegible] Voluntas Dei [illegible] intellectus [illegible] exercendi libertas [illegible] exercendi libertatem [illegible] Voluntas [illegible] actus liberi [illegible] omissione [illegible] prius ex pae [illegible]

Dubiu[m] IV.

Per quid constitutus actus liber Dei?

Quamvis sit fide certum et lumine naturali notum Deum esse agens liberum, quaeritur tamen libertas sit in actu [illegible] Voluntas [illegible] actum liberum [illegible] potuerit [illegible] hoc [illegible] repugnare videtur actui libero [illegible] talis actum cum [illegible] Deo, est immutabile [illegible] Deo, et Deus, ac [illegible] Deo repugnat [illegible] actio [illegible] in Deo, et [illegible] in Deo [illegible] in Deo, quia sit Deus, ac proinde [illegible]

Vel dicendum est quod [illegible] actuata et [illegible] in Deo [illegible] Deo [illegible] producendi mundum, et aliqua [illegible] in Deo [illegible] ac [illegible] Deus [illegible] electione, qua [illegible]

contritentia
ita voluit producere hunc mundum, quod si potuisset velle eius productionem, et taliter noluit producere alias Creaturas, quod si potuisset velle illas producere, ac proinde quod Deus si habeat libertatem ut velit, vel nolit Creaturarum productionem. Ut hanc difficultatem superarent Theologi, varios excogitant modos dicendi, quibus salvare possent quod potuit Deo deficere libera volitio producendi hunc mundum, quin potuerit ipsi deficere aliqua perfectio, vel actualitas intra, et quod Deo deficiat volitio producendi alias Creaturas, quin illi deficiat aliqua actualitas, vel intra perfectio.

Pro quarum solutionis intelligentia observa, quod denominatio alia est realis, et intrinseca, quae provenit a forma reali; alia realis proveniens a forma reali extrinseca, sine mutatione reali subiecti per adesse, vel abesse, sicut denominatio domini, quae advenit Deo in tempore sine mutatione eius, quia provenit a relatione rationis Dei ad Creaturas existentes. Denominatio vero realis ulterius dicitur independens, quae provenit a forma reali independenter ab aliquo ente reali, et denominatio realis in recto et etiam in obliquo, quae provenit a forma reali absolute, sed ut modificata aliquo respectu rationis, et nomina significantia huius denominationis dicuntur relativa secundum dici, quae significant aliquid absolutum in recto, ex parte vero etiam obliquo significant relationem rationis, ut docet D. Thomas 1 p. q. 13 art. 7 ad 1. Sicut Creator, et salvator, et huiusmodi denominationes, quae connotant respectum rationis possunt Deo advenire ex tempore sine eius mutatione sicut dicitur Creator in tempore, quia denominatur Creator ab actione creativa Dei secundum se considerata productrice aeterna, sed ab illa ut modificata respectu rationis ad Creaturas existentes. Denominatio realis in recto, quae in obliquo dicitur in denominatione pure extrinseca, quae est quae provenit a forma extra subiectum, et intrinsecam denominationem, et dat quae intrinseca, proveniens ad quae a forma intra, et

etiam denominationes partim intrinsecas partim extrinsecas, quae proveniunt a duplici forma, quarum una est intra subiectum denominatum, alia extra; ut denominatio amici, seu amicitiae, quae provenit ex mutuo amore, quorum alter est intrinsecus amico, alius vero extrinsecus, et talis denominatio extra, quae partim intra, et partim extra potest advenire subito, et etiam praecedere sine ulla mutatione per defectum formae extrinsecae, sicut deficiente amore inverso amici, in alio permanente amore, et omnino immutato desit amicitia. Unde Deus respectu hominis in gratia existentis, et si labantur in peccatum mortale, desit amicitia absque mutatione Dei.

Denominatio vero adaequate intra actum dicitur ea denominatio omnino intrinseca, et absolutis ei denominationibus aliquid extrinsecum, et in denominationibus adaequate intrinsecis connotatis aliquid extrinsecum, et haec potest desinere subito absque eius mutatione praecise propter defectum extrinseci connotati, sicut Patri potest desinere denominatio Paternitatis defectu Dei filii absque eius immutatione si Deus filius deficiat. et anima nostra manet formaliter esse mutata sine ratione esse mutata absque defectu luminis intrinseci, et spes impressa sanguinis actus non demonstrabilis futurus stringens si formaliter in se, incipit illud repraesentare absque intrinseca mutatione. Extra omnes quatuor denominationes, quae potest desinere denominatio absque intrinseca mutatione subito salvari continuatur haec, quod potuit Deus desinere decretum liberum producendi absque eo quod potuerit Deus mutari, seu potuerit ipsi desinere absque aliqua entitate, seu actuata intra.

Omisso quoque errore cuiusdam Caietani, qui dixit actum liberum in Deo esse accidens, quod potuit ipsi adesse, seu abesse, referunt Becanus cap. 11 de Voluntate Dei q. 4. Vasquez, Theologi cum D. Thoma q. 13 art. 7 attendunt esse fidei certum, et idem eius nullum in Deo nunquam posse esse accidens. 1ª. non assent actum liberum Dei esse relationem rationis ad extra, seu esse Creaturam, quae nomine selectae attribui Antiquis Theologis, qui sequuntur eg. nostri Status reserendo quod antecedens quae sit, a habet apparatus probabilis tunc quando relationes rationis adequate actum realis dicit Voluntatis, quae liber est actus liber Dei, tunc etiam quoque sequuntur quod Deus a parte

rei formaliter non habet libertas, sed solum perfectionis intus. Tum denique quia sequitur quod Deus per suum decretum liberum non producat Creaturas, cum ipsas non ponit in esse, sed per eius rationem. Quarta

non autem quod actus liber Dei dicitur per volitionem Dei transiens non quod se, sed ut modificatus versus transiens ad Creaturas. Unde denominatio actus liberi in Deo est realis in recto, et rationis in obliquo, ac proinde potuit Deo deficere propter defectum termini, sed propter defectum respectus rationis ad Creaturas. Sic Capreolus in 1 dist. 45 q. 1 ad 1. 2 q. 29 Dist. ferrera 1. 2a Gent cap. 82 et Serra in hoc art. Alarcon disp. 82 cap 2.

Haec autem si loquatur de Obiecto actus liberi Dei ut Meus prout a nobis Concipitur, et significatur, verae; si vero de Obiecto actu, liberi prout est in se a parte rei. Contra 12 partis est, quod actus liber Dei ipse est absolutus, a nobis tamen concipi non nisi cum respectu ad fore, seu ut fore Creaturam, qui respectus non est realis, sed rationis, quia ut docet D. Thomas 1 p. q. 13 art. 7. et q. 7 de pot. art. 11 relatio Dei ad Creaturas non est realis, sed rationis. Igitur non possumus Concipere liberum volitionem Dei, nisi cum relatione rationis ad suum terminum, et cum voces significent res prout a nobis concipiuntur, Igitur nomina significantia actus liberos significant connotationem dicunt cum respectu rationis ad fore, seu non fore Creaturam, quae vere ait D. Thomas hic, quod licet dicimus velle sit idem est totaliter, differt tamen sua ratione dicimus modum intelligendi et significandi, in eo quod dico Deum esse non importatur habitudo ad aliquid, sicuti importatur quando dico Deum velle, et dico Deus vult aliquid aliud a se. Et q. 13 art. 2 ad 3 et q. 14 art. 15 ad 1 et post alia ... importat relationem quam dicat quod amor, et dilectio Creaturarum importat relationem ad Creaturas. Si vero loquatur de actu libero Dei prout in se, negandum est Obiectum per volitionem divinam ut modificatum relatione ... quia respectus rationis advenit decreto libero Dei per hoc, ... rationis ... fit nisi per hoc quod cognoscitur ipsum ens rationis ... sed decretum liberum Dei supponit Obiectum ante quam Obiectum ... Obiectum per ens rationis ... comparetur decretum liberum Dei ad cognitionem creatam, cum decretum Dei sit aeternum, et Igitur supponit Obiectum, antequam

in tempore ab intra creato; et potuit Deus habere decretum
producendi aliquam Creaturam intellectualem, quod decretum á
nulla Creata posset cognosci. loquendo vero de praescientia in-
finita divina etiam admisso, quod possit habere entia Deus, contra-
ponunt huius isti Authores, probant 1°. quia prius est velle
Dei libere quam quod cognoscat se velle libere; ergo velle liberum
intelligitur constitutum antequam cognitum á Deo. 2°. quia decretum
liberum Dei cognitum á Deo Optimo Maximo non per scientiam simplicis intelli-
gentiae, sed per scientiam visionis, at liberum, cum visio decreti liberi Dei
Optimi Maximi potuerit Deo deficere, sed decretum liberum praeintelli-
gitur in Deo ante scientiam liberam visionis, cum talis scientia sit libera ratione
decreti liberi praesuppositi, quod est medium in quo Deus Optimus Maximus scientia
visionis cognoscit futura. ergo decretum liberum praeintelligitur constitutum
antequam cognitum á Deo Optimo Maximo, et sic est in ratione á cognitione dicta. Con-
stat quod intellectus divinus pertransiens rationem potius ad fore, quam ad
non fore huius mundi, ac proinde quod actus liber Dei potius
sit volitio, quam nolitio producendi mundum non provenit ex divino intellectu
absque aliquo fundamento praesupposito extra Voluntatem, alias liber-
tas Dei esset formaliter in Voluntate, sed in intellectu, siquidem ex
solo intellectu provenit, quod Deus velit, vel nolit mundum producere, et Vo-
luntas teneretur se habere recipiendo respectum rationis, á quo denomi-
naretur volens, aut nolens; ergo in divina Voluntate debet ali-
qua libera determinatio ponens ad fore, quam ad non fore huius mun-
di procedere, quae praebeat fundamentum. At divinus intellectus pertransiens
rationis potius ad fore, quam non fore huius mundi; sed praedicta
libera determinatio praebens fundamentum relationi rationis non est rationis, sed realis,
neque extrinseca, et illa determinatio fieret etiam argumentum; et ad [illegible] mundum
ad aliquam determinationem realem, in qua fundetur relatio rationis; ergo datur
in Voluntate divina aliqua realis determinatio, quae potuit Deo
deficere, id est inconveniens, quod vitare intendit praedictis [illegible]
et conclusione [illegible]. Praeterquam quod adhuc admisso
quod decretum liberum solum potuerit deficere per defectum respectus
rationis fundati á divino intellectu [illegible] in-
tus divini, quo fundatur talis respectus rationis, quia Deo potuit defi-
cere cognitio qua fundatur respectus rationis volitionis ad fore huius mun-
di, sed talis cognitio est realis perfectio et actuata Dei; ergo Deo
potuit deficere aliqua actualitas realis, et perfectio. Obiicies

actus liber Dei ē actus diu̅s Voluntatis tractus ad Creatas;
sed trari ad Creatas nil aliud ē quā refferri ad illas; g.
ipse actus nil aliud quā actus, quo Deus sua essa amat vo-
litae ad Creatas; probari; nā trari ē mediū quoddā inter
duo extrema, adq. diu̅s qui trati, et Creatas ad quas tra-
tur. at inter hec ni mediat nisi ordo, et relao vnius ad aliud
g.o trari ē refferri, et ordinari. Resp. dicto nā trari nil aliud
ē quā refferri, et ordinari ad illas ex parte nri modi cōpre-
hendi. Ido nā ex pte rei Deo: pot g. l'ny et ad pteri di-
bo triaos eodē modo. quamuis enī trari à nobis apprehen-
datur vt mediū inter Volio, et Creatas ac proinde cogitetur
p̄ modū relais in re tamen nō ē, nisi volio diua immutabi-
liter abque sui mutae (vt infra dicemus). 3a. a. docet ac-
tū liberū Dei ēē volio Dei nāq, quatenus fundat relaō
nis. Vnde volio diua vt respicit fundamentū relais rōni
fore Creaturā ē volio libertatis earū, et vt fundamentū respicit
ad nō fore Creaturā ē nolitio ipsarū. Hanc sn.ā. te
tenet Sena hic ad 1.ū dubij, et absolute ē vera sed non eua-
cuat dificultas g.a fundamentū respectu rōnis ad fore Creaturā ē
aliquid reale intrā in Deo. vel tale fundamentū potuit Deo deesse,
cum potuerit Deus nolle productionē Creaturā; g. aliquid reale
intrā potuit Deo deesse. 4.a a. ait actū liberū Dei ēē denominatū
extrā Deo desumptū ex actione productiua Creaturā, sub qua re
secuntur, et receptarum Creatis, l. desumptū ex ipso effectu produc-
to, à quo Deus dicitur libere volens; hec sn.a. tribuitur Aff-
lorensi, Aureolo, Gregorio, et aliis Antiquis; sed nō ii haec
apparentiā potius q. interpretentur nō loquuntur de actibus vol-
litis imperatis Dei, sed de volione libera Dei quae ē actus im-
manens, et virtualiter identificatus cū Voluntate diua: g. ipse vol
libera nequit desiderari in aliquo Creato recepto vel Creatura
soly improprie dicitur Voluntas, l. volio Dei, q.d ē signū talis
Voluntatis, et omnis effectus sicut signū diuae Voluntatis dicitur
Voluntas signi, vt ait Ang. D. infra art. 11, 12. 1.o a. a. Sa-
cra Scriptura distinguit volionem liberam Dei à productione Crea-
turarum, et longe ab ipsis Creatis, et effectus tribuit volioni et
productioni Creaturarum, vt Psalmo 113 dicitur. saluū me fe-
cit quoniā voluit me. et 113. omnia quaecumq voluit fe-
cit; et ad Ephesios 1. operatur omnia sēdm Consiliū vo-
luntatis suae; g. volio libera Dei nō ē ipsa productio Crea-

vij aut ipsij Creatij productij; Et 3.° q.ª decretum liberum Dei e
æternum, productio vero, et exsistentia Creaturæ e temporalis.
4.° q.ª scia futurorum quamvis potuerit Deo deficere, si
e aliqd extra, sed idem in Deo; sed si omnino liberum a-
genti libero velle, quod scire; go etiam liberum velle erit idem
Deo. Quinta vero q.ª actus liberus Dei Dicit p denominationem tam
istum intrinsecum et partium extra, q.ª Dicit partem in amore nario, et par-
tem in amore producenda Creaturæ, s. ipsius Creationis productionis. Un-
de volitio libera producendi mundum e egressus ex amore nario
Dei et productione mundi, et idea potuit Deo desinere absque
defectu alicuius intrinseci, praeter defectum productionis mundi,
quod in nac sic e actio et taliter transiens vero tam in Crea-
tura. Ita Basilius Legionensis disp 6 Scolastica cap 5 et 6
Herice disp 16 cap 9 Alarcon disp 4 cap 11 et 12. Sed
etiam impugnatur haec sic. 1.° q.ª actus vitalis taliter immanens,
qualis e volitio libera, requirit Dicere partialiter in recto per
obiectum q.ª sicut visio partialis requirit Dicere in recto propriæ pa-
rietem nec cogitatio obiecti idem, nec obiectum solum se haberet deinde ex
hoc tantum actus vitalis et immanentis, alias etiam posset
potius Dicere inconvenienti partialiter per obiecta, et quibus particularibus
... Si dicas cum Herice, et Alarcon, q.d divina volitio in nac
volenti, et amoris Creaturæ sed Dicit ipsius Creata volitas
q.ª volitio Dei nario e volitio omnium volibilium, et nolitio
omnium nolibilium, et amor omnium amabilium, et odium omnium odibi-
lium; nec tamen volitio libera efficacia Dicit partialiter
per obiectum s. p ipsam productionem Creaturæ. Contra e q.ª ex hac re
sequitur q.d sit volitio libera, et efficax producendi mundum sit par-
tem intrinsecum, et partem extra, volitio tamen inefficax producendi mun-
dum, s. qua ambitio alia Creatura erit adaequate intra; et tamen
volitio inefficax producendi mundum, s. alia Creaturæ potuerunt
esse in Deo; et aliqua denominatio adaequate intra potuerit Deo
desinere, quod negant dicti Authores. Si dicas q.d volitio ine-
fficax producendi mundum, si potuit Deo desinere, sed ... in
... nario sicut e nario termino possibilium q.ª volitio divina
obscuri existentis e amor omnium amabilium. Contra e q.°
nullum ... in nac ... Deo ...

variis rerum futurarum, qualis est volitio producendi mundum;
tum etiam quia si Deus amat omnia amabilia etiam futura,
sequitur quod sicut vult omnes homines salvos fieri vult
etiam quod omnes homines damnentur, cum hoc etiam absolute
volibile. Alarcon disp. 6 cap. 4 concedit Deum omnes
reprobos Deus velle aeternam damnationem omnium hominum;
15 sed credendum est potius Deo, quam Alarcon, cum Ezechielis
cap. 18 quid voluntatis meae est mors impii dicit Deus Deus
et non ut convertatur a viis suis et vivat? et paulo infra ait
nolo mortem morientis dicit Deus Deus. et iterum cap. 33
nolo mortem impii sed ut convertatur a via sua, et vivat. et
2. Petri de Deo dicitur, nolens aliquos perire sed omnes
ad poenitentiam reverti. in quibus locis clare negatur Deo
voluntas antecedens mortis aeternae peccatorum, cum voluntas
consequens certum est quod supposita permanentia in peccato, et im-
poenitentia finali Deus velit mortem temporalem et aeternam
impiorum. Confirmatur quia Apostolus 1. ad Timotheum hortatur
suadet nos, ut oremus pro omnibus quia Deus vult omnes ho-
mines salvos fieri; quae ratio nullius esset momenti, si Deus
etiam vellet, quod omnes homines damnentur. quia eodem iure
persuaderet, ut pro nullo oraremus, quia Deus vult omnes ho-
mines damnare. Quaeres ultimo 2o quaenam distinctio detur
inter voluntatem divinam et omnipotentiam Dei cum omnipotentia divina
cum sit potentia executiva agentis liberi praesupponit divinae volun-
tatis effectum potius quam ipsum decretum ex imperio voluntatis
sed dicta Sancta ratione docet, quod omnipotentia realiter non distinguitur
ab voluntate divina, sed potius per actionem omnipotentiae
defertur divina voluntas et volitio quo destruitur volitio
pro omni. cum iuxta dictum supra quod volitio divina sit volitio
potius producendi hunc mundum, quam alium, et potius
sit volitio quam nolitio permissive productione huius
mundi quam alterius. sed productio huius mundi divina
est actio divina omnipotentiae quo actio omnipotentiae divinae
erat voluntatem divinam et volitionem ut potius sit volitio,
quam nolitio, et ut sit volitio potius producendi hunc
mundum, quam alium et haec omnipotentia divina non est
distracta a voluntate divina, sed potius ipsum de-

detrat. Ex quo ulterius sequitur quod libertas
formaliter sit in omnipotentia divina, et non vero in Volun-
tate, nam libertas est formaliter in illa potentia indifferenti,
quae a nulla alia determinatur ad operandum, sed seipsam et
omnes alias potentias determinat, sed huiusmodi est omnipotentia
divina, quae cum sit indifferens ad producendum et non produ-
cendum Creaturas, et has potius, quam alias, ipsa se
determinat per propriam actionem, et a nulla alia potentia de-
terminatur; sed potius ipsa determinat Voluntatem divinam ut
velit, vel nolit, et velit potius hoc, quam illud; ergo liber-
tas divina formaliter existit in omnipotentia, et non vero in Vo-
luntate divina. Ex quo denique sequitur quod sola
omnipotentia divina et non vero Voluntas Dei sit causa eq-
...; nam quando potentia executiva operatur suum effectum abs-
que praevia motione, et determinatione libera Voluntatis,
tunc Voluntas non est causa effectus potentiae executivae.
Unde nostra Voluntas non est causa deductionis, nec
aumentationis, nec passionum aliarum potentiarum vege-
tativarum, quia huiusmodi eliciuntur a potentiis executivis
independenter ab imperio, et determinatione nostrae Voluntatis,
quod etiam potentia generativa, et spirativa Patris formaliter non est
causa Verbi, quia per actum potentiae generativae et spirativae non applicatur,
nec determinatur omnipotentia divina ad agendum; sed omni-
potentia divina producit Creaturas non praedeterminata a Vo-
luntate, sed potius ut ipsam determinans; ergo Voluntas di-
vina non est causa earum. Si dicas praedicta non esse in contra,
quia omnipotentia divina non est attributum distinctum a Volun-
tate Dei, sed est ipsa divina volitio producens Creaturas,
quia ut fatetur etiam Herice disp. 16 num. 11 omnipotentia
divina, sive distinguatur a Voluntate, sive non, sive ratione
praescindente, sive non praescindente ex natura sua
quatenus est vis activa agentis liberi potest libere
inclinari ad producenda obiecta, inordinate ...

liberaé, nec alio modo hac inclinat, nisi Voluntas mota ad producendum etiam producendum indifferens et tandem productione si actu movetur etiam productio, si movetur ad non producendum. hoc ille liberè, quod alii vocant animi proprietas ee ipsa Voluntas, si tamen est Voluntas per comparationem ad actus 1.os qui est velle et decernere agenda in quo reluceat praecipue libertas Voluntatis, et in ordine ad actum 2um quid efficere id quod decretum est a Voluntate decernente agendum, et ideo nec ipsa debet ex ipsa mera libera decretio Voluntatis, et non est formaliter libera. Unde nullo modo erit causa vera sub conceptu Voluntatis: 3o impugnatur haec sententia a liberatio ideo Dei est causa vera etiam productionis ipsarum, id est talis productio est aliquid creatum, vel non creatum, et multo sententia dicta, quod causa efficiens nequit subsistere etiam inadequate per suum effectum, sed intellectum, constituta anteipsum, alias non esset prior suo effectu, quod actus liber dicitur Voluntatis nequit constitui per aliquod creatum etiam inadequate. Contrarii dicunt quod actus liber Dei inadequate sumptus pro volitione intra Deo est causa efficiens Creaturarum, non vero adequate sumptus, quia proinde sic creaturam includit Creaturas, et ipsarum productionem. Deinde ergo actus liber Dei inadequate sumptus est amor naturalis eius diuinus et possibilis in statu contraria adequate vero sumptus est amor futurorum, sed ut est amor futurorum est causa verum quod adequate sumptus est causa ipsarum; probatur minor quia Deus ideo produxit hunc mundum, etiam alium, quia voluit hunc et non alium producere, ut Psalmo 113 omnia quaecumque voluit fecit, ubi volitio omnium futurorum assignatur ut causa efficiens ipsa, etiam solum volitio eius diuinus et possibilium. et Psalmo 15 salvum me fecit, quoniam voluit me, ubi volitio, idest amor Prophetae assignatur pro causa saluandi ipsum etiam precise amor, quo Deus seipsum amat. similiter Psalmo 143 dicitur quoniam ipse dixit, ipse mandavit, et creata sunt. dicere quippe, et mandare in Deo non sunt actus naturales in Deo, sed liberi, qui tamen assignantur pro causa productionis verum: sicut etiam ad Ephesios 1o dicitur qui operatur omnia secundum consilium voluntatis, consilium autem diuinae Voluntatis est libera decretio, ideo volitio libera. Juxta haec dicendum est, quod volitio libera quae Deus amat Dei est causa verum, etiam praecise volitio naturalis quae

seipsy: — 2.º pbr mi. q.ª soly illud libere et voluntarie pducitr qd pducitr ab agente volente, et intendente eius pductiose, ng si intendens suu effy pducit aliu, talis effus non erit ille voluntarius, sicut volens interficere feram, si cau hoiem interficiat, n e agens libery respu occisiois hois; sd pductio Creatury e libera et voluntaria Deo; q.º talis volio debet pueniro a Deo, ut seipsy amante volente, et intendente seipsy; ng si soly pueniret a Deo ut amante seipsy, et n intendente mundi pductios, et propter intentios Dei mundi pductio; dicere auty qd pductio Creatury n e a casu Deo, q.ª licetn pcedat ex volitione pductionis illary, debeat tamen simul cy volione aeterna Dei libery volitios pducendi Creatas. Non minus e ridiculy, qug dicere, qd occisio hois facta ab intendente occidere feram simul cy tali intentione destruit hominy libere volente occidere aliy hominy, et ideo q.ª talis occisio n fit propter intentios, et a casu, sd ex pposito, qui tamen hoc dicere facile tolleret omnes effus pvenientes a casu, et a fortuna. Denique reiiitr q.ª ex eiy sequitr qd Deus in tempore incipiat velle libere, sicut in tempore incipit operari; q.ª concurrit partialiter pductio temporalis Creatury, et ut denominatio ex duobus consurgens adveniat et desiat, sufficit adventus, l, defectus unius pte partialis, sicut Ntri asserunt qd potuit Deo desinere pductio Creatury, que e pte desiens, et Nluens Dey libere volentes pductios mundi. Si dicas qd pductio mundi n ut existens, sd ut futura e pte partialis ad Nluendy acty libery, et talis pductio ut futura e aeterna. Contra e q.ª pte soly futura nequit dare denominatios pgresentes et actuales alias existeret effus ptialis n existente illa; sd pductio, ut futura ingredits ad Nlty actus divi

f

Volentis, seu amantis productionem mundi, sed volitus et amatus, et ideo denominatio volentis, et amantis actualiter advenit Deo in tempore. Sexta sententia ait actus liberos Dei addere supra actus necessarios aliquam perfectionem liberam vel intensivam vel extensivam, quam perfectionem Deo potuit deficere absque ullatenus perfectione, hanc videtur tenere Caiet. art. 2 et 3 huius quaestionis, sed fuisse loquutus in sensu aliquo improprio ipse fatetur dicto art. 3 ait etiam ideo proprie loquendo nunquam ex aliis, neque ex aliqua volitione divinae voluntati accrescat aliquid perfectionis. Unde in bonum sensum interpretantur Caietanum Albelda, Nazarius, et Salmanticenses. sed quicumque hic sit.

Reiicitur 1° quia perfectio defectibilis admittit perfectionem defectibilem, et ideo Deo repugnat, a fortiori inde sequentem eius actus liberos destruere. 2° quia perfectio defectibilis Deo diceretur creator ab ipso, vel distinctione saltem cum modali, neque constat, Philosophus 7 Topicorum cap. 1 si potest alterum sine altero esse non erunt idem, et Deo autem repugnat perfectio intra ab ipso creator distincta, alias non esset summe simplex, sed compositus ex actu et potentia. 3° quia Deus erit in [illegible] in ordine ad perfectionem decretorum, quam non habet et potuit habere, ac proinde non erit actus purus et summe perfectus. 4° quia si Deo deficeret decretum productivum huius mundi, defectus esset perfectus, ac modale; sed quia potuit Deo deficere respectu dicti decreti, sequitur quod Deus potuisset carere sua perfectione, ac modo esse, quod omnino repugnat. Septima sententia est distincta praecedentibus; nam ait quod actus liber Dei, in addit aliquam perfectionem supra actus necessarios divinae voluntatis, addit vero modum realem distinctum ab actu necessario, qui modus potuit Deo deficere quoad suam [illegible] modalem, sic Fonseca lib. 7 metaph. cap. [illegible] et Gabr. 12 q. 6 art. 2 et 3 quae sententia deficit in modum praecedentis; nam eiusdem difficultates adsunt, praeterea quomodo in divinae voluntatis superadditus actui necessario indicat perfectionem, si aliquid absolutum et determinativum liberi divinae voluntatis.

maxime; unde

Dicitur 1.º quia non defectibilis Deo debet ab ipso distincta realiter modalitas, alias idem posset esse simul et non esse. ... decretum producendi mundum ... ipso, immo idem posset simul esse et non esse ... decretum producendi mundum ... aperte ... aliquid distinctione ... deficiente tali decreto deficit Deus, ... permanente ipso Deo permaneret tale decretum, et ... Deus simul esset et non esset ... ipso separetur. ... dicere, quod decretum liberum solum esse distinctum a Deo, ... realiter potuit Deo deficere quoad modum ... Quod quidquid est idem cum Deo ... distinctum ab ipso est indefectibile, et necessarium est ... quia implicat, quod ... actus liberi ... Deus, et ... defectibilis quoad suam realitatem; non probatur 1.º quia quidquid est idem realiter cum Deo est immutabile, simplex, et actus purus, quia Deus habet ... omnia attributa: sed Deus est indefectibilis, et necesse est esse; ergo quidquid est idem cum Deo est indefectibile, et necessarium esse. Quod probatur idem ... Deus est necesse esse, seu indefectibilis, quia non ... ab alio ... est entitas, quare filius et Spiritus Sanctus ... indefectibiles, quia ... ab alio ... ipso, ... tamen ... quidquid est idem realiter cum Deo non est ab alio ... neque potest procedere ... ipso Deo; neque effectus realiter distinctus a sua causa efficienti; ergo quidquid est idem cum Deo, est necesse esse, seu indefectibile quoad suam realitatem. Denique ... quia defectibilitas, seu potuisse non esse quoad suam actualitatem ... dicitur imperfectio, quare Deo repugnat defectibilitas; ... entitas ... aut non ... imperfectio repugnat Deo: ergo implicat quod eius decretum liberum ... realitatem, modum, ... realiter defectibile. Dicta ... actum liberum Dei ... actualem amoris ... ut libere ... ad creata, ... actus liberum Dei addere ad ... intra ... distinctum ab ipsa, quae ... intra ... potuit Deo deficere quoad explicitum ... Deus potuerit deficere aliquam entitatem realem, non ... intra. hanc ... tenet Illustrissimus Godoi doctissimus ... et ... Capreoli, ferrariensis, et aliorum Thomistarum qui ... decretum liberum ... aliquid ... quod ... deficiente tali ... ad fore, ... fore creaturarum quod est realis, ... defectibilis ... ad entitatem realem ... explicitum ... Sed hic

ss.ae 1, coincidit cum duabus praecedentibus 1. potissimum 11. Q.
Capreoli, et Serna. Destruitur decretum liberum praeter
tot ens reale, nam ait quod haec intrao suo [illegible] vol-
[illegible] potuit deficere Deo [illegible] propria [illegible] defectus [illegible]
concurrenti, [illegible] defectus [illegible] quod
potuerit deficere aliqua realitas, [illegible] 1. [illegible]
quod est ipsius liberi, et potest deficere sine defectu alicuius
realitatis modi, aut formalitatis est [illegible] ens reale appre-
hensum ad instar entis realis. [illegible] haec libera [illegible]
fectibilis quoad explicitum [illegible] defectibilis
quoad realitatem, [illegible] formalitas est [illegible] ens
reale. [illegible] quae implicat deficere aliquid reale [illegible]
ente [illegible] modo, aut formalitate reali, [illegible]
idem est aliquid reale ac ens reale [illegible] comprehendens
[illegible] aut formalitatis realis. Unde intellectio de-
fectibilitatis alicuius realis [illegible] intellectu defectibilitatis
alicuius entis realis est chimaera, et [illegible]
realis involvens contradictionem, [illegible] intellectio [illegible]
defectibilis [illegible] quod defectibilis [illegible]
est defectibile sine defectu alicuius entis realis
[illegible], aut formalitatis est formalitas [illegible] reale, et [illegible] appre-
hendendi, [illegible] aliquid reale defectibile sine defecti-
bilitate alicuius entitatis realis est ens reale [illegible]
involvens contradictionem. Dices [illegible] implicat quod [illegible]
[illegible] suo volitionis, [illegible] quoad explicitum [illegible]
et quoad implicitum [illegible] sit defectibilis, [illegible]
est implicatio, quod explicitum peccati [illegible] a Deo, [illegible]
[illegible] entitas peccati [illegible] implicite [illegible]
[illegible] formali peccati [illegible] dicentes [illegible]
peccatum formaliter [illegible] aliquid [illegible] realis. Sed [illegible]
[illegible] est [illegible] in Summulis [illegible] de
appellatione [illegible] ignorantia causalitas appellat [illegible]
[illegible] abissus. Unde [illegible] appellatio [illegible]
[illegible] quod Deus [illegible] peccati, [illegible]
[illegible] in [illegible], quae entitas peccati sub [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

adjunctis ad Deum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abipsa qua
etiam [illegible] [illegible] [illegible] filius divinus [illegible] Patre,
[illegible] vero cum divina [illegible] cum [illegible] et filius [illegible]
idem [illegible], et [illegible] [illegible]. Caeterum [illegible]
[illegible] appellatur [illegible] [illegible] explicitum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in se; aliud [illegible]
[illegible] [illegible] illud primum [illegible] idem [illegible]
esse simul [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] aliud [illegible] quod [illegible]
[illegible] defectibile [illegible] quod potuit esse [illegible] indefe-
ctibile vero, quod potuit esse [illegible] nulla [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libera voluntatis
[illegible] sit defectibilis et ad eius [illegible] [illegible] defe-
ctibilis, quia talis [illegible] simul potuit esse, et non esse, sicut
libera [illegible] decreti producendi alium mundum, [illegible]
[illegible] et [illegible], [illegible] tota eius [illegible]. Ex quo
sequitur quod decretum liberum potuerit desinere quoad explicitum [illegible]
[illegible] [illegible]: verum est quod [illegible] explicitum intelligitur [illegible]
[illegible] [illegible] ad creatas, seu [illegible] explicite [illegible], quae ex
[illegible] libero decreto; si vero [illegible] explicitum [illegible] sit aliquid
reale defectibile, et [illegible] Deo, nil aliud est, quam [illegible]
[illegible] extrema [illegible]; seu [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] quod aliquam [illegible] [illegible] et realis seu [illegible],
seu [illegible] realis potuit Deo desinere, ad [illegible] hoc [illegible]
juxta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Explanatur [illegible] alii
[illegible] omnis quae ad praesentia [illegible] reduci [illegible]
quae nobis [illegible] displicet [illegible] quod actus liber Dei [illegible]
[illegible] [illegible] libere [illegible] [illegible] ad fore [illegible]
[illegible] potuit Deo [illegible] [illegible] aliquid reale [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Unde [illegible]
[illegible] actus liberi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] indefectibilis [illegible] [illegible] defectibilis [illegible]

votati ic Albelda, Salmant. Labmeniorum Quamq.
bervint ex lavee alii Thes pro cuius intelligentia
videndus ex D. Tho. q. 11 ad Annibaldum dist. 45 q. 1
art. 3 et 1. 1a Gent. cap. 82 quod indifferentia libertatis
est parva ad recipiendum, vel recipiendum aliquid,
cui repugnat actus purus; est indifferentia tenui actiua
ad mutandum, vel variandum aliud, ad communicandum, vel
communicandum aliis propria perfectiones. Unde divina libertas est
indifferentia voluntatis consideratae in actu 1o. ad communicandum
suas perfectiones volitione: sed est indifferentia actualis volitionis, qua commu-
nicat, vel non communicat aliis propria bona. Ex quo sequitur
quod volitio Dei necessaria maneat, et perfectiones liberi
volitionis, et nolitionis, amoris, et odii, et tamen habet terminos
intrinsece simul versus eiusdem obiecti, scilicet volitio, et immutatio
obiecti ipsius transferendo ab statu possibilitatis ad statum fu-
turitionis absolutae, vel conditionatae, et deformiter nolitio, quae immutat
obiectum ab statu potentiae ad statum non futuritionis. Unde
de utroque Dei decreto volitio producendi mundum, vel
utrumque, mutato ipsius mundi ab statu possibilitatis ad statum
futuritionis, et deficiente hac mutatione in obiecto, deficit volitio libera
producendi ipsum propter defectum alicuius obiecti, et propter defectum
termini. 2o. observandum est quod connotatum requisitum ad liberam volitionem
vel nolitionem Dei non est mutatio physica in tempore incipiens, sed termi-
natio intrinseca obiectiva ab statu possibilitatis ad statum futuritionis, quae
mutatio obiectiva est aeterna. Unde ab aeterno datur connotatum
actus liberi Dei et per ipsum actus liber est aeternus et
quoad entitatem, sed etiam quoad denominationem, tum quoad
actione omnipotentiae divinae, quae licet sit aeterna
tamen temporalis quoad denominationem. Unde
creatio creaturarum physice existit in tempore. Et
tempore incipit denominare Deum Creatorem. Hoc est
aliter solvi, nisi quod ipsum salvantur omnia, quae re-
quiruntur ad perfectionem libertatis divinae voluntatis, et con-
venit; quod salvatur ipse libertas cum indifferentia, et
obiecta creata et non aliqua indifferentia potentiae ad habendum
aliquid, vel habendum aliquid intra, quod possit carere, vel non habendum.

aliquid intra, quo possit carere: et 2ger saluatur, ad tunc intra in Deo sit defectibile quoad esse, et quod potuit ipsi desire volio libera producendi creaturas, quas in illa re aliquas eo quod potuerit Deo deficere aliquid intra assignare potest defectus extra cum nobis.

Sed observandus est quod licet 2us quae possit defendi siue concedatur, siue negetur diuinam voluntatem potuisse manere suspensam iuxta 1um, tamen radicitus possibilis suspensionis dicendus est quod actus liber qui dicitur distinguatur a necessario, nec ipsi superaddit aliquid intra eius rae dictus, concedatur, quod aliquid Deo intra potuit desire quoad suas intrinsecas actuatas.

Iuxta 1us vero negantes talis suspensionis dicendus est quod actus liber superaddit aliquid non intra supra actum necessarium, quod tamen non est indefectibilis, quod generaliter, ut praeuenerat, siue Deus exerceatur libertas circa fore, siue non fore Creaturas, et licet utrumque extra potuerit Deo deesse desire, utrumque tamen simul et quamuis possibile sit quod actus liber et necessarius sit uno actu distinctus aequivalenter ad amorem Dei, et amoris omnis quod Dei, quem in nobis creatus distinctus, et conducunt extra

Salmanticenses dicunt num 79: possibilis tamen est quod actus liber, et necessarius est idem actus cum duplici modo, modo necessitatis circa obiectum 1um, et modo libertatis circa obiectum 2um, quod etiam inueniri in anima creata, quo Christus Dominus diligebat Deum, et primum, quod in ordine ad Deum erat necessarius, et in ordine ad Creatas erat liber iuxta 2um sic 9 asserentes Christum Dominum meruisse per amorem beatificum regulatum scientia beata. Ex dictis soluta manet ratio dubitandi in principio dub posita, quod libertas diuinae volitionis

n. consistit in hoc, qd. potuerit aliud, ed. elia a di.
Voluntas, hec enim ex parte Voluntati diuinæ
quans, sed qd volitio diuina actualis potuerit mutari,
vel mutare obiecta ad fore, l. ad fore, quæ quidem volitio
amborum ad intrinseca entis et perfectiones, & indefectibili, et de
fectibili quoad mutatum obiecti, qd sufficit, ut Deo possit
desinere denominatione libere volentis producere Creaturas, q.
fit extrinseca connotatum. Sed 2a difficultas implicat q. possit de
ficere denominatio adæquate intra absque defectu pro
subiecti; sed velle producere mundum est denominatio adæ
quate intra Deo proveniens à volitione diuina; ergo im
plicat qd potuerit desinere ni desinente intrinsecitate, seu mo
do talis volitionis. Probatur maior. qa. denominatio adæ
quate intra est ipsa forma immutata subiecto, cui denominatio est
effectus formalis formæ, q. nil aliud est quam ipsa forma immutata
subiecto capaci; ergo permanente forma in subiecto capaci, immutata
qd desinat eius denominatio intra, seu eius effectus formalis, alias
posset idem esse simul, et non esse. Respondeo ergo maiorem ad primum di
stinguens: denominatio absoluta est forma subiecto immutata, concedo
ans, denominatio respectiua, seu connotatiua, subdis
tinguens ans, est ipsa forma quantum ad id qd dicitur in sub
iecto ans, quantum ad id qd dicit de connoto, nego. Similiter
que ergo ans et dicto quam eodem modo. denominatio
enim non absoluta, sed connotans extremum non dicit praecise
idem se, sed ut connotans aliquod extremum, quo deficiente
desinit denominatio absque defectu pro intrinseco, ut constat ex exem
plis adductis, et huiusmodi est denominatio volitionis liberæ
Dei, qd ex melius percipiatur. Obseruandum est qd de
nominari nil aliud est, quam aliquando nominari
cum aut rei nomina signent, non ut sunt in se, sed
ut a nobis concipiuntur, diuersas nominum et

denominaty potius desumitr ex diuerso modo D-
piendi, quæ ex diuersitate very maxime diuinary
quas n̄ possumus Dpire nec nominare prodit
inie; quamuis g° volio libera Dei sit vnicus
et simplicissimus actus simul immutans aliquas
creas in ordine ad fore, et infitas alias in ordine ad
n̄ fre; intus tamen noster n̄ potest vnico conceptu
Dprehendere toty hanc eminentiā actus liberi Dei,
sed vno conceptu cognit acty libery vt tribuenty futu-
ritioz creais, et hunc acty proprie inadæquate
Dcepty appellat volioz creary; et alio conceptu ap-
prehendit diuā volioz vt detrahenty creas ad n̄
fore, et prout sic Dcepty appellat nolitioz. Vnde
nolio, et volio creary n̄ signant volioz Dy se sd
vt immutanty creas ad fore, l. n̄ fore ey, a diuā volio
hac et potestas ad immutandy creas absq sui mutae
Dpes hactenus indiffg, vt possit appellari volio et
nolio creary absq sui mutae propriæ ppter defecty
mutai creary ad fore, l. n̄ fre. Sed instabis
Volio diuā immutans creas ad fore ē intra Deo:
sed hæc volio sic immutans creas potuit Deo defi-
cere: g° aliq. intra potuit Deo deficere. Rp° dis-
to maor: ē intra Deo quoad recty Ddo maor,
quanty ad obliquy, l. connotaty, g° maor et dis-
tio my: volio sic immutans creas potuit Deo de-
ficere quanty ad recty, g° my quanty ad obliquy
et connotaty Ddo my ergo consequentiā, s. actio
omnipotens diuā in tempore immutans creas potu-
it Deo deficere quanty ad denominaoz ptida de-
fecty mutai absq defectu alicuius intrinsici
g actuatis.

Sed obiicies, 1°. e deffectus decreti liberi Dei, qui dessu
mutatio obti; 2° qd desiore potuerit libera volitio de producendi
producendi mundum ni potita cca pervenire ex eo qd potuerit
desire mundi futurio; pt cca, 3°. prius ni potpotencia
posteriori, alias esse ect 1or sed cca, cons pbr; 1or e volitio li-
bera Dei, seu decretum liberum, qui factio, l, futurio Crea-
turum cum decretum sit cca talis mutatio in obto; 2° etiā e 1or
defectus actus liberi, qui mutatio, l, futurio obti; cons patet:
sicut existit actus liberi e cca mutatio obti, ita defectus
e cca defectus mutationis, l, futurionis obti, nam qd ut affirmatio
e cca affirmationis, etiā negatio e cca negationis. Ad hanc obiec-
tionem omnes [illegible] solvere teneri in creatione, qui in sua
entitate e aeterna, eius tamen denominatio e temporalis, et dicitur
ni propter defectum entitatis, sed propter connotati, quamvis talis sic
esse actionis creatum, unde dedit ut aliqua denominatio an-
notata aliqd posterius te temporis, qui sunt, sicut denominatio
a parte prioris, et 1° geniti (summando ni solum negatione proco, a parte
qd ni e aliud, sed etiā poni pro eo qd praedictalis) sequuntur
pro connoto aliqd posterius, quo defectu deficiunt denominationes
sicut Adam ni est pater hoc, nec 1or aliis, si alii ni essent postea,
cum tamen Adam ni dependeat ab aliis hominibus; hic enim denominationes
connotet aliqd posterius nam, quamvis a tali agnoscatur, ut
dependere a suo esse connoto, in ea tamen ni dependet,
potius connotum dependet ab illo, cum sit esse ipsius,
cca ni dependet a suo esse, quamvis ni possit e 1or,
si ni habet esse, unde Deus ni potest e 1or, et Creator
Creaturis, ni qr ab illis dependeat, sed
requiritur, ut Deus habeat denominationem
similiter dicendum e de volitione libera Dei, qui ad eum de-
nominationem requirit pro suo connoto futurionem, l mutationem obti,
qui mutatio ni e cca dicti denominationis, sed esse ipsius, quam-
vis sine hoc esse ni possit denominatio liberae volitionis.

Unde ad obiectum

dicto anis 1º. ē defectus decreti liberi Dei, seu defectus futuritionis obti; 2º supposito anis, qª decretum liberum Dei quoad suam entitatem nō ē defectibile; 1º ē defectus decreti quoad denominaoem, quæ defectus obti eodem anis etiam si intelligatur qd defectus decreti nō pōt pvenire ex defectu obti ultra kaa ppria tali. qdo dicitur a nobis qd decretum Dei potuit desire ppter defectum extrecommoni, ly ppter nō notat causam ppriam, sd tātum ratio requisita ad denominaoem decreti liberi, sicut cum dico, qd Deus potuit nō ēē Creator nō ppter defectum alicuius intri sd ppter defectum Creaturæ, et itaq potentia ēē 1º. alis honesto ppter ipsius defectum. Sed instabis, diuina volio vae sua intrinseca entitais, etiā praecise vae denominais ē caa mutais obti: nā geramus nullum nomen imponeretur volioi diuinæ si non mutaret obtum ad futuriois, et Iges denominao liberi nō ē caa mutais obti; sd ipsa entitas intra diuinæ volioi, ē etiam defectus mutaois obti nō pōt pvenire ex defectu denominais, sd intrinseca entais liberæ volioi; nā .i. affirmao ē caa affirmais, et sic negao debet ēē caa negais, ac proinde qd alicu mundus nō sit futurus pvenit ex eo qd desit aliqd intrinsecum Deo nō solum quoad denominaoem, sd etiam quoad entitatem, qd intrinsece esset in Deo, si decreuisset pducere alium mundum. Resp. dicto anis diuina volio vae sua intrinseca entitais 2dum se Idetur ē caa mutais obti, grani vae sua intrinseca entitais connotis mutas obti eodem anis etiam cogi; pro cuius intelligentia ē obseruandum, qd caa realis dista a sua caalitate effti qdo caat effum, et ei desit aliqua pfectio qdo nō caat, q. desit entitas ab ipsa reali dista, et sicut positio caalis ē caa positiois effus, sic negao caalis ē negao positiois effus. qdo vero caa identificatur sua caalitati, sicut contingit in diuina omnipotentia (et in nostra si sit pbilis caa materialis, formalis, et finalis, et ppeta identitatem sua caalitatis) ppter hoc, qd caetiā actualiter nec desit ei aliqua entitas seu pfectio intra, qdo nō caat, q. nō desit ei entitas caalis, quæ semper haeti dista, sd solum desit effus sicut coloratus atq semi mutae caat viriois ingere cū finalis ipsa fais, q.

qdo existit visio; atqui casu, qdo non existit absque aliqua
intrinseca mutatione in ipso obiecto. Unde in his casibus effectus non
provenit ex negatione alicuius intrinseca entitatis causae, id est ex eo quod
eius causalitas non tendat ad effectum; et sic contingit in divina vo-
luntate, quae identificatur cum volitione, qua immutatis obiectis ad fore,
vel non fore, et quamvis desinat haec mutatio in obiecto nihil intrinsecum
desinit in volitione divina, quia mutatio non provenit ex divina volitione
Idque se, sed ut ad mutatum obiectum terminata. Denique obiicies de-
cretum liberum Dei dicere suam intrinsecam entitatem connexum cum fu-
turitione obiecti; ergo implicat quod possit desinere decretum liberum Dei
absque defectu alicuius realitatis intrinsecae. Antecedens ostenditur; quia de-
cretum liberum Dei est medium in quo Deus cognoscit futura ut
diximus supra q 14, et non posset esse medium adaequatum, si non esset intrinsece
connexum cum futuritione, quae cum non futuritione, aliis esset medium
omnino indifferens, et consequenter non posset esse ratio cognoscendi potius
futuritionem, quam non futuritionem obiecti: nam in medio indifferenti
non potest cognosci effectus determinatus: confirmatur. probatur 1° quia eo quod decretum di-
cat intrinsecam connexionem cum futuritione obiecti non potest desinere decretum, nisi
desinat connexio talis decreti cum futuritione obiecti, sed implicat quod
desinat intra et realis connexio actus liberi cum futuritione, et
quod non desinat aliqua realitas intra Deum, cum talis connexio sit
aliquid reale intrinsecum: ergo implicat quod possit desinere decretum absque
defectu alicuius realitatis intrinsecae. 2° probatur, quia divina omnipo-
tentia liberter intrinsece connexa cum possibilibus implicat intelligere defectum connexionis
divinae omnipotentiae cum aliquo possibili, quin omnipotentia desinat aliqua
realitas intra, nam supra q 14 diximus, et ibi communiter aiunt Theologi, quod si desineret
possibilitas alicuius creaturae desineret ipsa omnipotentia, quia desineret connexio il-
lius cum tali possibili, quae connexio est ipsa omnipotentia; ergo si decretum li-
berum est realiter, et intrinsece connexum cum futuritione creaturae implicat, quod de-
siat connexio decreti cum tali futuro sine defectu entitatis realis
decreti liberi Dei. Respondeo quod duplex est connexio, alia est virtutis
cum effectu, quem continet, vel cum obiecto quod potest respicere, et haec dicitur
perfectior, et consequenter desinere non potest absque defectu virtutis, et perfe-
ctionis; alia vero est connexio actualis exercitii talis virtutis,
et quando exercitium virtutis non superaddit aliquam entitatem actualem, et per-
fectionem supra virtutem, sed perquiritur connotatum extrinsecum; tunc etiam

connexio exertij non addit aliquam intrinsecam entitatem, vel perfectionem, sed praecise connotatam extrinsecam, quae potest desinere sine desitione, sive defectu alicuius intrinseci; sicut in subsistentia. Verbi divini posse terminare naturam humanam, et quamlibet aliam dicit intrinsecam virtutem et actualitatem, quam Verbum desineret, si non posset terminare aliquam naturam, quam modo potest: sed si divinum Verbum desineret connexio cum aliquanaa ab ipso terminabili destrueretur Verbum divinum: quia destrueretur connexio virtutis terminativae: exertij vero, seu terminandi naturam humanam, vel aliam non superaddit Verbo divino aliquam actualitatem, seu perfectionem; sed praecise connotatam naturam humanam sibi unitam. Unde connexio exertij Verbi divini Verbi cum humanitate sibi unita potuit desinere absque defectu alicuius intrinseci praecise propter defectum extrinsece connotati: et huiusmodi est connexio decreti liberi cum futuritione mundi, cum enim volitio Dei necessaria habeat omnem actualitatem possibilem, utrum exertio sit volitio, vel nolitio; quod de facto sit volitio producendi mundum, et quod exerte mutet obiectum ad statum futuritionis non superaddit volitioni necessariae aliquam actualitatem, et perfectionem, vel connexionem per modum virtutis, sed praecise per modum exertij liberi, quae connexio potest desinere sine defectu alicuius intrinseci praecise propter defectum extrinsece connotati. Vide ad

arg. 1° cog ad 1. probationem respondetur quod licet talis connexio sit intrinseca est tamen connexio exertij nullam addentis actualitatem supra virtutem actus necessarij; sed praecise inveniunt per connotatam mutationem obiecti; unde desineret propter defectum extrinsece connotati absque defectu alicuius intrinseci.

Ad 2. probationem 1° cog et disparitas, quia connexio omnipotentiae cum possibili est connexio per modum virtutis, connexio vero decreti liberi cum futuritione creaturae est connexio per modum exertij nullam addentis actualitatem supra actum necessarium. Si dicitur debitabis decreti ... beri etiam eo cognito creaturas futuras esse defectibilem certitudinem cognitionis potuerit Deo desinere, sed decretum etiam eo cognito futura ... illius, quod dicit in recto ... obliquo, et decreto, ... illius quod dicit in recto. quia ...

decreti sit futura, et hoc si decretum vae (?) cognoscit extra cognoscendi futura; ipsa creatura futura erit Deo vae cogniti ipsa, ergo divinum decretum vae recti e defectibile. Resp. dicto nostro decretum non erat cognoscendi futura vae illius quod dicit in obliquo, sed vae illius quod dicit in recto ablate sumpti, quod nostrum vae illius quod dicitur recto et connotatis obliquum eodem sensu, et dicto quaeris; decretum vae recti ablate sumpti e defectibile, cog. vae recti et connotatis obliquum codo cog. ergo Deus comprehensive cognoscens volio, in ipsa videt quod voluntas movet ad fore, quod ad non fore, et sic in ipsa volie voluntas mutante creas cognoscit, quae creas sit futura, quae vero non; Unde cum vae cog. di futura in volio divina velle mutans creas, hoc vae cogiti e divina volie in recto, et tamen hoc se sumpta, velle immutans creas, et cum connotatis mutas ipsarum. Et sic divina volio quamvis hoc ab intro non potuerit desire, potest tamen desire quoad mutas creary praecise propter defectum ipsarum creary, sicut spes Angelorum non immediate de cog. de futura contingentia ante quam existant, nec cogitaes cordium ante quam manifestentur, et tamen adveniente exista futurorum, et manifestae cogitationum cordis spei Angeli e medium ad cog. ipsa absque eo quod spei superaddatur aliquid intrinsecum, sed praecise per connotas exists creas, et manifestaes occultas cogitaes.

Artus 4us.

Utrum Voluntas Dei sit causa rerum?

Conclusio e affirmativa et fide certa, et constat ex illo Sap. 11. quomodo posset aliquid permanere nisi tu voluisses: et Apoc. 4. propter voluntatem tuam erant et creata sunt. et probatur ratione a D. Tha. 1o. e quia Deus e 1us agens; sed 1us agens agit per intellectum et voluntatem, ergo Deus agit per intellectum et voluntatem, determinatum, eius voluntas e causa rerum. probatur min: quia 1us agens non agit ut determinatum et directum ab alio, sed determinat se et omnia alia agentia inferiora; sed agens non directum, et determinatum ab alio agit per intellectum et voluntatem, si vero per naturam, nam agens per naturam cum non cognoscat finem agit ut directum ab alio agente cognoscente finem; ergo 1us agens agit per intellectum et voluntatem. 2a ratio e quia agens per naturam e determinatum ad unum; agens vero per intellectum et voluntatem e indifferens ad plures effectus producendos; sed Deus non e agens determinatum ad unum, ergo non agit per naturam, sed

Voluntas; probo minor; quae operari sequitur ad esse: sed Deus non habet, neque tendit ad aliquod quod deberet, sed continet perfectiones omnium quae extrinsecus; ergo nec in operando est determinatus ad unum, sed indifferens ad producendum quodlibet ens. Secunda ratio est quia effectus producuntur a Deo tamquam primo agente intrinseco; sed quae producuntur ab agente intrinseco modo proprio, producuntur per voluntatem; ergo creaturae producuntur a Deo per voluntatem. Probo maiorem: eo modo producuntur effectus ab agente, quo sunt in agente; sed creaturae sunt in Deo modo intelligibili, cum Deus omnia cognoscat; ergo producuntur ab eo modo intelligibili, qui est modus proprius agentis intrinseci; minor etiam probatur: quae producuntur ab intellectu modo proprio, producuntur a propria ipsius inclinatione; sed quae producuntur ab intellectu tamquam propria ipsius inclinatione, producuntur per voluntatem, siquidem voluntas est propria inclinatio intelligentis, quae sequitur cognitionem, et ab ipsa regulatur; ergo quae producuntur ab intellectu modo proprio, producuntur per voluntatem.

De Actu suo

Utrum voluntatis divinae sit assignare aliquam causam?

Concluditur negative, et probatur; nam quod Deus voluntate eodem actu vult finem et media, volitio finis non est causa mediorum, quia idem non potest esse causa sui ipsius: sed Deus eodem actu, quo vult se et finem, vult etiam creaturas, sicut eadem cognitione, qua cognoscit suam essentiam, cognoscit creaturas; ergo volitio finis in Deo non est causa volitionis mediorum. Quod vero obiectum non sit causa divinae volitionis, constat ex dictis, quia solum obiectum formale est quod specificat et causat volitionem; sed obiectum formale divinae volitionis nequit ipsius causare, quia hoc obiectum est divina essentia, quae est idem realiter cum volitione divina; ergo obiectum non est causa divinae volitionis. Ex quo etiam dilatatur quod Deus et sua voluntas non est causa volitionis, quia omnino idem realiter a parte rei, quamvis distinguatur virtualiter. Unde respectu divinae volitionis non est assignabilis aliqua causa, quamvis possit assignari aliqua ratio a priori, quae dicitur causa virtualis, siquidem divina bonitas est ratio a priori, quia Deus vult se et alia.

Dubium unicum.

Qualis sit ordo inter actus liberos divinae Voluntatis?

Circa supremae certeque solutionis cui inter actus liberos divinae Voluntatis detur ordo intentionis, et executionis? quaeri in [illegible] an ultra intentionem et electionem detur actus imperii in divina etiam in Voluntate? Nam ordo intentionis incipit ab intentione finis, et tradit in electione mediorum; ordo vero executionis incipit ab electione, et tradit in usu. Unde Authores negantes in divina Voluntate actum quae distinctum ab intentione, et electione efficaci, Ideo negarent in divina Voluntate distinctionem intentionis, et executionis, et illum actum liberum divinae Voluntatis, qui propter suam efficaciam est subalter intentio, electio, et usus. Aliqui ut Basilius Legionensis q 6 scolast. et q 8 et 9 dicunt pertinere ad ordinem executionis, et Ideo solum ordinem executionis recognoscunt in divina Voluntate. Alij dicunt talem actum esse parvae intentionis, et Ideo solum ordinem intentionis cognoscunt in Voluntate divina, et executionem solum esse in effectibus ad extra. sic Vasquez disp 82 cap 7 et disp 87 cap 7. Meratius tract de Deo disp 41 ser 3. Qui concedunt in Deo concedunt utrumque ordinem quia post intentionem et electionem efficacem agnoscunt et assignant usum practicum in mente, et vim activam in Voluntate, et a[illegible] quae predestinatio consistit in actu imperii, et quae datur in Deo duplex Voluntas efficax dandi gloriam praedestinatis altera intentionis ante praevisa merita, alia executionis post praevisa merita quae consistit in usu, quo appellat suam [illegible] pro ad dandam gloriam praedestinatis post merita praevisa. Unde ne quaestiones a propriis sedibus abstrahamus modo abstinendum est ab exacta inquisitione huius difficultatis. solum tamen observandum est quod aliqui concedunt duplicem ordinem intentionis, et executionis, quia concedunt duplicem Voluntatem dandi gloriam, aliam inefficacem, quam aiunt pertinere ad intentionis ordinem, aliam efficacem, et hanc pertinere ad ordinem executionis; sed hoc non est ad propositum quia quaestio an detur ordo intentionis et executionis in actibus divinae Voluntatis solum est de actibus efficacibus, quia [illegible] dare ordinem intentionis ad actum liberum inefficacem [illegible] [illegible] [illegible], quae in Voluntate divina [illegible]

liberae efficax de suo ipso. Q. 2.a Solet inquiri, an inter in-
tentionem et electionem detur distinctio, ex eo dumtaxat, quia intentio
finis sit ratio a priori, et causa virtualis mediorum; et est difficul-
tas 1.a affirmativa, sic communes fere Thomistae, quae primo a fundatur
haec tum D. Thoma 1.o Gent. cap. 86 ubi ait, quod libertas divinae
Voluntatis est dari causam, dari rationem, videlicet; quae doctrina
nequit salvari, nisi intentio finis sit Deo ratio a priori eli-
gendi media. Confirmatur, quia in divina Voluntate solum vir-
tualiter inadaequate distinguitur intentio, et electio; sed hoc suf-
ficit ut intentio sit ratio a priori electionis, sicuti omnipotentia est
ratio a priori intellectualitatis; ergo etc. Probatur; quia est virtualis
causalitas inter duo realiter identificata quod ad interiorem actum realem,
et talis causalitas si realiter distinguerentur; sed, ad intentio realiter
distinguitur ab electione et causa realis; ergo pariter. Q. 2.a est negativa
quam tenent Salm. disp. 11 de peccatis dub. 2 a num. 14,
et fundatur 1.o quia Deus scientia simplicis intelligentiae simul cog-
novit in statu possibili omnia, quae decrevit pro aliquo tem-
pore; sed omnia, quae Deus simul cognovit, potest etiam simul d-
ecernere, cum non minus infinita divina Voluntas, quam in-
tellectus; ergo Deus simul decrevit omnia facere tam finem quam
media absque aliqua prioritate rationis ex parte obiecti, sicut ab illa
simul cognovit finem et media. Hoc fundamentum convincit quod
Deus potuit simul omnia decernere absque ulla prioritate quia illi
actus liberi sunt eius Voluntatis; sed tamen probat, quod de facto si-
mul omnia decreverit absque ulla prioritate rationis; negatur enim po-
tuit Deus decernere praedestinationem finis, quin prius decreverit productionem
aliorum mediorum de facto; ergo potuit decerne-
re gloriam D. Petri quin pro illo prius decrevisset eius Aposto-
latum, et Martyrium, cum gloria scientia simplicis intelligentiae, quod
potuit dare Petro gloriam D. Petri per innumera alia media;
ultra praedicta, Deus Voluntas dandi illi gloriam, est indep-
endens sancti apostolatus et martyrii. Cum enim gloria
D. Petri sit possibilis independenter ab illo, et isto medio, et a
ratione libera positive dependenter velle media quomodo

i[n]volibile. Ig[itu]r potuit Deus velle gl[or]iam B[eat]or[um], ut ex dictate velit hoc mediu[m], [et] illud, et postea velit fine[m] diu[m] dictatu[m]; in quo casu intco pr[a]ecederet electos, et dicetur ordo ra[tion]is inter intcos, et electos. Similis etia[m] ordo ra[tion]is poterat inveniri inter alia decreta, q[uan]do s[cilicet] Deus vult unu[m] obj[ectu]m independenter ab alio, et postea vult aliud obj[ectu]m dependenter a prius volito, et p[rae]cedenti a illius; sicut potuit decernere productione[m] ho[m]i[ni]s in statu iustitiae originalis independenter a permissione peccati, q[uia] talis productio est volibilis independenter a permissione peccati, et postea permittere peccatu[m] independenter a mittendo Incarnat[ion]i, et tu[n]c p[rae]visio peccato, ex amore et misericordia erga ho[m]i[n]es decerneret ob
1 mo. lo. Incarnat[ion]e[m]. Cu[m] q[uo]d h[a]ec obj[ec]ta sint p[rae]dicto volibilia, et Deus sit liber in volendo, nulla e[st] repugnantia in hoc, q[uo]d ipsa cu[m] tali ordine velle potuerit. Q[uo]d solet inquiri. Unde si nimiru[m] ordo inter decreta libera divi[nae] Voluntatis? et quaestio solu[m] procedit in Authores Identes ordine[m] intr[insecu]m inter libera decreta; n[on] negantes hunc ordine[m], ex ordine extr[insec]o obj[ectoru]m sumuntur divi[nae] inter illa; et q[uia] plura obj[ec]ta sitador
uni[us] cau[sae] in diverso genere cau[sae], Ig[itu]r concedunt, q[uo]d unu[m] obj[ectu]m e[st] p[ri]us alio in uno genere, et tamen in alio e[st] posterius,
ut loquuntur Salmant[icenses] loco citato nu[mero] 58. Inter Authores vero Identes ordine[m] intr[insecu]m decretoru[m] Basilius Legionensis cu[m] solu[m] recognoscat ordine[m] executionis in d[ivi]na Voluntate, Ig[itu]r affirmat q[uo]d illud decretu[m] e[st] p[ri]us, quod attingit obj[ectu]m p[ri]us in executione, unde cu[m] media in executione p[rae]cedant finem, d[ici]t, et Idet, q[uo]d in Deo p[ri]us e[st] volitio mediorum, quam finis, q[uo]d cu[m] sit absurdu[m] [illegible] huius falsitate[m] manifestat. Vasquez loco citato distinguit inter media moralia, qualia sunt, merita, et imperationes, et physica, quae ex arte libera voluntate [illegible]

et artis, ideo in ea est 1or electione medij, propria, sicut
Deus mittens pluviam propter tritici abundantiam, prius
vult triticum quam pluviam; quando medium est morale, prius
vult medium quam finem, sicut prius vult homini merita quam
gloriam per modum coronae, quam late impugnant Thomistae
in tractatu de praedestinatione ostendentes intentionem dandi
gloriam per modum coronae praecedere ordine intentionis praevisionem
meritorum, et decretum dandi homini merita. Scotus in 3,
dist. 7, q. 3, et dist. 19, q. 1, ordinem inter divina decreta attendens
desumendum ex maiori propinquitate obiectorum ad Deum. Un-
de decretum datum ad obiectum perfectius, et propinquius Deo praece-
dit caetera decreta, et sic de aliis, quia volens ordinate
finem, prius vult media propinquiora fini, quam remota; sed
Deus ordinate vult se ipsum ut finem, et creaturas ut media; ergo
prius vult creaturas perfectiores, quae sunt media propinquiora ulti-
mo fini. Sed hanc nos reiicimus in tractatu de Incarnatione.
Nam falsum est quod agens liberum ordinate procedens teneatur prius
eligere medium propinquius fini propinquitate perfectionis;
nam Sacerdos absque ulla inordinatione ex amore, et miseri-
cordia erga infirmum, potest moveri per ipsum ad celebrandum, quam-
vis sacrificium sit perfectius medium, et propinquius Deo quam sanitas
infirmi, quia salus infirmi se habet ut motivum et finis ex-
pectatus sacrificij, sed ut motivum impulsivum. Similiter po-
tuit Deus praeviso peccato originali ex amore et misericor-
dia erga genus humanum decernere ubi incarnationem, quam-
vis incarnatio sit medium perfectius, et Deo propinquius quam
salus hominum, in hoc nulla est inordinatio moralis re-
pugnans divinae voluntati, sed resplendet nimia charitas
Dei erga genus humanum. Dicitur 3o quod ordo inter divina
decreta sumitur ex fine, et motivo operantis, ita ut actus
circa finem a Deo intentum praecedat actum circa media, et
circa finem operis, quando finis operis non coincidit cum fine ope-

rantis; et ratio est, quia in dicta voluntate ille actus
rae prima praecedit, rae cuius ad aliquid volendum movetur;
id rae finis movens divina voluntas ad volendum illa
quo actus circa finem operantis praecedit actum circa media
ergo quod ipsa media comparantur ad finem intermedium;
et sic actus circa finem intermedium fini ultimo praejudicium
da est ex natura sua propinquior, sed ex ordinatione Dei
et sic de aliis. Pro quo observa quod Deus aliquando or-
dinatores in ordine ad finem naturalem ad res ipsi ex natura
sua ordinatas, et tunc coincidit finis operis cum fine ope-
rantis, sicut producit partes universi propter perfectionem [illegible]
et tunc a Deo decretum manifestat ordinem naturalem
ipsarum rerum. aliquando vero Deus ordinat res ad finem alio
quem ex natura sua sunt ordinatae, et tunc non manifestat [illegible]
decretum ex naturali ordine rerum, sed ex ordinatione quam [illegible]
voluntas divina per res ad finem operantis, ut tradunt
Abelda, et Salmanticenses, [illegible] producit a
manifestum ordinem decretum [illegible] finis operis, [illegible]
rantis. 2º observa quod finis operantis est 2x aliud
rae cuius operans movetur ad 1º volendum [illegible]
[illegible] et hic [illegible] appellatur finis [illegible]; aliud est
finis ordinatus ad [illegible] agens ordinatus [illegible] ex
ex vi alicuius intentionis, sicut finis [illegible] [illegible]
[illegible] est naturalis pulchritudo universi, et finis [illegible]
tionis est [illegible] domus. [illegible] sententia
de fine ordinis id [illegible] [illegible] decretum
et producendi [illegible] ordinatus [illegible]
creatum producendi sapientiam et lignum propter pulchritudinem
universi. Unde quod Christus Dominus fuerit finis ordinationis
omnium rerum huius universi non inde infertur, quod decretum [illegible]
praecesserit decretum producendi universum, quod disputabamus,
quod Christus Dominus fuerit finis [illegible] omnium rerum, sicut etiam
omnes res naturales ordinantur ad praedestinatos; et tamen de-
cretum praedestinationis non praecessit decretum producendi omnes
res naturales, quia praedestinatio non est finis [illegible], sed [illegible]

omnis veri realis. Ultimo observa, quod finis, aut motivum voluntatis est duplex, aliud est motivum impulsivum, quod movet voluntatem ex parte subiecti ad exercitium actus; aliud est motivum finale, et specificum, quod movet voluntatem ex parte obiecti, ut faciat opus propter ipsum tamquam propter finem cuius gratia, et aliquando haec motiva coincidunt, quando operans movetur quoad exercitium ex fine debito operi, sicuti Sacerdos movetur ex amore Dei et gloria ipsius ad offerendum sacrificium; Aliquando haec motiva sunt diversa, sicuti Sacerdos ex appetitu eleemosynae movetur quoad exercitium, ut velit offerre sacrificium in honorem Dei, tunc enim pecunia est motivum pure impulsivum movens ex parte subiecti ad exercitium actus, quem Sacerdos non exerceret, si desideret eleemosyna. Motivum autem specificum est honor et gloria Dei, quando ergo haec motiva distinguuntur, decretum circa motivum impulsivum procedit a voluntate decretum circa motivum specificum operis, sicut appetitus eleemosynae procedit in voluntate Sacerdotis volitionem celebrandi quia voluntas ex amore motivi impulsivi movetur ut velit opus, et etiam motivum specificum; Unde cum motivum impulsivum ad decretum Verbi incarnandi fuerit tamen misericordia Dei erga genus humanum, praecessit decretum incarnationis; et cum Deus non amat possibilia, neque possibilium misereatur, sed futurum et existentium, ergo decretum permittendi hoc, et praevisio miseriae ipsorum praecessit decretum incarnationis.

Articulus 6us.

Utrum voluntas Dei semper impleatur?

Conclusio est affirmativa, et fide certa loquendo de voluntate Dei simpliciter tali, quae est voluntas beneplaciti et efficax, ut patet ex Psalmo 113 omnia quaecumque voluit fecit. et Isaiae 46. Consilium meum stabit

et omnis Voluntas mea fiet. Cum enim Deus sit omnipotens nemo potest ipsi resistere, et consequenter infallibiliter facit, quidquid vult efficaciter facere. Concludit autem probat D. Thomas, quia Voluntas divina est causa universalis omnium rerum, ut ex art. 4 constat. sed causa universalis semper consequitur suum effectum: ergo Voluntas divina semper consequitur suum effectum ab ipsa intentum et consequenter semper impletur: probatur minor: quia licet aliquis effectus possit subtrahi a causalitate causae particularis à diversa causa universalis, quia sive ab ista, sive ab illa causa particulari producatur, semper tamen á causa universali producitur, quae concurrit ad omnes effectus causarum particularium, quod explicatur exemplo: frangi, namque aliquid potest desinere á sua parte, ita ut nec habeat formam hominis, vel lapidis, á sua tamen communi substantia, vel entis desinere non potest; et eadem ratio currit de causa universali, quia causae universali correspondet effectus universalis, et causae particulari effectus particularis. Dices: ex illo Apostoli 1 ad Timotheum 2: Deus vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire; at non omnes homines salvantur, et veniunt ad cognitionem veritatis: ergo Voluntas Dei non semper impletur. Confirmatur quia Mathei 23 ait Christus Deus, quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina pullos sub alas, et noluisti? ubi asserere videtur, quod ipsa Voluntas Dei congregandi filios Jerusalem, quod illi noluerunt. Pro cuius intelligentia observa quod Pelagiani et Semipelagiani ex eo quod Deus vult omnes homines salvos fieri, et quia non acceptor personarum, ut dicitur actorum 10 ad Romanos 2, inferebant, quod Deus ex se equaliter dabat media requisita ad salutem, et quod nullum donum gratiae tribuebat potius uni, quam alii, nisi praevisa perseverantia unius, et non alius. Unde electionem hominum ad gloriam et discretionem salvandorum, et reproborum reducebant ad Voluntatem humanam, et negabant posse reduci ad divinam Voluntatem, quia aliás esset acceptor personarum et nollet omnes homines salvos fieri. Dico 1ª, D. Augustinus, qui

Augustinus, qui catholica D[octrin]a ipsos pugnat elec-
tio[nem] ho[min]is ad gloriam et discretio[nem] salvandorum, et
reproborum ante ad voluntatem divinam reducendo
4a. Ut ad Romanos 9 dicitur, cuius vult miseretur,
et quem vult indurat. et 1a ad Corinth 4. quis
te decernit? Varias solutiones excogitant, tradi-
tur locus favet hereticis. 1a. e[st] q[uo]d Apostolus
loquitur [de] generibus distributis accommodis, et facit hunc
sensum. Deus vult omnes homines, qui salvantur
salvos fieri, non quia nullus homo sit, qui salvus fieri
nolit, q[uia] nullus sed salvus, qui nolit fieri salvus,
sicut d[icitur] de domus non hac nisi omnis ostium, Omnes
dicitur per ostium omnes ingredientes hanc domum, non
quia omnes ingredientes, sed quia omnes ingredientes per
tale ostium ingrediuntur, et cum existat in una Civitate
unissimo Mag. Omnes etiam dicitur, omnes hic Mag. literas docet + non quia omnes sint eius disc-
sed quia nullus in illa Civitas litteras discit, ni- cipuli +
si sub illo Mag. 2a explicatio e[st] q[uo]d ly omnes
distribuit incomplete pro generibus singulorum, non
complete pro singulis generum, q[uasi] d[icat], Deus vult
de qualibet state aliquos homines salvare, non ta-
men omnes de singulis statibus. quam explicatio
adducit Aug. [contra] Iulianum cap 8 in Enchiri-
dione cap 103, de praedestinatione SS cap 8. 3a
explicatio, q[uo]d Apost. loquitur causaliter, et ideo dicere
Deum velle omnes homines salvos fieri, quia facit nos
velle, q[uo]d omnes homines salvi fiant, sicut ad Rom
8. Spiritus expostulat pro nobis gemitibus inenar-
rabilibus, id est postulare nos facere, sic Aug. docet
epistola cap 15 et lib 22 de Civit. Dei cap 2. Ad an-
tecedens respondet Aug. in Enchir. cap 97 q[uo]d licet

Ierusalem noluerit filios eius colligi á Xto Domino, ipsa tamen nolente filios eius colligit Xtus Dnus, quos voluit ipse, q. in Coelo, et in terra quidquid voluit, et fecit quid vero voluit, et non fecit, id omnia quaecumque voluit fecit. Qa. haec solutio D. Aug dicit 83 cap 2 num 11. Moderatio, quae solet impugnat Vasquez disp 13 cap 2 num 17 dicens non posse ... D. Aug locis sup. citatis voluisse ... voluntas Dei ... salutem ... Pauli nullo ex tribus modis recte exponi ... quae unica haec ratio ex textu deducatur. Apostoli ... ita acceptum est coram Deo omnem tranquillitatem ... vitam agere, id omnes salvari; id ostenditur á ... voluntate beneplaciti singulorum hominum recte vivere ... et salvari. Hac ratione tres illae interpretationes ... reiiciuntur. Qa. ... interpretatio ... vult salvos fieri, et facit ut velint peculiari ... impugnari ... quoniam Deus non facit ut singuli velint salvari ... vitam agere ut experientia ... recurrendum ad aliquam ex duabus praecedentibus ... ipse facit ut velint salvari, quicumque salvantur et facit ... de singulis hominibus ... aliqui velint salvari, ac ... illa ... expositio ... Sed ... ... hominum ... qui ... aranearum teles veluti ... implicare ... Aquitaniae magnam ... Sancti ... et D. Aug. In ... suppositum ... illa Author, qui ... negauerit voluntatem ante ... salvandi omnes homines ... dicimus, solum affirmat D. ... in ... explicatione, quod Apostolus ... de ... salvandos hoc ... intelligendum ... omnes solum ... tribuit distributione accommodam, et incompleta. Vas

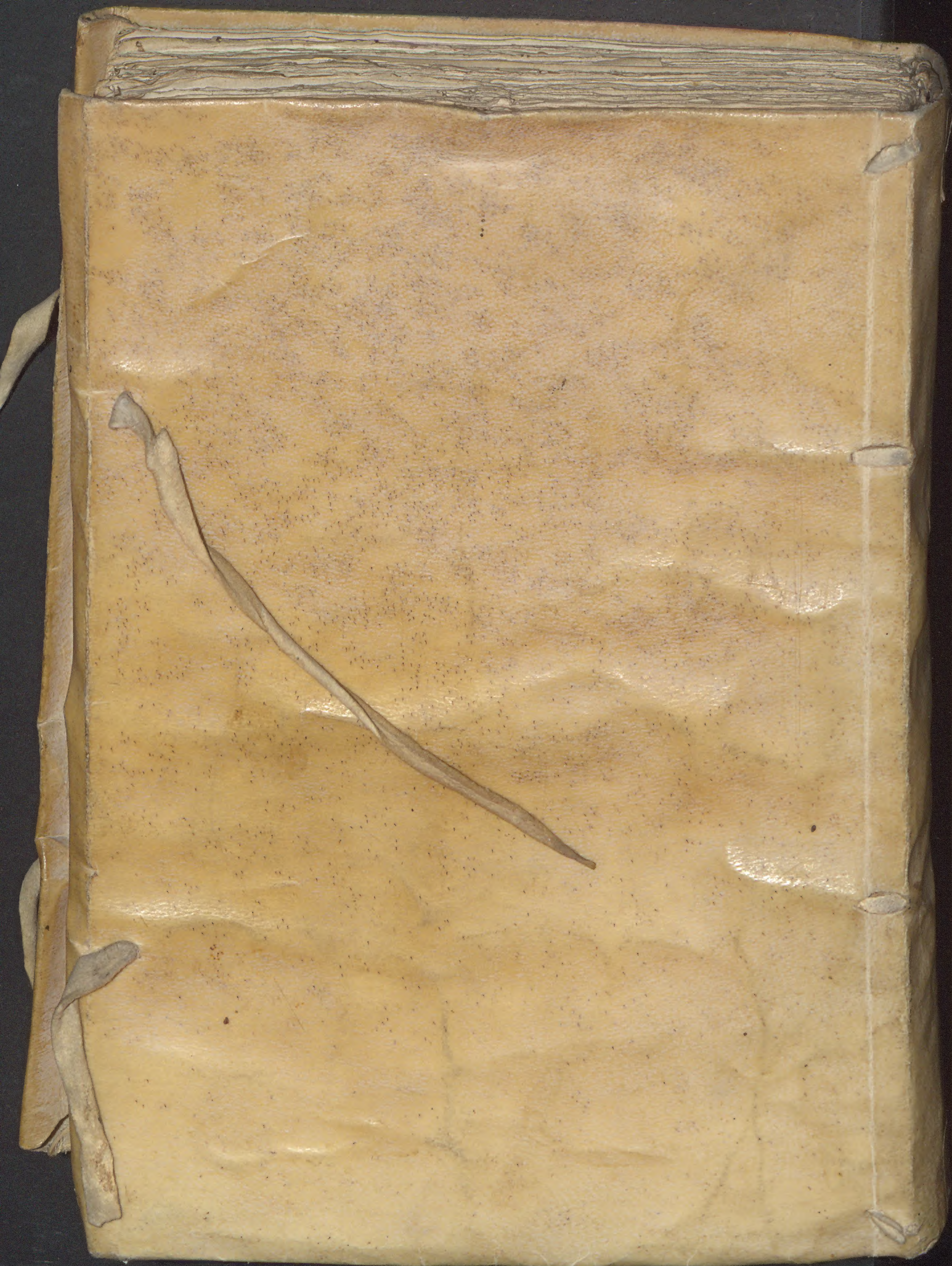
audy mit addlud ad phandy qd Apost ai loqua-
tr de Ote ..., qu e ..., valde ...,
... etc. ... ita explay D. Aug.
q. a falso ait C..., in ... Apost dicere
acceptu ee cor Deo ... omnes ...
... agere, sicut omnes salvari, sed idy ait Apost q:
orare pro oibs e bony et accepty cor Salvatore
nro Deo, ut exponit D. Thom. in lec 1a et negat ex-
positione, sed literae grammaticali. Q. o a nri seu
solomi, eta pro negato q. a. addit ... exponi-
tory clare manifestat, qd ni legit D. Aug. textu,
q. ... ait: Deus vult eos hos salvos fieri,
... facit qd omnes velint salvi fieri, sed ...
facit qd nos vellemus omnes salvos fieri, et ... hoc
nos volumus, eta Deo petimus certy e. Obicias
qd orare pro oibs e bony et acceptu. pbat Apost
q. a Deus vult omes hoies salvos fieri, sed e bony et
acceptu a Deo orare pro oibs sine exceptione
alicuius. q. o Deus vult omes hoies salvos fieri si-
ne exceptione alicuius. q. o ibi loquitur Ap. de oibs
... distributive accommodq, ..., ...
te. R. ad qd D. Aug. de correctione et gratia cap.
15 ait ..., q. cu Deus velit ex oibs ... aliquos
salvare, et qui sint hi, ignoramus, ideo bony e et
acceptu cor Deo orare pro oibs, nec metuendy
e, ne perdamus orat, si ille, pro quo oramus,
ni e predinatus, ad nos eny revertitur orao, idest,
nobis proderit iuxta illud Psalmi, orao mea in
sinu meo convertetur; sicut eny oramus pro ani-
mabus omniy Fideliy defunctoy, quamvis
ai possint esse damnati, q. a ut ait D. Aug.

lib de cura pro mortuis gerenda cap. 10 quos ignoramus, qui sint damnati, et ex illis superesunt eis quibus obsunt neque, nec prosunt, quibus diventi quibus prosunt. 2° obiicies quia solum vellet Deus omnes hoes 2dum distributionem accommodatam, seu incompletam salvos fieri, eodem modo posset dicere Apostolus, tam, quod Deus vult omnes hoes damnari, siquidem vult aliquos ex omnibus statibus damnari, et omnes, qui damnantur Deo volente ipsos punire damnanti, id est absurdum est dicere, quod sicut Deus vult omnes homines salvos fieri, etiam vult omnes homines damnari; ergo Voluntas Dei, de qua loquitur D. Paulus, non solum extendit ad salutem praedestinatorum, sed etiam ad omnium salutem etiam reproborum, sine exceptione alicuius. Propter hanc obiectionem Albelda disp. 63 sec. 3 num. 9 reserit explicationem D. Aug. quam sec. 2 defensaverat. Respondetur tamen ... maior, nam cum Apost. affirmat Deum velle omnes hoes salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire, loquitur de Voluntate intentiva dandi gloriam et media ordinata ad 2quendam finem, qualis veritatis cognitio. Charitate formata est usque ad mortem perseverans, Deus autem vult aliquos damnari voluntate intentiva damnationis et procurativa mediorum 2ducentium ad damnationem, cum Deus non velit peccata quae sunt media ad damnationem 2ducentia. Unde falsum est dicere, quod Deus vult omnes hoes damnari et ad vitam fallibilem puniri, sicut vult omnes hoes salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. 4a explicatio Ap. est, quod loquitur de Voluntate ... et 2dum quid, non vero de Voluntate 2quenti et simpliciter tali. Voluntas autem dicitur, quae fertur ad gloriam omnium hominum 2dum se 2quenti, Deus autem, quae fertur ad illum volitum cum omnibus circumstantiis, Deus ergo Voluntate ... vult omnibus gloriam, quia 2dum se est bonum hoes ad gloriam pervenire, posito tamen peccato, et non

329

impenitentia finali, hoc exigente iustitia, vult aliquos damnari voluntate sequenti et efficaci, sicut iudex voluntate ante cultu omnes hoc vivere, supposito tamen quod aliquis sit homicida vult efficaciter voluntate sequenti ipsum suspendere hoc exigente iustitia propter bonum commune Reipublicae, sic D. Thomas hic cum Damasceno. Sed dices: frame ex... blasphemia obiicis 1°. quia iuxta illud non salvatur, quod Deus omnia, quaecumque voluit fecit, et damnatis voluntas Dei fiat, siquidem voluit etiam reprobos salvari, et tamen non salvantur. R.

335

305

Diversorum

[illegible]